แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ

มีนาคม ๒๕๖๑

คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ

แผนการปฏิรูปประเทศ

ด้านเศรษฐกิจ

โดย

คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ

มีนาคม ๒๕๖๑

บทสรุปผู้บริหาร

แนวทางการปฏิรูปเศรษฐกิจของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ

๑. สภาพปัญหาและความท้าทายในระยะต่อไป

นับตั้งแต่ประเทศไทยเริ่มมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ เศรษฐกิจไทยเติบโตมากกว่า ๑๐ เท่า ระบบเศรษฐกิจการเงินมีเสถียรภาพ ยืดหยุ่น และทนทานต่อแรงเสียดทานได้ดีในระดับหนึ่ง และเมื่อพิจารณาในแต่ละกลุ่ม จะเห็นว่า ในภาพรวมภาคเอกชนไทยแข็งแกร่งขึ้น มาตรฐานชีวิตและความเป็นอยู่ของคนไทยดีขึ้น และคนส่วนใหญ่พ้นความยากจน โดยรวมอาจกล่าวได้ว่า ผลของการพัฒนาเศรษฐกิจที่ผ่านมาอยู่ในระดับที่น่าพอใจช่วยยกระดับประเทศไทยให้อยู่ในกลุ่มประเทศที่มีรายได้ปานกลางจากที่เคยมีฐานะยากจนที่สุดแห่งหนึ่งในภูมิภาค

แม้การพัฒนาที่ผ่านมาจะช่วยให้ประเทศไทยก้าวหน้าในหลายด้าน แต่คงปฏิเสธไม่ได้ว่า ปัจจุบันประเทศไทยต้องเผชิญกับปัญหาเชิงโครงสร้างหลายเรื่อง อาทิ

- **ศักยภาพการเติบโตที่ลดลง** ช่วงก่อนปี ๒๕๔๐ ประเทศไทยเคยเติบโตเฉลี่ยประมาณร้อยละ ๙ ช่วงปี ๒๕๔๓-๒๕๕๖ โตเฉลี่ยประมาณ ๔% แต่หลายปีที่ผ่านมากลับเติบโตต่ำกว่า ๔% ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการพัฒนาที่มุ่งเน้นปริมาณมากกว่าคุณภาพ การพัฒนาด้านคุณภาพมีน้อยหรือไม่เกิดผลเต็มที่ทั้งในด้านคุณภาพคน กฎระเบียบ โครงสร้างพื้นฐาน และวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ขณะเดียวกันความสามารถในการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) ต่ำลง ซึ่งส่วนหนึ่งสะท้อนถึงความเชื่อมั่นในโครงสร้างเศรษฐกิจไทยและบรรยากาศการดำเนินธุรกิจลง และประกอบกับมีประเทศคู่แข่งดึงดูดการลงทุนมากขึ้นด้วย

- **ปัญหาความเหลื่อมล้ำในหลายมิติ** ทั้งในด้านความเหลื่อมล้ำด้านเศรษฐกิจและรายได้ และโอกาสของคนเมืองกับคนในพื้นที่ห่างไกล กรุงเทพกับต่างจังหวัด หรือคนรวยกับคนจน และด้านความสามารถในการแข่งขันระหว่างผู้ประกอบการรายเล็ก-รายใหญ่ ผลประโยชน์ทางภาษีสำหรับผู้ประกอบการรายใหญ่และรายเล็ก รวมทั้งโอกาสการเข้าถึงบริการทางสังคมที่มีคุณภาพทั้งการศึกษาและสาธารณสุข รวมทั้งโครงสร้างพื้นฐานยังมีความแตกต่างกันมากในระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ส่งผลให้ศักยภาพการสร้างอาชีพและรายได้ของคนกลุ่มต่าง ๆ แตกต่างกันมาก

- **ปัญหากลไกและบทบาทภาครัฐที่ไม่เอื้อต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ** การทำงานของหน่วยงานภาครัฐขาดการบูรณาการ ทำให้นโยบายหลายเรื่อง อาทิ การเพิ่มผลิตภาพการผลิตและการพัฒนานวัตกรรม การช่วยเหลือคนจน และ การพัฒนาและส่งเสริม SMEs มีการจัดสรรงบประมาณและดำเนินการผ่านหลายหน่วยงาน แต่ประสิทธิผลเชิงนโยบายกลับต่ำ **นอกจากนั้น ปัญหากฎหมายและกฎระเบียบที่มีจำนวนมากหยุมหยิม ล้าสมัย ขาดการปรับปรุง รวมทั้งมีช่องโหว่จากการใช้ดุลยพินิจ** เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ปัญหาคอร์รัปชั่นรุนแรงขึ้น ซึ่งมีผลให้ต้นทุนการดำรงชีวิตและการดำเนินธุรกิจสูงขึ้น หากปัญหาเหล่านี้ไม่ได้รับการแก้ไขจะเหนี่ยวรั้งความก้าวหน้าของประเทศในทุกด้านทั้งเศรษฐกิจ ด้านสังคมและอื่นๆ ด้วย

มองไปข้างหน้า **ภายใต้บริบทสังคมและเศรษฐกิจที่ไม่เหมือนเดิม และมีความท้าทายใหม่ๆ** ไม่ว่าจะเป็นความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างพลิกโฉมซึ่งจะเปลี่ยนพฤติกรรมของคน และรูปแบบการทำธุรกิจ (business model) งานหลายอย่างได้เริ่มหายไป ตัวอย่างในภาคการเงิน เดิมธนาคารพาณิชย์เคยแข่งขันกันเปิดสาขา แต่ปัจจุบันประชาชนสามารถทำธุรกรรมผ่านมือถือได้ จึงเริ่มเห็นการทยอยปิดสาขา

ของธนาคารพาณิชย์ หรือในอุตสาหกรรมการพิมพ์ที่ได้รับผลกระทบจากสื่อในโลกออนไลน์ ทำให้นิตยสารจำนวนมากต้องทยอยปิดตัว และในอนาคตงานหลายอย่างอาจจะถูกแทนด้วยระบบอัตโนมัติ โอกาสที่คนที่ใช้ทักษะแบบเดิม ๆ จะตกงานมีมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันระบบอัตโนมัติและดิจิทัลก็สร้างโอกาสสำหรับงานทักษะสูงเพิ่มขึ้นซึ่งการเตรียมคนและรูปแบบทางธุรกิจที่ตอบโจทย์บริบทใหม่ก็เป็นเรื่องสำคัญลำดับต้นๆ ที่สำคัญการเปลี่ยนแปลงระยะต่อไปเกิดขึ้นในอัตราที่เร็วขึ้นกว่าเดิมเพราะมีการผสมผสานของเทคโนโลยีหลากหลายสาขาเป็นปัจจัยเร่ง (technology convergence) ขณะที่บริบทเศรษฐกิจการเมืองโลกจะซับซ้อนขึ้นภายใต้กระแสโลกาภิวัฒน์ที่เข้มข้น กติกาและมาตรฐานสากลจะเข้มงวดขึ้น ทั้งทางด้านการค้าการลงทุน สิทธิมนุษยชน อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ การก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุย่อมทำให้แรงงานหายากขึ้นและค่าแรงแพงขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ รวมทั้งเป็นความเสี่ยงต่อภาระงบประมาณและความยั่งยืนทางการคลังของกองทุนด้านประกันสังคม การออม และการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ

๒. การปฏิรูปเศรษฐกิจกับการวางรากฐานเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่แท้จริง

ภายใต้บริบทโลกยุคใหม่ที่เต็มไปด้วยความท้าทายใหม่ๆ และปัญหาเชิงโครงสร้างที่กล่าวข้างต้น คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ จึงกำหนดเป้าหมายหลักของการปฏิรูปไว้ว่า มองไปข้างหน้าประเทศไทยจะต้องมี **“การพัฒนาเศรษฐกิจที่แท้จริง”**

การพัฒนาเศรษฐกิจที่แท้จริงคืออะไร?

การพัฒนาเศรษฐกิจที่ไม่เน้นการขยายตัวเชิงปริมาณสูงๆ แต่เป็นการพัฒนาลงถึงรากลึก เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง สร้างและรักษาเสถียรภาพ จะต้องคำนึงถึงการเพิ่มศักยภาพของทุกภาคส่วนในระบบเศรษฐกิจ และเป็นการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการกระจายผลประโยชน์ไปสู่ประชาชนแต่ละคนอย่างเป็นธรรม รวมทั้งจะต้องเป็นการพัฒนาที่จะช่วยให้ประเทศก้าวหน้าไปได้อย่างยั่งยืน

กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ เศรษฐกิจไทยต้อง **“แข่งขันได้ – กระจายประโยชน์ไปสู่ประชาชน - เติบโตยั่งยืน”** โดยยึดหลักของการพัฒนาเศรษฐกิจที่แท้จริง คณะกรรมการฯ ได้แบ่งประเด็นปฏิรูปออกเป็น ๓ ด้านสำคัญ ดังนี้

<u>ด้านที่หนึ่ง</u> การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ให้กับทุกภาคส่วนในระบบเศรษฐกิจ ซึ่งจะเป็นเรื่องสำคัญมากทั้งในปัจจุบันและอนาคตข้างหน้า ปรากฏการณ์ที่หลายประเทศซึ่งเคยล้าหลังกว่าไทย แต่ปัจจุบันประเทศเหล่านั้นพยายามเร่งพัฒนาขีดความสามารถสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ขณะที่ไทยพัฒนาก้าวหน้าได้อย่างช้าๆ สะท้อนว่า **ถ้าไม่ทำอะไรที่เป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างผลิกโฉมถึงระดับโครงสร้าง ประเทศไทยอาจเป็นประเทศที่ไม่สามารถแข่งขันกับใครได้** ที่สำคัญ ในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตประเทศไทยจะต้องแข่งขันท่ามกลางข้อจำกัดและความท้าทายที่เผชิญมากกว่าในอดีตที่ผ่านมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุจะส่งผลให้วัยแรงงานลดลงต่อไปอีกจากที่เริ่มลดลงไปแล้วตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ อัตราการพึ่งพิงหรืออัตราส่วนการเป็นภาระ (Dependency ratio) จะสูงขึ้นรวดเร็ว คนไทยในวัยทำงาน ๑๐๐ คนต้องดูแลผู้สูงอายุ ๒๖ คนในปี ๒๕๖๐ นี้ แต่ต่อไปอีก ๒๐ ปี จะต้องเลี้ยงผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเป็น ๕๔ คนนั่นคือประมาณ ๒ ต่อ ๑ และเมื่อรวมถึงเด็กที่จะต้องดูแลเลี้ยงดูก็หมายความว่าคนๆ หนึ่งจะต้องมีความสามารถสูง **ทางออกเดียวของประเทศคือ คนไทย ภาคธุรกิจไทย และภาครัฐไทยต้องเก่งขึ้น** กล่าวคือ

<u>ระยะสั้น</u> การเพิ่มผลิตภาพ (Productivity) ในอุตสาหกรรมหลักที่ประเทศไทยมีความชำนาญ ๓ อุตสาหกรรม ได้แก่ อุตสาหกรรมการเกษตร อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ

(Hospitality) และอุตสาหกรรมอาหาร ซึ่งมีการจ้างงานรวมกว่า ๒๐ ล้านคน มากกว่าร้อยละ ๖๐ ของการจ้างงานทั้งหมด ซึ่งในภาพรวมนั้น ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ได้กำหนดเป็นเป้าหมายที่จะเพิ่มผลิตภาพโดยเฉลี่ยปีละไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓

การสร้างฐานอุตสาหกรรมใหม่ที่มีศักยภาพในการเติบโตในอนาคต ด้วยการต่อยอดในอุตสาหกรรมที่มีฐานอยู่แล้ว คือ อุตสาหกรรมชีวภาพ (Bio-economy) อุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า (Electric vehicles) อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ (Smart electronics) อุตสาหกรรมการดูแลสุขภาพ (Healthcare) รวมถึง อุตสาหกรรมการศึกษา (Education) และอุตสาหกรรมดิจิทัล (Digital Economy) ที่จะเข้ามายกระดับศักยภาพแรงงาน ผู้ประกอบการ และอุตสาหกรรมไทย

นอกจากนี้ **เพื่อให้อุตสาหกรรมไทยมีความคล่องตัว เท่าทันการเปลี่ยนแปลง** จำเป็นต้องมีการพัฒนาและเสริมสร้างทักษะบุคลากรในด้านต่างๆ (Retraining) ที่จำเป็นต่ออนาคต มีการเพิ่มประสิทธิภาพด้วยการใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมและ Big data และมีการปรับปรุงกฎหมายการแข่งขันทางการค้าเพื่อสนับสนุนกลไกตลาดเสรีที่เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินธุรกิจ รวมทั้งปรับปรุงกฎระเบียบด้านต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการลงทุนและการดำเนินธุรกิจ (Ease of Doing Business: EoDB)

<u>ระยะกลาง</u> การรวมกลุ่มในภูมิภาค (Regional integration) เพื่อขยายตลาดและสร้างฐานการลงทุนด้วยการสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน (CLMV) เมื่อรวมกับประเทศไทยจะมีขนาดตลาดถึง ๒๓๐ ล้านคน และเมื่อรวมบังกลาเทศอีก ๑๖๐ ล้านคน จะทำให้ตลาดมีขนาดถึง ๔๐๐ ล้านคน ซึ่งเศรษฐกิจประเทศกลุ่มนี้เติบโตร้อยละ ๖-๘ ต่อปี โดยลดข้อจำกัดการรวมตัว และเน้นการเชื่อมโยงกันผ่านโครงข่ายคมนาคมที่จะเอื้อให้บริษัทข้ามชาติเลือกใช้ไทยเป็นฐานในการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานของภูมิภาค (Regional supply chain) และช่วยให้ภาคเอกชนไทยมีโอกาสในการขยายกิจการการลงทุนสู่ต่างประเทศมากขึ้น

<u>ระยะยาว</u> การสร้างระบบนิเวศด้านการวิจัยและนวัตกรรม เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน ด้วยการปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติมมาตรการและปัจจัยเอื้อให้เกิดการความสามารถของผู้ประกอบการที่เป็นกลไกสำคัญต่อการขับเคลื่อนประเทศที่สำคัญ ได้แก่ การจัดระบบนวัตกรรมแห่งชาติให้มีความเชื่อมโยงระหว่างการผลิตผลงานวิจัยและนวัตกรรมตามโจทย์ของประเทศและความต้องการใช้งานจริง การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของผลงานวิจัยและนวัตกรรม รวมถึงการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานให้เอื้อต่อการคิดค้น การสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมใหม่ ได้แก่ การจัดตั้งศูนย์กลางการวิจัยและพัฒนา การจัดตั้งศูนย์กลางการพัฒนาศักยภาพสตาร์ทอัพ (Startup) และวิสาหกิจขนาดเล็ก เพื่อให้ปัจจัยเหล่านี้นำไปสู่การสนับสนุนให้ประเทศไทยก้าวเป็นศูนย์กลางด้านนวัตกรรม (Innovation Hub) ในภูมิภาค อันเป็นการวางรากฐานโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญาที่มีนัยสำคัญต่อการกระตุ้นให้เกิดการลงทุนวิจัยและนวัตกรรมไปสู่เป้าหมายที่ร้อยละ ๒ ต่อ GDP

<u>ด้านที่สอง</u> ความเท่าเทียมและการเติบโตอย่างมีส่วนร่วม (Equality & inclusive growth) แม้ที่ผ่านมาปัญหาความเหลื่อมล้ำและความยากจนเป็นประเด็นที่ถูกหยิบยกขึ้นมาแก้ไขในหลายรัฐบาล มีการใช้งบประมาณจำนวนมากเพื่อแก้ปัญหานี้ แต่ปัญหากลับรุนแรงขึ้น ส่วนหนึ่งมาจากการทำงานที่ขาดการบูรณาการ ทั้งด้านนโยบาย งบประมาณ และการดำเนินโครงการ

เพื่อการลดความเหลื่อมล้ำ ขจัดความยากจน และกระจายประโยชน์จากการพัฒนาไปสู่ประชาชนให้ทั่วถึงมากขึ้น จะช่วยให้สังคมมีความสมดุลมากขึ้น และไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง โดยหนึ่งในข้อเสนอการปฏิรูปสำคัญคือ **การจัดตั้งสำนักงานบูรณาการแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำ** เพื่อให้ประเทศไทย

มีหน่วยงานหลักในการกำหนดนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ด้านความยากจนและความเหลื่อมล้ำ รวมทั้งทำให้เกิดการขับเคลื่อนได้อย่างแท้จริง และทำหน้าที่เป็นกลไกประสานการขับเคลื่อนนโยบายโดยหน่วยงานปฏิบัติต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นร่วมหรือคาบเกี่ยวระหว่างหน่วยงาน (Cross-cutting)

คณะกรรมการฯ เห็นว่า การมีหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องนี้ โดยตรงนับเป็นเงื่อนไขที่จำเป็น แต่ไม่เพียงพอที่จะขจัดปัญหาความเหลื่อมล้ำที่ทับซ้อนในหลายมิติได้ จึงวางแนวทางแก้ปัญหาในหลายระดับ

ระดับบุคคล การเพิ่มรายได้ให้กับประชาชนโดยเฉพาะเกษตรกรและแรงงานไร้ฝีมือที่ยากจนในระดับฐานราก ข้อมูลปี ๒๕๕๙ เกษตรกรและแรงงานไร้ฝีมือนั้น มีจำนวนรวมกว่า ๒๓.๖ ล้านคน ที่แทบไม่มีโอกาสเลื่อนฐานะทางสังคมให้สูงขึ้น จึงควรเพิ่มศักยภาพให้**กลุ่มเกษตรกร** เช่น การเพิ่มผลผลิตให้**พื้นที่**การเกษตร โดยการพัฒนาระบบการจัดการน้ำ การส่งเสริมให้เกษตรกรปรับใช้ความรู้สมัยใหม่จากข้อมูล และเทคโนโลยีที่ทันสมัยและครอบคลุม และให้การช่วยเหลือในเชิงระบบเพื่อรองรับความเสี่ยง และเพิ่มโอกาสทางอาชีพ เพื่อให้เกษตรกรเก่งขึ้น (Smart farmer) เป็นต้น และ**การพัฒนาแรงงานไร้ฝีมือ** ทั้งในด้านของการพัฒนาฝีมือแรงงาน และการจัดการทุนการศึกษา เพื่อการพัฒนาฝีมือและทักษะที่ตรงตามความต้องการของภาคเอกชน และสอดคล้องกับนโยบายด้านอื่นของประเทศที่สำคัญ ซึ่งเมื่อเกษตรกรและแรงงานมีศักยภาพสูงขึ้น ไม่เพียงทำให้รายได้และคุณภาพชีวิตดีขึ้น ยังมีส่วนสนับสนุนให้ศักยภาพเศรษฐกิจในภาพรวมสูงขึ้นตามไปด้วย

ระดับชุมชน การสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง ผ่านการยกระดับการบริหารจัดการของสถาบันการเงินชุมชนเข้าสู่โครงข่ายสถาบันการเงินประชาชน **การพัฒนาธุรกิจชุมชน** โดยการสนับสนุนทั้งด้านการรวมกลุ่มสร้างเครือข่าย การสร้างกลไกพัฒนาร่วมกับภาคเอกชน การจัดตั้งแพลตฟอร์มพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce) เพื่อเพิ่มโอกาสในการเติบโตของธุรกิจชุมชน สร้างการเติบโตทางรายได้ เพิ่มการเข้าถึงตลาดและทรัพยากร และ **การจัดตั้งกองทุนการลงทุนเพื่อสังคม** (Social investment fund) เพื่อสนับสนุนเครือข่ายผู้นำชุมชนเพื่อเป็นผู้ขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในพื้นที่

ระดับประเทศ จำเป็นต้องมีการพัฒนาหัวเมืองใหญ่ในภาคต่างๆ ควบคู่ไปกับกรุงเทพฯ และการจัดสรรงบประมาณเชิงพื้นที่ให้กับจังหวัดที่ยากจน เพื่อกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค การสร้างระบบสวัสดิการพื้นฐานที่จำเป็น (Social safety net) การปฏิรูประบบประกันสังคมและระบบภาษี นอกจากนี้เพื่อลดความเสี่ยงและเพิ่มศักยภาพด้านการคลัง (Fiscal space) แนวทางปฏิรูปที่สำคัญคือ เพิ่มสัดส่วนรายได้จากภาษีต่อ GDP ให้สูงขึ้น โดยให้มีองค์กรจัดเก็บภาษีกึ่งอิสระ (Semi-autonomous Revenue Agency: SARA) การปรับปรุงระบบภาษีในอัตราก้าวหน้าเพื่อให้กลุ่มที่มีรายได้สูงสุดมีส่วนรับภาษีเพิ่มขึ้น และขยายฐานการจัดเก็บภาษีไปสู่ทรัพย์สินรูปแบบต่างๆ นอกจากนี้ จำเป็นต้องปรับระบบบำนาญให้เป็นระบบที่ก้าวหน้าและครอบคลุมประชาชนทุกกลุ่มอย่างทั่วถึง และขยายความคุ้มครองของกองทุนประกันสังคมไปยังกลุ่มแรงงานนอกระบบและเกษตรกรเพิ่มขึ้น

ด้านที่สาม การปฏิรูปสถาบันทางเศรษฐกิจ การปรับกลไกและบทบาทของภาครัฐให้พร้อมรับมือกับความท้าทายในอนาคตที่บริบททางเศรษฐกิจและสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไม่หยุดนิ่ง ซึ่งหมายความว่า **สถาบันทางเศรษฐกิจจำเป็นต้องเป็นสถาบันที่มีชีวิต** พร้อมปรับตัว การปฏิรูปสถาบันทางเศรษฐกิจจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสนับสนุนการปฏิรูปทั้งสองด้านข้างต้นให้สัมฤทธิ์ผล เพราะภาครัฐเป็นผู้กำหนดนโยบาย กฎหมาย กฎเกณฑ์และกติกา ซึ่งจะมีผลต่อการสร้างแรงจูงใจ และระบบนิเวศ (Ecosystem) ที่เอื้อให้เศรษฐกิจสามารถพัฒนาได้เต็มศักยภาพ

ทั้งนี้ **“ระบบสถาบันด้านเศรษฐกิจ”** หลายส่วนที่เคยออกแบบไว้เมื่อหลายสิบปีก่อนอาจไม่สามารถตอบโจทย์ประเทศภายใต้บริบทใหม่ จึงจำเป็นต้องปฏิรูปหน่วยงานทางเศรษฐกิจ ทั้งที่เป็นระดับวางยุทธศาสตร์ ปฏิบัติ และติดตามผล ให้ทันสมัย สอดคล้องกับจังหวะการเดินหน้าของประเทศโดยภาครัฐต้องปรับบทบาทจาก **“ผู้กำกับดูแล”** ให้เป็น **“ผู้สนับสนุน”** ภาคธุรกิจ และปล่อยให้มีการแข่งขันตามระบบตลาดเสรีมากขึ้น

จากการหารือของคณะกรรมการฯ และรับฟังความเห็นจากผู้เกี่ยวข้องในเวทีต่างๆ รวมทั้งข้อเสนอปฏิรูปของสภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) และสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) แม้จะมีข้อเสนอในหลายเรื่อง แต่**ทิศทางร่วมของข้อเสนอปฏิรูปสถาบันด้านเศรษฐกิจจะให้น้ำหนักใน ๔ มิติสำคัญ** คือ

มิติแรก ภาครัฐต้องคำนึงถึง “ประสิทธิภาพ” และ “ความยั่งยืน” มากขึ้น โดยเรื่องที่สำคัญคือ การปฏิรูปกฎหมายเศรษฐกิจให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก และไม่เป็นอุปสรรคต่อการทำธุรกิจ ปรับกติกาให้การจัดสรรทรัพยากรในระบบเศรษฐกิจเป็นไปได้อย่างคล่องตัว ในอนาคตที่เทคโนโลยีสร้างผลกระทบรุนแรงและสร้างการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน (Disruptive technology) จะทำให้หลายธุรกิจต้องเลิกกิจการหรือล้มละลาย จึงจำเป็นต้องทำให้ธุรกิจที่ล้มสามารถลุกได้เร็ว หรือการบริหารสินทรัพย์เชิงยุทธศาสตร์ (Strategic assets) ที่สำคัญของประเทศ เช่น คลื่นความถี่ รถไฟ สนามบิน ท่าเรือ หรือทางพิเศษต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในการดูแลของรัฐวิสาหกิจที่การบริหารจัดการยังขาดประสิทธิภาพต้องได้รับการปฏิรูปให้ดีขึ้น ไม่เช่นนั้นจะเป็นการ **“เสียโอกาสด้านการพัฒนา”** และเป็น **“ต้นทุนที่แพงขึ้น”** ของประชาชนทุกคน

มิติที่สอง ต้องโปร่งใส มีการตรวจสอบจากภาคประชาชนได้ ซึ่งจะช่วยลดปัญหาคอร์รัปชั่นที่เป็น **“ต้นทุนแฝง”** ของภาคเอกชนและประชาชนได้ด้วย

มิติที่สาม กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นตัดสินใจมากขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นสามารถเสนอแนะสิ่งที่ต้องการ ซึ่งจะช่วยให้การแก้ปัญหามีเจ้าภาพชัดเจน (Accountability) นอกจากนี้ การกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นจะช่วยลดความเหลื่อมล้ำที่การพัฒนามีแนวโน้มกระจุกตัวที่ส่วนกลางลงได้อีกทางหนึ่งด้วย

มิติที่สี่ ประสานความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ในโลกที่ซับซ้อน โจทย์ของประเทศหลายเรื่องยากขึ้น จึงจำเป็นที่ภาครัฐต้องปรับบทบาทให้มีความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้นในทุกมิติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง **ความร่วมมือระหว่างส่วนราชการ** ที่การทำงานยังมีลักษณะแยกส่วน ขาดการบูรณาการจนทำให้ที่ผ่านมาต้องอาศัยการใช้มาตรา ๔๔ เพื่อผ่าทางตันอยู่บ่อยๆ หรือ **ความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน** เพื่อใช้ประโยชน์จากจุดแข็งของเอกชนในด้านความคิดสร้างสรรค์ เทคโนโลยี และระบบงานที่มีประสิทธิภาพคล่องตัว โดยเปิดโอกาสให้เอกชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ อาทิ การร่วมลงทุนกับเอกชน (PPP) โดยเฉพาะในโครงสร้างพื้นฐานที่ประเทศไทยยังมีน้อย หากทำสำเร็จจะลดภาระด้านงบประมาณของภาครัฐได้อีกทางหนึ่ง

ในเบื้องต้นคณะกรรมการฯ ได้กำหนด **“เป้าหมายปฏิรูปสถาบันด้านเศรษฐกิจ”** โดยการยกระดับให้มีวงจร Plan-Do-Check-Act (หรือ Deming Cycle) เพื่อการขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจที่ครบถ้วนและเป็นเอกภาพ ซึ่งประกอบด้วย ๓ ด้าน ได้แก่

ด้านแรก การปฏิรูปหน่วยงานนโยบาย ที่สำคัญได้แก่ การปฏิรูปสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งทำหน้าที่วางยุทธศาสตร์หรือต้นหนของประเทศให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ คล่องตัวเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกและตอบโจทย์ของประเทศที่ซับซ้อนขึ้น

สามารถทำหน้าที่เป็นสมองของประเทศที่สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ภาพรวม (Visionary) ทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะยาวได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง มีทักษะและนวัตกรรมในการจัดทำนโยบายที่หลากหลายและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกได้อย่างรวดเร็ว (Innovation) และมีการผนึกกำลังของหน่วยงานวางนโยบายและแผน (Synergy of Policy) รวมทั้งการออกแบบประเด็นพัฒนาเชิงบูรณาการที่สำคัญพร้อมถ่ายทอดสู่การปฏิบัติ ในขณะเดียวกันจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมด้านการดำเนินงานด้วยการร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) เพื่อกำหนดตัวชี้วัดการทำงาน ปรับระบบการบริหารงาน และพัฒนาบุคลากรภาครัฐให้เหมาะสมกับบริบทเศรษฐกิจในระยะต่อไป

ปฏิรูปหน่วยงานด้านสถิติและข้อมูลแห่งชาติ (National data unit) ที่สำคัญ คือ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ให้สามารถพัฒนาระบบข้อมูลที่สมบูรณ์ มีปริมาณเพียงพอ หลากหลาย เรียกใช้ได้รวดเร็ว เป็นข้อมูลที่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ด้วยวิธีการหลากหลายวิธีการ ขึ้นอยู่กับว่าต้องการนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้งานด้านไหน (Big Data) เพื่อประกอบการตัดสินใจตลอดวงจรนโยบายบนหลักการ PDCA และสนับสนุนการบริหารนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อให้ทิศทางการดำเนินนโยบายถูกต้องแม่นยำขึ้น

<u>ด้านที่สอง</u> การปฏิรูปหน่วยงานการคลังและงบประมาณ เพื่อให้วงจรการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจมีความคล่องตัว มีประสิทธิภาพและยั่งยืนในระยะยาว จำเป็นต้องปฏิรูป**หน่วยงบประมาณ** เพื่อให้กระบวนการจัดสรรงบประมาณสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และ**ปฏิรูปนโยบายการคลังและภาษี** เพื่อรองรับภาระทางการคลังที่ในอนาคตจะเพิ่มขึ้นจากการดูแลผู้สูงอายุ จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ต้องเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษี การปรับปรุงระบบภาษีในอัตราก้าวหน้า และขยายฐานการจัดเก็บภาษีไปสู่ทรัพย์สินรูปแบบต่างๆ ซึ่งส่วนหนึ่งได้กล่าวถึงแล้วในข้อเสนอการปฏิรูปด้านที่สอง รวมถึง**การสร้างความยั่งยืนทางการคลังในระยะยาว** ด้วยการปฏิรูประบบประกันสุขภาพของประเทศ ซึ่งประกอบด้วย ๓ ระบบสำคัญ คือ (๑) ระบบประกันสังคม (๒) ระบบสวัสดิการรักษาพยาบาลข้าราชการ และ (๓) ระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าที่มีภาระรายจ่ายมากขึ้นตามการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบประกันสังคมที่จำเป็นต้องเร่งปรับปรุงเงื่อนไข เช่น การปรับอัตราการจ่ายเงินสบทบให้เหมาะสม เป็นต้น

หน่วยบริหารสินทรัพย์ของภาครัฐ โดยเฉพาะรัฐวิสาหกิจซึ่งเป็นผู้ครอบครองสินทรัพย์ประมาณครึ่งหนึ่งของภาครัฐให้สามารถดำเนินภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพตามที่ประชาชนคาดหวังทั้งในด้านการบริการ และบริหารสินทรัพย์ในการเพิ่มมูลค่า (Value creation) ได้ตามศักยภาพ จึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูปใน ๔ มิติสำคัญ ได้แก่ (๑) แบ่งแยกหน้าที่ของผู้กำหนดนโยบาย ผู้กำกับดูแล และการเป็นเจ้าของให้ชัดเจน ไม่ขัดและไม่ทับซ้อนกัน (๒) กำหนดกติการะหว่างผู้เกี่ยวข้องตามหลักบรรษัทภิบาลที่ดี (Good governance) อาทิ การคัดเลือกกรรมการรัฐวิสาหกิจ มาตรการป้องกันประชานิยมที่ไม่รับผิดชอบ (๓) การจัดตั้งหน่วยงานเจ้าของ (Ownership entity) ที่ทำหน้าที่ปกป้องรักษาและเพิ่มมูลค่าสินทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจแทนประชาชน และ (๔) การกำกับดูแลด้วยกลไกตลาดที่มีความเท่าเทียม (Competitive neutrality) ไม่บิดเบือน และดำเนินการอย่างมีพลวัตและต่อเนื่อง

<u>ด้านที่สาม</u> การปฏิรูปหน่วยงานดำเนินการและประเมินผล ทั้งในมิติของ **(๑) กลไกการดำเนินการ** (Execution mechanism) **(๒) งานติดตามและประเมินผล** (Monitoring & evaluation unit) และ **(๓) กลไกการเร่งกระตุ้นการดำเนินการ** โดยเรื่องที่สำคัญได้แก่

หน่วยงานขับเคลื่อนนโยบาย (Execution Unit) ให้มีกลไกหรือกระบวนการหรือหน่วยงานเพื่อยกระดับการดำเนินการตามแนวทางที่รัฐกำหนดไว้ อย่างเป็นระบบ รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ และ

ต้องมีการดำเนินการแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพเป็นสำคัญ (Result-Oriented and Efficiency) มีการจัดลำดับความสำคัญของการใช้ทรัพยากร (Resources Match Priority) สร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานแบบบูรณาการ (Coordination and Integration) และมีความรับผิดรับชอบ (Accountability) โดย กระทรวงเศรษฐกิจให้มีหน้าที่ดำเนินการจัดทำ ขับเคลื่อน ติดตาม และติดตามผลแผนงาน/โครงการในลักษณะภารหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และทำงานร่วมกับกระทรวงอื่นๆที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนประเด็นบูรณาการผ่านองค์กรอิสระ และมีองค์กรอิสระกลางที่เรียกว่า Implementation collaboration Unit: ICU) เพื่อทำหน้าที่ประสานขับเคลื่อนประเด็นบูรณาการในลักษณะการอภิบาลผ่านความร่วมมือ (Collaborative Governance)

หน่วยงานติดตามและประเมินผล (Monitoring and Evaluation Unit) ให้มีกลไกเพื่อเพิ่มศักยภาพและความอิสระในการดำเนินการติดตามประเมินผล พร้อมทั้งจัดทำข้อมูลติดตามประเมินผลให้ถูกต้อง (Validity) สมบูรณ์ (Integrity) เชื่อถือได้ (Reliability) และย้อนกลับหรือป้อนกับจนเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงหรือเป็นข้อมูลต่อการจัดทำแผนงาน/โครงการและยุทธศาสตร์ต่อไปได้ (Relevant Feedback) ตลอดจนเชื่อว่าการติดตามประเมินผลเป็นเครื่องมือสำคัญในการปรับปรุงและพัฒนาแผนของตนเอง (Culture of self improvement or development) รวมทั้งมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่นำผลการติดตามและประเมินผลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงแผนในระยะต่อไป ต้องมีความรวดเร็วและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของผู้ใช้ในขณะนั้น (Fast and Adaptive) อีกทั้งมีระบบตรวจสอบและวัดประสิทธิภาพของระบบประเมินผล (Audit) เพื่อทำให้สามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงแผนงาน/โครงการ และยุทธศาสตร์ในระดับต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การปฏิรูปสถาบันด้านการเพิ่มผลผลิต การมาตรฐาน และระบบนวัตกรรมประเทศ จากเดิมที่ขาดการประสานงานเชื่อมโยงที่มีประสิทธิภาพ ทำงานซ้ำซ้อน ขาดยุทธศาสตร์และขาดนโยบายด้านมาตรฐาน นวัตกรรม และการเพิ่มผลิตภาพที่เชื่อมโยงกันชัดเจนที่มุ่งเป้าเพื่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และการคุ้มครองผู้บริโภคและการสร้างความเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำ ทั้งนี้โดยที่การทำงานขาดการให้ความสำคัญจากความต้องการในตลาดสินค้าและบริการ (Demand driven) ขณะที่ข้อมูลด้านมาตรฐานกระจัดกระจาย ข้อเสนอการปฏิรูปคือ ให้มีการจัดตั้งหน่วยงานกลางทำหน้าที่เชื่อมต่อจากยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สู่แนวทางการพัฒนาและแนวทางบริหารจัดการด้านการส่งเสริมผลิตภาพและการมาตรฐานของประเทศอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติมีประสิทธิผล รวมทั้งติดตามสถานการณ์และประเมินผลการดำเนินนโยบายและโครงการต่างๆ ทั้งในระดับประเทศ และรายสาขาการผลิตและบริการ โดยที่ในระยะเริ่มแรกต้องมีการสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ในลักษณะ Single network และการกำหนดการเชื่อมต่อบน Single Platform

การปฏิรูปสถาบันด้านการส่งเสริม SMEs เพื่อช่วยยกระดับความสามารถของ SMEs ยังเป็นอีกเรื่องที่สำคัญมาก เพราะกว่าร้อยละ ๙๙ ของผู้ประกอบการในประเทศไทย คือ SMEs คิดเป็นสัดส่วนการจ้างงานร้อยละ ๘๐ ของทั้งประเทศ ที่ผ่านมา การให้ความช่วยเหลือจากภาครัฐจะให้น้ำหนักไปด้านการเข้าถึงสินเชื่อเป็นสำคัญ เพราะอาจจะสังเกตเห็นได้ง่าย แต่ปัญหาเรื่องความสามารถในการแข่งขันของ SMEs อาจจะซับซ้อนกว่า กล่าวอีกนัยหนึ่ง การเข้าถึงแหล่งทุนเป็นสิ่งที่จำเป็น แต่อาจไม่เพียงพอที่จะช่วยให้ SMEs แข่งขันได้ การช่วยเหลือไม่ควรจำกัดอยู่เฉพาะการช่วยให้ SMEs สามารถเริ่มกิจการได้เท่านั้น แต่จะต้องรวมถึงการช่วยให้ SMEs มีศักยภาพที่จะดำเนินกิจการต่อไปได้ โดยเฉพาะในบริบทของโลกยุคใหม่ที่

เปลี่ยนแปลงเร็วและมีการแข่งขันที่รุนแรง ซึ่งแนวทางในการปฏิรูปสำคัญจะรวมถึงการปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบ ที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจ การปรับบทบาทหน้าที่ของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ในการทำหน้าที่ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานด้านนโยบาย ปฏิบัติ และพื้นที่อย่างครบวงจร ในลักษณะ one stop service และการพัฒนาระบบข้อมูล SMEs เพื่อใช้บริหารจัดการนโยบายและยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อน SMEs ได้อย่างเหมาะสม

๓. ข้อสังเกตบางประการของคณะกรรมการฯ เกี่ยวกับแนวทางการปฏิรูปเศรษฐกิจข้างต้น

๓.๑ ด้วยบริบทเศรษฐกิจและสังคมที่สามารถเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในลักษณะที่ยากจะคาดเดา ข้อเสนอปฏิรูปของคณะกรรมการชุดนี้เป็นแนวทางเพื่อการปฏิรูปในกรอบระยะเวลา ๕ ปีข้างหน้า ข้อเสนอนี้จึงเน้นในภาพใหญ่ ทิศทางสำคัญ แต่ยังคงความยืดหยุ่นให้สามารถปรับเปลี่ยนรายละเอียดในการปฏิบัติได้ตามความเหมาะสมและจำเป็น

๓.๒ ด้วยข้อจำกัดของกรอบระยะเวลาในการจัดทำเพียง ๓ เดือน มีการประชุมร่วมกันอย่างเป็นทางการ ๑๕ ครั้ง และประชุมนอกรอบอีกจำนวนหนึ่ง ยังสามารถนำเสนอได้เพียงครึ่งหนึ่งของความตั้งใจในเบื้องแรก บางเรื่องมีความก้าวหน้า บางเรื่องยังตั้งไข่ แต่คณะกรรมการฯ เห็นว่าจะช่วยให้เห็นแนวทางการปฏิรูปในภาพรวม เห็นความเชื่อมโยงของมาตรการในแต่ละด้าน อย่างไรก็ดี ยังมีประเด็นที่ต้องพิจารณาเพิ่มเติมต่อในรายละเอียด ดังนี้

- ข้อเสนอเหล่านี้ยังต้องนำไปหารือและรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องเพิ่มเติม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คณะกรรมการยุทธศาสตร์ทั้ง ๖ ด้าน และคณะกรรมการปฏิรูปชุดอื่นที่มีแผนงานคาบเกี่ยวกัน

- ตัวเลขงบประมาณที่ปรากฏในเอกสารเป็นข้อเสนอเบื้องต้นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นการประเมินโดยคร่าว โดยคณะกรรมการฯ ยังไม่ได้พิจารณาในรายละเอียด หรือเห็นชอบตามที่เสนอ

- ข้อเสนอการปฏิรูปด้านที่ ๓ ที่เกี่ยวข้องกับสถาบันเศรษฐกิจ เป็นข้อเสนอที่เน้นการปฏิรูปในส่วนของกระบวนการทำงาน (Process) ขณะที่การปฏิรูปในส่วนของโครงสร้าง (Structure) ซึ่งเป็นส่วนสำคัญยังมีการกล่าวถึงจำกัด เนื่องจากเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ซึ่งต้องใช้เวลาในการกลั่นกรองความคิดและหาแนวทางร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

- การกำหนดตัวชี้วัด เพื่อวัดความคืบหน้าและความสำเร็จของการปฏิรูป ในบางเรื่องไม่สามารถระบุเป็นตัวเลขให้ชัดเจนได้ หรือในกรณีที่ระบุได้ ก็จำเป็นต้องตีความหมายอย่างเข้าใจในสาระด้วย

๓.๓ ข้อเสนอปฏิรูปในรายงานชุดนี้ส่วนใหญ่ไม่ใช่เรื่องใหม่ เป็นประเด็นปฏิรูปที่ผู้เกี่ยวข้องที่หวังดีต่อบ้านเมืองได้ปูทางไว้ ไม่ว่าจะเป็นนักวิชาการ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ สมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ได้วิเคราะห์ ศึกษา กลั่นกรองไว้แล้ว อย่างไรก็ดี ประสบการณ์ที่ผ่านมาชี้ว่า การกำหนดเรื่องที่ปฏิรูปโดยลำพังเป็นสิ่งไม่ยาก แต่การแสวงหาหนทางและการขับเคลื่อนให้เกิดขึ้นจริงเป็นเรื่องที่ท้าทาย ซึ่งคณะกรรมการฯ เห็นว่า **ปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การปฏิรูปเศรษฐกิจประสบผลสำเร็จมี ๔ ปัจจัย** ได้แก่

(๑) จังหวะเวลาที่เหมาะสม คณะกรรมการฯ เห็นว่า สถานการณ์บ้านเมืองในปัจจุบันเอื้อให้การปฏิรูปต่างๆ เกิดขึ้นได้ กล่าวคือ รัฐบาลและประชาชนส่วนใหญ่เห็นความสำคัญและให้การสนับสนุน ประกอบกับสถานการณ์เศรษฐกิจโดยรวมมีแนวโน้มค่อนข้างดี ที่จะเอื้อให้เกิดการปฏิรูปเศรษฐกิจ ประเภทที่อาจมีความเจ็บปวดในระยะสั้น แต่ให้ผลประโยชน์ในระยะยาว หรือมี short-term pain แต่จะให้ long-term gain มีโอกาสสำเร็จได้ และหวังว่าผู้ที่เกี่ยวข้องจะไม่ทิ้งโอกาสที่จะสร้างความเปลี่ยนแปลงให้บ้านเมืองดีขึ้น

(๒) การบริหารการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาวะที่ประเทศมีปัญหาที่ต้องแก้ไขหลายสิบเรื่อง ขณะที่โอกาสผลักดันให้เกิดเปลี่ยนแปลงอาจมีไม่มากนัก จึงต้องเลือกปฏิรูปในเรื่องสำคัญที่สามารถสร้างผลกระทบในวงกว้าง ซึ่งมักไม่ใช่เรื่องที่ทำกันได้ในภาวะปกติ คณะกรรมการฯ จึงเลือกปฏิรูปเศรษฐกิจใน ๓ ด้านสำคัญ ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น

(๓) ผู้นำต้องเข้าใจปัญหา และต้องกล้าตัดสินใจในเรื่องที่ยาก อีกทั้งต้องมีศิลปะในการชักจูงโน้มน้าวผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้เห็นถึงความจำเป็นของการปฏิรูป รวมทั้งเมื่อเห็นต่างก็ต้องสามารถโน้มน้าว หรือชักจูงให้ทุกฝ่ายสามารถยอมรับแนวทางการปฏิรูปที่ร่วมกันได้

(๔) การปฏิรูปจะสำเร็จจำเป็นต้องได้รับแรงสนับสนุนจากผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) เมื่อพิจารณาข้อเสนอในรายละเอียดจะเห็นว่า การปฏิรูปเศรษฐกิจไม่สามารถทำให้สำเร็จโดยลำพัง จำเป็นต้องเชื่อมโยงและอาศัยการปฏิรูปประเทศในด้านอื่นๆ สนับสนุนด้วย เช่น การปฏิรูปด้านสถาบันทางเศรษฐกิจจำเป็นต้องอาศัยการปฏิรูปกฎหมาย และการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน ในขณะที่การปฏิรูปเพื่อเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจจำเป็นต้องอาศัยการปฏิรูปการศึกษา และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันด้านการแข่งขัน หรือในการปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ จำเป็นต้องอาศัยการกระจายอำนาจในภูมิภาค เป็นต้น **และที่สำคัญคือ แรงสนับสนุนจากประชาชน ผู้ซึ่งตระหนักว่าการปฏิรูปประเทศเป็นส่วนหนึ่งของหน้าที่พลเมือง** ไม่ใช่หน้าที่ของคนใดคนหนึ่ง คณะกรรมการชุดใดชุดหนึ่ง แต่เป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคน ที่แต่ละคนจะต้องช่วยกันปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้บ้านเมืองนี้ดีขึ้น

คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๐

สารบัญ

ส่วน	เรื่อง	ส่วน - หน้า
	บทสรุปผู้บริหาร	
	ส่วนที่ ๑	
๑.	๑.๑ บทนำ	๑-๒
	๑.๑.๑ บริบทตามข้อกำหนดของรัฐธรรมนูญ	๑-๒
	๑.๑.๒ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	๑-๕
	๑.๑.๓ ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะของ สปท. ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูป	๑-๖
	๑.๒ สถานการณ์และแนวโน้ม	๑-๗
	๑.๓ ความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทฯ	๑-๑๒
	๑.๓.๑ ความสอดคล้องของการปฏิรูปด้านเศรษฐกิจกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ	๑-๑๒
	๑.๓.๒ ความสอดคล้องของการปฏิรูปด้านสถาบันเศรษฐกิจกับแผนแม่บทตามยุทธศาสตร์ชาติ	๑-๑๓
	๑.๔ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จ	๑-๑๓
	๑.๔.๑ วัตถุประสงค์รวม	๑-๑๓
	๑.๔.๒ เป้าหมายรวม	๑-๑๔
	๑.๕ ตัวชี้วัด	๑-๑๔
	๑.๖ วงเงินและแหล่งเงิน	๑-๑๔
	ส่วนที่ ๒ **หัวข้อที่ ๑: การปฏิรูปด้านการเพิ่มความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ**	
๒.	**หัวข้อย่อยที่ ๑.๑ : Productivity** **เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ....**	
	๑. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ	๒-๑๒
	๒. อุตสาหกรรมการเกษตร	๒-๒๑
	๓. อุตสาหกรรมอาหาร	๒-๓๐
	๔. อุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพ	๒-๓๖
	๕. อุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า	๒-๔๓
	๖. อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าอัจฉริยะ	๒-๔๙
	๗. อุตสาหกรรมเศรษฐกิจดิจิทัล	๒-๕๕
	๘. อุตสาหกรรมการศึกษา	๒-๖๐

ส่วน	เรื่อง	ส่วน - หน้า
	๙. อุตสาหกรรมสุขภาพ	๒-๗๔
	๑๐. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ - อาชีวศึกษา (สนับสนุน)	๒-๗๘
	๑๑. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ - อุดมศึกษา (สนับสนุน)	๒-๘๔
	๑๒. การเพิ่มประสิทธิภาพทางเทคโนโลยี – โครงสร้างพื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (สนับสนุน)	๒-๙๑
	๑๓. การเพิ่มประสิทธิภาพทางเทคโนโลยี -Big data (สนับสนุน)	๒-๙๕
	๑๔. การเพิ่มระดับการแข่งขันทางธุรกิจ - หน่วยงานดูแลควบคุมด้านกฎหมายด้านการแข่งขันทางการค้า และตลาดเสรี (สนับสนุน)	๒-๑๐๐
	๑๕. คณะทำงานด้านการประชาสัมพันธ์ (สนับสนุน)	๒-๑๐๖
	๑๖. การเพิ่มระดับการแข่งขันทางธุรกิจ – วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สนับสนุน)	๒-๑๑๐
	๑๗. การเพิ่มระดับการแข่งขันทางธุรกิจ -ความยากง่ายในการทำธุรกิจ (สนับสนุน)	๒-๑๑๖
๓.	**หัวข้อย่อยที่ ๑.๒ : การรวมกลุ่มในภูมิภาค (Regional Integration)** **เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ....**	
	๑. Regional Integration Committee: คณะอนุกรรมการ ขับเคลื่อนด้านการรวมกลุ่มในภูมิภาค	๓-๖
	๒. Clusters and Hubs: พัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมาย	๓-๙
	๓. พัฒนาเมืองหลัก/เมืองศูนย์กลางของภูมิภาค	๓-๑๔
	๔. Regional Headquarters/ศูนย์วิจัยและพัฒนา/Trading Centers/ Treasury Centers	๓-๑๗
	๕. Borderless Trade: ขจัดอุปสรรคทางการค้า	๓-๒๑
	๖. ขจัดอุปสรรคด้านการเคลื่อนย้ายคน	๓-๒๖
	๗. เร่งรัดการเจรจากับประเทศกลุ่มเป้าหมาย	๓-๓๑
	๘. ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการไทยลงทุนในต่างประเทศ	๓-๓๕
	๙. Connectivity: พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในประเทศ	๓-๓๙
	๑๐. Connectivity: พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระดับภูมิภาค	๓-๔๔
๔.	**หัวข้อย่อยที่ ๑.๓ : ระบบนิเวศน์ด้านวิจัยพัฒนาและนวัตกรรม (R&D, Innovation Ecosystem)** **เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ....**	
	๑. การจัดตั้งศูนย์กลางการวิจัยและพัฒนา	๔-๕
	๒. การปฏิรูปกรมทรัพย์สินทางปัญญา	๔-๑๓
	๓. การตั้งศูนย์กลางเพื่อส่งเสริมธุรกิจสตาร์ทอัพและสเกลอัพ	๔-๑๗

ส่วน	เรื่อง	ส่วน - หน้า
	ส่วนที่ ๒ **หัวข้อที่ ๒: การปฏิรูปด้านความเท่าเทียมและการเติบโตอย่างมีส่วนร่วม**	
๕.	**หัวข้อย่อยที่ ๒.๑ : การยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตในระดับบุคคล** **เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ....**	
	๑. การขยายผลโครงการในพระราชดำริกว่า ๔,๐๐๐ โครงการทั่วประเทศ	๕-๕
	๒. การสร้างและใช้ Big Data ภาคเกษตร	๕-๘
	๓. การพัฒนาแหล่งน้ำและการชลประทานเพื่อการเกษตร	๕-๑๓
	๔. ส่งเสริม Smart farmer และ Precision farming	๕-๑๖
	๕. การพัฒนาระบบประกันภัยพืชผลและระบบเกษตรพันธสัญญา	๕-๑๘
	๖. การจัดตั้ง Centre of Excellence สำหรับภาคเกษตร	๕-๒๔
	๗. การส่งเสริมให้แรงงานเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อพัฒนาทักษะอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม	๕-๒๗
	๘. การสร้างแรงงานคุณภาพ (Super Worker) และเชื่อมโยงแรงงานสู่ตลาดอย่างครบวงจร	๕-๓๑
๖.	**หัวข้อย่อยที่ ๒.๒ : การเสริมสร้างพลังอำนาจชุมชน** **เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ....**	
	๑. การสร้างความเข้มแข็งให้แก่ระบบสถาบันการเงินชุมชน	๖-๖
	๒. การพัฒนาธุรกิจชุมชน	๖-๙
	๓. การจัดตั้งกองทุน Social Investment Fund (SIF)	๖-๑๔
๗.	**หัวข้อย่อยที่ ๒.๓ : การสร้างสมดุลระดับประเทศ** **เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ....**	
	๑. การจัดตั้งสำนักงานบูรณาการการแก้ไขปัญหาความยากจนและเหลื่อมล้ำ	๗-๓
	๒. การขยายความคุ้มครองของกองทุนประกันสังคม	๗-๖
	๓. การประสานโครงการสวัสดิการในปัจจุบัน	๗-๘
	๔. ระบบเงินโอนเพื่อผู้มีรายได้น้อย (Negative Income Tax: NIT)	๗-๑๐
	๕. เงินบำนาญ	๗-๑๒
	๖. การบริหารจัดเก็บภาษี	๗-๑๕
	๗. ระบบภาษี	๗-๒๐
	๘. การสร้างความมั่นคงด้านที่ดินให้กับประชาชน	๗-๒๕
	๙. การสร้างความมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนในการลดความเหลื่อมล้ำ	๗-๒๘

ส่วน	เรื่อง	ส่วน - หน้า
	ส่วนที่ ๒ **หัวข้อที่ ๓: การปฏิรูปสถาบันทางเศรษฐกิจ**	
๘.	**หัวข้อย่อยที่ ๓.๑ : ปฏิรูปสถาบันเพื่อการบริหารจัดการยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจ**	๘-๑
๙.	**หัวข้อย่อยที่ ๓.๒ : การปฏิรูปหน่วยงานบริหารสินทรัพย์ของภาครัฐ (รัฐวิสาหกิจ)**	๙-๑
๑๐.	**หัวข้อย่อยที่ ๓.๓ : การปฏิรูปสถาบันด้านการส่งเสริมผลิตภาพ การมาตรฐานและนวัตกรรม**	๑๐-๑
๑๑.	**หัวข้อย่อยที่ ๓.๔ : การปฏิรูปสถาบันทางเศรษฐกิจเพื่อบริหารการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก SMEs**	๑๑-๑
๑๒.	**หัวข้อย่อยที่ ๓.๕ : การปฏิรูปหน่วยงาน ขับเคลื่อน ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาเศรษฐกิจ**	๑๒-๑
๑๓.	**ภาคผนวก :** สรุปผลการประชุมรับฟังความคิดเห็นต่อแผนปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ (ข้อเสนอและข้อคิดเห็นจากหลายช่องทาง)	๑๓-๑

ส่วนที่ ๑

ภาพรวมการปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ

(วงเงินงบประมาณและกิจกรรมที่เสนอในสาระต่อไปนี้ เป็นสาระที่หน่วยงานได้มีการนำเสนอมาเบื้องต้น
ซึ่งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจยังมิได้มีการพิจารณาในรายละเอียด)

ส่วนที่ ๑

ภาพรวมการปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ

๑.๑ บทนำ

การปฏิรูปประเทศมีความสำคัญต่อการก้าวข้ามข้อจำกัดหรืออุปสรรคในการพัฒนาประเทศ ซึ่งมีรัฐบาลเห็นความสำคัญและได้มีการกำหนดไว้ในกฎหมายหลายๆ ระดับ ตั้งแต่ระดับรัฐธรรมนูญ ระดับพระราชบัญญัติ รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องอื่นๆ โดยรัฐบาลได้ตั้งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจขึ้นเพื่อจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจในครั้งนี้ ซึ่งคณะกรรมการฯ ได้กำหนดแนวทางการปฏิรูปเศรษฐกิจบนหลักการของการสร้างความยั่งยืนและครอบคลุมทุกมิติ โดยกำหนดด้านการปฏิรูปประเทศออกเป็น ๓ ด้านหลัก ได้แก่ ด้านที่ ๑ การเพิ่มความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ ด้านที่ ๒ ความเท่าเทียมและการเติบโตอย่างมีส่วนร่วม และด้านที่ ๓ การปฏิรูปด้านสถาบันเศรษฐกิจ ซึ่งการปฏิรูปเศรษฐกิจทั้ง ๓ ด้าน ดังกล่าว มีความสอดคล้องกับกฎหมายต่างๆ ดังนี้

๑.๑.๑ บริบทตามข้อกำหนดของรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มุ่งหวังที่จะให้เกิดการขับเคลื่อนประเทศให้พัฒนาไปข้างหน้าได้อย่างเป็นขั้นตอนจนเกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ทั้งในทางการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ และสังคม ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ซึ่งกลไกของ “การปฏิรูปประเทศ” เป็นกลไกหนึ่งในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างแท้จริงภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ โดยรัฐธรรมนูญได้ให้ความสำคัญและกำหนดแนวนโยบายแห่งรัฐในการส่งเสริมและจัดให้มีกลไกหรือมาตรการเพื่อเป็นเครื่องมือการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ดังระบุไว้ในหลายมาตรา ซึ่งมาตราที่สอดคล้องกับประเด็นการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ ๓ ด้านข้างต้น มีดังนี้

มาตรา ๖๒ รัฐต้องรักษาวินัยทางการเงินของรัฐอย่างเคร่งครัดเพื่อให้ฐานะทางการเงินการคลังของรัฐต้องมีเสถียรภาพและมั่นคงอย่างยั่งยืนตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ และจัดระบบภาษีให้เกิดความเป็นธรรมแก่สังคม

มาตรา ๖๙ รัฐพึงจัดให้มีและส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและศิลปวิทยาการแขนงต่างๆ ให้เกิดความรู้ การพัฒนา และนวัตกรรม เพื่อความเข้มแข็งของสังคมและเสริมสร้างความสามารถของคนในชาติ

มาตรา ๗๓ รัฐพึงจัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่ช่วยให้เกษตรกรประกอบเกษตรกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลผลิตที่มีปริมาณและคุณภาพสูง มีความปลอดภัย โดยใช้ต้นทุนต่ำ และสามารถแข่งขันในตลาดได้ และพึงช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากไร้ให้มีที่ทำกินโดยการปฏิรูปที่ดินหรือวิธีอื่นใด

มาตรา ๗๔ รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนมีความสามารถในการทำงานอย่างเหมาะสมกับศักยภาพและวัยและให้มีงานทำ และพึงคุ้มครองผู้ใช้แรงงานให้ได้รับความปลอดภัยและมีสุขอนามัยที่ดีในการทำงานได้รับรายได้ สวัสดิการ การประกันสังคม และสิทธิประโยชน์อื่นที่เหมาะสมแก่การดำรงชีพ และพึงจัดให้มีหรือส่งเสริมการออมเพื่อการดำรงชีพเมื่อพ้นวัยทำงาน

รัฐพึงจัดให้มีระบบแรงงานสัมพันธ์ที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

มาตรา ๗๕ รัฐพึงจัดระบบเศรษฐกิจให้ประชาชนมีโอกาสได้รับประโยชน์จากความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไปพร้อมกันอย่างทั่วถึง เป็นธรรม และยั่งยืน สามารถพึ่งพาตนเองได้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ขจัดการผูกขาดทางเศรษฐกิจที่ไม่เป็นธรรม และพัฒนาความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประชาชนและประเทศ

รัฐต้องไม่ประกอบกิจการที่มีลักษณะเป็นการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่กรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ การรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม การจัดให้มีสาธารณูปโภค หรือการจัดทำบริการสาธารณะ

รัฐพึงส่งเสริม สนับสนุน คุ้มครอง และสร้างเสถียรภาพให้แก่ระบบสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ และกิจการวิสาหกิจขนาดย่อมและขนาดกลางของประชาชนและชุมชนในการพัฒนาประเทศ รัฐพึงคำนึงถึงความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ และความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชน ประกอบกัน

นอกจากนี้ ได้กำหนด**กรอบแนวทางการปฏิรูปประเทศในภาพรวมไว้ใน มาตรา ๒๕๗** โดยมุ่งให้ (๑) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ (๒) สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ (๓) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และใน**มาตรา ๒๕๘ ฉ. ได้มีการกำหนดประเด็นปฏิรูปประเทศในด้านเศรษฐกิจ** ประกอบด้วย ๔ ประเด็นหลัก คือ (๑) ขจัดอุปสรรคและเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพื่อให้ประเทศชาติและประชาชนได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกลุ่มเศรษฐกิจต่างๆ อย่างยั่งยืน โดยมีภูมิคุ้มกันที่ดี (๒) สร้างกลไกเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการนำความคิดสร้างสรรค์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ (๓) ปรับปรุงระบบภาษีอากรให้มีความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ เพิ่มพูนรายได้ของรัฐด้านต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ และปรับปรุงระบบการจัดทำและการใช้จ่ายงบประมาณให้มีประสิทธิภาพและสัมฤทธิผล และ (๔) สร้างกลไกเพื่อส่งเสริมสหกรณ์และผู้ประกอบการแต่ละขนาดให้มีความสามารถในการแข่งขันอย่างเหมาะสม และส่งเสริมการประกอบวิสาหกิจเพื่อสังคมและวิสาหกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสร้างกลไกเพิ่มโอกาสในการทำงานและการประกอบอาชีพของประชาชน

จากบริบทตามข้อกำหนดของรัฐธรรมนูญข้างต้น คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจจึงได้กำหนดกรอบการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ คือ **การปฏิรูปประเทศอย่างยั่งยืนและครอบคลุมทุกมิติ** โดยมุ่งให้เกิดการสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เกิดการกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจสู่เศรษฐกิจระดับฐานราก และเร่งความเร็วในยกระดับการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างจริงจัง ผ่านการปฏิรูป ๓ ด้านหลัก ได้แก่ ด้านที่ ๑ การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ด้านที่ ๒ ความเท่าเทียมและการเติบโตอย่างมีส่วนร่วม และด้านที่ ๓ การปฏิรูปด้านสถาบันเศรษฐกิจ

ด้านที่ ๑ การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ นั้น ถือเป็นหัวใจของการยกระดับการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยมีจุดเน้นหลักที่การพัฒนาศักยภาพของภาคเศรษฐกิจที่แท้จริง คือ ภาคการผลิตและบริการของประเทศ ซึ่งต้องเกิดจากความเข้มแข็งของปัจจัยสนับสนุนหลายด้าน ทั้งด้านทรัพยากรมนุษย์ ศักยภาพด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม โครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องที่เอื้อต่อการค้า การลงทุนและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพและมูลค่าเพิ่มสูงสุด โดยในร่างยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์หลัก อีกทั้งยังเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ด้วย นอกจากนี้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ในยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน โดยมุ่งพัฒนาและ

ยกระดับภาคการผลิตและบริการ โดยการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ ได้กำหนดประเด็นการปฏิรูปที่สำคัญที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ได้แก่ (๑) การพัฒนาอุตสาหกรรมหลักของประเทศ เช่น อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ อุตสาหกรรมอาหาร และอุตสาหกรรมเกษตร (๒) การส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมและบริการในอนาคต ได้แก่ อุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพ อุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าอัจฉริยะ อุตสาหกรรมเศรษฐกิจดิจิตัล ธุรกิจการศึกษาและบริการสุขภาพ รวมทั้งพัฒนาปัจจัยสนับสนุนและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยมีประเด็นปฏิรูป ได้แก่ (๑) การพัฒนาบุคลากรและแรงงานในอุตสาหกรรม (๒) การเพิ่มการแข่งขันทางการค้าภายในประเทศ (๓) การพัฒนาขีดความสามารถด้านเทคโนโลยี (๔) การพัฒนาระบบนิเวศด้านการวิจัยและพัฒนาและนวัตกรรม ผ่านการจัดสรรเงินทุนอย่างมีคุณภาพเพื่อตอบโจทย์การพัฒนาของภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย (๕) การบูรณาการเศรษฐกิจกับประเทศอื่นๆ ในภูมิภาค ด้วยการส่งเสริมการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานและการเปิดเสรีการค้าและบริการระหว่างประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะประเทศ CLMV และภูมิภาคใกล้เคียง เช่น ภาคใต้ของจีน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศอินเดีย และบังคลาเทศ เป็นต้น เพื่อสร้างความเข้มแข็งของห่วงโซ่อุปทานและห่วงโซ่มูลค่าในภูมิภาค (Regional supply chain/value chain) เป็นต้น

ด้านที่ ๒ ความเท่าเทียมและการเติบโตอย่างมีส่วนร่วม มุ่งเน้นการพัฒนาให้ประชาชนชาวไทยทุกคนได้รับผลประโยชน์จากการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยมีรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยผลักดันให้มีการกระจายความเจริญทางเศรษฐกิจไปยังทุกพื้นที่ทั่วประเทศ ชุมชนต่างๆ ต้องได้รับการสนับสนุนให้สามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน ซึ่งประเด็นนี้มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์หลักของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ คือ ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม โดยประเด็นสำคัญที่จำเป็นต้องมีการปฏิรูปเพื่อให้สอดรับการทิศทางการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ดังกล่าว จะอยู่บนหลักการพื้นฐานและมีจุดเน้นที่สำคัญ ได้แก่ (๑) การสร้างโอกาสให้แก่เกษตรกรรายย่อยและแรงงาน เพื่อให้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการเติบโตของเศรษฐกิจของประเทศ ผ่านการสนับสนุนทางด้านการศึกษา การฝึกอบรม และเสริมสร้างทักษะแรงงาน (๒) การปฏิรูประบบโครงข่ายการคุ้มครองทางสังคมที่ครอบคลุมประชากรในวงกว้างมากขึ้น รวมทั้งพัฒนาระบบประกันสังคมที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น และ (๓) การเสริมสร้างความเข้มแข็งในระดับชุมชนท้องถิ่น เพื่อวางรากฐานการพัฒนาและสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจที่มีการกระจายทั้งประเทศอย่างทั่วถึงและยั่งยืน

ด้านที่ ๓ การปฏิรูปกระบวนการและระบบสถาบันทางเศรษฐกิจ เป็นกลไกปฏิรูปประเทศที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ ให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาแม่บท และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่กำหนดไว้ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ โดย

๑) **การปฏิรูปกระบวนการและระบบสถาบันการเงินการคลัง** โดยเฉพาะหน่วยงานจัดสรรงบประมาณ สถาบันทางเศรษฐกิจและการคลัง และหน่วยงานจัดการทรัพย์สิน เป็นส่วนสำคัญในการสนับสนุนภารกิจของรัฐตาม **มาตรา ๖๒** ซึ่งกำหนดให้รัฐต้องรักษาวินัยการเงินการคลังอย่างเคร่งครัด เพื่อให้ฐานะทางการเงินการคลังของรัฐมีเสถียรภาพและมั่นคงอย่างยั่งยืนตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ และจัดระบบภาษีให้เกิดความเป็นธรรมแก่สังคม กฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับกรอบการดำเนินการทางการคลังและงบประมาณของรัฐ การกำหนดวินัยทางการคลังด้านรายได้และรายจ่ายทั้งเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ การบริหารทรัพย์สินของรัฐและเงินคงคลัง และการบริหารหนี้สาธารณะ

๒) **การปฏิรูปกระบวนและสถาบันทางเศรษฐกิจตลอดวงจรนโยบาย (PDCA)** เป็นหัวใจสำคัญของการขับเคลื่อนประเทศให้พัฒนาไปข้างหน้าได้อย่างเป็นขั้นตอนและต่อเนื่องจนเกิดความมั่นคง มั่นคั่ง และ

ยั่งยืน ไม่ใช่เฉพาะด้านเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังมีผลต่อการพัฒนาทางการเมืองการปกครอง สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดไว้ใน **มาตรา ๒๕๗** การปฏิรูปประเทศตามหมวดนี้ต้องดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ดังต่อไปนี้ (๑) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ (๒) สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ (๓) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และ**มาตรา ๒๕๘** ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่างๆ ให้เกิดผล ดังต่อไปนี้ ฉ. ด้านเศรษฐกิจ (๑) ขจัดอุปสรรคและเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพื่อให้ประเทศชาติและประชาชนได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกลุ่มเศรษฐกิจต่างๆ อย่างยั่งยืน โดยมีภูมิคุ้มกันที่ดี (๒) สร้างกลไกเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการนำความคิดสร้างสรรค์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ (๓) ปรับปรุงระบบภาษีอากรให้มีความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ เพิ่มพูนรายได้ของรัฐด้านต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ และปรับปรุงระบบการจัดทำและการใช้จ่ายงบประมาณให้มีประสิทธิภาพและสัมฤทธิผล และ (๔) สร้างกลไกเพื่อส่งเสริมสหกรณ์และผู้ประกอบการแต่ละขนาดให้มีความสามารถในการแข่งขันอย่างเหมาะสม และส่งเสริมการประกอบวิสาหกิจเพื่อสังคมและวิสาหกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสร้างกลไกเพิ่มโอกาสในการทำงานและการประกอบอาชีพของประชาชน

๑.๑.๒ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้กำหนดเรื่องการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจไว้ใน **มาตรา ๘** โดยให้จัดทำแผนการปฏิรูปประเทศในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้ (๑) ด้านการเมือง (๒) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (๓) ด้านกฎหมาย (๔) ด้านกระบวนการยุติธรรม (๕) ด้านการศึกษา (๖) ด้านเศรษฐกิจ (๗) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (๘) ด้านสาธารณสุข (๙) ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ (๑๐) ด้านสังคม (๑๑) ด้านอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

สำหรับ **“การปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ”** ซึ่งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจได้กำหนดการปฏิรูปเป็น ๓ ด้าน คือ ด้านการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ด้านความเท่าเทียมและการเติบโตอย่างมีส่วนร่วม และด้านการปฏิรูปสถาบันทางเศรษฐกิจ มีความเกี่ยวข้องกับกฎหมายหลายระดับและหลายด้าน ซึ่งที่สำคัญมีดังนี้

การปฏิรูปด้านการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เพื่อให้เศรษฐกิจไทยมีการเติบโตอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน จำเป็นต้องมีการปฏิรูปหรือปรับปรุงกฎหมายที่สำคัญ ได้แก่ พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิบัตรและทรัพย์สินทางปัญญา อาทิ พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๕๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.๒๕๓๗ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจดทะเบียนประกอบธุรกิจ อาทิ พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ และพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นต้น

การปฏิรูปด้านความเท่าเทียมและการเติบโตอย่างมีส่วนร่วม มีความสำคัญต่อการกระจายความมั่งคั่งและความเจริญเติบโตของประเทศให้ทั่วถึง และยั่งยืน โดยมีข้อกฎหมายที่ต้องได้รับการปฏิรูป ได้แก่ พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๖๐ ร่างพระราชบัญญัติสถาบันการเงินชุมชน พ.ศ. .... พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. .... ร่างพระราชบัญญัติการบริหารจัดการเงินฝากที่ไม่มีการเคลื่อนไหวของสถาบันการเงิน พ.ศ. .... พระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากรพุทธศักราช ๒๔๘๑ เป็นต้น

การปฏิรูปสถาบันทางเศรษฐกิจให้สามารถรองรับบริบทการพัฒนาประเทศที่เปลี่ยนแปลง มีความสำคัญต่อการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจที่สามารถสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการดำเนินการปฏิรูปนี้สอดคล้องกับข้อกฎหมายที่สำคัญดังนี้

๑) **กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกลไกการวางแผนส่วนกลาง** ได้แก่ พระราชบัญญัติพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๑ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ (สำนักงบประมาณ) และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ)

๒) **กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกลไกการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ (Policy Execution)** ในส่วนนี้จะมุ่งเน้นพิจารณากฎหมายที่กำกับการดำเนินงานของสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายหลักที่กำหนดในกรอบปฏิรูปเศรษฐกิจในด้านที่ ๑ ความสามารถในการแข่งขันและผลิตภาพ และด้านที่ ๒ ความเท่าเทียมและการเติบโตอย่างมีส่วนร่วม เช่น สถาบันที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริม SMEs สถาบันที่เกี่ยวข้องกับระบบนวัตกรรม สถาบันที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความคุ้มครองและหลักประกันทางสังคม เป็นต้น มีข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ) พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. ๒๕๔๓ ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ฉบับที่ ...) พ.ศ.... พระราชบัญญัติว่าด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นต้น

๓) **กลไกการติดตามและประเมินผลนโยบาย (Policy Monitoring and Evaluation)** ได้แก่ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ) พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นต้น

๑.๑.๓ ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะของ สปท. ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูป

แนวคิดการทำงานของคณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจ จะเน้นการต่อยอดและใช้ประโยชน์จากการศึกษาวิเคราะห์ที่ได้จากการดำเนินการปฏิรูปที่ผ่านมา เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนประเด็นการปฏิรูปให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่ง**ข้อเสนอของ สปท.** สามารถจัดแบ่งได้เป็น ๓ ลักษณะ คือ การออกกฎหมายใหม่ และการปรับปรุงกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งการปรับปรุง ปรับบทบาท จัดระบบกลไกการพัฒนาที่อยู่ในปัจจุบัน โดยการปฏิรูปที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ มีดังนี้

๑) **ด้านการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ** มีข้อเสนอของ สปท. ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การปฏิรูปเศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy) การพัฒนาฝีมือแรงงานแห่งชาติ เพื่อยกระดับขีดความสามารถการแข่งขันของแรงงานไทยและร่างพระราชบัญญัติบูรณาการการพัฒนากำลังแรงงานแห่งชาติ พ.ศ. .... การเพิ่มขีดความสามารถอุตสาหกรรมสาขาหลัก การปฏิรูปข้าวทั้งระบบ (นำร่องเมืองข้าวจังหวัดกาฬสินธุ์/การจัดการข้าวโดยระบบสหกรณ์/แนวทางการปฏิรูปข้าวอย่างเป็นระบบ การปฏิรูปกฎหมายแข่งขันทางการค้าและร่างพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. .... การปฏิรูปเรื่องการสร้างสังคมผู้ประกอบการและร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... การขับเคลื่อนการปฏิรูประบบวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการวิจัยเพื่อนวัตกรรม การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว การปฏิรูปเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์และเชิงวัฒนธรรม (Creative and

Cultural Economy) และการปฏิรูปเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) แผนปฏิรูประบบทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น

๒) **ด้านความเท่าเทียมและการเติบโตอย่างมีส่วนร่วม** มีข้อเสนอของ สปท. ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หลักประกันความมั่นคงด้านรายได้เพื่อการยังชีพของผู้สูงอายุ : การเร่งรัดการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ เศรษฐกิจเพื่อสังคม (Social Economy) การปฏิรูปการเงินฐานราก และร่างพระราชบัญญัติสถาบันการเงินชุมชน พ.ศ. .... ธนาคารที่ดินและร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ. .... การปฏิรูประบบสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน การปฏิรูปการประกันภัยการเกษตร การปฏิรูประบบการให้ความรู้พื้นฐานทางการเงินแก่ประชาชน และเศรษฐกิจผู้สูงวัย เป็นต้น

๓) **ด้านการปฏิรูปสถาบันทางเศรษฐกิจ เรื่อง การปฏิรูประบบงบประมาณและการคลังภาครัฐ** มีข้อเสนอและแนวทางการขับเคลื่อน ได้แก่ การสร้างวินัยทางการคลัง การปฏิรูปกระบวนการงบประมาณ การปฏิรูปการคลังท้องถิ่น การสนับสนุนระบบการตัดสินใจของรัฐสภาในการพิจารณางบประมาณแผ่นดิน การปรับแก้ไขนิยามในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเงินงบประมาณและเงินกองทุนของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์การมหาชน รวมทั้งมีข้อเสนอให้การปรับแก้ไขกฎหมายและการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย (๑) การแก้ไขพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ (ร่าง) พระราชบัญญัติการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. .... และ (ร่าง) พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. .... โดยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๒) การจัดทำปฏิทินการจัดทำงบประมาณเชิงพื้นที่ประจำปีงบประมาณ ตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ในมิติยุทธศาสตร์ และมิติภารกิจของส่วนราชการ และมิติพื้นที่ของสำนักงบประมาณและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (๓) การร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการ และพัฒนากลไก กระบวนการและเครื่องมือ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารงานคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ของกระทรวงมหาดไทย กระทรวงการคลัง และสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจ (๔) การดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับการประกาศใช้ พ.ร.บ. วิธีการงบประมาณ พ.ศ. .... และ พ.ร.บ. การเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ... ให้สอดคล้องกับแนวทางที่กำหนด ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ (๕) การสนับสนุนให้มีสำนักงบประมาณของรัฐสภาของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการทำหน้าที่วิเคราะห์และให้ความเห็นตามหลักวิชาการในการดำเนินนโยบายการคลัง ทั้งนี้ในระยะเวลา ๕ ปี เมื่อสำนักงบประมาณของรัฐสภาได้พัฒนาขีดความสามารถจนเพียงพอแล้วสมควรขยายไปสู่สถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภาต่อไป

๑.๒ สถานการณ์และแนวโน้ม

ขั้นตอนของการจัดทำแผนปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ ได้ให้ความสำคัญกับบริบทของสถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของการพัฒนาในอนาคต ทั้งจากบริบทภายนอกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และบริบทภายในที่อาจเป็นอุปสรรคให้การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทย ซึ่งมีความซับซ้อน เกี่ยวพันกัน และมีพลวัตรสูง โดยมีการพิจารณาและวิเคราะห์ผลกระทบจากบริบทภายนอกและภายใน ทั้งในทางบวกและทางลบที่จะกระทบต่อการปฏิรูปเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อให้สามารถกำหนดแผนการปฏิรูปที่มีความชัดเจนและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ โดยสาระสำคัญของสถานการณ์และแนวโน้มภายนอกและภายในประเทศ มีดังนี้

๑.๒.๑ สถานการณ์และแนวโน้มภายนอก

โลกในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตมีความซับซ้อน รวดเร็วฉับพลัน และสร้างความผลกระทบอันผันผวนให้กับประเทศต่างๆ ทั่วโลก โดยบางสถานการณ์อาจควบคุมหรือคาดการณ์ได้ยากมากขึ้นกว่าในอดีต ซึ่งบริบท

ภายนอกที่สำคัญที่กระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน การสร้างความเท่าเทียมและการเติบโตอย่างมีส่วนร่วม และการปฏิรูปสถาบันด้านเศรษฐกิจ ได้แก่

๑) **ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี** มีบทบาทสำคัญพลิกโฉมเศรษฐกิจของทุกประเทศทั่วโลก ช่วยสร้างโอกาสและส่งเสริมการยกระดับผลิตภาพของภาคเศรษฐกิจ รวมทั้งประสิทธิภาพของหน่วยงานภาครัฐมากขึ้น เทคโนโลยีสำคัญ คือ เทคโนโลยีการจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ (big data) และการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ที่มีความซับซ้อน (data analytics) ซึ่งช่วยให้หน่วยงานต่างๆ สามารถใช้ข้อมูลในการกำหนดและตัดสินใจเชิงนโยบาย ขับเคลื่อนและผลักดันนโยบายที่ตรงกลุ่มเป้าหมาย และติดตามและประเมินผลได้อย่างตรงประเด็นและมีประสิทธิภาพ โดยในหน่วยงานภาครัฐของกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วหลายแห่งและองค์กรระหว่างประเทศได้มีการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีนี้แล้ว ดังนั้น จึงเป็นความท้าทายที่สำคัญต่อประเทศกำลังพัฒนา เช่น ประเทศไทยที่ยังมีระดับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเหล่านี้ในระดับต่ำ ต้องรีบเร่งปฏิรูประบบและกลไกต่างๆ เพื่อใช้ประโยชน์จากโอกาสทางเทคโนโลยีได้อย่างเต็มที่ อย่างไรก็ตามการพัฒนาเทคโนโลยีอาจส่งผลกระทบให้เกิดแนวโน้มขนาดช่องว่างของการเข้าถึงเทคโนโลยีขยายกว้างมากยิ่งขึ้น ดังนั้น การปฏิรูปจำเป็นต้องคำนึงถึงการลดความเหลื่อมล้ำทางเทคโนโลยีด้วย

๒) **การแข่งขันทางเศรษฐกิจในระดับประเทศ** การแข่งขันและแสวงหาการโอกาสของการเติบโตทางธุรกิจในระดับประเทศและภูมิภาคมีแนวโน้มทวีความร้อนแรงมากขึ้น ทำให้เกิดความร่วมมือในระดับระหว่างประเทศ และภูมิภาคมีความเข้มข้น และถูกใช้เป็นเครื่องมือในการต่อรองและสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ ซึ่งพบได้จากรูปแบบของมาตรการระหว่างประเทศต่างๆ เช่น มาตรการกีดกันทางการค้า มาตรการทางการเงินและการคลัง มาตรการด้านสิ่งแวดล้อม มาตรฐานระหว่างประเทศของสินค้าและบริการต่างๆ เป็นต้น ซึ่งล้วนแล้วแต่มีลักษณะซับซ้อนและมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งประเทศไทยจะต้องให้ความสำคัญกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากมาตรการต่างๆ เหล่านี้อย่างรู้เท่าทัน และแสวงหาการใช้ประโยชน์จากมาตรการเหล่านี้ โดยอาจมีความจำเป็นที่จะต้องมีการปฏิรูปกลไกเชิงสถาบันบางอย่าง เพื่อให้สามารถปรับตัวได้ทันต่อสภาพการแข่งขันที่เข้มข้นขึ้นดังกล่าว

๑.๒.๒ สถานการณ์และแนวโน้มภายใน

สถานการณ์และแนวโน้มในประเทศซึ่งมีผลกระทบต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและการสร้างความเท่าเทียมและการเติบโตอย่างมีส่วนร่วม และการปฏิรูปสถาบันด้านเศรษฐกิจ ที่สำคัญมีดังนี้

๑) **ปัญหาความเหลื่อมล้ำหลากหลายมิติ** ในปัจจุบันประเทศไทยยังประสบปัญหาความเหลื่อมล้ำ ทั้งในด้านความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่ ทำให้ชุมชนในท้องถิ่นห่างไกลจำนวนมากยังขาดโอกาสในการเข้าถึงโครงสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน หรือบริการภาครัฐที่สำคัญ รวมทั้งขาดโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อสร้างรายได้และการเข้าถึงบริการทางการเงิน ประชาชนในพื้นที่จึงประสบปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำทั้งด้านโอกาสและรายได้ ความยากจนจึงกระจุกตัวในเขตชนบทมากกว่าเขตเมือง โดยสัดส่วนคนจนในปี ๒๕๕๘ ในเขตชนบทมีสัดส่วนคนจนถึงร้อยละ ๘.๙๑ ขณะที่เขตเมืองมีสัดส่วนคนจนร้อยละ ๕.๔๙ และในจังหวัดที่ยากจนที่สุด ๑๐ จังหวัดยังคงประสบปัญหาภาวะยากจนเรื้อรังตลอดระยะเวลา ๙ ปี ขณะเดียวกัน ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ระหว่างกลุ่มรวยสุดและจนสุดยังมีความแตกต่างกันถึง ๒๒.๑ เท่า สะท้อนให้เห็นถึงการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่กระจุกตัวเฉพาะบางกลุ่มและมีความเหลื่อมล้ำด้านการจัดสรรทรัพยากรไปยังพื้นที่ต่างๆ ในประเทศ

๒) **สภาวะการแข่งขันกับต่างประเทศมีความรุนแรงขึ้นในขณะที่ศักยภาพด้านเทคโนโลยีของไทยยังต่ำ** ประเทศไทยติดอยู่ในกับดักของการแข่งขัน ทั้งจากประเทศที่มีศักยภาพในการผลิตสินค้าด้วยต้นทุนที่ต่ำกว่าประเทศไทย และประเทศที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าและบริการของเทคโนโลยีและนวัตกรรม ในขณะที่ปัจจุบันประเทศไทยยังมีข้อจำกัดในด้านศักยภาพทางเทคโนโลยี ซึ่งสะท้อนให้เห็นจากอันดับ Global

Innovation Index ซึ่งครอบคลุมทั้งด้านการวิจัยพัฒนาและด้านการปกป้องทรัพย์สินทางปัญญา ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับอยู่ที่อันดับที่ ๕๑ ซึ่งยังตามหลังประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคอย่างเช่นมาเลเซีย ซึ่งได้อันดับที่ ๓๗ และประเทศจีนซึ่งได้อันดับที่ ๒๒ และเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในกลุ่มรายได้ปานกลางทั้งหมด ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ ๑๐ และอยู่ในอันดับกึ่งกลาง เมื่อเปรียบกับประเทศกลุ่มอาเซียน ซึ่งการจัดอันดับ Global Innovation Index นั้นประเมินจากสภาวะของปัจจัยแวดล้อมต่างๆ เช่น สถาบัน การศึกษา โครงสร้างพื้นฐาน และศักยภาพของภาคธุรกิจ เป็นต้น รวมทั้งตัวชี้วัดต่างๆ เช่น การสร้างองค์ความรู้ การกระจายความรู้ และ ผลผลิตความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น นอกจากนี้ ประเทศไทยยังมีการลงทุนในการวิจัยและพัฒนาในระดับต่ำ เมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคเดียวกันและประเทศที่เป็นผู้นำด้านการวิจัย โดยค่าใช้จ่ายในการวิจัยพัฒนา (GERD) สำหรับภาครัฐและภาคเอกชนปัจจุบันที่ประมาณร้อยละ ๐.๖ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ ในขณะที่ประเทศที่เป็นผู้นำด้านการวิจัยส่วนใหญ่ เช่น ประเทศจีน สิงคโปร์ และเยอรมัน ตั้งเป้าหมายในการลงทุนวิจัยพัฒนาไว้ที่ ร้อยละ ๒.๕ ถึง ๓ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ ส่วนประเทศในกลุ่มรายได้ปานกลางระดับสูง เช่น ประเทศจีน มาเลเซีย และรัสเซีย โดยมากจะตั้งเป้าหมายในการลงทุนวิจัยพัฒนาไว้ที่ระดับร้อยละ ๑ ขึ้นไป

ด้วยสถานการณ์ดังกล่าว ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องเร่งเสริมและสร้างข้อได้เปรียบในการแข่งขัน (Competitive Advantage) ผ่านการปฏิวัติทางเทคโนโลยีและดิจิทัลของประเทศ โดยต้องสนันสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ไทยมีพื้นฐานที่เข้มแข็งและสามารถต่อยอดไปสู่ศักยภาพที่สูงขึ้นได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้งรองรับแนวโน้มบริบทโลกในอนาคตด้วย เช่น เกษตรกรรม ธุรกิจโรงแรมและบริการ อาหาร รถยนต์ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ ธุรกิจชีวภาพ ธุรกิจดิจิทัล ธุรกิจสุขภาพ และ ธุรกิจการศึกษา เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายในการที่จะสร้างการเติบโตของประเทศได้อย่างยั่งยืน

๓) **กลไกและกระบวนการในการกำหนดและขับเคลื่อนนโยบายพัฒนาประเทศ (Policy Cycle)** ผ่านระบบราชการยังไม่มีประสิทธิภาพ ไม่สามารถนำไปสู่ประสิทธิผลของนโยบายได้อย่างเต็มที่ ซึ่งเป็นผลจากระบบการกำหนดนโยบาย (Policy Formulation) การนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Execution) และการติดตามและประเมินผลนโยบาย (Policy Monitoring and Evaluation) ยังมีลักษณะเป็นเส้นตรง (Linear) โดยมิได้มีลักษณะที่ครบวงจร (Cycle) กล่าวคือ ไม่มีการนำผลการประเมินนโยบายมาใช้สำหรับการปรับปรุงนโยบายกำหนดนโยบายใหม่ หรือปรับปรุงกระบวนการขับเคลื่อนนโยบายอย่างเข้มข้น (feedback) จึงเป็นปัจจัยที่ลดทอนประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการถ่ายระดับนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายด้านเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศด้วย

การปฏิรูประบบและสถาบันบริหารจัดการเศรษฐกิจนั้น เป็นหัวใจหลักในการขับเคลื่อนนโยบายให้เกิดผล ซึ่งในการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาและออกแบบแนวทางการปฏิรูป จะใช้กรอบแนวคิดวงจรนโยบาย หรือ P D C A ทั้งระบบ โดยจะมุ่งเน้นทั้งการปรับทั้งระบบด้วยการพัฒนากลไกความเชื่อมโยงและการจัดรูปแบบการแบ่งหน้าที่เสียใหม่ให้สอดคล้อง และการปรับในแต่ละส่วนของวงจร (นั่นคือปรับทั้งในส่วนของ P D C และส่วนของ A) โดยที่ในแต่ละส่วนของวงจรนั้นพิจารณาแนวทางการปฏิรูปโดยยึดหลักการ (Guiding principles) สำคัญที่จะมีผลต่อประสิทธิภาพขององค์กร นั่นคือหลักการ (guiding principles) ในการกำหนดอำนาจบทบาทที่ชัดเจนโดยอาจมีกฎหมายหรือกฎระเบียบรองรับ (Authority) หลักการ ของเรื่องกระบวนงาน (Process) และหลักการของเรื่องขีดความสามารถ/ความเป็นผู้นำ/ความเป็นอิสระ/ความรับผิดชอบ (Ledership, authonomy, competency) ดังนั้นคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจจึงจัดกลุ่มองค์กรและระบบที่เกี่ยวข้องออกเป็น ๓ กลุ่ม ดังนี้

๑) **กลุ่มที่หนึ่ง** ประกอบด้วย (๑) หน่วยงานกำหนดยุทธศาสตร์รวมของประเทศที่ทำหน้าที่เป็นต้นหนในการสนับสนุนการจัดทำยุทธศาสตร์ระยะยาว ๒๐ ปี และถ่ายทอดลงสู่ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในระยะ ๕ ปี และ (๒) สำนักงานสถิติแห่งชาติ/สำนักงานสถิติของประเทศซึ่งรับผิดชอบการจัดทำระบบข้อมูลขนาดใหญ่

และการวิเคราะห์เบื้องต้นที่สามารถสนับสนุนระบบ P D C A ที่มีประสิทธิภาพในทุกขั้นตอนของวงจรเพราะระบบสถิติและข้อมูลที่ถูกต้อง ทันสมัยและครอบคลุมนับเป็นเครื่องมือสำคัญในทุกขั้นตอนของวงจรนโยบาย

๒) **กลุ่มที่สอง** เป็นกลุ่มสถาบันด้านการเงิน การคลังและการบริหารสินทรัพย์ของประเทศซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญในการสร้างและรักษาความยั่งยืนทางการคลังในระยะยาว ได้แก่ การปฏิรูปหน่วยจัดสรรงบประมาณ หน่วยงานด้านภาษี/หน่วยงานกำหนดนโยบายการคลัง หน่วยงานกำหนดนโยบายการเงิน และหน่วยงานบริหารสินทรัพย์ ภายใต้กรอบหลักการปฏิรูปให้เกิดความยั่งยืนทางการคลังในระยะยาว

๓) **กลุ่มที่สาม** ประกอบด้วยการปฏิรูปหน่วยงานปฏิบัติ/หน่วยงานขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจและหน่วยงานติดตามและประเมินผล รวมถึงการกำหนดบทบาทหน่วยงานประสานเชื่อมโยงการดำเนินงานในระดับปฏิบัติที่ต้องมีความรับผิดชอบชัดเจน

การวิเคราะห์สถานการณ์และสภาพปัญหาด้านการปฏิรูปสถาบันทางเศรษฐกิจ จะแบ่งการวิเคราะห์เป็น ๓ ระบบ ดังนี้

๑) **ระบบการกำหนดนโยบาย (Policy Formulation):** ระบบการกำหนดนโยบายที่ดีจะต้องสามารถนำไปสู่การมีนโยบายที่มองภาพอนาคตอย่างชัดเจน ให้ทางเลือกการพัฒนาใหม่ๆ ที่สามารถทำให้เป็นจริงได้ (Visionary, Pragmatic and Innovative) มีจุดเน้นชัดเจน (Right Focus) เชื่อมโยงกันอย่างมีบูรณาการ (Synergy of Policies) ซึ่งปัจจุบันระบบการกำหนดนโยบายของไทยยังเผชิญสถานการณ์และสภาพปัญหาหลายด้าน ประกอบด้วย

สภาพปัญหาด้านโครงสร้าง (Structure) พบว่า กระบวนการจัดทำนโยบายในปัจจุบันมีกฎหมายที่กำหนดอำนาจหน้าที่ (Authority) ที่ชัดเจน รวมทั้งมีการกำหนดแนวทางการทำงาน และโครงสร้างกลไกที่มีความเชื่อมโยงรองรับภารกิจที่สอดคล้องกัน กล่าวคือ **พระราชบัญญัติพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ** กำหนดบทบาทภารกิจของหน่วยงานวางแผนพัฒนาประเทศ คือ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ต้องเป็นหน่วยงานกำหนดทิศทางและแนวทางการพัฒนาประเทศ และเสนอแนะความคิดเห็นต่อรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบายพัฒนาประเทศที่สำคัญ ส่วน**พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณและกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงบประมาณ** มีการกำหนดบทบาทภารกิจแก่สำนักงบประมาณให้ทำหน้าที่จัดสรรงบประมาณให้กับส่วนราชการต่างๆ เพื่อให้สามารถดำเนินการตามแผนพัฒนาประเทศและนโยบายรัฐบาล รวมทั้งมีกำหนดกลไกและขั้นตอนในการทำงานร่วมกันของหน่วยงานนโยบายและหน่วยงานจัดสรรงบประมาณเพื่อให้สามารถขับเคลื่อนนโยบายและแผนพัฒนาประเทศได้อย่างเป็นระบบ อย่างไรก็ตาม เมื่อมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งส่งผลให้มีการออกพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งทำให้เกิดเงื่อนไขใหม่ของกระบวนการวางแผนนโยบายของประเทศ กล่าวคือ โครงสร้างของกระบวนการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์มีซับซ้อนและมีหลายระดับมากขึ้น และบางระดับมีความเหลื่อมซ้อนกัน เช่น การกำหนดให้มีแผนปฏิรูปประเทศในขณะเดียวกันในแผนแม่บทที่เกิดจากยุทธศาสตร์ชาติ และมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งขอบเขตและรูปแบบของแผนไม่มีความชัดเจนว่าแตกต่างกันอย่างไร จึงทำให้หน่วยงานวางแผนในแต่ละระดับเกิดความสับสนและจัดทำแผนในลักษณะที่ไม่มีความชัดเจน ส่งผลให้หน่วยงานจัดสรรงบประมาณไม่สามารถอ้างอิงแผนที่ชัดเจนเพื่อนำไปสู่การจัดสรรงบประมาณที่เกิดผลต่อการพัฒนาประเทศในภาพรวมได้อย่างประสิทธิผล รวมทั้งส่งผลต่อการเชื่อมต่อนโยบายจากระดับภาพรวม ถ่ายระดับ (Cascade) ลงมาระดับปฏิบัติระดับต่างๆ อีกด้วย

สภาพปัญหาด้านกระบวนการ (Process) จากปัญหาโครงสร้างดังกล่าวข้างต้น ส่งผลให้กระบวนการส่งต่อนโยบายจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ไปสู่การจัดสรรงบประมาณไม่สามารถนำไปสู่การตอบโจทย์การพัฒนาประเทศได้อย่างตรงจุดและมีผลกระทบสูง ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการพัฒนา

ประเทศอย่างแท้จริง แผน/ยุทธศาสตร์การพัฒนาต้องสามารถชี้เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นระบบชัดเจน ประกอบด้วย การระบุประเด็นการพัฒนาในลักษณะบูรณาการ (Cross-Cutting / Agenda) การกำหนดแผนงาน/โครงการที่สำคัญและมีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศสูง (Flagship) มีการกำหนดแนวคิด/ทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะยาว (Long-tern Concept/Idea) และต้องมีการกำหนดตัวชี้วัดในระดับผลลัพธ์ที่สามารถสะท้อนความสำเร็จของนโยบายได้อย่างแท้จริง ซึ่งหากกระบวนการกำหนดนโยบายสามารถกำหนดประเด็นต่างๆ ดังกล่าวได้ จะทำให้กระบวนการถ่ายทอด (Cascade) ไปสู่การแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติของหน่วยงานปฏิบัติแต่ละระดับสอดคล้องกับกับเป้าหมายโดยรวมของประเทศ นอกจากนี้ประเด็นปัญหาที่พบอีกประการหนึ่งคือ การขาดกระบวนการประเมินก่อนการกำหนดนโยบาย (Ex-Ante Evaluation) ซึ่งทำให้ไม่สามารถประเมินความเป็นไปได้ของการดำเนินนโยบายและยุทธศาสตร์ไปสู่เป้าหมายไปสู่ผลสัมฤทธิ์ในภาพรวม

สภาพปัญหาด้านศักยภาพและภาวะผู้นำขององค์กร (Leadership and Competency) จากปัญหาที่พบในด้านกระบวนการกำหนดนโยบาย เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ปัญหาที่เป็นรากเหง้า คือ องค์กรที่เกี่ยวข้องกับระบบวางแผนนโยบายยังขาดความเข้มแข็งทั้งในเชิงความรู้ ความเข้าใจ และทักษะ (Competency) ที่จำเป็นสำหรับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ในลักษณะที่เป็นการมองอนาคตอย่างมีพลวัตร (Foresight Thinking) อีกทั้งยังขาดเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับสนับสนุนการกระบวนการวางแผนและการวิเคราะห์พลวัตรทางเศรษฐกิจและความทันสมัยของเทคโนโลยีในปัจจุบัน เช่น Big Data หรือ Policy Lab เป็นต้น จึงทำให้ไม่สามารถกำหนดแผนที่มีจุดเน้นชัดเจน มีเป้าประสงค์คมชัด และมีตัวชี้วัดที่สะท้อนผลสำเร็จของการพัฒนาประเทศที่ตรงจุดตรงประเด็น ซึ่งปัญหาด้านศักยภาพและภาวะผู้นำขององค์กรดังกล่าวนี้ ทำให้หน่วยงานไม่สามารถเป็นผู้มีบทบาทชี้นำการพัฒนาและขาดความเป็นอิสระในการดำเนินบทบาทของตน (Autonomy)

๒) **ระบบการเชื่อมต่อนโยบายและแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ (Policy Execution)** ในทางปฏิบัติการเชื่อมโยง และการถ่ายระดับ (cascade) ของนโยบายและยุทธศาสตร์ จากระดับประเทศสู่ระดับหน่วยงานและพื้นที่ ยังขาดจุดเน้นที่ชัดเจน เนื่องจากสภาพปัญหาต่างๆ ดังนี้

สภาพปัญหาด้านโครงสร้าง (Structure) พบว่า แผน/นโยบาย/ยุทธศาสตร์ในภาพรวมของประเทศ ยังไม่มีการกำหนดเป้าหมายและประเด็นที่ชัดเจน โดยเฉพาะในประเด็นที่เป็นบูรณาการหรือประเด็นที่ต้องมีการทำงานร่วมกันของหลายหน่วยงาน (cross-cutting) จึงทำให้แต่ละหน่วยงานรับผิดชอบเพียงเฉพาะการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของตนเป็นหลัก และขาดการพิจารณาความเชื่อมโยงที่จะตอบโจทย์การพัฒนาในภาพรวมของประเทศ นอกจากนี้ยังขาดการกำหนดกลไกหรือหน่วยงานที่ชัดเจนที่ทำหน้าที่เป็นเจ้าภาพรับผิดชอบการดำเนินงานขับเคลื่อนประเด็นเชิงบูรณาการสำคัญ โดยมีการกำหนดภารกิจหน้าที่และโครงสร้างกลไกที่เชื่อมโยงภารกิจกับหน่วยงานต่างๆ ที่สอดรับกันอย่างชัดเจน ทำให้หลายๆ กลไกมีภารกิจซ้ำซ้อนหรือเหลื่อมกัน รวมทั้งไม่มีการกำหนดปัจจัยสนับสนุนที่เหมาะสมเพื่อให้หน่วยงานสามารถทำหน้าที่ได้อย่างเต็มศักยภาพด้วย

สภาพปัญหาด้านกระบวนการ (Process) พบว่า การดำเนินการขับเคลื่อนนโยบาบและยุทธศาสตร์ต่างๆ ของหน่วยงานปฏิบัติ มีลักษณะที่มุ่งเน้นการดำเนินการให้ครบตามขั้นตอน แต่ไม่มีข้อกำหนดที่ชัดเจน ที่สะท้อนการแสดงผลจากกระบวนการดำเนินการดังกล่าว ควบคู่กับการกำหนดความรับผิดชอบ (accountability) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกระบวนการจัดสรรงบประมาณ ที่เป็นกลไกสำคัญในเชื่อมต่อนโยบายไปสู่การขับเคลื่อนในทางปฏิบัติ ตัวอย่างเช่น การกำหนดเป็นปฏิทินงบประมาณไว้ชัดเจน และมีการดำเนินการตามขั้นตอนตามระยะเวลาที่กำหนดในปฏิทิน แต่ขาดการวิเคราะห์ประมวลแบบเชื่อมโยงทั้งระบบเพื่อกำหนดลักษณะกิจกรรมที่สะท้อนผลผลิต (output) และตัวชี้วัดที่สามารถสะท้อนผลต่อการบรรลุผลลัพธ์ (Outcome) และผลกระทบ (Impact) ในภาพรวมของประเทศได้อย่างแท้จริง ทำให้การกำหนดแผนงาน/โครงการต่างๆ ยังขาดคุณภาพและไม่สามารถตอบโจทย์การพัฒาประเทศได้อย่างมีนัยยะสำคัญ ซึ่งการปฏิรูปกระบวนการในการนำ

นโยบายสู่การปฏิบัติมีความสำคัญมากที่จะต้องทำให้เกิดความรับผิดชอบ (Accountability) ผลการดำเนินนโยบายตั้งแต่ระดับรัฐมนตรีเจ้าสังกัด จนถึงหน่วยปฏิบัติระดับต่างๆ

สภาพปัญหาด้านศักยภาพและภาวะผู้นำขององค์กร (Leadership and Competency) พบว่า จุดอ่อนสำคัญของการถ่ายระดับนโยบายสู่การปฏิบัติ คือ ความเข้มแข็งของกลไกจัดสรรงบประมาณไปสู่หน่วยงานปฏิบัติ ยังขาดความรู้ ความเข้าใจที่ลึกซึ้ง และทักษะ (Competency) ที่จำเป็นในการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงของแผนงาน/โครงการสำคัญ (Agenda-based) ที่จะส่งผลต่อเป้าหมายในภาพรวมของประเทศ รวมทั้งยังขาดเครื่องมือและระบบข้อมูลในการช่วยวิเคราะห์ผลกระทบของการจัดสรรงบประมาณกับการประเมินความสำเร็จของนโยบายดังกล่าวได้อย่างแม่นยำ เพื่อจะสนับสนุนระบบการจัดสรรงบประมาณไปสู่แผนงาน/โครงการต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ ดังนั้น เพื่อให้การถ่ายระดับนโยบายและการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติสามารถส่งผลให้เกิดการบรรลุเป้าหมายภาพรวมของประเทศได้อย่างแท้จริง จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการปฏิรูปศักยภาพของกลไกการเชื่อมต่อการถ่ายระดับนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

๓) **ระบบการติดตามและประเมินผลนโยบาย (Policy Monitoring and Evaluation)**

ปัจจุบันแม้ว่าจะมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการติดตามประเมินผลทั้งในระดับยุทธศาสตร์ที่ให้ความสำคัญกับการติดตามประเมินผลค่าเป้าหมายเชิงผลกระทบและผลลัพธ์ และในระดับแผนงาน/โครงการที่ให้ความสำคัญกับการติดตามประเมินผลค่าเป้าหมายเชิงผลผลิต แต่ในทางปฏิบัติการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานยังไม่เกิดประสิทธิผล เพราะมีระบบประเมินผลแบบปิด ขาดการมีส่วนร่วมและเชื่อมโยง ไม่สามารถทำให้ผลการประเมินผลถูกนำไปใช้ประโยชน์หรือใช้เป็นบทเรียนที่สำคัญต่อการจัดทำยุทธศาสตร์ แผนงาน/โครงการต่อไปได้ ส่งผลให้การดำเนินการตามหลักการ PDCA ไม่ครบวงจรและขาดข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการประเมินผลการพัฒนา การวิเคราะห์สภาพปัญหา การจัดลำดับความสำคัญในแผนระยะถัดไป (ไม่มี Big data และความไม่ทันสมัยและการวางระบบของหน่วยงานเก็บข้อมูล) ซึ่งมีสาเหตุที่สำคัญ ได้แก่ (๑) การบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงาน (๒) มีหน่วยงานด้านการติดตามประเมินผลหลายหน่วยงาน และมีระบบการติดตามประเมินผลแยกส่วนกัน ทำให้ผลการประเมินไม่สะท้อนข้อเท็จจริง (๓) การเชื่อมต่อระหว่างการประเมินผลในระดับ Impact/Outcome ลงมาสู่ระดับ Output ยังอ่อนแอ ทำให้ตัวชี้วัดในทุกระดับไม่สามารถสะท้อนผลสำเร็จของนโยบายประเทศได้อย่างเชื่อมโยงและชัดเจน (๔) ขาดการวางระบบการจัดเก็บข้อมูลที่แสดงผลกระทบจากการดำเนินงานในระดับพื้นที่และระดับกระทรวง ทำให้ไม่มีระบบการจัดเก็บสารสนเทศด้านการติดตามประเมินผลที่ชัดเจน (๕) การติดตามประเมินผลไม่สามารถดำเนินการได้ครบวงจรตามหลักวิชาการตั้งแต่ก่อน กำลังดำเนินการ และหลังดำเนินแผนงาน/โครงการเสร็จสิ้น (๖) เครื่องมือในการติดตามผลการดำเนินงานโครงการเน้นการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรายงานผลการปฏิบัติงานในโครงการมากกว่ารายงานผลการประเมิน และ (๗) ขาดการนำผลการประเมินข้อมูลย้อนกลับไปยังหน่วยงานวางแผนยุทธศาสตร์ในระดับต่างๆ เพื่อนำไปประกอบการวางแผนในระยะต่อไป (Act)

๑.๓ ความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทฯ

๑.๓.๑ ความสอดคล้องของการปฏิรูปด้านเศรษฐกิจ กับแผนยุทธศาสตร์ชาติ

การปฏิรูปสถาบันทางเศรษฐกิจยึดหลักการสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีเป็นหลักการชี้นำ (Guiding Principles) ในภาพรวม อันได้แก่ (๑) หน่วยงานภาครัฐต้องมีขนาดกระทัดรัด โปร่งใส ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ โดยมีการกำหนดแนวทางที่จะปรับเปลี่ยนบทบาทแยกแยะการทำหน้าที่ผู้กำกับ ตรวจสอบ/ออกกฎระเบียบ (Regulator) การเป็นผู้สนับสนุน/อำนวยความสะดวก (Facilitator) และการเป็นผู้ดำเนินการ

(Operators) ให้มีความชัดเจน และขณะเดียวกันก็ลดความซ้ำซ้อน ย้อนแย้งในการติดตาม กำกับและตรวจสอบลง และเพิ่มบทบาทในการอำนวยความสะดวกให้การเนินธุรกิจมีความคล่องตัวและให้สิทธิประโยชน์เพื่อจูงใจให้ภาคเอกชนเข้ามาลงทุน และ (๒) บทบาทภาครัฐในการส่งเสริมการเพิ่มผลิตภาพ การพัฒนานวัตกรรม ทรัพย์สินทางปัญญา และระบบมาตรฐานของภาคเอกชน ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องปฏิรูปในระดับองค์กร/สถาบันของรัฐ การปฏิรูปสถาบันทางเศรษฐกิจมีความเชื่อมโยงสอดคล้องโดยตรงกับ (ร่าง) แผนยุทธศาตร์ชาติจำนวน ๓ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

๑) **ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน** โดยประเด็นพัฒนาประกอบด้วย (๑) การพัฒนาภาคการผลิตและบริการ (๒) การพัฒนาสังคมผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Society) เพื่อสร้างผู้ประกอบการทางธุรกิจ (๓) การพัฒนาปัจจัยสนับสนุนและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และ (๔) การวางรากฐานที่แข็งแกร่งเพื่อสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

๒) **ยุทธศาสตร์การสร้างโอกาสและความเสมอทางสังคม** โดยประเด็นพัฒนาประกอบด้วย (๑) การสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สินของคนทุกลุ่มในสังคม (๒) การสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการทางสังคมอย่างทั่วถึง และ (๓) การเสริมสร้างพลังทางสังคม

๓) **ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ** โดยประเด็นพัฒนาประกอบด้วย (๑) การวางระบบบริหารงานราชการแบบบูรณาการ (๓) การปรับปรุงบทบาท ภารกิจ และโครงสร้างของหน่วยงานภาครัฐ (๔) การพัฒนาระบบบริหารจัดการกำลังคนและพัฒนาบุคลากรภาครัฐ ในการปฏิบัติราชการและมีความเป็นมืออาชีพ และ (๖) การปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับให้มีความชัดเจน ทันสมัย เป็นธรรม และสอดคล้องกับข้อบังคับสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ

๑.๓.๒ ความสอดคล้องของการปฏิรูปด้านสถาบันเศรษฐกิจกับแผนแม่บทตามยุทธศาสตร์ชาติ

การปฏิรูปสถาบันทางเศรษฐกิจ (Economic Institution Reform) จะมีบทบาทสำคัญต่อการปรับระบบสถาบันทางเศรษฐกิจให้มีโครงสร้างที่เหมาะสมเพื่อการขับเคลื่อนแผนแม่บทตามยุทธศาสตร์ชาติสู่การปฏิบัติในสองส่วน ดังนี้

๑) ปรับบทบาท โครงสร้าง และกลไกสถาบันบริหารจัดการแผนแม่บทของยุทธศาสตร์ชาติในภาพรวม ให้เป็นสถาบันชั้นนำที่สามารถบริหารจัดการแผนแม่บทด้านเศรษฐกิจ ตั้งแต่ การกำหนดแผน การนำแผนแม่บทสู่การปฏิบัติ และการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลให้มีพลวัตรและครบวงจรที่สะท้อนผลการประเมินย้อนกลับที่สามารถบริหารจัดการเศรษฐกิจไทยให้สามารถปรับตัวหรือมีความคล่องตัวความหยุ่นตัว สามารถรับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลก

๒) ปรับกลไกทางราชการที่มีอยู่ในปัจจุบันให้รองรับการดำเนินงาน เพื่อตอบโจทย์ประเด็นพัฒนาสำคัญในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติทั้ง ๖ ด้าน โดยการยกระดับปรับปรุงองค์กรเดิม จัดตั้งองค์กรใหม่และพัฒนากลไกการบริหารจัดการที่สำคัญในด้านที่สำคัญในอนาคต เช่น แผนแม่บทผลผลิตภาพการผลิต เป็นต้น

๑.๔ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จ

๑.๔.๑ วัตถุประสงค์รวม

๑) ยกระดับศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ

๒) กระจายความเจริญและความเข้มแข็งของภาคสังคม

๓) ปรับบทบาท โครงสร้าง และกลไกสถาบันบริหารจัดการเศรษฐกิจของประเทศตามหลัก PDCAและที่มีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนประด็นการปฏิรูปเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจและลดความเหลื่อมล้ำให้เกิดผลสัมฤทธิ์

๑.๔.๒ เป้าหมายรวม

๑) มีผลิตภาพสูงขึ้น (higher productivity)

๒) มีความสามารถในการแข่งขันในระดับประเทศสูงขึ้น (more competitive)

๓) มีการเติบโตอย่างครอบคลุมทั่วทุกภาคส่วน (more inclusive)

๔) มีการเติบโตอย่างยั่งยืน (more sustainable)

๕) สถาบันทางเศรษฐกิจมีสมรรถนะสูง (high performance economic institution)

๑.๕ ตัวชี้วัด

(กล่าวถึงตัวชี้วัดรวมของด้านการปฏิรูป)

๑.๖ วงเงินและแหล่งเงิน

ส่วนที่ ๒

เรื่องและประเด็นปฏิรูป

หัวข้อที่ ๑: การปฏิรูปด้านความสามารถในการแข่งขัน

หัวข้อย่อย ๑.๑ ผลิตภาพ (Productivity)

เพื่อการสนับสนุนการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศให้เพิ่มเป็นมากกว่าร้อยละ ๕ ต่อปี ในทศวรรษข้างหน้า (จากเดิมร้อยละ ๓.๐ ต่อปี) การปฏิรูปส่วนย่อยที่ ๑.๑ นำเสนอแนวทางและการดำเนินการเพื่อเพิ่มผลผลิตและศักยภาพในการแข่งขันให้แก่อุตสาหกรรมหลักและอุตสาหกรรมใหม่ที่กำลังจะเติบโต รวมถึงปัจจัยสนับสนุนขีดความสามารถในการแข่งขัน (Cross – Industry Enabler) โดยมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพแรงงานภาคการเกษตร อุตสาหกรรม และ SMEs

กลุ่มอุตสาหกรรมหลัก ๓ อุตสาหกรรมกล่าวคือ อุตสาหกรรมการเกษตร ท่องเที่ยวและบริการ และอาหาร เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าโดยรวมกว่าร้อยละ ๔๐ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และสามารถช่วยยกระดับและกระจายความเจริญของเศรษฐกิจไทยในระยะสั้นได้ เนื่องจากเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีแรงงานมากกว่า ๒๐ ล้านคน (คิดเป็นร้อยละ ๖๐ ของแรงงานทั้งประเทศ) ทั้งนี้ อุตสาหกรรมเกษตรมีความสำคัญทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของไทย โดยคิดเป็นร้อยละ ๑๐ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และประมาณร้อยละ ๓๐ ของการจ้างงาน ดังนั้นการปฏิรูปเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพและสมรรถภาพของอุตสาหกรรมการเกษตรจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ นอกจากนี้ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ และอุตสาหกรรมอาหาร มีโอกาสขยายตัวเพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะจากการเจริญเติบโตของ CLMVT (กัมพูชา ลาว เมียนมา เวียดนาม และไทย)

นอกจากนี้กลุ่มอุตสาหกรรมใหม่กล่าวคือ อุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพ อุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าอัจฉริยะ และอุตสาหกรรมเศรษฐกิจดิจิทัล จะเป็นอุตสาหกรรมที่มีการเติบโตสูงและเป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญในระยะยาวต่อเศรษฐกิจของไทยในอนาคต ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องมีการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของอุตสาหกรรมชีวภาพ (บูรณาการเข้ากับอุตสาหกรรมการเกษตรและอาหาร) อุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า (พัฒนาต่อยอดจากอุตสาหกรรมยานยนต์ที่มีอยู่แล้ว) อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ (พัฒนาจากอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์) อุตสาหกรรมดิจิทัล อุตสาหกรรมการศึกษา และอุตสาหกรรมการแพทย์และสุขภาพ

นอกจากการปฏิรูปที่เฉพาะเจาะจงด้านอุตสาหกรรมแล้ว ยังมีปัจจัยสนับสนุนขีดความสามารถในการแข่งขัน (Cross – Industry Enabler) อื่นๆ เช่น การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การเพิ่มประสิทธิภาพทางเทคโนโลยี และการควบคุมด้านกฎหมายเพื่อส่งเสริมทางการแข่งขันทางการค้า และตลาดเสรี ซึ่งจะช่วยกระตุ้นการพัฒนาผลผลิตและประสิทธิภาพของอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศไทยได้ นอกจากนี้ การรวมกลุ่มในภูมิภาค (Regional Integration) และการส่งเสริมวิจัยและพัฒนา และนวัตกรรม เป็นปัจจัยสนับสนุนขีดความสามารถในการแข่งขันเพิ่มเติม ซึ่งจะครอบคลุมอยู่ในประเด็นการปฏิรูปส่วนย่อยที่ ๑.๒ และ ๑.๓

ในการเพิ่มผลิตภาพของเศรษฐกิจของประเทศจำเป็นต้องปฏิรูปทั้งในด้านที่เฉพาะเจาะจงสำหรับแต่ละอุตสาหกรรมและปัจจัยสนับสนุนขีดความสามารถในการแข่งขัน ในการจัดทำประเด็นปฏิรูปสถานการณ์ปัจจุบันของประเทศได้ถูกประเมินโดยใช้ปัญหาหลักที่เป็นอุปสรรคต่อการเพิ่มผลิตภาพและตัวอย่างกรณีศึกษาของประเทศต่างๆ ในการเสนอแนะมาตรการในการแก้ปัญหาหลักเหล่านี้

แผนภาพที่ ๑ : การเจริญเติบโตและความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรม

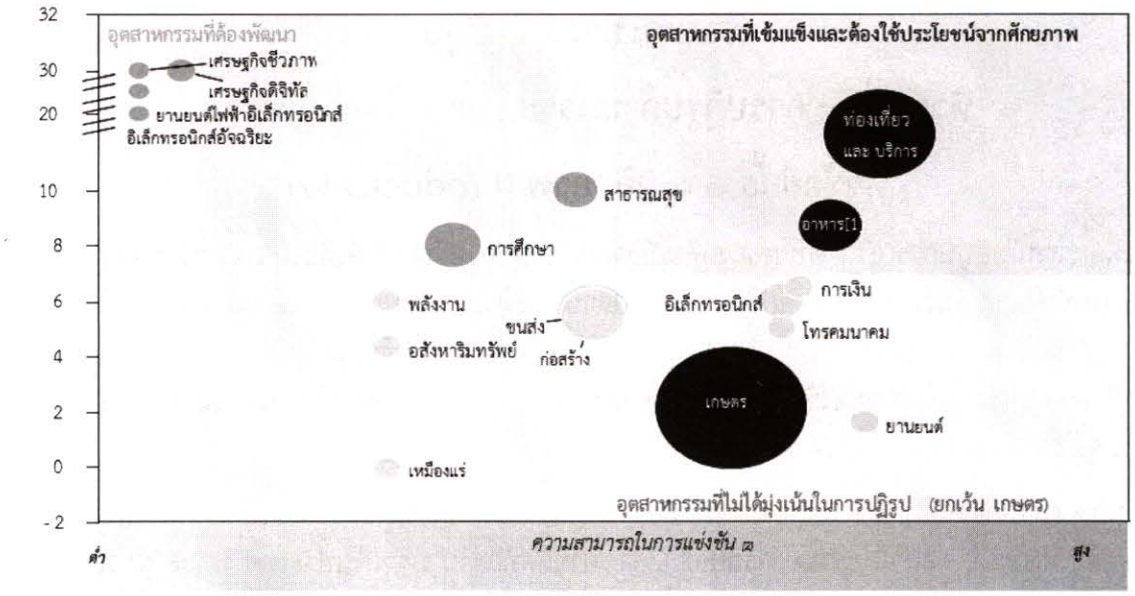

อุตสาหกรรมเป้าหมายหลัก อุตสาหกรรมเป้าหมายเติบโตสูง ขนาดของการจ้างงาน [% จากจำนวนการจ้างงานรวม]

1) อาหารแปรรูป; 2) อันดับอุตสาหกรรมของประเทศไทยจากขนาดของตลาด (เกษตร ท่องเที่ยวและบริการ อาหาร การเงิน ยานยนต์ ก่อสร้าง เป็นต้น) อันดับ Global Competitive Index สำหรับอุตสาหกรรมศึกษา, อันดับการเข้าบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่สำหรับอุตสาหกรรมโทรคมนาคม อันดับ World Health Organization สำหรับอุตสาหกรรมสาธารณสุข และดัชนี Logistic Performance Index ของอุตสาหกรรมขนส่ง

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ; Euromonitor; ธนาคารโลก

จากแผนภาพที่ ๑ การวิเคราะห์เพื่อหาอุตสาหกรรมเป้าหมายหลักต่างๆ นั้น จะใช้ตัวแปรหลัก ๒ ด้าน ได้แก่ ความสามารถในการแข่งขัน และโอกาสในการเติบโตของกลุ่มประเทศกัมพูชา ลาว เมียนมา เวียดนาม และไทย (CLMVT) ตัวแปรเหล่านี้ชี้ให้เห็นถึงความสามารถในการแข่งขันในปัจจุบันและศักยภาพในอนาคต (โอกาสในการเติบโตของภูมิภาค) ของแต่ละอุตสาหกรรม และสามารถใช้แยกวิธีการพัฒนาที่แตกต่างกันออกไปดังนี้

- มีความสามารถในการแข่งขันสูงและมีการเติบโตของภูมิภาคที่สูง: อุตสาหกรรมเหล่านี้เป็นอุตสาหกรรมที่ควรถูกใช้ศักยภาพให้เป็นประโยชน์ โดยใช้ประโยชน์จากขีดความสามารถแข่งขันในปัจจุบันและการเสริมสร้างความแข็งแกร่งของอุตสาหกรรมเพื่อให้บรรลุศักยภาพการเติบโตของภูมิภาค
- มีความสามารถในการแข่งขันต่ำและมีการเติบโตของภูมิภาคที่สูง: อุตสาหกรรมเหล่านี้ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม โดยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อให้บรรลุศักยภาพการเติบโตของภูมิภาค
- มีความสามารถในการแข่งขันต่ำและมีการเติบโตของภูมิภาคที่ต่ำ: อุตสาหกรรมเหล่านี้ไม่ได้รับการพิจารณาเพิ่มเติมในการปฏิรูปด้านที่เฉพาะเจาะจงสำหรับแต่ละอุตสาหกรรม แต่จะได้รับการเสริมสร้างความเข้มแข็งผ่านการปฏิรูปด้านปัจจัยสนับสนุนขีดความสามารถในการแข่งขัน

จากผลการประเมินอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ และอุตสาหกรรมอาหาร เป็นอุตสาหกรรมที่มีความเข้มแข็งและควรเลือกใช้ศักยภาพให้เป็นประโยชน์ ในขณะที่อุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพ อุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าอัจฉริยะ อุตสาหกรรมเศรษฐกิจดิจิทัล อุตสาหกรรมการศึกษา อุตสาหกรรมทางการแพทย์และสุขภาพ เป็นอุตสาหกรรมที่มีการเติบโตสูงและควรได้รับการพัฒนา โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพของประเทศไทย ซึ่งจำเป็นต้องมีวัตถุดิบในรูปของชีวมวลสามารถพัฒนาโดยอาศัยอุตสาหกรรมการเกษตรที่มีขนาดใหญ่ของประเทศ อีกทั้งอุตสาหกรรมใหม่ที่มีการเติบโตสูง เช่น อุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า อุตสาหกรรม

เครื่องใช้ไฟฟ้าอัจฉริยะ สามารถพัฒนาโดยอาศัยอุตสาหกรรมยานยนต์และอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ปัจจุบันที่มีขนาดใหญ่ อุตสาหกรรมที่มีการเติบโตสูงเหล่านี้จะเป็นอุตสาหกรรมที่สามารถขับเคลื่อนผลิตภัณฑ์มวลรวมและการจ้างงานของประเทศในอนาคต ในลักษณะเดียวกันกับที่การพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ และอุตสาหกรรมอาหารเป็นอุตสาหกรรมที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจในปัจจุบัน

นอกจากนี้ อุตสาหกรรมการเกษตรได้รับเลือกให้เป็นอุตสาหกรรมหลักเนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญอย่างมากในเชิงเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ อุตสาหกรรมเกษตรนั้น คิดเป็นร้อยละ ๑๐ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และประมาณร้อยละ ๓๐ ของการจ้างแรงงานไทย

ถึงแม้ว่าอุตสาหกรรมหลักและอุตสาหกรรมใหม่จะคิดเป็นร้อยละ ๖๐ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ แต่ยังมีอุตสาหกรรมอื่นๆ ที่มีความสำคัญเช่นดียวกันอุตสาหกรรมเหล่านี้ แต่ยังไม่ได้ถูกเลือกเนื่องด้วยความจำเป็นในการจัดลำดับความสำคัญ อย่างไรก็ดีอุตสาหกรรมเหล่านี้ก็จะได้รับประโยชน์จากการปฏิรูปปัจจัยสนับสนุนขีดความสามารถในการแข่งขัน (Cross-industry enablers)

แผนภาพที่ ๒: ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสนับสนุนร่วมกับผลิตภาพ

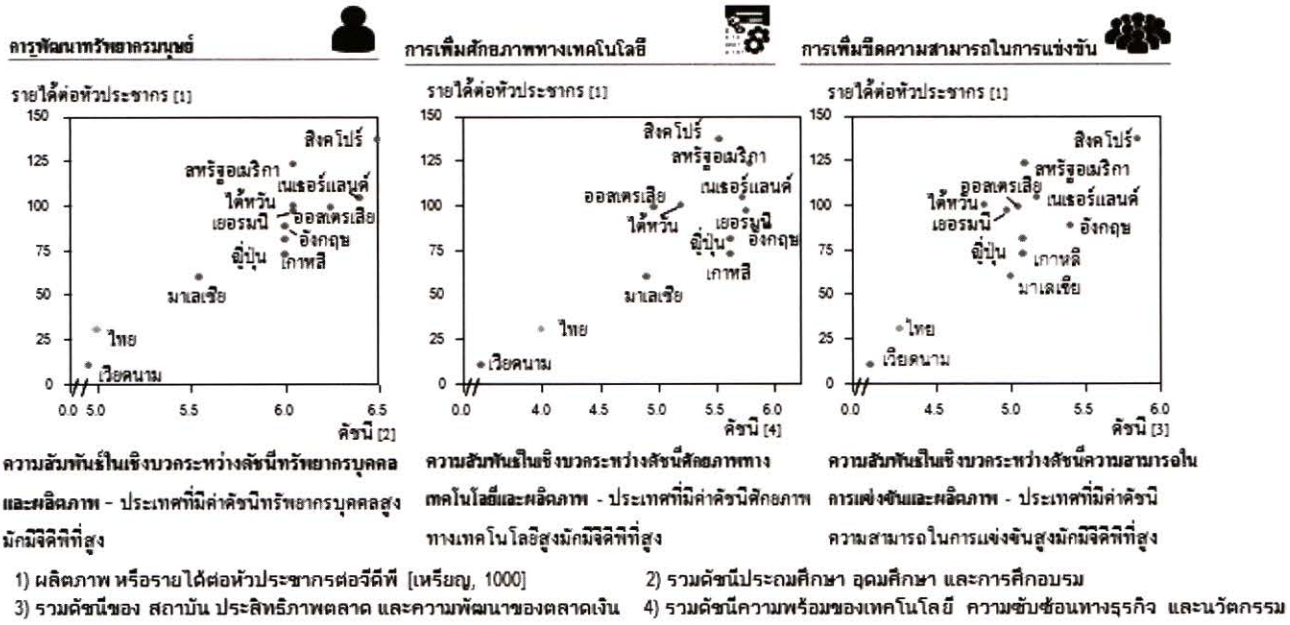

1) ผลิตภาพ หรือรายได้ต่อหัวประชากรต่อจีดีพี [เหรียญ, 1000]
2) รวมดัชนีประถมศึกษา อุดมศึกษา และการศึกอบรม
3) รวมดัชนีของ สถาบัน ประสิทธิภาพตลาด และความพัฒนาของตลาดเงิน
4) รวมดัชนีความพร้อมของเทคโนโลยี ความซับซ้อนทางธุรกิจ และนวัตกรรม

ดังที่ปรากฏในแผนภาพที่ ๒ ปัจจัยสนับสนุนที่ควรได้รับการเสริมสร้างความแข็งแข็ง ได้แก่ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การเพิ่มประสิทธิภาพทางเทคโนโลยี และการควบคุมด้านกฎหมาย เนื่องจากประเทศไทยได้รับการจัดอันดับที่ต่ำเมื่อเทียบกับอันดับโลกและอันดับของประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาค เช่น เวียดนาม นอกจากนี้แผนภาพที่ ๒ ยังแสดงให้เห็นว่าปัจจัยสนับสนุนทั้ง ๓ ประเภทยังมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการค่าเฉลี่ยรายได้ต่อหัวประชากร ซึ่งบ่งชี้ให้เห็นว่าการเพิ่มประสิทธิภาพของปัจจัยสนับสนุนทั้ง ๓ ปัจจัยจะนำไปสู่การเพิ่มผลิตภาพของประเทศไทยได้

อุตสาหกรรมหลักและอุตสาหกรรมใหม่

(๑) อุตสาหกรรมท่องเที่ยวและการบริการ

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการในประเทศไทยได้ขยายตัวในเชิงของมูลค่าเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ ๙.๑ ต่อปี (ปี ๒๕๕๓-๒๕๕๙) และมีมูลค่า ๒.๙ แสนล้านบาทในปี ๒๕๕๙ (รวมการใช้จ่ายโดยตรงและทางอ้อม) และ

ขยายตัวในเชิงของการสร้างงานร้อยละ ๓.๒ ต่อปี ในช่วงเวลาเดียวกัน และได้สร้างงานถึง ๒.๓ ล้านคน ในปี ๒๕๕๙ ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าวผลิตภาพได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๔๐[๑]

ถึงแม้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการในประเทศไทยจะปรับตัวดีขึ้นในช่วงหลายปีที่ผ่านมาและเป็นแกนหลักให้กับเศรษฐกิจไทย โดยมีมูลค่าทางด้านเศรษฐกิจถึงร้อยละ ๒๕ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ อย่างไรก็ดี ศักยภาพของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวยังไม่ได้ถูกดึงมาใช้ประโยชน์อย่างเต็มศักยภาพด้วยปัญหาหลักเหล่านี้

- ความคลุมเครือในภาระและหน้าที่ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้จำกัดความสามารถของหน่วยงานในการขับเคลื่อนโครงการให้เป็นไปตามแผนการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการและตามกลยุทธ์ต่างๆ ของรัฐ
- รายจ่ายต่อหัวของนักท่องเที่ยวต่างชาติในประเทศไทยอยู่ที่ประมาณ ๑๕๐ ดอลล่าร์สหรัฐต่อวัน ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกและประเทศสิงคโปร์ ซึ่งมีรายจ่ายต่อหัวของนักท่องเที่ยวประมาณ ๒๔๐ และ ๔๔๐ ดอลล่าร์สหรัฐต่อวัน ตามลำดับ สืบเนื่องจากประเทศไทยมีสัดส่วนของการท่องเที่ยวราคาประหยัดที่สูง และข้อเสนอบริการการท่องเที่ยวราคาสูงของประเทศไทยยังมีจำกัด[๒]
- การท่องเที่ยวส่วนมากจำกัดอยู่ใน ๕ จังหวัดใหญ่ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ภูเก็ต ชลบุรี เชียงใหม่ และสุราษฎร์ธานี โดยค่าใช้จ่ายในจังหวัดเหล่านี้คิดเป็นร้อยละ ๘๐ ของการท่องเที่ยวรวมของประเทศไทย
- แหล่งท่องเที่ยวที่สร้างขึ้น (Man-Made) มีจำกัด โดยแหล่งท่องเที่ยวของประเทศยังขาดกิจกรรมส่งเสริมสำหรับลูกค้าเป้าหมายเฉพาะ มีปัญหาการเชื่องโยงทางคมนาคม ขาดความปลอดภัยและความสะอาดเมื่อเทียบกับประเทศญี่ปุ่นและฮ่องกง
- ข้อมูลการท่องเที่ยวกระจัดกระจาย ไม่สามารถเข้าถึงได้ และการขาดข้อมูลกลางที่น่าเชื่อถือ ซึ่งทำให้ไม่สามารถทำการวางแผนและดำเนินการขับเคลื่อนแผนสำหรับลูกค้าเฉพาะกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ

(๒) อุตสาหกรรมการเกษตร

ภาคการเกษตรเป็นภาคที่สำคัญมากต่อประเทศ โดยคิดเป็นร้อยละ ๑๐ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และในภาคแรงงานคิดเป็นร้อยละ ๓๐ ของแรงงานทั้งหมด ในขณะที่อุตสาหกรรมเกษตรได้ขยายตัวในเชิงของมูลค่าเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ ๘.๗ ต่อปี (ปี ๒๕๕๓ – ๒๕๕๖) และแรงงานในภาคการเกษตรได้หดตัวลงร้อยละ ๓.๖ ในช่วงเดียวกันซึ่งแสดงถึงผลิตภาพที่เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ดี แนวโน้มดังกล่าวกลับไปทางตรงกันข้ามในช่วงปี ๒๕๕๖-๒๕๖๐ อุตสาหกรรมเกษตรได้หดตัวในเชิงของมูลค่าเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ ๓.๔ ต่อปี (ปี ๒๕๕๖ – ๒๕๕๙) และมีมูลค่า ๑.๗ แสนล้านบาทในปี ๒๕๕๙ ซึ่งแสดงถึงผลิตภาพที่ลดลงร้อยละ ๑๕ (ปี ๒๕๕๖-๒๕๕๙)[๓]

อุตสาหกรรมเกษตรในประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะหดตัวลง ทั้งในเชิงของการสร้างมูลค่าเพิ่ม การจ้างงาน และผลิตภาพ ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากปัญหาหลักเหล่านี้

- ขาดแหล่งข้อมูลที่ครบถ้วนและเชื่อถือได้ของปริมาณความต้องการ ปริมาณการผลิต และราคาของสินค้าเกษตร ซึ่งทำให้เกษตรกรรายย่อยเสียเปรียบเนื่องจากขาดข้อมูล
- ผลผลิตการเกษตรต่ำ เนื่องจากเทคโนโลยี เครื่องจักร และวิธีการเพาะปลูกที่ไม่ทันสมัย การเพาะปลูกในแปลงขนาดเล็ก และการขาดระบบชลประทานและการพัฒนาคุณภาพดินและพันธุ์พืชที่ดี

---

[๑] สำนักงานสถิติแห่งชาติ; World Travel & Tourism Council

[๒] กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา; Euromonitor

[๓] สำนักงานสถิติแห่งชาติ; กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

- ราคาสินค้าเกษตรต่ำ เกษตรกรในประเทศไทยมุ่งเน้นในการผลิตผลิตภัณฑ์การเกษตรที่มีมูลค่าต่ำ เนื่องจากไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลรวมทั้งขาดความรู้และศักยภาพในการใช้ข้อมูลให้เป็นประโยชน์ อีกทั้งช่องทางการเข้าถึงตลาดของเกษตรกรโดยเฉพาะเกษตรกรรายย่อยยังจำกัด

(๓) อุตสาหกรรมอาหาร

อุตสาหกรรมอาหารของประเทศไทยได้ขยายตัวในเชิงของมูลค่าเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ ๓.๕ ต่อปี (ปี ๒๕๕๔ – ๒๕๕๘) และมีมูลค่า ๐.๖ แสนล้านบาทในปี ๒๕๕๘ และได้ขยายตัวในเชิงของการจ้างงานร้อยละ ๖.๖ ต่อปีในช่วงเวลาเดียวกัน และได้ก่อให้เกิดการจ้างงาน ๑.๕ ล้านงานในปี ๒๕๕๘ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการลดลงของผลิตภาพที่ร้อยละ ๘ ระหว่างปี ๒๕๕๔-๒๕๕๘[๔]

ถึงแม้อุตสาหกรรมอาหารในประเทศไทยจะเติบโตอย่างต่อเนื่องในช่วงหลายปีที่ผ่านมาแต่การเจริญเติบโตนั้นยังต่ำกว่าการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมอาหารของตลาดในทวีปเอเชียและผลผลิตของอาหารไทยได้ลดลง ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากปัญหาหลักเหล่านี้

- ขาดหน่วยงานรัฐที่ทำหน้าโดยตรงในการวางแผนและยุทธศาสตร์การผลิตอาหารและการจัดส่งเสริมการขายสำหรับลูกค้าเฉพาะกลุ่ม

- ขาดการวิจัยและพัฒนา ทั้งนี้การลงทุนในด้านการวิจัยพัฒนาในประเทศไทยนั้นยังต่ำกว่ามาตรฐานของภูมิภาคและนานาชาติ โดยประเทศไทยมีการลงทุนในด้านการวิจัยพัฒนารวมอยู่ที่ร้อยละ ๐.๖ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ในขณะที่ประเทศเกาหลีใต้มีการลงทุนในด้านการวิจัยพัฒนาที่ร้อยละ ๔.๑ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ในขณะที่ประเทศไทยมีจำนวนนักวิจัย ๐.๓ ราย ต่อจำนวนพนักงาน ๑,๐๐๐ ราย ในขณะที่ประเทศจีนมีนักวิจัย ๕.๓ ราย ต่อจำนวนพนักงาน ๑,๐๐๐ ราย[๕]

- ขาดกิจกรรมส่งเสริมอาหารที่ผลิตในประเทศไทย “Made in Thailand” ในตลาดเป้าหมายต่างๆ และการค้าที่ลดต่ำลงกับประเทศคู่ค้าหลักเดิม เช่น ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป ในขณะที่การค้าที่กำลังเติบโตกับประเทศคู่ค้า เช่น จีน เมียนมา เวียดนาม และกัมพูชา ยังไม่สามารถทดแทนการส่งออกที่หายไปได้

(๔) อุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพ

ในตลาดโลกผลิตภัณฑ์ชีวภาพนั้นได้เติบโตขึ้นอย่างชัดเจนในช่วงที่ผ่านมาและคาดว่าจะเติบโตอย่างต่อเนื่องในอนาคต เช่น การผลิตเชื่อเพลิงชีวภาพเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๖.๓ ต่อปี (ปี ๒๕๕๔-๒๕๕๙) และคาดว่าจะเติบโตร้อยละ ๑๐.๒ ต่อปี ระหว่างปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕[๖]

ถึงแม้อุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพยังอยู่ในช่วงเริ่มต้นโดยคิดเป็นเพียงร้อยละ ๒ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และจำนวนแรงงานในอุตสาหกรรมยังเป็นจำนวนที่น้อยเมื่อเทียบกับแรงงานทั้งหมด แต่อุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพของประเทศไทยมีโอกาสในการพัฒนาที่สูงด้วยการสนับสนุนที่มั่นคงของภาครัฐ ยกตัวอย่างเช่น ตามเป้าหมายที่ประเทศไทยจะเพิ่มสัดส่วนของพลังงานทดแทนจากร้อยละ ๘ ในปัจจุบันเป็นร้อยละ ๑๗ ในปี ๒๕๗๙ การผลิตพลังงานจากพลังงานชีวภาพ ซึ่งเป็นหนึ่งในสี่ธุรกิจด้านเศรษฐกิจชีวภาพที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ จะขยายตัวเป็นสองเท่า[๗]

---

[๔] Statista

[๕] องค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ; IHS Markit; สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ

[๖] Pike Research; มหาวิทยาลัย อิมพีเรียล คอลเลจ

[๗] แผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศ

หากดูตัวอย่างความสำเร็จ อย่างเช่น ประเทศเนเธอร์แลนด์ ซึ่งเศรษฐกิจชีวภาพคิดเป็นร้อยละ ๑๕.๒ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ปัจจัยหลักของความสำเร็จของการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศเนเธอร์แลนด์ คือ ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งชีวมวลของประเทศทั้งจากการนำเข้าและจากอุตสาหกรรมการเกษตรขนาดใหญ่ การมีระบบนิเวศที่ส่งเสริมธุรกิจ การมีนโยบายสนับสนุนที่ชัดเจนจากรัฐบาล และศูนย์วิจัยพัฒนาเฉพาะต่างๆ สำหรับอุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพ อีกทั้งภาครัฐยังเน้นการอำนวยให้เกิดการร่วมมือและร่วมทุนระหว่างภาคการศึกษา ภาครัฐ และภาคเอกชน และการส่งเสริมกิจกรรมในการพัฒนาห่วงโซ่ของอุตสาหกรรมชีวภาพต่างๆ ให้ครบถ้วนต่อเนื่อง

(๕) ยานยนต์ไฟฟ้า

ส่วนแบ่งของรถยนต์ไฟฟ้าในตลาดยานยนต์ของจีน อเมริกา และสหภาพยุโรป ถูกคาดว่าจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องใน ๒๐ ปีข้างหน้า การคาดการณ์ของการใช้ยานยนต์ไฟฟ้าที่มากขึ้นมาจากการที่หลายประเทศได้เริ่มออกนโยบายยับยั้งการใช้รถยนต์ที่ใช้เครื่องยนต์ระบบเผาไหม้ภายใน โดยจะมีผลบังคับใช้ระหว่างปี ๒๕๖๘-๒๕๘๓ ถึงแม้ยอดขายยานยนต์ไฟฟ้าจะคิดเป็นร้อยละ ๑ ของยอดขายรถยนต์ในปัจจุบัน แต่ภายในปี ๒๕๘๓ กว่าร้อยละ ๕๐ ของรถใหม่จะเป็นยานยนต์ไฟฟ้า ดังนั้น สัดส่วนของยานยนต์ไฟฟ้าในยานยนต์ขนาดเล็ก (Light vehicle fleet) ของทั่วโลกจะเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๑ ในปัจจุบันเป็นร้อยละ ๓๐ ในปี ๒๕๘๓ ซึ่งตรงกับการคาดการณ์ของผู้ผลิตที่รายใหญ่ต่างๆ ที่ได้ตั้งเป้าการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าไว้ที่ ๒๐ ล้านคันต่อปีภายในปี ๒๕๖๘[๘]

ประเทศไทยมีบทบาทอย่างมากในตลาดยานยนต์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในฐานะผู้ผลิตหลักของเครื่องยนต์ดั้งเดิมต่างๆ ผลิตรถยนต์และรถบรรทุกมากกว่า ๒.๖ ล้านคันในปี ๒๕๕๘ ประเทศไทยจำเป็นต้องปรับทิศทางการผลิตยานยนต์ไปในการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ที่เกี่ยวกับยานยนต์ไฟฟ้ามากขึ้น เพราะหากผู้ผลิตยานยนต์เปลี่ยนไปผลิตยานยนต์ไฟฟ้าและไม่เลือกที่จะผลิตยานยนต์ในประเทศไทย แรงงานกว่า ๖๕๐,๐๐๐ ราย อาจได้รับความเสี่ยง เนื่องจากแรงงานกว่า ๔๕๐,๐๐๐ ราย ทำงานกับผู้ผลิตเทียร์ ๑ เทียร์ ๒ และเทียร์ ๓ มีแรงงานจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ ราย ทำงานกับอุตสาหกรรมสนับสนุนต่างๆ และอีก ๑๐๐,๐๐๐ ราย ทำงานกับโรงงานประกอบรถยนต์

(๖) อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ

ปัจจุบันอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างมาก สินค้าสินค้าไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ดั้งเดิมกำลังถูกทดแทนด้วยสินค้าอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ จำนวนของอุปกรณ์อัจฉริยะ (Smart Devices) จะเพิ่มขึ้นจาก ๑๗ พันล้านเครื่องในปี ๒๕๕๙ เป็น ๓๐ พันล้านเครื่องในปี ๒๕๖๓ และ ๗๕ พันล้านเครื่องในปี ๒๕๖๘

ประเทศไทยมีอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ขนาดใหญ่และเน้นการส่งออกเป็นสำคัญ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๕ อุตสาหกรรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ได้หดตัวที่ร้อยละ ๐.๔ ต่อปี[๙] ในขณะเดียวกันการหดตัวของการส่งออกนั้นสอดคล้องไปกับการที่ประมาณการลงทุนจากต่างประเทศ (FDI) ในอุตสาหกรรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทยระหว่างปี ๒๕๕๓-๒๕๕๙ มีการลงทุนเพียง ๖ พันล้านเหรียญสหรัฐ โดยการชะลอตัวของอุตสาหกรรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์เดิมและการปรับตัวของอุตสาหกรรมสู่อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะจะเป็นความเสี่ยงของประเทศไทยในเชิง GDP และการจ้างแรงงานในอนาคต[๑๐]

---

[๘] Bloomberg New Energy Finance; Business Insider

[๙] International Trade Center

[๑๐] Reuters; Forbes

(๗) อุตสาหกรรมเศรษฐกิจดิจิทัล

อุตสาหกรรมเศรษฐกิจดิจิทัลในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีมูลค่าประมาณ ๕ หมื่นล้านเหรียญสหรัฐในปี ๒๕๕๘ ตัวเลขดังกล่าวถูกคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็นมากกว่า ๒ แสนล้านเหรียญในปี ๒๕๖๘ ซึ่งหมายถึงการเติบโตร้อยละ ๑๗ ต่อปีระหว่างช่วงเวลาดังกล่าว การคาดการณ์ดังกล่าวสอดคล้องกับการที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้กำลังเป็นตลาดอินเตอร์เน็ตที่เติบโตเร็วที่สุด (มีการคาดการณ์ว่าผู้ใช้อินเตอร์เน็ต ๒๖๐ ล้านผู้ใช้ในปี ๒๕๕๘ จะเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ ๑๕ ต่อปี เป็น ๔๘๐ ล้านผู้ใช้ในปี ๒๕๖๓) ด้วยอัตราส่วนประชากรวัยหนุ่มสาวของภูมิภาคที่มีอัตราส่วนประชากรอายุต่ำกว่า ๔๐ ปีสูงถึงร้อยละ ๗๐ และการเติบโตอย่างรวดเร็วของชนชั้นกลาง ทั้งนี้อุตสาหกรรมที่จะได้รับผลกระทบหลักจากเศรษฐกิจดิจิทัลในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือ การท่องเที่ยวและบริการ ค้าปลีก และสื่อและการบันเทิง

- ตลาดการท่องเที่ยวและบริการออนไลน์ถูกคาดการณ์ว่าจะพัฒนาจาก ๒๖,๐๐๐ ล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี ๒๕๕๘ เป็น ๙๐,๐๐๐ ล้านเหรียญ ในปี ๒๕๖๘ หรือเติบโตร้อยละ ๑๕ ต่อปี

- ตลาดค้าปลีกออนไลน์ถูกคาดการณ์ว่าจะพัฒนาจาก ๗ พันล้านเหรียญสหรัฐในปี ๒๕๕๘ เป็น ๘๘,๐๐๐ ล้านเหรียญในปี ๒๕๖๘ หรือเติบโตร้อยละ ๒๒ ต่อปี

- ตลาดสื่อและการบันเทิงออนไลน์ถูกคาดการณ์ว่าจะพัฒนาจาก ๕ พันล้านเหรียญสหรัฐในปี ๒๕๕๘ เป็น ๒๐,๐๐๐ ล้านเหรียญในปี ๒๕๖๘ หรือเติบโตร้อยละ ๒๓ ต่อปี

แนวโน้มการเติบโตของเศรษฐกิจดิจิทัลของไทยนั้น เป็นไปในแนวทางเดียวกันกับของภูมิภาค อย่างไรก็ตามปัญหาหลักที่เป็นความเสี่ยงสำคัญในการพัฒนาของอุตสาหกรรมเศรษฐกิจดิจิทัลคือ การขาดซึ่งบุคลากรที่มีความสามารถ เช่น ประเทศไทยมีโปรแกรมเมอร์ ๗๒๖ คนต่อประชากร ๑ ล้านคน ในขณะที่สิงคโปร์มีโปรแกรมเมอร์ ๓๒,๐๐๐ คนต่อประชากร ๑ ล้านคน[๑๑] ระบบชำระเงินที่ยังพึ่งพาวิธีการจ่ายเงินสด ณ จุดรับของ (Cash-on Delivery) ที่มีความเสี่ยงและต้นทุนสูง ข้อจำกัดทางกายภาพและกฎเกณฑ์ของโครงข่ายอินเตอร์เน็ตและระบบขนส่ง การฉ้อโกงที่มีระดับสูง และระบบนิเวศสตาร์ทอัพที่มีขนาดเล็ก

(๘) อุตสาหกรรมการศึกษา

อุตสาหกรรมการศึกษาและระบบการศึกษามีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมอื่นๆ อย่างมาก เนื่องจากการศึกษาช่วยพัฒนาทรัพยากรบุคคล ซึ่งจำเป็นต่อเศรษฐกิจและอำนวยให้เกิดการเลื่อนชั้นสังคมสูงขึ้น

มหาวิทยาลัยของไทยยังมีอันดับที่ต่ำเมื่อเทียบอันดับในระดับนานาชาติและระดับภูมิภาค โดยมหาวิทยาลัย ๓ อันดับสูงสุดของประเทศไทย ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ถูกจัดอันดับที่ ๒๔๕ ๓๓๔ และ ๖๐๐ ตามลำดับ ในขณะที่มหาวิทยาลัยจากประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาค เช่น นันยางเทคโนโลจิคัลยูนิเวอร์ซิตี้ (Nanyang Technological University) แนชันนอล ยูนิเวอร์ซิตี้ ออฟ สิงคโปร์ (National University of Singapore) ออสเตรเลี่ยนแนชันนอลยูนิเวอร์ซิตี้ (The Australian Natioanal University) ยูนิเวอร์ซิตี้ออฟโตเกียว (The University of Tokyo) ฮ่องกงยูนิเวอร์ซิตี้ออฟเทคโนโลยีแอนด์แอพพลายไซแอนท์แอนด์เทคโนโลยี (The Hong Kong University of Science and Technology) นั้น ถูกจัดอันดับอยู่ใน ๓๐ อันดับมหาวิทยาลัยสูงสุดของการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลก โดยการจัดอันดับเหล่านี้โดยปกติแล้วมักจะมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับสัดส่วนนักเรียนต่างชาติในประเทศ โดยประเทศไทยมีสัดส่วนนักเรียนต่างชาติอยู่ที่

[๑๑] ธนาคารโลก

ร้อยละ ๐.๕ เทียบกับของสิงคโปร์ ออสเตรเลีย และฮ่องกง มีสัดส่วนของนักเรียนต่างชาติอยู่ที่ร้อยละ ๑๙.๒ ร้อยละ ๑๘.๓ และร้อยละ ๑๐.๗ ตามลำดับ[๑๒]

ช่องว่างในเชิงประสิทธิภาพของการศึกษาของประเทศไทยและมาตราฐานของนานาชาติและภูมิภาค ไม่เพียงปรากฏในระดับมหาวิทยาลัยแต่ยังปรากฏในภาคการศึกษาในองค์รวม โดยการศึกษาในระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา นั้น ประเทศไทยถูกจัดอันดับที่ ๕๖ ในขณะที่ประเทศสิงคโปร์ เกาหลีใต้ และ มาเลเซีย ได้รับการจัดอันดับที่ ๑ อันดับที่ ๒๓ และอันดับที่ ๓๖ ตามลำดับ[๑๓] โดยการจัดอันดับยังประกอบด้วยตัวชี้วัดต่างๆ เช่น ระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา การศึกษาในระดับอุดมศึกษา คุณภาพของโรงเรียน อาจารย์ และระบบอินเตอร์เน็ต นอกจากนี้ ความสามารถในภาษาอังกฤษของนักศึกษาไทยยังตามหลังประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคโดยอันดับคะแนน IELTS ของประเทศอยู่ที่อันดับ ๕.๙ จาก ๙ และประเทศไทยถูกจัดให้อยู่ที่อันดับที่ ๖ ของประเทศในกลุ่ม ASEAN เท่านั้น

(๙) อุตสาหกรรมสาธารณสุข

ในระดับนานาชาติระหว่างปี ๒๕๔๔ - ๒๕๕๗ มีรายจ่ายด้านสาธารณสุขเฉลี่ยต่อประชากรเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ ๘ ต่อปี โดยประเทศไทยมีรายจ่ายเฉลี่ยอยู่ที่ ๒๒๘ ดอลล่าร์สหรัฐต่อคน และมีรายจ่ายเพิ่มขึ้นร้อยละ ๙ ต่อปีในช่วงเวลาดังกล่าว[๑๔] อย่างไรก็ดี การเพิ่มขึ้นของรายจ่ายด้านสาธารณสุขจะไม่ใช่สิ่งที่ดีถ้าหากไม่ได้เพิ่มขึ้นพร้อมไปกับคุณภาพการบริการด้านสาธารณสุข ทั้งนี้ในด้านคุณภาพของสาธารณสุข จากการจัดอันดับขององค์การอนามัยโลก ในปี ๒๕๔๔ ซึ่งเป็นการจัดอันดับครั้งล่าสุดในด้านนี้ ประเทศไทยถูกจัดอันดับอยู่ที่ ๔๗ จาก ๒๖๔ ประเทศทั่วโลก และจากการใช้ Legatum Prosperity Index ในปี ๒๕๖๐ ประเทศไทยถูกจัดอันดับอยู่ที่ ๓๕ จาก ๑๔๘ ประเทศทั่วโลก ถึงแม้อันดับของประเทศไทยในทั้ง ๒ ดัชนีจะถูกประเมินโดยใช้ตัวชี้วัดที่แตกต่างกันและไม่สามารถเทียบกันได้โดยตรงแต่อันดับดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าคุณภาพของสาธารณสุขของประเทศไทยยังไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควรและยังสามารถพัฒนาได้อีกมาก ทั้งนี้หากดูจากจำนวนแพทย์และพยาบาลในประเทศไทย ประเทศไทยมีแพทย์ ๐.๔ คน และพยาบาล ๒.๑ คนต่อประชากร ๑,๐๐๐ คน ซึ่งเป็นอัตราที่น้อยกว่าประเทศสิงคโปร์ที่มีแพทย์ ๒.๒ คน และพยาบาล ๖.๔ คน มาเลเซียที่มีแพทย์ ๑.๕ คน และพยาบาล ๓.๓ คน และฟิลิปปินส์ที่มีแพทย์ ๑.๒ คน และพยาบาล ๖.๐ คน ต่อประชากร ๑,๐๐๐ คน[๑๕] อีกทั้งตลาดสาธารณสุขในประเทศไทยยังแบ่งเป็นโรงพยาบาลเอกชนร้อยละ ๒๕ และโรงพยาบาลของรัฐร้อยละ ๗๕ โดยโรงพยาบาลเอกชนส่วนมากมีคุณภาพดีกว่าโรงพยาบาลของรัฐมาก แต่ส่วนแบ่งร้อยละ ๘๐ ของตลาดโรงพยาบาลเอกชนถูกถือครองโดยผู้ประกอบการหลักเพียง ๕ ราย[๑๖]

ในการพัฒนาการท่องเที่ยงเชิงสุขภาพประเทศไทยยังต้องพัฒนาคุณภาพของบริการด้านสาธารณสุขต่างๆ ทั้งด้านสถานพยาบาล จำนวนแพทย์และพยาบาล และการได้รับการยอมรับจากนานาชาติผ่าน Joint Commission International (JCI) ถึงแม้ประเทศไทยจะเป็นผู้นำในภูมิภาคด้านการรองรับมาตราฐาน JCI แต่ในการดึงดูดคนไข้จากต่างประเทศเพิ่มเติม ประเทศไทยจำเป็นต้องเพิ่มจำนวนสถานพยาบาลที่รองรับมาตรฐาน JCI

---

[๑๒] QS World University Ranking; UNESCO

[๑๓] The World Economic Forum

[๑๔] องค์การอนามัยโลก; ธนาคารโลก

[๑๕] องค์การอนามัยโลก; BMI; ธนาคารโลก; กระทรวงสาธารณสุข

[๑๖] องค์การอนามัยโลก; กระทรวงสาธารณสุข

ปัจจัยสนับสนุนขีดความสามารถในการแข่งขัน

(๑๐) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ในการพัฒนาให้เศรษฐกิจมีความสามารถในการแข่งขันได้นั้น การมีระบบการฝึกวิชาชีพอาชีวศึกษาและการพัฒนาระดับอุดมศึกษาให้กับนักเรียนและแรงงานเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างมากในปัจจุบัน ระบบการฝึกวิชาชีพอาชีวศึกษาและการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นปัจจัยสนับสนุนร่วมของหลายอุตสาหกรรมที่จะทำให้มั่นใจได้ว่าแรงงานในประเทศไทยสำเร็จการศึกษาด้วยทักษะและประสบการณ์ที่เพียงต่อการประกอบอาชีพ รองรับกับการพัฒนาของเศรษฐกิจในอนาคต

เพื่อความต่อเนื่องของการพัฒนาทางเศรษฐกิจประเทศไทยต้องการแรงงานที่ได้รับการฝึกฝนทางวิชาชีพ โดยการฝึกอบรมอาชีวศึกษานั้นเน้นการปฏิบัติและประยุกต์ใช้มากกว่าการศึกษาในภาคอุดมศึกษา สำหรับแรงงานในหลายภาคอุตสาหกรรมประเทศไทยมีความต้องการแรงงานที่ ได้รับการฝึกอบรมสายวิชาชีพที่มีความเข้มข้น ได้คุณภาพมาตราฐาน และ ผ่านหลักสูตรการอบรมที่พัฒนาทักษะและประสบการณ์ที่ตรงกับการทำงานจริงของภาคอุตสาหกรรม ดังนั้นการวิเคราะห์หาช่องว่างทางทักษะและการจัดลำดับความสำคัญของการฝึกอบรมจึงจำเป็นอย่างยิ่ง

นอกจากการฝึกอบรมนักศึกษาและแรงงานผ่านระบบอาชีวศึกษาแล้ว การพัฒนานักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีคุณภาพก็มีความสำคัญอย่างมาก ทั้งนี้ระบบอุดมศึกษาจะช่วยพัฒนาทักษะความสามารถในการบริหารต่างๆ รวมทั้งความรู้ในเชิงลึกในภาคอุตสาหกรรมโดยเฉพาะในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย ดังนั้น การวิเคราะห์หาช่องว่างทางทักษะและการจัดลำดับความสำคัญของหลักสูตรจึงจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ระบบอุดมศึกษาที่มีคุณภาพสูงจำเป็นอย่างมากต่อการผลิตงานวิจัยพัฒนาที่ล้ำสมัยซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ

(๑๑) การเพิ่มประสิทธิภาพทางเทคโนโลยี

ในการพัฒนาเศรษฐกิจให้มีความสามารถในการแข่งขัน ประเทศจำเป็นต้องมีโครงสร้างระบบ ข้อมูลสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) ที่มีคุณภาพมั่นคงและมีเครือข่ายที่ครอบคลุม และจำเป็นต้องมีการสร้าง เก็บและใช้ประโยชน์จากระบบ Big Data ทั้งในส่วนของภาครัฐและเอกชน โครงสร้างระบบ ICT และ Big Data นั้นมีความสำคัญอย่างมากในการอำนวยให้หน่วยงานของรัฐและเอกชนต่างๆสามารถเข้าถึงข้อมูลที่สำคัญในแข่งขันและเป็นปัจจัยที่จะช่วยกระตุ้นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจในอนาคต

(๑๑.๑) โครงสร้างระบบ ICT

โครงสร้างระบบ ICT นั้นเป็นปัจจัยสนับสนุนร่วมของหลายอุตสาหกรรมที่จำเป็นเพื่ออำนวยให้ผู้ประกอบการไทยสามารถประกอบธุรกิจและติดต่อสื่อสารกับนานาชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกันระบบ ICT มีความสำคัญอย่างมากในการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ

เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นในภูมิภาค เช่น ประเทศสิงคโปร์ และผู้นำในด้านนี้ เช่น ประเทศเกาหลีใต้ ประเทศไทยยังไม่มีความสามารถในการแข่งขันในด้านโครงสร้าง ICT ที่เพียงพอ ยกตัวอย่างเช่น ความเร็วเฉลี่ยของระบบอินเตอร์เน็ตในประเทศสิงค์โปร์และเกาหลีใต้อยู่ที่ ๑๓.๙ Mbps และ ๒๖.๗ Mbps เป็นลำดับ ในขณะที่ระบบอินเตอร์เน็ตของประเทศไทยมีความเร็วเฉลี่ยอยู่ที่ ๙.๓ Mbps[๑๗] และเมื่อเปรียบเทียบในเชิง

---

[๑๗] Akamai

อัตราการการเข้าถึงและราคาค่าใช้จ่ายการใช้งานเฉลี่ยต่อเดือนโครงสร้างระบบ ICT ของประเทศไทยนั้นยังอ่อนแอเมื่อเปรียบเทียบในระดับภูมิภาค และในระดับโลก

(๑๑.๒) ระบบ Big Data

ระบบ Big Data มีความสำคัญอย่างมากต่อการที่เอกชนหรือรัฐจะสามารถใช้ข้อมูลที่ครบถ้วนในการทำการตัดสินใจ เช่นข้อมูลด้านความต้องการ การผลิต และแนวโน้มของตลาด เป็นต้น การสร้างและใช้ประโยชน์จากระบบ Big Data นั้นเป็นปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญของภาคอุตสาหกรรมต่างๆ

จากการที่ระบบดิจิทัลเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นในหลายส่วนของการใช้ชีวิตอย่างรวดเร็ว และ การที่ระบบเซ็นเซอร์ถูกใช้ในการควบคุมระบบปฏิบัติการหลายด้าน ข้อมูลขนาดใหญ่จำนวนมากได้ถูกผลิตขึ้น ซึ่งข้อมูลเหล่านี้สามารถนำมาใช้วิเคราะห์เพื่อใช้ประโยชน์ในหลายด้าน อย่างไรก็ดี การนำข้อมูลข้อมูลเหล่านี้มาใช้มีความละเอียดอ่อน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสิทธิส่วนบุคคล และเรื่องอำนาจที่ผู้ใช้ประโยชน์จากข้อมูลไม่ว่าจะเป็นตัวบุคคลหรือบริษัท จะได้รับ รัฐบาลจึงมีบทบาทในการกำกับดูแล Big Data เพื่อให้การใช้ Big data นั้นเกิดประโยชน์กับประชาชนในส่วนรวมและเศรษฐกิจในองค์รวม

ปัจจุบันประเทศไทยยังขาดการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบและยังขาดระเบียบกฎเกณฑ์ที่ใช้กำกับดูแลการเก็บและการใช้ประโยชน์ของข้อมูลของภาครัฐและภาคเอกชน

(๑๒) การเพิ่มระดับการแข่งขันทางธุรกิจ

ในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของเศรษฐกิจจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐบาลจะอำนวยให้บริษัทต่างชาติและบริษัทไทยสามารถแข่งขันกันภายในประเทศ ไม่ว่าในเชิงราคา เชิงคุณภาพ ความหลากหลายของสินค้าและนวัตกรรมโดยปราศจากกฎเกณฑ์และนโยบายที่ปกป้องผู้เล่นใดผู้เล่นหนึ่งจากการแข่งขัน ในขณะเดียวกันการเพิ่มการแข่งขันภายในประเทศจะช่วยให้คนไทยได้รับประโยชน์ เช่น ราคาที่ถูกลง คุณภาพที่ดีขึ้น และนวัตกรรมที่เพิ่มสูงขึ้น ของสินค้าและบริการ

กฎหมายและหน่วยงานกำกับดูแลควบคุมด้านการแข่งขันทางการค้าและการเปิดตลาดเสรี คณะทำงานด้านการประชาสัมพันธ์เพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ และการมาตรการสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะส่งเสริมให้บริษัทต่างๆผลักดันตัวเองเพื่อให้สามารถแข่งขันได้ และเป็นปัจจัยการพัฒนาที่จะช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจในอนาคต

(๑๒.๑) กฎหมายและหน่วยงานกำกับดูแลควบคุมด้านการแข่งขันทางการค้าและการเปิดตลาดเสรี

การมีกฎหมายและหน่วยงานกำกับดูแลควบคุมด้านการแข่งขันทางการค้าที่เข้มแข็งและการเปิดตลาดเสรีที่ครอบคลุมเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสนับสนุนให้เกิดการแข่งขัน การแข่งขันที่เข้มข้นมากขึ้นในเศรษฐกิจไทยจะทำให้ผู้บริโภคได้รับสินค้าและบริการที่มีคุณภาพและราคาที่ดีขึ้น และบริษัทมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งนำไปสู่การที่บริษัทสามารถแข่งขันมากขึ้นในระดับนานาชาติ อุตสาหกรรมที่ประเทศไทยควรเพิ่มการแข่งขันเป็นพิเศษ คือ อุตสาหกรรมการเกษตร (สินค้าข้าวและยางพารา เป็นต้น) อุตสาหกรรมอาหาร (สินค้าแปรรูปจากนมและสินค้าประเภทของหวาน เป็นต้น) และ อุตสาหกรรมสาธารณสุข

ประเทศไทยได้ผ่านการปรับแก้ไขกฎหมายด้านการแข่งขันทางการค้าซึ่งมีผลบังคับใช้ในเดือนตุลาคม ๒๕๖๐ อย่างไรก็ตามยังมีอีกหลายขั้นตอนที่ยังต้องดำเนินการเพื่อให้กฎหมายสามารถเพิ่มการแข่งขันระยะยาวในประเทศ กฎหมายการแข่งขันทางการค้าปี ๒๕๖๐ ระบุเงื่อนไขว่าภายใน ๑ ปี กฎและระเบียบบังคับต้อง

ได้รับการพัฒนาและมีการบังคับ ซึ่งกฎและระเบียบบังคับดังกล่าวมีความสำคัญอย่างมากต่อการที่จะทำให้กฎหมายสามารถทำไปบังคับใช้จริงในภาคปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ นอกไปจากนี้หน่วยงานกำกับดูแลที่มีความเป็นอิสระยังต้องได้รับการจัดตั้งพร้อมด้วยกรรมาธิการ ๗ ท่านเพื่อดูแลหน่วยงานดังกล่าว

(๑๒.๒) คณะทำงานด้านการประชาสัมพันธ์

คณะทำงานด้านการประชาสัมพันธ์เพื่อดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศนั้นทำหน้าที่หาผู้ลงทุนต่างชาติที่สนใจที่จะลงทุนในประเทศไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งในอุตสาหกรรมเป้าหมาย ดังนั้นคณะทำงานประชาสัมพันธ์เพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ จึงเป็นปัจจัยสนันสนุนร่วมสำหรับหลายอุตสาหกรรม โดยคณะทำงานต้องพัฒนากลยุทธ์และเอกสารข้อมูลและสื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ที่สามารถชักจูงให้บริษัทต่างชาติตัดสินใจมาลงทุนในประเทศไทย ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยยังขาดคณะทำงานที่ทำหน้าที่เฉพาะในการทำการประชาสัมพันธ์เพื่อดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

(๑๒.๓) มาตรการเพื่อสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

เนื่องจากบริษัทวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ต่างๆ เป็นรากฐานหลักของเศรษฐกิจประเทศ มาตรการเพื่อสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) จึงเป็นปัจจัยสนับสนุนร่วมของหลายอุตสาหกรรม การลงทุนในการพัฒนา SMEs นั้น นอกจากจะช่วยขับเคลื่อนการเติบโตของเศรษฐกิจของประเทศแล้วยังจะช่วยทำให้เกิดการพัฒนาของทั้งคุณภาพของบุคลากรและการก่อให้เกิดนวัตกรรมควบคู่ไปด้วย

ในประเทศไทยมาตรการสนับสนุน SMEs ต่างๆยังขาดความต่อเนื่องและขาดโครงสร้างที่จำเป็นในการออกมาตรการที่สามารถช่วยพัฒนา SMEs ซึ่งมีความแตกต่างกันในเชิงประเภทอุตสาหกรรม และช่วงอายุและขนาดของธุรกิจ ในการเพิ่มจำนวนและขนาดของ SMEs ในประเทศ รัฐบาลอาจพิจารณาออกมาตรการสนับสนุนของภาครัฐและจัดการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการส่งออกเพื่อช่วยเปิดตลาดใหม่ให้บริษัท SMEs และช่วยลดความเสี่ยงในการประกอบธุรกิจของบริษัทเหล่านี้ นอกจากนี้การเข้าถึงแหล่งทุนก็เป็นปัจจัยสำคัญในการเติบโตของบริษัทเหล่านี้ ซึ่งรัฐบาลจำเป็นต้องมีการวางยุทธศาสตร์เพื่อให้การดำเนินมาตรการสนับสนุน SMEs ต่างๆสอดคล้องกับความต้องการของ SMEs แต่ละกลุ่ม

(๑๒.๔) ความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ

ในการอำนวยให้บริษัทภายในประเทศเติบโตและในการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ เป็นสิ่งสำคัญมากที่ประเทศต้องมีกฎเกณฑ์ที่อำนวยต่อการเริ่มต้นและการดำเนินการประกอบธุรกิจ กฎเกณฑ์ดังกล่าวเป็นปัจจัยสนับสนุนร่วมของหลายอุตสาหกรรมและเป็นปัจจัยที่กำหนดขั้นตอน ระยะเวลา และต้นทุนในการเริ่มต้นธุรกิจ ในการขอใบอนุญาตก่อสร้าง ในการปกป้องผู้ลงทุน ในการบังคับใช้สัญญา และในการแจ้งล้มละลาย เป็นต้น กฎเกณฑ์เหล่านี้มักถูกประเมินในการจัดอันดับ World Bank's Ease of Doing Business Index ซึ่งอันดับดังกล่าวแสดงถึงระดับการพัฒนาของแต่ละประเทศในด้านความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ

ถึงแม้ผลงานของประเทศไทยในการจัดอันดับ World Bank's Ease of Doing Business Index จะเพิ่มขึ้นจาก อันดับที่ ๔๘ จาก ๑๙๐ ประเทศเป็นอันดับที่ ๒๖ ในปี ๒๕๖๐ อย่างไรก็ตามยังมีอีกหลายมาตรการที่สามารถช่วยเพิ่มความสะดวกในการประกอบธุรกิจในประเทศไทย

๒.๑ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑ : อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการของไทยได้มีการพัฒนาและก้าวหน้าในช่วงหลายปีที่ผ่านมาและเป็นแกนหลักให้กับเศรษฐกิจไทย โดยมีมูลค่าทางด้านเศรษฐกิจถึงร้อยละ ๒๕ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ อย่างไรก็ตามการปฏิรูปทางด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการจะช่วยทำการสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพและสมรรถภาพของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ โดยประเด็นการปฏิรูปประกอบไปด้วย การดำเนินการปฏิรูปหน่วยงานการจัดทำแผนงานสำหรับประเภทกลุ่มลูกค้าเป้าหมายเฉพาะ (Customer-segment specific plan) และ การใช้ประโยชน์ Big Data สื่อสังคมออนไลน์ และเทคโนโลยีดิจิทัล

๒.๑.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกระบวนการวางแผนและการดำเนินการของแผนด้านการบริการ

๒) เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของอุตสาหกรรมการบริการในประเทศไทย

๓) เพิ่มผลประโยชน์จากการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมการบริการของภูมิภาค CLMV

๒.๑.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๑๒ เดือน

๒.๑.๓ ตัวชี้วัด

๑) กรอบ บทบาทและความรับผิดชอบในหน่วยงานของรัฐที่ชัดเจน

๒) แผนการกระบวนการวางแผนเชิงกลยุทธ์ทางด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการที่ชัดเจน

๓) ผลผลิตทางด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการมูลค่าเพิ่มต่อแรงงาน

๔) จำนวนแรงงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ

๕) มูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ

๖) ขนาดจำนวนและความถี่ถ้วนของข้อมูลจากการจัดเก็บจากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

๗) มูลค่าของการจองที่พักผ่านแพลตฟอร์มจองใหม่

๘) อันดับการตัดสินใจและกระบวนการวางแผนโดยอ้างอิงข้อมูลขนาดใหญ่

๙) จำนวนของนักท่องเที่ยวในไทย

๑๐) รายรับเฉลี่ยต่อเที่ยวต่อวัน

๑๑) ส่วนแบ่งของรายรับจากจังหวัดอื่นที่ไม่ใช่ห้าจังหวัดท่องเที่ยวหลักในด้านอุตสาหกรรมบริการ

๑๒) ระยะเวลาเฉลี่ยของการเข้าพัก

๑๓) จำนวนของนักท่องเที่ยวขาเข้าจาก CLMV

๑๔) จำนวนของนักท่องเที่ยวขาออกเพื่อไป CLMV

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๑๕) รายรับจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจาก CLMV

๒.๑.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

๔,๐๒๓ ล้านบาท (อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)
แหล่งเงินจาก งบประมาณประจำปีและกองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

***วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป**

๒.๑.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
1. ปฏิรูปหน่วยงานท่องเที่ยว																					กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	๒๘ (อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)	งบประมาณประจำปี	๑) เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกระบวนการวางแผนและการดำเนินการ ขอ.แผนด้านการบริการ	๑) จัดทำกรอบบทบาทและความรับผิดชอบในหน่วยงานของรัฐให้ชัดเจน ๒) ชี้แจงแผนการกระบวนการวางแผนเชิงกลยุทธ์ทางด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการอย่างชัดเจน
- บทบาทของททท.และกระทรวงท่องเที่ยว: ปรับบทบาทการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว: ททท รับผิดชอบงานทางด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ และกิจกรรมประชาสัมพันธ์ที่ตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว, กระทรวงการท่องเที่ยวฯ รับผิดชอบการดำเนินงานตามแผนงานที่																					กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	๒๘ (อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)	งบประมาณประจำปี		

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
เกี่ยวข้องกฎระเบียบ และอุปทานด้านการท่องเที่ยว																									
- กระบวนการอนุมัติยุทธศาสตร์ท่องเที่ยวและบริการ: กำหนดกระบวนการทำงานกับคณะกรรมการท่องเที่ยวแห่งชาติในการอนุมัติแผนยุทธศาสตร์ของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ																					คณะกรรมการท่องเที่ยวแห่งชาติ	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			
2. ยุทธศาสตร์ลูกค้าเป้าหมายเฉพาะ: วางยุทธศาสตร์และดึงดูดนักท่องเที่ยวตามประเภทกลุ่มลูกค้าเป้าหมายเฉพาะ (Customer-segment specific plan)																					การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา EEC Office กระทรวงเกษตร	๓,๓๒๔ (อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)	งบประมาณประจำปี	๒) เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของอุตสาหกรรมการบริการในประเทศไทย	๓) ผลผลิตทางด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการมูลค่าเพิ่มต่อแรงงาน ๔) จำนวนแรงงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ ๕) มูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ
- กลุ่มลูกค้าเป้าหมายเฉพาะ: ศึกษาวิจัยเพื่อกำหนดประเภทกลุ่มนักท่องเที่ยวในอนาคต																					การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	๑๐๐	งบประมาณประจำปี		

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
																									๖) ขนาด จำนวนและความถี่ถ้วนของข้อมูลจากการจัดเก็บจากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ๗) มูลค่าของการจองที่พักผ่านแพลตฟอร์มจองใหม่ ๘) อันดับการตัดสินใจและกระบวนการวางแผนโดยอ้างอิงข้อมูลขนาดใหญ่ ๙) จำนวนของนักท่องเที่ยวในไทย ๑๐) รายรับเฉลี่ยต่อเที่ยวต่อวัน ๑๑) ส่วนแบ่งของรายรับจากจังหวัดอื่นที่ไม่ใช่ห้าจังหวัดท่องเที่ยวหลักในด้าน
- ยุทธศาสตร์ของกลุ่มลูกค้าเป้าหมายเฉพาะ:ทำแผนยุทธศาสตร์ที่ผสมผสานระหว่างการตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มลูกค้า และการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว																					การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	๓๐	งบประมาณประจำปี		
- ดำเนินงานขับเคลื่อน: ตามองค์ประกอบของแผนงานตามกลุ่มประเภทของลูกค้า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การท่องเที่ยวเชิงชุมชน และการท่องเที่ยว																					การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย EEC Office กระทรวง	๓,๐๐๐ (อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงาน	งบประมาณประจำปี		

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
มูลค่าสูง เช่น ท่องเที่ยวทางการแพทย์ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวผู้สูงอายุ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นต้น																					สาธารณสุข และ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	เพื่อปรับแก้ไข)			อุตสาหกรรมบริการ ๑๒) ระยะเวลาเฉลี่ยของการเข้าพัก
- **พัฒนาความ สะอาด สะดวกและปลอดภัย**:ส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวด้าน ความสะอาด ความสะดวกในการการเดินทาง และอื่นๆ ที่สอดคล้องกับกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมาย พร้อมๆ กับการเชื่อมโยงกับชุมชนท้องถิ่น																					กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	๑๙๔	งบประมาณประจำปี		

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
3. Big data แพลตฟอร์มจองที่พักกลางและสื่อสังคมออนไลน์: ใช้ประโยชน์ Big Data สื่อสังคมออนไลน์ และเทคโนโลยีดิจิทัล																					กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และ กสท. กระทรวงดิจิทัลฯ	๖๗๑ (อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)	งบประมาณประจำปี	๓) เพิ่มผลประโยชน์จากการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมการบริการของภูมิภาค CLMV	๑๓) จำนวนของนักท่องเที่ยวขาเข้าจาก CLMV ๑๔) จำนวนของนักท่องเที่ยวขาออกเพื่อไป CLMV ๑๕) รายรับจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจาก CLMV
- เก็บข้อมูลสำคัญของนักท่องเที่ยว:ส่งเสริมการจัดเก็บข้อมูลที่สำคัญ ทั้งจากการดำเนินการลงโทษ โรงแรมหรือที่พักที่ไม่ให้ความร่วมมือ ในการลงทะเบียนข้อมูลจำเป็น และพัฒนากระบวนการลงทะเบียนให้ง่ายมากยิ่งขึ้น																					กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และกสท. กระทรวงดิจิทัลฯ	๖๗๑ (อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)	งบประมาณและกองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม		
- **แพลตฟอร์มจองที่พัก**																					การท่องเที่ยว	(อยู่ในระหว่าง	งบประมาณ		

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
ออนไลน์กลาง:พัฒนาเครื่องมือในการจองที่พักและการท่องเที่ยวในประเทศแบบออนไลน์ (Online Booking)อาทิ การนำเสนอแพคเกจท่องเที่ยวตามภูมิภาคต่อกลุ่มลูกค้าแต่ละประเภท ซึ่งต้องครอบคลุมการให้บริการทั้งในระดับ B2C และ B2B																					แห่งประเทศไทย	หารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)	ประจำปี		
- ประชาสัมพันธ์ใช้ Big Data และสื่อออนไลน์: นำเอา Big Data เข้ามาใช้ในกระบวนการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ และการขับเคลื่อนแผน พร้อมๆ กับการนำมาใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมประชาสัมพันธ์ (Campaign) ในสื่อดิจิทัล และสังคมออนไลน์ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล																					การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)	งบประมาณประจำปี		

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๑.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

(ระบุสาระสำคัญของกฎหมายที่เพียงพอต่อการจัดทำร่างกฎหมายต่อไป รวมทั้งระบุมาตรการทางการบริหารอื่นเพื่อสนับสนุนการดำเนินการให้บรรลุผล)

๑)

๒)

..)

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๒ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๒: อุตสาหกรรมการเกษตร

อุตสาหกรรมการเกษตรของไทยเป็นอุตสาหกรรมหลักที่มีความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของไทย ซึ่งมีมูลค่าทางด้านเศรษฐกิจถึงร้อยละ ๑๐ ของมูลค่าทางด้านเศรษฐกิจโดยรวม และมีการจ้างงานโดยรวมประมาณร้อยละ ๓๐ โดยการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรในไทย รัฐบาลจะต้องดำเนินการ ๒ โครงการหลัก ประกอบด้วย การปฏิรูปหน่วยงานและการเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรโดยพัฒนาการเข้าถึงตลาดสำหรับเกษตรกรทุกระดับ การกำหนดพื้นที่ทางการเกษตร การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลทางการเกษตร และการสนับสนุนการให้บริการหลังการเก็บเกี่ยวสำหรับเกษตรกร

๒.๒.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกระบวนการวางแผนและการดำเนินการของอุตสาหกรรมการเกษตร

๒) เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของอุตสาหกรรมเกษตรของประเทศไทย

๓) เพิ่มผลประโยชน์จากการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมการเกษตรของภูมิภาค CLMV

๒.๒.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี

๒.๒.๓ ตัวชี้วัด

๑) บทบาทและความรับผิดชอบในหน่วยงานของรัฐให้ชัดเจน

๒) กระบวนการสนับสนุนส่งเสริมการขายสินค้าทางการเกษตร

๓) ผลผลิตทางด้านการเกษตรที่มีมูลค่าเพิ่มต่อแรงงาน

๔) จำนวนแรงงานในการเกษตร

๕) มูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมการเกษตร

๖) ค่าเฉลี่ยของการเกษตรและปศุสัตว์

๗) ผลผลิตเฉลี่ยของการเกษตรและปศุสัตว์

๘) ราคาตลาดเฉลี่ยที่รับรู้ โดยเกษตรกร

๙) ส่วนแบ่งของสินค้าเกษตรในประเทศที่มีข้อมูลทางการตลาดที่มีความ up-to-date

๑๐) ส่วนแบ่งของเกษตรกรที่สามารถเข้าถึงข้อมูลทางการเกษตรที่ทันสมัยจากเกษตรกรโดยรวม

๑๑) ร้อยละพื้นที่เพาะปลูกที่ครอบคลุมใน "Agri Map"

๑๒) ร้อยละพื้นที่การเกษตรที่ได้รับการชลประทานจากพื้นที่เพาะปลูกรวม

๑๓) ค่าเฉลี่ยการเพิ่มมูลค่าหลังเก็บเกี่ยว โดยเกษตรกรผ่านทางบริการการหลังการเก็บเกี่ยว

๑๔) เงินกู้ยืมเฉลี่ยของเกษตรกรต่อลงทุน

๑๕) มูลค่าของการนำเข้าสินค้าการเกษตรจาก CLMV

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๑๖) มูลค่าของการส่งออกสินค้าการเกษตรไปยัง CLMV

๑๗) ร้อยละพื้นที่การเกษตรที่ได้รับการพัฒนาปรับคุณภาพดิน

๒.๒.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

อยู่ระหว่างการตอบกลับจากหน่วยงาน

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๒.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ : อุตสาหกรรมการเกษตร

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
1. ปฏิรูปบทบาทงานพัฒนาการเกษตร																					กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข		๑) เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกระบวนการวางแผนและการดำเนินการของอุตสาหกรรมการเกษตร	๑) กำหนดบทบาทและความรับผิดชอบในหน่วยงานของรัฐให้ชัดเจน ๒) กำหนดกระบวนการสนับสนุนส่งเสริมการขายสินค้าทางการเกษตร
- หน่วยงานพัฒนาการเกษตร: ดำเนินการมอบหมายหน่วยงานทำหน้าที่ปรับโครงสร้างงานพัฒนาการเกษตร ดำเนินการโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสนับสนุนโดยกระทรวงศึกษาฯ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพลังงาน และกระทรวงสาธารณสุข																					กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			
- กำหนดบทบาทและความรับผิดชอบในการขับเคลื่อนงาน																					กระทรวงเกษตรและ	(อยู่ในระหว่าง			

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ : อุตสาหกรรมการเกษตร

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน (ล้านบาท)	วงเงิน แหล่งเงิน	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565								
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
พัฒนาทางด้านอุตสาหกรรมการเกษตร (การเข้าถึงตลาดและการให้บริการหลังการเก็บเกี่ยว) โดยต้องมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนงานวิจัยและพัฒนาและงานนวัตกรรม จากข้อเสนอโครงการจากคณะกรรมการวิจัยและพัฒนา																					สหกรณ์	หารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			
2. **ข้อมูลของตลาด โซนนิ่งและเครื่องมือสร้างมูลค่าเพิ่มให้** ข้อมูลของตลาด การทำโซนนิ่งและสนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มของกระบวนการผลิตเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร																					กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)		๒) เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของอุตสาหกรรมเกษตรของประเทศไทย ๓) เพิ่มผลประโยชน์จากการเจริญเติบโต	๓) ผลผลิตทางด้านการบริการที่มีมูลค่าเพิ่มต่อพนักงาน ๔) จำนวนแรงงานในการเกษตร ๕) มูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมการเกษตร ๖) ค่าเฉลี่ยของ

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ : อุตสาหกรรมการเกษตร

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน (ล้านบาท)	วงเงิน แหล่งเงิน	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565								
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
																								ของอุตสาหกรรมการเกษตรของภูมิภาค CLMV	การเกษตรและปศุสัตว์ ๗) ผลผลิตเฉลี่ยของการเกษตรและปศุสัตว์
- **ข้อมูลของตลาด**:พัฒนาการเข้าถึงตลาดสำหรับเกษตรกรทุกระดับ ผ่านการเข้าถึงข้อมูลของตลาดด้วยเทคโนโลยีที่เข้าถึงได้ง่าย ขยายระบบความร่วมมือของสหกรณ์ เครือข่ายชุมชน และตลาดประมูล																					กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			๘) ราคาตลาดเฉลี่ยที่รับรู้ โดยเกษตรกร ๙) ส่วนแบ่งของสินค้าเกษตรในประเทศที่มีข้อมูลทางการตลาดที่มีความ up-to-date
- **การสนับสนุนการเกษตรแบบโซนนิ่ง**: กำหนดพื้นที่ทางการเกษตร (Agricultural zoning) ที่ครอบคลุมทั้งในเรื่องของข้อมูลเชิงภูมิศาสตร์ อากาศ พร้อมกับพัฒนาแผนที่ทางการเกษตร (Agri Map)ที่สามารถนำเสนอ																					กระทรวงเกษตรและสหกรณ์				๑๐) ส่วนแบ่งของเกษตรกรที่สามารถเข้าถึงข้อมูลทางการเกษตรที่ทันสมัยจากเกษตรกรโดยรวม ๑๑) ร้อยละพื้นที่

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ : อุตสาหกรรมการเกษตร

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
รูปแบบของการทำการเกษตรและการใช้พันธุ์พืชที่เหมาะสมกับพื้นที่ได้																									เพาะปลูกที่ครอบคลุมใน "Agri Map"
-ข้อมูลการใช้น้ำภาคเกษตร: จัดทำระบบการจัดเก็บข้อมูลการใช้น้ำภาคการเกษตร (กิจกรรมเดียวกับกิจกรรมน้ำเพื่อการเกษตรภายใต้ประเด็นปฏิรูป “การพัฒนาแหล่งน้ำและชลประทานเพื่อการเกษตร”ในการปฏิรูปการยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตในระดับบุคคล (หัวข้อย่อย2.1)																					สำนักงานบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ข้อมูลเดียวกับประเด็นปฏิรูป “การพัฒนาแหล่งน้ำและชลประทานเพื่อการเกษตร”	ข้อมูลเดียวกับประเด็นปฏิรูป “การพัฒนาแหล่งน้ำและชลประทานเพื่อการเกษตร”		๑๒) ร้อยละพื้นที่การเกษตรที่ได้รับการชลประทานจากพื้นที่เพาะปลูกรวม ๑๓) ค่าเฉลี่ยการเพิ่มมูลค่าหลังเก็บเกี่ยว โดยเกษตรกรผ่านทางบริการการหลังการเก็บเกี่ยว ๑๔) เงินกู้ยืมเฉลี่ยของเกษตรกรต่อลงทุน
- พื้นที่การชลประทาน: ขยายพื้นที่การชลประทานให้เกษตรกรในพื้นที่ทั่วประเทศ (กิจกรรมเดียวกับกิจกรรมพื้นที่การ																						ข้อมูลเดียวกับประเด็นปฏิรูป	ข้อมูลเดียวกับประเด็นปฏิรูป		๑๕) มูลค่าของการนำเข้าสินค้าการเกษตรจาก CLMV

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ : อุตสาหกรรมการเกษตร

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
ชลประทานภายใต้ประเด็นปฏิรูป “การพัฒนาแหล่งน้ำและชลประทานเพื่อการเกษตร”ในการปฏิรูปการยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตในระดับบุคคล (หัวข้อย่อย2.1)																						“การพัฒนาแหล่งน้ำและชลประทานเพื่อการเกษตร” (หัวข้อย่อย2.1)	“การพัฒนาแหล่งน้ำและชลประทานเพื่อการเกษตร” (หัวข้อย่อย2.1)		๑๖) มูลค่าของการส่งออกสินค้าการเกษตรไปยัง CLMV ๑๗) ร้อยละพื้นที่การเกษตรที่ได้รับการพัฒนาปรับคุณภาพดิน
- **การปรับคุณภาพดิน:** ดำเนินการแก้ปัญหาเรื่องคุณภาพดินและช่วยเกษตรกรปรับคุณภาพดินในพื้นที่ทั่วประเทศ																					กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข			
- **บริการสร้างมูลค่าเพิ่มของกระบวนการผลิต:** สนับสนุนการให้บริการหลังการเก็บเกี่ยว																					สำนักนายกรัฐมนตรี และ	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงาน			

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ : อุตสาหกรรมการเกษตร

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
สำหรับเกษตรกรรายย่อย ที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มของกระบวนการผลิต ผ่านกระบวนทำให้เย็น การทำความสะอาด การคัดแยก และการบรรจุภัณฑ์																					สำนักงานบูรณาการแก้ไขปัญหาความยากจนและเหลื่อมล้ำ	เพื่อปรับแก้ไข)			
- **เครื่องจักรและเทคโนโลยีเก็บเกี่ยว**: ส่งเสริมการลงทุนเครื่องจักร และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัย เพื่อช่วยให้เกษตรกรรายย่อยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน และจัดเก็บผลผลิตได้																					สำนักนายกรัฐมนตรี และสำนักงานบูรณาการแก้ไขปัญหาความยากจนและเหลื่อมล้ำ	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๒.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

(ระบุสาระสำคัญของกฎหมายที่เพียงพอต่อการจัดทำร่างกฎหมายต่อไป รวมทั้งระบุมาตรการทางการบริหารอื่นเพื่อสนับสนุนการดำเนินการให้บรรลุผล)

๑)

๒)

..)

๒.๓ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๓: อุตสาหกรรมอาหาร

อุตสาหกรรมอาหารของไทยมีการเจริญเติบโตถึงร้อยละ ๓.๕ ต่อปี ในช่วงระหว่างปี ๒๕๕๔ ถึงปี ๒๕๕๘ โดยในปี ๒๕๕๘ มีมูลค่าเพิ่มถึง ๐.๖ ล้านล้านบาท และมีการจ้างงานถึง ๑.๕ ล้านคน ซึ่งการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารในไทย รัฐบาลจะต้องดำเนินการ ๓ โครงการหลัก ในแผนปฏิรูปอุตสาหกรรมอาหารประกอบด้วย การพัฒนากระบวนการทำงานตามกลุ่มประเภทอาหาร (Segmented) แบบบูรณาการ การยกระดับสู่ผลิตภัณฑ์อาหารมูลค่าสูง และการประชาสัมพันธ์อาหารไทย

๒.๓.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกระบวนการวางแผนและการดำเนินการของอุตสาหกรรมอาหาร

๒) เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของอุตสาหกรรมอาหารของประเทศไทย

๓) เพิ่มผลประโยชน์จากการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมอาหารของภูมิภาค CLMV

๒.๓.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๒ ปี

๒.๓.๓ ตัวชี้วัด

๑) กรอบ และกระบวนการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ให้ชัดเจน

๒) บทบาทและความรับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผนกลยุทธ์ให้ชัดเจน

๓) ผลผลิตด้านอาหารมูลค่าเพิ่มต่อแรงงาน

๔) จำนวนแรงงานในอุตสาหกรรมอาหาร

๕) มูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมอาหาร

๖) ราคาอาหารเฉลี่ยต่อกลุ่มผลิตภัณฑ์

๗) ร้อยละมูลค่าในการใช้จ่ายทางด้าน R&D จากผลรวมมูลค่าเพิ่มทางด้านอาหารทั้งหมด

๘) จำนวนนักวิจัยต่อบุคลากร ๑,๐๐๐ คน

๙) มูลค่าของการนำเข้าสินค้าอาหารจาก CLMV

๑๐) มูลค่าของการส่งออกสินค้าอาหารไปยัง CLMV

๒.๓.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

๑๓,๘๓๒.๗ ล้านบาท (อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข) / งบประมาณประจำปี

๒.๓.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ **เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓** : อุตสาหกรรมอาหาร																									ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																									(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	2561				2562				2563				2564				2565												
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4									
1.ยุทธศาสตร์กลุ่มอาหาร **เป้าหมาย**: พัฒนากระบวนการทำงานตามกลุ่มประเภทอาหาร (Segmented) แบบบูรณาการ																									กระทรวงอุตสาหกรรม และ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	๑๓,๘๓๒.๗ (อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)	งบประมาณประจำปี	๑) เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกระบวนการวางแผนและการดำเนินการของอุตสาหกรรมอาหาร ๒) เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของอุตสาหกรรมอาหารของประเทศไทย	๑) กำหนดกรอบและกระบวนการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ให้ชัดเจน ๒) กำหนดบทบาทและความรับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผนกลยุทธ์ ให้ชัดเจน ๓) ผลผลิตด้านอาหารมูลค่าเพิ่มต่อแรงงาน ๔) จำนวนแรงงานในอุตสาหกรรมอาหาร ๕) มูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรม
-การกำหนดกลุ่มอาหาร **เป้าหมาย**:พัฒนาแผนงานยุทธศาสตร์ (บูรณาการร่วมกับแผนงานทางด้านเกษตร และเศรษฐกิจชีวภาพ) โดยมุ่งเน้นไปที่การกำหนดกลุ่มอาหารเป้าหมาย อาทิ อาหารแปรรูป หรืออาหารทางการแพทย์																									กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	๓,๒๕๗.๗	งบประมาณประจำปี		
-ดำเนินการขับเคลื่อน:ขับเคลื่อนองค์ประกอบของแผนงานตามกลุ่มประเภทอาหารเฉพาะ (เช่น																									กระทรวงวิทยาศาสตร์และ	๑๐,๕๗๕	งบประมาณประจำ		

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓ : อุตสาหกรรมอาหาร

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
การกำหนดตามห่วงโซ่มูลค่าภายในประเทศ) และพัฒนาแนวทางการขับเคลื่อน																					เทคโนโลยี		ปี		อาหาร ๖) ราคาอาหารเฉลี่ยต่อกลุ่มผลิตภัณฑ์ ๗) ร้อยละมูลค่าในการใช้จ่ายทางด้าน R&D จากผลรวมมูลค่าเพิ่มทางด้านอาหารทั้งหมด ๘) จำนวนนักวิจัยต่อบุคลากร ๑,๐๐๐ คน
2.ยกระดับสู่ผลิตภัณฑ์อาหารมูลค่าสูง **-มาตรการจูงใจผลิตภัณฑ์อาหารมูลค่าสูง**: เพิ่มมูลค่าเฉลี่ยของอาหารภายในประเทศผ่านมาตรการหรือการให้สิ่งจูงใจ																					กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสถาบันวิจัย	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)		๑) เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกระบวนการวางแผนและ	๑) กำหนดกรอบและกระบวนการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ให้ชัดเจน ๒) กำหนด

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓ : อุตสาหกรรมอาหาร

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
(Incentivized schemes) ในการผลิตผลิตภัณฑ์อาหารมูลค่าสูง																					วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี			การดำเนินการของอุตสาหกรรมอาหาร ๒) เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของอุตสาหกรรมอาหารของประเทศไทย	บทบาทและความรับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผนกลยุทธ์ให้ชัดเจน ๓) ผลผลิตด้านอาหารมูลค่าเพิ่มต่อแรงงาน ๔) จำนวนแรงงานในอุตสาหกรรมอาหาร ๕) มูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมอาหาร ๖) ราคาอาหารเฉลี่ยต่อกลุ่มผลิตภัณฑ์ ๗) ร้อยละมูลค่าในการใช้จ่าย

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓ : อุตสาหกรรมอาหาร

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
																									ทางด้าน R&D จากผลรวมมูลค่าเพิ่มทางด้านอาหารทั้งหมด ๘) จำนวนนักวิจัยต่อบุคลากร ๑,๐๐๐ คน
3. **<u>ประชาสัมพันธ์กลุ่มอาหารไทยเป้าหมาย</u>**: ประชาสัมพันธ์กับเพิ่มบทบาทการประชาสัมพันธ์กลุ่มอุตสาหกรรมอาหารไทยเป้าหมายในประเทศสำหรับนักท่องเที่ยวภายในประเทศ และต่างประเทศ ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สายการผลิตของอาหาร อย่างเครื่องเทศ เนื้อ ผัก หรือการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ อื่นๆ																				การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และกระทรวงพาณิชย์	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)		๓) เพิ่มผลประโยชน์จากการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมอาหารของภูมิภาค CLMV	๙) มูลค่าของการนำเข้าสินค้าอาหารจาก CLMV ๑๐) มูลค่าของการส่งออกสินค้าอาหารไปยัง CLMV

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๓.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

(ระบุสาระสำคัญของกฎหมายที่เพียงพอต่อการจัดทำร่างกฎหมายต่อไป รวมทั้งระบุมาตรการทางการบริหารอื่นเพื่อสนับสนุนการดำเนินการให้บรรลุผล)

๑)

๒)

..)

๒.๔ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๔: อุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพ

อุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพมีการเจริญเติบโตในปัจจุบันและคาดว่าในอนาคต เช่น การผลิตเชื้อเพลิงชีวภาพได้เพิ่มขึ้นที่ร้อยละ ๖.๓ ต่อปี ในช่วงระหว่างปี ๒๕๕๔ ถึงปี ๒๕๕๙ และคาดว่าจะเติบโตที่อย่างต่อเนื่องด้วยการเติบโตร้อยละ ๑๐.๒ ต่อปี ระหว่างปี ๒๕๕๙ ถึงปี ๒๕๖๔ โดยการพัฒนาอุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพในไทย รัฐบาลจะต้องดำเนินการ ๒ โครงการหลัก ในแผนปฏิรูปอุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพ ประกอบด้วย การบูรณาการอุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพร่วมกับการเกษตรและการผลิตอาหาร และการส่งเสริมการพัฒนาระบบนิเวศทางธุรกิจ

๒.๔.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของเศรษฐกิจชีวภาพไทย

๒) การพัฒนาและการนำมาใช้อุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพในระดับภูมิภาค รวมไปถึงการบูรณาการโซ่อุปทาน

๒.๔.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๑๒ เดือน

๒.๔.๓ ตัวชี้วัด

๑) ผลผลิตมูลค่าเพิ่มต่อแรงงานในอุตสาหกรรม

๒) จำนวนแรงงานในอุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพ

๓) มูลค่าเพิ่มของเศรษฐกิจชีวภาพ

๔) ร้อยละส่วนแบ่งการนำวัตถุดิบจากในประเทศมาใช้สำหรับเศรษฐกิจชีวภาพ

๕) ร้อยละส่วนแบ่งการนำวัตถุดิบจากภูมิภาคมาใช้สำหรับเศรษฐกิจชีวภาพ

๖) มูลค่าการนำเข้าจากกลุ่มประเทศ CLMV

๗) มูลค่าการส่งออกไปยังกลุ่มประเทศ CLMV

๒.๔.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

อยู่ในระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนพิจารณาการต่อไป

๒.๔.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๔ : อุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพ

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
1. ยุทธศาสตร์พัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ:บูรณาการอุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพร่วมกับการเกษตรและการผลิตอาหาร																					กระทรวงอุตสาหกรรม	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)		๑) เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของเศรษฐกิจชีวภาพไทย ๒) การพัฒนาและนำมาใช้อุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพในระดับภูมิภาครวมไปถึงการบูรณาการโซ่อุปทาน	๑) ผลผลิตเป็นมูลค่าเพิ่มต่อพนักงาน ๒) จำนวนแรงงานในอุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพ ๓) มูลค่าเพิ่มของเศรษฐกิจชีวภาพ ๔) ร้อยละส่วนแบ่งการนำวัตถุดิบจากในประเทศมาใช้สำหรับเศรษฐกิจชีวภาพ ๕) ร้อยละส่วนแบ่งการนำวัตถุดิบจากภูมิภาคมาใช้สำหรับเศรษฐกิจชีวภาพ ๖) มูลค่าการนำเข้า

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนพิจารณาการต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๔ : อุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพ

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
																									จากกลุ่มประเทศ CLMV ๗) มูลค่าการส่งออกไปยัง กลุ่มประเทศ CLMV
- **เป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ**: กำหนด วัตถุดิบ พื้นที่ และกลุ่มอุตสาหกรรมในการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ																					กระทรวงอุตสาหกรรม	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			
- **แผนส่งเสริมตามประเภทผลิตภัณฑ์:**จัดลำดับความสำคัญของผลิตภัณฑ์ชีวภาพ และส่งเสริมการบูรณาการห่วงโซ่มูลค่าตลอดอุตสาหกรรมการเกษตร เศรษฐกิจชีวภาพ และอาหาร																					กระทรวงอุตสาหกรรม	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			
2. มาตรการพัฒนาระบบนิเวศ																					กระทรวง	(อยู่ในระหว่าง		๑) เพิ่ม	๑) ผลผลิตเป็น

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนพิจารณาการต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๔ : อุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพ

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
ของธุรกิจชีวภาพ																					อุตสาหกรรมและคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน	หารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)		ศักยภาพในการแข่งขันของเศรษฐกิจชีวภาพไทย ๒) การพัฒนาและนำมาใช้อุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพในระดับภูมิภาครวมไปถึงการบูรณาการโซ่อุปทาน	มูลค่าเพิ่มต่อพนักงาน ๒) จำนวนแรงงานในอุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพ ๓) มูลค่าเพิ่มของเศรษฐกิจชีวภาพ ๔) ร้อยละส่วนแบ่งการนำวัตถุดิบจากในประเทศมาใช้สำหรับเศรษฐกิจชีวภาพ ๕) ร้อยละส่วนแบ่งการนำวัตถุดิบจากภูมิภาคมาใช้สำหรับเศรษฐกิจชีวภาพ ๖) มูลค่าการนำเข้าจากกลุ่มประเทศ CLMV ๗) มูลค่าการส่งออก

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนพิจารณาการต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๔ : อุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพ

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน (ล้านบาท)*	วงเงิน แหล่งเงิน	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565								
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
																									ไปยัง กลุ่มประเทศ CLMV
- มาตรการส่งเสริมความต้องการผลิตภัณฑ์ชีวภาพ ยกระดับอุปทานและการผลิตผ่านการส่งเสริมความต้องการของผลิตภัณฑ์ชีวภาพ การสนับสนุนทางการคลัง และการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ เป็นต้น																					กระทรวงอุตสาหกรรม และ กระทรวงการคลัง	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			
- มาตรการการส่งเสริมลงทุนในเทคโนโลยีชีวภาพ: พัฒนาแนวทางการลงทุน และการจัดตั้งกองทุนสนับสนุน (เช่น นโยบาย PPP มาตรการจูงใจทางภาษี ผลประโยชน์ทางด้านการลงทุน และการนำเข้าเทคโนโลยี)																					คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และ EEC Office	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			
- นโยบายพัฒนาระบบนิเวศ: พัฒนานโยบายสนับสนุนในการส่งเสริมการพัฒนาระบบนิเวศ																					คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน	- (อยู่ในระหว่างหารือกับ			

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนพิจารณาการต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๔ : อุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพ

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน (ล้านบาท)	วงเงิน แหล่งเงิน	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565								
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
รองรับอุตสาหกรรมชีวภาพ																					และ EEC Office	หน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			
-หน่วยงานสนับสนุนครบวงจร: จัดตั้งหน่วยงานสนับสนุนครบวงจร (One stop facilitation center) ในการสนับสนุนการให้บริการส่วนกลาง (Centralized service platform) กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง																					คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และ EEC Office	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนพิจารณาการต่อไป

๒.๔.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

(ระบุสาระสำคัญของกฎหมายที่เพียงพอต่อการจัดทำร่างกฎหมายต่อไป รวมทั้งระบุมาตรการทางการบริหารอื่นเพื่อสนับสนุนการดำเนินการให้บรรลุผล)

๑)

๒)

..)

๒.๕ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๕: อุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า

ประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในอุตสาหกรรมยานยนต์ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งไทยเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ของเครื่องยนต์แบบดั้งเดิมและมีฐานผลิต ๒.๖ ล้านคันในปี ๒๕๕๙ อย่างไรก็ตาม ไทยมีความจำเป็นที่จะต้องปรับตัวตามกับสถานการณ์ของอุตสาหกรรมที่ให้ความสำคัญอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้ามากขึ้น โดยการพัฒนาอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้าในไทย รัฐบาลจะต้องดำเนินการ ๒ โครงการหลัก ในแผนปฏิรูปอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้าประกอบด้วย การกระตุ้นการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าเพิ่มขึ้นด้วยการพัฒนามาตรการทางการคลัง และให้ความรู้ประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับยานยนต์ไฟฟ้า(ขึ้นอยู่กับการพัฒนาตลาดในประเทศ)

๒.๕.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้าของประเทศไทย

๒) เพิ่มผลประโยชน์จากการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้าในภูมิภาคCLMV

๒.๕.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๑๒ เดือน

๒.๕.๓ ตัวชี้วัด

๑) ผลผลิตมูลค่าเพิ่มต่อแรงงานอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า

๒) จำนวนแรงงานในอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า

๓) มูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า

๔) มูลค่าการนำเข้าจากกลุ่มประเทศ CLMV

๕) มูลค่าการส่งออกไปยังกลุ่มประเทศ CLMV

๒.๕.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

๑๕ ล้านบาท / งบประมาณประจำปี

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๕.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๕ : อุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน (ล้านบาท)	วงเงิน แหล่งเงิน	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565								
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
1. มาตรการกระตุ้นการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าเพิ่มขึ้น																					คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน กระทรวงอุตสาหกรรม และ EEC Office	-		๑) เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้าของประเทศไทย ๒) เพิ่มผลประโยชน์จากการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้าของภูมิภาค CLMV	๑) ผลผลิตเป็นมูลค่าเพิ่มต่อพนักงาน ๒) จำนวนแรงงานในอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า ๓) มูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า ๔) มูลค่าการนำเข้าจากกลุ่มประเทศ CLMV ๕) มูลค่าการส่งออกไปยังกลุ่มประเทศ CLMV

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๕ : อุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
- มาตรการดึงดูดนักลงทุนรายใหม่:พัฒนามาตรการสนับสนุนสำหรับนักลงทุนรายใหม่ ที่เข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้ากลุ่มแรก (รวมถึงจักรยานยนต์)																					คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และ EEC Office	- (อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			
-มาตรการสนับสนุนผู้ผลิตเดิม: พัฒนามาตรการสนับสนุนสำหรับผู้ผลิตยานยนต์ปัจจุบันในการเปลี่ยนผ่านจากยานยนต์ทั่วไปไปสู่ยานยนต์ไฟฟ้า (รวมถึงจักรยานยนต์)																					กระทรวงอุตสาหกรรม	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			
2. ส่งเสริมการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับยานยนต์ไฟฟ้า																					กระทรวงคมนาคม และกระทรวงการคลัง	๑๕ (อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)	งบประมาณประจำปี		

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๕ : อุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
- ส่งเสริมการลงทุนจากภาครัฐ (ตามกรอบของการคลัง) หรือการลงทุนจากอื่นๆ ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า																					กระทรวงการคลัง	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			
-จัดทำแผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานยานยนต์ไฟฟ้า																					กระทรวงคมนาคม	๑๕	งบประมาณประจำปี		
- ขับเคลื่อนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้วยยานยนต์ไฟฟ้าต้นแบบในพื้นที่แบบจำกัด																					กระทรวงคมนาคม	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข			
3. **มาตรการกระตุ้นความต้องการยานยนต์ไฟฟ้า:**พัฒนามาตรการทางการคลังในการซื้อยานยนต์ไฟฟ้า (รวมถึงจักรยานยนต์) และให้ความรู้																					กระทรวงการคลัง	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข		๑) เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของอุตสาหกรรม	๑) ผลผลิตเป็นมูลค่าเพิ่มต่อพนักงาน ๒) จำนวนแรงงานในอุตสาหกรรมยาน

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๕ : อุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
ประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับยานยนต์ไฟฟ้า(ขึ้นอยู่กับการพัฒนาตลาดในประเทศ)																								ยานยนต์ไฟฟ้าของประเทศไทย ๒) เพิ่มผลประโยชน์จากการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้าของภูมิภาค CLMV	ยนต์ไฟฟ้า ๓) มูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า ๔) มูลค่าการนำเข้าจากกลุ่มประเทศ CLMV ๕) มูลค่าการส่งออกไปยังกลุ่มประเทศ CLMV

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๕.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

(ระบุสาระสำคัญของกฎหมายที่เพียงพอต่อการจัดทำร่างกฎหมายต่อไป รวมทั้งระบุมาตรการทางการบริหารอื่นเพื่อสนับสนุนการดำเนินการให้บรรลุผล)

๑)

๒)

..)

๒.๖ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๖: อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าอัจฉริยะ

ประเทศไทยมีอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ขนาดใหญ่ด้วยการเน้นการส่งออก อย่างไรก็ตามตั้งแต่ปี ๒๕๕๕ อุตสาหกรรมได้แสดงแนวโน้มลดลงการส่งออกที่ลดลง และการผลิตที่ลดลงสอดคล้องกับการลงทุนจากต่างประเทศที่ต่ำลงในไทยระหว่างปี ๒๕๕๓ และ ๒๕๕๙ รวมกับการเปลี่ยนแปลงทิศทางของอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ไปทางอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าอัจฉริยะ โดยการพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าอัจฉริยะ รัฐบาลจะต้องดำเนินการ ๒ โครงการหลัก ในแผนปฏิรูปอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าอัจฉริยะประกอบด้วยดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติในกลุ่มเครื่องใช้ไฟฟ้าอัจฉริยะ และการส่งเสริมกระบวนการผลิตที่ทันสมัย

๒.๖.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าอัจฉริยะของประเทศไทย

๒) เพิ่มผลประโยชน์จากการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าอัจฉริยะของภูมิภาค CLMV

๒.๖.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๓ ปี

๒.๖.๓ ตัวชี้วัด

๑) ผลผลิตมูลค่าเพิ่มต่อพนักงานในอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าอัจฉริยะ

๒) จำนวนแรงงานในอุตสาหกรรมอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าอัจฉริยะ

๓) มูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าอัจฉริยะ

๔) มูลค่าการนำเข้าจากกลุ่มประเทศ CLMV

๕) มูลค่าการส่งออกไปยังกลุ่มประเทศ CLMV

๒.๖.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

อยู่ในระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๖.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

| แผนการปฏิรูปประเทศด้าน อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๖ : เครื่องใช้ไฟฟ้าอัจฉริยะ | | |

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๖ : เครื่องใช้ไฟฟ้าอัจฉริยะ

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
																								CLMV	
- คณะทำงานดึงดูดการลงทุน: จัดตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาความต้องการและสร้างความเข้าใจกับกลุ่มนักลงทุน ในการรองรับการลงทุนขนาดใหญ่ (ซึ่งควรจะครอบคลุมทั้ง กลุ่ม OEMs กลุ่มผลิตชิ้นส่วน กลุ่มพัฒนาซอฟท์แวร์ และกลุ่มผู้ให้บริการ)																				EEC Office และหน่วยงานเพิ่มขีดความสามารถ	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			
- มาตรการดึงดูดเฉพาะ: จัดทำมาตรการดึงดูดเฉพาะ (customized incentives) สำหรับนักลงทุน และพัฒนาการให้บริการด้านการขนส่ง / ลดค่าใช้จ่ายด้านการขนส่ง																					EEC Office และหน่วยงานเพิ่มขีดความสามารถ	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			
2. ส่งเสริมกระบวนการผลิตที่ทันสมัย																					กระทรวงอุตสาหกรรม คณะกรรมการ	(อยู่ในระหว่างหารือกับ		๑) เพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน	๑) ผลผลิตเป็นมูลค่าเพิ่มต่อพนักงาน ๒) จำนวนแรงงานใน

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

| แผนการปฏิรูปประเทศด้าน อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๖ : เครื่องใช้ไฟฟ้าอัจฉริยะ | | |

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๖ : เครื่องใช้ไฟฟ้าอัจฉริยะ

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
อย่างต่อเนื่อง (เพื่อส่งเสริมขีดความสามารถทางการแข่งขันของประเทศไทย และหลีกเลี่ยงองค์กรในการย้ายการผลิตไปต่างประเทศ) ในขณะที่แก้ปัญหาเรื่องการสูญเสียแรงงาน จากการปรับเปลี่ยนสู่ระบบอัตโนมัติแบบเฉียบพลัน																					แรงงาน และหน่วยงานเพิ่มขีดฯ	หน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			เครื่องใช้ไฟฟ้าอัจฉริยะ ๓) มูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าอัจฉริยะ ๔) มูลค่าการนำเข้าจากกลุ่มประเทศ CLMV ๕) มูลค่าการส่งออกไปยังกลุ่มประเทศ CLMV

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๖.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

(ระบุสาระสำคัญของกฎหมายที่เพียงพอต่อการจัดทำร่างกฎหมายต่อไป รวมทั้งระบุมาตรการทางการบริหารอื่นเพื่อสนับสนุนการดำเนินการให้บรรลุผล)

๑)

๒)

..)

๒.๗ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๗: อุตสาหกรรมเศรษฐกิจดิจิทัล

อุตสาหกรรมเศรษฐกิจดิจิทัลในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้คมีมูลค่าถึง ๕๐ พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี ๒๕๕๙ และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นถึงกว่า ๒๐๐ พันล้านเหรียญสหรัฐจนถึงปี ๒๕๖๘ แสดงให้เห็นการเติบโตประมาณร้อยละ ๑๗ ต่อปีตลอดระยะเวลานั้น โดยแนวโน้มในภูมิภาคเหล่านี้มีความสอดคล้องกับเศรษฐกิจอุตสาหกรรมเศรษฐกิจดิจิทัลในประเทศไทยโดยการพัฒนาอุตสาหกรรมเศรษฐกิจดิจิทัลโดยการพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัล จากการกำหนดและปรับปรุงหลักสูตรการอบรมในระดับอาชีวศึกษาและระดับอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของอุตสาหกรรม และ สนับสนุนการจัดตั้งสถานฝึกอบรมทางด้านดิจิทัล

๒.๗.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของอุตสาหกรรมเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศไทย

๒) เพิ่มผลประโยชน์จากการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมเศรษฐกิจดิจิทัลของภูมิภาค CLMV

๒.๗.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี

๒.๗.๓ ตัวชี้วัด

๑) ผลผลิตมูลค่าเพิ่มต่อแรงงานในอุตสาหกรรมเศรษฐกิจดิจิทัล

๒) จำนวนงานในเศรษฐกิจดิจิทัล

๓) มูลค่าเพิ่มของเศรษฐกิจดิจิทัล

๔) จำนวนซอฟต์แวร์โปรแกรมเมอร์และDeveloper

๕) จำนวนซอฟต์แวร์โปรแกรมเมอร์และDeveloper
ต่อประชากรหนึ่งล้านคน

๖) รายได้ของบริษัททางด้านดิจิทัลในต่างประเทศ

๗) รายได้ภายในประเทศของบริษัทด้านดิจิทัลจากต่างประเทศ

๘) จำนวนแรงงานที่มีทักษะที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเศรษฐกิจดิจิทัล (งานทักษะในระดับ ๓ หรือสูงกว่าตามมาตรฐาน ILO) จากต่างประเทศ

๒.๗.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

๑,๕๖๓ ล้านบาท (อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข) / งบประมาณประจำปี

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๗.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

| **แผนการปฏิรูปประเทศด้าน** อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๗ : อุตสาหกรรมเศรษฐกิจดิจิทัล | | |

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๗ : อุตสาหกรรมเศรษฐกิจดิจิทัล

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
																								CLMV	๗) รายได้ภายในประเทศของบริษัทด้านดิจิทัลจากต่างประเทศ ๘) จำนวนแรงงานที่มีทักษะที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเศรษฐกิจดิจิทัล (งานทักษะในระดับ 3 หรือสูงกว่าตามมาตรฐาน ILO) จากต่างประเทศ
-หลักสูตรอบรมอุตสาหกรรมดิจิทัล:กำหนดและปรับปรุงหลักสูตรการอบรมในระดับอาชีวศึกษาและระดับอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของอุตสาหกรรม และออกมาตรการลดหย่อนภาษีเพื่อกระตุ้นการฝึกอบรมของบุคคลทั่วไปและผู้ประกอบการรายกลางและรายย่อย																					กระทรวงการคลัง กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์	๖๓ (อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)	งบประมาณประจำปี		
- มาตรการสนับสนุนศักยภาพสถานฝึกอบรม:สนับสนุนสถานฝึกอบรมเอกชน และหน่วยงานที่ไม่หวังผลกำไร ผ่านเงินสนับสนุนหรือมาตรการทางการคลังอื่นๆ																					กระทรวงการคลัง	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๗ : อุตสาหกรรมเศรษฐกิจดิจิทัล

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
- **การขยายโครงการรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์**:ส่งเสริมการพัฒนาระบบนิเวศด้านดิจิทัลโดยสนับสนุนโครงการและโอกาสผ่านโครงการของรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-government)																					สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์	๑,๕๐๐	งบประมาณประจำปี		

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๗.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

(ระบุสาระสำคัญของกฎหมายที่เพียงพอต่อการจัดทำร่างกฎหมายต่อไป รวมทั้งระบุมาตรการทางการบริหารอื่นเพื่อสนับสนุนการดำเนินการให้บรรลุผล)

๑)

๒)

..)

๒.๘ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๘: อุตสาหกรรมการศึกษา

อุตสาหกรรมการศึกษาและระบบการพัฒนาบุคลากรเป็นสิ่งที่สำคัญทางด้านเศรษฐกิจและยังส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมอื่นๆ ด้วย โดยอุตสาหกรรมการศึกษาไทยในด้านอุดมศึกษายังถือว่าด้อยกว่าหลายๆประเทศในภูมิภาค โดยการพัฒนาอุตสาหกรรมการศึกษาไทย รัฐบาลจะต้องดำเนินการ ๒ โครงการหลัก ในแผนปฏิรูปอุตสาหกรรมการศึกษาประกอบด้วย การสร้างความต้องการต่ออุตสาหกรรมการศึกษาด้วยการส่งเสริมและพัฒนามาตรการจูงใจด้านการฝึกอบรม และการดึงดูดการฝึกอบรมทางด้านอุตสาหกรรมเฉพาะทาง รวมถึงการพัฒนาศักยภาพในการให้การศึกษาจากการสร้างมาตรการดึงดูดศาสตราจารย์หรือผู้สอนที่มีคุณภาพทั้งในและต่างประเทศเพิ่มขึ้น และการอำนวยความสะดวกให้กับภาคเอกชนในการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษา

๒.๘.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกระบวนการการศึกษา
๒) เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของอุตสาหกรรมการศึกษาของประเทศไทย
๓) ใช้ประโยชน์จากการเจริญเติบโตของภูมิภาคในด้านอุตสาหกรรมการศึกษา

๒.๘.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๓ ปี

๒.๘.๓ ตัวชี้วัด

๑) ผลผลิตเป็นมูลค่าเพิ่มต่อแรงงานในอุตสาหกรรมการศึกษา
๒) จำนวนบุคลากรในอุตสาหกรรมการศึกษา
๓) มูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมการศึกษา
๔) ส่วนแบ่งของบุคลากรที่มีทักษะระดับ ๓ หรือสูงกว่าตามมาตรฐาน ILO ในอุตสาหกรรมต่างๆ ต่อจำนวนแรงงาน / ประชากรทั้งหมด
๕) ระยะเวลาดำเนินการ การอนุมัติการจัดตั้งสถานอุดมศึกษาเอกชน
๖) จำนวนหลักสูตรฝึกอบรมและโปรแกรมการศึกษา
๗) จำนวนลิขสิทธิ์หลักสูตรและโปรแกรมการศึกษาในจากหลักสูตรทั้งหมด
๘) ระยะเวลาโดยเฉลี่ยจากการปรับปรุงหลักสูตรและโปรแกรมการศึกษาจากครั้งล่าสุด
๙) อันดับมหาวิทยาลัยยอดนิยมสามอันดับของไทยในระดับนานาชาติ
๑๐) ระดับอุดมศึกษาและการฝึกอบรมในระดับนานาชาติ
๑๑) คะแนนในการประเมินผลภาษาอังกฤษในระดับนานาชาติ
๑๒) จำนวนบุคลากรในอุตสาหกรรมการศึกษาในมหาวิทยาลัยและการศูนย์ฝึกอบรม
๑๓) ร้อยละจำนวนบุคลากรที่ผ่านการฝึกอบรมและ/ หรือได้รับการศึกษาจากมหาวิทยาลัยในบุคลากร/แรงงานรวมทั้งหมด
๑๔) ส่วนแบ่งจำนวนของมหาวิทยาลัยนานาชาติในไทย
๑๕) ส่วนแบ่งจำนวนอาจารย์นานาชาติในไทยจากอาจารย์ทั้งหมด
๑๖) ส่วนแบ่งจำนวนผู้ฝึกสอนนานาชาติในการฝึกอบรมทั้งหมด
๑๗) ส่วนแบ่งจำนวนนักเรียนนานาชาติจากนักเรียนรวมทั้งหมด
๑๘) ส่วนแบ่งจำนวนนักเรียนจากภูมิภาค (CLMV) จากนักเรียนรวมทั้งหมด

๒.๘.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

อยู่ในระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๘.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๘ : อุตสาหกรรมการศึกษา																					ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	2561				2562				2563				2564				2565								
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
1. การส่งเสริมความต้องการเรียน: สร้างความต้องการต่ออุตสาหกรรมการศึกษา																					กระทรวงการคลัง EEC Office คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และ กระทรวงคมนาคม	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)		๑) เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกระบวนการการศึกษา ๒) เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของอุตสาหกรรมการศึกษาของประเทศไทย ๓) ใช้ประโยชน์จากการเจริญเติบโต	๑) ผลผลิตเป็นมูลค่าเพิ่มต่อแรงงานในอุตสาหกรรมการศึกษา ๒) จำนวนบุคลากรในอุตสาหกรรมการศึกษา ๓) มูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมการศึกษา ๔) ส่วนแบ่งของคนงานทักษะระดับ ๓ หรือสูงกว่าตามมาตรฐาน ILO ในอุตสาหกรรมต่าง ๆ ต่อจำนวนแรงงาน / ประชากรทั้งหมด ๕) ระยะเวลาดำเนินการ การ
-มาตรการส่งเสริมการฝึกอบรมขององค์กร:ส่งเสริมและพัฒนามาตรการจูงใจด้านการฝึกอบรมองค์กร (เช่น การให้มาตรการจูงใจทางคลังสำหรับหลักสูตรองค์กร)																					กระทรวงการคลัง	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			
-มาตรการส่งเสริมการฝึกอบรมอุตสาหกรรมเฉพาะทาง:ดึงดูดการฝึกอบรมทางด้าน																					EEC Office คณะกรรมการส่งเสริม	(อยู่ในระหว่างหารือกับ			

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๘ : อุตสาหกรรมการศึกษา

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
อุตสาหกรรมเฉพาะทาง (เช่น สถาบันการฝึกอบรมนักบินในประเทศไทย)																					การลงทุน กระทรวงการคลัง และกระทรวงคมนาคม	หน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)		ของภูมิภาคในด้านอุตสาหกรรมการศึกษา	อนุมัติการจัดตั้งสถานอุดมศึกษาเอกชน ๖) จำนวนหลักสูตรฝึกอบรมและระบบการศึกษา ๗) จำนวนลิขสิทธิ์หลักสูตรและโปรแกรมการศึกษาในหลักสูตรทั้งหมด ๘) ระยะเวลาโดยเฉลี่ยจากการปรับปรุงหลักสูตรและโปรแกรมการศึกษาจากครั้งสุดท้าย ๙)อันดับมหาวิทยาลัยยอดนิยมสามอันดับในระดับนานาชาติ
-ทุนอุดมศึกษา:เพิ่มจำนวนนักเรียนในระดับอุดมศึกษา (เช่น การให้ทุนการศึกษา การยกเว้นค่าเล่าเรียน)																					Central Scholarship Coordinating Agency (หน่วยงานจัดตั้งใหม่)	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๘ : อุตสาหกรรมการศึกษา

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
																									๑๐) ระดับอุดมศึกษาและการฝึกอบรมในระดับนานาชาติ ๑๑) คะแนนในการประเมินผลภาษาอังกฤษในระดับนานาชาติ ๑๒) จำนวนบุคลากรในอุตสาหกรรมการศึกษาในมหาวิทยาลัยและการศูนย์ฝึกอบรม ๑๓) ร้อยละของจำนวนบุคลากรที่ผ่านการฝึกอบรมและ/ หรือได้รับการศึกษาจากมหาวิทยาลัยในแรงงานรวมทั้งหมด ๑๔) ส่วนแบ่งจำนวน

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

| แผนการปฏิรูปประเทศด้าน อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๘ : อุตสาหกรรมการศึกษา | | |

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๘ : อุตสาหกรรมการศึกษา

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
-มาตรการดึงดูดผู้สอน:สร้างมาตรการดึงดูดศาสตราจารย์หรือผู้สอนที่มีคุณภาพทั้งในและต่างประเทศเพิ่มขึ้น (มาตรการทางภาษี วีซ่าทำงาน ค่าตอบแทน)																					EEC Office	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)		การศึกษา ๒) เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของอุตสาหกรรมการศึกษาของประเทศไทย ๓) ใช้ประโยชน์จากการเจริญเติบโตของภูมิภาคในด้านอุตสาหกรรมการศึกษา	๓) มูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมการศึกษา ๔) ส่วนแบ่งของคนงานทักษะระดับ ๓ หรือสูงกว่าตามมาตรฐาน ILO ในอุตสาหกรรมต่าง ๆ ต่อจำนวนแรงงาน / ประชากรทั้งหมด ๕) ระยะเวลาดำเนินการ การอนุมัติการจัดตั้งสถานอุดมศึกษาเอกชน ๖) จำนวนหลักสูตรฝึกอบรมและระบบการศึกษา ๗) จำนวนลิขสิทธิ์หลักสูตรและ
-มาตรการจัดตั้งศูนย์การศึกษาเอกชน:อำนวยความสะดวกให้กับภาคเอกชนในการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษา (ศูนย์ฝึกอบรมหรือมหาวิทยาลัย) ทั้งในประเทศและต่างประเทศ (เช่น ลดข้อจำกัดทางด้านระเบียบที่เกี่ยวข้อง การเปิดให้ต่างชาติเป็นเจ้าของกิจการ หรือการให้มาตรการทางการคลังสนับสนุน)																					EEC Office	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			
- มาตรการพัฒนาคุณภาพหลักสูตร: การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณภาพหลากหลายสาขา																					กระทรวงศึกษาฯ และกระทรวงอุตสาหกรรม	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วย			

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

| แผนการปฏิรูปประเทศด้าน อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๘ : อุตสาหกรรมการศึกษา | | |

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๘ : อุตสาหกรรมการศึกษา

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
																									ในอุตสาหกรรมการศึกษาในมหาวิทยาลัยและการศูนย์ฝึกอบรม ๑๓) ร้อยละของจำนวนบุคลากรที่ผ่านการฝึกอบรมและ/ หรือได้รับการศึกษาจากมหาวิทยาลัยในแรงงานรวมทั้งหมด ๑๔) ส่วนแบ่งจำนวนของมหาวิทยาลัยนานาชาติในไทย ๑๕) ส่วนแบ่งจำนวนอาจารย์นานาชาติในไทยจากอาจารย์ทั้งหมด ๑๖) ส่วนแบ่งจำนวนผู้ฝึกสอนนานาชาติ

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๘ : อุตสาหกรรมการศึกษา

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
																									ในการฝึกอบรมทั้งหมด ๑๗) ส่วนแบ่งจำนวนนักเรียนนานาชาติในนักเรียนรวม
3. หน่วยงานตัวแทนอนุมัติสิทธิฝึกอบรมอาชีวศึกษา: จัดตั้งหน่วยงานตัวแทนอนุมัติสิทธิ (licensing agency) ในการให้สิทธิ กำหนดระเบียบ และมาตรฐานที่หน่วยงานเอกชนต้องปฏิบัติตามในการฝึกอบรมด้านอาชีวศึกษาสำหรับอุตสาหกรรมเฉพาะ																					EEC Office	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)		๑) เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกระบวนการการศึกษา ๒) เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของอุตสาหกรรมการศึกษาของประเทศไทย ๓) ใช้	๑) ผลผลิตเป็นมูลค่าเพิ่มต่อแรงงานในอุตสาหกรรม ๒) จำนวนบุคลากรในอุตสาหกรรมการศึกษา ๓) มูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมการศึกษา ๔) ส่วนแบ่งของคนงานทักษะระดับ ๓ หรือสูงกว่าตามมาตรฐาน ILO ในอุตสาหกรรมต่าง ๆ ต่อจำนวนแรงงาน /

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

| แผนการปฏิรูปประเทศด้าน อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๘ : อุตสาหกรรมการศึกษา | | |

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๘ : อุตสาหกรรมการศึกษา																					ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	2561				2562				2563				2564				2565								
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
																									มหาวิทยาลัยยอดนิยมสามอันดับในระดับนานาชาติ ๑๐) ระดับอุดมศึกษาและการฝึกอบรมในระดับนานาชาติ ๑๑) คะแนนในการประเมินผลภาษาอังกฤษในระดับนานาชาติ ๑๒) จำนวนบุคลากรในอุตสาหกรรมการศึกษาในมหาวิทยาลัยและการศูนย์ฝึกอบรม ๑๓) ร้อยละของจำนวนบุคลากรที่ผ่านการฝึกอบรมและ/ หรือได้รับการศึกษาจาก

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๘ : อุตสาหกรรมการศึกษา

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
																									มหาวิทยาลัยในแรงงานรวมทั้งหมด ๑๔) ส่วนแบ่งจำนวนของมหาวิทยาลัยนานาชาติในไทย ๑๕) ส่วนแบ่งจำนวนอาจารย์นานาชาติในไทยจากอาจารย์ทั้งหมด ๑๖) ส่วนแบ่งจำนวนผู้ฝึกสอนนานาชาติในการฝึกอบรมทั้งหมด ๑๗) ส่วนแบ่งจำนวนนักเรียนนานาชาติในนักเรียนรวม

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๘.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

(ระบุสาระสำคัญของกฎหมายที่เพียงพอต่อการจัดทำร่างกฎหมายต่อไป รวมทั้งระบุมาตรการทางการบริหารอื่นเพื่อสนับสนุนการดำเนินการให้บรรลุผล)

๑)

๒)

..)

๒.๙ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๙: อุตสาหกรรมสุขภาพ

ในการสนับสนุนการพัฒนาของอุตสาหกรรมสุขภาพในประเทศไทย รัฐบาลจะต้องให้การสนับสนุนในด้านการต่างๆเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการบริการและคุณภาพของอุตสาหกรรมสุขภาพในไทย โดยการพัฒนาอุตสาหกรรมสุขภาพรัฐบาลจะต้องดำเนินการ ๒ โครงการหลัก ในแผนปฏิรูปอุตสาหกรรมสุขภาพประกอบด้วย การพัฒนาศักยภาพและทรัพยากรในอุตสาหกรรมโดยการดึงดูดบุคลากรทางการแพทย์คุณภาพทั้งจากในประเทศและต่างประเทศ และการลงทุนทางการแพทย์ที่มีคุณภาพจากต่างประเทศในประเทศไทย

๒.๙.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของอุตสาหกรรมสุขภาพของประเทศไทย

๒) ใช้ประโยชน์จากการเจริญเติบโตของภูมิภาคในด้านอุตสาหกรรมสุขภาพ

๒.๙.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๓ ปี

๒.๙.๓ ตัวชี้วัด

๑) ผลผลิตมูลค่าเพิ่มต่อแรงงานในอุตสาหกรรมสุขภาพ

๒) จำนวนบุคลากรในอุตสาหกรรมสุขภาพ

๓) มูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมสุขภาพ

๔) ระดับคุณภาพของบริการสุขภาพตามการจัดอันดับขององค์การระหว่างประเทศที่มีชื่อเสียง

๕) จำนวนแพทย์ต่อประชากร ๑,๐๐๐ คน

๖) จำนวนพยาบาลต่อประชากร ๑,๐๐๐ คน

๗) จำนวนสถานบริการสุขภาพที่ได้รับการรับรอง JCI

๘) มูลค่าของ FDI ในอุตสาหกรรมการดูแลสุขภาพ

๙) จำนวนคนไข้ต่างชาติต่อผู้ป่วยทั้งหมด

๑๐) จำนวนผู้ป่วยจากภูมิภาค(CLMV) ต่อผู้ป่วยทั้งหมด

๒.๙.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

อยู่ในระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๙.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

| แผนการปฏิรูปประเทศด้านอุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๙ : อุตสาหกรรมสุขภาพ | | |

แผนการปฏิรูปประเทศด้านอุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๙ : อุตสาหกรรมสุขภาพ

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
ต่างประเทศมาลงทุนในประเทศไทย เพื่อยกระดับขีดความสามารถทางการแข่งขันทางด้านการให้บริการในตลาด เช่น คุณภาพ ราคา ความพร้อม และการเข้าถึง																						หน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			ต่อประชากร๑,๐๐๐ คน ๗) จำนวนสถานบริการสุขภาพที่ได้รับการรับรอง JCI ๘) มูลค่าของ FDI ในอุตสาหกรรมการดูแลสุขภาพ ๙) จำนวนคนไข้ต่างชาติต่อผู้ป่วยทั้งหมด ๑๐) จำนวนผู้ป่วย (CLMV) ในภูมิภาคต่อผู้ป่วยทั้งหมด

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๙.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

(ระบุสาระสำคัญของกฎหมายที่เพียงพอต่อการจัดทำร่างกฎหมายต่อไป รวมทั้งระบุมาตรการทางการบริหารอื่นเพื่อสนับสนุนการดำเนินการให้บรรลุผล)

๑)

๒)

..)

๒.๑๐ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑๐: การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ - อาชีวศึกษา (สนับสนุน)

ในการที่เศรษฐกิจไทยจะสามารถแข่งขันได้ ระบบการศึกษาทางอาชีวศึกษาจึงควรต้องมีการปฏิรูปให้เป็นปัจจัยสนับสนุนการเจริญเติบโตในอุตสาหกรรมต่างๆ จากการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และแรงงานให้มีทักษะและประสบการณ์เพียงพอสำหรับการรองรับการพัฒนาของอุตสาหกรรมต่างๆ ทั้งนี้จึงควรมีการทำการวิเคราะห์ช่องว่างของแรงงานและระบบอาชีวศึกษาและปรับปรุงและเรียงลำดับความสำคัญของอาชีวศึกษาในแต่ละอุตสาหกรรมตามช่องว่างดังกล่าว

๒.๑๐.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) พัฒนาระบบอาชีวศึกษาในประเทศไทย

๒.๑๐.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๑๒ เดือน

๒.๑๐.๓ ตัวชี้วัด

๑) จำนวนหลักสูตรการฝึกอบรมอาชีวศึกษาในแต่ละอุตสาหกรรม

๒) ร้อยละของหลักสูตรการฝึกอบรมอาชีวศึกษาที่ได้รับการรับรองจากการฝึกอบรมอาชีวศึกษาทั้งหมดในแต่ละอุตสาหกรรม

๓) ค่าเฉลี่ยของระยะเวลาจากการปรับปรุงหลักสูตรอาชีวศึกษาครั้งล่าสุด (คิดจากทุกหลักสูตรการฝึกอบรมอาชีวศึกษา)

๔) จำนวนบุคคลากรที่กำลังได้รับการฝึกอบรมอาชีวศึกษาแต่ละอุตสาหกรรม

๕) จำนวนร้อยละของแรงงานที่ได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรอาชีวศึกษาในแต่ละอุตสาหกรรม และร้อยละของแรงงานที่ได้รับการฝึกอบรมอาชีวศึกษาจากแรงงานทั้งหมด

๖) ร้อยละของแรงงานที่ได้รับการฝึกอบรมอาชีวศึกษาที่ประกอบอาชีพในระดับ ๓ หรือสูงกว่าตามมาตรฐานของ ILO ในแต่ละอุตสาหกรรม จากแรงงานทั้งหมด และจากประชากรทั้งหมด

๒.๑๐.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

อยู่ในระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๑๐.๕ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑๐ : การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ – อาชีวศึกษา (สนับสนุน)																						ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																						(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	2561				2562				2563				2564				2565									
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4						
1. **การทบทวนปรับหลักสูตรอาชีวศึกษา**																						คณะกรรมการอาชีวศึกษา	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)		๑) พัฒนาระบบอาชีวศึกษาในประเทศไทย	-
- **หน่วยงานผู้แทนทบทวนหลักสูตร**:แต่งตั้งหน่วยงานผู้แทนจากภาครัฐในการทบทวนหลักสูตรอาชีวะอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง																						คณะกรรมการอาชีวศึกษา	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			
- **ระบบการวิเคราะห์ปรับปรุงหลักสูตร**:วิเคราะห์ช่องว่างทางด้านทักษะ (ผ่านหน่วยงานผู้แทนจากภาครัฐ) ระหว่างหลักสูตรอาชีวะปัจจุบันกับทักษะที่ภาคเศรษฐกิจต้องการ พร้อมกับจัดทำข้อเสนอแนะในการ																						คณะกรรมการอาชีวศึกษา	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑๐ : การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ – อาชีวศึกษา (สนับสนุน)

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน (ล้านบาท)	วงเงิน แหล่งเงิน	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565								
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
ปรับปรุง																									
2. โครงการฝึกอบรมอาชีวะต้นแบบ:																					กระทรวงการคลัง และคณะกรรมการอาชีวศึกษา	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			
- การจัดตั้งระบบการฝึกอบรมแบบทวิการฝึกอบรมอาชีวะ ที่เชื่อมโยงกับกระทรวงศึกษาฯ ส่วนราชการในภูมิภาค(regional governments) และผู้ว่าจ้าง																					คณะกรรมการอาชีวศึกษา	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			
- โครงการทวิภาคีนำร่องในอุตสาหกรรมเป้าหมาย:ออกแบบและดำเนินการหลักสูตรฝึกอบรมอาชีวะต้นแบบในกลุ่มอาชีพเป้าหมาย และภูมิภาค (and regions) (ซึ่งต้องสอดคล้องกับอุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ)																					กระทรวงการคลัง และคณะกรรมการอาชีวศึกษา	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑๐ : การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ – อาชีวศึกษา (สนับสนุน)

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
3. การยกระดับคุณภาพของหลักสูตรอบรมอาชีวะ																					คณะกรรมการอาชีวศึกษา	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)		๑) พัฒนาระบบอาชีวศึกษาในประเทศไทย	๒) ร้อยละของหลักสูตรการฝึกอบรมอาชีวศึกษาที่ได้รับการรับรองจากการฝึกอบรมอาชีวศึกษาทั้งหมดในแต่ละอุตสาหกรรม ๓) ค่าเฉลี่ยของระยะเวลาจากการปรับปรุงหลักสูตรอาชีวศึกษาครั้งล่าสุด (คิดจากทุกหลักสูตรการฝึกอบรม) ๖) ร้อยละของแรงงานที่ประกอบอาชีพในระดับ ๓
-เกณฑ์คุณภาพของหลักสูตรอบรม:พัฒนามาตรฐานคุณภาพที่สถาบันอาชีวศึกษาและผู้ว่าจ้างต้องปฏิบัติตาม																					คณะกรรมการอาชีวศึกษา	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			
- ระบบการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรอบรม:บังคับใช้มาตรฐานคุณภาพกับสถาบันอาชีวศึกษาและผู้ว่าจ้าง โดยเน้นการตรวจสอบและทำการแทรกแซงหากมีความจำเป็น																					คณะกรรมการอาชีวศึกษา	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

| แผนการปฏิรูปประเทศด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑๐ : การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ – อาชีวศึกษา (สนับสนุน) | | |

๒.๑๐.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

(ระบุสาระสำคัญของกฎหมายที่เพียงพอต่อการจัดทำร่างกฎหมายต่อไป รวมทั้งระบุมาตรการทางการบริหารอื่นเพื่อสนับสนุนการดำเนินการให้บรรลุผล)

๑)

๒)

..)

๒.๑๑ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑๑: การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ - อุดมศึกษา (สนับสนุน)

ในการที่เศรษฐกิจไทยจะสามารถแข่งขันได้ ระบบการศึกษาระดับอุดมศึกษาจึงควรต้องมีการปฏิรูปให้เป็นปัจจัยสนับสนุนการเจริญเติบโตในอุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ จากการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และแรงงานให้มีทักษะระดับสูงและความสามารถในการบริหารเพียงพอสำหรับการรองรับการพัฒนาของอุตสาหกรรมต่างๆ ทั้งนี้จึงควรมีการทำการวิเคราะห์ช่องว่างของทักษะที่เป็นที่ต้องการและระบบการศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อให้มีการวิจัยและพัฒนาระดับสูงซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการสนับสนุนการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ

๒.๑๑.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) พัฒนาระบบการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย

๒.๑๑.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๑๒ เดือน

๒.๑๑.๓ ตัวชี้วัด

๑) จำนวนหลักสูตรการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในแต่ละอุตสาหกรรม

๒) ร้อยละของหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ได้รับการรับรองจากหลักสูตรระดับอุดมศึกษาทั้งหมดในแต่ละอุตสาหกรรม

๓) ค่าเฉลี่ยของระยะเวลาจากการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษาครั้งล่าสุด (คิดจากทุกหลักสูตรในระดับอุดมศึกษา)

๔) จำนวนบุคลากรที่กำลังได้รับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในแต่ละอุตสาหกรรม

๕) จำนวนร้อยละของแรงงานที่ได้รับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในแต่ละอุตสาหกรรม และร้อยละของแรงงานที่ได้รับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจากแรงงานทั้งหมด

๖) ร้อยละของแรงงานที่ได้รับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่ประกอบอาชีพในระดับ ๓ หรือสูงกว่าตามมาตรฐานของ ILO ในแต่ละอุตสาหกรรม จากแรงงานทั้งหมดและจากประชากรทั้งหมด

๒.๑๑.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

อยู่ในระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๑๑.๕ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑๒ : การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ – อุดมศึกษา (สนับสนุน)																					ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	2561				2562				2563				2564				2565								
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
1.**การทบทวนหลักสูตรมหาวิทยาลัย:**																					สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)		๑) พัฒนาระบบการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย	-
- **หน่วยงานผู้แทนทบทวนหลักสูตรมหาวิทยาลัย:**แต่งตั้งหน่วยงานผู้แทนจากภาครัฐในการทบทวนหลักสูตรในมหาวิทยาลัยอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง																					สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			
-**ระบบการวิเคราะห์การปรับปรุงหลักสูตรมหาวิทยาลัย:** วิเคราะห์ช่องว่างทางด้านทักษะ (ผ่านหน่วยงานผู้แทนจากภาครัฐ) ระหว่างหลักสูตรในมหาวิทยาลัยปัจจุบัน และการวิจัยและพัฒนา																					สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

| แผนการปฏิรูปประเทศด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑๒ : การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ – อุดมศึกษา (สนับสนุน) | | |

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑๒ : การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ – อุดมศึกษา (สนับสนุน)

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
ตรวจสอบและการแทรกแซงในส่วนที่จำเป็น																						ปรับแก้ไข)			การศึกษาระดับอุดมศึกษาครั้งล่าสุด (คิดจากทุกหลักสูตรในระดับอุดมศึกษา) ๔) จำนวนบุคลากรที่กำลังได้รับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาต่ออุตสาหกรรม ๕) จำนวนร้อยละของแรงงานที่ได้รับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในแต่ละอุตสาหกรรมและร้อยละของแรงงานที่ได้รับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจากแรงงานทั้งหมด

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑๒ : การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ – อุดมศึกษา (สนับสนุน)																																
	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
																									๖) ร้อยละของแรงงานที่ได้รับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่ประกอบอาชีพในระดับ๓ หรือสูงกว่าตามมาตรฐานของ ILO ในแต่ละอุตสาหกรรม จากแรงงานทั้งหมดและจากประชากรทั้งหมด
3. ศูนย์กลางทางด้านการศึกษา: จัดตั้งศูนย์กลางทางด้านการศึกษา (ดูหัวข้อย่อย 1.2 **“RegionalIntegration”**)																					คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และ EEC Office	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)		๑) พัฒนาระบบการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย	๒) ร้อยละของหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ได้รับการรับรองจากหลักสูตรระดับอุดมศึกษาทั้งหมดในแต่ละอุตสาหกรรม
- มาตรการดึงดูดมหาวิทยาลัยต่างชาติ:ออกแบบระบบมาตรการจูงใจ (มาตรการทาง																					คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน	(อยู่ในระหว่างหารือกับ			

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑๒ : การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ – อุดมศึกษา (สนับสนุน)

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
ภาษี เงินกู้ เงินสนับสนุน) ในการดึงดูดมหาวิทยาลัยจากต่างชาติชั้นนำเข้ามาเปิดสาขาในประเทศไทย เพื่อส่งเสริมให้เป็นประเทศศูนย์กลางด้านการศึกษาของภูมิภาค																						หน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			๖) ร้อยละของแรงงานที่ได้รับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่ประกอบอาชีพในระดับ๓ หรือสูงกว่าตามมาตรฐานของ ILO ในแต่ละอุตสาหกรรม จากแรงงานทั้งหมดและจากประชากรทั้งหมด
- มาตรการดึงดูดศาสตราจารย์หรือนักวิจัยต่างชาติ:นำเสนอสิ่งจูงใจ (เงินเดือน ทุนในการทำวิจัย) ให้กับศาสตราจารย์หรือนักวิจัยชั้นนำจากต่างประเทศให้เข้ามาสอนและทำการวิจัยในมหาวิทยาลัยท้องถิ่นของไทย เพื่อส่งเสริมให้เป็นประเทศศูนย์กลางด้านการศึกษาของภูมิภาค																				คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และ EEC Office	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๑๑.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

(ระบุสาระสำคัญของกฎหมายที่เพียงพอต่อการจัดทำร่างกฎหมายต่อไป รวมทั้งระบุมาตรการทางการบริหารอื่นเพื่อสนับสนุนการดำเนินการให้บรรลุผล)

๑)

๒)

..)

๒.๑๒ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑๒: การเพิ่มประสิทธิภาพทางเทคโนโลยี – โครงสร้างพื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (สนับสนุน)

โครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีเป็นโครงสร้างที่สนับสนุนการเจริญเติบโตในทุกอุตสาหกรรมและส่งผลให้เกิดการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพและดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ เนื่องจากเป็นปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมต่างๆ และยังล้าหลังกว่าประเทศใกล้เคียง เช่น ประเทศสิงคโปร์ ทั้งในด้านความสามารถของโครงสร้างพื้นฐาน การเข้าถึงของประชากร และค่าใช้จ่าย จึงควรมีการวางแผนและพัฒนาเพื่อรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมต่างๆ

๒.๑๒.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

๒.๑๒.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี

๒.๑๒.๓ ตัวชี้วัด

๑) ร้อยละของครัวเรือนที่มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตบรอดแบรนด์บนโครงข่ายโทรศัพท์พื้นฐาน (fixed line broadband internet)

๒) ร้อยละของประชากรที่มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์บนโครงข่ายมือถือ (mobile broadband internet)

๓) แบนด์วิดธ์ (bandwidth) และเวลาแฝงในการส่งข้อมูล (latency) โดยเฉลี่ยในแต่ละพื้นที่แต่ละประเภทจำแนกเป็น พื้นที่ชนบท พื้นที่เมือง และพื้นที่ย่านธุรกิจ

๔) ช่วงเวลาการหยุดทำงาน (downtime)โดยเฉลี่ย

๒.๑๒.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

๑๖๖.๗ ล้านบาท (อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข) / งบประมาณประจำปี

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๑๒.๕ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑๒ : การเพิ่มประสิทธิภาพทางเทคโนโลยี – โครงสร้างพื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (สนับสนุน)																					ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	2561				2562				2563				2564				2565								
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
1. **พัฒนาแผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ**																					กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	๑๖๖.๗ (อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)	งบประมาณประจำปี	๑) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	๑) ร้อยละของครัวเรือนที่มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตบรอดแบรนด์บนโครงข่ายโทรศัพท์พื้นฐาน (fixed line broadband internet) ๒) ร้อยละของประชากรที่มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์บนโครงข่ายมือถือ (mobile broadband internet) ๓) แบนด์วิดธ์ (bandwidth) และ
- **แผนโครงสร้างเทคโนโลยีสารสนเทศรองรับอุตสาหกรรมเป้าหมายเลิศ:**เตรียมการรองรับแผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ครอบคลุมเทคโนโลยีที่จำเป็น (เช่น ระบบดาวเทียม / GPS, เครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงอินเทอร์เน็ตไร้สาย) การพัฒนาคุณภาพการให้บริการ (เช่น ความรวดเร็ว) และการกำหนด																					กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	๑๖๖.๗ (อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)	งบประมาณประจำปี		

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑๒ : การเพิ่มประสิทธิภาพทางเทคโนโลยี – โครงสร้างพื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (สนับสนุน)

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
พื้นที่เป้าหมาย เพื่อรองรับอุตสาหกรรมเป็นเลิศ																									เวลาแฝงในการส่งข้อมูล (latency) โดยเฉลี่ยในแต่ละพื้นที่แต่ละประเภทจำแนกเป็นพื้นที่ชนบท พื้นที่เมือง และพื้นที่ย่านธุรกิจ ๔) ช่วงเวลาการหยุดทำงาน (downtime) โดยเฉลี่ย
-มาตรการส่งเสริมการจัดหาเงินทุน:ส่งเสริมการจัดหาเงินทุนเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทั้งจากภาครัฐและเอกชน จากในประเทศและต่างประเทศ																					กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			
- การวางระบบโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศ: ดำเนินการพัฒนาตามแผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเข้มงวดและอย่างมีคุณภาพตามลำดับความสำคัญ																					กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๑๒.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

(ระบุสาระสำคัญของกฎหมายที่เพียงพอต่อการจัดทำร่างกฎหมายต่อไป รวมทั้งระบุมาตรการทางการบริหารอื่นเพื่อสนับสนุนการดำเนินการให้บรรลุผล)

๑)

๒)

..)

๒.๑๓ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑๓: การเพิ่มประสิทธิภาพทางเทคโนโลยี -Big data (สนับสนุน)

ในปัจจุบัน Big data ได้เข้ามามีบทบาทในการตัดสินใจต่างๆในทุกอุตสาหกรรมส่งผลให้การจัดทำและการใช้ผลประโยชน์จาก Big data นั้นเป็นกุญแจสำคัญในการทำธุรกิจและการเติบโตของอุตสาหกรรมต่างๆ ทั้งนี้เนื่องจากการทำ Big data นั้นเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลปริมาณมหาศาลจากอุปกรณ์ต่างๆ และการวิเคราะห์ข้อมูลจากฐานข้อมูลขนาดใหญ่ ทำให้เกิดข้อกังวลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคลในการเปิดเผยข้อมูล อำนาจและข้อได้เปรียบจากสิทธิการเข้าถึงข้อมูลต่างๆ รัฐบาลจึงควรเข้ามาเป็นผู้ควบคุมการใช้ Big data รวมทั้งเป็นผู้เก็บข้อมูลเพื่อทำให้มั่นใจว่าการใช้ข้อมูลเป็นไปในทางที่ถูกต้องและทำให้เกิดผลประโยชน์มากที่สุด

๒.๑๓.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) เพิ่มระดับการใช้ Big data ในการประกอบธุรกิจภายในประเทศไทย

๒.๑๓.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๑๒ เดือน

๒.๑๓.๓ ตัวชี้วัด

๑) ร้อยละของธุรกิจขนาดเล็กและกลางที่มีการใช้ Big data จากธุรกิจ SME ทั้งหมดในแต่ละอุตสาหกรรม และในภาพรวมทั้งหมดทุกอุตสาหกรรม

๒) ร้อยละของธุรกิจทั้งหมดทุกขนาดที่มีการใช้ Big data จากธุรกิจทั้งหมดในแต่ละอุตสาหกรรม และในภาพรวมทั้งหมดทุกอุตสาหกรรม

๒.๑๒.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

๑,๘๑๓ ล้านบาท (อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)/ งบประมาณประจำปี

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๑๓.๕ขั้นตอนการดำเนินการ

| แผนการปฏิรูปประเทศด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑๓ :การเพิ่มประสิทธิภาพทางเทคโนโลยี- Big data (สนับสนุน) | | |

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑๓ :การเพิ่มประสิทธิภาพทางเทคโนโลยี- Big data (สนับสนุน)

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
-การจัดตั้งคณะกรรมการ:จัดตั้งคณะกรรมการดูแลเรื่อง Big Data ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานรัฐบาลอิเล็กโทรนิคส์ โดยมีผู้แทนจากสำนักงานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่จำเป็น อาทิ สำนักงบประมาณ กระทรวงคมนาคม ผู้แทนจากผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์ เป็นต้น																				สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์	๔	งบประมาณประจำปี		อุตสาหกรรม
-การจัดหาเครื่องมือการทำ Big Data และส่งเสริมศักยภาพบุคลากร:การจัดหาเครื่องมือที่จำเป็นให้กับคณะกรรมการในการทำหน้าที่จัดเก็บและใช้ประโยชน์ข้อมูลได้อย่างเหมาะสม																					สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์	๑,๕๕๙	งบประมาณประจำปี		
2.การกำหนดมาตรฐานการจัดเก็บและการใช้ประโยชน์ของข้อมูล																					สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์	๒๕๐	งบประมาณประจำปี	๑) เพิ่มระดับการใช้ Big data ในการ	๑) ร้อยละของธุรกิจขนาดเล็กและกลางที่มีการใช้ Big data จากธุรกิจ SMEทั้งหมดใน

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑๓ :การเพิ่มประสิทธิภาพทางเทคโนโลยี- Big data (สนับสนุน)

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
-ออกแบบระเบียบและมาตรฐานสำหรับคณะกรรมการดูแล Big data ทั้งในเรื่องของแนวทางการจัดเก็บ คุณภาพ ความต่อเนื่อง ราคา การเข้าถึง ความพร้อม และความเป็นส่วนตัวของข้อมูล																					สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์	๒๕๐	งบประมาณประจำปี	ประกอบธุรกิจภายในประเทศไทย	แต่ละอุตสาหกรรมและในภาพรวมทั้งหมดทุกอุตสาหกรรม ๒) ร้อยละของธุรกิจทั้งหมดทุกขนาดที่มีการใช้ Big data จากธุรกิจทั้งหมดในแต่ละอุตสาหกรรม และในภาพรวมทั้งหมดทุกอุตสาหกรรม

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๑๓.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

(ระบุสาระสำคัญของกฎหมายที่เพียงพอต่อการจัดทำร่างกฎหมายต่อไป รวมทั้งระบุมาตรการทางการบริหารอื่นเพื่อสนับสนุนการดำเนินการให้บรรลุผล)

๑)

๒)

..)

๒.๑๔ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑๔:การเพิ่มระดับการแข่งขันทางธุรกิจ - หน่วยงานดูแลควบคุมด้านกฎหมายด้านการแข่งขันทางการค้า และตลาดเสรี (สนับสนุน)

เพื่อเป็นการผลักดันให้ตลาดเป็นตลาดเสรี เพิ่มปริมาณการแข่งขันและให้เกิดความเป็นธรรมในการแข่งขันระหว่างบริษัทขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ในอุตสาหกรรมต่างๆในระบบเศรษฐกิจและระหว่างบริษัทในประเทศและบริษัทจากต่างประเทศ โดยให้การแข่งขันขึ้นอยู่กับราคา คุณภาพ ความแตกต่างของสินค้าและนวัตกรรมเท่านั้น ไม่มีการได้เปรียบเสียเปรียบจากกฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ ซึ่งการผลักดันให้เกิดการแข่งขันนั้นจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อประชากรในประเทศจากราคาสินค้าที่ต่ำลง คุณภาพสินค้าที่สูงขึ้นและอื่นๆ รัฐบาลจึงควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งหน่วยงานดูแลควบคุมด้านกฎหมายด้านการแข่งขันทางการค้า และตลาดเสรีเพื่อดูแลให้เกิดการแข่งขันที่แท้จริงในประเทศ

๒.๑๔.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) จำกัดผลกระทบต่อผู้บริโภคจากการผูกขาดทางตลาด (monopoly) และผลกระทบอื่นๆ จากตำแหน่งทางการตลาดที่แข็งแกร่งเกินไปของผู้ผลิต

๒) ขจัดมาตรการการกีดกันเพื่อสนับสนุนให้เกิดตลาดเสรีตามแนวทางการเปิดตลาดเสรีที่ประเทศไทยได้ให้ไว้ในกรอบข้อตกลงอาเซียนด้านการให้บริการ (AFAS)

๒.๑๔.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๓ ปี

๒.๑๔.๓ ตัวชี้วัด

๑) ส่วนแบ่งรายได้ของผู้ผลิตรายใหญ่ในแต่ละอุตสาหกรรม

๒) ราคาตลาดของกลุ่มสินค้าแต่ละชนิดโดยเฉลี่ย

๓) ค่าใช้จ่ายประเภท R&D ในแต่ละอุตสาหกรรม

๔) การลงทุนจากประเทศในเขต ASEAN ในแต่ละอุตสาหกรรม

๕) ร้อยละของบริษัทที่ประเทศในเขต ASEAN เป็นเจ้าของในแต่ละอุตสาหกรรม

๒.๑๔.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

๑,๐๐๐ ล้านบาท (อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข) / งบประมาณประจำปี

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๑๔.๕ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑๔ : การเพิ่มระดับการแข่งขันทางธุรกิจ – หน่วยงานดูแลควบคุมด้านกฎหมายด้านการแข่งขันทางการค้าและตลาดเสรี (สนับสนุน)																					ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	2561				2562				2563				2564				2565								
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
1. **ระเบียบการแข่งขันทางการค้า**: กำหนดแนวทางและระเบียบการแข่งขันทางการค้า																					สำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)		๑) จำกัดผลกระทบต่อผู้บริโภคจากการผูกขาดทางตลาด (monopoly) และผลกระทบอื่นๆจากตำแหน่งทางการตลาดที่แข็งแกร่งเกินไปของผู้ผลิต	๑) ส่วนแบ่งรายได้ของผู้ผลิตรายใหญ่ในแต่ละอุตสาหกรรม ๒) ราคาตลาดของกลุ่มสินค้าแต่ละชนิดโดยเฉลี่ย ๓) ค่าใช้จ่ายประเภท R&D ในแต่ละอุตสาหกรรม
-การออกกฎข้อบังคับ:ออกกฎข้อบังคับที่ช่วยเสริมให้การใช้กฎหมายว่าด้วยการแข่งขันทางการค้า 2560สามารถบังคับใช้ได้ง่ายขึ้นและมีรายละเอียดที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้น																					สำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			
-การออกเกณฑ์และระเบียบการบังคับใช้กฎหมาย:ออกเกณฑ์และระเบียบการบังคับใช้กฎหมายที่อำนวยให้หน่วยงาน																					สำนักงานคณะกรรมการการแข่งขัน	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อ			

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑๔ : การเพิ่มระดับการแข่งขันทางธุรกิจ – หน่วยงานดูแลควบคุมด้านกฎหมายด้านการแข่งขันทางการค้าและตลาดเสรี (สนับสนุน)

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
สามารถบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการแข่งขันทางการค้า 2560 ได้เหมาะสมกับการปฏิบัติงานจริงรายวัน																					ทางการค้า	ปรับแก้ไข)			
2. หน่วยงานดูแลการแข่งขันทางการค้า: จัดตั้งหน่วยงานดูแลการภแข่งขันทางการค้าที่มีประสิทธิาพ																					สำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า	๑,๐๐๐ (อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)	งบประมาณประจำปี	๑) จำกัดผลกระทบต่อผู้บริโภคจากการผูกขาดทางตลาด (monopoly) และผลกระทบอื่นๆจากตำแหน่งทางการตลาดที่แข็งแกร่งเกินไปของผู้ผลิต	๑) ส่วนแบ่งรายได้ของผู้ผลิตรายใหญ่ในแต่ละอุตสาหกรรม ๒) ราคาตลาดของกลุ่มสินค้าแต่ละชนิดโดยเฉลี่ย ๓) ค่าใช้จ่ายประเภท R&D ในแต่ละอุตสาหกรรม
- **การแต่งตั้งคณะกรรมการทรงคุณวุฒิ**:แต่งตั้งคณะกรรมการทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ มีความเชี่ยวชาญและผ่านตามเกณฑ์มาตรฐาน ในการเข้ามาดูแลหน่วยงานดูแลการแข่งขันทางการค้า																					สำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑๔ : การเพิ่มระดับการแข่งขันทางธุรกิจ – หน่วยงานดูแลควบคุมด้านกฎหมายด้านการแข่งขันทางการค้าและตลาดเสรี (สนับสนุน)

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
- การสร้างศักยภาพของหน่วยงานดูแลการแข่งขันทางการค้า:จัดหาทรัพยากรและสร้างความสามารถของหน่วยงานในการดูแลการแข่งขันทางการค้าอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นอิสระ และมีอำนาจที่จะออกมาตรการควบคุมบริษัทขนาดใหญ่ หรือบริษัทข้ามชาติได้																					สำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			
3. เปิดตลาดเสรีเพิ่มเติม:เตรียมความพร้อมสำหรับการเปิดตลาดเสรีเพิ่มเติม																					กระทรวงพาณิชย์ และ EEC Office	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)		๒) ขจัดมาตรการการกีดกันเพื่อสนับสนุนให้เกิดตลาดเสรีตามแนว	๔) การลงทุนจากประเทศในเขต ASEAN ในแต่ละอุตสาหกรรม ๕) ร้อยละของบริษัทที่มีประเทศในเขต

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑๔ : การเพิ่มระดับการแข่งขันทางธุรกิจ – หน่วยงานดูแลควบคุมด้านกฎหมายด้านการแข่งขันทางการค้าและตลาดเสรี (สนับสนุน)

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
- **เปิดตลาดเสรีตามข้อตกลง AFAS ให้ครบถ้วน:**ยึดมั่นต่อแนวทางการเปิดตลาดเสรีที่ประเทศไทยได้ให้ไว้ในกรอบข้อตกลงอาเซียนด้านการให้บริการ (AFAS) ซึ่งยังไม่ได้มีการดำเนินการ																					กระทรวงพาณิชย์	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)		ทางการเปิดตลาด	ASEAN เป็นเจ้าของในแต่ละอุตสาหกรรม
- **เปิดตลาดเสรีในกลุ่มผู้ให้บริการ สุขภาพและการศึกษา:**ระบุและพัฒนาแนวทางการเปิดตลาดเสรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มผู้ให้บริการ (อาทิ สุขภาพ และการศึกษา) เพื่อก่อให้เกิดผู้แข่งขันจากต่างประเทศ และส่งเสริมการแข่งขันให้เกิดขึ้น																					EEC Office	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๑๔.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

(ระบุสาระสำคัญของกฎหมายที่เพียงพอต่อการจัดทำร่างกฎหมายต่อไป รวมทั้งระบุมาตรการทางการบริหารอื่นเพื่อสนับสนุนการดำเนินการให้บรรลุผล)

๑)

๒)

..)

๒.๑๕ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑๕:คณะทำงานด้านการประชาสัมพันธ์(สนับสนุน)

เพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ และสนับสนุนให้เกิดตลาดเสรีตามแนวทางที่ประเทศไทยได้ให้ไว้ในกรอบข้อตกลงอาเซียนด้านบริการ (AFAS) รัฐบาลควรจัดตั้งคณะทำงานด้านการประชาสัมพันธ์เป็นหน่วยงานสนับสนุนที่มีประสิทธิผลสูงในการบรรลุผลดังกล่าว โดยหน่วยงานนี้มีหน้าที่หลักในการวางแผนและพัฒนาเครื่องมือที่จำเป็นต่างๆ เพื่อประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมและโน้มน้าวนักลงทุนต่างชาติให้มาลงทุนในประเทศไทยและอาจให้การสนับสนุนเพิ่มเติมหลังจากมีการตัดสินใจเข้ามาลงทุนในประเทศไทยแล้วเพื่อให้เกิดการประชาสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๑๕.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) สนับสนุนให้เกิดตลาดเสรีตามแนวทางการเปิดตลาดเสรีที่ประเทศไทยได้ให้ไว้ในกรอบข้อตกลงอาเซียนด้านการให้บริการ(AFAS)

๒.๑๕.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๓ เดือน

๒.๑๕.๓ ตัวชี้วัด

๑) การลงทุนจากประเทศในเขต ASEAN ในแต่ละอุตสาหกรรม

๒) ร้อยละของบริษัทที่ประเทศในเขต ASEAN เป็นเจ้าของในแต่ละอุตสาหกรรม

๒.๑๕.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

อยู่ในระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๑๕.๕ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑๕ : การเพิ่มระดับการแข่งขันทางธุรกิจ – คณะทำงานด้านการประชาสัมพันธ์(สนับสนุน)																					ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	2561				2562				2563				2564				2565								
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
1.**คณะทำงานประชาสัมพันธ์ประเทศต่อนักลงทุนต่างชาติ:** จัดตั้งคณะทำงานประจำด้านการประชาสัมพันธ์																					คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)		๑) สนับสนุนให้เกิดตลาดเสรีตามแนวทางการเปิดตลาดเสรีที่ประเทศไทยได้ให้ไว้ในกรอบข้อตกลงอาเซียนด้านการให้บริการ (AFAS)	๑) การลงทุนจากประเทศในเขต ASEAN ในแต่ละอุตสาหกรรม ๒) ร้อยละของบริษัทที่ประเทศในเขต ASEAN เป็นเจ้าของในแต่ละอุตสาหกรรม
- **คณะทำงานประชาสัมพันธ์ประจำ**: ออกแบบโครงสร้างคณะทำงานประจำที่ประกอบไปด้วยผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน โดยมุ่งเน้นไปที่การประชาสัมพันธ์ประเทศไทยในการเป็นแหล่งเป้าหมายของการลงทุนจากต่างชาติ																					คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			
-บทวิเคราะห์จุดเด่นของประเทศ: วิเคราะห์จุดเด่นและประเด็นสำคัญที่ทำให้ประเทศไทยเป็นแหล่งเป้าหมายสำหรับ																					คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อ			

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

| แผนการปฏิรูปประเทศด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑๕ : การเพิ่มระดับการแข่งขันทางธุรกิจ – คณะทำงานด้านการประชาสัมพันธ์(สนับสนุน) | | |

๒.๑๕.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

(ระบุสาระสำคัญของกฎหมายที่เพียงพอต่อการจัดทำร่างกฎหมายต่อไป รวมทั้งระบุมาตรการทางการบริหารอื่นเพื่อสนับสนุนการดำเนินการให้บรรลุผล)

๑)

๒)

..)

๒.๑๖ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑๖:การเพิ่มระดับการแข่งขันทางธุรกิจ - วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สนับสนุน)

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นกระดูกสันหลังของเศรษฐกิจ รัฐบาลจึงควรสนับสนุนวิสาหกิจเหล่านี้ในทุกอุตสาหกรรม เพื่อส่งผลให้เกิดการเติบโตของเศรษฐกิจ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการส่งเสริมให้มีนวัตกรรม ในปัจจุบันนโยบายสนับสนุนวิสาหกิจเหล่านี้ยังไม่มีความสอดคล้องซึ่งกันและกัน และยังขาดโครงสร้างในการสนับสนุนให้เกิดสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รัฐบาลจึงควรจัดตั้งให้มีหน่วยงานกลางเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมผ่านการออกนโยบายต่างๆ การให้สิ่งจูงใจ การสนับสนุนการส่งออกและการฝึกอบรมอาชีวศึกษา

๒.๑๖.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) พัฒนาระบบนิเวศทางธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้แข็งแกร่งทำให้เกิดความหลากหลายทางขนาดของธุรกิจ

๒.๑๖.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๑๒ เดือน

๒.๑๖.๓ ตัวชี้วัด

๑) ส่วนแบ่งของจำนวนธุรกิจที่เป็นธุรกิจ start-up จากธุรกิจทั้งหมดในแต่ละอุตสาหกรรม

๒) ส่วนแบ่งของจำนวนธุรกิจที่เป็นวิสาหกิจขนาดย่อมจากธุรกิจทั้งหมดในแต่ละอุตสาหกรรม

๓) ส่วนแบ่งของจำนวนธุรกิจที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางจากธุรกิจทั้งหมดในแต่ละอุตสาหกรรม

๔) ส่วนแบ่งของจำนวนธุรกิจที่เป็นวิสาหกิจขนาดใหญ่หรือบริษัทข้ามชาติจากธุรกิจทั้งหมดในแต่ละอุตสาหกรรม

๒.๑๖.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

อยู่ในระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๑๖.๕ขั้นตอนการดำเนินการ

| แผนการปฏิรูปประเทศด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑๖ : การเพิ่มระดับการแข่งขันทางธุรกิจ - วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สนับสนุน) | | |

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑๖ : การเพิ่มระดับการแข่งขันทางธุรกิจ - วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สนับสนุน)

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
จำนวนลูกจ้าง และ/หรือปัจจัยอื่นๆ) ให้ชัดเจน และสามารถนำไปปรับใช้ได้กับทุกประเภทอุตสาหกรรม																					และขนาดย่อม	เพื่อปรับแก้ไข)			ขนาดใหญ่หรือบริษัทข้ามชาติจากธุรกิจทั้งหมดในแต่ละอุตสาหกรรม
- การเพิ่มศักยภาพสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม: เพิ่มศักยภาพสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมโดยเน้นการสร้างศักยภาพของบุคลากรและเครื่องมือของหน่วยงานเพื่อสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในอุตสาหกรรมหลักและอุตสาหกรรมใหม่																					สำนักนายกรัฐมนตรี	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			
2. นโยบายของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป้าหมาย																					สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาด	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)		๑) พัฒนาระบบนิเวศทางธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลาง	๑) ส่วนแบ่งของจำนวนธุรกิจที่เป็นธุรกิจ start-up จากธุรกิจทั้งหมดในแต่ละอุตสาหกรรม

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑๖ : การเพิ่มระดับการแข่งขันทางธุรกิจ - วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สนับสนุน)

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
																					ย่อม			และขนาดย่อมให้แข็งแกร่ง	๒) ส่วนแบ่งของจำนวนธุรกิจที่เป็นวิสาหกิจขนาดย่อมจากธุรกิจทั้งหมดในแต่ละอุตสาหกรรม ๓) ส่วนแบ่งของจำนวนธุรกิจที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางจากธุรกิจทั้งหมดในแต่ละอุตสาหกรรม ๔) ส่วนแบ่งของจำนวนธุรกิจที่เป็นวิสาหกิจขนาดใหญ่หรือบริษัทข้ามชาติจากธุรกิจทั้งหมดในแต่ละอุตสาหกรรม
- กำหนดนโยบายรองรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม: พัฒนานโยบายรองรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายเฉพาะ (อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ) อาทิ มาตรการจูงใจทางการคลัง และที่ไม่ใช่การคลัง การส่งเสริมการส่งออก การฝึกอบรมด้านอาชีวะ (ดูหัวข้อย่อย 1.1 “การพัฒนาทรัพยากรบุคคล”) และการพัฒนาธนาคารชุมชน (ดูหัวข้อย่อย 2.2 “การเติบโตอย่างมีส่วนร่วม: ระดับของชุมชน”)																				สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	(อยู่ในระหว่างหารือกับหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)				
-แก้กฎหมายใบอนุญาต รง.4: แก้ไขกฎหมายใบอนุญาต ใบรง.4																					คณะกรรมการปฏิรูป	-			

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

| แผนการปฏิรูปประเทศด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑๖ : การเพิ่มระดับการแข่งขันทางธุรกิจ - วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สนับสนุน) | | |

๒.๑๖.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

(ระบุสาระสำคัญของกฎหมายที่เพียงพอต่อการจัดทำร่างกฎหมายต่อไป รวมทั้งระบุมาตรการทางการบริหารอื่นเพื่อสนับสนุนการดำเนินการให้บรรลุผล)

๑)

๒)

..)

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๑๗ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑๗: การเพิ่มระดับการแข่งขันทางธุรกิจ – ความยากง่ายในการทำธุรกิจ (สนับสนุน)

เพื่อสนับสนุนให้เกิดการประกอบธุรกิจภายในประเทศมากขึ้นและดึงดูดธุรกิจจากต่างชาติให้มาลงทุนในประเทศไทย รัฐบาลควรออกนโยบายเพื่อเพิ่มความง่ายและความสะดวกในการจัดตั้ง การขอใบอนุญาต การปกป้องผู้ประกอบการ การบังคับผลของสัญญาและการแก้ปัญหาการล้มละลาย ทั้งนี้การส่งเสริมให้มีการประกอบธุรกิจมากขึ้นเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้เกิดการเติบโตของอุตสาหกรรมต่างๆในประเทศไทย

๒.๑๗.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) เพิ่มความง่ายในการประกอบธุรกิจในประเทศไทย

๒.๑๗.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๑๒ เดือน

๒.๑๗.๓ ตัวชี้วัด

๑) อันดับของประเทศไทยในการจัดอันดับความยากง่ายในการทำธุรกิจของธนาคารโลก

๒.๑๗.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

อยู่ในระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๑๗.๕ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑๗ : การเพิ่มระดับการแข่งขันทางธุรกิจ - ความยากง่ายในการทำธุรกิจ (สนับสนุน)																					ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	2561				2562				2563				2564				2565								
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
1. **ออกมาตรการเพื่อเพิ่มระดับความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ:**ออกมาตรการโดยปรับปรุงแนวทางร่วมกับคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย																					สำนักนายกรัฐมนตรีและคณะปฏิรูปกฎหมายและกระทรวงยุติธรรม และสำนักงาน และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และกรมการค้าต่างประเทศ (พณ)	อยู่ในระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)		๑) เพิ่มความง่ายในการประกอบธุรกิจในประเทศไทย	๑) อันดับของประเทศไทยในการจัดอันดับความยากง่ายในการทำธุรกิจของธนาคารโลก
-กระบวนการคัดเลือกบัญญัติกฎหมาย:จัดทำกระบวนการทางด้านนิติบัญญัติที่มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นไปที่การ																					คณะปฏิรูปกฎหมาย	อยู่ในระหว่างการหารือ			

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑๗ : การเพิ่มระดับการแข่งขันทางธุรกิจ - ความยากง่ายในการทำธุรกิจ (สนับสนุน)

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
พัฒนาและการบังคับใช้กฎหมายที่มีความจำเป็นเท่านั้น																						หน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			
- การยกเลิกกฎหมายที่ล้าสมัย: ยกเลิกหรือทบทวนกฎหมายที่ล้าสมัย ไม่ได้สร้างคุณค่า หรือเป็นอุปสรรคต่อการทำธุรกิจ																					คณะปฏิรูปกฎหมาย	อยู่ในระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			
-การพัฒนากลไกกฎหมายสนับสนุนความเสมอภาค: นำเสนอกลไกทางกฎหมายที่ช่วยสนับสนุนความเสมอภาคในสังคมและช่วยแก้ต้นตอของความไม่เป็นธรรม																					คณะปฏิรูปกฎหมาย	อยู่ในระหว่างการหารือหน่วยงาน			

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑๗ : การเพิ่มระดับการแข่งขันทางธุรกิจ - ความยากง่ายในการทำธุรกิจ (สนับสนุน)

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
																						เพื่อปรับแก้ไข)			
-กฎหมายสนับสนุนการเพิ่มการแข่งขัน:จัดทำข้อกฎหมายเฉพาะที่มุ่งเน้นการส่งเสริมการแข่งขันทางการค้าให้เกิดขึ้นในเศรษฐกิจของไทย ทั้งในภาพรวมและในอุตสาหกรรมเป้าหมาย (อุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ)																					คณะปฏิรูปกฎหมาย	อยู่ในระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			
-มาตรการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่างกฎหมาย:ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่างหรือพัฒนากฎหมายใหม่ อาทิ การทำประชาพิจารณา หรือการรับฟังข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นผ่านช่องทางออนไลน์																					คณะปฏิรูปกฎหมาย	อยู่ในระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับ			

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑๗ : การเพิ่มระดับการแข่งขันทางธุรกิจ - ความยากง่ายในการทำธุรกิจ (สนับสนุน)

	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน (ล้านบาท)	วงเงิน แหล่งเงิน	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565								
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
																						แก้ไข)			
-ระบบออนไลน์เพื่อเผยแพร่กฎหมาย:ส่งเสริมให้ประชาชนสามารถรับรู้และเข้าถึงตัวกฎหมายได้มากขึ้น ผ่านการพัฒนาระบบออนไลน์ที่จะมีการจัดเก็บข้อกฎหมายต่างๆ และเปิดให้ประชาชนสามารถเข้ามาชมได้																					คณะปฏิรูปกฎหมาย	อยู่ในระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			
- มาตรการพัฒนาการอบรมและการศึกษาด้านกฎหมาย: พัฒนาการศึกษาทางด้านกฎหมายในประเทศไทย เพื่อส่งเสริมศักยภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบัญญัติกฎหมาย																					กระทรวงยุติธรรม	อยู่ในระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑๗ : การเพิ่มระดับการแข่งขันทางธุรกิจ - ความยากง่ายในการทำธุรกิจ (สนับสนุน)																					ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	2561				2562				2563				2564				2565								
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
- ศูนย์การให้บริการอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ: พัฒนาศูนย์การให้บริการอิเล็กทรอนิกส์ ที่จะเป็นอีกหนึ่งช่องทางในการเข้าถึงการให้บริการงานภาครัฐ เพื่อเพิ่มความสะดวกสบายในการเข้าถึงมากยิ่งขึ้น																					สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา	อยู่ในระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			

*วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๑๗.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

(ระบุสาระสำคัญของกฎหมายที่เพียงพอต่อการจัดทำร่างกฎหมายต่อไป รวมทั้งระบุมาตรการทางการบริหารอื่นเพื่อสนับสนุนการดำเนินการให้บรรลุผล)

๑)

๒)

..)

ส่วนที่ ๒

เรื่องและประเด็นปฏิรูป

หัวข้อที่ ๑ : การปฏิรูปด้านการเพิ่มความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ

หัวข้อย่อยที่ ๑.๒ : การรวมกลุ่มในภูมิภาค (Regional Integration)

ประเทศไทยมีจุดเด่นด้านทำเลที่ตั้ง ซึ่งอยู่ใจกลางภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งคุณภาพของโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เช่น โครงข่ายทางหลวงที่เชื่อมระหว่างประเทศ ยังได้มีการพัฒนาอย่างมากในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา (แผนภาพที่ ๑) และในปัจจุบันยังมีผู้ให้บริการการขนส่งระหว่างประเทศที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทำให้ประเทศไทยสามารถเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจเกิดใหม่เช่น กัมพูชา ลาว เมียนมา และเวียดนาม หรือ CLMV ที่มีศักยภาพการเติบโตสูง และยังเชื่อมโยงกับตลาดที่ใหญ่เป็นอันดับ ๑ และ ๒ ของโลก เช่น จีน และ อินเดีย ทำให้ในปัจจุบัน จีนเป็นประเทศคู่ค้าอันดับหนึ่งของไทย และ CLMV ได้กลายเป็นตลาดส่งออกที่สำคัญอันดับต้นๆของไทยอย่างรวดเร็ว โดยสัดส่วนการส่งออกไปยัง CLMV ต่อการส่งออกทั้งหมด ได้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๗ ในปี ๒๕๕๕ สู่ร้อยละ ๑๐ ในปี ๒๕๕๙ ซึ่งเท่ากับคู่ค้าเดิมอย่างญี่ปุ่นและยุโรป อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยนับเป็นตลาดที่มีขนาดค่อนข้างเล็ก และยังสามารถดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากนักลงทุนต่างชาติ (FDI) ได้เพียงร้อยละ ๐.๔ ของจีดีพี ซึ่งถือว่าเป็นระดับที่ต่ำ เมื่อพิจารณาเทียบกับประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจในระดับที่ใกล้เคียงกัน ดังนั้น ประเทศไทยจึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาความเชื่อมโยงกับตลาด CLMV รวมถึงจีน อินเดีย ให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น และขยายเครือข่ายความเชื่อมโยงสู่ประเทศอื่นๆ เช่น บังคลาเทศ และ ศรีลังกา เพื่อขยายตลาดให้มีขนาดที่ใหญ่ขึ้น และก้าวสู่ความเป็นตลาดระดับภูมิภาค

แผนภาพที่ ๑ : โครงข่ายทางหลวงในภูมิภาค

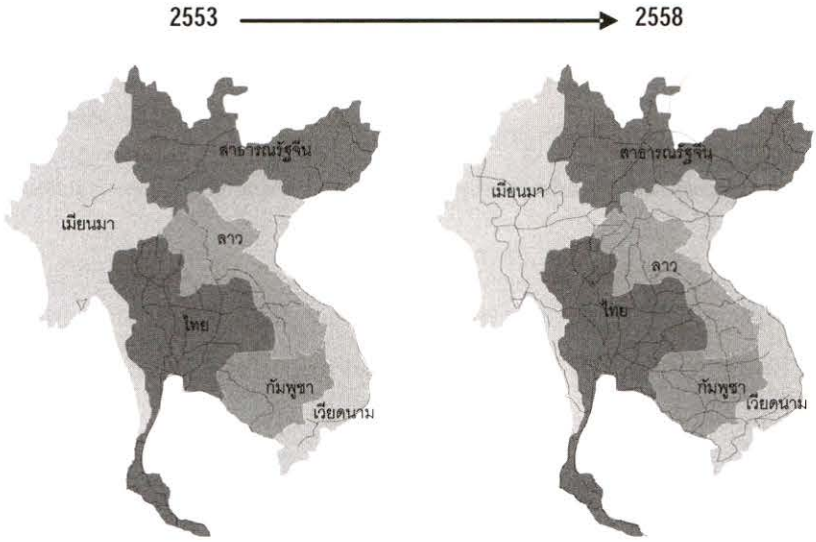

ในปัจจุบัน ศักยภาพของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ยังได้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในสองด้าน กล่าวคือ

ด้านที่หนึ่ง คือ การเกิดขึ้นของห่วงโซ่อุปทาน หรือ Supply Chain ในระดับภูมิภาค เนื่องจากค่าแรงที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในประเทศที่เป็นฐานการผลิตเดิม เช่น จีน ทำให้การผลิตต่างๆย้ายมาสู่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากขึ้น โดยอาศัยจุดแข็งของแต่ละประเทศในภูมิภาคมาเสริมกันเพื่อสร้างฐานการผลิตที่มีมีขนาดใหญ่พอที่จะ

สามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ ซึ่งจะเห็นได้จากการที่บริษัทข้ามชาติในอุตสาหกรรมต่างๆได้ตั้งฐานการผลิตที่ประเทศต่างๆในภูมิภาค เช่น ผู้ผลิตรถยนต์จากญี่ปุ่น ได้ตั้งฐานการผลิตที่ประเทศไทย (เน้นเครื่องยนต์ดีเซล) มาเลเซีย (เน้น Electric Control Units) อินโดนีเซีย (เน้นเครื่องยนต์เบนซิน) ฟิลิปปินส์และอินเดีย (เน้นระบบขับเคลื่อน) นอกจากนี้ การค้าระหว่างไทยและ CLMV ในส่วนของวัตถุดิบต่างๆ ยังเพิ่มขึ้นจาก ๕ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี ๒๕๕๓ สู่ ๘ พันล้านดอลลาร์สหรัฐในปี ๒๕๕๙ สะท้อนให้เห็นถึงการเชื่อมโยงในห่วงโซ่อุปทานระหว่างประเทศ

ด้านที่สอง คือ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้นำมาซึ่งการเจริญเติบโตของเมืองต่างๆและการขยายตัวของกลุ่มผู้มีกำลังซื้อสูง ทั้งใน CLMV และในจีน อินเดีย และ บังคลาเทศ โดยในอีก ๒๐ ปีข้างหน้า เมืองที่ใหญ่ที่สุด ๑๒ เมืองในประเทศเหล่านี้จะมีประชากรเพิ่มขึ้นถึง ๔๐ ล้านคน นำมาซึ่งการขยายตัวของกลุ่มผู้บริโภค จาก ๘๐๒ ล้านคนในปี ๒๕๕๙ สู่ ๙๑๕ คน ในปี ๒๕๗๙ และในกลุ่มผู้บริโภคดังกล่าว ยังมีกลุ่มผู้มีรายได้สูง ซึ่งมีแนวโน้มที่จะขยายตัวอย่างรวดเร็ว จาก ๓๖ ล้านคนในปี ๒๕๕๙ สู่ ๑๓๕ คน ในปี ๒๕๗๙ (แผนภาพที่ ๒) ทั้งหมดนี้ เป็นโอกาสที่สำคัญในการส่งออกและการสร้าง Supply Chain ในระดับภูมิภาคเพื่อรองรับกลุ่มผู้บริโภคดังกล่าวอีกด้วย

แผนภาพที่ ๒: การขยายตัวของเมืองและกลุ่มผู้บริโภคในภูมิภาค

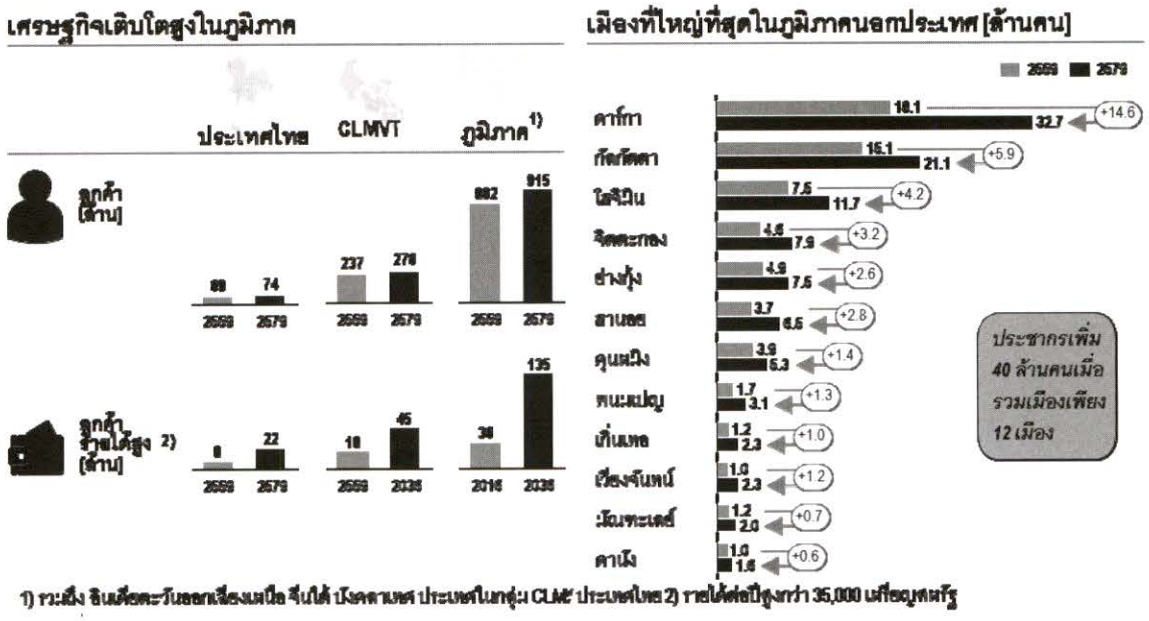

ที่มา: สหประชาชาติ

ดังนั้น ขณะนี้จึงเป็นจังหวะที่เหมาะสมที่ประเทศไทยจะขับเคลื่อนนโยบายด้านการรวมกลุ่มในภูมิภาค (Regional Integration) เพื่อพัฒนาความเชื่อมโยงกับประเทศเหล่านี้ให้แน่นแฟ้นมากขึ้น ซึ่งจะช่วยยกระดับศักยภาพของประเทศไทยในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

๑. การรวมกลุ่มในภูมิภาคจะช่วยเพิ่มโอกาสใน CLMV และจีน อินเดีย รวมถึง บังคลาเทศ ซึ่งความต้องการสินค้าและบริการที่ขยายตัวในกลุ่มประเทศเหล่านี้ จะช่วยขยายตลาดสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมายต่างๆ (ตามหัวข้อย่อย ๑.๑ Productivity) เพิ่มจาก ๒๕๐,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯในประเทศไทยเพียงแห่งเดียว สู่ ๑.๑ ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เมื่อรวมตลาดในประเทศกับตลาดในภูมิภาคในปัจจุบัน ซึ่งทั้งหมดนี้จะขยายตัวเป็น ๒.๗ ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในอีก ๒๐ ปีข้างหน้า (แผนภาพที่ ๓)

แผนภาพที่ ๓: ตลาดสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมายในภูมิภาค (พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)

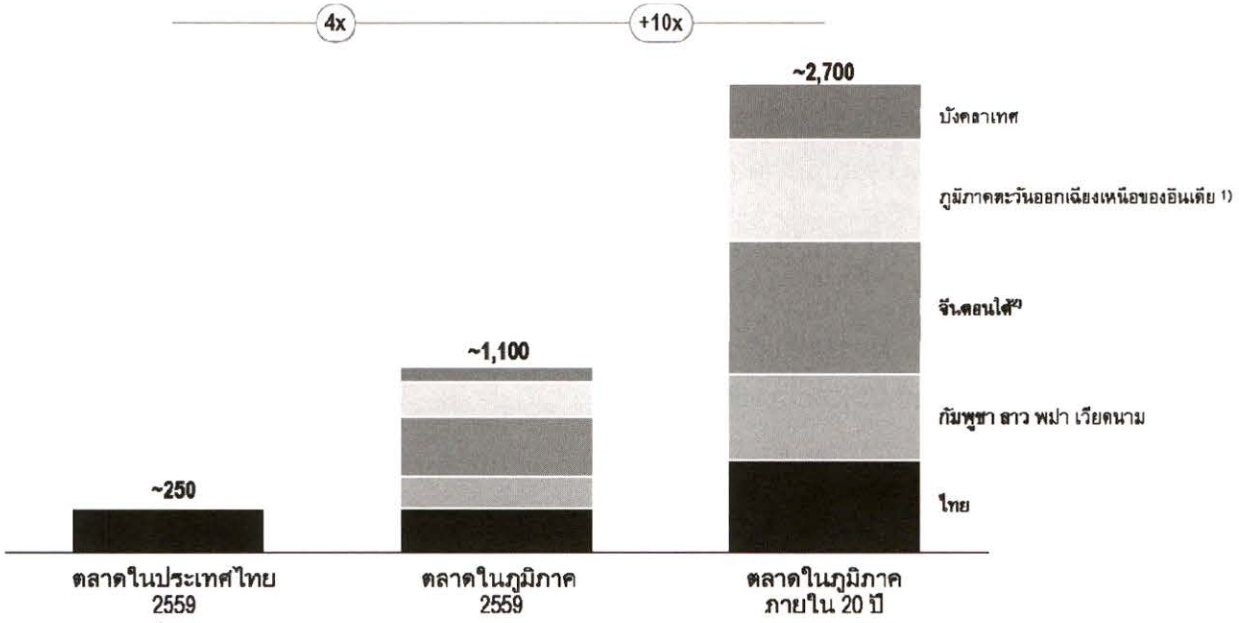

1) อินเดียรวมถึงบริเวณที่ใกล้เคียงทางตะวันตกของประเทศไทย รัฐอัสสัม รัฐพิหาร รัฐฌาร์ขันฑ์ รัฐเมฆาลัย รัฐนาคาแลนด์ รัฐสิกขิม รัฐตริปุระ และรัฐเบงกอลตะวันตก
2) จีนตอนใต้รวมถึงบริเวณที่ใกล้เคียงประเทศไทย กวางสี กุ้ย โจว และยูนนาน
3) กลุ่มผู้มีรายได้สูง หมายถึง สัดส่วนของประชากรที่มีรายได้รวมต่อปี 150,000 เหรียญสหรัฐ หรือมากกว่าขึ้นไป

ที่มา: ธนาคารโลก, Euromonitor, Wiley

๒. การรวมกลุ่มในภูมิภาคจะช่วยให้เกิดการรวมกลุ่มของห่วงโซ่อุปทาน หรือ Supply Chain Integration ระหว่างประเทศต่างๆในภูมิภาค โดยเฉพาะระหว่างไทยและ CLMV ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้แต่ละประเทศได้เน้นการผลิตสินค้าและบริการที่เป็นจุดแข็งของตัวเองได้ดีขึ้น เช่น การผลิตในส่วนที่เน้นแรงงาน จะย้ายไปสู่ CLMV ซึ่งมีแรงงานและทรัพยากรมากกว่าและมีค่าแรงที่ถูกกว่าประเทศอื่นๆในภูมิภาค ขณะที่ไทยจะเน้นในด้านการผลิตที่มีมูลค่าสูงมากขึ้น ทั้งนี้ ต้องอาศัยการยกระดับทั้งด้านทักษะและเทคโนโลยี ดังที่ได้ระบุไว้ในหัวข้อย่อย ๑.๑ (Productivity) และหัวข้อย่อย ๑.๓ (การสร้างระบบนิเวศน์ด้านวิจัยพัฒนาและนวัตกรรม) การรวมกลุ่มของห่วงโซ่อุปทาน หรือ Supply Chain Integration ระหว่างไทยและ CLMV ในลักษณะดังกล่าว คาดว่าจะช่วยลดต้นทุนการผลิตได้ประมาณร้อยละ ๙ ถึงร้อยละ ๒๑ ซึ่งจะช่วยเพิ่มความสามารถทางการแข่งขันทั้งสำหรับไทยและประเทศอื่นๆในห่วงโซ่อุปทาน

๓. เนื่องจากการรวมกลุ่มในภูมิภาคจะช่วยเพิ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจในภูมิภาค ประเทศไทยจึงสามารถใช้จุดแข็งจากที่ตั้ง ซึ่งอยู่ท่ามกลางการขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆโดยเฉพาะใน CLMV ในการดึงดูดการตั้ง Regional Headquarters ศูนย์วิจัยและพัฒนา Trading Centers และ Treasury Centers ซึ่งจะช่วยรองรับและอำนวยความสะดวกให้กับการค้าและการลงทุนในภูมิภาค โดยในปัจจุบันมี Regional Headquarters กว่า ๔,๐๐๐ แห่งตั้งอยู่ในสิงคโปร์ และมี Regional Headquarters เพียง ๑๒๐ แห่ง ที่ตั้งอยู่ในประเทศไทย ซึ่งประเทศไทยยังสามารถพัฒนาศักยภาพในการดึงดูดการตั้ง Regional Headquarters ได้มากกว่าที่เป็นอยู่ ทั้งนี้ ต้องอาศัยการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค การปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้แรงจูงใจที่เหมาะสม รวมถึงการยกระดับการศึกษาและทักษะแรงงาน

๔. การรวมกลุ่มในภูมิภาคจะช่วยให้ประเทศไทยสามารถใช้จุดแข็งจากที่ตั้งเพื่อพัฒนาให้เป็น Logistics Hub แห่งหนึ่งในภูมิภาค ทั้งนี้ ต้องอาศัยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งสำหรับการคมนาคม การขนส่ง และการเชื่อมโยงแหล่งผลิตต่างๆ รวมถึงการยกระดับท่าเรือต่างๆ เช่น ท่าเรือแหลมฉบัง จากประตูสู่ Eastern Seaboard ให้เป็นประตูสู่อินโดจีน

๕. การรวมกลุ่มในภูมิภาคจะช่วยกระจายกิจกรรมทางเศรษฐกิจไปสู่ที่ต่างๆ เช่น เมืองใกล้ฐานการผลิตและตามเส้นทางการคมนาคม ซึ่งจะช่วยเร่งกระบวนการเจริญเติบโตของเมือง (Urbanization) และเพิ่มรายได้ในเมืองต่างๆเหล่านั้น

ทั้งหมดนี้จะช่วยเพิ่มการลงทุน หรือ Foreign Direct Investment (FDI) เพิ่มการจ้างงานในระดับที่สูงขึ้น ขยายโอกาสของผู้ประกอบการไทยสู่ภูมิภาค กระจายรายได้สู่ท้องถิ่น และเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศโดยรวมในที่สุด

ดังนั้น ในระยะเวลา ๕ ปีนี้ การขับเคลื่อนนโยบายด้านการรวมกลุ่มในภูมิภาคจะมุ่งเน้นใน ๓ ด้าน

ด้านที่หนึ่ง ได้แก่ การพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายในระดับภูมิภาค (Regional Supply Chain) และพัฒนาเมืองต่างๆ (Multi-Pole Cities) ซึ่งประกอบไปด้วย

- การจัดตั้งคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนด้านการรวมกลุ่มในภูมิภาค เพื่อให้มีเจ้าภาพหลักในการขับเคลื่อนมาตรการต่างๆ รวมทั้งติดตามและประเมินผล เพื่อให้การขับเคลื่อนนโยบายด้านการรวมกลุ่มในภูมิภาคมีความต่อเนื่องและเป็นเอกภาพ

- การจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาคลัสเตอร์อุตสาหกรรมเป้าหมาย ซึ่งประกอบไปด้วย คลัสเตอร์ด้านเกษตร-อาหาร-เศรษฐกิจชีวภาพ อุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์แห่งอนาคต อุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยวและ Hospitality การสาธารณสุข และการศึกษา โดยระบุพื้นที่ที่มีศักยภาพเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอุตสาหกรรมนั้นๆ (แผนภาพที่ ๔) และวางแผนการดึงดูดการลงทุนและยกระดับอุตสาหกรรมต่างๆ ในพื้นที่ที่ได้ระบุไว้

<u>แผนภาพที่ ๔: พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายในระดับภูมิภาค</u>

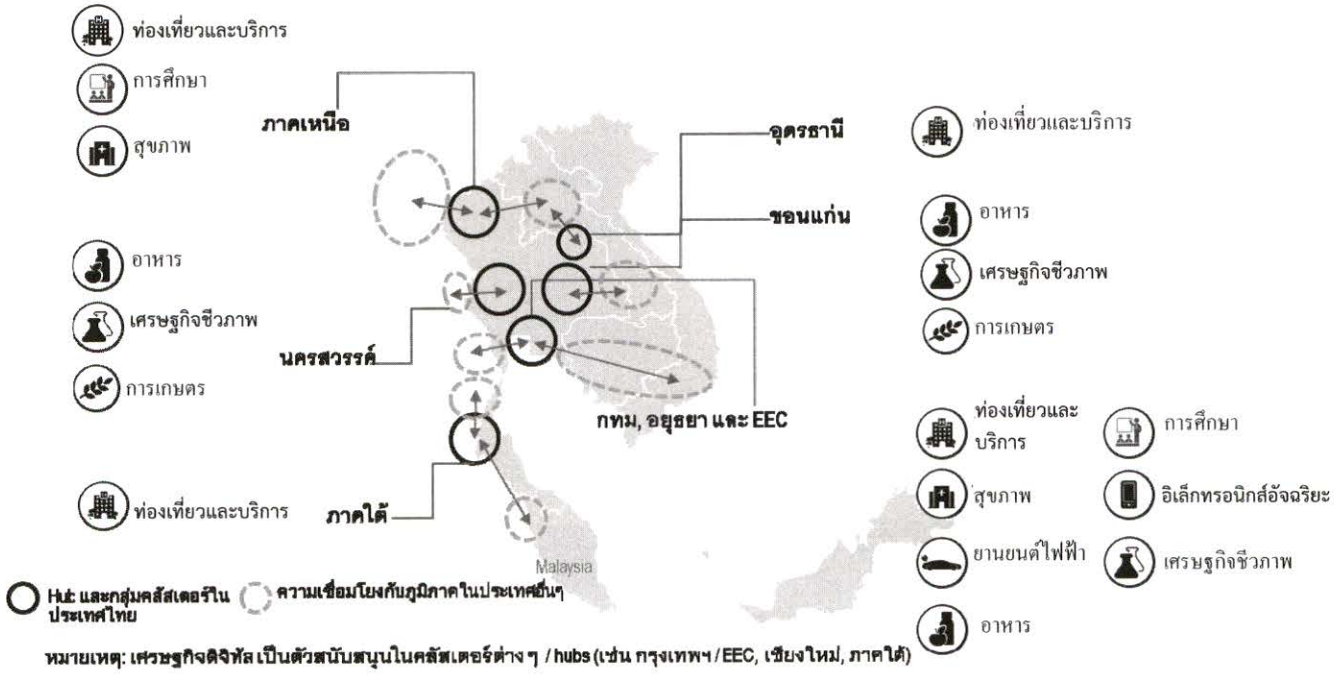

- การพัฒนาเมืองต่างๆตามพื้นที่คลัสเตอร์ที่ได้ระบุไว้ข้างต้น และเส้นทางการคมนาคมสำคัญ เช่น เส้นทางเชื่อมโยงระหว่างแหล่งผลิต เพื่อให้การรวมกลุ่มในภูมิภาคนำมาซึ่งการกระจายรายได้และช่วยลดความเหลื่อมล้ำ

- การดึงดูดการตั้ง Regional Headquarters/ศูนย์วิจัยและพัฒนา/Trading Centers/Treasury Centers ในประเทศไทย เพื่ออำนวยความสะดวกและดึงดูดการค้าการลงทุน

ด้านที่สอง ได้แก่ การส่งเสริมการเคลื่อนย้ายสินค้าและบริการอย่างไร้พรมแดน (Borderless) ซึ่งประกอบไปด้วย

- การขจัดอุปสรรคทางการค้า โดยเน้นเรื่องการขจัดอุปสรรคที่สำคัญต่อการเชื่อมโยงห่วงโซ่การผลิต เพื่อสร้างอุตสาหกรรมเป้าหมายในระดับภูมิภาค

- การขจัดอุปสรรคเรื่องการเคลื่อนย้ายคน ซึ่งเป็นหนึ่งในอุปสรรคที่สำคัญที่สุดในการดึงดูดการลงทุนและพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายในระดับภูมิภาค

- การเร่งรัดการเจรจาทางการค้ากับประเทศกลุ่มเป้าหมาย

- การส่งเสริมการลงทุนในต่างประเทศของผู้ประกอบการไทย

ด้านที่สาม ได้แก่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเพิ่มความเชื่อมโยงระหว่างไทยและภูมิภาค (Connectivity) ซึ่งประกอบไปด้วย

- การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในประเทศ เพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมเป้าหมาย โดยเน้นการเชื่อมโยงฐานการผลิตที่พื้นที่คลัสเตอร์ที่สำคัญตามที่ได้ระบุไว้ข้างต้น

- การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในระดับภูมิภาค เพื่อช่วยในการเชื่อมโยงโครงข่ายการคมนาคมและขนส่งระหว่างประเทศ โดยเฉพาะระหว่างไทยและ CLMV

๒.๑ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑ Regional Integration Committee คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนด้านการรวมกลุ่มในภูมิภาค

เนื่องจากนโยบายด้านการรวมกลุ่มในภูมิภาค (Regional Integration) ประกอบไปด้วยหลายส่วน ทั้งการขจัดอุปสรรคทางกฎระเบียบทางการค้าการลงทุน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การสร้างคลัสเตอร์และศูนย์กลางต่างๆเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายในระดับภูมิภาค ตลอดจนการพัฒนาเมืองต่างๆควบคู่กับโครงสร้างพื้นฐานและคลัสเตอร์อุตสาหกรรม เพื่อให้ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประเทศและการเชื่อมโยงระหว่างประเทศไทยและประเทศในกลุ่ม CLMV จีนและอินเดีย เป็นประโยชน์สูงสุดต่อการเพิ่มความสามารถทางการแข่งขันของประเทศและช่วยลดความเหลื่อมล้ำผ่านการกระจายความเจริญสู่ท้องถิ่น ทั้งหมดนี้ ต้องอาศัยเวลาและการร่วมมือกัน ทั้งระหว่างหน่วยงานต่างๆของรัฐ ระหว่างภาครัฐและเอกชน และระหว่างประเทศต่างๆในภูมิภาค จึงจำเป็นจะต้องมีองค์กรที่เป็นเจ้าภาพหลักในการขับเคลื่อนนโยบายเหล่านี้และประสานความร่วมมือในระดับต่างๆ เพื่อให้นโยบายด้านการรวมกลุ่มในภูมิภาค (Regional Integration) เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

๒.๑.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) เพื่อให้มีองค์กรที่เป็นเจ้าภาพหลักในการวางแผนนโยบายด้านการรวมกลุ่มในภูมิภาค (Regional Integration) รวมถึงประสานและติดตามผลกับหน่วยงานต่างๆ ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินนโยบายเป็นไปในทิศทางเดียวกันและมีความต่อเนื่อง

๒.๑.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๑ ปี

๒.๑.๓ ตัวชี้วัด

๑) มูลค่าการส่งออกและนำเข้าระหว่างประเทศไทยกับ CLMV จีนและอินเดีย

๒) มูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศและมูลค่าการลงทุนจากไทยสู่ CLMV

๓) จำนวนเมืองที่ได้พัฒนาระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรมและตามศูนย์กลาง (hub) ในประเทศไทย

๔) รายได้ต่อประชากรในเมืองตามกลุ่มอุตสาหกรรมและตามศูนย์กลาง (hub) ในประเทศไทย

๒.๑.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

-

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๑.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ Regional Integration Committee: คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนด้านการรวมกลุ่มในภูมิภาค																					ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	2561				2562				2563				2564				2565								
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
1. Regional Integration Subcommittee: จัดตั้ง Regional Integration Subcommittee หรือคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนด้านการรวมกลุ่มในภูมิภาค ซึ่งประกอบไปด้วยผู้แทนจาก กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ NEDA BOI กระทรวงคมนาคม กรมศุลกากร สศช. ธปท. กระทรวงแรงงาน เป็นต้น																					คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ	-	-	จัดตั้งคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนฯแล้วเสร็จภายในปี 2561	มีคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนฯ เพื่อผลักดันนโยบายด้านการรวมกลุ่มในภูมิภาคตามที่คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจได้วางกรอบไว้ โดยมีตัวชี้วัดตามที่ได้ระบุไว้ข้างต้น

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๑.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

-

๒.๒ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๒ Clusters and Hubs: พัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมาย

เนื่องจากประเทศไทยตั้งอยู่ใจกลางเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และมีโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมในการเชื่อมโยงกับประเทศกลุ่ม CLMV ซึ่งมีทรัพยากรและกำลังคน จึงทำให้เกิดการกระจายตัวของห่วงโซ่การผลิตในภูมิภาคนี้ โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมการเกษตรและยานยนต์ ประเทศไทยจึงควรที่จะต่อยอดจากโอกาสเหล่านี้ ในการยกระดับให้ไทยเป็นฐานการผลิตที่มูลค่าสูงขึ้น และสามารถเชื่อมโยงกับประเทศกลุ่ม CLMV จนกลายเป็นฐานการผลิตในระดับภูมิภาคหรือ Regional Supply Chain ที่เข้มแข็ง เพื่อส่งเสริมพัฒนาคลัสเตอร์อุตสาหกรรมเป้าหมายตามที่ได้ตั้งใจไว้

การเลือกเขตพื้นที่เพื่อพัฒนาคลัสเตอร์อุตสาหกรรมเป้าหมาย จำเป็นต้องคำนึงถึงความพร้อมและเหมาะสมของพื้นที่เหล่านั้นทั้งในด้านทรัพยากร และด้านปัจจัย/ระบบของอุตสาหกรรมที่มีอยู่ รวมทั้งความเชื่อมโยงกับเขตอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องในประเทศเพื่อนบ้าน เช่น การเลือกจังหวัดขอนแก่นและจังหวัดนครสวรรค์เป็นเขตอุตสาหกรรมการเกษตร-อุตสาหกรรมอาหาร-เศรษฐกิจชีวภาพ (Agri-Food-Bio Cluster) นอกเหนือจากการที่จังหวัดทั้งสองมีศักยภาพด้านทรัพยากรและระบบการผลิตที่เกี่ยวเนื่องอยู่ในพื้นที่แล้ว จังหวัดขอนแก่นยังมีเขตที่ตั้งติดกับเขตพื้นที่เพาะปลูกหลักของประเทศลาวและจังหวัดนครสวรรค์ยังสามารถเชื่อมโยงกับประเทศเมียนมาได้ไม่ยากนัก ทำให้สามารถขนส่งสินค้าและวัตถุดิบระหว่างกันในระยะเวลาที่สั้นและในต้นทุนที่ต่ำลงด้วย นอกจากนี้ ภาคเหนือควรได้รับการพัฒนาให้เป็นศูนย์กลาง หรือ Hub ด้านการท่องเที่ยวและ Hospitality การสาธารณสุข และการศึกษา ที่สำคัญอีกแห่งหนึ่ง อีกทั้งภาคใต้และบางพื้นที่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น อุดรธานี ก็ควรได้รับการพัฒนาให้เป็นศูนย์กลาง หรือ Hub ด้านการท่องเที่ยวและ Hospitality เช่นกัน ส่วนกรุงเทพมหานคร พระนครศรีอยุธยา และพื้นที่ EEC นั้น ควรพัฒนาเป็นทั้ง Cluster ทั้งสำหรับอุตสาหกรรมการเกษตร-อุตสาหกรรมอาหาร-เศรษฐกิจชีวภาพ (Agri-Food-Bio Cluster) อุตสาหกรรม Electronic Vehicles (EV) อุตสาหกรรม Smart Electronics และ Hub ด้านการท่องเที่ยวและ Hospitality การสาธารณสุข และการศึกษา

๒.๒.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) เพื่อส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายที่จะเป็นกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจของไทยและภูมิภาคอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม โดยอาศัยความร่วมมือกับประเทศในกลุ่ม CLMV เพื่อดึงจุดแข็งที่ไม่เหมือนกันของแต่ละประเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด และอาศัยการพัฒนาพื้นที่ที่มีศักยภาพ รวมถึงการดึงดูดการลงทุนจากองค์กรชั้นนำระดับนานาชาติในลักษณะที่จะช่วยให้เกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยีและความรู้ความชำนาญสู่ประเทศไทยและภูมิภาค เพื่อยกระดับการสร้างมูลค่าในอุตสาหกรรมเหล่านั้น

๒.๒.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี

๒.๒.๓ ตัวชี้วัด

๑) จำนวนการจ้างงานใน clusters/hubs

๒) มูลค่าเพิ่ม (value added) ของอุตสาหกรรมเป้าหมายในแต่ละ clusters/hubs

๓) มูลค่าการส่งออกในแต่ละอุตสาหกรรมเป้าหมาย

๔) มูลค่าการลงทุนโดยตรงในแต่ละ clusters/hubs

๒.๒.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

อยู่ระหว่างการศึกษา

๒.๒.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ Clusters and Hubs: พัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมาย																					ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	2561				2562				2563				2564				2565								
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
2. โครงการ EEC : จัดทำแผนแม่บทการพัฒนา EEC และเร่งพัฒนาพื้นที่ EEC รวมถึงเร่งรัดโครงการที่ดำเนินการอยู่แล้ว																					สกรศ.	อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข	งบประมาณภาครัฐ และ PPP	เพื่อพัฒนาพื้นที่ EEC อย่างต่อเนื่องและเป็นองค์รวม	- จำนวนโครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จภายในงบประมาณและเวลาที่กำหนด - เพิ่มจำนวนการจ้างงานในclusters/hubs - เพิ่มมูลค่าเพิ่ม (value added) ของอุตสาหกรรมเป้าหมายใน clusters/hubs - เพิ่มมูลค่าการส่งออกในแต่ละอุตสาหกรรมเป้าหมาย - เพิ่มมูลค่าการลงทุนโดยตรงในแต่ละ clusters/hubs

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ Clusters and Hubs: พัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมาย

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
3. การพัฒนา Cluster และ Hub ของอุตสาหกรรมเป้าหมาย: พัฒนา Cluster และ Hub ของอุตสาหกรรมเป้าหมายซึ่งรวมถึงการพัฒนาพื้นที่คลัสเตอร์ ด้านการเกษตร-อุตสาหกรรมอาหาร-เศรษฐกิจชีวภาพ และศูนย์กลางท่องเที่ยวและบริการในภูมิภาคและสาธารณสุข และการศึกษา																					กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร่วมกับ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ร่วมกับ ททท. กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับ สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา	อยู่ระหว่างการศึกษา	อยู่ระหว่างการศึกษา	1. พัฒนาพื้นที่คลัสเตอร์ด้านการเกษตร-อุตสาหกรรมอาหาร-เศรษฐกิจชีวภาพ อย่างต่อเนื่องและเป็นองค์รวม 2. เพื่อพัฒนาพื้นที่ศูนย์การท่องเที่ยวและ Hospitality อย่างต่อเนื่องและเป็นองค์รวม 3.เพื่อพัฒนาพื้นที่ศูนย์การสาธารณสุขอย่างต่อเนื่องและเป็นองค์	1. จำนวนโครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จภายในงบประมาณและเวลาที่กำหนด 2.จำนวนการจ้างงานใน clusters/hubs 3. มูลค่าเพิ่ม (value added) ของอุตสาหกรรมเป้าหมายในแต่ละ clusters/hubs 4. มูลค่าการส่งออกในแต่ละอุตสาหกรรมเป้าหมาย 5. มูลค่าการลงทุนโดยตรงในแต่ละ clusters/hubs

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ Clusters and Hubs: พัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมาย

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
																								รวม 4.เพื่อพัฒนาพื้นที่ศูนย์การศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นองค์รวม	
- **โครงการ Agro-Food-Bio Cluster:** พัฒนาพื้นที่คลัสเตอร์ด้านการเกษตร-อุตสาหกรรมอาหาร-เศรษฐกิจชีวภาพ (Agro-Food-Bio Cluster) เช่นในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์และขอนแก่น																					กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร่วมกับ กระทรวงอุตสาหกรรม				
- **โครงการ Hospitality Hub:** พัฒนาพื้นที่ศูนย์การท่องเที่ยวและ Hospitality ในภูมิภาคเช่นในภาคเหนือ ภาคใต้ และจังหวัดอุดรธานี																					กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ร่วมกับ ททท.				
- **โครงการ Healthcare Hub:** พัฒนาพื้นที่ศูนย์การสาธารณสุข ในกรุงเทพฯและภูมิภาค เช่น ภาคเหนือ																					กระทรวงสาธารณสุข				
- **โครงการ Education Hub:** พัฒนาพื้นที่ศูนย์การศึกษาในภูมิภาค เช่น ภาคเหนือ																					กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับ สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา				

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๒.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

-

๒.๓ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๓ พัฒนาเมืองหลัก/เมืองศูนย์กลางของภูมิภาค

กิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการค้าทั้งในประเทศต่างประเทศ การพัฒนาเขตอุตสาหกรรมเป้าหมายและการเชื่อมต่อระหว่างภูมิภาค ล้วนสร้างรายได้ให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องและเพิ่มการจ้างงานในพื้นที่อุตสาหกรรมเป้าหมายและพื้นที่ใกล้เคียง ดังนี้ยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองหลักตามพื้นที่คลัสเตอร์และเส้นทางการคมนาคมจึงจำเป็นอย่างยิ่งในการรองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจและการขยายตัวของเมืองต่างๆ จากความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ การพัฒนาเมืองดังกล่าว ยังถือเป็นการส่งเสริมการกระจายรายได้และความเจริญ (ทางเศรษฐกิจ) จากเมืองหลักไปยังเมืองรอง และเขตพื้นที่ใกล้เคียงอีกด้วย

๒.๓.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) เพื่อให้การรวมกลุ่มกันในระดับภูมิภาคและการสร้างอุตสาหกรรมต่างๆ นำมาซึ่งการเจริญเติบโตของเมืองใหม่ๆและกระจายความเจริญสู่ท้องถิ่นต่างๆของไทย

๒.๓.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี

๒.๓.๓ ตัวชี้วัด

๑) อัตราการเจริญเติบโตของเมือง (urbanization rate) ในclusters/hubs

๒) รายได้ (income level) ในclusters/hubs

๓) จำนวนประชากรในเมือง clusters/hubs

๒.๓.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

อยู่ระหว่างการศึกษา

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๓.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓ พัฒนาเมืองหลัก/เมืองศูนย์กลางของภูมิภาค

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
4. พัฒนาเมืองหลัก/เมืองศูนย์กลางของภูมิภาค ตามพื้นที่คลัสเตอร์และเส้นทางการคมนาคม (clusters/hubs/transport nodes)																					คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนด้านการรวมกลุ่มในภูมิภาค ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมโยธาธิการและผังเมือง	อยู่ระหว่างการศึกษา	อยู่ระหว่างการศึกษา	เพื่อให้การรวมกลุ่มกันในระดับภูมิภาคและการสร้างอุตสาหกรรมต่างๆ นำมาซึ่งการเจริญเติบโตของเมืองใหม่ๆและกระจายความเจริญสู่ท้องถิ่นต่างๆของไทย	-จำนวนโครงการที่แล้วเสร็จตามเวลาและงบประมาณที่กำหนด - เพิ่มอัตราการเจริญเติบโตของเมือง (urbanization rate) ใน clusters/hubs - เพิ่มรายได้ (income level) ในclusters/hubs - เพิ่มจำนวนประชากรในเมือง clusters/hubs

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๓.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

-

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๔ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๔ Regional Headquarters/ศูนย์วิจัยและพัฒนา/Trading Centers/Treasury Centers

เนื่องจากประเทศไทยมีศักยภาพที่ค่อนข้างสูงในภูมิภาค ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน สถาบันและระบบการเงิน กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม และนโยบายสนับสนุนการลงทุน ประเทศไทยจึงมีความพร้อมที่จะพัฒนาเพื่อให้เป็นศูนย์กลางในการทำธุรกิจแห่งหนึ่งในภูมิภาค ซึ่งสอดคล้องการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายในระดับภูมิภาคอีกด้วย ดังนั้น มาตรการดึงดูด Regional Headquarters/ ศูนย์วิจัยและพัฒนา/Trading Centers/Treasury Centers จึงมีความสำคัญในการช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่นักลงทุน และดึงดูดการลงทุนในอนาคต โดยเฉพาะการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายต่อไป

๒.๔.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) เพื่อดึงดูดให้องค์กรระดับนานาชาติตั้งสำนักงานในประเทศไทย (โดยเฉพาะในกทม. และ EEC) ซึ่งจะช่วยอำนวยความสะดวกในการลงทุนเพื่อการผลิตสินค้าและบริการ โดยเฉพาะการพัฒนาอุตสาหกรรมและห่วงโซ่อุปทานในระดับภูมิภาค

๒) เพื่อดึงดูดการลงทุนโดยตรง โดยเฉพาะการลงทุนด้านวิจัยและพัฒนาที่จะทำให้เกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยีและความชำนาญสู่ประเทศไทย

๓) เพื่อช่วยเพิ่มการจ้างงานในระดับที่มีค่าตอบแทนสูง

๒.๔.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี

๒.๔.๓ ตัวชี้วัด

๑) จำนวนสำนักงานขององค์กรระดับนานาชาติในไทย

๒) จำนวนการจ้างงานในองค์กรระดับนานาชาติในไทย

๓) มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

๒.๔.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข /อยู่ระหว่างการตอบกลับจากหน่วยงาน

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๔.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

| แผนการปฏิรูปประเทศด้านการรวมกลุ่มในภูมิภาค (Regional Integration)
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๔ Regional Headquarters/ศูนย์วิจัยและพัฒนา/Trading Centers/Treasury Centers | | |

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการรวมกลุ่มในภูมิภาค (Regional Integration) เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๔ Regional Headquarters/ศูนย์วิจัยและพัฒนา/Trading Centers/Treasury Centers																					ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	2561				2562				2563				2564				2565								
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
- ดำเนินการพัฒนาเมืองใหม่ใน EEC ให้เป็นเมืองแห่งRegional Headquarters: ดำเนินการพัฒนาเมืองใหม่เป็น Regional Headquartersและเป็นศูนย์วิจัยและพัฒนา/Trading Centers/Treasury Centers ตามแผน Master Plan																					สกรศ.	อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้	อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้		

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๔.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

-

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๕ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๕ Borderless Trade: ขจัดอุปสรรคทางการค้า

ในช่วง ๕-๖ ปีที่ผ่านมา แม้ภาษีศุลกากรของสินค้าระหว่างไทยและ CLMV จะลดลง แต่อุปสรรคทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariff Barriers) กลับเพิ่มขึ้น เช่น มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phytosanitary: SPS) และมาตรการอุปสรรคเทคนิคทางการค้า(Technical Barrier to Trade: TBT) อย่างไรก็ตาม การเจรจาที่มีจุดประสงค์เพื่อลดหรือยกเลิกมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีต่างๆให้หมดไปนั้นจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาที่ค่อนข้างนาน ดังนี้การขจัดอุปสรรคทางการค้าในระยะแรกจึงควรมุ่งไปที่การขจัดอุปสรรคทางการค้าที่เกี่ยวเนื่องและขีดขวางการจัดตั้งและส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมายในระดับภูมิภาค นอกจากนี้ การลดขั้นตอนต่างๆ เพื่อการค้าระหว่างประเทศ การพัฒนาเมืองการค้าชายแดนให้เป็นด่านกระจายสินค้าที่สะดวกรวดเร็ว และการสร้างมาตรฐานสินค้าในระดับอาเซียน ล้วนมีความสำคัญต่อการอำนวยความสะดวกและส่งเสริมการค้า ตลอดจนการพัฒนาห่วงโซ่การผลิตในภูมิภาคอีกด้วย ทั้งหมดนี้ ถือเป็นมาตรการปลดล็อคที่สำคัญ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ด้านการรวมกลุ่มเป็นภูมิภาค (Regional Integration)

๒.๕.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) เพื่อขจัดอุปสรรคในการเคลื่อนย้ายทรัพยากรการผลิตตลอดจนการขนส่งสินค้าและบริการ ซึ่งจะช่วยสนับสนุนให้เกิดอุตสาหกรรมเป้าหมายในระดับภูมิภาค ที่สามารถลดต้นทุนการผลิตได้ร้อยละ ๙ ถึงร้อยละ ๒๑ และเสริมสร้างความสามารถทางการแข่งขันทั้งของประเทศไทยและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

๒) เพื่อให้ทั้งภูมิภาคกลายเป็นแหล่งการผลิตสินค้าและบริการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยดึงดูดการลงทุนสู่ประเทศไทยและภูมิภาคในระยะยาว

๓) เพื่อช่วยให้กิจกรรมทางการผลิตที่ใช้แรงงานสูงกระจายไปสู่ภูมิภาคได้สะดวกขึ้น และให้ประเทศไทยก้าวสู่การผลิตสินค้าและบริการในระดับที่มีมูลค่าสูงขึ้น

๒.๕.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี

๒.๕.๓ ตัวชี้วัด

๑) อันดับ Ease of Trade ของไทย

๒) จำนวนอุปสรรคทางการค้าที่ถูกขจัดออก

๓) มูลค่าการส่งออกและนำเข้าระหว่างประเทศไทยและประเทศกลุ่ม CLMV รวมถึงภูมิภาคอื่นๆ

๔) มูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศและมูลค่าการลงทุนจากไทยสู่ CLMV

๒.๕.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข / อยู่ระหว่างการตอบกลับจากหน่วยงาน

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๕.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๕ Borderless Trade: ขจัดอุปสรรคทางการค้า																					ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	2561				2562				2563				2564				2565								
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
6. พัฒนาเมืองการค้าชายแดน เช่น แม่สอด และเมืองอื่นๆ																					คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนด้านการรวมกลุ่มในภูมิภาค	อยู่ระหว่างการศึกษา	อยู่ระหว่างการศึกษา	เพื่อให้เมืองการค้าชายแดนกลายเป็นหน้าด่านสำคัญในการค้า โดยมีโครงสร้างพื้นฐานพร้อมและมีขั้นตอนทางศุลกากรที่สะดวกรวดเร็ว	- เพิ่มอันดับ Ease of Trade ของไทย - เพิ่มมูลค่าการส่งออกและนำเข้าระหว่างประเทศไทยและประเทศกลุ่ม CLMV รวมถึงภูมิภาคอื่นๆ - เพิ่มมูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศและมูลค่าการลงทุนจากไทยสู่ CLMV
7. อำนวยความสะดวกในการค้าระหว่างไทยและ CLMV / ASEAN																					กรมศุลกากร คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนด้านการรวมกลุ่มในภูมิภาค	อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข	อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข	1. เพื่อลดขั้นตอน/เวลาที่ใช้ในกระบวนการศุลกากร และอำนวยความสะดวกสำหรับ	1. เพิ่มอันดับ Ease of Trade ของไทย 2. ลดจำนวนอุปสรรคทางการค้า

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๕ Borderless Trade: ขจัดอุปสรรคทางการค้า

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
																					กระทรวงการต่างประเทศ/ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ			ผู้ประกอบการที่ทำการค้าในภูมิภาค 2. เพื่อเพิ่มความมั่นใจให้ผู้บริโภคต่อสินค้าที่ผลิตในภูมิภาค 3. ลดอุปสรรคในการขนส่งสินค้าและวัตถุดิบระหว่างแหล่งผลิตต่างๆในไทยและ CLMV เพื่อให้เอื้อต่อการสร้างห่วงโซ่มูลค่าในภูมิภาค	3.เพิ่มมูลค่าการส่งออกและนำเข้าระหว่างประเทศไทยและประเทศกลุ่ม CLMVรวมถึงภูมิภาคอื่นๆ 4. เพิ่มมูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศและมูลค่าการลงทุนจากไทยสู่ CLMV
- Customs Express Lane: **จัดทำช่องทางเคลื่อนย้ายสินค้าที่รวดเร็วสำหรับผู้ประกอบการที่มีประวัติดี**																					กรมศุลกากร	อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข	อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข		
-**จัดทำ** One-Stop Service สำหรับการขอใบอนุญาต																					คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนด้านการรวมกลุ่มในภูมิภาค	อยู่ระหว่างการตอบกลับจากหน่วยงาน	อยู่ระหว่างการตอบกลับจากหน่วยงาน		
- **สร้าง** ASEAN Standard หรือมาตรฐานสินค้าในระดับอาเซียน																					คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนด้านการรวมกลุ่มในภูมิภาค	อยู่ระหว่างการตอบกลับจากหน่วยงาน	อยู่ระหว่างการตอบกลับจากหน่วยงาน		
- **แก้ไข** Non-Tariff Barriers หรือ																					กระทรวงการ	อยู่	อยู่		

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๕ Borderless Trade: ขจัดอุปสรรคทางการค้า

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน (ล้านบาท)	วงเงิน แหล่งเงิน	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565								
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
อุปสรรคทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี ในส่วนที่เป็นข้อจำกัดต่อการขนส่งสินค้าในอุตสาหกรรมเป้าหมาย เช่น มาตรการด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช และการปรับปรุง Rules of Origin																					ต่างประเทศ/กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ	ระหว่างการตอบกลับจากหน่วยงาน	ระหว่างการตอบกลับจากหน่วยงาน		

* นอกจากนี้ควรจะพิจารณาถึงนโยบายอื่นๆเช่น การเพิ่มประสิทธิภาพของการตรวจสอบสินค้าก่อนถึงที่หมาย (pre-arrival clearance), การปรับปรุงระบบฐานข้อมูลศุลกากร, วางแผนการสร้างศูนย์กระจายสินค้าและโลจิสติกส์และทำ e-logistics, ดำเนินการสร้างศูนย์กระจายสินค้าและโลจิสติกส์และทำ e-logistics, และการผลักดัน ASEAN single window เป็นวาระสำคัญ

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๕.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

-

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๖ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๖ ขจัดอุปสรรคด้านการเคลื่อนย้ายคน

การสร้างอุตสาหกรรมเป้าหมายระดับภูมิภาคนั้น นอกจากจะต้องอาศัยนโยบายพัฒนาเขตพื้นที่และเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย ตลอดจนขจัดอุปสรรคทางการค้าที่เกี่ยวข้องแล้ว การเคลื่อนย้ายกำลังคนถือเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในการพัฒนาอุตสาหกรรมมูลค่าสูง ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการดึงดูดแรงงานที่มีทักษะจำนวนมาก นอกจากนี้ การขจัดอุปสรรคเรื่องการเคลื่อนย้ายคนยังสามารถช่วยส่งเสริมการพัฒนาคลัสเตอร์อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การสาธารณสุข และการศึกษาอีกด้วย ทั้งนี้ การดำเนินนโยบายดังกล่าวยังต้องอาศัยความระมัดระวังโดยคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสำคัญ

๒.๖.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) เพื่อขจัดอุปสรรคในการเคลื่อนย้ายคน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนให้เกิดอุตสาหกรรมเป้าหมายในระดับภูมิภาค

๒) เพื่อดึงดูดบุคลากรที่มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาให้ประเทศไทยก้าวสู่การผลิตสินค้าและบริการในระดับที่มีมูลค่าสูงขึ้น

๓) เพื่ออำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว การศึกษา ตลอดจนการรับบริการด้านการสาธารณสุขในภูมิภาค อันจะช่วยส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและ Hospitality การศึกษาและการสาธารณสุขในระดับภูมิภาค โดยมีประเทศไทยเป็นหนึ่งในศูนย์กลางที่สำคัญ

๒.๖.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี

๒.๖.๓ ตัวชี้วัด

๑) เพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว

๒) เพิ่มจำนวนบุคลากรจากต่างชาติ โดยเฉพาะผู้เชี่ยวชาญต่างๆ

๓) เพิ่มจำนวนนักศึกษาจากต่างประเทศ

๔) เพิ่มจำนวนผู้เข้ารับบริการทางสาธารณสุข

๒.๖.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

อยู่ระหว่างการตอบกลับจากหน่วยงาน

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๖.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

| แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๖ ขจัดอุปสรรคด้านการเคลื่อนย้ายคน | | |

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๖ ขจัดอุปสรรคด้านการเคลื่อนย้ายคน

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน (ล้านบาท)	วงเงิน แหล่งเงิน	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565								
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
- **ขยายการทำ visa on arrival**																					สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง	รอหน่วยงานจัดส่งข้อมูล	อยู่ระหว่างการตอบกลับจากหน่วยงาน	การสาธาณสุขและอุตสาหกรรมการผลิต เพื่อดึงดูดบุคลากรชั้นนำต่างๆ เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตในระดับภูมิภาค	- ลดเวลาที่ให้ในการรับรองมาตรฐานวิชาชีพ - เพิ่มจำนวนบุคลากรจากต่างชาติ โดยเฉพาะผู้เชี่ยวชาญแขนงต่างๆ
- **จัดทำ Single Visa** สำหรับการท่องเที่ยวในไทยและ CLMV																					คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนด้านการรวมกลุ่มในภูมิภาคร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง	รอหน่วยงานจัดส่งข้อมูล	อยู่ระหว่างการตอบกลับจากหน่วยงาน		
- **ลดขั้นตอนการตรวจคนเข้าเมือง** สำหรับผู้ที่เข้ารับบริการสาธารณสุข นักเรียน/นักศึกษา และผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ เช่น แพทย์ วิศวกร																					สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง	รอหน่วยงานจัดส่งข้อมูล	อยู่ระหว่างการตอบกลับจากหน่วยงาน		
- **ปรับปรุงการรับรองมาตรฐานวิชาชีพ**ให้มีความรวดเร็วขึ้น																					คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนด้านการรวมกลุ่มในภูมิภาคร่วมกับกระทรวง	อยู่ระหว่างการตอบกลับจากหน่วยงาน	อยู่ระหว่างการตอบกลับจากหน่วยงาน		

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๖ ขจัดอุปสรรคด้านการเคลื่อนย้ายคน

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
																					แรงงาน กระทรวงการ สาธารณสุข กระทรวงวิทยา ศาสตร์และ เทคโนโลยี BOI				

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๖.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

-

๒.๗ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๗ เร่งรัดการเจรจากับประเทศกลุ่มเป้าหมาย

ปัจจุบัน ประเทศในกลุ่ม CLMV จีน และอินเดีย นับเป็นคู่ค้าที่มีความสำคัญ ทั้งในแง่ของตลาดการบริโภคและการพัฒนาห่วงโซ่การผลิต นอกจากนี้ ประเทศตลาดเกิดใหม่อื่นๆ เช่นบังกลาเทศ และศรีลังกา ยังเป็นประเทศที่มีศักยภาพในฐานะคู่ค้าในอนาคตของไทย ดังนั้น ยุทธศาสตร์การเจรจาการค้าควรมุ่งเน้นกลุ่มประเทศเหล่านี้ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

๒.๗.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) เพื่อมุ่งเน้นการเจรจาการค้ากับประเทศกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่ม CLMV รวมถึงจีน อินเดีย และบังคลาเทศ ซึ่งมีบทบาทหลักในการขยายตลาดและห่วงโซ่อุปทานสู่ระดับภูมิภาค โดยเน้นการขจัดอุปสรรค การสนับสนุนการค้าการลงทุน และการเสริมเสร้างอุตสาหกรรมระดับภูมิภาค

๒.๗.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี

๒.๗.๓ ตัวชี้วัด

๑) จำนวนข้อตกลงทางการค้ากับประเทศเป้าหมาย

๒) มูลค่าการค้ากับประเทศเป้าหมาย

๓) มูลค่าการลงทุนในไทยและภูมิภาค

๒.๗.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๗.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๗ เร่งรัดการเจรจากับประเทศกลุ่มเป้าหมาย																							ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																							(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	2561				2562				2563				2564				2565											
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4							
9. การสร้างโครงสร้างพันธมิตรการค้าระดับทวิภาคี																							คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนด้านการรวมกลุ่มในภูมิภาค กระทรวงการต่างประเทศและกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ			เพื่อให้นโยบายการต่างประเทศของไทยมุ่งเน้นประเทศกลุ่มเป้าหมายเพื่อประโยชน์สูงสุดในการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและลดความเหลื่อมล้ำ เพื่อสร้างจุดแข็งของประเทศไทยให้เด่นชัดขึ้น โดยการเพิ่มเครือข่ายการค้าและการขยายตลาด	- เพิ่มจำนวนข้อตกลงทางการค้ากับประเทศเป้าหมาย - เพิ่มมูลค่าการค้ากับประเทศเป้าหมาย - เพิ่มมูลค่าการลงทุนในไทยและภูมิภาค - ลดจำนวนอุปสรรคทางการค้า การลงทุน และการเคลื่อนย้ายคน
- จัดทำ Targeted Trading Partners List หรือรายชื่อประเทศคู่ค้ากลุ่มเป้าหมาย โดยอาศัยทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อวางยุทธศาสตร์การเจรจาการค้าตามลำดับความสำคัญที่วางไว้																							คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนด้านการรวมกลุ่มในภูมิภาค	-	-		
- เร่งรัดการเจรจาการค้ากับบังคลาเทศ และศรีลังกา รวมถึงประเทศกลุ่มเป้าหมายที่ไม่เคยมีข้อตกลงทาง																							กระทรวงการต่างประเทศและกรม	อยู่ระหว่างการหารือ	อยู่ระหว่างการ	เพื่อสนับสนุน	

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๗ เร่งรัดการเจรจากับประเทศกลุ่มเป้าหมาย

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
การค้าการลงทุนกับประเทศไทย																					เจรจาการค้าระหว่างประเทศ	หน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข	หารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข	กรอบการค้าการลงทุนที่มีอาเซียนเป็นศูนย์กลาง	
10. สนับสนุนและเร่งรัดการตกลงการค้าภายใต้กรอบ RCEP																					คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนด้านการรวมกลุ่มในภูมิภาคร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศและกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ	-	-		

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๗.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

-

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๘ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๘ ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการไทยลงทุนในต่างประเทศ

เนื่องจากประเทศไทยมีขนาดของตลาดที่ค่อนข้างเล็กเมื่อเทียบกับประเทศอื่นที่มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่คล้ายคลึงกัน การมุ่งเน้นเพียงแค่ตลาดในประเทศจึงอาจไม่เพียงพอ ประกอบกับการเริ่มรวมกลุ่มกันในระดับภูมิภาค ไม่ว่าจะเป็นเชิงโครงสร้างพื้นฐานหรือเชิงธุรกิจ ได้นำมาซึ่งการขยายตลาดและฐานการผลิตจากระดับประเทศสู่ระดับภูมิภาค ทั้งหมดนี้ล้วนเป็นช่องทางที่เปิดกว้างให้ผู้ประกอบการไทยสามารถใช้เพื่อปรับปรุงการผลิตและขยายธุรกิจได้ ดังนั้น จึงควรมีมาตรการหรือนโยบายสนับสนุนผู้ประกอบการไทยในวงกว้าง เพื่อให้สามารถได้ใช้โอกาสที่เกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มเป็นภูมิภาค (Regional Integration) ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และสามารถก้าวสู่ความเป็นผู้ประกอบการระดับอาเซียน (ASEAN Multinationals) ต่อไป

๒.๘.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) เพื่อใช้ที่ตั้งของประเทศไทยอันเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญในภูมิภาคให้เป็นประโยชน์สำหรับการขยายโอกาสให้ผู้ประกอบการไทย โดยเฉพาะ SME ได้มีโอกาสขยายตลาดและ/หรือการผลิตสู่ภูมิภาค เพื่อช่วยพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทยในระดับนานาชาติ

๒.๘.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๓ ปี

๒.๘.๓ ตัวชี้วัด

๑) มูลค่าการลงทุนในต่างประเทศของผู้ประกอบการไทย

๒) รายได้จากต่างประเทศของผู้ประกอบการไทย

๒.๘.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

อยู่ระหว่างการตอบกลับจากหน่วยงาน

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๘.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๘ ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการไทยลงทุนในต่างประเทศ

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน (ล้านบาท)	วงเงิน แหล่งเงิน	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565								
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
11. การส่งเสริมการลงทุนในต่างประเทศ																					BOI กระทรวงการคลัง คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนด้านการรวมกลุ่มในภูมิภาคร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศและกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ	อยู่ระหว่างการตอบกลับจากหน่วยงาน	อยู่ระหว่างการตอบกลับจากหน่วยงาน	1. เพื่อให้ BOI มีกำลังมากขึ้นในการช่วยให้ผู้ประกอบการไทยขยายสู่ภูมิภาค 2. เพื่อให้ผู้ประกอบการ SME ได้รับประโยชน์มากขึ้นจากการรวมกลุ่มในภูมิภาค 3. เพื่ออาศัยความชำนาญจากรัฐและเอกชนในการส่งเสริมการลงทุนในต่างประเทศของผู้ประกอบการไทย	1. เพิ่มมูลค่าการลงทุนในต่างประเทศของผู้ประกอบการไทย 2. เพิ่มรายได้จากต่างประเทศของผู้ประกอบการไทย
- **BOI Outbound:** เพิ่มอำนาจและบทบาทหน้าที่ของ BOI เพื่อช่วยให้ผู้ประกอบการไทยขยายสู่ภูมิภาค โดยเน้น CLMV (ในลักษณะคล้าย JETRO)																					BOI	-	-		
- **จัดทำมาตรการส่งเสริมการลงทุนในต่างประเทศ:** สำหรับผู้ประกอบการไทย ทั้งมาตรการจูงใจทางการเงินและไม่ใช่ทางการเงิน																					BOI/ กระทรวงการคลัง	อยู่ระหว่างการตอบกลับจาก	อยู่ระหว่างการตอบกลับจากหน่วยงาน		

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๘ ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการไทยลงทุนในต่างประเทศ

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
																						หน่วยงาน			
- **จัดตั้ง Team Thailand และวางกลยุทธ์การเจรจาการค้า:** ผ่านการมีส่วนร่วมของทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อส่งเสริมการลงทุนในต่างประเทศของผู้ประกอบการไทย																					คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนด้านการรวมกลุ่มในภูมิภาคร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศและกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ	อยู่ระหว่างการตอบกลับจากหน่วยงาน	อยู่ระหว่างการตอบกลับจากหน่วยงาน		

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๘.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

-

๒.๙ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๙ Connectivity: พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในประเทศ

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานนับเป็นนโยบายที่สำคัญในการสร้างอุตสาหกรรมเป้าหมาย เนื่องการพัฒนาดังกล่าวจะเป็นปัจจัยที่สำคัญในการลดต้นทุน และอำนวยความสะดวกให้กับนักลงทุนและการทำธุรกิจของภาคอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานนั้นจะมุ่งเน้นไปที่อุตสาหกรรมเป้าหมายที่เกี่ยวข้องเป็นหลัก เช่น การเชื่อมต่อเส้นทางคมนาคม ทั้งทางถนนสู่พื้นที่เกษตร และทางรางเพื่อเชื่อมพื้นที่อุตสาหกรรมในภูมิภาค การขยายท่าอากาศยานเพื่อสนับสนุนการเป็นศูนย์กลางคลัสเตอร์อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและ Hospitality การสาธารณสุข และการศึกษา ตลอดจนการยกระดับท่าเรือของประเทศไทยให้สามารถรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค

๒.๙.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) เพื่อขจัดอุปสรรคด้านการขนส่งและโลจิสติกส์ เชื่อมโยงตลาดและแหล่งการผลิตในห่วงโซ่อุปทาน และช่วยดึงดูดการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายระดับภูมิภาคที่ตั้งใจจะพัฒนา

๒) เพื่ออำนวยความสะดวกด้านการเดินทาง ซึ่งจะช่วยดึงดูดการลงทุนในเพื่อตั้งสำนักงานระดับภูมิภาค และช่วยส่งเสริมให้ไทยเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรม Hospitality การสาธารณสุข และการศึกษา ที่สำคัญแห่งหนึ่งในภูมิภาค

๒.๙.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี

๒.๙.๓ ตัวชี้วัด

๑) ต้นทุนการขนส่งระหว่างประเทศไทยและ CLMV

๒) เวลาในการขนส่งระหว่างประเทศไทยและ CLMV

๓) มูลค่าการค้าระหว่างไทยและ CLMV จีนและอินเดีย

๔) จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในประเทศไทยและ CLMV

๒.๙.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

อยู่ระหว่างการศึกษา/อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๙.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

| แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๙ Connectivity: พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในประเทศ | | |

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๙ Connectivity: พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในประเทศ

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
																						อากาศยานอู่ตะเภา* สำหรับโครงการอื่นๆอยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข	ยานอู่ตะเภา สำหรับโครงการอื่นๆอยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข	รับบริการสาธารณสุข นักเรียน/นักศึกษา และดึงดูดบริษัทและบุคลากรชั้นนำต่างๆ 3.เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและ Hospitality	อุตสาหกรรมเป้าหมาย 4. จำนวนโครงการที่ก่อสร้างเสร็จสิ้นภายในเวลาและงบประมาณที่กำหนด 5. จำนวนเส้นทางการบินระหว่างประเทศไทยและ CLMV
- **พัฒนาการเชื่อมโยงทางราง** เช่น ระหว่างไทยและ CLMV โดยเน้นเส้นทางที่เชื่อมโยงแหล่งการผลิตที่สำคัญ เช่น ระบบรางจากกทม./ EEC สู่กัมพูชาและโฮจิมินห์ซิตี้เพื่อเชื่อมโยงคลัสเตอร์อิเล็กทรอนิกส์																				กระทรวงคมนาคม	อยู่ระหว่างการศึกษา	อยู่ระหว่างการศึกษา	อุตสาหกรรมการสาธาณสุขและอุตสาหกรรมการผลิตในระดับภูมิภาค	6. ลดเวลาในการเดินทางระหว่างประเทศไทยและ CLMV 7. เพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้า

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๙ Connectivity: พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในประเทศ

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
- **ยกระดับท่าเรือต่างๆของไทย** เช่น วางบทบาทท่าเรือแหลมฉบัง ให้เป็นประตูสู่ภูมิภาคอินโดจีน																					กระทรวงคมนาคม ร่วมกับการท่าเรือแห่งประเทศไทย และสกรศ.	๑๔๑,๖๓๕ ล้านบาท สำหรับการพัฒนาท่าเรือแหลมฉบัง Phase III*	PPP และงบประมาณภาครัฐ สำหรับการพัฒนาท่าเรือแหลมฉบัง Phase III	4. เพื่อเชื่อมโยงแหล่งผลิตและตลาดที่สำคัญต่อการสร้างอุตสาหกรรมเป้าหมายระดับภูมิภาค 5. เพื่อส่งเสริมให้ไทยเป็น Logistics Hub ที่สำคัญ โดยอำนวยความสะดวกด้านการขนส่งและสนับสนุนการสร้างอุตสาหกรรมเป้าหมายระดับภูมิภาค	มาในประเทศไทยและCLMV 8. เพิ่มจำนวนผู้ที่เข้ารับบริการสาธารณสุข นักเรียน/นักศึกษาและบุคลากรชั้นนำต่างๆ ในประเทศไทย 9. เพิ่มจำนวนสำนักงานของบริษัทชั้นนำต่างๆ ที่ตั้งในประเทศไทย 10. จำนวนท่าเรือที่มีการวางบทบาทระดับภูมิภาคและยกระดับโครงสร้างพื้นฐานภายในเวลาและงบประมาณที่กำหนด

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๑.๒.๙.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

-

๒.๑๐ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑๐ Connectivity: พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระดับภูมิภาค

นอกจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในประเทศแล้ว การพัฒนาเพื่อปลดล็อคด้านโครงสร้างพื้นฐานระหว่างไทยและกลุ่มประเทศ CLMV ยังมีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างอุตสาหกรรมเป้าหมายระดับภูมิภาค อีกทั้งประเทศในกลุ่ม CLMV ยังมีความต้องการในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอีกมากตลอด ๑๕ ปีข้างหน้า ดังนั้น ประเทศไทยควรเพิ่มบทบาทในการสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจของภูมิภาค กล่าวคือ สนับสนุนและวางแผนการสร้าง Infrastructure Network ของภูมิภาคในลักษณะที่เป็นประโยชน์แก่ทุกฝ่าย นอกจากนี้ การเพิ่มบทบาทดังกล่าวยังถือเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นระหว่างกลุ่มประเทศCLMV และไทย ซึ่งจะช่วยสนับสนุนการรวมกลุ่มเป็นภูมิภาคอีกทางหนึ่งด้วย

๒.๑๐.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) เพื่อผลักดันวาระการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน รวมถึงการประสานงานและติดตามผลการดำเนินงานตามข้อตกลงต่างๆ ในระดับ CLMVT

๒) เพิ่มบทบาทของประเทศไทยในการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้านและมุ่งไปสู่การพัฒนาของภูมิภาคโดยรวม

๒.๑๐.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๓ ปี

๒.๑๐.๓ ตัวชี้วัด

๑) จำนวนโครงการโครงสร้างพื้นฐานที่ได้ตกลงกันระหว่างไทยและ CLMV ซึ่งได้ดำเนินการตามเวลาและงบประมาณที่กำหนด

๒) ต้นทุนการขนส่งระหว่างไทยและ CLMV

๓) อันดับคุณภาพโครงสร้างพื้นฐานในไทยและ CLMV

๒.๑๐.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข/อยู่ระหว่างการศึกษา

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๑๐.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑๐ Connectivity: พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระดับภูมิภาค

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
14. จัดตั้ง Platform ร่วม สำหรับไทยและ CLMV เช่นสำนักเลขาธิการ ACMECS																					คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนด้านการรวมกลุ่มในภูมิภาค ร่วมกับองค์กรอื่นๆจากประเทศในกลุ่ม CLMV	อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข	อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข	เพื่อให้มีเจ้าภาพหลักในการผลักดันวาระการพัฒนาระดับ CLMVT รวมถึงการประสานงานและติดตามผลการดำเนินงานตามข้อตกลงต่างๆในระดับ CLMVT	มี Platform ร่วมให้ประเทศไทยและ CLMV ทำงานร่วมกัน
15. จัดทำ ACMECS Connectivity Master Plan ซึ่งรวมถึงแผนการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าในระดับภูมิภาค (regional value chain integration) และแผนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระหว่างประเทศ																					สำนักเลขาธิการ ACMECS หรือ Platform ร่วมระหว่างประเทศไทยและ CLMV	อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข	อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข	เพื่อให้มีแผนการซึ่งจะนำมาสู่ข้อตกลงระหว่างประเทศในการพัฒนาระดับภูมิภาค	มี ACMECS Connectivity Master Plan
17. จัดตั้ง ACMECS Infrastructure Fund หรือกองทุนเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระดับ																					สำนักเลขาธิการ ACMECS หรือ Platform ร่วม	อยู่ระหว่างการศึกษา	อยู่ระหว่างการศึกษา	เพื่อช่วยสนับสนุนด้านแหล่งทุนในการพัฒนาโครงสร้าง	- มีกองทุนเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระดับภูมิภาค และแหล่ง

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑๐ Connectivity: พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระดับภูมิภาค

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน (ล้านบาท)	วงเงิน แหล่งเงิน	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565								
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
ภูมิภาค																					ระหว่างประเทศไทยและ CLMV			พื้นฐานระหว่างประเทศ	ทุนที่เพียงพอ - จำนวนโครงการโครงสร้างพื้นฐานที่ได้ตกลงกันระหว่างไทยและ CLMV ซึ่งได้ดำเนินการตามเวลาและงบประมาณที่กำหนด - ลดต้นทุนการขนส่งระหว่างไทยและ CLMV - เพิ่มอันดับคุณภาพโครงสร้างพื้นฐานในไทยและ CLMV

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๑๐.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

-

ส่วนที่ ๒
เรื่องและประเด็นปฏิรูป
หัวข้อที่ ๑ : การปฏิรูปด้านความสามารถในการแข่งขัน
หัวข้อย่อย ๑.๓ : ระบบนิเวศด้านวิจัยพัฒนาและนวัตกรรม (R&D, Innovation Ecosystem)

ประเทศไทยกำลังเผชิญกับแรงกดดันจากการแข่งขันกับทั้งประเทศที่มีศักยภาพในการผลิตสินค้าด้วยต้นทุนที่ต่ำเช่นประเทศกัมพูชาและประเทศที่ได้มุ่งเน้นในการผลิตสินค้าที่มีมูลค่าสูง เช่น ประเทศสิงคโปร์ ในการที่จะบรรลุเป้าหมายในการเติบโตอย่างยั่งยืนและสนับสนุนอุตสาหกรรมเป้าหมาย เช่น เกษตรกรรม ธุรกิจโรงแรมและบริการอาหาร รถยนต์ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ ธุรกิจชีวภาพ ธุรกิจดิจิทัล ธุรกิจสุขภาพ และธุรกิจการศึกษา ประเทศไทยจำเป็นต้องเสริมและสร้างข้อได้เปรียบในการแข่งขัน (Competitive Advantage) ผ่านการปฏิวัติทางเทคโนโลยีและดิจิทัลของประเทศ

การวิจัยพัฒนาที่นำไปสู่นวัตกรรมในเชิงระบบและผลิตภัณฑ์สำหรับภาคอุตสาหกรรมต่างๆ มีความสำคัญอย่างมากต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่องและการคงขีดความสามารถในการแข่งขันในโลกที่เศรษฐกิจที่มีความเชื่อมโยงซึ่งกันและกันและที่พึ่งพาเศรษฐกิจดิจิทัลสูงมากขึ้นในปัจจุบัน นวัตกรรมซึ่งช่วยทั้งในการเพิ่มทั้งผลิตภาพแรงงานและผลิตภาพทุนจึงเป็นปัจจัยหลักในการเพิ่มโอกาสการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศโดยเฉพาะการพัฒนาผ่านอุตสาหกรรมเป้าหมายต่างๆ

นวัตกรรมไม่ได้เป็นผลผลิตของนโยบายใดนโยบายหนึ่งของรัฐบาลแต่เป็นผลของการปฏิสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพของปัจจัยต่างๆในระบบนิเวศ โดยระบบนิเวศการวิจัยพัฒนาที่มีประสิทธิภาพมักประกอบด้วย ระบบที่อาจารย์มหาวิทยาลัยมีทรัพยากรและแรงจูงใจในการทำงานวิจัยที่มีคุณภาพและมีช่องทางการทำงานร่วมกับภาคเอกชนเพื่อทำโครงการวิจัยประยุกต์ และระบบที่ทรัพย์สินทางปัญญานั้นได้รับการจดทะเบียนและปกป้องอย่างมีประสิทธิภาพ ประเทศยังต้องมีระบบนิเวศของวิสาหกิจเริ่มต้นที่เติบโตได้เร็วสามารถอำนวยให้เกิดการเชื่อมโยงกันเองของผู้ประกอบการและบุคลากรวิสาหกิจเริ่มต้น(สตาร์ทอัพ) กับองค์กรใหญ่ กับผู้ลงทุน กับหน่วยงานสนับสนุนของรัฐ และกับระบบนิเวศวิจัยพัฒนาเพื่อเข้าถึงนวัตกรรมทางเทคโนโลยี

ระบบนิเวศเหล่านี้ต้องได้รับการสนับสนุนด้วยกรอบการสนับสนุนนวัตกรรมต่างๆ ทั้งในด้านการพัฒนากฎเกณฑ์ การพัฒนาทักษะ และการพัฒนามาตรการสนับสนุน เนื่องจากประโยชน์ของนวัตกรรมต่อเศรษฐกิจในองค์รวมไม่ได้จำกัดอยู่กับเฉพาะผู้วิจัยในนวัตกรรมแต่ยังส่งผลกระทบภายนอกกับสังคมในด้านบวก (Spillover effects) อีกทั้งการทำวิจัยพื้นฐานบ่อยครั้งไม่ได้มีผลลัพธ์โดยตรงต่อการสร้างนวัตกรรมที่มีมูลค่าทางธุรกิจ ในหลายกรณีผู้วิจัยจึงไม่ได้รับผลตอบแทนจากมูลค่าที่สร้างในเชิงประโยชน์รวมต่อเศรษฐกิจ รัฐบาลจึงสามารถสนับสนุนและดึงดูดการสร้างนวัตกรรมโดยสร้างความมั่นใจให้กับผู้วิจัยว่าจะได้รับผลตอบแทนที่เหมาะสมจากนวัตกรรมที่สร้างขึ้น ยกตัวอย่างเช่น การสร้างระบบปกป้องทรัพย์สินทางปัญญาที่เข้มแข็ง การสนับสนุนการสร้างมูลค่าจากผลงานวิจัย และการส่งเสริมการวิจัยพัฒนาในเชิงพาณิชย์

เมื่อดูจากการจัดอันดับดัชนีนวัตกรรมโลก (Global Innovation Index) ซึ่งครอบคลุมถึงทั้งด้านการวิจัยพัฒนาและด้านการปกป้องทรัพย์สินทางปัญญา ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับอยู่ที่อันดับที่ ๕๑ ซึ่งยังตามหลังประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคอย่างเช่นมาเลเซียซึ่งได้อันดับที่ ๓๗ และประเทศจีนซึ่งได้อันดับที่ ๒๒ และเมื่อ

เปรียบเทียบกับประเทศในกลุ่มรายได้ปานกลางทั้งหมด ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ ๑๐ และอยู่ในอันดับกึ่งกลางเมื่อเปรียบกับประเทศกลุ่มอาเซียน ซึ่งการจัดอันดับดัชนีนวัตกรรมโลกนั้นวัดสภาวะของปัจจัยแวดล้อมต่างๆ เช่น สถาบันการศึกษา โครงสร้างพื้นฐาน และ ธุรกิจ เป็นต้น และตัวชี้วัดต่างๆเช่น การสร้างองค์ความรู้ การกระจายความรู้ และผลผลิตความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

ประเทศไทยยังลงทุนในการทำการวิจัยน้อยมากเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคเดียวกันและประเทศที่เป็นผู้นำด้านการวิจัยรายจ่ายในการวิจัยพัฒนา (GERD) สำหรับภาครัฐและภาคเอกชนปัจจุบันที่ร้อยละ ๐.๖ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ในขณะที่ประเทศที่เป็นผู้นำด้านการวิจัยส่วนใหญ่ เช่น ประเทศจีน สิงคโปร์ และเยอรมัน ตั้งเป้าหมายในการลงทุนวิจัยพัฒนาไว้ที่ร้อยละ ๒.๕ ถึงร้อยละ ๓ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ ส่วนประเทศในกลุ่มรายได้ปานกลางระดับสูง เช่น ประเทศจีน มาเลเซีย และ รัสเซีย มักจะตั้งเป้าหมายในการลงทุนวิจัยพัฒนาไว้ที่ร้อยละ ๑ ขึ้นไป[๓]

ถึงแม้ประเทศไทยจะมีความมุ่งมั่นในเชิงนโยบายที่จะพัฒนาระบบทรัพย์สินทางปัญญา ประเทศไทยยังอยู่ในอันดับที่ ๑๐๖ ในการจัดอันดับในสาขา “การปกป้องทรัพย์สินทางปัญญา” ของดัชนีความสามารถทางการแข่งขันระดับโลก (Global Competitiveness Index) ในปี ๒๕๖๐ ถึงปี ๒๕๖๑ ซึ่งตามหลังประเทศที่เป็นผู้นำในด้านนี้ ประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาค และประเทศในกลุ่มรายได้ปานกลางระดับสูงอื่นๆอยู่มาก ระบบที่มีประสิทธิภาพในการปกป้องทรัพย์สินทางปัญญานั้นมักประกอบไปด้วย การมีกฎหมายปกป้องทรัพย์สินทางปัญญาที่ได้รับการพัฒนาเป็นอย่างดี การมีระบบจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาที่รวดเร็ว และการมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อปกป้องสิทธิบัตรที่ได้รับการอนุมัติ ในสถานการณ์ปัจจุบันประเทศไทยนั้นเพิ่งหลุดจาก U.S. Priority Watchlist เมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๖๑ ซึ่งแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นในการปกป้องทรัพย์สินทางปัญญา อย่างไรก็ตามในเชิงของประสิทธิภาพในการอนุมัติสิทธิบัตร ประเทศไทยยังมีใบอนุมัติที่ยังไม่ได้รับการพิจารณาคงค้างจำนวนมาก โดยการอนุมัติสิทธิบัตรใช้ระยะเวลาถึง ๗.๕ ปี ซึ่งยาวกว่าสหรัฐอเมริกา ที่ใช้เวลา ๓ ปีในการอนุมัติสิทธิบัตรอยู่มาก

<u>แผนภาพที่ ๑ : การประเมินโดยเปรียบเทียบโดยใช้ตัวชี้วัดและการจัดลำดับของโลก</u>

ตัวชี้วัด	ไทย	สิงคโปร์	เยอรมนี	อิสราเอล	จีน	สหรัฐอเมริกา	มาเลเซีย
ดัชนีนวัตกรรมโลก [ลำดับประเทศ/127]	51	7	9	17	22	4	37
ค่าใช้จ่ายด้าน R&D ของบริษัท [คะแนน1-7, 7 ดีที่สุด]	3.6	5.0	5.6	5.7	4.4	5.7	5.3
ค่าใช้จ่ายด้าน R&D [% of GDP]	0.6%	2.2%	2.9%	4.3%	2.1%	2.8%	1.3%
ความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยและอุตสาหกรรม [คะแนน 1-7, 7 ดีที่สุด]	3.8	5.5	4.2	5.6	4.3	5.6	5.2
การจดสิทธิบัตร [จำนวนสิทธิบัตร/ประชากรล้านคน]	1.4	194	219	247	15.2	175	11.3
การปกป้องทรัพย์สินทางปัญญา [คะแนน 1-7, 7 ดีที่สุด]	3.3	6.3	5.8	5.7	4.3	5.9	5.3

ประเทศที่เป็นกรณีศึกษาที่ประสบความสำเร็จ

ที่มา ดัชนีความสามารถทางการแข่งขันระดับโลก 2017-18, ธนาคารโลก, ดัชนีนวัตกรรมโลก 2017

[๓] ธนาคารโลก

ประเทศที่เป็นผู้นำในด้านการพัฒนาระบบนิเวศการวิจัยพัฒนาแม้มีแนวทางที่ต่างกันแต่ต่างมีปัจจัยความสำเร็จที่คล้ายคลึงกันดังนี้

- มีกระทรวงหรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งที่เป็นผู้นำในการวางยุทธศาสตร์และกำหนดทิศทางการวิจัยพัฒนารวมของประเทศ: โดยมีอำนาจในการควบคุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยพัฒนาทั้งหมดและเป็นผู้จัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานต่างๆ ซึ่งหน่วยงานต่างๆจะนำงบประมาณที่เป็นของตนไปดำเนินการในแต่ละโครงการของตนอย่างสอดคล้องกับยุทธศาสตร์รวมของประเทศ ยกตัวอย่างเช่นประเทศเยอรมันได้ให้งบประมาณพื้นฐานกับสถาบันวิจัยพัฒนาและมหาวิทยาลัยต่างๆ แต่ทุกหน่วยงานต้องแข่งขันเพื่อของบเพิ่มเติมผ่านเกณฑ์การพิจารณาที่โปร่งใสซึ่งนำไปสู่ข้อเสนอโครงการและงานวิจัยที่มีคุณภาพ ในขณะที่ประเทศสิงคโปร์ได้กำหนดแผนสำหรับโครงการวิจัยพัฒนา ๕ ปีที่ชัดเจนสำหรับเรื่องวิจัยที่ถูกคัดเลือกให้ได้รับความสำคัญเป็นพิเศษและมีงบรวมที่ถูกจัดสรรเพื่อการพัฒนาในแต่ละเรื่องการวิจัยหลักของประเทศ

- การที่รัฐบาลนั้นให้ความสำคัญกับกิจกรรมการวิจัยพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาหลายปี เนื่องจากลงทุนในการวิจัยพัฒนาใช้เวลาหลายปีกว่าจะทำให้เกิดการเพิ่มขึ้นของนวัตกรรม รัฐบาลต้องมีความอดทนและไม่หยุดการลงทุนเพื่อการวิจัยพัฒนา ถึงแม้ว่าจะไม่เห็นผลลัพธ์ที่คาดหวังในระยะสั้นหลังการลงทุนหรือการปรับโครงสร้างระบบการวิจัยของประเทศ เช่น ประเทศจีนได้เพิ่มการลงทุนในการศึกษาและการวิจัยพัฒนาจำนวนมากในช่วงสิบปีที่ผ่านมาและถึงแม้ระบบการวิจัยพัฒนาของประเทศจีนจะได้พัฒนาไปอย่างมาก แต่ผลลัพธ์จากตัวชี้วัดทางนวัตกรรมต่างๆ เช่น จำนวนของสิทธิบัตร และ การตีพิมพ์งานวิจัย ยังเติบโตในอัตราที่ช้ากว่าการลงทุนในการวิจัยอยู่มาก

- รัฐบาลต้องมีกรอบการกำกับและกฎหมายที่อำนวยต่อการพัฒนานวัตกรรม ทั้งในเชิงของการจดทรัพย์สินทางปัญญาที่รวดเร็วและการปกป้องทรัพย์สินทางปัญญาอย่างมีประสิทธิภาพ และในเชิงของสภาพแวดล้อมการประกอบธุรกิจซึ่งรวมถึง การจัดตั้งธุรกิจ การลดข้อจำกัดในการนำเข้าและส่งออกชิ้นส่วนและผลิตภัณฑ์ และการสนับสนุนกิจกรรมการทำวิจัยพัฒนา ยกตัวอย่างเช่น ประเทศอิสราเอลให้การสนับสนุนอย่างมากเพื่อให้บริษัทสามารถตั้งตัวได้ ผ่านการให้ทุนและนโยบายจูงใจทางภาษี พร้อมทั้งจัดตั้งโครงการที่ให้ทุนการวิจัยพัฒนาอย่างเต็มที่

- ประเทศที่เป็นผู้นำด้านการวิจัยพัฒนานั้นมีฐานบุคลากรที่มีทักษะที่แข็งแกร่ง ด้วยความยืดหยุ่นของนโยบายการดึงดูดผู้วิจัยต่างชาติหรือผู้ประกอบการเพื่อเสริมสร้างทักษะที่ต้องการในการพัฒนาระบบวิจัยพัฒนาของประเทศ ตัวอย่างเช่น ประเทศเยอรมันให้การสนับสนุนอย่างมากในโครงการแลกเปลี่ยนการวิจัยในภาคการศึกษา ในขณะที่ประเทศสิงคโปร์อนุญาตให้ผู้วิจัยหรือผู้ประกอบการที่ต้องการเริ่มต้นธุรกิจสามารถได้รับใบอนุญาตการทำงานได้โดยง่าย

- ประเทศที่ประสบความสำเร็จนั้นยังมีระบบการเชื่อมโยงโครงงานวิจัยภาครัฐกับภาคเอกชนที่ดี ซึ่งโดยทั่วไปแล้วระบบดังกล่าวจะประกอบด้วย ศูนย์กลางการวิจัย สำนักงานเพื่อถ่ายโอนเทคโนโลยี และการร่วมมือระหว่างภาคมหาวิทยาลัยและภาคธุรกิจผ่านการแข่งขันเพื่อชิงงบ ยกตัวอย่างเช่น ไบโอโพลิส (Biopolish) และ ฟิวชั่นโพลิส (Fusionpolis) ของสิงคโปร์เป็นศูนย์กลางการวิจัยพัฒนาที่รัฐบาลได้ให้สถานที่ เครื่องมือ และอุปกรณ์การทำวิจัย ของแต่ละอุตสาหกรรมและได้ให้การสนับสนุนเทคโนโลยีและพนักงานด้านวิทยาศาสตร์ โดยจัดตั้งใกล้กับมหาวิทยาลัยหรือสำนักงานใหญ่ของบริษัทต่างๆ เพื่อลดต้นทุนคงที่ในการทำวิจัยพัฒนาของธุรกิจรายกลางและย่อยและองค์กรขนาดใหญ่ และเพื่อก่อให้เกิดการร่วมมือระหว่างผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยและองค์กรธุรกิจในการวิจัยในแต่ละด้าน

ประเทศไทยมีแผนแนวทางการพัฒนาการวิจัยที่ดีหลายแผน รวมถึงมีศูนย์วิจัยและมหาวิทยาลัยที่ดีหลายที่ เพียงแต่ระบบนิเวศโดยรวมยังแตกแยกกระจัดกระจาย โดยแต่ละกระทรวงและหน่วยงานมีแผนแนวทางการทำวิจัยของตนเองและแต่ละคนต่างทำเรื่องของบเพื่อทำโครงการของตน โดยประเทศไทยยังขาดแผนยุทธศาสตร์การทำวิจัยของชาติที่ชัดเจนและขาดระบบเปรียบเทียบเพื่อจัดลำดับความสำคัญของโครงการวิจัยที่เสนอโดยหน่วยงานต่างๆ

ในขณะเดียวกันระบบนิเวศของวิสาหกิจเริ่มต้น หรือ สตาร์ทอัพ และธุรกิจที่อยู่ในช่วงเติบโต หรือสเกลอัพนั้น ได้เริ่มมีการก่อตัวที่ดี โดยระหว่างปี ๒๕๕๕ ถึงปี ๒๕๖๑ บริษัทสตาร์ทอัพที่ได้รับการร่วมลงทุนเพิ่มจาก ๐ รายเป็น ๗๕ ราย และมีวงเงินการร่วมลงทุนที่ ๑๗๕ ล้านเหรียญสหรัฐ และมีนักร่วมลงทุน (Angel) ๔๐ ราย และ กลุ่มทุน (Venture Capital) ๗๐ รายสนใจที่จะลงทุนในตลาดไทย แต่เมื่อเทียบกับระบบนิเวศด้านสตาร์ทอัพชั้นนำของโลก อย่าง ซิลิคอนวัลเลย์ในสหรัฐอเมริกา หรือระบบนิเวศที่ต่างๆ เช่น สิงคโปร์ เทลอาวีฟ เบอร์ลิน หรือ ลอนดอน ซึ่งมีบริษัทสตาร์ทอัพในหลักหลายร้อยหรือหลายพันรายและมีการร่วมทุนในระดับหลายพันล้านเหรียญสหรัฐ กิจกรรมสตาร์ทอัพในประเทศไทยยังเล็กมาก ในขณะที่คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจเริ่มต้นได้เริ่มต้นในการร่วมจัดกิจกรรมส่งเสริมต่างๆ แต่แนวทางการส่งเสริมในภาพรวมยังแตกแยกและกระจัดกระจาย โดยยังขาดหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำหนดแผนชาติที่ใช้ส่งเสริมธุรกิจต่างๆตลอดช่วงอายุของธุรกิจตั้งแต่เริ่มต้นธุรกิจหรือเป็นธุรกิจสตาร์ทอัพจนถึงช่วงขยายตัวหรือเป็นธุรกิจสเกลอัพ

ในการที่จะเสริมสร้างความเข้มแข็งในระบบนิเวศด้านนวัตกรรมประเทศไทยควรตั้งเป้าหมายที่จะ

- เพิ่มอันดับในดัชนีนวัตกรรมโลก (Global Innovation Index) จากอันดับที่ ๕๑ ในปัจจุบันให้ดีขึ้น
- เพิ่มอันดับในสาขาการปกป้องด้านทรัพย์สินทางปัญญาจากอันดับที่๑๐๖ ในปัจจุบันให้ดีขึ้น
- เพิ่มจำนวนของสตาร์ทอัพที่ได้รับการร่วมลงทุนในระดับ “Series A” หรือในวงเงินร่วมลงทุน ๖๐ ล้านบาทขึ้นไป

เพื่อให้สัมฤทธิ์ในเป้าหมายในข้างต้น ประเทศไทยมีความจำเป็นที่จะต้องยกระดับขีดความสามารถด้านนวัตกรรมไปอีกระดับ โดยประเทศไทยจำเป็นต้องเริ่มจากการดำเนินการหลักกล่าวคือ

- สร้างศูนย์วิจัยพัฒนากลางแห่งชาติซึ่งวางกรอบแนวทางกลยุทธ์ เป็นเจ้าของและเป็นผู้จัดสรรงบเพียงหน่วยงานเดียวในการทำวิจัยพัฒนาให้กับหน่วยงานในปัจจุบันที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำการวิจัยทุกหน่วยงาน โดยใช้หลักเกณฑ์การจัดสรรงบผ่านระบบการแข่งขันโครงการวิจัยเพื่อเพิ่มคุณภาพของการทำการวิจัยและสร้างแรงจูงใจในการทำงานวิจัยที่มีมูลค่าทางธุรกิจ พร้อมทั้งการออกมาตรการเพื่อจูงใจให้เกิดการเพิ่มรายจ่ายในการวิจัยพัฒนาจากในปัจจุบันที่ร้อยละ ๐.๖ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศต่อปี เป็นร้อยละ ๒ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศต่อปีในระยะเวลา ๕ ปี
- เพิ่มความสามารถและสมรรถภาพของกรมทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อที่ทำให้ระบบการจดและปกป้องทรัพย์สินทางปัญญารวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- จัดตั้งหน่วยงานกลางที่ดูแลธุรกิจสตาร์ทอัพและสเกลอัพที่มีหน้าที่วางกรอบกลยุทธ์ของชาติสำหรับธุรกิจสตาร์ทอัพและสเกลอัพโดยทำการประเมินจากช่องว่างต่างๆในตลาด พร้อมทั้งเป็นหน่วยงานเจ้าของงบในการส่งเสริมธุรกิจสตาร์ทอัพและสเกลอัพรวมทั้งมีหน้าที่กำกับดูแลแนวทางการดำเนินการและกิจกรรมส่งเสริมสตาร์ทอัพและสเกลอัพต่างๆ

๒.๑ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑ : การจัดตั้งศูนย์กลางการวิจัยและพัฒนา

ศูนย์วิจัยพัฒนากลางนั้นควรถูกกำหนดให้เป็นผู้วางแผนยุทธ์ศาสตร์การวิจัยพัฒนาแห่งชาติและดูแลการขับเคลื่อนแผนผ่านโครงสร้างการวิจัยพัฒนาต่างๆ เพื่อให้สามารถดำเนินการเพิ่มคุณภาพและปริมาณของการวิจัยพัฒนา ศูนย์วิจัยพัฒนากลางต้องมีองค์ประกอบหลักดังนี้

ศูนย์วิจัยพัฒนากลางควรเป็นผู้ดูแลการจัดสรรงบประมาณการวิจัยพัฒนาของประเทศทั้งหมดโดยงบส่วนหนึ่งควรถูกสำรองไว้สำหรับการวิจัยเพื่อสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมาย โดยควรจัดสรรงบโดยแบ่งตามประเภทของการวิจัยพัฒนา กล่าวคือ การวิจัยพัฒนาพื้นฐาน การวิจัยพัฒนาประยุกต์ และ การวิจัยพัฒนาร่วมระหว่างหน่วยงานภาคการศึกษาและหน่วยงานของรัฐ

ศูนย์วิจัยพัฒนากลางจะเป็นผู้จัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานวิจัยพัฒนาต่างๆของรัฐบนพื้นฐานของการแข่งขันโดยต้องมีเกณฑ์การพิจารณาที่ชัดเจนเพื่อให้ได้ข้อเสนอการวิจัยที่มีคุณภาพ รวมทั้งมีการติดตามประเมินผลโครงการต่างๆ ทั้งนี้เกณฑ์การพิจารณาของงานวิจัยประยุกต์จะประเมินถึงมูลค่าทางพาณิชย์ของงานวิจัย เช่น ก่อให้เกิดการสร้างทรัพย์สินทางปัญญาหรือไม่ และประโยชน์และมูลค่าจากทรัพย์สินทางปัญญาดังกล่าวหากมีการจำหน่ายลิขสิทธ์ของงานวิจัยหรือหุ้นของบริษัทย่อยที่จัดตั้งขึ้น (Spin-out)

ในการทำการวิจัย ถึงแม้หน่วยงานเจ้าสังกัดจะเป็นผู้ดำเนินการโครงการวิจัยพัฒนาต่างๆ การที่ศูนย์วิจัยพัฒนากลางเป็นผู้จัดสรรงบประมาณโดยคำนึงว่าโครงการที่เสนอสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติหรือไม่ จะทำให้การทำวิจัยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ศูนย์วิจัยพัฒนากลางยังควรสร้างกรอบการจูงใจในการพัฒนาคุณภาพงานวิจัยผ่านการเพิ่มหรือการตัดงบประมาณในอนาคตของโครงการวิจัย โดยทำการประเมินผลงานการวิจัยโดยใช้ตัวชี้วัดด้านระยะเวลา งบประมาณ และคุณภาพ เช่นการสร้างทรัพย์สินทางปัญญา การสร้างมูลค่าในเชิงพาณิชย์ และการได้รับการอ้างอิงผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์ เป็นต้น ซึ่งหากเป็นไปได้รัฐบาลควรผูกพันการจัดสรรงบประมาณล่วงหน้าเป็นระยะเวลาหลายปีเพื่อที่จะทำให้ศูนย์วิจัยพัฒนากลางนั้นสามารถวางแผนและจัดสรรงบในลักษณะเดียวกันให้หน่วยงานการวิจัยได้

นอกจากนี้ ศูนย์การวิจัยและพัฒนากลางยังควรจัดทำประเด็นที่สำคัญต่อการพัฒนาการวิจัยตามแผนยุทธศาตร์ เช่น เรื่องกฎหมาย เรื่องทักษะ เรื่องมาตราการจูงใจ และมีหน้าที่ทำงานร่วมกับกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการผลักดันให้เรื่องต่างๆเหล่านี้อำนวยต่อการพัฒนาการวิจัย ทั้งนี้หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลศูนย์กลางการวิจัยและพัฒนากลางควรถูกประเมินผ่านผลการดำเนินงานของแต่ละเรื่องที่ตนผลักดัน

๒.๑.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) จัดตั้งหน่วยงานกลางเพื่อดูแลการวางกลยุทธ์และจัดสรรงบประมาณการวิจัยพัฒนาของประเทศให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและช่วยผลักดันการสร้างมูลค่าทางธุรกิจของสิทธิบัตรจากงานวิจัย

๒) เพิ่มรายจ่ายเพื่อการวิจัยพัฒนาของภาครัฐและเอกชนการวิจัยพัฒนาเพื่อให้มีงบวิจัยเพียงพอและมีการจัดสรรที่เหมาะสมต่อการพัฒนานวัตกรรมในอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีเป้าหมาย

๓) ออกมาตรการเพื่อเพิ่มคุณภาพและจำนวนนักวิจัยในอุตสาหกรรมหลักของประเทศ

๒.๑.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี

๒.๑.๓ ตัวชี้วัด

๑) อันดับดัชนีนวัตกรรมโลก

๒) ร้อยละของการเพิ่มของการใช้จ่ายการวิจัยพัฒนารวมของภาคของภาครัฐและเอกชนในอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีเป้าหมาย

๓) ร้อยละของการเพิ่มของการใช้จ่ายการวิจัยพัฒนาของภาคเอกชน

๔) จำนวนสิทธิบัตรที่ได้รับการอนุมัติในกลุ่มอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีเป้าหมาย

๕) จำนวนของสัญญาลิขสิทธิ์ที่มาจากโครงการที่ได้รับทุนจากศูนย์วิจัยกลาง

๖) จำนวนสัดส่วนของนักวิจัยต่างชาติในศูนย์วิจัยของภาครัฐและเอกชน

๗) จำนวนบริษัทชั้นนำต่างชาติที่มาลงทุนเปิดศูนย์วิจัย

๘) หลักสูตรการทำการวิจัยร่วมได้รับการกำหนดเป็นหลักสูตรจำเป็นสำหรับการศึกษาในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก

๒.๑.๔ วงเงินและแหล่งเงิน*

อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข

*** วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป**

๒.๑.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน .....เศรษฐกิจ..... เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : .....การจัดตั้งศูนย์กลางการวิจัยและพัฒนา.....																							ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน*		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																							(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	2561				2562				2563				2564				2565											
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4							
1. ศูนย์กลางการวิจัยและพัฒนาแห่งชาติ: จัดตั้งหน่วยงานและคณะกรรมการกลางเพื่อดูแลยุทธศาสตร์การวิจัยพัฒนาของประเทศรวมทั้งจัดตั้งแพลตฟอร์มการประมูลงานวิจัย																							สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข		จัดตั้งหน่วยงานกลางเพื่อดูแลการวางกลยุทธ์และจัดสรรงบประมาณการวิจัยพัฒนาของประเทศให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและช่วยผลักดันการสร้างมูลค่าทางธุรกิจของ	1. อันดับดัชนีนวัตกรรมโลก 2. จำนวนสิทธิบัตรที่ได้รับการอนุมัติในกลุ่มอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีเป้าหมาย 3. จำนวนของสัญญาลิขสิทธิ์ที่มาจากโครงการที่ได้รับทุนจากศูนย์วิจัยกลาง
- คณะกรรมการยุทธศาสตร์การวิจัย: ตั้งหน่วยงานและคณะกรรมการทำหน้าเป็นผู้วางกรอบยุทธศาสตร์การวิจัยของประเทศและเป็นผู้จัดสรรงบการวิจัยพัฒนารวมของประเทศให้กับหน่วยงานวิจัยต่างๆ																							หน่วยงานจัดตั้งใหม่อยู่ระหว่างการหารือ	อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข			
- แพลตฟอร์มการประมูลงานวิจัย: จัดตั้งแพลตฟอร์มการประมูลงานวิจัยโดยเปิดให้บริษัทเอกชนไทยและต่างชาติสามารถซื้อลิขสิทธิ์งานวิจัย																							หน่วยงานจัดตั้งใหม่อยู่ระหว่างการหารือ	อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข			

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน .....เศรษฐกิจ.....
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : .....การจัดตั้งศูนย์กลางการวิจัยและพัฒนา.....

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน* (ล้านบาท)	วงเงิน* แหล่งเงิน	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565								
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
																								สิทธิบัตรจากงานวิจัย	
2. เป้าหมายและเกณฑ์จัดสรรงบเพื่อการวิจัยพัฒนา: เพิ่มการใช้จ่ายเพื่อการวิจัยพัฒนา (GERD) เป็น 2% ของจีดีพีและวางโครงสร้างการจัดสรรโดยเน้นการแข่งขันโครงการและส่งเสริมการทำวิจัยในอุตสาหกรรมเป้าหมายและในเชิงพาณิชย์																				หน่วยงานจัดตั้งใหม่อยู่ระหว่างการหารือ สำนักงบประมาณ	อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข		เพิ่มรายจ่ายเพื่อการวิจัยพัฒนาของภาครัฐและเอกชนการวิจัยพัฒนาเพื่อให้มีงบวิจัยเพียงพอและมีการจัดสรรที่เหมาะสมต่อการพัฒนานวัตกรรมในอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีเป้าหมาย	1. ร้อยละของการเพิ่มของการใช้จ่ายการวิจัยพัฒนารวมของภาคของภาครัฐและเอกชนในอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีเป้าหมาย 2. ร้อยละของการเพิ่มของการใช้จ่ายการวิจัยพัฒนาของภาคเอกชน
- วางกรอบงบของรัฐและมาตรการกระตุ้นการลงทุนของเอกชน: ประมาณการสัดส่วนงบวิจัยของภาครัฐและเอกชนรายปีของงบตามเป้าหมายการใช้จ่ายเพื่อการวิจัยพัฒนาแลออกมาตรการกระตุ้นการลงทุนของภาคเอกชน																					หน่วยงานจัดตั้งใหม่อยู่ระหว่างการหารือ สำนักงบประมาณ กระทรวงการคลัง	อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข			

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน .....เศรษฐกิจ.....
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : .....การจัดตั้งศูนย์กลางการวิจัยและพัฒนา.....

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน*		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
- การกำหนดงบวิจัยพัฒนาอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี เป้าหมาย: กำหนดงบวิจัยพัฒนารายปีสำหรับอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีเป้าหมาย																					หน่วยงานจัดตั้งใหม่อยู่ระหว่างการหารือ	อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข			
- เกณฑ์การจัดสรรงบผ่านการแข่งขัน: วางโครงสร้างการจัดสรรงบผ่านการแข่งขันโครงการวิจัยโดยเพิ่มน้ำหนักให้งานวิจัยที่สามารถจดสิทธิบัตรหรือที่สามารถสร้างมูลค่าในเชิงพาณิชย์																					หน่วยงานจัดตั้งใหม่อยู่ระหว่างการหารือ	-			
- การร่วมลงทุนในโครงการวิจัยและศูนย์วิจัย: ลงทุนร่วมกับภาคเอกชนในโครงการวิจัยหรือศูนย์วิจัยเพื่อให้ขนาดและคุณภาพของงานการวิจัยในอุตสาหกรรมหรือเทคโนโลยี																					หน่วยงานใหม่ อยู่ระหว่างการหารือ	อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข			

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน .....เศรษฐกิจ.....
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : .....การจัดตั้งศูนย์กลางการวิจัยและพัฒนา.....

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน*		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
เป้าหมายได้มาตรฐานอุตสาหกรรมสากล																									
3. มาตรการเพิ่มคุณภาพและจำนวนนักวิจัย: ออกมาตรการเพื่อเพิ่มคุณภาพและจำนวนนักวิจัยในอุตสาหกรรมหลัก																					หน่วยงานใหม่ อยู่ระหว่างการหารือ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี EEC Office	อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข		ดึงดูดนักวิจัยต่างประเทศและพัฒนานักวิจัยในประเทศที่มีศักยภาพ	1. จำนวนสัดส่วนของนักวิจัยต่างชาติในศูนย์วิจัยของภาครัฐและเอกชน 2. จำนวนบริษัทชั้นนำต่างชาติที่มาลงทุนเปิดศูนย์วิจัย 3. จำนวนสิทธิบัตรที่ได้รับการอนุมัติในกลุ่มอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีเป้าหมาย 4. หลักสูตรการทำการวิจัยร่วมได้รับการกำหนดเป็นหลักสูตรจำเป็นสำหรับ
นโยบายดึงดูดนักวิจัยและบริษัทต่างชาติ: ออกนโยบายเพื่อดึง																					สำนักงานคณะกรรม	อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงาน			

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน .....เศรษฐกิจ.....
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : .....การจัดตั้งศูนย์กลางการวิจัยและพัฒนา.....

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน*		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
นักวิจัยชั้นนำต่างชาติให้เข้ามาทำงานวิจัยในประเทศไทยและดึงบริษัทชั้นนำในอุตสาหกรรมเป้าหมายเข้าร่วมจัดตั้งศูนย์วิจัยในไทย																					การส่งเสริมการลงทุน EEC Office	เพื่อปรับแก้ไข			การศึกษาในระดับปริญญาโทและเอก
หลักสูตรงานวิจัยร่วม: กำหนดให้การศึกษาในระดับปริญญาโทและเอกจำเป็นต้องทำงานวิจัยร่วมกับภาคเอกชน โดยกำหนดให้งานวิจัยร่วมเป็นหลักสูตรจำเป็น																					กระทรวงศึกษาธิการ	-	-		
การขยายผลโครงการ Talent Mobility: ขยายผลโครงการ Talent Mobility ผ่านการต่อยอดงบวิจัยและเพิ่มการติดตามประเมินผลโครงการ																					กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข			

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๑.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

(ระบุสาระสำคัญของกฎหมายที่เพียงพอต่อการจัดทำร่างกฎหมายต่อไป รวมทั้งระบุมาตรการทางการบริหารอื่นเพื่อสนับสนุนการดำเนินการให้บรรลุผล)

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๒ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๒ : การปฏิรูปกรมทรัพย์สินทางปัญญา

ในปัจจุบันกรมทรัพย์สินทางปัญญาได้เห็นความจำเป็นในการเพิ่มความสามารถและสมรรถภาพของกรมและอยู่ระหว่างการดำเนินการเพิ่มศักยภาพของกรม ทั้งนี้ในระยะสั้นกรมทรัพย์สินทางปัญญาควรเร่งดำเนินการอนุมัติใบสมัครสิทธิบัตรคงค้างให้เสร็จสิ้นภายใน ๑๒ เดือน และในระยะกลางวางเป้าหมายที่จะเพิ่มศักยภาพให้ใกล้เคียงกับมาตรฐานนานาชาติในเชิงของระยะเวลาที่ใช้ในการอนุมัติสิทธิบัตรและทำการเผยแพร่สถิติการดำเนินงานต่างๆในลักษณะเดียวกับที่สำนักสิทธิบัตรนานาชาติ เช่น สำนักสิทธิบัตรของสหรัฐอเมริกา เผยแพร่ ในการเพิ่มศักยภาพของกรมทรัพย์สินทางปัญญา กรมทรัพย์สินทางปัญญาต้องทำการอบรมทักษะต่างๆให้พนักงานของกรมในปัจจุบัน ปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงาน ลงทุนในการพัฒนาระบบไอที และว่าจ้างพนักงานตรวจสิทธิบัตรเพิ่มเติม นอกจากนี้กรมทรัพย์สินทางปัญญายังควรผลักดันให้เกิดการปรับแก้กฎหมายและบังคับกฎเกณฑ์ด้านทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อให้ประเทศไทยได้รับการยอมรับในด้านทรัพย์สินทางปัญญาจากนานาชาติ

๒.๒.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

เพื่อให้การปกป้องทรัพย์สินทางปัญญา มีความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๒.๒.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๑๒ เดือน

๒.๒.๓ ตัวชี้วัด

๑) ระยะเวลาการอนุมัติสิทธิบัตร

๒) จำนวนใบอนุมัติสิทธิบัตรคงค้าง

๓) รายได้บุคลากรตำแหน่งนักวิชาการสอดคล้องกับโครงสร้างองค์กรใหม่

๔) จำนวนประเทศที่ร่วมยอมรับสิทธิบัตร

๒.๒.๔ วงเงินและแหล่งเงิน*

๒๕๕ ล้านบาท / อยู่ระหว่างการเจรจาการแก้ไขจากหน่วยงาน

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๒.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ....เศรษฐกิจ..... เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ : .....การปฏิรูปกรมทรัพย์สินทางปัญญา.....	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
4. การปฏิรูปกรมทรัพย์สินทางปัญญา: ปฏิรูปกรมทรัพย์สินทางปัญญาผ่านการปรับโครงสร้างองค์กร ระเบียบรายได้ระบบงานและIT																					กรมทรัพย์สินทางปัญญา	255 (อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)	งบประมาณประจำปี	เพื่อให้การปกป้องทรัพย์สินทางปัญญา มีความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล	1. ระยะเวลาการอนุมัติสิทธิบัตร 2. จำนวนใบอนุมัติสิทธิบัตรคงค้าง 3. รายได้บุคลากรตำแหน่งนักวิชาการสอดคล้องกับโครงสร้างองค์กรใหม่
- โครงสร้างองค์กร: ปรับโครงสร้างองค์กร เพิ่มและพัฒนาบุคลากรเพื่อพัฒนาความสามารถของกรมทรัพย์สินทางปัญญา																					กรมทรัพย์สินทางปัญญา		-		
- ระเบียบรายได้: ปฏิรูประเบียบรายได้บุคลากรตำแหน่งนักวิชาการตรวจสอบสิทธิบัตร																					กรมทรัพย์สินทางปัญญา				
- ระบบงานและIT: พัฒนาระบบงานและเพิ่มขีด																					กรมทรัพย์สินทางปัญญา	255 (อยู่ระหว่าง	งบประมาณประจำปี		

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ....เศรษฐกิจ.....
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ : .....การปฏิรูปกรมทรัพย์สินทางปัญญา.....

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
ความสามารถทางระบบ IT เพื่อลดขั้นตอนและเวลาในการประมวลผล																						การหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)			
5. การยอมรับสิทธิบัตรระหว่างประเทศ: ร่วมพัฒนาการยอมรับสิทธิบัตรระหว่างประเทศโดยเฉพาะประเทศในอาเซียนและประเทศจีน																					กรมทรัพย์สินทางปัญญา	อยู่ระหว่างการตอบกลับจากหน่วยงาน		การยอมรับสิทธิบัตรร่วม	1. จำนวนประเทศที่ร่วมยอมรับสิทธิบัตร

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๒.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

๑) แก้ไขกฎหมายสิทธิบัตร เพื่อลดขั้นตอนและระยะเวลาการจดทะเบียนให้รวดเร็วยิ่งขึ้น

๒) กำหนดให้ผู้ตรวจสอบสิทธิบัตรได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษตามประกาศ ก.พ. หรือเงินประจำตำแหน่งตามกฎ ก.พ.

๓) จัดสรรเงินรายได้ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อเป็นเงินค่าตอบแทนพิเศษให้กับผู้ตรวจสอบสิทธิบัตรตามคุณภาพ

๒.๓ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๓ : การตั้งศูนย์กลางเพื่อส่งเสริมธุรกิจสตาร์ทอัพและสเกลอัพ

ในการสร้างความเข้มแข็งให้ระบบนิเวศของธุรกิจสตาร์ทอัพและสเกลอัพ รัฐบาลควรอำนวยความสะดวกให้กิจกรรมของภาคเอกชนต่างๆ โดยทำหน้าที่เชื่อมโยงนักลงทุนเอกชนต่างๆกับผู้ประกอบการสตาร์ทอัพและสเกลอัพ และให้ข้อมูลเกี่ยวกับระบบนิเวศ ทั้งนี้การอำนวยความสะดวกดังกล่าวจะช่วยลดต้นทุนในการร่วมมือและในการขยายธุรกิจลง

รัฐบาลยังควรปรับกฎเกณฑ์เพื่อให้กรอบเงื่อนไขต่างๆเหมาะสมกับการพัฒนาของระบบนิเวศของธุรกิจสตาร์ทอัพและสเกลอัพ โดยเฉพาะด้านความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ ยกตัวอย่างเช่น การออกแพ็คเก็จอำนวยความสะดวกในการเริ่มต้นธุรกิจให้บุคลากรสตาร์ทอัพต่างชาติ ซึ่งรวมถึงการอำนวยความสะดวกในการขออนุมัติวิซ่า การเปิดบัญชีธนาคาร และการจดทะเบียนธุรกิจ เป็นต้น หรือ รัฐบาลอาจสนับสนุนสตาร์ทอัพโดยลดต้นทุนในการประกอบธุรกิจ เช่น การอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการประกอบธุรกิจซึ่งรวมถึง ค่าเช่าพื้นที่ทำงาน ค่าใช้ระบบไอที ค่าใช้บริการด้านบัญชี และค่าบริการด้านกฎหมาย เป็นต้น

นอกจากนี้รัฐบาลยังควรทำการทบทวนมาตรการส่งเสริมสำหรับสตาร์ทอัพและนักลงทุนต่างๆ เนื่องจากสตาร์ทอัพเป็นธุรกิจที่จำเป็นต้องขยายตัวอย่างรวดเร็ว สตาร์ทอัพจึงต้องได้รับมาตรการสนับสนุนที่แตกต่างออกไปจากธุรกิจดั้งเดิม เช่น รัฐบาลสามารถสร้างความมั่นใจในสินค้าและบริการของสตาร์ทอัพให้กับลูกค้าภาคเอกชนโดยทำการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการจากสตาร์ทอัพผ่านโครงการทดลองใช้สินค้าและบริการ (Procurement Sandbox) การที่รัฐบาลทำหน้าที่เป็นลูกค้าอ้างอิงและช่วยประชาสัมพันธ์คุณภาพสินค้าและบริการ จะช่วยให้ภาคเอกชนมีความมั่นใจมากขึ้นในการเลือกใช้สินค้าและบริการสตาร์ทอัพโดยเฉพาะในตลาดระหว่างธุรกิจกับธุรกิจ (B2B) รัฐบาลยังสามารถขยายระบบนิเวศและส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรสตาร์ทอัพผ่านการขยายขนาดของตลาดสตาร์ทอัพที่ให้บริการกับภาครัฐ โดยจัดตั้งกองทุนเพื่อร่วมทุนหรือบ่มเพาะสตาร์ทอัพที่สามารถแก้ปัญหาและลดต้นทุนค่าใช้จ่ายของรัฐผ่านกระบวนการและนวัตกรรมใหม่

ในการพัฒนาระบบนิเวศสตาร์ทอัพและสเกลอัพนั้นทักษะและคุณภาพของบุคลากรสตาร์ทอัพเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญอย่างมาก สาเหตุที่บริษัทสตาร์ทอัพในประเทศไทยยังไม่สามารถเติบโตได้เท่าที่ควรและไม่ได้รับการร่วมทุนจากบริษัทร่วมทุนต่างประเทศส่วนหนึ่งมาจากการที่ความรู้และทักษะของทีมงานยังไม่เพียงพอที่จะเสนอแผนที่มีศักยภาพในการเติบโตหรือดำเนินธุรกิจตามแผนเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับบริษัทร่วมทุนได้ ทั้งนี้ผู้ประกอบการสตาร์ทอัพและสเกลอัพต้องการการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะต่างๆ ยกตัวอย่างเช่น ผู้ประกอบการหรือนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ต้องการเริ่มต้นธุรกิจอาจต้องการการพัฒนาทักษะด้านอารมณ์ บุคลิกภาพ และภาษาอังกฤษเพื่อให้สามารถสื่อสารเสนอโครงการธุรกิจต่อบริษัทร่วมทุนต่างชาติได้อย่างมั่นใจ เป็นต้น ดังนั้นรัฐบาลจึงควรจัดหลักสูตรอบรมเพื่อให้ความรู้และทักษะพื้นฐานสำหรับผู้ที่สนใจเป็นสตาร์ทอัพ นอกจากนี้รัฐบาลยังสามารถช่วยเพิ่มจำนวนบุคลากรที่มีศักยภาพในสาขาเฉพาะทางในระบบนิเวศสตาร์ทอัพได้ผ่านการปรับเกณฑ์การใช้ทุนการศึกษาของภาครัฐต่างๆ เช่น อนุญาตให้นักเรียนทุนของรัฐสามารถชดใช้ทุนผ่านการทำงานร่วมกับบริษัทสตาร์ทอัพและสเกลอัพในด้านนวัตกรรมในเชิงลึก (Deep Tech) เป็นต้น

ในการพัฒนาระบบนิเวศสตาร์ทอัพในระยะกลางและระยะยาวนั้น เนื่องจากระบบนิเวศสตาร์ทอัพมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รัฐบาลควรจัดทำการประเมินผลช่องว่างทางการตลาดของประเทศอย่างต่อเนื่องเพื่อหาช่องว่างของตลาดที่ยังขาดการสนับสนุนหรือขาดเงินทุน โดยผลการวิเคราะห์สามารถนำมาใช้ปรับกรอบนโยบายสำหรับสตาร์ทอัพ เตรียมข้อมูลของระบบนิเวศเพื่อเผยแพร่ กำหนดโครงการสนับสนุนตลอดช่วงอายุของสตาร์ทอัพและบริษัทขนาดเล็ก และทำการแทรกแซงในภาคส่วนของตลาดที่ยังล้มเหลว ทั้งนี้การทำการวิเคราะห์ช่องว่างทางตลาดนั้น รัฐบาลควรวิเคราะห์ช่องว่างทั้งในตลาดทุนและตลาดการกู้ยืม และ ในธุรกิจที่มีประเภทและขนาดที่ต่างกัน ยกตัวอย่างเช่น ผู้ลงทุนภาคเอกชนมักสนใจที่จะลงทุนในสตาร์ทอัพที่ได้เติบโตและมีขนาดใหญ่ระดับหนึ่งแล้วมากกว่าสนใจที่จะลงทุนใน

สตาร์ทอัพขนาดเล็กที่อยู่ในช่วงเริ่มต้นธุรกิจ เนื่องจากต้นทุนและกำลังที่ต้องใช้ในการทำการสอบทานธุรกิจ (Due Diligence) สำหรับบริษัทสตาร์ทอัพขนาดเล็กที่เพิ่งเริ่มต้นธุรกิจและบริษัทสตาร์ทอัพที่ได้เติบโตมาระดับหนึ่งแล้วนั้นใช้พอๆกัน แต่ความเสี่ยงในการลงทุนในบริษัทที่เริ่มเติบโตระดับหนึ่งแล้วนั้นต่ำกว่าและมีโอกาสที่จะให้ผลตอบแทนที่สูงกว่า ด้วยเหตุนี้ผู้ประกอบการสตาร์ทอัพในช่วงเริ่มต้นนั้นมักจะได้รับการสนับสนุนและเงินทุนที่ไม่เพียงพอกับความต้องการและตลาดการให้ทุนของสตาร์ทอัพที่อยู่ในช่วงเริ่มต้น (Early-stage) เช่นการให้ทุนของ Angel Investor นั้นมักมีขนาดที่เล็กเกินไปที่จะตอบสนองความต้องการเงินทุนของสตาร์ทอัพที่อยู่ในช่วงเริ่มต้น

ด้วยประเด็นที่กล่าวมาข้างต้นจึงต้องมีความจำเป็นที่รัฐบาลจัดให้มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ดูแลยุทธศาสตร์สตาร์ทอัพและสเกลอัพของชาติโดยมีหน้าที่ดังนี้

- จัดทำการประเมินช่องว่างทางการตลาดอย่างต่อเนื่อง เพื่อวิเคราะห์ความต้องการของสตาร์ทอัพและสเกลอัพโดยเทียบกับโครงการสนับสนุนของภาคเอกชนและภาครัฐเพื่อหาช่องว่างในตลาดที่ควรต้องปิด

- วางกรอบกลยุทธ์ในการสนับสนุนสตาร์ทอัพและสเกลอัพโดยอาศัยผลการวิเคราะห์ช่องว่างทางการตลาด

- ทำหน้าที่ดูแลและจัดสรรงบประมาณสำหรับโครงการสนับสนุนของรัฐทั้งหมดสำหรับสตาร์ทอัพและสเกลอัพ ซึ่งรวมถึงการสนับสนุนทั้งด้านการเงินและด้านที่ไม่ใช่การเงิน เช่นการบ่มเพาะ โครงการให้ทุน และกิจกรรมประชาสัมพันธ์ส่งเสริมต่างๆ การวางกลยุทธ์การสนับสนุนให้สอดคล้องและครอบคลุมถึงช่วงอายุต่างๆของสตาร์ทอัพและอาจเป็นผู้จัดการโครงการสนับสนุนบางโครงการที่สำคัญ

- ทำหน้าที่เป็น “One Stop Shop” สำหรับผู้ลงทุน ผู้ประกอบการ และ ผลงานวิจัยเพื่อการพาณิชย์ต่างๆ โดยเผยแพร่ข้อมูลมาตรการสนับสนุน และเป็นช่องทางการเชื่อมโยงระหว่าง สตาร์ทอัพ สเกลอัพ องค์กร และผู้ที่เกี่ยวข้องต่างๆในภาคเอกชน

- ประสานงานกับกระทรวงและหน่ายงานต่างๆเพื่อผลักดันนโยบายต่างๆเพื่อสนับสนุนการเติบโตของระบบนิเวศสตาร์ทอัพและสเกลอัพ

๒.๓.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) เพื่อวางกรอบยุทธศาสตร์และติดตามมาตรการการส่งเสริมและลดต้นทุนในประกอบธุรกิจของสตาร์ทอัพและสเกลอัพ

๒) เพื่อเปิดโอกาสการสร้างธุรกิจสตาร์ทอัพที่สามารถแก้ปัญหาและลดค่าใช้จ่ายของภาครัฐ รวมทั้งสร้างความเชื่อถือของบริการและสินค้าของสตาร์ทอัพให้กับภาคเอกชนผ่านการจัดซื้อและประเมินผลของภาครัฐ

๓) เพื่อเพิ่มจำนวนและคุณภาพของบริษัทและบุคลากรด้าน Technology ในประเทศไทย โดยอำนวยความสะดวกแก่การดำเนินธุรกิจสำหรับทั้งผู้ประกอบการไทยและต่างชาติ และบริษัทร่วมทุน รวมทั้งพัฒนาศักยภาพนักศึกษา

๒.๓.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี

๒.๓.๓ ตัวชี้วัด

๑) จำนวนสตาร์ทอัพที่ได้รับการร่วมลงทุนในวงเงิน ๖๐ ล้านบาทขึ้นไป

๒) ร้อยละของจำนวนสตาร์ทอัพและสเกลอัพที่เข้ามาใช้แพลตฟอร์มรวบรวมข้อมูลกลาง

๓) จำนวนสตาร์ทอัพและสเกลอัพที่ได้รับการสนับสนุนผ่านหน่วยงานกลาง

๔) จำนวนสตาร์ทอัพที่ได้รับการร่วมลงทุนจากภาครัฐ

๕) งบประมาณและต้นทุนของภาครัฐที่ลดลงจากการใช้บริการของสตาร์อัพ

๖) จำนวนสตาร์ทอัพหรือสเกลอัพที่ได้รับการควบกิจการหรือเข้าตลาดหุ้นในประเทศไทย

๗) จำนวนบริษัทที่ได้รับการร่วมทุนจากบริษัทร่วมทุนต่างชาติ

๘) จำนวนบริษัทและนักศึกษาได้รับการพัฒนาศักยภาพ

๒.๓.๔ วงเงินและแหล่งเงิน*

๙,๐๐๐ ล้านบาท (อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข) / งบประมาณประจำปี

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๓.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ...เศรษฐกิจ.....
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓ : ...การตั้งศูนย์กลางเพื่อส่งเสริมธุรกิจสตาร์ทอัพและสเกลอัพ.....

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
6.ศูนย์กลางส่งเสริมธุรกิจสตาร์ทอัพและสเกลอัพ: การตั้งศูนย์กลางเพื่อส่งเสริมธุรกิจสตาร์ทอัพและสเกลอัพ																					สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจเริ่มต้น	3,000 (อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานแก้ไข)	งบประมาณประจำปี	เพื่อเปิดโอกาสการสร้างธุรกิจสตาร์ทอัพที่สามารถแก้ปัญหาและลดค่าใช้จ่ายของภาครัฐรวมทั้งสร้างความเชื่อถือของบริการและสินค้าของสตาร์ทอัพให้กับภาคเอกชนผ่านการจัดซื้อและ	1.จำนวนสตาร์ทอัพที่ได้รับการร่วมลงทุนในวงเงิน 60 ล้านบาทขึ้นไป 2. ร้อยละของจำนวนสตาร์ทอัพและสเกลอัพที่เข้ามาใช้แพลตฟอร์ม รวบรวมข้อมูลกลาง 3. จำนวนสตาร์ทอัพและสเกลอัพที่ได้รับการสนับสนุนผ่านหน่วยงานกลาง
- **วางยุทธศาสตร์การสนับสนุนธุรกิจสตาร์ทอัพและสเกลอัพของประเทศ:** ปรับหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจเริ่มต้นหรือตั้งหน่วยงานใหม่เพื่อทำหน้าเป็นผู้วางกรอบยุทธศาสตร์การสนับสนุนธุรกิจ																					อยู่ระหว่างการหารือ	อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานแก้ไข			

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ...เศรษฐกิจ.....
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓ : ...การตั้งศูนย์กลางเพื่อส่งเสริมธุรกิจสตาร์ทอัพและสเกลอัพ.....

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
สตาร์ทอัพและสเกลอัพของประเทศและติดตามวิเคราะห์ช่องว่างของมาตรการการสนับสนุน																								ประเมินผลของภาครัฐ	
- แพลตฟอร์มรวบรวมข้อมูลของผู้เกี่ยวข้อง: รวบรวมข้อมูลของผู้เกี่ยวข้อง (Stakeholder) ในทุกภาคส่วนรวมถึงโครงการสนับสนุนของรัฐให้อยู่ภายใต้แพลตฟอร์มเดียวกันเพื่อลดต้นทุนในการเสาะหาทีมงาน โครงการสนับสนุน และแหล่งทุน																					หน่วยงานจัดตั้งใหม่อยู่ระหว่างการหารือ	อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานแก้ไข		
- เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายหลัก: ให้เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายหลักของสตาร์ทอัพ เช่น ด้านค่าเช่า ด้านระบบ IT ด้านกฎหมาย ด้านการทำบัญชี เป็นต้น																					หน่วยงานจัดตั้งใหม่อยู่ระหว่างการหารือ	อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานแก้ไข		

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ...เศรษฐกิจ.....
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓ : ...การตั้งศูนย์กลางเพื่อส่งเสริมธุรกิจสตาร์ทอัพและสเกลอัพ.....

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
7. การสนับสนุนโครงการบ่มเพาะและจัดซื้อของภาครัฐ: การสนับสนุนธุรกิจสตาร์ทอัพผ่านโครงการบ่มเพาะ (incubation) และการจัดซื้อของภาครัฐ																					สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจเริ่มต้น	3,000 (อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานแก้ไข)	งบประมาณประจำปี	มีการร่วมลงร่วมลงทุนจากภาครัฐ	1. จำนวนสตาร์ทอัพที่ได้รับการร่วมลงทุนจากภาครัฐ 2. งบประมาณและต้นทุนของภาครัฐที่ลดลงจากการใช้บริการของสตาร์อัพ
- กองทุนร่วมลงทุนและบ่มเพาะของรัฐ: จัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นกองทุนสำหรับร่วมลงทุนในธุรกิจสตาร์ทอัพในเทคโนโลยีเป้าหมายและบ่มเพาะธุรกิจสตาร์ทอัพที่สามารถหาวิธีการแก้ปัญหาและลดต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายของภาครัฐ																					หน่วยงานจัดตั้งใหม่อยู่ระหว่างการหารือ	อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานแก้ไข			3. จำนวนสตาร์ทอัพเข้าร่วมโครงการและผ่านการจัดซื้อจากภาคเอกชนในภายหลัง

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ...เศรษฐกิจ.....
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓ : ...การตั้งศูนย์กลางเพื่อส่งเสริมธุรกิจสตาร์ทอัพและสเกลอัพ.....

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
- การตั้งระบบทดลองจัดซื้อของภาครัฐ: จัดตั้ง Procurement Sandbox เพื่อให้รัฐเป็นผู้ทดลองใช้สินค้าและบริการของสตาร์ทอัพเพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อภาคเอกชน																					หน่วยงานจัดตั้งใหม่อยู่ระหว่างการหารือ	อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานแก้ไข			
8. การแก้กฎและออกมาตรการเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยี:สนับสนุนการแก้กฎระเบียบและกฎหมายเพื่อเพิ่มจำนวนและคุณภาพของบริษัทและบุคลากรด้านเทคโนโลยีในประเทศไทย																					สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจเริ่มต้น คกก.ปฏิรูปกฎหมาย	3,000 (อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานแก้ไข)	งบประมาณประจำปี	เพิ่มจำนวนและคุณภาพของบริษัทและบุคลากรด้าน	1. จำนวนสตาร์ทอัพหรือสเกลอัพที่ได้รับการควบกิจการหรือเข้าตลาดหุ้นในประเทศไทย 2. จำนวนบริษัทที่ได้รับการร่วมทุนจากบริษัทร่วมทุนต่างชาติ 3. จำนวนบริษัทและนักศึกษาได้รับการพัฒนาศักยภาพ

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

| แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ...เศรษฐกิจ.....
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓ : ...การตั้งศูนย์กลางเพื่อส่งเสริมธุรกิจสตาร์ทอัพและสเกลอัพ..... | | |

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ...เศรษฐกิจ.....
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓ : ...การตั้งศูนย์กลางเพื่อส่งเสริมธุรกิจสตาร์ทอัพและสเกลอัพ.....

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
บริษัทร่วมทุน (Venture Capital) ให้เป็นไปตามมารตราฐานสากลและดึงดูดการร่วมลงทุนผ่านมาตรการทางภาษี																					กระทรวงการคลัง				
- กฎการใช้ทุนของบุคลากรในสาขาเทคโนโลยีเชิงลึก: อนุญาตให้นักศึกษาที่ได้รับทุนของรัฐบาลในสาขาที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ ดิจิทัล เทคโนโลยีสารสนเทศ และในสาขาที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีหรืออุตสาหกรรมเป้าหมาย สามารถชดใช้ทุนผ่านการทำงานร่วมกับบริษัทสตาร์ทอัพและสเกลอัพในด้านนวัตกรรมในเชิงลึก (Deep Tech) ที่อยู่ในเป้าหมายการพัฒนาของประเทศ																				สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน	-	-		

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๓.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

๑) แก้กฎหมายและระบบการจดทะเบียนประกอบธุรกิจสำหรับทั้งผู้ประกอบการไทยและต่างชาติ เช่น การจดทะเบียนธุรกิจ การเปิดบัญชีธนาคาร และการให้ Tech วีซ่าสำหรับทั้งตัวบุคลากรและครอบครัว

๒) การปรับปรุงข้อกฎหมายในด้านการคุ้มครองบริษัทร่วมทุน (Venture Capital) ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

ส่วนที่ ๒

เรื่องและประเด็นปฏิรูป

หัวข้อที่ ๒ : การปฏิรูปด้านความเท่าเทียมและการเติบโตอย่างมีส่วนร่วม

หัวข้อย่อย ๒.๑ การยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตในระดับบุคคล

ในปัจจุบัน ปัญหาความเหลื่อมล้ำเชิงโครงสร้างในประเทศไทยได้ส่งผลให้ผู้ที่อยู่ในวัยแรงงาน โดยเฉพาะเกษตรกร และแรงงานไร้ฝีมือ ซึ่งคิดเป็นกว่าร้อยละ ๖๐ ของแรงงานกว่า ๓๘.๗ ล้านคน ในภาคเอกชน ได้รับผลกระทบจากความไม่เท่าเทียมกันใน ทั้งในด้านของโอกาสในการเข้าถึงการศึกษา หรือบริการอื่นใดของรัฐ การปฏิรูปในหัวข้อย่อย ๒.๑ จึงมองในเรื่องการสนับสนุนปัจจัยดังกล่าวให้กับแรงงาน ทั้งนี้ คณะกรรมการการปฏิรูปด้านการศึกษา จึงควรพิจารณาแนวทางในการสร้างโอกาสให้เยาวชนไทยสามารถเข้าถึงการศึกษาคุณภาพสูงอย่างเท่าเทียมกัน

เกษตรกรส่วนใหญ่นั้นมีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย โดยกว่าร้อยละ ๖๘ ของเกษตรกรนั้น จบการศึกษาเพียงแค่ในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า (โดยค่าเฉลี่ยของทั้งประเทศอยู่ที่ร้อยละ ๔๓) ขณะที่การเข้าถึงการศึกษาได้พัฒนาอย่างเห็นได้ชัดในช่วงไม่กี่ทศวรรษมานี้ ซึ่งกล่าวได้ว่า ระดับการศึกษาโดยเฉลี่ยของไทยจะยังคงเพิ่มขึ้นต่อไป อย่างไรก็ดี คุณภาพของการศึกษายังคงเป็นปัญหาสำคัญ โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กในชนบท

<u>แผนภาพที่ ๑ : ประชากรโดยสถานภาพแรงงาน</u>

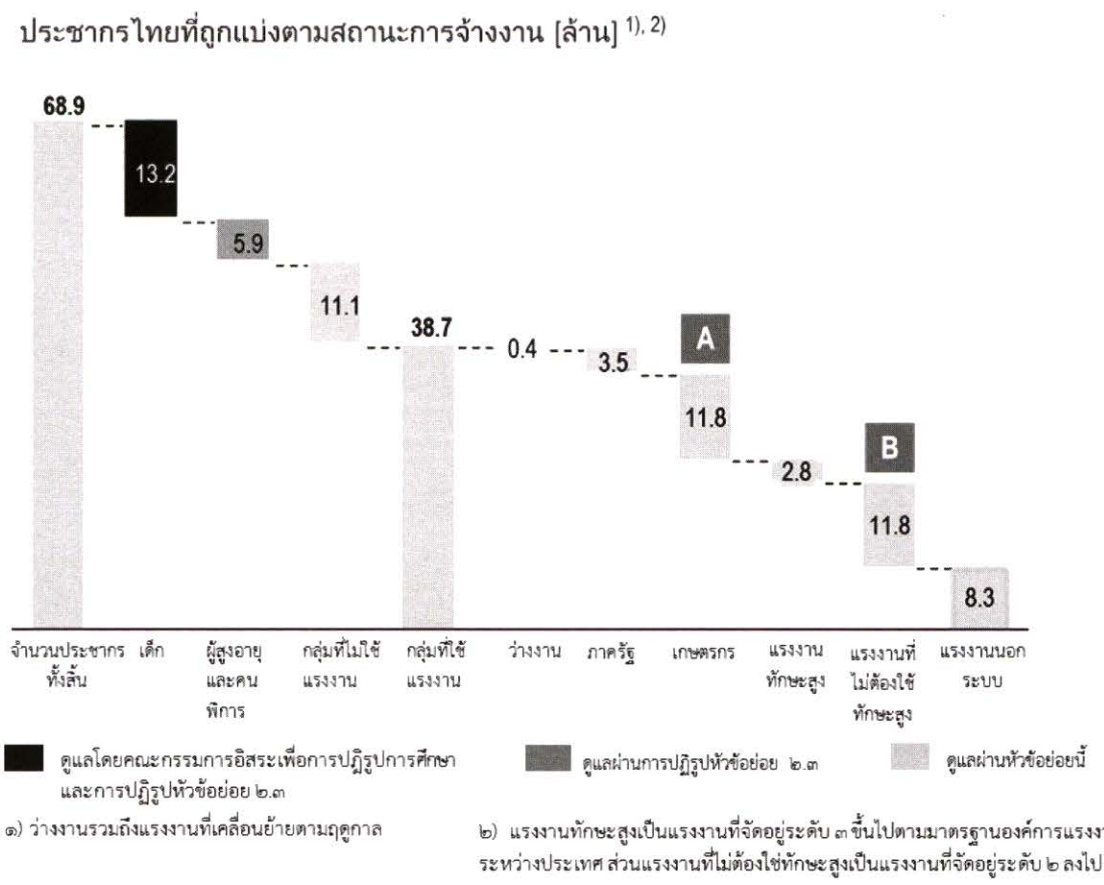

ที่มา: สำรวจภาวการณ์ทำงานของประชากร, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

แผนภาพที่ ๒: การกระจายรายได้ตามประเภทของงาน

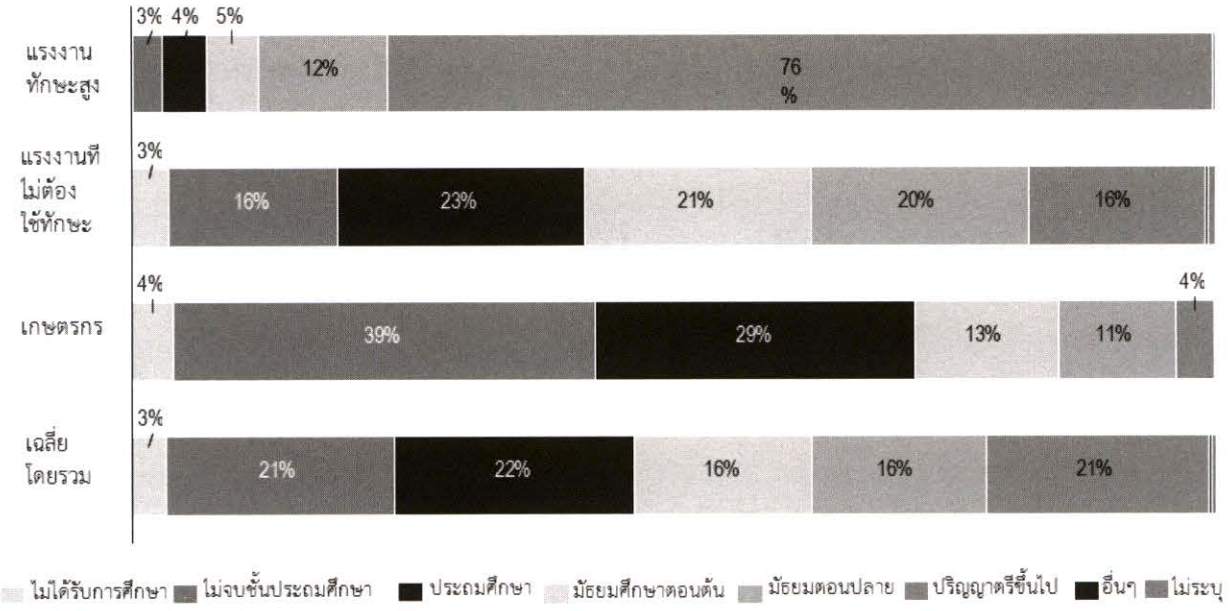

ที่มา: สำรวจภาวการณ์ทำงานของประชากร ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ไตรมาส ๓ พ.ศ. ๒๕๕๙

นอกจากนี้จากข้อมูลของธนาคารโลกในปี ๒๕๕๙ ผลิตผลของแรงงานในภาคการเกษตรนั้นยังอยู่ในระดับที่ต่ำมากเมื่อเทียบกับภาคอื่นๆ กล่าวคือต่ำกว่าภาคการผลิต และภาคบริการ ๖.๕ และ ๔.๘ เท่าตามลำดับ ซึ่งเป็นสาเหตุของการมีรายได้ต่ำของเกษตรรายย่อย และเกษตรกรยังมีช่องทางที่จำกัดในการเข้าถึงการผลิตสมัยใหม่ที่ช่วยเพิ่มมูลค่า รวมถึงขาดการเข้าถึงกองทุนประกันภัยและเงินบำนาญ เกษตรกรจำนวนมากกว่าครึ่งจึงมีงานที่เป็นงานตามฤดูกาลและงานพาร์ทไทม์ที่ไม่ได้อยู่ในภาคเกษตรกรรมด้วย เนื่องจากรายได้จากเกษตรกรรมเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอต่อการดูแลครอบครัว

แผนภาพที่ ๓ : เปรียบเทียบผลิตภาพของแรงงานในภาคอุตสาหกรรมต่างๆ กับภาคเกษตร

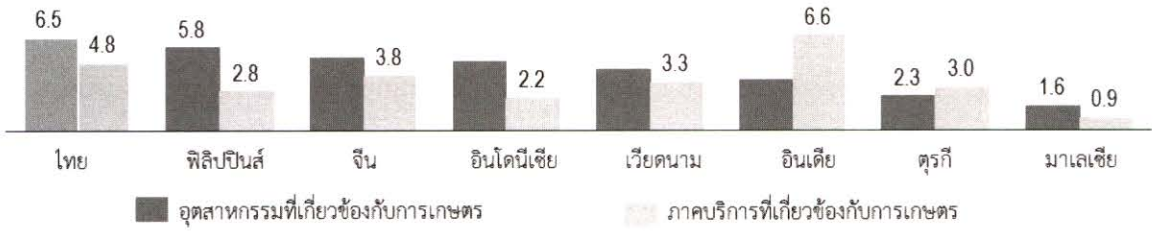

ที่มา : ธนาคารโลก

นอกจากนี้ปริมาณการเก็บเกี่ยวต่อหน่วยพื้นที่ (yield) ของผลิตผลการเกษตรยังอยู่ในระดับที่ต่ำ และเป็นการยากที่จะพัฒนาโดยปราศจากการเปลี่ยนแปลงในวิธีการผลิต หรือการพัฒนาตัวเองเพื่อไต่ระดับของห่วงโซ่อุปทาน ส่งผลให้กลุ่มคนเหล่านี้ยังมีความเสี่ยงต่อการกลับเข้าสู่ความยากจน

รูปที่ ๔: ผลิตผลปี ๒๕๕๗

(หน่วย: ตันต่อเฮกเตอร์)

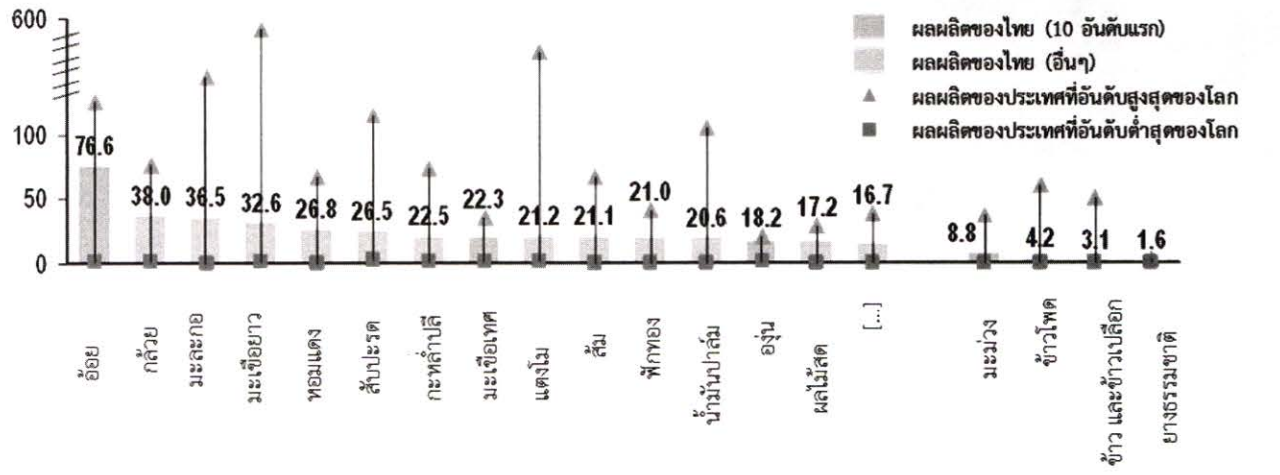

ที่มา: องค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ

ด้วยความจำเป็นดังกล่าว วัตถุประสงค์ของการปฏิรูปในหัวข้อย่อย ๒.๑ จึงเป็นการให้การสนับสนุนเกษตรกรเพื่อพัฒนากลยุทธ์ในการเก็บเกี่ยว ปรับใช้ความรู้สมัยใหม่ จากข้อมูล และเทคโนโลยีที่ทันสมัย และครอบคลุม และให้การช่วยเหลือในเชิงระบบเพื่อรองรับความเสี่ยง และพัฒนาโอกาสของเกษตรกรในการประกอบอาชีพ เพื่อให้เกษตรกรกลายมาเป็น “smart farmer” รวมทั้งขยายผลการนำโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่และโครงการในพระราชดำริลงในระดับพื้นที่ทั่วประเทศ อย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนจากฐานราก

ในแง่ของแรงงานไร้ฝีมือนั้นกล่าวตามจริงแล้วความต้องการแรงงานฝีมือนั้นยังคงมีอยู่ และยังขาดแคลน (จากผลการศึกษามีเพียงร้อยละ ๗๗ ของความต้องการแรงงานมีฝีมือที่สามารถหาแรงงานได้ในตลาดของประเทศไทยเท่านั้น) ดังนั้น ปัญหาจึงไม่เพียงแต่การเข้าถึงอย่างเท่าเทียมและทั่วถึงในการปรับเปลี่ยน หรือพัฒนาฝีมือแรงงาน แต่ยังรวมถึงการปรับเปลี่ยน หรือพัฒนาฝีมือแรงงานให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานที่มีพลวัตอย่างมากในปัจจุบัน ซึ่งจำเป็นที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนโดยให้การปรับเปลี่ยนพัฒนาฝีมือแรงงานนั้นเป็นไปตามความต้องการของตลาดมากขึ้น โดยให้ภาคเอกชนที่เป็นผู้จ้างเข้ามามีบทบาทโดยตรงในการกำหนดจำนวน และคุณภาพของแรงงานตามที่ตนต้องการ หรือจะต้องการในอนาคต เพื่อสะท้อนถึงคุณลักษณะของแรงงานที่จำเป็นต้องสร้างให้เกิดขึ้นในประเทศ

ในการที่ประเทศไทยจะหลุดพ้นจากการประเทศรายได้ปานกลาง จำเป็นอย่างที่จะต้องเปลี่ยนจากการผลิตสินค้าที่มีมูลค่าต่ำมาสู่การผลิตสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น เพื่อที่จะสามารถแข่งขันได้ในระดับสากล ขณะเดียวกันประเทศไทยต้องมีแรงงานที่มีทักษะตรงกับความต้องการของอุตสาหกรรมใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเทคโนโลยีอัตโนมัติ และดิจิทัลถูกนำมาใช้มากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่แรงงานทักษะน้อยจะต้องได้รับโอกาสในการเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ เพื่อจะสามารถหางานที่แตกต่างจากเดิมและมีรายได้เพิ่มสูงขึ้น

แนวทางการปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในระดับบุคคล จึงประกอบด้วย การช่วยเหลือประชาชนในกลุ่มสำคัญ ได้แก่ เกษตรกร และแรงงาน โดยสำหรับภาคเกษตรนั้นมุ่งเน้นในการเพิ่มผลผลิตของพื้นที่การเกษตร โดยการพัฒนาระบบการจัดการน้ำ เพื่อหลีกเลี่ยงความเสียหายที่เกิดจากความแล้ง หรือน้ำท่วม และหากเป็นไปได้ก็เพื่อเพิ่มฤดูเพาะปลูกให้ยาวนานขึ้น นอกจากนี้ยังจะส่งเสริมให้เกษตรกรได้รับข้อมูล ความรู้จากนวัตกรรมในทางการเกษตร อย่างเช่น การพัฒนาดิน การพัฒนาพันธุ์พืชและปศุสัตว์ การเกษตรผสมผสานตามแนวพระราชดำริ ผ่านกระบวนการในการฝึกฝนและสื่อสารที่เป็นระบบและมีความต่อเนื่องที่พัฒนาขึ้นมาโดยเฉพาะ อาทิ การสร้างเครือข่ายของธนาคาร

ชุมชน หรือระบบสหกรณ์การเกษตร นอกจากนั้นยังควรมีนโยบายส่งเสริมการเข้าสู่ตลาดของเกษตรกร ทั้งโดยการพัฒนาข้อมูลของตลาด ทั้งในด้านราคา ความต้องการ รวมถึงการสร้างตลาดใหม่ขึ้นมาผ่านระบบออนไลน์ และการประมูล สุดท้ายคือการปฏิรูประบบการประกันผลผลิตเพื่อปกป้องเกษตรกรจากความไม่แน่นอน และทำให้รายได้ของเกษตรกรมีความแน่นอนมากขึ้น

แนวทางการปฏิรูปเพื่อช่วยเหลือแรงงานไร้ฝีมือนั้นมุ่งเน้นที่จะแก้ปัญหาใหญ่ของระบบการพัฒนาฝีมือแรงงานในประเทศสองประการ กล่าวคือ ประการแรก การฝึกแรงงานโดยภาครัฐนั้นมักได้แรงงานที่ไม่ตรงกับความต้องการของภาคเอกชน ทั้งในแง่ของคุณภาพ และปริมาณ ประการที่สอง บริษัทเอกชนส่วนมากนั้น ไม่มีกำลังในการฝึกฝนพัฒนาแรงงานโดยลำพังตนเองเพื่อให้ตรงตามความต้องการ โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมใหม่ที่กำลังเติมโตซึ่งจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนของรัฐในหลายๆด้าน รวมถึงด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น แนวทางการปฏิรูปจึงเป็นการบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และสถานศึกษา ทั้งในแง่ของการพัฒนาฝีมือแรงงาน และการจัดการทุนการศึกษาเพื่อพัฒนาแรงงาน เพื่อช่วยเหลือการพัฒนาฝีมือแรงงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั่วถึง และเท่าเทียมมากขึ้น โดยมีการจัดตั้งแพลตฟอร์มขึ้นเพื่อช่วยสนับสนุนให้แรงงานจำนวนมากขึ้นสามารถเข้ารับการฝึกได้ตรงตามความต้องการของภาคเอกชน ซึ่งทำงานอย่างใกล้ชิดกับสำนักงานบูรณาการแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำ (การปฏิรูปในหัวข้อย่อย ๒.๓) อีกทั้งยังมีต้องมีการจัดการในการรวบรวมและจัดสรรเงินทุน เพื่อช่วยเหลือให้มีความเท่าเทียมกันของโอกาสในการพัฒนาแรงงานที่มากขึ้นของแรงงานในทุกระดับอายุ และการศึกษา โดยให้สอดคล้องกับนโยบายด้านอื่นของประเทศ โดยเฉพาะในด้านการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน (การปฏิรูปหัวข้อ ๑)

๒.๑ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑: การขยายผลโครงการในพระราชดำริกว่า ๔,๐๐๐ โครงการทั่วประเทศ

โครงการในพระราชดำริกว่า ๔,๐๐๐ โครงการ รวมถึงหลักคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นแนวทางที่จะช่วยเพิ่มคุณภาพชีวิตให้เกษตรกรได้อย่างยั่งยืน ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงรัชกาลที่ ๙ ประเด็นปฏิรูปนี้มุ่งที่จะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมของเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรทั่วประเทศมีความเข้าใจ และได้นำแนวคิดเหล่านี้ไปใช้ในการทำการเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน

ส่วนสำคัญของประเด็นปฏิรูปนี้จึงรวมถึงการให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดแนวคิดอย่างมีส่วนร่วม ซึ่งก็รวมถึงการสรรหาบุคลากรที่มีคุณภาพ ประสบการณ์ และน่าเชื่อถือในท้องถิ่น การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ทั่วประเทศเพื่อให้การถ่ายทอดเป็นไปอย่างมีส่วนร่วม ตามบริบทจริงของแต่ละพื้นที่เพาะปลูก

๒.๑.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการน้อมนำโครงการในพระราชดำริไปปฏิบัติ

๒) ประเทศมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน เข้มแข็งจากฐานราก

๓) เกษตรกรทั่วประเทศเข้าใจ และหันมาทำการเกษตรทฤษฎีใหม่เพิ่มขึ้น

๒.๑.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๑๒ เดือน

๒.๑.๓ ตัวชี้วัด

๑) จำนวนประชาชนที่น้อมนำโครงการในพระราชดำริไปปฏิบัติ

๒) จำนวนประชาชนที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการน้อมนำโครงการในพระราชดำริไปปฏิบัติ

๓) จำนวนโครงการและพื้นที่ที่มีการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ

๔) จำนวนเกษตรกรที่เข้าใจ และหันมาทำการเกษตรทฤษฎีใหม่

๕) จำนวนประชาชนที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๒.๑.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

อยู่ระหว่างการตอบกลับจากหน่วยงาน

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๑.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ....การขยายผลโครงการในพระราชดำริกว่า 4,000 โครงการทั่วประเทศ...

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน (ล้านบาท)	วงเงิน แหล่งเงิน	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565								
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
1. **โครงการในพระราชดำริ**: ขยายผลโครงการในพระราชดำริกว่า 4,000 แห่งในระดับพื้นที่ทั่วประเทศ																					สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงเกษตรมหาดไทย พอช	อยู่ระหว่างการตอบกลับจากหน่วยงาน		- ชุมชนเป้าหมายทั่วประเทศมีการจัดทำและขยายผลโครงการในพระราชดำริ	- จำนวนประชาชนที่น้อมนำโครงการในพระราชดำริไปปฏิบัติ - จำนวนประชาชนที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น - จำนวนโครงการและพื้นที่ที่มีการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ
2. **ศูนย์การเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่:** จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ในระดับตำบลทั่วประเทศ และฝึกอบรมเกษตรกรร่วมกับเครือข่ายชุมชน																					สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย และ พอช.	อยู่ระหว่างการตอบกลับจากหน่วยงาน		- เกษตรกรทั่วประเทศเข้าใจและหันมาทำการเกษตรทฤษฎีใหม่เพิ่มขึ้น	- จำนวนเกษตรกรที่เข้าใจและหันมาทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ - จำนวนประชาชนที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๒.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

(ระบุสาระสำคัญของกฎหมายที่เพียงพอต่อการจัดทำร่างกฎหมายต่อไป รวมทั้งระบุมาตรการทางการบริหารอื่นเพื่อสนับสนุนการดำเนินการให้บรรลุผล)

๒.๒ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๒ : การสร้างและใช้ Big Data ภาคเกษตร

ประเทศไทยมีข้อมูลภาคเกษตรมากมาย แต่กระจัดกระจายอยู่ตามหน่วยงานต่างๆ และไม่ได้ถูกนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ ประเด็นปฏิรูปนี้มุ่งที่จะบูรณาการข้อมูลของภาคเกษตรไทย และสร้างฐานข้อมูล Big Data ซึ่งรวมถึงข้อมูลตั้งแต่การเพาะปลูกต้นทางไปจนถึงการตลาด และเพื่อส่งเสริมให้เกิดการใช้ข้อมูลเพื่อการทำการเกษตรกรรมและนโยบายเกษตรอย่างแพร่หลาย

ข้อมูลต่างๆ จึงรวมถึงข้อมูลภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ทรัพยากรต่างๆ การเพาะปลูกและการใช้ที่ดินของเกษตรกร ประวัติความเสี่ยง การตลาด พฤติกรรมการเงินของเกษตรกร และองค์กรของเกษตรกรต่างๆ โดยให้มีความละเอียดในระดับแปลง เกษตรกร พื้นที่ และมีความครอบคลุมเกษตรกรและพื้นที่เพาะปลูกทั่วประเทศ และเชื่อมโยงกันได้

ข้อมูล Big data ที่ได้จะเป็นกุญแจสำคัญของทั้งภาครัฐในการวางนโยบายเกษตรไทย ตัวเกษตรกรเองในการวางแผนตั้งแต่การเพาะปลูกไปจนถึงการตลาด การทำ precision farming และ smart farming นอกจากนั้น การมีข้อมูลที่ดีและสามารถเปิดเผยให้แก่สถาบันการเงินต่างๆ ได้ ก็จะเอื้อให้สถาบันการเงินออกผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่หลากหลายให้เกษตรกรได้มากขึ้น ซึ่งก็รวมถึงสินเชื่อ และผลิตภัณฑ์ประกันภัย

การสร้าง Big data ภาคเกษตร องค์ประกอบที่สำคัญรวมถึง ๑) การบูรณาการข้อมูลที่มีอยู่แล้วในหน่วยงานต่างๆ จัดการและเชื่อมโยงในระดับแปลง เกษตรกร และพื้นที่ ๒) การเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในทุกระดับในข้อมูลที่สำคัญแต่อาจเก่า ไม่ละเอียดพอหรือไม่มีคุณภาพ เช่น ข้อมูลการเพาะปลูก ข้อมูลคุณภาพดินรายเกษตรกร ข้อมูลราคารายแปลง เป็นต้น โดยอาจมีการสร้างแพลตฟอร์มเก็บข้อมูลที่สะดวกและรวดเร็วขึ้น เช่น การใช้ Mobile Technology และ ๓) การสร้างแพลตฟอร์มเพื่อให้หน่วยงาน และเกษตรกรเองสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูล Big data ได้อย่างง่าย ซึ่งก็อาจรวมทั้งแพล็ตฟอร์มที่เป็น website และ mobile application เป็นต้น

๒.๒.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) มีฐานข้อมูล Big Data ภาคเกษตรที่บูรณาการข้อมูลจากทุกหน่วยงาน ในระดับแปลงเกษตรกร และพื้นที่ทั่วประเทศ

๒) มีแพลตฟอร์ม อาทิ Mobile Application ในการเก็บข้อมูลที่จำเป็นของเกษตรกรทั่วประเทศได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และต่อเนื่องในทุกฤดูปลูก

๓) มี Web Tool และ Mobile Application ในการประมวลผลจากข้อมูล Big Data เพื่อวางแผนเชิงพื้นที่ วางนโยบาย และเผยแพร่สู่ทุกภาคส่วนอย่างเข้าใจง่าย

๒.๒.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๑๒ เดือน

๒.๒.๓ ตัวชี้วัด

๑) จำนวนฐานข้อมูลที่รวบรวม เก็บใหม่ และเชื่อมโยงได้

๒) จำนวนเกษตรกรผู้ใช้งาน Web Tool จาก Big Data

๓) นโยบายที่ถูกออกแบบจากการใช้ข้อมูล Big Data และการเพิ่มขึ้นของประสิทธิผลของนโยบายต่อต้นทุน

๔) ผลิตภัณฑ์ทางการเงินเพื่อเกษตรกรที่หลากหลายมากขึ้น

๕) ผลผลิตและรายได้ที่เพิ่มขึ้นของเกษตรกรที่เข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลมากขึ้น

๒.๒.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

อยู่ระหว่างการตอบกลับจากหน่วยงาน

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๒.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน เศรษฐกิจ เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ : การสร้างและใช้ Big Data ภาคเกษตร																					ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	2561				2562				2563				2564				2565								
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
3. Big Data ภาคเกษตร: สร้างและใช้ Big Data ภาคเกษตร - **แพลตฟอร์มข้อมูล:** บูรณาการข้อมูลจากทุกหน่วยงาน พัฒนาการเก็บข้อมูลด้วย Mobile Application และสร้าง Data แพลตฟอร์ม ต่อยอดจาก Agrimap																					กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	อยู่ระหว่างการตอบกลับจากหน่วยงาน		มีฐานข้อมูล Big Data ภายในปี 2561	1.จำนวนฐานข้อมูลที่รวบรวม เก็บใหม่ และเชื่อมโยงได้ 2.จำนวนเกษตรกรผู้ใช้งาน Web Tool จาก Big Data 3.นโยบายที่ถูกออกแบบจากการใช้ข้อมูล Big Data และการเพิ่มขึ้นของประสิทธิผลของนโยบายต่อ

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

| แผนการปฏิรูปประเทศด้าน เศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ : การสร้างและใช้ Big Data ภาคเกษตร | | |

๒.๒.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

๑) แก้ไขข้อกฎหมายในการเปิดเผยข้อมูลระหว่างหน่วยงานของรัฐ และระหว่างหน่วยงานของรัฐกับภาคส่วนต่างๆ เพื่อให้สามารถสร้างฐานข้อมูลครบวงจรด้านภาคเกษตร และนำข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินนโยบายของประเทศได้

๒.๓ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๓ : การพัฒนาแหล่งน้ำและการชลประทานเพื่อการเกษตร

น้ำเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในการทำเกษตรกรรม การพัฒนาทรัพยากรน้ำ เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงน้ำได้ในทุกพื้นที่และทุกฤดูปลูกจึงเป็นประเด็นปฏิรูปที่สำคัญที่สุด ในปัจจุบันการชลประทานได้ครอบคลุมพื้นที่ประมาณครึ่งหนึ่งของพื้นที่เกษตรที่มีศักยภาพเท่านั้น และบางชุมชนยังไม่สามารถเข้าถึงแหล่งน้ำได้ในบางพื้นที่และฤดูปลูก

ประเด็นปฏิรูปนี้มุ่ง ๑) บูรณาการพื้นที่ชลประทานเดิมและขยายพื้นที่การชลประทานให้ครอบคลุมพื้นที่มีศักยภาพให้ได้มากที่สุดทั่วประเทศ ๒) พัฒนาแหล่งน้ำธรรมชาติในระดับชุมชนทั้งน้ำบนดินและใต้ดิน โดยอาจอาศัยกลไกองค์กรในชุมชนเพื่อทำให้เกิดความยั่งยืน และ ๓) สร้างข้อมูลการใช้น้ำในภาคเกษตรเพื่อช่วยในการวางนโยบายน้ำที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

๒.๓.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) ขยายพื้นที่การชลประทานให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงได้มากขึ้นในทุกฤดูปลูก

๒) เพิ่มการพัฒนาแหล่งน้ำธรรมชาติในระดับชุมชน

๓) เกษตรกรในพื้นที่สามารถเพาะปลูกได้ตลอดปี มีรายได้เพิ่มขึ้น

๔) ประเทศมีระบบการจัดเก็บข้อมูลการใช้น้ำภาคเกษตร

๒.๓.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี

๒.๓.๓ ตัวชี้วัด

๑) จำนวนชุมชนและเกษตรกรที่เข้าถึงการชลประทาน และแหล่งน้ำธรรมชาติได้มากขึ้น

๒) คุณภาพและปริมาณน้ำที่ชุมชนและเกษตรกรเข้าถึงสามารถเพิ่มการเพาะปลูกได้

๓) จำนวนรอบของการเพาะปลูกของเกษตรกรในพื้นที่ที่เพิ่มขึ้นต่อปี

๔) ผลผลิตของเกษตรในพื้นที่และรายได้เพิ่มขึ้น

๕) มีฐานข้อมูลการใช้น้ำภาคเกษตรระดับประเทศ

๒.๓.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

๔๙๒,๓๙๗ ล้านบาท (อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๓.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

| แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓ : .....การพัฒนาแหล่งน้ำและการชลประทานเพื่อการเกษตร..... | | |

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓ : .....การพัฒนาแหล่งน้ำและการชลประทานเพื่อการเกษตร.....

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
																						ปรับแก้ไข)			
- **แหล่งน้ำในชุมชน:** พัฒนาแหล่งน้ำธรรมชาติในระดับชุมชนทั้งบนดินและใต้ดิน																					กรมน้ำบาดาล กรมพัฒนาที่ดิน	477 (อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)	งบประมาณของหน่วยงาน		
- **ข้อมูลการใช้น้ำภาคเกษตร:** จัดทำระบบการจัดเก็บข้อมูลการใช้น้ำภาคเกษตร																					สำนักงานบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	อยู่ระหว่างการตอบกลับจากหน่วยงาน		ประเทศมีระบบการจัดเก็บข้อมูลการใช้น้ำภาคเกษตร	ข้อมูลการใช้น้ำภาคเกษตร

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๔ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๔ : ส่งเสริม Smart farmer และ Precision farming

เกษตรกรรมเป็นอาชีพที่มีความเสี่ยงสูง และในปัจจุบันเกษตรกรไทยยังไม่มีเครื่องมือบริหารจัดการความเสี่ยงขนาดใหญ่อย่างยั่งยืน แผนปฏิรูปนี้มุ่งสร้างระบบประกันภัยพืชผลที่ยั่งยืน และครอบคลุมพืชเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อลดความเสี่ยง และเพิ่มแรงจูงใจให้เกษตรกรมีความมั่นใจและหันมาลงทุนทำการเกษตรในระดับแปลง และการต่อยอดในระดับสหกรณ์และวิสาหกิจชุมชนมากขึ้น โดยแผนปฏิรูปนี้มุ่งให้เกิดการพัฒนาระบบประกันภัยทั้งในระดับเกษตรกร สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน

องค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาระบบประกันภัยพืชผลที่ยั่งยืน คือ ๑) การมีข้อมูลประวัติการเพาะปลูกความเสี่ยง ในรายเกษตรกรที่เพียงพอ ซึ่งก็จะต่อยอดมาจากแผนการสร้าง big data ข้างต้น และการแก้กฎหมายเพื่อให้สถาบันการเงินสามารถเข้าถึงข้อมูลเหล่านี้ได้ ๒) การนำเทคโนโลยี เช่นภาพถ่ายดาวเทียม หรือ Mobile application เข้ามาช่วยให้การตรวจสอบความเสี่ยง ความเสียหาย และการซื้อและเอาประกันมีประสิทธิภาพ รวดเร็วและทั่วถึงมากขึ้น และ ๓) การบูรณาการความช่วยเหลือเกษตรกรของภาครัฐไม่ให้ไปแทนที่ตลาดแต่กลับสร้างเสริมแรงจูงใจให้เกษตรกรหันมาเข้าร่วมโครงการประกันภัยอย่างสมัครใจ

อีกส่วนของแผนปฏิรูปนี้มุ่งเสริมสร้างระบบเกษตรพันธสัญญาให้เป็นธรรม ต่อยอดมาจากการพัฒนากฎหมายเกษตรพันธสัญญาที่แล้วเสร็จ องค์ประกอบสำคัญของแผนนี้ คือ ๑) การสร้างกลไกคุ้มครองเกษตรกรในระบบเกษตรพันธสัญญาตั้งแต่ระดับของการผลิตไปจนถึงการขายผลผลิต และ ๒)ขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาให้เป็นธรรม ผ่านกลไกร่วมระหว่างส่วนราชการและกลุ่มเกษตรกร ซึ่งรวมถึงการสร้างความรู้ความเข้าใจกฎหมายเกษตรพันธสัญญาให้แก่เกษตรกร

๒.๔.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) มี Mobile Application เป็นแพลตฟอร์มในการให้ข้อมูล เพื่อการวางแผนการผลิต การทำ precision farming และการตลาดแก่เกษตรกร ตลอดถึงทำหน้าที่รับข้อมูลรายแปลงจากเกษตรกรผู้ใช้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

๒) เกษตรกรทั่วประเทศ โดยเฉพาะ Young Smart Farmer หันมาทำ Precision farming และใช้ประโยชน์จาก Mobile Applications ในฐานะผู้สร้างและผู้ใช้ข้อมูลในการเพิ่มผลผลิตและ Value added การเข้าถึงแหล่งทุน เทคโนโลยี และตลาด

๒.๔.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๒ ปี

๒.๔.๓ ตัวชี้วัด

๑) จำนวนเกษตรกรที่ใช้ Mobile Application

๒) จำนวนเกษตรกรที่หันมาทำ Precision farming

๓) ผลผลิต รายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของเกษตรกร

๔) จำนวนฐานข้อมูลที่สร้างขึ้นได้จากการใช้ Mobile Application

๒.๔.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

อยู่ระหว่างการตอบกลับจากหน่วยงาน

๒.๔.๕ การดำเนินการ

| แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๔ : ส่งเสริม Smart farmer และ Precision farming | | |

๒.๕ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๕ : การพัฒนาระบบประกันภัยพืชผลและระบบเกษตรพันธสัญญา

เกษตรกรรมเป็นอาชีพที่มีความเสี่ยงสูง และในปัจจุบันเกษตรกรไทยยังไม่มีเครื่องมือบริหารจัดการความเสี่ยงขนาดใหญ่อย่างยั่งยืน แผนปฏิรูปนี้มุ่งสร้างระบบประกันภัยพืชผลที่ยั่งยืน และครอบคลุมพืชเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อลดความเสี่ยง และเพิ่มแรงจูงใจให้เกษตรกรมีความมั่นใจและหันมาลงทุนทำการเกษตรในระดับแปลง และการต่อยอดในระดับสหกรณ์และวิสาหกิจชุมชนมากขึ้น โดยแผนปฏิรูปนี้มุ่งให้เกิดการพัฒนาระบบประกันภัยทั้งในระดับเกษตรกร สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน

องค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาระบบประกันภัยพืชผลที่ยั่งยืนคือ ๑) การมีข้อมูลประวัติการเพาะปลูกความเสี่ยง ในรายเกษตรกรที่เพียงพอ ซึ่งก็จะต่อยอดมาจากแผนการสร้าง big data ข้างต้น และการแก้กฎหมายเพื่อให้สถาบันการเงินสามารถเข้าถึงข้อมูลเหล่านี้ได้ ๒) การนำเทคโนโลยี เช่นภาพถ่ายดาวเทียม หรือ Mobile application เข้ามาช่วยให้การตรวจสอบความเสี่ยง ความเสียหาย และการซื้อและเอาประกันมีประสิทธิภาพ รวดเร็วและทั่วถึงมากขึ้น และ ๓) การบูรณาการความช่วยเหลือเกษตรกรของภาครัฐไม่ให้ไปแทนที่ตลาดแต่กลับสร้างเสริมแรงจูงใจให้เกษตรกรหันมาเข้าร่วมโครงการประกันภัยอย่างสมัครใจ

อีกส่วนของแผนปฏิรูปนี้มุ่งเสริมสร้างระบบเกษตรพันธสัญญาให้เป็นธรรม ต่อยอดมาจากการพัฒนากฎหมายเกษตรพันธสัญญาที่แล้วเสร็จ องค์ประกอบสำคัญของแผนนี้ คือ ๑) การสร้างกลไกคุ้มครองเกษตรกรในระบบเกษตรพันธสัญญาตั้งแต่ระดับของการผลิตไปจนถึงการขายผลผลิต และ ๒) ขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาให้เป็นธรรม ผ่านกลไกร่วมระหว่างส่วนราชการและกลุ่มเกษตรกร ซึ่งรวมถึงการสร้างความรู้ความเข้าใจกฎหมายเกษตรพันธสัญญาให้แก่เกษตรกร

๒.๕.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) มีระบบประกันภัยพืชผลที่ครอบคลุมพืชเศรษฐกิจของประเทศสำหรับบริหารจัดการความเสี่ยงให้เกษตรกร ทั้งระดับเกษตรกร สหกรณ์ รัฐวิสาหกิจชุมชน และสถาบันการเงินชุมชน โดยมีระบบประกันภัยพืชผลครอบคลุมร้อยละ ๘๐ ของพื้นที่และผลิตภัณฑ์ภายใน ๕ ปี

๒) ภาครัฐมีกลไกสนับสนุนการพัฒนาตลาดประกันภัยพืชผลของประเทศอย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง

๓) มีกลไกคุ้มครองเกษตรกรในระบบเกษตรพันธสัญญาตั้งแต่ระดับของการผลิตไปจนถึงการขายผลผลิต

๔) มีการขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาให้เป็นธรรม ผ่านกลไกร่วมระหว่างส่วนราชการและกลุ่มเกษตรกร ซึ่งรวมถึงการสร้างความรู้ความเข้าใจกฎหมายเกษตรพันธสัญญาให้แก่เกษตรกร

๒.๕.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี

๒.๕.๓ ตัวชี้วัด

๑) จำนวนและความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ประกันภัยเพื่อเกษตรกร

๒) จำนวนเกษตรกร และพื้นที่เพาะปลูกที่เข้าร่วมในโครงการประกันภัย

๓) จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการด้วยความสมัครใจ และร่วมจ่ายค่าเบี้ยประกัน

๔) การลงทุน การเข้าถึงสินเชื่อ สถานะทางการเงิน รายได้ และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของเกษตรกร สหกรณ์ รัฐวิสาหกิจชุมชน และสถาบันการเงินชุมชน

๕) จำนวนเกษตรกรที่ได้รับประโยชน์จากระบบเกษตรพันธสัญญา

๖) จำนวนเกษตรกรที่มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถใช้ประโยชน์จากระบบเกษตรพันธสัญญา

๒.๕.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

อยู่ระหว่างการตอบกลับจากหน่วยงาน

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๕.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

| แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๕ : การพัฒนาระบบประกันภัยพืชผลและระบบเกษตรพันธสัญญา | | |

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๕ : การพัฒนาระบบประกันภัยพืชผลและระบบเกษตรพันธสัญญา

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
ประโยชน์กับทุกฝ่ายตลอดจนจัดเวทีสร้างความรู้ความเข้าใจทั่วประเทศ เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์จาก พ.ร.บ. ส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาในการประกอบอาชีพ																					ยุติธรรม	หน่วยงาน		ตั้งแต่ระดับของการผลิตไปจนถึงการขายผลผลิต	ใจ และร่วมจ่ายค่าเบี้ยประกัน 4.การลงทุน การเข้าถึงสินเชื่อ สถานะทางการเงิน รายได้ และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของเกษตรกร สหกรณ์ รัฐวิสาหกิจ ชุมชน และสถาบันการเงินชุมชน 5. คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของ

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๕ : การพัฒนาระบบประกันภัยพืชผลและระบบเกษตรพันธสัญญา

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
																									เกษตรกร 6. จำนวนเกษตรกรที่ได้รับประโยชน์จากระบบเกษตรพันธสัญญาที่เป็นธรรม 7. จำนวนเกษตรกรที่มีความรู้ความเข้าใจ และได้รับประโยชน์จากกลไก

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๕.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

๑) แก้ไขกฎหมายให้ สถาบันการเงินสามารถปล่อยสินเชื่อแบบมีประกันภัยได้

๒) แก้ไขกฎหมายให้ สถาบันการเงินสามารถเข้าถึง Big data ภาคเกษตร ซึ่งถูกบูรณาการมาจากหน่วยงานต่างๆ

๒.๖ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๖ : การจัดตั้ง Centre of Excellence สำหรับภาคเกษตร

องค์ความรู้จากการวิจัยและพัฒนามีความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรและการทำเกษตรกรรม ตั้งแต่การเพาะปลูก แปรรูป และการตลาด ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการเกษตรน้อยมาก และงานวิจัยในปัจจุบันก็ไม่ได้มีการเชื่อมโยง หรือถูกนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์จริง แผนปฏิรูปนี้มุ่งสร้างองค์กรเพื่อส่งเสริมการทำวิจัยและพัฒนาที่ใช้ได้จริง และตรงกับความต้องการของเกษตรกรในชุมชน

องค์ประกอบหลักของแผนนี้ คือ ๑) การเชื่อมโยงชุมชนเกษตรร่วมกับมหาวิทยาลัยในพื้นที่ทั่วประเทศเพื่อพัฒนานวัตกรรมทางการเกษตรที่นำไปใช้เพิ่มรายได้ให้เกษตรกรและชุมชนได้ และ ๒) สร้างกลไกในการถ่ายทอดงานวิจัยอย่างมีส่วนร่วมไปสู่ชุมชน ซึ่งอาจหมายถึงการเริ่มทำการวิจัยร่วมกับชุมชนในพื้นที่

๒.๖.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) มีศูนย์ Center of Excellence ประจำภาคทั่วประเทศภายในไตรมาสที่ ๒ ของปี ๒๕๖๑

๒.๖.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๖ เดือน

๒.๖.๓ ตัวชี้วัด

๑) การจัดตั้ง Centre of Excellence สำหรับภาคเกษตรร่วมกับมหาวิทยาลัยในพื้นที่

๒) จำนวนผลิตภัณฑ์และธุรกิจชุมชนภาคเกษตรที่รายได้เพิ่มขึ้นจากการนำงานวิจัยของ Centre of Excellence ไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์

๓) จำนวนชุมชนที่ได้รับข้อมูลเรื่องการพัฒนาดินที่เหมาะสม

๔) จำนวนชุมชนที่ได้รับข้อมูลเรื่องการพัฒนาพันธุ์ที่เหมาะสม

๒.๖.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

อยู่ระหว่างการตอบกลับจากหน่วยงาน

*** วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป**

๒.๖.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๖ : .....การจัดตั้ง Centre of Excellence สำหรับภาคเกษตร.....																					ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	2561				2562				2563				2564				2565								
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
7. นวัตกรรมสำหรับภาคเกษตร: จัดตั้ง Centre of Excellence สำหรับภาคเกษตรร่วมกับมหาวิทยาลัยในพื้นที่ทั่วประเทศ เพื่อพัฒนานวัตกรรมทางการเกษตรที่นำไปใช้เพิ่มรายได้ให้เกษตรกรและชุมชนได้ เช่น การพัฒนาพันธุ์พืช การพัฒนาดิน และการพัฒนาผลิตภัณฑ์																					สสว สภาวิจัยแห่งชาติ	อยู่ระหว่างการตอบกลับจากหน่วยงาน		ภายในไตรมาสที่ 2 ของปี 2561 ต้องมีศูนย์ Center of Excellence ประจำภาคทั่วประเทศ	1. การจัดตั้ง Centre of Excellence สำหรับภาคเกษตรร่วมกับมหาวิทยาลัยในพื้นที่ 2. จำนวนผลิตภัณฑ์และธุรกิจชุมชนภาคเกษตรที่รายได้เพิ่มขึ้นจากการนำงานวิจัยของ Centre of Excellence ไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๖ : .....การจัดตั้ง Centre of Excellence สำหรับภาคเกษตร.....

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
																									3. จำนวนชุมชนที่ได้รับข้อมูลเรื่องการพัฒนาดินที่เหมาะสม 4. จำนวนชุมชนที่ได้รับข้อมูลเรื่องการพัฒนาพันธุ์พืชที่เหมาะสม

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๗ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๗ : การส่งเสริมให้แรงงานเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อพัฒนาทักษะอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

จากการที่การพัฒนาในภาพรวมนั้นเป็นไปในทิศทางของการพัฒนาสู่เศรษฐกิจที่มีการใช้เครื่องมืออัตโนมัติและดิจิตัลมากขึ้น แรงงานมีฝีมือจึงมีความจำเป็นในการควบคุมเครื่องจักรกล ซึ่งเป็นสิ่งที่แรงงานโดยทั่วไปยังขาดแคลน และจำเป็นที่จะต้องได้รับโอกาสในการพัฒนาฝีมือเพื่อจะมีรายได้ที่มากขึ้น ทั้งด้วยการเข้ามาของเทคโนโลยีสมัยใหม่นั้นยังทำให้เกิดการแทนที่แรงงานด้วยเครื่องจักร โดยเฉพาะแรงงานที่มีฝีมือปานกลาง จนเกิดความสุดขั้นในแง่ของฝีมือแรงงาน (labour polarisation) จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาฝีมือแรงงานที่มีฝีมือปานกลาง ที่สุ่มเสี่ยงต่อการถูกแทนที่ด้วยเครื่องจักร ให้เป็นแรงงานมีฝีมือ เพื่อป้องกันการว่างงาน และลดการใช้แรงงานที่ต่ำกว่าความสามารถ อันเป็นการเสียทรัพยากรบุคคลในเศรษฐกิจอย่างไม่จำเป็น

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นในการส่งเสริมให้แรงงานเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อพัฒนาทักษะอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม โดยการจัดตั้งองค์กรเพื่อให้เป็นศูนย์กลางในการนำเสนอ รวบรวม วางแผน และกำหนดวิธีการ หรือเงื่อนไขในการจัดสรร ทุนการศึกษาเพื่อพัฒนาฝีมือแรงงาน (Central Scholarship Coordinating Agency : CSCA) เพื่อเป็น one-stop service สำหรับแรงงานที่ต้องการเข้าถึงแหล่งทุนในการพัฒนาทักษะ โดยทุนการศึกษาดังกล่าวนั้นจะเป็นการให้โอกาสแก่ประชาชนที่มีรายได้ต่ำ เพื่อให้สามารถเข้าถึงโอกาส ที่อาจไม่ได้รับโดยลำพังจากการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้มีการเข้าถึงปัญหาอย่างเป็นระบบ และส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแรงงานที่อาจมีพื้นฐานมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ไม่ดี เพื่อให้มีโอกาสเข้าสู่ตลาดแรงงานที่ให้ผลตอบแทนที่สูงขึ้น และที่สำคัญที่สุดคือเพื่อให้สามารถเพิ่มความคล่องตัวในการไต่ลำดับของสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม (social and economic mobility)

๒.๗.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) มีการจัดตั้ง CSCA ภายในไตรมาส ๒ ปี ๒๕๖๑

๒) แรงงานสามารถเข้าสู่ระบบการฝึกฝนพัฒนาแรงงานได้โดยไม่มีอุปสรรคในแง่ของ แหล่งเงินทุน การขาดหายของรายได้ในขณะฝึกฝนพัฒนาฝีมือ หรือการกีดกันจากนายจ้างปัจจุบัน

๓) มีกองทุนให้การศึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานในประเทศจากบริษัทที่ได้รับสิทธิประโยชน์จาก BOI ภายในไตรมาส ๒ ปี ๒๕๖๑

๒.๗.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๑๒ เดือน

๒.๗.๓ ตัวชี้วัด

๑) องค์กรกลางที่รับผิดชอบเรื่องของทุนการศึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานโดยเฉพาะ

๒) กองทุนให้การศึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานในประเทศจากบริษัทที่ได้รับสิทธิประโยชน์จาก BOI

๒.๗.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

อยู่ระหว่างการตอบกลับจากหน่วยงาน

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๗.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๗ : การส่งเสริมให้แรงงานเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อพัฒนาทักษะ อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม																					ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน (ล้านบาท)	แหล่งเงิน	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																								
	2561				2562				2563				2564				2565								
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
8. ทุนสำหรับแรงงาน: จัดตั้งหรือแต่งตั้ง CSCA เพื่อบูรณาการการจัดสรรทุนเพื่อสนับสนุนการพัฒนาแรงงานอย่างครบวงจร สำหรับแรงงานทุกระดับ - **แหล่งทุนสำหรับแรงงาน:** CSCA ทำงานร่วมกับ BOI ในการกำหนดเกณฑ์ข้อบังคับการให้ทุนการศึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานในประเทศ สำหรับบริษัทที่ได้รับสิทธิประโยชน์จาก BOI - **ทุนการศึกษาร่วม ระหว่างเอกชนและรัฐ:** CSCA ขยายผล																					กระทรวงแรงงาน และ กระทรวงศึกษาธิการ	อยู่ระหว่างการตอบกลับจากหน่วยงาน	แหล่งเงิน[1]	- มีการจัดตั้ง CSCA ภายในไตรมาส 2 ปี 2561 - มีกองทุนให้การศึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานในประเทศจากบริษัทที่ได้รับสิทธิประโยชน์จาก BOI ภายในไตรมาส 2 ปี 2561	- องค์กรกลางที่รับผิดชอบเรื่องของทุนการศึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานโดยเฉพาะ - กองทุนให้การศึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานในประเทศจากบริษัทที่ได้รับสิทธิประโยชน์จาก BOI

[1] งบประมาณโดยตรงจากกระทรวงที่เกี่ยวข้อง รวมถึง กองทุนต่างๆ อาทิ กองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา, กองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน, และ กองทุนด้อยโอกาสทางการศึกษา หากผู้เข้าร่วมเป็นกลุ่มของ SMEs ก็อาจสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนอย่างเช่น SME Bank ได้

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๗ : การส่งเสริมให้แรงงานเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อพัฒนาทักษะ อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	2561				2562				2563				2564				2565							
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
โครงการให้ทุนการศึกษาร่วมระหว่างเอกชนและรัฐ ทั่วประเทศ โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียนที่มีรายได้น้อย																								

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๗.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

๑) ให้มีการตราพระราชบัญญัติ หรือกฎหมายฉบับรองอื่นใดตามแต่กรณี เพื่อจัดตั้ง หรือ แต่งตั้ง CSCA

๒.๘ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๘: การสร้างแรงงานคุณภาพ (Super Worker) และเชื่อมโยงแรงงานสู่ตลาดอย่างครบวงจร

จากการที่การพัฒนาในภาพรวมนั้นเป็นไปในทิศทางของการพัฒนาสู่เศรษฐกิจที่มีการใช้เครื่องมืออัตโนมัติและดิจิทัลมากขึ้น แรงงานมีฝีมือจึงมีความจำเป็นในการควบคุมเครื่องจักรกล ซึ่งเป็นสิ่งที่แรงงานโดยทั่วไปยังขาดแคลน และจำเป็นที่จะต้องได้รับโอกาสในการพัฒนาฝีมือเพื่อจะมีรายได้ที่มากขึ้น ทั้งด้วยการเข้ามาของเทคโนโลยีสมัยใหม่นั้นยังทำให้เกิดการแทนที่แรงงานด้วยเครื่องจักร โดยเฉพาะแรงงานที่มีฝีมือปานกลาง จนเกิดความสุดขั้นในแง่ของฝีมือแรงงาน (labour polarisation) จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาฝีมือแรงงานที่มีฝีมือปานกลางที่สุ่มเสี่ยงต่อการถูกแทนที่ด้วยเครื่องจักร ให้เป็นแรงงานมีฝีมือ เพื่อป้องกันการว่างงาน หรือการใช้แรงงานที่ต่ำกว่าความสามารถ อันเป็นการเสียทรัพยากรบุคคลในเศรษฐกิจอย่างไม่จำเป็น

ดังนั้นจึงมีความจำเป็นในการเพิ่มโอกาสให้กับแรงงานไร้ฝีมือเพื่อให้มีการสร้างเสริมฝีมือความสามารถให้ตรงกับความต้องการของตลาดทั้งในปัจจุบัน และอนาคต เพื่อแก้ปัญหาการมีช่องว่างของฝีมือแรงงานในตลาด (skills gap) ซึ่งจำเป็นที่จะต้องให้แรงงานที่จะได้รับการพัฒนาฝีมือสามารถที่จะเติมเต็มช่องว่างดังกล่าวได้ งานวิจัยของบริษัท SCG ได้ชี้ให้เห็นว่า มีเพียง 77 ตำแหน่งที่สามารถหาแรงงานที่มีฝีมือตรงตามความต้องการได้จากความต้องการ 100 ตำแหน่ง จึงมีความจำเป็นในการเพิ่มโอกาสให้กับแรงงานไร้ฝีมือในการเสริมสร้างฝีมือความสามารถและได้งานที่มีคุณภาพสูงขึ้น โดยมีทักษะตรงกับความต้องการของผู้จ้าง และมีความยืดหยุ่นต่อตลาด โดยมุ่งเป้าในการเพิ่มอัตราส่วนของแรงงานมีฝีมือต่อแรงงานไร้ฝีมือในประเทศ

ช่องว่างของฝีมือแรงงานนั้นมีต้นเหตุโดยหลักคือในเชิงคุณภาพของการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่ว่าจะเป็นในวิชาคณิตศาสตร์ การอ่าน และภาษาอังกฤษ รวมถึงความรู้ในเชิงเทคนิคและฝีมือเฉพาะของแต่ละอุตสาหกรรม ดังนั้นการมีระบบอาชีวศึกษาที่เข้มแข็ง เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่แรงงานไร้ฝีมือในทุกระดับอายุจึงจำเป็นอย่างยิ่ง โดยคำแนะนำขององค์การแรงงานระหว่างประเทศได้ให้คำแนะนำว่าประเทศไทยนั้นจำเป็นที่จะต้องสร้างเสริมความเข้มแข็งของการประสานงานระหว่างระบบอาชีวศึกษา และตลาดแรงงาน

ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องมีการสร้างแรงงานคุณภาพ (Super Worker) ปรับปรุงหลักสูตรระดับอุดมศึกษาทั้งในสายสามัญ และสายอาชีพเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการแรงงานในตลาด โดยเฉพาะกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย และเชื่อมโยงแรงงานสู่ตลาดอย่างครบวงจร รวมทั้งมีการตรวจสอบ ตรวจทานในแง่ของคุณภาพอย่างสม่ำเสมอ ลดปัญหาความไม่สอดคล้องกันของแรงงานและการขาดแคลนแรงงานในตลาด ลดอัตราการว่างงาน และเพิ่มรายได้ให้กับแรงงาน

๒.๘.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) แรงงานสามารถเพิ่มหรือปรับความรู้และทักษะได้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน

๒) มีแรงงานทักษะในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายที่รองรับความต้องการของตลาด

๓) มีหลักสูตรระดับอุดมศึกษาที่สร้างแรงงานตรงตามความต้องการของกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย

๔) มีศูนย์การฝึกอบรมแรงงานโดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในทุกอุตสาหกรรมเป้าหมาย

๕) มี Matching Platform เพื่อสนับสนุนการจัดหาแรงงาน และสร้างฐานข้อมูลในการวิเคราะห์ความต้องการแรงงานในตลาด

๒.๘.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๑๒ เดือน

๒.๘.๓ ตัวชี้วัด

๑) เพิ่มรายได้และผลผลิต รวมทั้งลดอัตราการว่างงานอย่างมีนัยสำคัญ

๒) หลักสูตรระดับอุดมศึกษาที่สร้างแรงงานตรงตามความต้องการของกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย

๓) จำนวนแรงงานที่เข้าสู่อุตสาหกรรมเป้าหมายได้หลังการเข้าเรียนหลักสูตร

๔) ศูนย์การฝึกอบรมแรงงานโดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย

๕) Matching Platform

๒.๘.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

อยู่ระหว่างการตอบกลับจากหน่วยงาน

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๘.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๘ : การสร้างแรงงานคุณภาพ (Super Worker) และเชื่อมโยงแรงงานสู่ตลาดอย่างครบวงจร

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน (ล้านบาท)	วงเงิน แหล่งเงิน	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565								
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
9. แรงงานคุณภาพ (Super Worker): สร้างแรงงานคุณภาพ (Super Worker) ทั่วประเทศในทุกรายอุตสาหกรรมเป้าหมายและเชื่อมโยงแรงงานสู่ตลาด																					กระทรวงแรงงาน ร่วมกันกับ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา และเอกชน	อยู่ระหว่างการตอบกลับจากหน่วยงาน		- มีแรงงานคุณภาพ (Super Worker) ทั่วประเทศในทุกรายอุตสาหกรรมเป้าหมายภายในปี 2561 - มีหลักสูตรระดับอุดมศึกษาที่สร้างแรงงานตรงตามความต้องการของกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย	- แรงงานคุณภาพ (Super Worker) ทั่วประเทศในทุกรายอุตสาหกรรมเป้าหมาย - หลักสูตรระดับอุดมศึกษาที่สร้างแรงงานตรงตามความต้องการของกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย - จำนวนแรงงานที่เข้าสู่อุตสาหกรรมเป้าหมายได้หลังการเข้าเรียนหลักสูตร
- หลักสูตรระดับอุดมศึกษา: ปรับปรุงหลักสูตรระดับอุดมศึกษาร่วมกับ																					กระทรวงแรงงาน ร่วมกับ กระทรวง	อยู่ระหว่างการตอบกลับจาก			

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๘ : การสร้างแรงงานคุณภาพ (Super Worker) และเชื่อมโยงแรงงานสู่ตลาดอย่างครบวงจร

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน (ล้านบาท)	วงเงิน แหล่งเงิน	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565								
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
ภาคเอกชนเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการแรงงานในตลาดโดยเฉพาะกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย																					ศึกษา กระทรวง อุตสาหกรรม กระทรวง ท่องเที่ยว และกีฬา และ เอกชน	หน่วยงาน			
- **Training Platform:** จัดตั้ง Training Platform และสร้างศูนย์การฝึกอบรมแรงงานโดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนเพื่อฝึกฝนแรงงานตามความต้องการของกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายและออกใบรับรองคุณวุฒิวิชาชีพรายสาขา																					กระทรวง แรงงาน ร่วมกันกับ กระทรวง ศึกษา กระทรวง อุตสาหกรรม กระทรวงวิทยาศาสตร์ กระทรวง ท่องเที่ยวฯ และ เอกชน	อยู่ระหว่างการตอบกลับจากหน่วยงาน		- มีศูนย์การฝึกอบรมแรงงานโดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในทุกอุตสาหกรรมเป้าหมาย	ศูนย์การฝึกอบรมแรงงานโดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๘ : การสร้างแรงงานคุณภาพ (Super Worker) และเชื่อมโยงแรงงานสู่ตลาดอย่างครบวงจร

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน (ล้านบาท)	วงเงิน แหล่งเงิน	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565								
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
- Job Matching Platform: จัดให้มี Matching Platform เพื่อสนับสนุนการจัดหาแรงงานและสร้างฐานข้อมูลในการวิเคราะห์ความต้องการแรงงานในตลาด																					กระทรวงแรงงาน	อยู่ระหว่างการตอบกลับจากหน่วยงาน		มี Matching Platform เพื่อสนับสนุนการจัดหาแรงงานและสร้างฐานข้อมูลในการวิเคราะห์ความต้องการแรงงานในตลาด	Matching Platform

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

ส่วนที่ ๒

เรื่องและประเด็นปฏิรูป

หัวข้อที่ ๒: การปฏิรูปด้านความเท่าเทียมและการเติบโตอย่างมีส่วนร่วม

หัวข้อย่อย ๒.๒: การเสริมสร้างพลังอำนาจชุมชน

ในปัจจุบัน ประเทศไทยยังประสบปัญหาความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่ ชุมชนในท้องถิ่นห่างไกลจำนวนมากยังขาดโครงสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐานที่สำคัญ รวมทั้งขาดโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อสร้างรายได้และการเข้าถึงบริการทางการเงิน ประชาชนในพื้นที่จึงประสบปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำทั้งด้านโอกาสและรายได้ ความยากจนจึงกระจุกตัวในเขตชนบทมากกว่าเขตเมือง สะท้อนจากสัดส่วนคนจนในปี ๒๕๕๘ โดยเขตชนบทมีสัดส่วนคนจนร้อยละ ๘.๙๑ ขณะที่เขตเมืองมีสัดส่วนคนจนร้อยละ ๕.๔๙[๑]

นอกจากนี้ รายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย พบว่าจังหวัดที่ยากจนที่สุด ๑๐ จังหวัดยังคงประสบปัญหาความยากจนเรื้อรังตลอดระยะเวลา ๙ ปี ขณะเดียวกัน ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ระหว่างกลุ่มรวยสุดและจนสุดยังมีความแตกต่างกันถึง ๒๒.๑ เท่า[๒] สอดคล้องกับค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคด้านรายได้ (Gini Coefficient) ซึ่งไม่ได้ปรับตัวดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญเนื่องจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจกระจุกตัวเฉพาะบางกลุ่มและมีความเหลื่อมล้ำด้านการจัดสรรทรัพยากรไปยังพื้นที่ โดยกว่าร้อยละ ๗๕ ของการใช้จ่ายภาครัฐกระจุกตัวในหัวเมืองใหญ่ โดยเฉพาะกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีประชากรคิดเป็นร้อยละ ๑๗ ของประเทศ แต่มีส่วนในการขยายตัวของ GDP กว่าร้อยละ ๒๖[๓]

แผนภาพที่ ๑ : การเข้าถึงปัจจัยโครงสร้างพื้นฐาน

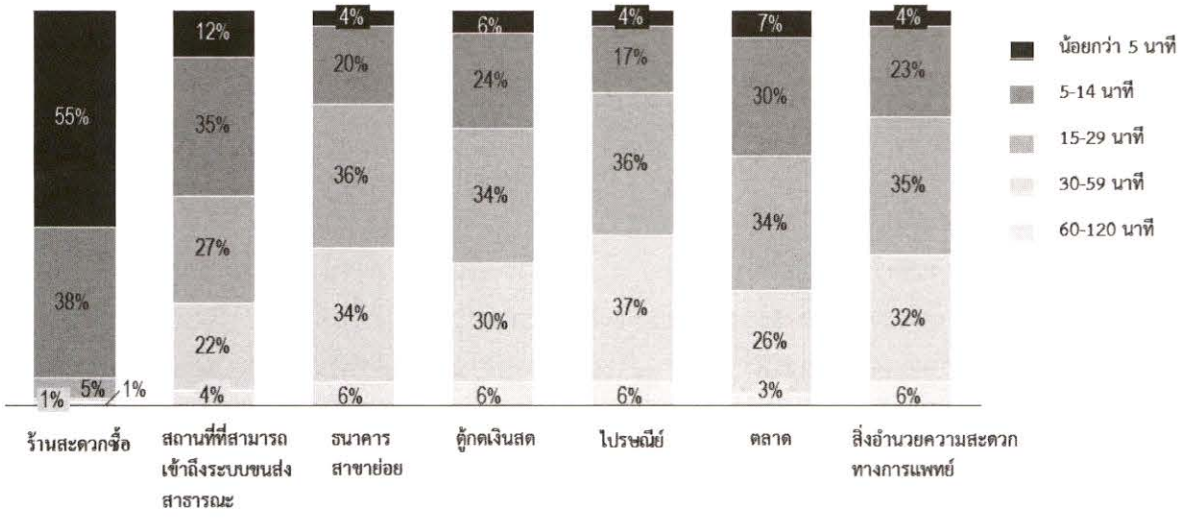

ที่มา: FinScope, ๒๐๑๓

---

[๑] รายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย 2559

[๒] รายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย 2559

[๓] ความเหลื่อมล้ำ, สฤนี อาชาวานันทกุล (2554)

แผนภาพที่ ๒ : ระดับความยากจนในแต่ละภาค และ ในเขตชนบทและเมือง, (ร้อยละ)

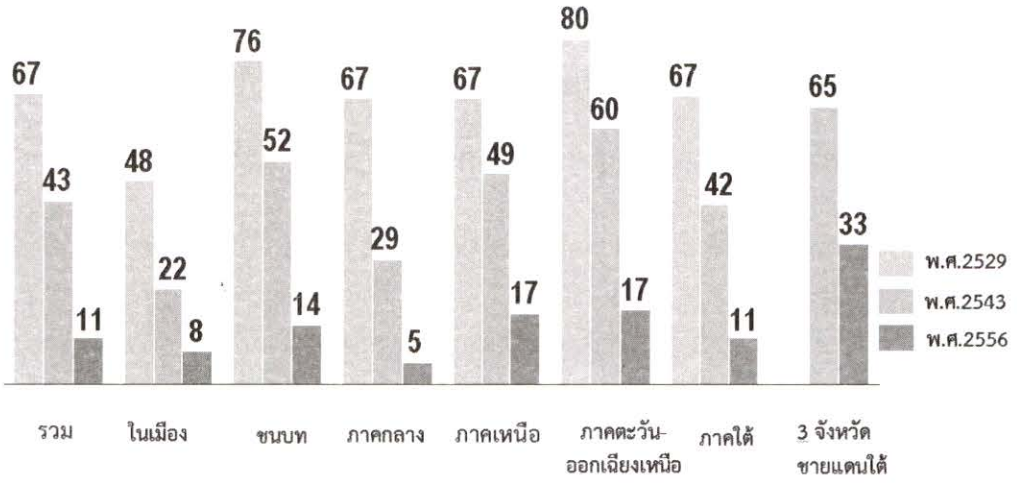

ที่มา: Systematic Country Diagnostic ของธนาคารโลก, ๒๐๑๖

ขณะเดียวกัน ประเทศไทยมีชุมชนกว่า ๗,๐๐๐ แห่ง มีวิสาหกิจชุมชนกว่า ๑๐๒,๑๔๐ แห่ง กองทุนสัจจะออมทรัพย์และกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กว่า ๓๐,๐๐๐ แห่ง สหกรณ์กว่า ๘,๐๐๐ แห่ง ซึ่งเป็นเครือข่ายที่มีศักยภาพในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก แต่ยังขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ จึงมีความจำเป็นในการปฏิรูปเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน เพื่อให้ชุมชนเป็นกลไกสำคัญในการสร้างการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมจากฐานราก ควบคู่ไปกับการดำเนินนโยบายระดับมหภาคของรัฐ อันจะนำไปสู่การเติบโตอย่างมีส่วนร่วมและยั่งยืน

เพื่อบรรลุเป้าหมายในการเสริมสร้างพลังอำนาจชุมชน แนวทางการปฏิรูปเพื่อความเท่าเทียมและการเติบโตอย่างมีส่วนร่วม จึงประกอบด้วย ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) **การสร้างความเข้มแข็งให้แก่ระบบสถาบันการเงินชุมชน** ผ่านการยกระดับการบริหารจัดการของสถาบันการเงินชุมชนเข้าสู่โครงข่ายสถาบันการเงินประชาชน ๒) **การพัฒนาธุรกิจชุมชน** โดยการสนับสนุนทั้งด้านการรวมกลุ่มสร้างเครือข่าย การสร้างกลไกพัฒนาร่วมกับภาคเอกชน การจัดตั้ง E-Commerce Platform รวมถึงการจัดตั้ง Center of Excellence เพื่อเพิ่มโอกาสในการเติบโตของธุรกิจชุมชน สร้างการเติบโตทางรายได้ เพิ่มการเข้าถึงตลาดและทรัพยากร ๓) **การจัดตั้งกองทุน Social Investment Fund (SIF)** เพื่อสร้างเครือข่ายผู้นำชุมชนเพื่อเป็นผู้ขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในพื้นที่ นอกจากนี้ การปฏิรูปเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจชุมชนยังมาจากการสร้างปัจจัยสนับสนุนอีก ๒ ประการ ได้แก่ ๑) **การนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยลดความเหลื่อมล้ำ ผ่านการบริหารจัดการข้อมูล สร้างฐานข้อมูล big data ในระดับพื้นที่** เพื่อให้รัฐออกแบบนโยบายการช่วยเหลือได้อย่างตรงจุด รวมทั้งเอื้อต่อการสร้างระบบประเมินผลที่มีประสิทธิภาพในอนาคต และ ๒) **การสนับสนุนด้านการเข้าถึงอินเตอร์เน็ตแก่ชุมชน โดยเฉพาะสถาบันการเงินชุมชนในพื้นที่** เพื่อเป็นฐานในการสร้าง real time data E-Commerce Platform และเชื่อมโยงทรัพยากรและความช่วยเหลือจากภาครัฐ

แนวทางการปฏิรูปเพื่อ**สร้างความเข้มแข็งให้แก่ระบบสถาบันการเงินชุมชน** เป็นการยกระดับสถาบันการเงินในชุมชนโดยการสร้างโครงข่ายสถาบันการเงินระดับประเทศ โดยการสนับสนุนจากธนาคารของรัฐ ซึ่งเป็นธนาคารผู้ประสานงาน ทำหน้าที่สนับสนุนด้านระบบ IT ให้แก่สถาบันการเงินที่เข้าร่วมโครงข่าย ยกระดับมาตรฐานการบัญชีผ่านการใช้นวัตกรรมทางด้านเทคโนโลยี เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงทางการเงินของประชาชนในชุมชนห่างไกล เนื่องจากในปัจจุบัน ประชาชนในชนบทยังเข้าถึงบริการทางการเงินได้อย่างจำกัด โดยได้รับบริการจากทางธนาคารเฉพาะกิจของภาครัฐเป็นหลัก อีกทั้งองค์กรการเงินระดับฐานรากที่มีอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ สถาบันการเงินชุมชน สถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน กลุ่มออมทรัพย์ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สหกรณ์ กองทุน

สวัสดิการชุมชน แม้จะมีจำนวนมาก แต่ก็ยังไม่สามารถทำให้เกิดการเข้าถึงทางการเงินอย่างแท้จริงและยั่งยืนได้ บทบาทของกองทุนดังกล่าวในการเป็นแหล่งทุนของชุมชนทำได้จำกัด ไม่สามารถพัฒนาต่อยอดได้ นอกจากนี้ ยังมีข้อจำกัดหลายประการ ได้แก่ การขาดโครงสร้างทางการเงินที่เหมาะสม การขาดแม่ข่ายในการสร้างศักยภาพ พัฒนามาตรฐาน และยกระดับการเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่ต่าง ๆ รวมทั้งการขาดกฎหมายรองรับการเป็นนิติบุคคลขององค์กรการเงินระดับฐานรากบางส่วน และการขาดการรองรับการรวมกลุ่มข้ามชุมชน ส่งผลทำให้ระดับการพัฒนาขององค์กรการเงินระดับฐานรากเหล่านี้แตกต่างกันมาก มีข้อจำกัดในการเชื่อมโยงระหว่างกัน และการกู้ยืมข้ามกลุ่มที่เกิดขึ้นในปัจจุบันมีความเสี่ยงสูง

การสร้างความเข้มแข็งให้แก่ระบบสถาบันการเงินชุมชน จึงเป็นแนวทางสำคัญที่จะพลิกโฉมการพัฒนาในระดับชุมชน ให้สามารถต่อยอดได้อย่างยั่งยืน โดยสถาบันการเงินประชาชนเหล่านี้จะสามารถเป็นเครือข่ายสำคัญในการทำหน้าที่ให้บริการทางการเงิน สร้างธุรกิจชุมชนผ่านการสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน สร้างระบบสวัสดิการให้สมาชิกในชุมชนในทุกกลุ่มผ่านการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน รวมทั้งทำหน้าที่แก้ปัญหาที่ดินหลุดมือให้แก่สมาชิกในชุมชนผ่านการทำหน้าที่ในลักษณะเดียวกันกับธนาคารที่ดิน ซึ่งทั้งหมดนี้จะเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนจากฐานราก ส่งเสริมให้ชุมชนพัฒนาผลิตภัณฑ์ ทั้งทางการเงิน และผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อสร้างรายได้และการจ้างงานในชุมชนได้อย่างเป็นระบบและยั่งยืน

แนวทางถัดมา ได้แก่ **การพัฒนาธุรกิจชุมชน** ในปัจจุบัน มีวิสาหกิจชุมชนกว่า ๑๐๒,๑๔๐ แห่งทั่วประเทศ สร้างการจ้างงานให้คนในชุมชนกว่า ๑.๔ ล้านคน[๕] โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสัดส่วนธุรกิจชุมชนมากที่สุด อย่างไรก็ดี ปัญหาสำคัญในปัจจุบัน คือ ธุรกิจชุมชนยังไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างครบวงจรและต่อเนื่องจากภาครัฐ ทำให้ไม่สามารถยกระดับได้ ซึ่งหากภาครัฐมีการปฏิรูปกลไกการสนับสนุนธุรกิจชุมชน จะทำให้เศรษฐกิจฐานรากสามารถเติบโตเพิ่มขึ้นได้ ลดช่องว่างทางการพัฒนาระหว่างเขตเมืองและชนบท

การสร้างกลไกสนับสนุนรูปแบบใหม่ เพื่อยกระดับธุรกิจชุมชน จึงประกอบด้วย การจัดตั้ง center of excellence ร่วมกับมหาวิทยาลัยภาคในระดับพื้นที่ทั่วประเทศ เพื่อสร้างองค์ความรู้ให้กับธุรกิจชุมชนในการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ชุมชน สร้าง Product Champion ให้ความรู้กลุ่มธุรกิจชุมชนด้านการบริหารจัดการและหาช่องทางการตลาด นอกจากนี้ แนวทางการพัฒนายังรวมถึงการจัดตั้งแพลตฟอร์ม e-commerce สำหรับธุรกิจชุมชน สร้างช่องทางการเข้าถึงตลาดในระดับประเทศและระดับโลกให้กับธุรกิจชุมชน การสร้างกลไกสนับสนุนโดยการใช้ทรัพยากรจากภาคีในระดับพื้นที่ทั่วประเทศและการใช้เทคโนโลยีมาช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางด้านการเข้าถึงทรัพยากรและตลาดให้กับธุรกิจชุมชน จึงเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญในการสร้างโอกาสทางธุรกิจ ต่อยอด และเพิ่มการจ้างงานในระดับชุมชน

[๕] กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

แผนภาพที่ ๓ : สถิติของธุรกิจชุมชน

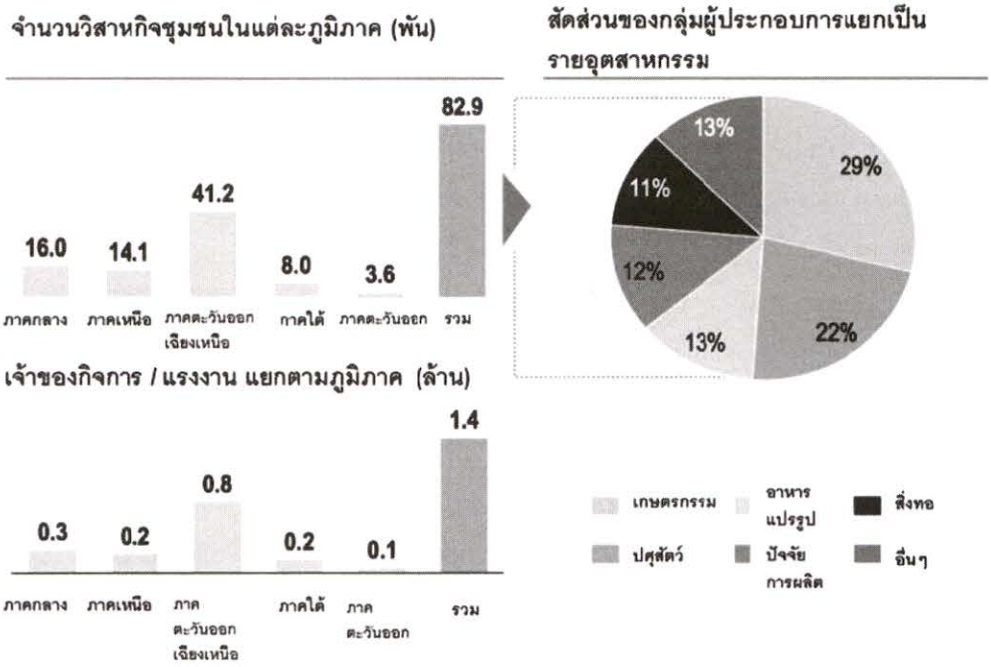

หมายเหตุ: การจำกัดความ ธุรกิจชุมชน ตามกฎหมายนั้นต้องเป็นธุรกิจที่มีผู้ถือหุ้นที่ไม่มีความผูกพันทางสายเลือด ๗ คน ขึ้นไป

ที่มา: กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

แนวทางประการสุดท้ายในการพัฒนาระดับชุมชน ที่จะเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญ ได้แก่ **การจัดตั้งกองทุน Social Investment Fund (SIF)** ซึ่งจะช่วยสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนทั่วประเทศ ผ่านกระบวนการคัดเลือกโครงการที่เสนอโดยชุมชนในพื้นที่ ดำเนินการในลักษณะกองทุนสมทบร่วมโดยชุมชน (Matching Fund) การสนับสนุนทางด้านการเงินแก่เครือข่ายชุมชนในลักษณะดังกล่าว จะช่วยสร้างผู้นำชุมรุ่นใหม่ที่มีความพร้อมในการขับเคลื่อนโครงการในระดับชุมชนเพื่อยกระดับการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ รวมทั้งเป็นการการสนับสนุนวิสาหกิจเพื่อสังคมซึ่งดำเนินโครงการที่เข้าข่าย ซึ่งจะสร้างความเข้มแข็งในระดับฐานรากได้อย่างยั่งยืน และลดความเหลื่อมล้ำทางด้านงบประมาณเชิงพื้นที่ในปัจจุบัน ซึ่งงบประมาณกระจุกตัวในเมืองใหญ่ โดยเฉพาะกรุงเทพมหานคร

แผนภาพที่ ๔ : การใช้จ่ายภาครัฐ, จีดีพีและประชากรรายภาค

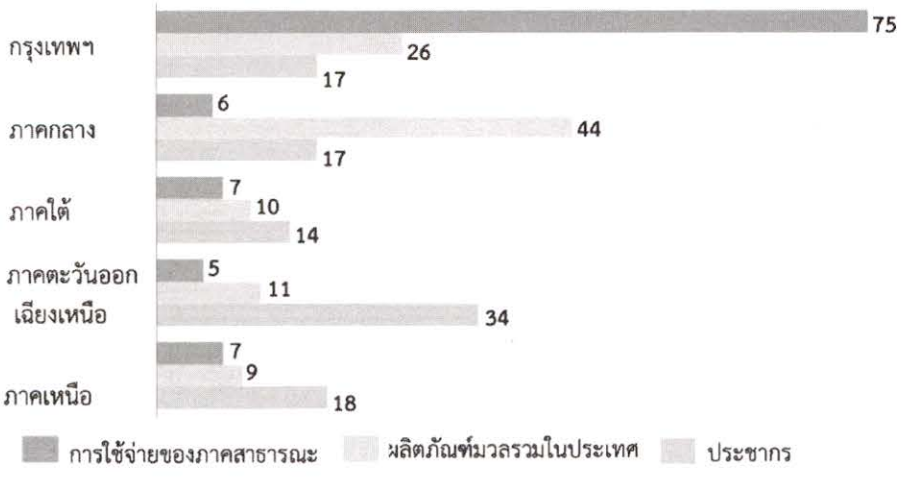

ที่มา: Economist Intelligence Unit

การจัดตั้งกองทุน Social Investment Fund (SIF) จึงเป็นการนำเครื่องมือในการลงทุนทางสังคมรูปแบบใหม่มาใช้แก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำในประเทศอย่างบูรณาการและยั่งยืน พัฒนาเครือข่ายผู้นำชุมชนและวิสาหกิจเพื่อสังคมที่มีศักยภาพทั่วประเทศ สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและเศรษฐกิจฐานราก คู่ขนานไปกับการดำเนินนโยบายระดับมหภาคของภาครัฐ สนับสนุนการสร้างนวัตกรรมทางสังคมและการพัฒนาพื้นที่ผ่านกลไกการบริหารจัดการกองทุนแบบมีส่วนร่วม ตลอดจนสร้างระบบนิเวศ โครงสร้างพื้นฐาน และตลาดการลงทุนทางสังคมในประเทศไทยเพื่อการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำอย่างบูรณาการและยั่งยืน ซึ่งจะสามารถลดภาระทางด้านงบประมาณของรัฐและแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำได้

การปฏิรูปเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจชุมชน จะเป็นกลไกสำคัญในการเชื่อมโยงการส่งผ่านสวัสดิการรูปแบบต่างๆ จากภาครัฐลงไปยังพื้นที่ รวมทั้งสร้างนวัตกรรมทางสังคมให้กับชุมชนท้องถิ่นทั่วประเทศ กำลังสำคัญในการร่วมขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม คือ เครือข่ายชุมชนเข้มแข็ง ซึ่งจะทำงานใกล้ชิดกับสำนักงานบูรณาการแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำ (การปฏิรูปในหัวข้อย่อย ๒.๓) ในระยะต่อไป เพื่อสร้างความเข้มแข็งจากฐานรากนำไปสู่การเติบโตอย่างมีส่วนร่วมและยั่งยืน

๒.๑ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑ : การสร้างความเข้มแข็งให้แก่ระบบสถาบันการเงินชุมชน

ประชาชนในชนบทยังเข้าถึงบริการทางการเงินได้อย่างจำกัด โดยได้รับบริการจากทางธนาคารเฉพาะกิจของภาครัฐเป็นหลัก อีกทั้งองค์กรการเงินระดับฐานรากที่มีอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ สถาบันการเงินชุมชน สถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน กลุ่มออมทรัพย์ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สหกรณ์ กองทุนสวัสดิการชุมชน แม้จะมีจำนวนมากกว่า ๓๐,๐๐๐ แห่งทั่วประเทศ แต่ยังไม่สามารถทำให้เกิดการเข้าถึงทางการเงินอย่างแท้จริงและยั่งยืนได้ เนื่องจากยังมีข้อจำกัดหลายประการ ได้แก่ การขาดโครงสร้างทางการเงินที่เหมาะสม การขาดแม่ข่ายในการสร้างศักยภาพ พัฒนามาตรฐาน และยกระดับการเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่ต่าง ๆ รวมทั้งการขาดกฎหมายรองรับการเป็นนิติบุคคลขององค์กรการเงินระดับฐานรากบางส่วน และการขาดการรองรับการรวมกลุ่มข้ามชุมชน ส่งผลทำให้ระดับการพัฒนาขององค์กรการเงินระดับฐานรากเหล่านี้แตกต่างกันมาก มีข้อจำกัดในการเชื่อมโยงระหว่างกัน และการกู้ยืมข้ามกลุ่มที่เกิดขึ้นในปัจจุบันมีความเสี่ยงสูง ขณะเดียวกัน กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่จัดตั้งขึ้น เน้นการกู้ยืมเป็นหลัก ทำให้บทบาทของกองทุนดังกล่าวในการเป็นแหล่งทุนของชุมชนทำได้จำกัด ไม่สามารถพัฒนาต่อยอดได้

การปฏิรูปเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ระบบสถาบันการเงินชุมชน โดยการยกระดับการบริหารจัดการของสถาบันการเงินชุมชนเข้าสู่โครงข่ายสถาบันการเงินประชาชน ผ่านการสนับสนุนโดยธนาคารผู้ประสานงาน จึงเป็นการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงทางการเงินและพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากในระดับชุมชนได้อย่างเป็นระบบและยั่งยืน ส่งเสริมการออม ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง สมาชิกในชุมชนได้รับบริการทางการเงินที่ดีขึ้น มีความมั่นคงในการฝากเงิน และมีแหล่งทุนในการประกอบการ สร้างการบริหารจัดการทุนในชุมชน รวมไปถึงสนับสนุนการจัดการสวัสดิการโดยชุมชน และการสร้างวิสาหกิจชุมชนในระยะต่อไป

๒.๑.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) มีการจัดตั้งโครงข่ายสถาบันการเงินประชาชนภายในไตรมาส ๑ ของปี ๒๕๖๑

๒) ธนาคารผู้ประสานงานพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการให้บริการทางการเงินและส่งมอบโครงข่ายภายในไตรมาส ๒ ปี ๒๕๖๑

๓) มี Matching Fund สำหรับกองทุนสวัสดิการชุมชนภายในไตรมาส ๒ ปี ๒๕๖๑

๒.๑.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๖ เดือน

๒.๑.๓ ตัวชี้วัด

๑) จำนวนสถาบันการเงินชุมชนที่เข้าสู่โครงข่าย

๒) จำนวนประชาชนที่ได้รับบริการทางการเงินที่ดีขึ้น

๓) จำนวนหนี้นอกระบบในชุมชนที่ลดลง

๔) จำนวนสมาชิกโครงข่ายที่มีการบริหารจัดการดีขึ้นและมีความมั่นคงทางการเงิน

๕) จำนวนพื้นที่ที่มีสถาบันการเงินชุมชนที่มีความเข้มแข็ง

๖) การประกาศใช้แผนแม่บทสำหรับโครงข่ายสถาบันการเงินประชาชน

๗) Matching Fund สำหรับกองทุนสวัสดิการชุมชน

๘) จำนวนกองทุนสวัสดิการชุมชนที่ได้รับประโยชน์

๒.๑.๔ วงเงินและแหล่งเงิน*

อยู่ระหว่างการตอบกลับจากหน่วยงาน

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๒.๑.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : .....การสร้างความเข้มแข็งให้แก่ระบบสถาบันการเงินชุมชน.....

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน*		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
1. จัดตั้งโครงข่ายสถาบันการเงินประชาชน - **ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ:** ธนาคารผู้ประสานงานจัดทำและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการให้บริการทางการเงิน - **แผนแม่บท:** จัดทำแผนแม่บทสำหรับโครงข่ายสถาบันการเงินประชาชน																					ธกส ออมสิน สศค	อยู่ระหว่างการตอบกลับจากหน่วยงาน -	-	- มีการจัดตั้งโครงข่ายสถาบันการเงินประชาชนภายในไตรมาส 1 ของปี 2561 - ธนาคารผู้ประสานงานพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการให้บริการทางการเงินและส่งมอบโครงข่ายภายในไตรมาส 2 ปี 2561	1. จำนวนสถาบันการเงินชุมชนที่เข้าสู่โครงข่าย 2. จำนวนประชาชนที่ได้รับบริการทางการเงินที่ดีขึ้น 3. จำนวนหนี้นอกระบบในชุมชนที่ลดลง 4. จำนวนสมาชิกโครงข่ายที่มีการบริหารจัดการดีขึ้นและมีความมั่นคงทางการเงิน 5. จำนวนพื้นที่ที่มีสถาบันการเงินชุมชนที่มีความเข้มแข็ง 6. การประกาศใช้แผนแม่บทสำหรับโครงข่ายสถาบันการเงินประชาชน
2. **สวัสดิการชุมชน Matching Fund**: จัดให้มี Matching Fund สำหรับกองทุนสวัสดิการชุมชน																					กระทรวงการคลัง	อยู่ระหว่างการตอบกลับจากหน่วยงาน		- มี Matching Fund สำหรับกองทุนสวัสดิการชุมชนภายในไตรมาส 2 ปี 2561	1. Matching Fund สำหรับกองทุนสวัสดิการชุมชน 2. จำนวนกองทุนสวัสดิการชุมชนที่ได้รับประโยชน์

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๒ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๒ : การพัฒนาธุรกิจชุมชน

ธุรกิจชุมชนเป็นหัวใจในการสร้างงาน รายได้ และขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน อย่างไรก็ดี แม้ประเทศไทยจะมีธุรกิจชุมชนหลายรูปแบบ ทั้งวิสาหกิจชุมชน สหกรณ์ และกลุ่มองค์กรต่างๆ กว่า ๘๓,๐๐๐ แห่ง ในปัจจุบัน แต่ยังคงประสบปัญหาในการพัฒนาต่อยอด เนื่องจากขาดกลไกการพัฒนาอย่างเป็นระบบ รวมทั้งการสนับสนุนทางด้านนโยบายจากภาครัฐในปัจจุบันยังขาดความต่อเนื่องและดำเนินการแบบต่างคนต่างทำ ขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน โดยแต่ละหน่วยงานมุ่งเน้นดูแลเฉพาะกลุ่มธุรกิจชุมชนในเครือข่ายของตน รวมทั้งธุรกิจชุมชนบางประเภท ได้แก่ วิสาหกิจชุมชน ยังขาดสถานะความเป็นนิติบุคคล ทำให้ไม่สามารถพัฒนายกระดับได้ รวมทั้งธุรกิจชุมชนที่ดำเนินการโดยสมาชิกในชุมชนยังต้องการการรสนับสนุนทางด้านองค์ความรู้ทางในด้านการบริหารจัดการและช่องทางการตลาด เพื่อให้สามารถอยู่รอดและสามารถขยายกิจการได้

การปฏิรูปเพื่อพัฒนาธุรกิจชุมชน จึงเป็นการสร้างกลไกการสนับสนุนรูปแบบใหม่อย่างเป็นระบบ บูรณาการมุ่งเน้นการการสร้างกลไกระยะยาว โดยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาสนับสนุนการสร้างและต่อยอดธุรกิจชุมชนเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนอย่างยั่งยืน ผ่านการสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน การรวมกลุ่ม การสร้าง e-commerce platform การสร้างกลไกการพัฒนาธุรกิจชุมชนร่วมกับภาคีจากมหาวิทยาลัยและภาคเอกชนโดยการจัดตั้ง center of excellence ตลอดจนการแก้ไขกฎหมายเพื่อรองรับสถานะความเป็นนิติบุคคลของวิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจเพื่อสังคม เพื่อให้เป็นกลไกสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

๒.๒.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) มีเครือข่ายธุรกิจชุมชน (cluster-based) และมีสินค้าประจำพื้นที่ (Product Champion) ทั่วประเทศภายในปี ๒๕๖๑

๒) มี E-commerce center ทั่วทุกภาคในประเทศภายในปี ๒๕๖๑

๓) ประชาชนในชุมชนสามารถใช้ e-commerce platform ในการสร้างรายได้

๔) มี center of excellence ในทุกพื้นที่เป้าหมายภายในไตรมาส ๒ ปี ๒๕๖๑ และทุกภูมิภาคทั่วประเทศภายในปี ๒๕๖๑

๕) สถาบันการเงินในชุมชนและศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในทุกพื้นที่เป้าหมายมีอินเตอร์เน็ตใช้ภายในปี ๒๕๖๑

๒.๒.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๑๒ เดือน

๒.๒.๓ ตัวชี้วัด

๑) จำนวนธุรกิจชุมชนที่เพิ่มขึ้น ทั้งสหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจชุมชน

๒) จำนวนธุรกิจชุมชนที่เข้าร่วมเครือข่าย

๓) จำนวนธุรกิจชุมชน ที่ผลประกอบการดีขึ้น

๔) จำนวน Product Champion ในพื้นที่ทั่วประเทศที่เพิ่มขึ้น

๕) จำนวนประชาชนที่เข้าร่วม e-commerce platform

๖) รายได้จาก e-commerce platform

๗) จำนวนสถาบันการเงินชุมชน/ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่ใช้อินเตอร์เน็ตได้ ต่อจำนวนเป้าหมาย

๘) จำนวน center of excellence ที่จัดตั้งทั่วประเทศ

๙) จำนวนชุมชนเข้มแข็งที่เพิ่มขึ้น

๒.๒.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

ประมาณ ๒,๕๕๗ ล้านบาท/ปี (อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๒.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

| แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ : .....การพัฒนาธุรกิจชุมชน..... | | |

ผลิตภัณฑ์ชุมชนออกสู่ตลาดให้แก่ชุมชนและสร้าง e-commerce capability ให้กับสมาชิกในชุมชน - เร่งรัดการติดตั้งอินเตอร์เน็ตแก่สถาบันการเงินในชุมชนและศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย																				สังคม ไปรษณีย์ไทย ร่วมกับ เอกชน	กลับจากหน่วยงาน		เป้าหมายมีอินเตอร์เน็ตใช้ภายในปี 2561 - มี center of excellence ในทุกพื้นที่เป้าหมายภายในไตรมาส 2 ปี 2561 และทุกภูมิภาคทั่วประเทศภายในปี 2561	จำนวนเป้าหมาย - จำนวน center of excellence ทั่วประเทศ - รายได้จาก e-commerce platform
5. **นวัตกรรมสำหรับสินค้าชุมชน**: ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยท้องถิ่นทั่วประเทศไทยในการพัฒนาการวิจัย และการจัดตั้ง Center of Excellence ในแต่ละพื้นที่เพื่อพัฒนายกระดับสินค้าชุมชน และสร้าง Product Champion ในระดับพื้นที่ทั่วประเทศ																				สสว ออมสิน SME Bank	อยู่ระหว่างการตอบกลับจากหน่วยงาน			

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๒.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

เร่งรัดการยกร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. .... และพิจารณาปรับปรุงพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๘

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๓ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๓ : การจัดตั้งกองทุน Social Investment Fund (SIF)

ในปัจจุบัน พบว่าภาครัฐมีงบประมาณไม่เพียงพอในการลงทุนพัฒนาชุมชนอย่างครอบคลุมและทั่วถึงทั้งประเทศเนื่องจากรัฐบาลมีภาระผูกพันในงบประมาณมาก ส่งผลให้เหลือพื้นที่ในการดำเนินนโยบายการคลัง (Fiscal Space) ไม่มาก อันเป็นผลจากการดำเนินนโยบายขาดดุลอย่างต่อเนื่องของรัฐบาลเพื่อทำนโยบายประชานิยมในช่วงสิบปีที่ผ่านมา นอกจากนี้ การจัดสรรงบประมาณยังมีความเหลื่อมล้ำสูง ขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน และไม่สอดคล้องกับความต้องการในระดับพื้นที่ โดยงบประมาณต่อคนที่แต่ละพื้นที่ได้รับไม่สอดคล้องกับรายได้ต่อคน กล่าวคือ จังหวัดที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อคนต่อปี (Gross Provincial Product Per Capita) สูง กลับได้รับงบประมาณรัฐสูงโดยกว่าร้อยละ ๗๕ ของงบประมาณภาครัฐกระจุกตัวอยู่ในเมืองใหญ่ ส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการพัฒนาเชิงพื้นที่

นอกจากนี้ การเบิกจ่ายงบประมาณภาครัฐยังมีความล่าช้า ขาดการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งรายจ่ายยังมีแนวโน้มสูงขึ้นสูงขึ้นจากโครงการรัฐสวัสดิการต่างๆ ในขณะที่ข้อมูลจาก พอช. พบว่ามีชุมชนอย่างน้อยกว่า ๖๐,๐๐๐ แห่งทั่วประเทศที่มีศักยภาพในการแก้ปัญหาแต่ต้องการเงินทุนสนับสนุนเพื่อพัฒนาพื้นที่ในหลายด้าน ซึ่งไม่สามารถอาศัยงบท้องถิ่นเพียงอย่างเดียวได้ อาทิ สวัสดิการพื้นฐาน การแก้ไขปัญหาความยากจน เป็นต้น

การจัดตั้งกองทุน Social Investment Fund (SIF) จึงเป็นการนำเครื่องมือในการลงทุนทางสังคมรูปแบบใหม่มาใช้แก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำในประเทศอย่างบูรณาการและยั่งยืน พัฒนาเครือข่ายผู้นำชุมชนและวิสาหกิจเพื่อสังคมที่มีศักยภาพทั่วประเทศ สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและเศรษฐกิจฐานราก คู่ขนานไปกับการดำเนินนโยบายระดับมหภาคของภาครัฐ สนับสนุนการสร้างนวัตกรรมทางสังคมและการพัฒนาพื้นที่ผ่านกลไกการบริหารจัดการกองทุนแบบมีส่วนร่วม ตลอดจนสร้างระบบนิเวศน์ โครงสร้างพื้นฐาน และตลาดการลงทุนทางสังคมในประเทศไทยเพื่อการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำอย่างบูรณาการและยั่งยืน ซึ่งจะสามารถลดภาระทางด้านงบประมาณของรัฐและแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำได้อย่างยั่งยืน

๒.๓.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

จัดตั้ง SIF ภายในไตรมาส ๒ ปี ๒๕๖๑

๒.๓.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

ภายใน ๖ เดือน

๒.๓.๓ ตัวชี้วัด

๑) การจัดตั้งกองทุน SIF

๒) จำนวนโครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากกองทุน

๓) จำนวนชุมชน ธุรกิจชุมชน และพื้นที่ที่ได้รับประโยชน์

๔) จำนวนวิสาหกิจชุมชนและผู้นำชุมชนที่เพิ่มขึ้น

๕) ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของคนในชุมชนหรือกลุ่มเป้าหมาย

๒.๓.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

ประมาณ ๒,๐๐๐ ล้านบาท/ปี (อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๓.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓ : ...การจัดตั้งกองทุน Social Investment Fund (SIF).....																					ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	2561				2562				2563				2564				2565								
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
6. **กองทุน Social Investment Fund (SIF):** จัดตั้งกองทุน Social Investment Fund (SIF)																					สำนักนายกรัฐมนตรี	2,000 (อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)		- จัดตั้ง SIF ภายในไตรมาส 2 ปี 2561	- การจัดตั้ง SIF - จำนวนโครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากกองทุน - จำนวนชุมชน ธุรกิจชุมชน และพื้นที่ที่ได้รับประโยชน์ - จำนวนวิสาหกิจชุมชนและผู้นำชุมชนที่เพิ่มขึ้น - ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของคนในชุมชนหรือกลุ่มเป้าหมาย

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๓.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

เร่งรัดการออกมาตรา ๔๔ เพื่อจัดตั้งสำนักงานบูรณาการการแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำ ภายใต้สำนักนายกรัฐมนตรี

ส่วนที่ ๒

เรื่องและประเด็นปฏิรูป

หัวข้อที่ ๒ : การปฏิรูปด้านความเท่าเทียมและการเติบโตอย่างมีส่วนร่วม

หัวข้อย่อย ๒.๓ : การสร้างสมดุลระดับประเทศ

ปัญหาความเหลื่อมล้ำและความยากจนในปัจจุบัน สะท้อนว่าประเทศไทยยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่แท้จริง ส่วนหนึ่งมาจากปัญหาเชิงโครงสร้าง ทั้งการขาดกลไกการจัดการ การขาดการบูรณาการทั้งด้านงบประมาณ นโยบาย และโครงการ นำไปสู่การจัดสรรงบประมาณเหลื่อมล้ำและซ้ำซ้อน ทำให้แม้รัฐใช้งบประมาณในการแก้ปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำค่อนข้างสูง แต่ยังไม่เกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมสำหรับประชาชนกลุ่มฐานราก รัฐบาลจึงมีความจำเป็นต้องต้องมุ่งสร้างตาข่ายความปลอดภัยทางสังคม (Social Safety Net) ที่แข็งแกร่ง มุ่งเป้า มีแหล่งรายได้จากระบบภาษีที่มีความก้าวหน้า ตลอดจนพัฒนาระบบการจัดสรรงบประมาณลงสู่พื้นที่และความจำเป็นของภูมิภาคต่าง ๆ

เพื่อแก้ปัญหาเชิงโครงสร้างของหน่วยงานไทยในปัจจุบัน แนวทางการปฏิรูปเพื่อความเท่าเทียมและการเติบโตอย่างมีส่วนร่วมเพื่อปรับสมดุลในระดับประเทศ สามารถทำได้โดยการจัดตั้งสำนักงานบูรณาการแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำ เพื่อให้ประเทศไทยมีหน่วยงานหลักในการกำหนดนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ด้านความยากจนและความเหลื่อมล้ำ รวมทั้งบูรณาการให้เกิดการขับเคลื่อนได้อย่างแท้จริง โดยสำนักงานนี้จะเป็นหน่วยงานหลักในการทำหน้าที่ (๑) กำหนดวาระการพัฒนา รวมทั้งขับเคลื่อนนโยบาย (๒) ทำงานร่วมกับสำนักงบประมาณในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณบูรณาการของรัฐด้านความยากจนและความเหลื่อมล้ำ โดยคำนึงถึงทั้งด้านยุทธศาสตร์ (Agenda) หน่วยงาน (Function)และพื้นที่ (Area) รวมทั้งจัดทำ Ex Ante Assessment (๓) วิจัย จัดทำฐานข้อมูล Big data เกี่ยวกับความยากจนและความเหลื่อมล้ำของประเทศให้บูรณาการกันทั้งหมด รวมทั้งทำงานร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในการพัฒนาและติดตามเครื่องชี้วัดด้านความยากจนและความเหลื่อมล้ำ เพื่อใช้ในการประเมินความคืบหน้าของนโยบาย (๔) ประเมินผลความสำเร็จของโครงการเป้าหมาย เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาจัดสรรงบประมาณ (๕) รับเรื่องร้องเรียนในประเด็นตามที่คณะกรรมการกำหนด โดยมีงบประมาณ ๒ ส่วนได้แก่ ๑) การดำเนินโครงการต่างๆ ที่อยู่ภายใต้งบประมาณรายจ่ายปกติ และ ๒) การดำเนินโครงการต่างๆ ที่อยู่ภายใต้งบประมาณเชิงพื้นที่

นอกจากนี้ การปฏิรูปในระดับประเทศยังประกอบด้วยการปฏิรูปเรื่องภาษี การสร้างตาข่ายความปลอดภัยทางสังคม และการเพิ่มพื้นที่ทางการคลัง (Fiscal Space) โดยรัฐบาลควรต้องออกแบบและพัฒนาระบบประกันสังคมให้มีความยั่งยืนทางการคลังโดยการปรับเกณฑ์อายุและอัตราเงินสมทบ และควรกำหนดแนวทางขยายความคุ้มครองของกองทุนประกันสังคมไปยังกลุ่มแรงงานนอกระบบและเกษตรกรเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากแรงงานทั้งสองกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงที่จะเผชิญกับความยากจนในยามที่เกษียณอายุ หรือต้องพึ่งพาระบบสวัสดิการต่าง ๆ ซึ่งเป็นภาระทางการคลังที่สูง ในระยะยาวระบบบำนาญจะต้องคำนึงถึงความเพียงพอของเงินที่ต้องใช้ในยามเกษียณ ตลอดจนระบบบำนาญที่เอื้อให้แรงงานสามารถโยกย้ายกองทุนข้ามระบบได้โดยสะดวกเพื่อส่งเสริมให้ประชากรวัยแรงงานสามารถตัดสินใจเปลี่ยนและโยกย้ายงานได้ง่าย

ขณะเดียวกันประเทศไทยจำเป็นต้องหาแนวทางการเพิ่มสัดส่วนรายได้ภาษีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) เพื่อให้สามารถจัดสรรสวัสดิการต่าง ๆ และยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ซึ่งแนวทางการปฏิรูปมี ๒ แนวทางหลัก ดังนี้ แนวทางแรกเป็นการปฏิรูประบบการบริหารจัดเก็บภาษีโดย

พิจารณาปรับโครงสร้างหน่วยงานจัดเก็บภาษีโดยนำองค์กรจัดเก็บภาษีกึ่งอิสระ (Semi-autonomous Revenue Agency: SARA) มาใช้ ซึ่งจะช่วยสร้างแรงจูงใจที่เหมาะสมในการบริหารจัดเก็บภาษี ผ่านการใช้ระบบการให้ผลตอบแทนที่เชื่อมโยงกับผลลัพธ์ (Performance-based) และการมีอิสระเพิ่มขึ้น ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดเก็บภาษี รวมทั้งการพัฒนาระบบดิจิทัลเพื่อรองรับกระบวนการต่างๆในการชำระภาษี การเพิ่มสัดส่วนของประชากรที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และ การทำให้กลุ่มผู้มีรายได้สูงมีส่วนรับผิดชอบในการชำระภาษีอย่างเหมาะสม

แนวทางที่สองเป็นการปรับปรุงระบบภาษี โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพื่อให้กลุ่มผู้มีรายได้สูงมีส่วนรับผิดชอบในการชำระภาษีเพิ่มขึ้น เช่น โดยการกำหนดเพดานค่าลดหย่อนหรือการยกเลิกรายการค่าลดหย่อนต่าง ๆ ซึ่งในปัจจุบันประมาณร้อยละ ๖๐ ของผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาไม่ต้องเสียภาษีเลย (เพราะมีเงินได้สุทธิไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด) และร้อยละ ๐.๓ ของผู้ยื่นแบบฯ เท่านั้นที่เสียภาษีในอัตราสูงสุดที่ร้อยละ ๓๕[๑] นอกจากนี้ ยังควรพิจารณาทบทวนความเหมาะสมของระบบและอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มตลอดจนภาษีที่ดินและทรัพย์สินต่าง ๆ อีกด้วย เนื่องจากทั้งภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีที่ดินและทรัพย์สินของไทยยังคงมีอัตราที่ต่ำหรือสร้างรายได้ไม่มากนักเมื่อเทียบกับมาตรฐานของนานาชาติ

นอกจากนี้ การปฏิรูปจะมุ่งเน้นการสร้างความมั่นคงทางด้านที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยให้กับประชาชน โดยการจัดตั้งและดำเนินการธนาคารที่ดิน และโครงการที่อยู่อาศัยเพื่อผู้มีรายได้น้อย รวมทั้งพัฒนากลไกการให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการลดความเหลื่อมล้ำในรูปแบบต่างๆ อาทิ แพลตฟอร์มการระดมทุนบริษัทเอกชนเพื่อสนับสนุนธุรกิจชุมชนในระดับประเทศ

การปฏิรูปตามแนวทางข้างต้นจะส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจโดยทำให้มีกลไกระดับประเทศในการลดความเหลื่อมล้ำ ช่วยเพิ่มจำนวนแรงงานที่อยู่ในระบบประกันสังคม ส่งเสริมการเคลื่อนย้ายแรงงานไปสู่ภาคเศรษฐกิจที่มีศักยภาพ ทำให้รายได้และผลิตภาพ (Productivity) เพิ่มขึ้น สร้างความมั่นคงทางด้านที่ดินให้กับประชาชน ซึ่งจะสนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและทำให้การกระจายรายได้

[๑] กรมสรรพากร

๒.๑ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑ : การจัดตั้งสำนักงานบูรณาการการแก้ไขปัญหาความยากจนและเหลื่อมล้ำ

ความยากจนและความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้เป็นปัญหาสำคัญที่ดำรงอยู่ในสังคมเศรษฐกิจไทยตลอดระยะหลายทศวรรษที่ผ่านมา นับเป็นปัญหาที่กัดกร่อนสังคมเศรษฐกิจไทยอย่างรุนแรงที่สุดในบรรดาปัญหาเศรษฐกิจทั้งมวล อย่างไรก็ตามกลไกในการจัดการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำมีความหลากหลายและกระจัดกระจายอยู่ในหน่วยงานจำนวนมาก ทำให้ทิศทางและการดำเนินการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำไม่มีเอกภาพ

ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการจัดตั้งสำนักงานบูรณาการการแก้ไขปัญหาความยากจนและเหลื่อมล้ำ เพื่อให้ประเทศมีกลไกการบูรณาการการแก้ไขปัญหาความยากจนและเหลื่อมล้ำด้านนโยบาย งบประมาณ และการดำเนินโครงการ ทั้งในระดับประเทศ หน่วยงาน และพื้นที่ รวมทั้งสร้างกลไกการมีส่วนร่วมจากภาคี ทั้งภาคเอกชน วิชาการ ประชาสังคม และท้องถิ่นนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มเป้าหมายอย่างเป็นรูปธรรม

๒.๑.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

ประเทศมีหน่วยงานขับเคลื่อนเพื่อแก้ไขปัญหาด้านความยากจนและความเหลื่อมล้ำ รวมทั้งมีงบบูรณาการด้านความยากจนและเหลื่อมล้ำ ฐานข้อมูลด้านความยากจนและความเหลื่อมล้ำที่ครบวงจร การวิจัยและรายงานสถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำผ่านเครื่องชี้ด้านต่างๆ เพื่อกำหนดนโยบาย กระบวนการติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ และ ex ante assessment สำหรับการจัดสรรงบประมาณ นำไปสู่ผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม

๒.๑.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๓ เดือน

๒.๑.๓ ตัวชี้วัด

๑) จำนวนประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์
(เกษตรกร คนจนเมือง ผู้สูงอายุ ผู้ทุพพลภาพ ผู้ด้อยโอกาส)

๒) ดัชนีความสุข ความเป็นอยู่ และรายได้ ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเพิ่มขึ้น

๓) จำนวนชุมชน/พื้นที่ที่เข้มแข็งเพิ่มขึ้น

๔) จำนวนชุมชน/พื้นที่เป้าหมายที่มีโครงสร้างพื้นฐานครบทุกด้าน

๕) จำนวนงบประมาณบูรณาการที่ได้รับการจัดสรรในแต่ละวาระ

๖) จำนวนโครงการที่มีการขับเคลื่อนร่วมกับหน่วยงานและพื้นที่

๗) จำนวนโครงการที่บรรลุเป้าหมาย

๒.๑.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

ประมาณ ๒,๐๐๐ ล้านบาท/ปี (อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๑.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ....การจัดตั้งสำนักงานบูรณาการการแก้ไขปัญหาความยากจนและเหลื่อมล้ำ...

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
1. **สำนักงานบูรณาการการแก้ไขปัญหาความยากจนและเหลื่อมล้ำ**: จัดตั้งสำนักงานฯ																					สำนักนายกรัฐมนตรี	2,000 (อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)		จัดตั้งสำนักงานแล้วเสร็จภายในไตรมาสแรกของปี 2561	มีสำนักงานจัดตั้งภายใต้สำนักนายกรัฐมนตรี มีคณะกรรมการฯ และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๑.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

๑) เร่งรัดการออกมาตรา ๔๔ เพื่อจัดตั้งสำนักงานบูรณาการการแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำ ภายใต้สำนักนายกรัฐมนตรี

๒.๒ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๒ : การขยายความคุ้มครองของกองทุนประกันสังคม

ในประเทศที่พัฒนาแล้วมักมีการสร้างหลักประกันทางสังคมอย่างเพียงพอให้กับประชาชนผ่านระบบประกันสังคมหรือรัฐสวัสดิการ แต่สำหรับกรณีของประเทศไทย ถึงแม้ว่าโครงการประกันสังคมจะได้ดำเนินการมาเป็นเวลานานแล้ว จำนวนผู้ประกันตนที่อยู่ในระบบประกันสังคมยังเป็นคนส่วนน้อยอยู่ เช่น ในเดือนตุลาคม ๒๕๖๐ ผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๐ ของพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ มีจำนวนเพียงประมาณ ๑๔.๕ ล้านคน จากกำลังแรงงานทั้งหมดประมาณ ๓๘.๘ ล้านคน

ดังนั้น การขยายความคุ้มครองของกองทุนประกันสังคมให้ครอบคลุมถึงประชากรวัยแรงงานทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มแรงงานนอกระบบและเกษตรกร จะช่วยให้ประชากรวัยแรงงานทุกคนมีตาข่ายรองรับ ไม่ต้องตกอยู่ในภาวะความยากจนหากมีเหตุการณ์ไม่คาดฝันเกิดขึ้น อีกทั้งยังสามารถรับความเสี่ยงจากการเปลี่ยนงานหรือการพัฒนาตนเองได้มากขึ้นโดยควรพัฒนาระบบหรือช่องทางการเข้าสู่ระบบประกันสังคมสำหรับกลุ่มแรงงานนอกระบบและเกษตรกร รวมทั้งการพิจารณาอัตราเงินสมทบที่เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ไม่มีนายจ้างร่วมสมทบอีกด้วย

๒.๒.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) เพื่อดึงแรงงานนอกระบบและเกษตรกรเข้าสู่ระบบประกันสังคม

๒) เพื่อให้อัตราเงินสมทบมีความสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน

๒.๒.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๑ ปี

๒.๒.๓ ตัวชี้วัด

๑) จำนวนแรงงานนอกระบบและเกษตรที่เข้าสู่ระบบประกันสังคม

๒) คุณภาพชีวิตของผู้ประกันตน

๒.๒.๔ วงเงินและแหล่งเงิน*

ประมาณ ๕,๐๐๐ ล้านบาท/ปี (อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๒.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ : การขยายความคุ้มครองของกองทุนประกันสังคม																					ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน*		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	2561				2562				2563				2564				2565								
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
2. การดึงแรงงานนอกระบบเข้าระบบประกันสังคม: พิจารณาแนวทางในการดึงแรงงานนอกระบบและเกษตรกรเข้าสู่ระบบประกันสังคมเพิ่มขึ้น																					สำนักงานประกันสังคม	-		จำนวนแรงงานนอกระบบและเกษตรที่เข้าสู่ระบบประกันสังคมเพิ่มขึ้น	จำนวนแรงงานนอกระบบและเกษตรที่เข้าสู่ระบบประกันสังคม-
3. การเพิ่มเพดานเงินสมทบ: พิจารณาเพิ่มเพดานจำนวนเงินสูงสุดที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณเงินสมทบกองทุนประกันสังคมจากปัจจุบันอยู่ที่ 15,000 บาทต่อเดือน																					สำนักงานประกันสังคม	ประมาณ 5,000 ลบ./ปี (อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)	งบประมาณประจำปี	คุณภาพชีวิตของผู้ประกันตนดีขึ้น	คุณภาพชีวิตของผู้ประกันตน

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๓ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๓ : การประสานโครงการสวัสดิการในปัจจุบัน

ปัจจุบันภาครัฐใช้งบประมาณจำนวนมากเพื่อสนับสนุนสวัสดิการสังคมช่วยเหลือประชาชนตลอดช่วงชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย ไม่ว่าจะเป็นสวัสดิการสำหรับเด็กและครอบครัว สวัสดิการด้านการศึกษา สวัสดิการด้านสุขอนามัย สวัสดิการคนพิการ สวัสดิการผู้ด้อยโอกาส และสวัสดิการผู้สูงอายุ เป็นต้น อีกทั้งยังมีการให้เงินช่วยเหลืออื่นๆ ตามนโยบายแต่ละรัฐบาล ซึ่งโครงการลักษณะนี้ใช้งบประมาณสูงและมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก

อย่างไรก็ดี ที่ผ่านมาการจัดสวัสดิการสังคมและการให้เงินช่วยเหลือของภาครัฐยังมีข้อจำกัด โดยภาครัฐไม่สามารถกำหนดนโยบายการให้เงินช่วยเหลือต่าง ๆ ได้อย่างตรงกลุ่มเป้าหมาย เนื่องจากข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการกำหนดนโยบายกระจัดกระจายอยู่หลายแห่ง และขาดข้อมูลผู้มีรายได้น้อยเป็นรายบุคคลที่บูรณาการข้ามหน่วยงาน

ดังนั้น การปรับปรุงการประสานงานและการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโครงการสวัสดิการต่าง ๆ ในปัจจุบันที่กระจัดกระจายอยู่ในหลายหน่วยงาน จึงควรมีการศึกษาและทบทวนโครงการสวัสดิการที่มีอยู่ในปัจจุบันเพื่อค้นหาความซ้ำซ้อนของวัตถุประสงค์และการดำเนินการ แล้วควบรวมโครงการที่คล้ายกันเข้าด้วยกัน และยกเลิกโครงการที่ไม่จำเป็นอีกต่อไป รวมทั้งออกแบบกลไกการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการในระยะยาว

๒.๓.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

เพื่อบูรณาการการจัดสรรสวัสดิการของหน่วยงานรัฐแบบถูกฝาถูกตัวโดยใช้ระบบ Big Data

๒.๓.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๑ ปี

๒.๓.๓ ตัวชี้วัด

งบประมาณที่ใช้ในการจัดสรรสวัสดิการ

๒.๓.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

-

๒.๓.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓ : การประสานโครงการสวัสดิการในปัจจุบัน																								ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																								(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	2561				2562				2563				2564				2565											
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4								
4.การประสานบูรณาการโครงการสวัสดิการในปัจจุบัน: ทบทวนโครงการสวัสดิการที่มีอยู่ในปัจจุบันเพื่อค้นหาความซ้ำซ้อนของวัตถุประสงค์และการดำเนินการ แล้วควบรวมโครงการที่คล้ายกันเข้าด้วยกัน และยกเลิกโครงการที่ไม่จำเป็นอีกต่อไป																								สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)	-	งบประมาณประจำปี	งบประมาณที่ใช้ในการจัดสรรสวัสดิการต่อหัวลดลง	งบประมาณที่ใช้ในการจัดสรรสวัสดิการ

๒.๔ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๔ : ระบบเงินโอนเพื่อผู้มีรายได้น้อย (Negative Income Tax: NIT)

โดยหลักการแล้วการดำเนินนโยบายภาษีมักมีเป้าหมายที่สำคัญที่สุดคือ การจัดหารายได้ให้รัฐบาลนำไปใช้จ่ายส่วนเป้าหมายการกระจายรายได้มักเป็นเป้าหมายในลำดับรองลงมา นอกจากนี้ การใช้เครื่องมือทางภาษีในการลดความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้โดยการจัดเก็บภาษีเงินได้ในอัตราสูงๆ ก็มักส่งผลเสียต่อแรงจูงใจในการทำงาน การออมและการลงทุน ดังนั้น การดำเนินนโยบายเพื่อเป้าหมายในการลดความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ควรดำเนินการควบคู่ไปกับมาตรการทางด้านรายจ่าย

การพิจารณานำหลักการหรือรูปแบบของ NIT หรือการเครดิตภาษีการทำงาน (Working Tax Credit) มาใช้จะช่วยวางระบบฐานข้อมูลและพัฒนากลไกในการนำผู้ที่อยู่นอกระบบภาษีเข้าสู่ระบบภาษี นอกจากนี้ NIT จะช่วยจูงใจให้บุคคลพึ่งพาตนเองได้มากกว่าการรอรับสวัสดิการ อีกทั้งยังมีต้นทุนในการบริหารจัดการ(Administrative Cost) ต่ำและช่วยให้รัฐบาลประหยัดงบประมาณได้จำนวนมาก เนื่องจากสามารถนำฐานข้อมูลคนจนที่ได้จาก NIT ไปปรับปรุงการจัดสรรงบประมาณทางด้านสวัสดิการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (ทำให้รัฐบาลมีงบประมาณเหลือสำหรับนำไปใช้พัฒนาประเทศในด้านอื่น ๆ) อันจะเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ในที่สุด

๒.๔.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

วิเคราะห์ ออกแบบ และนำระบบ NIT มาประยุกต์ใช้ในประเทศไทย

๒.๔.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๒ ปี

๒.๔.๓ ตัวชี้วัด

จำนวนผู้มีรายได้น้อย

๒.๔.๔ วงเงินและแหล่งเงิน*

ประมาณ ๕๐,๐๐๐ ล้านบาท/ปี (อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๔.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

| แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๔ : ระบบเงินโอนเพื่อผู้มีรายได้น้อย (Negative Income Tax: NIT) | | |

๒.๕ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๕ : เงินบำนาญ

ปัญหาที่ท้าทายที่สำคัญยิ่งของการเป็นสังคมผู้สูงอายุ คือ จะทำให้ผู้สูงอายุมีชีวิตที่มีคุณภาพที่ดีได้อย่างไร และรายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. ๒๕๕๙ แสดงให้เห็นว่ามีผู้สูงอายุจำนวนมากที่จัดอยู่ในภาวะเปราะบาง โดยหนึ่งในสามของผู้สูงอายุมีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน นอกจากนี้ บุตรซึ่งเคยเป็นแหล่งรายได้สำคัญของผู้สูงอายุมีสัดส่วนลดลงจากร้อยละ ๕๒ ในปี ๒๕๕๐ เหลือเพียงร้อยละ ๓๗ ในปี ๒๕๕๗ และสัดส่วนของผู้สูงอายุที่อยู่ตามลำพังคนเดียวหรือตามลำพังกับผู้สูงอายุด้วยกันมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น

นอกจากนี้ผลการศึกษาของสำนักงานประกันสังคมร่วมกับองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ซึ่งประเมินค่าทางคณิตศาสตร์ประกันภัยของกองทุนชราภาพ พบว่า หากไม่ดำเนินการปฏิรูประบบบำนาญประกันสังคมแล้ว รายรับจะไม่เพียงพอกับรายจ่ายในแต่ละปีทำให้ต้องดึงเงินกองทุนสะสมออกมาใช้ภายใน ๒๘ ปี และเงินสะสมจะหมดภายใน ๓๘ ปีนับจากปี ๒๕๕๙

ดังนั้น การพิจารณาศึกษาหาแนวทางในการปรับปรุงระบบประกันสังคมเพื่อสร้างความยั่งยืนทางการคลังและรองรับการเป็นสังคมสูงอายุ การพิจารณาส่งเสริมเชิงรุกให้แรงงานนอกระบบและเกษตรกรเข้าสู่ระบบบำนาญในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง เช่น กองทุนการออมแห่งชาติ รวมทั้งการทบทวนและยกระดับระบบการกำกับดูแลระบบบำนาญ นอกจากนี้ระบบบำนาญต้องสนับสนุนการเคลื่อนย้ายของแรงงาน (Labor Mobility) เพื่อให้แรงงานสามารถเปลี่ยนหรือย้ายงานได้สะดวก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันซึ่งเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงเร็วและแรงงานมักเปลี่ยนงานและย้ายงานระหว่างอุตสาหกรรมบ่อยครั้งมากขึ้น

๒.๕.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) เพื่อสร้างความยั่งยืนให้กับระบบประกันสังคม

๒) เพื่อจูงใจให้ประชาชนออมเงินเพื่อการเกษียณอายุ

๓) เพื่อบูรณาการระบบบำนาญของไทย

๔) เพื่อรองรับและอำนวยความสะดวกให้แก่บุคคลซึ่งสะสมเงินเพื่อการเกษียณอายุที่มีการเปลี่ยนหรือย้ายงาน

๒.๕.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๑ ปี

๒.๕.๓ ตัวชี้วัด

๑) ความเพียงพอของเงินกองทุนประกันสังคมเพื่อรองรับสังคมสูงอายุ

๒) จำนวนแรงงานนอกระบบและเกษตรกรเข้าสู่ระบบประกันสังคมเพิ่มขึ้น

๓) จำนวนหน่วยงานหรือคณะกรรมการที่กำกับดูแลระบบบำนาญของไทย

๔) จำนวนระบบรองรับการโยกย้ายเงินระหว่างกองทุน

๒.๕.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

-

๒.๕.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๕ : เงินบำนาญ

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน (ล้านบาท)	วงเงิน แหล่งเงิน	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565								
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
6. การสร้างความยั่งยืนให้แก่ระบบประกันสังคม: การศึกษาหาแนวทางในการปรับปรุงระบบประกันสังคมเพื่อสร้างความยั่งยืนทางการคลังและรองรับการเป็นสังคมผู้สูงอายุ																					สำนักงานประกันสังคม	-	-	ฐานะของเงินกองทุนประกันสังคมดีขึ้น	ความเพียงพอของเงินกองทุนประกันสังคมเพื่อรองรับการเป็นสังคมสูงอายุ
7. การเพิ่มสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.): ออกแบบและดำเนินมาตรการส่งเสริมเชิงรุกให้ประชาชนออมเงินเพื่อการเกษียณอายุ โดยเฉพาะแรงงานนอกระบบและเกษตรกรผ่าน กอช.																					สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	-	-	5 แสนคน/ปี	จำนวนแรงงานนอกระบบและเกษตรกรเข้าสู่ระบบประกันสังคมเพิ่มขึ้น
8. การกำกับดูแลระบบบำนาญ: พิจารณาทบทวนระบบการกำกับดูแลระบบบำนาญของไทยทั้งระบบ																					สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	-	-	หน่วยงานหรือคณะกรรมการที่กำกับดูแลระบบบำนาญของไทยมีจำนวนลดลง	จำนวนหน่วยงานหรือคณะกรรมการที่กำกับดูแลระบบบำนาญของไทย

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๕ : เงินบำนาญ

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน (ล้านบาท)	วงเงิน แหล่งเงิน	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565								
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
9. การอนุญาตย้ายกองทุนเพื่อการเกษียณเมื่อเปลี่ยนงาน: พิจารณาแนวทางให้บุคคลที่สะสมเงินเข้ากองทุนเพื่อการเกษียณแต่ละประเภทสามารถโยกย้ายข้ามกองทุนต่าง ๆ ได้เมื่อมีการเปลี่ยนหรือย้ายงาน																					สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	-	-	การมีระบบรองรับการโยกย้ายเงินระหว่างกองทุนอย่างน้อย 2 ประเภทกองทุน	จำนวนระบบรองรับการโยกย้ายเงินระหว่างกองทุน

๒.๖ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๖ : การบริหารจัดเก็บภาษี

ในแต่ละปีรัฐมีรายจ่ายในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นรายจ่ายประจำ รายจ่ายเพื่อการลงทุน และรายจ่ายเพื่อการชำระหนี้เป็นจำนวนมาก โดยที่รายได้ส่วนใหญ่ที่รัฐนำมาใช้จ่ายนั้นได้มาจากการจัดเก็บภาษี ในขณะที่ยอดรายได้จากภาษีที่รัฐจัดเก็บได้ในแต่ละปีขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย โดยปัจจัยที่สำคัญ คือ สภาพเศรษฐกิจภายในและภายนอกประเทศ และการบริหารจัดเก็บภาษี ทั้งนี้ การบริหารจัดเก็บภาษีที่มีประสิทธิภาพ และทำให้รัฐมีรายได้ที่มั่นคงนั้น มีความสำคัญมาก ดังนั้น หลายประเทศจึงมีความพยายามในการปฏิรูประบบบริหารจัดเก็บภาษี โดยมักมีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) เพิ่มประสิทธิภาพและความโปร่งใสในการจัดเก็บภาษี ๒) อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เสียภาษี ๓) ลดต้นทุนในการจัดเก็บภาษี และ ๔) บูรณาการการจัดเก็บภาษีของหน่วยงานจัดเก็บภาษีต่างๆ

ระบบบริหารจัดเก็บภาษีที่มีประสิทธิภาพนั้น นอกจากหน่วยงานจัดเก็บภาษีจะต้องปฏิบัติงานในแต่ละภารกิจอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ยังต้องมีโครงสร้างองค์กรที่เหมาะสมและมีความยืดหยุ่นเพียงพอเพื่อให้สามารถที่จะปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์และเป้าหมายให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งยังต้องมีการปฏิบัติงานอย่างมีมาตรฐานและโปร่งใส เพื่อให้ระบบภาษีได้รับความเชื่อถือจากผู้เสียภาษีและสังคมโดยรวมอีกด้วย

จากลักษณะข้างต้น จึงควรมีการพิจารณานำรูปแบบองค์กรจัดเก็บภาษีกึ่งอิสระมาใช้ โดยมุ่งที่การสร้างความเป็นอิสระ ความเป็นมืออาชีพ และความรับผิดรับชอบ (Accountability) ของหน่วยงานจัดเก็บภาษี การสร้างความโปร่งใสและสร้างวินัยในการเสียภาษี (Tax Morale) โดยการเปิดเผยข้อมูลการจัดเก็บภาษีโดยใช้หลักการเปิดเผยเป็นหลัก และปกปิดเฉพาะข้อมูลส่วนบุคคลเท่านั้น การบูรณาการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี การปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพของหน่วยงานจัดเก็บภาษีจากผู้เสียภาษีรายใหญ่ ตลอดจนการพัฒนาระบบดิจิทัลมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เสียภาษี

๒.๖.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี

๒) สร้างความโปร่งใสและสร้างขวัญกำลังใจในการเสียภาษี

๓) เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เสียภาษี และสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี

๒.๖.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๑ ปี

๒.๖.๓ ตัวชี้วัด

๑) รายได้ภาษีที่จัดเก็บได้ต่อเจ้าหน้าที่หรือต่องบประมาณที่ใช้

๒) จำนวนบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลที่อยู่ในระบบภาษี

๓) สัดส่วนรายได้ภาษีที่จัดเก็บได้จากผู้เสียภาษีรายใหญ่ต่อรายได้ภาษีรวม (High Net-worth Individual: HNWI)

๔) ต้นทุนของผู้เสียภาษี (Total Tax Time and Total Tax Payments) ในรายงาน Paying Taxes

๒.๖.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

-

๒.๖.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

| แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๖ : การบริหารจัดเก็บภาษี | | |

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๖ : การบริหารจัดเก็บภาษี

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน (ล้านบาท)	วงเงิน แหล่งเงิน	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565								
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
การจัดเก็บภาษี: การบูรณาการและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บภาษี และเป็นการยืนยันความถูกต้องของข้อมูลจากหลายแหล่ง (Cross-matching)																									
12. **การจัดเก็บภาษีจากผู้เสียภาษีรายใหญ่:** พิจารณาปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพของหน่วยงานจัดเก็บภาษีจากผู้เสียภาษีขนาดใหญ่ เช่น ความเหมาะสมของครอบคลุมถึงบุคคลธรรมดา ผู้เสียภาษีรายใหญ่ (High Net-worth Individual: HNWI) เป็นต้น																					กรมสรรพากร	-	-	รายได้ภาษีที่จัดเก็บได้จาก HNWI ต่อรายได้ภาษีรวม มีสัดส่วนเพิ่มขึ้น	สัดส่วนรายได้ภาษีที่จัดเก็บได้จาก HNWI ต่อรายได้ภาษีรวม
13. **การอำนวยความสะดวกแก่ผู้เสียภาษีด้วยระบบดิจิทัล:**																					กรมจัดเก็บภาษี	-	-	ต้นทุนของผู้เสียภาษี (Total	ต้นทุนของผู้เสียภาษี (Total

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๖ : การบริหารจัดเก็บภาษี

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
การนำระบบดิจิทัลมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เสียภาษี																								Tax Time and Total Tax Payments) ในรายงาน Paying Taxes ลดลง	Tax Time and Total Tax Payments) ในรายงาน Paying Taxes

๒.๖.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

แก้ไขบทบัญญัติหรือกำหนดแนวทางการตีความมาตรา ๑๐ แห่งประมวลรัษฎากรโดยใช้หลักการเปิดเผยเป็นหลัก และปกปิดเฉพาะข้อมูลส่วนบุคคลเท่านั้น โดยมุ่งให้เกิดความโปร่งใสในการเปิดเผยข้อมูลการจัดเก็บรายได้ภาษีมากขึ้นเพื่อประโยชน์สาธารณะ

๒.๗ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๗ : ระบบภาษี

กระแสโลกาภิวัตน์ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาษีจากการพึ่งพาภาษีฐานเงินได้ไปสู่ภาษีฐานการบริโภค (ซึ่งเป็นภาษีทางอ้อม) จะส่งผลซ้ำเติมความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ ในทางตรงข้ามการเก็บภาษีฐานทรัพย์สินสามารถส่งผลต่อการลดความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ได้ค่อนข้างรวดเร็วเมื่อเทียบกับเครื่องมืออื่น ๆ อย่างไรก็ตาม ในกรณีของไทย ระบบภาษีมีโครงสร้างที่เอื้อประโยชน์ต่อฐานรายได้จากทรัพย์สินและความมั่งคั่ง (Wealth Income หรือ Unearned Income) มากกว่ารายได้ที่เป็นค่าตอบแทนจากแรงงาน (Wage Income หรือ Earned Income) โดยประชาชนที่ทำงานรับค่าจ้างเป็นเงินเดือนหรือเป็นลักษณะประจำจะมีระบบภาษีควบคุมที่เข้มงวดชัดเจน ในขณะที่ผลประโยชน์จากทรัพย์สินและผลตอบแทนจากเงินทุนนั้น มักจะมีภาระภาษีในสัดส่วนที่ต่ำกว่า

จากลักษณะข้างต้น จึงควรมีการปฏิรูประบบภาษีโดยการศึกษาวิเคราะห์แนวทางในการทำให้ผู้มีรายได้สูงมีส่วนร่วมจ่ายภาษีเพิ่มขึ้น และในกรณีของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอาจพิจารณาการปรับขั้นหรืออัตราภาษี การทบทวนเกณฑ์เงินได้สุทธิที่ได้รับยกเว้นภาษีการทบทวนหรือจำกัดค่าลดหย่อนที่เอื้อประโยชน์ต่อผู้มีรายได้สูง ในกรณีของภาษีมูลค่าเพิ่มอาจพิจารณาความเหมาะสมของระบบ (เช่น เกณฑ์รายรับที่ต้องจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นต้น) หรืออัตราที่เหมาะสม และในกรณีของภาษีทรัพย์สินควรผลักดันภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างให้มีผลบังคับใช้ รวมทั้งทบทวนการจัดเก็บภาษีจากธุรกรรมการเปลี่ยนมือทรัพย์สิน (Property Transaction Tax: PTT) หรือพิจารณาความเป็นไปได้ในการจัดเก็บภาษีจากความมั่งคั่ง เช่น ภาษีทรัพย์สินแบบเบ็ดเสร็จ (Comprehensive Property Tax) ในประเทศเกาหลีใต้ซึ่งเก็บจากมูลค่าของอสังหาริมทรัพย์ที่ถือครองทั้งประเทศ ในอัตราก้าวหน้าตามมูลค่า(ผู้ที่ถือครองเป็นมูลค่าสูง ก็จะเสียภาษีในอัตราสูง) และรัฐบาลเป็นผู้จัดเก็บ เป็นต้น

๒.๗.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) เพื่อทำให้ระบบภาษีมีความเป็นธรรมและสะท้อนความสามารถในการจ่ายภาษีของผู้เสียภาษี
๒) เพื่อเสนอแนะระบบหรืออัตราภาษีมูลค่าเพิ่มที่เหมาะสมต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมไทย
๓) เพื่อปรับปรุงการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีบำรุงท้องที่
๔) เพื่อขยายฐานการจัดเก็บภาษีจากฐานทรัพย์สิน

๒.๗.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๑ ปี

๒.๗.๓ ตัวชี้วัด

๑) ดัชนีความก้าวหน้าของภาระภาษีเงินได้
๒) รายงานผลการศึกษา
๓) การบังคับใช้ของภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

๒.๗.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

-

๒.๗.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 7 : ระบบภาษี

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน (ล้านบาท)	วงเงิน แหล่งเงิน	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565								
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
14. การปฏิรูประบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา: ปฏิรูประบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาโดยปรับขั้นอัตราภาษี ทบทวนเกณฑ์การยกเว้นเงินได้สุทธิ และ ค่าลดหย่อน																					กรมสรรพากร และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง			ดัชนีความก้าวหน้าของภาระภาษีเงินได้สูงขึ้น	ดัชนีความก้าวหน้าของภาระภาษีเงินได้
- **การปรับขั้นอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา:** พิจารณาปรับลดเกณฑ์เงินได้สุทธิในแต่ละขั้นเงินได้ลง เพื่อทำให้ผู้มีรายได้สูงเข้ามาอยู่ในกลุ่มที่เสียภาษีในอัตราสูงสุด (Top Bracket) เพิ่มขึ้น																						-	-		
- **การทบทวนเกณฑ์การยกเว้นเงินได้สุทธิ:** พิจารณาลดเกณฑ์เงินได้สุทธิที่ยกเว้นภาษี (1.5 แสนบาท) เพื่อทำให้คนชั้นกลางที่ควรเสียภาษีเข้ามาอยู่ในระบบภาษีมากขึ้น																						-	-		
- **การทบทวนค่าลดหย่อน:**																						-	-		

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 7 : ระบบภาษี

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน (ล้านบาท)	วงเงิน แหล่งเงิน	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565								
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
พิจารณาทบทวน ยกเลิกหรือลดค่าลดหย่อนที่เอื้อประโยชน์ต่อผู้มีรายได้สูง เช่น ค่าลดหย่อนการบริจาค ค่าลดหย่อน LTF เป็นต้น																									
15. การทบทวนภาษีมูลค่าเพิ่ม: พิจารณาปรับปรุงอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มและเกณฑ์รายได้ที่เหมาะสมในการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม																					สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงมหาดไทย และกรมสรรพากร	-	-	เสนอรายงานต่อ รมว. คลัง	รายงานผลการศึกษาฯ
16. การทบทวนภาษีทรัพย์สิน: ทบทวนการจัดเก็บภาษีจากธุรกรรมการเปลี่ยนมือทรัพย์สิน (Property Transaction Tax: PTT) หรือศึกษาความเป็นไปได้ในการเก็บภาษีจากความมั่งคั่ง (Comprehensive Property Tax)																					สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงมหาดไทย และกรมสรรพากร	-	-	เสนอรายงานต่อ รมว. คลัง	รายงานผลการศึกษาฯ

๒.๗.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

ผลักดันร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ....

๒.๘ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๘ : การสร้างความมั่นคงด้านที่ดินให้กับประชาชน

ความเหลื่อมล้ำในการถือครองที่ดินเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศไทย โดยในปัจจุบันเกษตรกรและผู้ยากจนจำนวนมากประสบปัญหาไร้ที่ดินหรือมีที่ดินไม่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพ ซึ่งมีสาเหตุสำคัญมาจากการไม่สามารถรักษาที่ดินไว้ได้ส่งผลให้ที่ดินตกไปสู่กลุ่มทุน ก่อให้เกิดปัญหาการกระจุกตัวของการถือครองที่ดิน โดยคนกลุ่มน้อยของประเทศถือครองที่ดินส่วนมาก และกักตุนที่ดินในลักษณะเก็งกำไรโดยไม่ได้ใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ ในขณะที่กลุ่มผู้มีรายได้น้อยและเกษตรกรต้องสูญเสียที่ดินทำกิน และประสบปัญหาการเช่าที่ดินที่ไม่เป็นธรรม รวมทั้งทำให้ผู้มีรายได้น้อยส่วนหนึ่งอพยพเข้าสู่เมือง กลายเป็นคนจนเมืองในชุมชนแออัด เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำตามมา

ดังนั้น การสร้างความมั่นคงด้านที่ดินให้กับประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มผู้รายได้น้อยและเกษตรกรที่เสี่ยงต่อการสูญเสียที่ดิน ผ่านกลไกธนาคารที่ดิน ซึ่งทำงานร่วมกับโครงข่ายสถาบันการเงินประชาชนในชุมชนทั่วประเทศ รวมทั้งการขยายโครงการบ้านและที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยทั่วประเทศ

๒.๘.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) ประชาชนมีความมั่นคงด้านที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายหลักได้แก่ เกษตรกรและผู้มีรายได้น้อย

๒) ธนาคารที่ดินเริ่มจัดตั้งและดำเนินการเต็มรูปแบบภายในไตรมาส ๒ ของปี ๒๕๖๑

๓) ขยายโครงการที่อยู่อาศัยเพื่อผู้มีรายได้น้อยทั่วประเทศ

๒.๘.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

ภายใน ๑๒ เดือน

๒.๘.๓ ตัวชี้วัด

๑) จำนวนโครงการที่ดำเนินการโดยธนาคารที่ดิน

๒) จำนวนโครงการที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยและพื้นที่ที่ได้รับประโยชน์

๓) จำนวนประชาชนที่ได้รับประโยชน์ในด้านความมั่นคงทางที่ดิน

๒.๘.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

๕,๕๙๐ ล้านบาทต่อปี (อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๘.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๘ : ...การสร้างความมั่นคงด้านที่ดินให้กับประชาชน.....

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
17. ธนาคารที่ดิน: จัดตั้งธนาคารที่ดินและเริ่มดำเนินการ																					กระทรวงการคลัง	2,000 ล้านบาท เป็นระยะเวลา 5 ปี (อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)		ธนาคารที่ดินจัดตั้งภายในไตรมาส 2 ปี 2561	- จำนวนโครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากกองทุน - จำนวนประชาชนที่ได้รับประโยชน์ในด้านความมั่นคงทางที่ดิน
18. โครงการที่อยู่อาศัยเพื่อผู้มีรายได้น้อย: ขยายโครงการที่อยู่อาศัยเพื่อผู้มีรายได้น้อยให้ครอบคลุมทั่วประเทศ																					พอช	3,590 ล้านบาทต่อปี (อยู่ระหว่างการหารือหน่วยงานเพื่อปรับแก้ไข)		ขยายโครงการที่อยู่อาศัยเพื่อผู้มีรายได้น้อยทั่วประเทศ	- จำนวนประชาชนที่ได้รับประโยชน์ในด้านความมั่นคงทางที่ดิน - จำนวนโครงการที่อยู่อาศัยเพื่อผู้มีรายได้น้อยและพื้นที่ที่ได้รับประโยชน์

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๘.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

เร่งรัดกระบวนการการจัดตั้งและออกกฎหมายลำดับรองทั้งหมดที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดตั้งธนาคารที่ดิน

๒.๙ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๙ : การสร้างความมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนในการลดความเหลื่อมล้ำ

ในปัจจุบันสังคมไทยประสบปัญหาความเหลื่อมล้ำ และการที่จะช่วยเหลือคนเหล่านั้นให้พ้นจากความยากจนเพื่อนำประเทศสู่ความเจริญและมั่งคั่งได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของทั้งรัฐบาล ภาคเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งสร้างความมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนในการลดความเหลื่อมล้ำผ่านกลไกประชารัฐ โดยการสร้างแพลตฟอร์มระดับประเทศเพื่อเป็นตัวกลางในการเชื่อมเอกชนที่ต้องการดำเนินโครงการ CSR กับธุรกิจชุมชนสามารถเป็นกลไกสำคัญในการจับคู่ รวมทั้งสร้างรายได้และองค์ความรู้ที่จะนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำได้

๒.๙.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) มีกลไกในการจับคู่ภาคเอกชนและธุรกิจชุมชนผ่านแพลตฟอร์ม ทั้งแบบออนไลน์และระดับพื้นที่ขับเคลื่อนโดยประชารัฐ ภายในปี ๒๕๖๑

๒) ชุมชนมีรายได้และองค์ความรู้ในการประกอบธุรกิจเพิ่มขึ้นจากการสนับสนุนของภาคเอกชน

๒.๙.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

ภายใน ๑๒ เดือน

๒.๙.๓ ตัวชี้วัด

๑) จำนวนโครงการและบริษัทเอกชนที่เข้าร่วมและดำเนินการผ่านแพลตฟอร์ม

๒) จำนวนชุมชนหรือธุรกิจชุมชนที่ได้รับประโยชน์

๓) รายได้ชุมชนหรือธุรกิจชุมชนที่เพิ่มขึ้น

๒.๙.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

อยู่ระหว่างการตอบกลับจากหน่วยงาน

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๙.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๙ : ...การสร้างความมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนในการลดความเหลื่อมล้ำ.....

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
19. แพลตฟอร์มประชารัฐ: สร้างแพลตฟอร์มประชารัฐในการจับคู่ภาคเอกชนที่ต้องการทำ CSR และธุรกิจชุมชน																					สำนักนายกรัฐมนตรี	อยู่ระหว่างการตอบกลับจากหน่วยงาน		- มีแพลตฟอร์มทั้งแบบออนไลน์และระดับพื้นที่ขับเคลื่อนโดยประชารัฐภายในปี 2561 - ชุมชนมีรายได้และองค์ความรู้ในการประกอบธุรกิจเพิ่มขึ้น	- จำนวนโครงการและบริษัทเอกชนที่เข้าร่วมและดำเนินการผ่านแพลตฟอร์ม - จำนวนชุมชนหรือธุรกิจชุมชนที่ได้รับประโยชน์ - รายได้ชุมชนหรือธุรกิจชุมชนที่เพิ่มขึ้น

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๙.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

ออกกฎหมายให้ภาคเอกชนได้รับ Tax Credit ในการเข้าร่วมแพลตฟอร์ม ทั้งการทำ CSR และการบริจาคเงินเข้าสู่แพลตฟอร์ม

ส่วนที่ ๒

เรื่องและประเด็นปฏิรูป

หัวข้อที่ ๓: การปฏิรูปสถาบันทางเศรษฐกิจ
หัวข้อย่อย ๓.๑: ปฏิรูปสถาบันเพื่อการบริหารจัดการยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจ

เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๓.๑ : ปฏิรูปสถาบันเพื่อการบริหารจัดการยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจ

๓.๑ บทนำ

สถาบันด้านเศรษฐกิจหลักของรัฐทั้งสถาบันเพื่อการบริหารจัดการนโยบาย/ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจ สถาบันทางด้านงบประมาณ สถาบันทางด้านการคลัง และสถาบันด้านข้อมูลและสถิติ รวมทั้งรัฐวิสาหกิจและระบบการบริหารสินทรัพย์จัดตั้งมาเป็นระยะเวลากว่า ๕๐ ปีแล้ว ในขณะที่บริบทการพัฒนาในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตมีการเปลี่ยนแปลงไปจากในอดีตมาก อีกทั้งยังมีการจัดตั้งหน่วยงานใหม่ๆ ของรัฐเพิ่มขึ้น ตลอดจนมีการจัดระบบ/การแบ่งบทบาทภารกิจระหว่างหน่วยงาน/การแบ่งหน่วยงานในการกำกับดูแลในการบริหารราชการแผ่นดินในแต่ละช่วงรัฐบาลที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ประเด็นการพัฒนาต่าง ๆ มีลำดับความสำคัญที่เปลี่ยนไปตามระดับการพัฒนา รวมถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาก็มีความเข้มข้นขึ้น ในขณะที่การกำหนดตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานของส่วนราชการก็ได้รับความสำคัญมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงานจากการใช้งบประมาณแผ่นดินและทรัพยากรของประเทศ เพื่อให้เป็นแรงกระตุ้นให้มีความรับผิดชอบที่เหมาะสมตามบทบาทภารกิจและมีการปรับปรุงตัวเอง นอกจากนี้ บริบทภายนอกได้เปลี่ยนแปลงไปมาก ส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจอยู่ท่ามกลางความท้าทายทางเศรษฐกิจใหม่ๆ ดังนั้น ระบบเศรษฐกิจและสถาบันด้านเศรษฐกิจของประเทศจำเป็นต้องมีการปรับตัวอย่างรวดเร็ว และมีความสามารถในการบริหารความเสี่ยงใหม่ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว การปฏิรูปเศรษฐกิจของประเทศจึงมีหัวใจสำคัญอยู่ที่การปฏิรูปสถาบันทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นกลไกหลักในการปฏิรูปประเด็นการพัฒนาเศรษฐกิจเฉพาะด้านที่เป็นคานงัดหรือตัวเปลี่ยนเกมส์สำคัญที่สร้างความสามารถในการแข่งขันและความยั่งยืนของการพัฒนาประเทศ อาทิ การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม การเพิ่มผลิตภาพการผลิต การยกระดับระบบการมาตรฐาน และการบริหารด้านคุณภาพ รวมทั้งระบบนวัตกรรมของประเทศ ให้มีโครงสร้างการดำเนินงานที่เชื่อมต่อกันทั้งระบบครบวงจร และมีการกำหนดและแบ่งบทบาทภารกิจระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจนไม่ซ้ำซ้อน มีกระบวนการดำเนินงานร่วมกัน/เสริมหนุนซึ่งกันและกันอย่างเหมาะสม โดยไม่กำหนดบทบาทที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์ขัดแย้ง รวมทั้งการปฏิรูปแต่ละองค์กรให้มีความคล่องตัวในการปรับเปลี่ยนกระบวนงานที่ตอบสนองต่อบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างทันท่วงที

การปฏิรูปสถาบันหลักทางเศรษฐกิจสำคัญๆ ที่คณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจเสนอในครั้งนี้ มุ่งเน้นที่การปฏิรูปสถาบัน/กลไกและระบบที่ทำหน้าที่ในการจัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์และขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน โดยในระยะแรกมีเป้าหมายที่จะปรับปรุงกลไกการประสานเชื่อมโยงและการปรับปรุงให้การกำหนดบทบาทมีความชัดเจนมากขึ้นระหว่างหน่วยงาน ซึ่งควบคู่กันไปมีความจำเป็นต้องปรับโครงสร้างสถาบันหลักดังกล่าว โดยกำหนดเป้าหมายการปรับโครงสร้างสู่ความเป็นสถาบันบริหารจัดการเศรษฐกิจชั้นนำ (Top of

Class) ทั้งในระดับมหภาคและจุลภาค เพื่อให้การบริหารยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจตั้งแต่ระดับการกำหนดนโยบาย/ยุทธศาสตร์ การนำยุทธศาสตร์/นโยบายสู่การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผลมีพลวัตรและครบวงจร ซึ่งจะนำไปสู่การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนาได้อย่างแท้จริง

ภายใต้สถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตที่สถาบันทางเศรษฐกิจซึ่งทำหน้าที่จัดทำนโยบายและขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจในปัจจุบันต้องเผชิญกับบริบทการพัฒนาและการบริหารยุทธศาสตร์ใหม่ๆ ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญในการปฏิรูป ทั้งเงื่อนไขภายในประเทศเองและการเปลี่ยนแปลงในระดับโลกที่ส่งผลให้การบริหารจัดการยุทธศาสตร์ของประเทศต้องปรับตัวอย่างมาก การปฏิรูปสถาบันเพื่อบริหารจัดการยุทธศาสตร์ด้านเศรษฐกิจจึงมุ่งเน้น**การปฏิรูประบบและสถาบันการบริหารจัดการยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งส่วนใหญ่คือสถาบันและกลไกราชการที่มีอยู่ในปัจจุบัน** ให้มีประสิทธิภาพ แข็งแกร่ง ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยสามารถสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจที่แท้จริงตามเป้าหมายการปฏิรูปเศรษฐกิจ ซึ่งหน่วยงานที่ทำหน้าที่บริหารจัดการยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจ ต้องปรับตัวได้เร็ว สามารถทำงานเชิงบูรณาการที่ต้องรวมเอาวิชาการหรือศาสตร์ต่างๆ เข้าด้วยกัน (Multidisciplinary) เพื่อตอบโจทย์และความต้องการที่มีความหลากหลายมิติ ทั้ง**ประเด็นการแข่งขันทางเศรษฐกิจ และกระจายผลประโยชน์สู่ประชาชนอย่างเป็นธรรม** ภายใต้ข้อจำกัดของงบประมาณ และการจัดทำนโยบายจำเป็นต้องมีหลักฐานและข้อมูลสนับสนุน (Evidence-based Policy Making) โดยการปฏิรูปดังกล่าวมุ่งยกระดับและปรับปรุงศักยภาพขององค์กรเดิม จัดตั้งองค์กรใหม่โดยยึดหลักความไม่ซ้ำซ้อนสิ้นเปลือง และพัฒนากลไกการประสานเชื่อมโยงเพื่อแก้ปัญหาระบบที่มีลักษณะกระจัดกระจายและขาดความสอดคล้อง ได้แก่ (๑) การพัฒนากลไกการบริหารจัดการด้านการเพิ่มผลิตภาพ (Productivity) การมาตรฐานของประเทศ (National Quality Infrastructure: NQI) และระบบนวัตกรรมแห่งชาติ (National Innovation System: NIS) (๒)ระบบสถาบันการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และ (๓) สถาบันและกลไกการบริหารจัดการเพื่อแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำ

การปฏิรูปตั้งอยู่บนหลักคิดสำคัญ คือ การบริหารยุทธศาสตร์เศรษฐกิจจะต้อง**เริ่มต้นจากต้นหนที่เป็นหน่วยงานยุทธศาสตร์ที่มีศักยภาพ/มีสมรรถนะสูงในการจัดทำยุทธศาสตร์อย่างแท้จริง (High Performance Strategic Organization)** สามารถบ่งชี้ประเด็นการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญสูงและประเด็นคาบเกี่ยวที่ต้องดำเนินงานร่วมกันของหลายหน่วยงานได้อย่างชัดเจนและที่สำคัญ คือ ต้องสามารถเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีความสามารถในการส่งต่อประเด็นเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาไปยังระบบงบประมาณและหน่วยงานปฏิบัติที่มีทิศทางชัดเจนได้ โดยที่หน่วยงานวางแผนที่ทำหน้าที่ต้นหนต้องปรับตัวที่จะนำเครื่องมือใหม่ ๆ มาใช้ประกอบการทำงานทั้งในเรื่อง การจัดทำการวิเคราะห์ภาพอนาคตเพื่อการเตรียมการรองรับและบริหารความเสี่ยง (Foresight and Future Labs) และการจัดทำพื้นที่วิเคราะห์และเสนอเป็นทางเลือกในเชิงนโยบายต่อรัฐบาล (Policy labs) เพื่อการตัดสินใจของรัฐบาล รวมทั้งเป็นผู้นำในการนำแนวโน้มใหม่ ๆ และแนวคิดการพัฒนาใหม่ ๆ เข้ามาพิจารณาร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียอย่างต่อเนื่อง มีพลวัตร และเกิดแรงส่งที่เป็นพลังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ทันการณ์ รวมทั้งจะต้องมุ่งเน้นในการปฏิบัติอย่างเป็นเครือข่ายเพื่อแก้ปัญหาไซโลทั้งภายในองค์กรและระหว่างองค์กร

นอกจากนี้ การปฏิรูปจะต้องสามารถ**จัดกลุ่มหน่วยงานในระดับการปฏิบัติ (Implementing Agencies) เพื่อการกำกับดูแลที่สอดคล้องและสนับสนุนการพัฒนาด้านเศรษฐกิจได้อย่างเชื่อมโยง** อาทิ การยึดหลักการพัฒนาตลอดห่วงโซ่มูลค่า (value chain) การยึดหลักการใช้ดัชนีชี้วัดผลการดำเนินงานร่วมกัน (Joint Key Performance Indicators) และการประสานเชื่อมโยงการปฏิบัติให้สอดคล้องและเสริมซึ่งกันและกัน (Implementing Coordinations) เพื่อลดพื้นที่สีเทา (Grey Area) หรือภารกิจที่ไม่ได้กำหนดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน เป็นต้น โดยมี**ระบบการติดตาม ประเมินผลที่สามารถสะท้อนผลการประเมินย้อนกลับ (feedback) ไปสู่การจัดทำ/ออกแบบนโยบาย**

และยุทธศาสตร์ให้ปรับตัวหรือมีความคล่องตัวและยืดหยุ่น (Agility) สามารถรับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกในมิติต่างๆ ทั้งทางด้านเทคโนโลยี การแข่งขันทางเศรษฐกิจการค้าและการลงทุน และภูมิรัฐศาสตร์ (Geopolitic) ได้ทันเหตุการณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารความเสี่ยงท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง โดยต้องลดภารกิจที่ซ้ำซ้อนระหว่างหน่วยงานที่มีหน้าที่ติดตามและประเมินผลลง แต่มุ่งเน้นให้เกิดความรับผิดชอบที่สอดคล้องกับภารกิจที่ควรจะเป็น

ทั้งนี้ การปฏิรูประบบและสถาบันบริหารจัดการเศรษฐกิจนั้นวิเคราะห์ประเด็นปัญหาและออกแบบแนวทางการปฏิรูปโดยใช้กรอบแนวคิดวงจรนโยบาย หรือ Plan-Do-Check-Act (PDCA) ทั้งระบบ โดยพิจารณาบนพื้นฐาน ๓ ด้าน ที่มีผลอย่างมากต่อประสิทธิภาพของกลไก โดยในแต่ละด้านจะยึดหลักการ (Guiding principles) สำคัญในการปฏิรูปที่แตกต่างกัน ประกอบด้วย

๑) การกำหนดอำนาจหน้าที่และบทบาทของแต่ละหน่วยงานให้ชัดเจน โดยอาจมีกฎหมายหรือกฎระเบียบรองรับ (Authority) โดยมีหลักการ (Guiding Principle) คือ ต้องลดความซ้ำซ้อนและย้อนแย้ง มีลักษณะที่สอดรับกันตามแนวดิ่งของวงจร P-D-C-A และสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาในประเด็นที่คาบเกี่ยวในลักษณะการทำงานแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานในระนาบเดียวกัน (แนวนอน) ได้

๒) กระบวนงาน (Process) โดยต้องเชื่อมโยงกันระหว่างสถาบันในส่วนต่างๆ ตลอดวงจร P-D-C-A โดยมีหลักการ (Guiding Principle) คือ กระบวนการดำเนินงานจะต้องเอื้อให้โครงสร้างและบทบาทภารกิจที่กำหนดไว้ในข้อ ๑) สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์

๓) ความเป็นผู้นำ/ความเป็นอิสระ/ความรับผิดชอบ และศักยภาพของหน่วยงานและกลไก (Ledership, Authonomy, Competency) โดยมีหลักการ (Guidindg Principle) คือแต่ละสถาบัน/หน่วยงานจะต้องมีความเข้มแข็ง สามารถทำหน้าที่เป็นผู้นำ (Leadership) ในการดำเนินภารกิจตามที่กำหนดในแต่ละช่วงของวงจรนโยบายที่ตนรับผิดชอบ โดยจะต้องปฏิรูปแต่ละสถาบันตั้งแต่ลักษณะการจัดรูปแบบองค์/โครงสร้าง และการปฏิรูปเพื่อยกระดับความรู้ ทักษะ และทัศนคติของบุคลากรใหม่ ซึ่งจะต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการทบทวนและกำหนดคุณสมบัติของบุคลากร ลักษณะงาน และค่าของงานให้สอดคล้องกับบทบาทและภารกิจในบริบทใหม่ รวมทั้งทบทวนบทบาทความรับผิดรับชอบของผู้ดำเนินงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต

จากพื้นฐานหลักการดังกล่าว คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจจึงได้จัดกลุ่มองค์กรและระบบที่เกี่ยวข้องที่จะต้องปฏิรูปออกเป็น ๓ กลุ่ม ดังนี้

<u>กลุ่มแรก</u> เป็นกลุ่มสถาบันด้านการวางแผนและบริหารจัดการนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผน ประกอบด้วย (๑) หน่วยงานกำหนดยุทธศาสตร์รวมของประเทศที่ทำหน้าที่เป็นต้นหนในการสนับสนุนการจัดทำยุทธศาสตร์ระยะยาว ๒๐ ปี และถ่ายทอดลงสู่ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในระยะ ๕ ปี และ (๒) สำนักงานสถิติแห่งชาติ/สำนักงานสถิติของประเทศ ซึ่งรับผิดชอบการจัดทำระบบข้อมูลขนาดใหญ่และการวิเคราะห์เบื้องต้นที่สามารถสนับสนุนระบบ P D C A ที่มีประสิทธิภาพในทุกขั้นตอนของวงจร โดยระบบสถิติและข้อมูลที่ถูกต้อง ทันสมัยและครอบคลุมเป็นเครื่องมือสำคัญในทุกขั้นตอนของวงจรนโยบาย และในระยะยาวหน่วยงานสถิติควรปรับตัวให้มีขีดความสามารถในการจัดทำระบบบัญชีของประเทสในด้านต่าง ๆ ได้

<u>กลุ่มที่สอง</u> เป็นกลุ่มสถาบันด้านการเงิน การคลัง และการบริหารสินทรัพย์ของประเทศ ซึ่งมีความสำคัญต่อการสร้างและรักษาความยั่งยืนทางการคลังในระยะยาว ได้แก่ การปฏิรูปหน่วยจัดสรรงบประมาณ หน่วยงานด้านภาษี/หน่วยงานกำหนดนโยบายการคลัง หน่วยงานกำหนดนโยบายการเงิน และหน่วยงานบริหารสินทรัพย์ ภายใต้กรอบหลักการปฏิรูปให้เกิดความยั่งยืนทางการคลังในระยะยาว

<u>กลุ่มที่สาม</u> ประกอบด้วย หน่วยงานปฏิบัติ/หน่วยงานขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจ และหน่วยงานติดตามและประเมินผล รวมถึงการกำหนดบทบาทหน่วยงานประสานเชื่อมโยงการดำเนินงานในระดับปฏิบัติที่ต้องมีความรับผิดชอบชัดเจน

๓.๒ สถานการณ์และสภาพปัญหา

สถาบันทางเศรษฐกิจที่ทำหน้าที่จัดทำนโยบายและขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจในปัจจุบันต้องเผชิญกับบริบทการพัฒนาและการบริหารยุทธศาสตร์ใหม่ๆ ทั้งบริบทการพัฒนาในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วและซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงสำคัญ (Mega trends) ในระดับโลกที่จะส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในทุกช่วงเวลาต่อจากนี้ไป ได้แก่ (๑) การเปลี่ยนแปลงแบบพลิกโฉมและก้าวกระโดดด้านเทคโนโลยีหลายสาขา (๒) กระแสโลกาภิวัตน์ที่เข้มข้นมากขึ้นควบคู่ไปกับการพัฒนาความร่วมมือด้านการค้าและการลงทุนในกลุ่มต่างๆ มากขึ้น (๓) สังคมสูงวัยทั้งประเทศไทยเองและสังคมโลกที่พัฒนาแล้ว (๔) การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศที่ผันผวน และ (๕) กระแสการยึดหลักธรรมภิบาล ประสิทธิภาพ โปร่งใส รับผิดชอบ ผลิตภาพ รวมทั้งสิทธิมนุษยชน เป็นต้น ส่งผลกระทบให้ระบบเศรษฐกิจไทยต้องปรับตัวได้เร็ว (agile) โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะมีแรงกดดันต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และการกระจายผลประโยชน์และโอกาสให้เกิดขึ้นกับกลุ่มต่างๆ ในสังคมอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียม

นอกจากการเปลี่ยนแปลงบริบทโลกแล้วยังมีเงื่อนไขสภาพแวดล้อมการบริหารจัดการยุทธศาสตร์การพัฒนาของประเทศไทยที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วที่จะส่งผลอย่างมากต่อความสำเร็จของการพัฒนาประเทศ ดังนี้

๑) การมียุทธศาสตร์ชาติในระดับภาพใหญ่และมีการกำหนดเป้าหมายอนาคตประเทศในระยะยาว การมีแผนแม่บทกำกับการขับเคลื่อนประเด็นหลักของการพัฒนา และการมีแผนปฏิรูปในด้านต่างๆ ที่ต้องปรับเปลี่ยนในเชิงโครงสร้างและพลิกโฉม ส่งผลให้ต้องปรับเปลี่ยนการจัดทำแผนในแต่ละระดับเพื่อการถ่ายระดับของแผน (cascade) ที่เหมาะสม ทั้งจากบนลงล่างและจากล่างขึ้นบน รวมทั้งการจัดระบบการติดตามและประเมินผลที่มุ่งเน้นการผลักดันให้บรรลุผลสำเร็จหรือเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ในระยะยาว

๒) เทคโนโลยีด้านการบริหารจัดการข้อมูลขนาดใหญ่มีความก้าวหน้าขึ้นมาก ส่งผลให้มีความคาดหวังทั้งจากรัฐบาลและประชาชนผู้รับบริการให้หน่วยงานที่รับผิดชอบมีขีดความสามารถในการวิเคราะห์และใช้ข้อมูลในการวางแผน/จัดทำยุทธศาสตร์ของหน่วยงานรับผิดชอบตลอดวงจรนโยบายที่สูงขึ้น โดยต้องสามารถจัดทำและขับเคลื่อนนโยบายได้ตรงกลุ่มเป้าหมายชัดเจน รวมทั้งสามารถเชื่อมต่อและผสมผสานข้อมูลให้เป็นข้อมูลเชิงลึก (intelligence) ในการจัดทำนโยบาย การขับเคลื่อนนโยบาย และการติดตามและประเมินผลนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และที่สำคัญคือ ต้องสนับสนุนให้ระบบเศรษฐกิจสามารถปรับเปลี่ยนได้เร็วและทันต่อเหตุการณ์ ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุความคาดหวังดังกล่าว จำเป็นต้องปฏิรูปหน่วยงานจัดทำข้อมูลต่างๆ ของประเทศ รวมทั้งรูปแบบและลักษณะของการจัดข้อมูลและข่าวสารให้มีความครบถ้วนและเพียงพอต่อการตัดสินใจในกระบวนการนโยบาย (Intelligence and Big Data) โดยยึดหลักการสำคัญ เช่น การเชื่อมโยงถึงกันและต่อยอดกันได้ การเข้าถึงได้ง่าย และการจัดให้อยู่ในรูปแบบที่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ทันที รวมทั้งการมีหน่วยงานรับผิดชอบกลาง

๓) ทรัพยากรของประเทศมีจำกัดมากขึ้น ในขณะที่ความต้องการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดินเพื่อการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานและการปฏิรูปด้านสังคมในยามที่ประเทศเป็นสังคมสูงวัยเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงมีความจำเป็นที่จะต้องวางแผนสร้างความยั่งยืนด้านการคลังในระยะยาว ทั้งจากการขยายฐานภาษี การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษี และการบริหารจัดการด้านรายจ่ายงบประมาณให้เกิดประสิทธิภาพและสามารถสนองตอบต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาหลักของประเทศได้อย่างแท้จริง

๔) หน่วยงานวางแผนและการทำงานของหน่วยงานวางแผนร่วมกับหน่วยงานในระดับอื่นในวงจรนโยบาย (Policy Cycle) ตั้งแต่การวางแผน (Plan) การนำสู่การปฏิบัติ (Do) การติดตามและประเมินผล (Check) และการปรับตัว (Act/Adjust) หรือ PDCA กำลังเผชิญกับความท้าทายในการดำเนินงานที่จะต้องมีจุดเริ่มอยู่ที่การตัดสินใจและจัดทำนโยบายที่มีหลักฐานสนับสนุนชัดเจนและเชื่อถือได้ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วม (Open and evidence-based policy making) โดยต้องมีความโปร่งใสและมีความเป็นอิสระในการตัดสินใจภายใต้ข้อกำหนดความรับผิดชอบของแต่ละฝ่ายที่ชัดเจน

๕) บริบททั้งภายในประเทศและพันธกรณีระหว่างประเทศ ได้กำหนดเงื่อนไขและเป้าหมายการพัฒนาในหลากหลายมิติที่มีความเชื่อมโยงกันมากขึ้น เช่น ข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสิทธิมนุษยชน คุณภาพและมาตรฐาน ดังนั้น จึงมีความท้าทายสำหรับการพัฒนาในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตที่ต้องมุ่งเน้นความสำเร็จการพัฒนาในประเด็นคาบเกี่ยว/ประเด็นร่วมมากขึ้น โดยจะต้องใช้วิธีการทำงานและการจัดสรรงบประมาณแบบบูรณาการที่มีความเข้าใจที่ตรงกันและความรับผิดชอบต่อประเด็นการพัฒนาที่คาบเกี่ยวร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นที่เป็นปัจจัยพื้นฐานเชิงกลยุทธ์ (Strategic Foundation) เช่น คน/แรงงาน กฎระเบียบ โครงสร้างพื้นฐาน/ระบบโลจิสติกส์ และ วิทยาศาสตร์/เทคโนโลยี/นวัตกรรม

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะส่งผลต่อการทำงานของสถาบันเชิงเศรษฐกิจในการบริหารจัดการยุทธศาสตร์ทั้งวงจรนโยบาย ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจหลายหน่วยงาน โดยทำงานบนหลักการ PDCA แต่ผลการดำเนินงานกลับไม่สามารถตอบโจทย์การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างมีประสิทธิผล การขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติก็ไม่มีประสิทธิภาพ โดยสภาพปัญหาสำคัญของสถาบันเชิงเศรษฐกิจที่ทำหน้าที่บริหารจัดการยุทธศาสตร์พัฒนาตามกรอบ PDCA สรุปได้ ดังนี้

สภาพปัญหาสำคัญของระบบวงจรนโยบาย (Policy Cycle) ของไทย

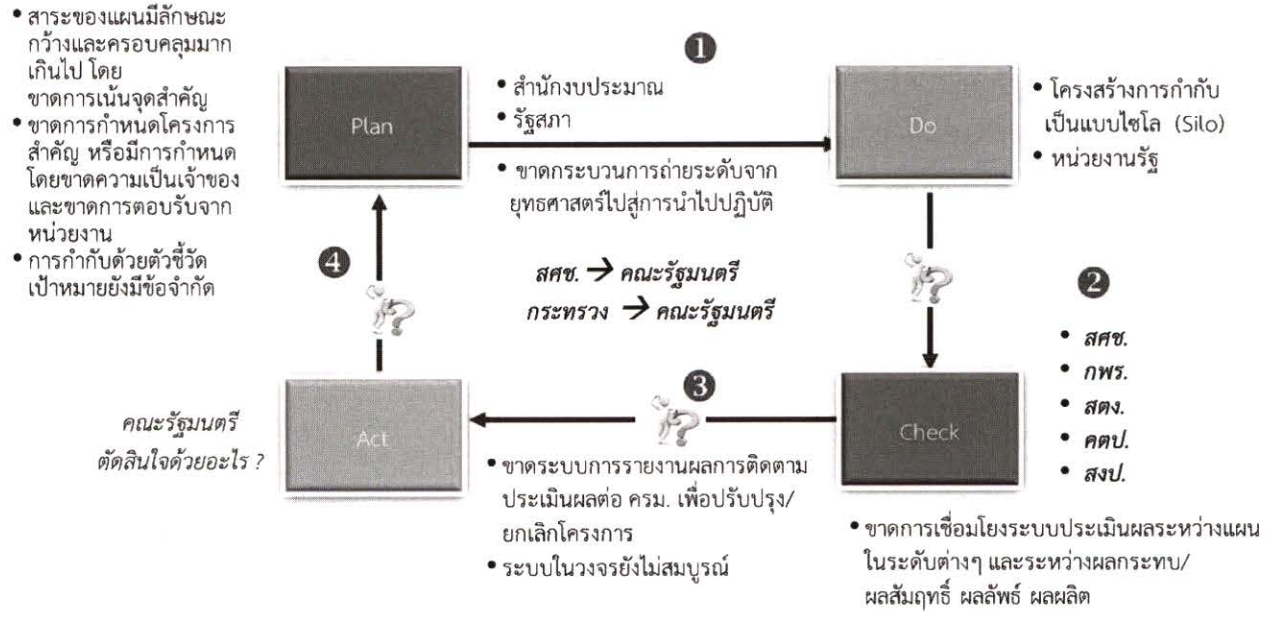

๓.๒.๑ **การวางแผนและบริหารจัดการนโยบายและยุทธศาสตร์ (Planning/Strategic Decision Making)**[๑] พบว่ามีสภาพปัญหาที่สำคัญ ดังนี้

๑) **หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ ซึ่งเปรียบเสมือนศูนย์กลางระบบประสาท (Central nerve) ที่มีอำนาจหน้าที่ (Authority) ในการกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาประเทศในภาพรวม ไม่สามารถควบคุมการจัดสรรทรัพยากร (เงินและคน) เพื่อให้สอดคล้องกับลำดับความสำคัญของประเด็นการพัฒนา ส่วนหนึ่งเนื่องจากปัญหาสายการบังคับบัญชา (Line of command)**

ปัจจุบันสถาบันด้านการจัดทำแผนและยุทธศาสตร์**ด้านเศรษฐกิจมหภาคของประเทศมีหลายหน่วยงาน และมีกฎหมายกำหนดอำนาจหน้าที่ (Authority) แนวทางการทำงาน และโครงสร้างกลไกเพื่อรองรับภารกิจ**ชัดเจน ได้แก่ (๑) **สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งแห่งชาติ (สศช.)** ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างปรับโครงสร้างองค์กร โดยมีการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คือ (ร่าง) พระราชบัญญัติการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ฉบับที่...) พ.ศ.... ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในหลักการแล้ว และอยู่ระหว่างการพิจารณาตามขั้นตอนของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (๒) **สำนักงบประมาณ (สงป.)** เป็นหน่วยงานหลักทำหน้าที่จัดสรรงบประมาณให้กับส่วนราชการต่างๆ โดยขณะนี้ได้มีการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยจัดทำ (ร่าง) พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ.... ซึ่งมีการปรับปรุงสาระสำคัญในมาตรา ๑๙ มีการปรับเพิ่มอำนาจหน้าที่ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณเกี่ยวกับการงบประมาณเพิ่มเติม คือ ให้**มีหน้าที่กำหนดยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี** เพื่อให้หน่วยงานรับงบประมาณใช้เป็นแนวทางในการจัดทำคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการงบประมาณ และในมาตรา ๓๑ ให้มีการจัดทำแผนงานบูรณาการ เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรี ในขณะที่กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๕๙ อาศัยอำนาจตามความในมาตร ๘ ฉ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ข้อ ๒ (๒) **ให้อำนาจในการเสนอแนะนโยบายและแนวทางการจัดสรรงบประมาณให้เป็นไปตามแนวนโยบายแห่งรัฐและแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระดับชาติต่อคณะรัฐมนตรี** รวมทั้งมาตรา ๒๓ การจัดทำงบประมาณต้องคำนึงถึงฐานะทางการคลังของประเทศ ความจำเป็นในการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เสถียรภาพทางเศรษฐกิจภายในและภายนอกประเทศ นโยบายรัฐบาล และภารกิจของหน่วยงานรับงบประมาณ (๓) **สำนักเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) กระทรวงการคลัง** ซึ่งมีบทบาทในการกำกับดูแลระบบการคลังของประเทศ และอยู่ระหว่างการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเช่นกัน ได้แก่ (ร่าง) พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ โดยมาตรา ๑๑ มีภารกิจหลักเกี่ยวกับการ**กำหนดหลักการและแนวทางการรักษาวินัยทางการคลัง จัดทำแผนการคลัง และกำกับดูแลบริหารความเสี่ยงการคลัง รวมทั้งเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาการงบประมาณ**

อย่างไรก็ตาม การจัดทำแผน ยุทธศาสตร์ และนโยบาย ยังไม่สอดรับการจัดสรรงบประมาณอย่างแท้จริง การดำเนินงานยังมีลักษณะที่ซ้ำซ้อนและย้อนแย้ง เนื่องจากมีการกำหนดบทบาทการจัดทำยุทธศาสตร์ไว้ทั้งภายใต้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยกฎหมายต่างๆ กำหนดแนวทางการทำงานที่ทำให้เกิดการเชื่อมต่อจากระดับนโยบายไปสู่การจัดสรรงบประมาณไว้แล้ว และสำนักงบประมาณ (สงป.) มีอำนาจหน้าที่ในการจัดสรรงบประมาณตามทิศทางนโยบายรัฐบาล ยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทั้งในลักษณะการจัดสรรงบประมาณตามประเด็นการพัฒนา (Agenda) พื้นที่การพัฒนา (Area) และตามบทบาทภารกิจปกติ (Function) แต่ในทางปฏิบัติการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานกำหนดนโยบาย (สศช.) หน่วยงานจัดสรรงบประมาณ (สงป.) รวมถึงกระทรวงการคลัง และสำนักงาน

---

[๑] แม้ว่าในส่วนนี้จะเป็นการวิเคราะห์บทบาท ระบบ และการดำเนินงานในระดับยุทธศาสตร์ แต่เนื่องจากในทุกขั้นตอนในวงจรมีความเชื่อมโยงและไม่เป็นอิสระจากกัน ดังนั้นในการวิเคราะห์จึงครอบคลุมถึงองค์กรและระบบในส่วนของหน่วยงานปฏิบัติและหน่วยติดตามและประเมินผลด้วย

ข้าราชการพลเรือน (กพ.) เพื่อจัดทำแผนและนโยบาย และการวิเคราะห์เพื่อจัดสรรงบประมาณสำหรับการดำเนินการตามแผน ยุทธศาสตร์ และนโยบายนั้น ยังขาดความเข้าใจประเด็นการพัฒนาหลักอย่างแท้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นการพัฒนาที่คาบเกี่ยวกับหลายหน่วยงาน (Cross-cutting Issue) เพื่อจัดสรรงบประมาณในเชิงบูรณาการ

แม้ว่า สำนักงบประมาณจะได้กำหนดกลไกการทำงานในการเชื่อมโยงระหว่างแผน/ยุทธศาสตร์และงบประมาณ โดยได้ดำเนินการ**ในรูปแบบคณะกรรมการทั้งที่มีและไม่มีบทบัญญัติกฎหมายรองรับ** เช่น คณะกรรมการจัดเตรียมงบประมาณในขั้นตอนต่างๆ ที่กำหนดเป็นปฏิทินงบประมาณ ซึ่งมีมติคณะรัฐมนตรีรองรับ และการกำหนดคณะกรรมการและกระบวนการในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณรายจ่ายเชิงบูรณาการ เป็นต้น แต่ในทางปฏิบัติจริง ส่วนใหญ่มีลักษณะดำเนินการเพื่อให้ครบขั้นตอนและตามขั้นตอนทางกฎหมายเท่านั้น โดยในแต่ละขั้นตอนยังไม่มีการพิจารณาทบทวนผลการดำเนินการที่ผ่านมา เพื่อนำมาปรับปรุงหรือสนับสนุน อีกทั้งการวิเคราะห์ยังขาดความลุ่มลึก เนื่องจากกำหนดระยะเวลาดำเนินการสั้น ไม่สมเหตุสมผลกับกระบวนการทั้งหมด **ประกอบกับยังไม่มีกลไกที่ดีเพียงพอในการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ และนโยบายรัฐบาล[๒] ซึ่งสำนักงบประมาณและหน่วยงานกลางที่เกี่ยวข้องจะต้องมีการทำความเข้าใจกับทิศทางเป้าหมายและแนวทางตามยุทธศาสตร์ในระดับชาติให้ชัดเจนตรงกันก่อน** ตลอดจนไม่มีการนำประมาณการกรอบการใช้จ่ายงบประมาณในระยะกลาง (Medium Term Expenditure Framework: MTEF) มาใช้อย่างจริงจังในการพิจารณาพื้นที่ทางการคลังที่จะสามารถใช้ในการดำเนินยุทธศาสตร์ได้ (Fiscal Space) อีกทั้งไม่มีการเปิดเผยให้คณะกรรมการชุดต่างๆ ได้รับทราบร่วมกัน ส่งผลให้การกำหนดลำดับความสำคัญของประเด็นการพัฒนายากลำบาก นอกจากนั้น **ระยะเวลาของการกำหนดเป้าหมายของ MTEF กับแผนพัฒนาฯ ก็แตกต่างกัน** โดยแผนพัฒนาฯ (ระยะเวลา ๕ ปี) ส่วน MTEF กำหนด ๑+๓ ปี เช่นเดียวกับแผนบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อให้สอดคล้องกับวาระของรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง (๔ ปี) ทำให้การเชื่อมต่อของการบรรลุเป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนาฯ เกิดขึ้นได้ยาก

ปัญหาดังกล่าว ส่วนหนึ่งเกิดจากสายการบังคับบัญชา (Line of command) ของหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่วางแผน/ยุทธศาสตร์ และหน่วยงานจัดสรรทรัพยากร (งบประมาณและกำลังคน) มีความลักลั่น โดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน มาตรา ๙ การจัดระเบียบราชการในสำนักนายกรัฐมนตรีฯ มีการกำหนดให้ส่วนราชการมีฐานะเทียบเท่าปลัดกระทรวงขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี ได้แก่ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักงบประมาณ (สงป.) สภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานข้าราชการพลเรือน (กพ.) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) สำนักข่าวกรองแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (กพร.) ซึ่ง**ในหลักการหน่วยงานกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ ซึ่งเปรียบเสมือนศูนย์กลางระบบประสาท** (Central nerve) ต้องมีอำนาจหน้าที่ (Authority) ในการกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาประเทศในภาพรวม สามารถกำกับชี้ทิศทางการจัดสรรทรัพยากรตามการจัดลำดับความสำคัญประเด็นการพัฒนาให้สอดคล้องกัน (งาน เงิน และคน) แต่ในทางปฏิบัติ สำนักงบประมาณอยู่ภายใต้การกำกับของนายกรัฐมนตรี ในขณะที่ สศช. สำนักงาน ก.พ.ร. สำนักงาน ก.พ. อยู่ภายใต้การกำกับของรองนายกรัฐมนตรีแต่ละด้าน ทั้งๆ ที่ภายใต้ พรบ. ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน มาตรา ๙ หน่วยงานเหล่านั้นต้องอยู่ภายใต้การกำกับของนายกรัฐมนตรีโดยตรง **การกำกับดูแลการดำเนินการของหน่วยงานกลางที่อยู่ภายใต้สายการบังคับบัญชาแตกต่างกันนี้** ส่งผลให้การกำกับดูแลการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์และการถ่ายโอนสู่การ

---

[๒] อ้างจาก : ข้อสังเกตของ สนช. ในการประชุมคณะกรรมการพิจารณาศึกษา (ร่าง) พ.ร.บ. การเงินการคลังของรัฐ และ ร่าง พ.ร.บ. วิธีการงบประมาณ

ปฏิบัติกระจายตัวแยกส่วน (Fragmentation) กระทบต่อการแบ่งปันข้อมูลเพื่อการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ และ**ทำให้เกิดความลักลั่นในการดำเนินงาน**

๒) **ระบบการบริหารจัดการด้านการคลัง ทั้งมิติการจัดเก็บและการบริหารรายจ่าย ขาดการรวมเข้าด้วยกัน (Consolidate) ในระดับที่มีข้อมูลและการวิเคราะห์ที่มีการคาดการณ์สถานการณ์ทางการคลังมาสนับสนุนอย่างครบถ้วน ทำให้การกำหนดแผนงานและการส่งต่อไปยังหน่วยงานปฏิบัติไม่มีประสิทธิภาพ** (อ้างอิงจากผลการศึกษาของ สปท). โดยปัญหาของระบบบริการจัดการด้านการคลังมีหลายด้าน ได้แก่ **<u>ด้านวินัยการคลัง</u>** ประกอบด้วย การตั้งและใช้จ่ายงบประมาณเกินความจำเป็น จากทั้งงบกลาง เงินสำรองกรณีฉุกเฉิน เงินคงคลัง และเงินนอกงบประมาณ และมีการเสนองบประมาณรายจ่ายในรัฐสภาที่พิจารณาในลักษณะงบประมาณแบบขาเดียวด้านรายจ่าย แต่มิได้มีการเสนองบประมาณด้านรายรับ รวมทั้งขาดการจัดลำดับความสำคัญสำหรับการจัดสรรงบประมาณ ทำให้โครงการที่เป็นประโยชน์อาจถูกตัดออกไป ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดระบบที่โปร่งใสและมีประสิทธิภาพในการใช้จ่ายเงินงบประมาณ ในขณะที่รายจ่ายด้านประชานิยมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่งผลให้รายจ่ายด้านการลงทุนมีสัดส่วนลดลง กระทบต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

<u>ด้านระบบงบประมาณ</u> มีปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ มีระยะเวลานับจากขั้นตอนการจัดทำคำของบประมาณล่วงหน้า จนถึงเวลาที่จะหน่วยงานได้รับงบประมาณจริงค่อนข้างยาว ดังนั้น การจัดทำแผนงาน/โครงการเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณจึงขาดความชัดเจนในเรื่องเป้าหมายของการดำเนินงาน ขาดความเข้าใจในการที่จะเปลี่ยนแปลงแผนงาน/โครงการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ อีกทั้งคำของบประมาณทั้งหมดถูกส่งไปยัง สงป. โดยไม่มีการวิเคราะห์ประเมินผลก่อนดำเนินการ (Ex-ante Evaluation) และจัดลำดับความสำคัญ/ผลกระทบอย่างจริงจังจากระดับกระทรวงต้นสังกัด ตลอดจนขาดระบบการรายงานการเปลี่ยนแปลงงบประมาณในชั้นต่างๆ ของหน่วยงานที่ลงไปยังระดับพื้นที่หรือจังหวัด จังหวัดจึงไม่สามารถวางแผนพัฒนาจังหวัดได้อย่างมีบูรณาการและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การตรวจสอบ ติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์ของการใช้งบประมาณ เน้นการประเมินกิจกรรมมากกว่าเน้นที่ผลลัพธ์หรือผลกระทบในภาพรวม โดยมีการควบคุมเข้มข้น ทำให้ไม่ยืดหยุ่นกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วในปัจจุบันและไม่สามารถป้องกันการเลี่ยงกฎระเบียบได้อย่างแท้จริง

<u>ด้านการคลังท้องถิ่น</u>ต้องเผชิญกับปัญหาที่สำคัญ คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องพึ่งพางบประมาณผ่านการรับจัดสรร สูงถึงร้อยละ ๙๐ ขณะที่มีความสามารถในการจัดเก็บภาษียังต่ำ และอำนาจในการกำหนดอัตราภาษีถูกกำหนดโดยรัฐบาล อีกทั้งขาดระบบข้อมูลการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นที่ครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) บางส่วนดำเนินการอย่างไม่เป็นธรรม ไม่โปร่งใส และขาดประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่ดี ตลอดจน อปท. บางแห่งไม่มีศักยภาพในการบริหารการเงิน มีการก่อหนี้ระยะยาวเกินตัวเกินความจำเป็นและไม่คุ้มค่า ขาดวินัยทางการเงิน ไม่มีมาตรฐานทางการบัญชีและงบประมาณ และไม่มีความโปร่งใสในการเปิดเผยข้อมูลด้านการเงินการคลัง

<u>ด้านเงินนอกงบประมาณและเงินกองทุนของส่วนราชการรัฐวิสาหกิจและองค์การมหาชน</u> ได้แก่ การใช้เงินนอกงบประมาณ (เงินทุนหมุนเวียน เงินฝาก เงินที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ ฯลฯ) มีความอิสระจากกระบวนการจัดสรรงบประมาณปกติ โดยไม่ต้องทำรายละเอียดค่าใช้จ่ายเพื่อชี้แจงหรือเสนอต่อรัฐสภา จึงมีความเสี่ยงจากผลเสียหายหรือความไม่คุ้มค่า หลายกองทุนไม่สามารถหารายได้เป็นของตนเอง เกิดเป็นภาระงบประมาณสนับสนุนประจำปี ร่วม ๑.๔ แสนล้านต่อปี และข้อมูลเงินนอกงบประมาณในภาพรวมไม่มีความสมบูรณ์และขาดระบบบริหารหรือกำกับดูแล หรือควบคุมที่เป็นรูปธรรม

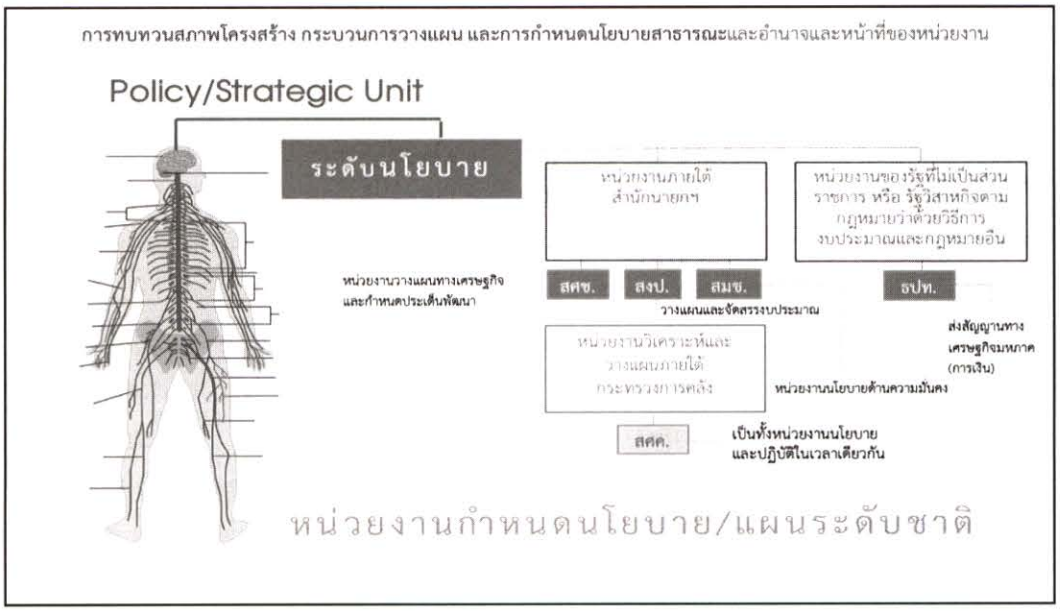

๓) **ตามกฎหมายมีหลายหน่วยงานที่มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการวางแผนและยุทธศาสตร์ทำให้เกิดความสับสนในเป้าหมายโดยรวม และการขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อไปสู่เป้าหมายอาจเกิดความซ้อนทับไม่สอดคล้อง หรือลักลั่นกัน** กล่าวคือ เมื่อพิจารณากฎหมายจัดตั้งของแต่ละกระทรวง และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ อาศัยอำนาจหน้าที่ตามความในมาตรา ๘ ฉ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยเฉพาะในกลุ่มกระทรวงเศรษฐกิจ อันได้แก่ กระทรวงการคลัง กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงพลังงาน พบว่า **กระทรวงต่างๆ ได้มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนแม่บท เพื่อการดำเนินงานของกระทรวง** ในขณะที่**องค์กรมหาชนหรือรัฐวิสาหกิจ** ภายใต้กระทรวง ก็**มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดทำนโยบาย แนวทาง และแผนยุทธศาสตร์เฉพาะเรื่องที่องค์กรนั้นมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และภาพรวม** เพื่อใช้เป็นกรอบในการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติด้วยเช่นกัน เช่น กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ มีองค์กรมหาชนและรัฐวิสาหกิจ ทั้งหมด ๑๓ หน่วยงานมีหน้าที่ในการ**กำหนดนโยบายและแผนที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม ทั้งที่เป็นเฉพาะเรื่องและภาพรวม** เช่น สำนักงานคณะกรรมการนวัตกรรมแห่งชาติ มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมของประเทศ ในขณะที่สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ มีหน้าที่ในการจัดทำนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เป็นต้น

ข้อสังเกตที่สำคัญ คือ แม้ว่ากฎหมายได้ให้อำนาจหน่วยงานระดับกระทรวงในการจัดทำยุทธศาสตร์และแผนของแต่ละหน่วยงาน และเสนอคณะรัฐมนตรี **แต่ไม่ได้บัญญัติให้มีความเชื่อมโยงระหว่างแผนแม่บทของกระทรวง กับแผน นโยบาย และยุทธศาสตร์ระดับชาติไว้อย่างชัดเจน** อย่างไรก็ตามระดับความเข้าใจของหน่วยงานต่างๆ ต่อลักษณะของแผนแต่ละระดับยังมีความแตกต่างกัน **จึงทำให้แผน นโยบาย และยุทธศาสตร์หลายฉบับถูกนำมาใช้เป็นกรอบในการจัดสรรงบประมาณ ซึ่งแต่ละแผนมีการกำหนดค่าเป้าหมาย/และตัวชี้วัดที่แตกต่างกัน ไม่มีค่าเป้าหมาย/ตัวชี้วัด ผลกระทบ (Desired Impact) ผลลัพธ์ (Desired Outcome) และผลผลิต (Desired Output) ร่วมกัน** รวมทั้งไม่มีห้วงเวลาเป้าหมายของการเกิดผลที่ชัดเจน ดังนั้น**การดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานมุ่งการทำงานที่บรรลุเพียงเป้าหมายยุทธศาสตร์ระดับกระทรวง หรือระดับกรมที่วางไว้เท่านั้น** ซึ่ง**เป้าหมายดังกล่าวอาจไม่เกี่ยวข้องโดยตรงหรือเป็นเพียงบางส่วนของยุทธศาสตร์ชาติ** ส่งผลให้การขับเคลื่อน

แผน/ยุทธศาสตร์**นระดับหน่วยงานและระดับพื้นที่ไม่สามารถเชื่อมโยงไปสู่เป้าหมายในภาพรวมหรือในระดับยุทธศาสตร์ของประเทศได้อย่างเต็มที่**

๔) **กระบวนการกำหนดนโยบาย/ยุทธศาสตร์ระดับชาติไม่ได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานประสบการณ์และฐานความรู้ที่เป็นสหวิชาการและทันสมัย** ทำให้แผนพัฒนาขาดผลการวิเคราะห์เชิงลึกมาสนับสนุน ส่งผลต่อคุณภาพของแผน จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การส่งต่อแผนไปยังหน่วยงานระดับปฏิบัติที่ผ่านมาไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ สาเหตุสำคัญ คือ (๑) ปัญหาศักยภาพหรือสมรรถนะ (Competency) ของบุคลากรทั้งในระดับยุทธศาสตร์และระดับปฏิบัติการ ที่ยังมีข้อจำกัดทั้ง**ด้านความรู้สหสาขาวิชาชีพ** (multidisciplinary knowledge) **และทักษะไม่เพียงพอ** โดยเฉพาะบุคลากรด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ จำเป็นต้องมีสมรรถนะในการมองเห็นและเข้าใจภาพอนาคต (Foresight Thinking) และเครื่องมือใหม่ๆ ที่เหมาะสม (เช่น Policy Lab และ Big Data เป็นต้น) (๒) **ขาดการประเมินก่อน (Ex-ante Evaluation) การจัดทำยุทธศาสตร์** เพื่อนำผลการประเมินมาใช้ในการจัดทำยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องและตรงกับสภาพความเป็นจริง (๓)**องค์กรวางแผนในระดับยุทธศาสตร์ยังขาดความเข้มแข็ง และขาดทัศนคติหรือกรอบความคิดแบบเติบโต** (Growth Mindset) ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญสำหรับองค์กรที่จะทำหน้าที่ชี้ทิศทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ทำให้**องค์กรวางแผนเหล่านี้ กำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศจากสภาพปัจจุบัน มากกว่าจากการมองภาพอนาคต**

ดังนั้น แผนพัฒนาประเทศในปัจจุบัน จึงเป็นเพียงการกำหนดทิศทางการพัฒนาที่มีขอบเขตกว้างและไม่มีจุดเน้นที่เจาะจงเพียงพอ **ไม่มีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน** และ**แผนและนโยบายยังขาดจุดเน้น การจัดลำดับความสำคัญ** ไม่มีการกำหนดประเด็นการพัฒนาที่สำคัญของประเทศ แผนพัฒนาฯ จึงมักถูกใช้อ้างอิงในลักษณะที่เป็นเพียงคำสำคัญ (keyword) หรือรายการที่ต้องดำเนินการ (checklist) ของหน่วยงานปฏิบัติต่างๆ ในการเขียนแผนงาน/โครงการเพื่อจัดทำคำของบประมาณเท่านั้น ในขณะที่องค์กรวาง**แผนในระดับต่างๆ เช่น แผนจัดสรรงบประมาณ โดยเฉพาะแผนบูรณาการ และแผนปฏิบัติการกระทรวง แผนพัฒนาพื้นที่ ก็ยังไม่สามารถปรับให้สอดคล้องกับทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเช่นกัน**

๓.๒.๒ การขับเคลื่อนนโยบาย/แผนสู่การปฏิบัติ (Do)

หลักการสำคัญของการขับเคลื่อนแผน/ยุทธศาสตร์/นโยบายไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จ คือ **หน่วยงานกำหนดหรือจัดทำแผน ต้องทำหน้าที่ถ่ายระดับจากระดับ แผน นโยบายระดับชาติสู่การกำหนดแผนงาน/โครงการของหน่วยงานปฏิบัติระดับกระทรวง/กรม** ที่เปรียบเสมือนเป็นกระดูกสันหลังในการบริหารและขับเคลื่อนนโยบาย โดยในพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มีความมุ่งหมายที่จะลดปัญหาของความไม่สอดคล้องระหว่างแผนงานและแผนเงิน เพื่อให้การดำเนินของหน่วยงานต่างๆ มีบูรณาการมากขึ้น จึงได้กำหนดในมาตรา ๑๐ วรรคสาม ให้ส่วนราชการนำแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะ ๕ ปี **มาจัดทำแผนปฏิบัติราชการและแผนปฏิบัติราชการประจำปี** รวมถึง**ใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนพัฒนาภาค/จังหวัดแผนอำเภอแผนท้องถิ่น/ชุมชน เช่นกัน** ทั้งนี้**การจัดทำและขับเคลื่อนแผนในทุกระดับตั้งแต่ระดับยุทธศาสตร์ชาติลงมาถึงระดับพื้นที่จะต้องเน้นสร้างความสมดุลระหว่างความต้องการในระดับพื้นที่ (Bottom-Up) และทิศทางในภาพรวมของระดับประเทศ (Top-Down) โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม**ของทุกภาคส่วน (Bottom-up และ Participatory Approach) ซึ่งสอดคล้องกับหลักการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และมาตรา ๘ ในพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๐

สถานการณ์และสภาพปัญหาในการขับเคลื่อนนโยบายและแผนสู่การปฏิบัติที่สำคัญ มีดังนี้

๑) **(ร่าง) กฎหมายฉบับปรับปรุงของหน่วยงานจัดทำแผน ได้ระบุกลไกความร่วมมือระหว่างหน่วยงานกำหนดนโยบาย (สศช.) หน่วยงานจัดสรรงบประมาณ (สงป.) และหน่วยงานปฏิบัติไว้ชัดเจน** โดย (ร่าง) พระราชบัญญัติพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ฉบับที่...) พ.ศ... มาตรา ๕/๑ ได้กำหนดให้**แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นกรอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของหน่วยงานของรัฐ และการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ** เพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเทศในแต่ละช่วง ๕ ปี และบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ และมาตรา ๖ (๒) ระบุว่า ให้ สศช. **เสนอแนะและให้ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติและการถ่ายทอดสู่การพัฒนาในแต่ละช่วง ๕ ปี** และ ตามมาตรา ๙ (๒) ที่กำหนดให้ สศช. **พิจารณาแผนงาน/โครงการของกระทรวงหรือส่วนราชการ และจัดประสานแผนงาน/โครงการ** ในขณะที่ **สำนักงบประมาณมีบทบาทเชื่อมโยงกับหน่วยงานรับงบประมาณโดยตรง** ได้ระบุในมาตรา ๒๕ ของ (ร่าง) พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ.... กำหนดให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดมีหน้าที่ยื่นคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายของหน่วยรับงบประมาณนั้นต่อผู้อำนวยการ สงป. และมาตรา ๒๗ การขอตั้งงบประมาณรายจ่ายของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดให้ผู้ว่าราชการฯ มีหน้าที่ขอตั้งงบประมาณและยืนยันต่อรัฐมนตรีเจ้าสังกัดเพื่อเสนอต่อผู้อำนวยการ สงป. กระบวนการของการวางแผนและการจัดสรรงบประมาณที่กฎหมายให้อำนาจหน้าที่แก่หน่วยงานไว้ จึงอาจทำให้เกิดช่องวางระหว่างแผนและการจัดสรรงบประมาณได้

ดังนั้น จึงได้มีการกำหนดกลไกเพื่อลดปัญหาดังกล่าว ในรูปคณะกรรมการพิจารณาการจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ โดยมีรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายเป็นประธานกรรมการฯ และ สงป. สศช. กพร. สมช. เป็นฝ่ายเลขานุการทำหน้าที่ กำกับดูแลกระบวนการจัดทำ ขับเคลื่อน ติดตาม **แต่ภารกิจจะเสร็จสิ้นทันทีเมื่อจัดทำงบประมาณ แล้วเสร็จเท่านั้น** อย่างไรก็ตาม แม้ว่ากฎหมายจะมีการกำหนดให้หน่วยงานระดับยุทธศาสตร์ เช่น สศช. มีหน้าที่ในการจัดทำยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และแนวทางการพัฒนา เพื่อให้หน่วยงานในระดับกระทรวงและพื้นที่นำยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และแนวทางการพัฒนาไปปฏิบัติ โดยการจัดทำแผนงาน/โครงการ มาตรการ และกิจกรรมที่สอดคล้องกับพันธกิจและความเชี่ยวชาญของหน่วยงาน แต่**กฎหมายของหน่วยปฏิบัติกลับไม่ได้ระบุกลไกความร่วมมือระหว่างหน่วยจัดทำแผนและหน่วยงานรับแผนไปปฏิบัติไว้ชัดเจน** จึงไม่มีการร่วมมือกันในลักษณะส่งไม้ต่อกัน

๒) **ในกระบวนการส่งต่อนโยบายจากแผนระดับประเทศ เช่น ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ไปสู่การขับเคลื่อนแผนและนโยบาย โดยผ่านการจัดสรรงบประมาณ เพื่อถ่ายระดับการดำเนินการ** (Cascade) **ไปสู่แต่ละระดับของหน่วยงานปฏิบัติ ยังมุ่งเน้นการดำเนินการให้ครบตามขั้นตอน แต่ไม่มีข้อกำหนดที่ชัดเจน ที่สะท้อนผลจากกระบวนการดำเนินการ** อีกทั้งไม่มีการ**กำหนดความรับผิดรับชอบ** (Accountability) ในการดำเนินการตามแผน/นโยบายของหน่วยงานปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกระบวนการจัดสรรงบประมาณ ที่เป็นกลไกสำคัญในเชื่อมต่อนโยบายไปสู่การขับเคลื่อนในทางปฏิบัติ ตัวอย่างเช่น การกำหนดเป็นปฏิทินงบประมาณไว้ชัดเจน เพื่อให้หน่วยงานปฏิบัติเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณตามขั้นตอนและระยะเวลาที่กำหนด **แต่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับ “กระบวนการ” ในการทำความเข้าใจร่วมกันในเป้าหมายการพัฒนาและแนวทางปฏิบัติระหว่างหน่วยงานวางแผนและหน่วยงานปฏิบัติ ซึ่งจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการหารือกัน เพื่อกำหนดลักษณะกิจกรรมที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจของหน่วยงาน ไม่ซ้ำซ้อน และสามารถกำหนดแนวทางการทำงานที่สะท้อนเป้าหมายของการบรรลุผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบในภาพรวมที่เชื่อมโยงไปสู่เป้าหมายระดับประเด็นนโยบาย/ยุทธศาสตร์ได้** จึงทำให้การขับเคลื่อนการพัฒนาในปัจจุบัน โดยการถ่ายทอดยุทธศาสตร์การพัฒนา

ประเทศไปสู่การดำเนินงานในระดับกระทรวงและระดับพื้นที่ยังขาดความต่อเนื่อง ขาดความเชื่อมโยงอย่างชัดเจน (Blur and Confusing Cascading) โดยการกำหนดแผนงาน/โครงการ มาตรการและกิจกรรมของหน่วยงานปฏิบัติ **ยังมุ่งเน้นการทำงานให้เสร็จ มากกว่าความสำเร็จที่ยั่งยืน** และเป็นการกำหนดตามความเชี่ยวชาญและพันธกิจของหน่วยงานในระดับกระทรวงและระดับพื้นที่มากกว่าการพิจารณาตามสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนา เพื่อให้เกิดผลกระทบตามยุทธศาสตร์ที่ตั้งไว้ ซึ่ง**กระบวนการถ่ายระดับของแผนสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ อาจจำเป็นต้องมีการดำเนินการในลักษณะห้องปฏิบัติการนโยบาย (Policy lab)** หรือการประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop) ที่ระดับผู้บริหารหน่วยงานที่รับผิดชอบต้องให้ความสำคัญและมีส่วนร่วม ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีการดำเนินการตามกระบวนการในลักษณะดังกล่าวอย่างแท้จริง หน่วยงานปฏิบัติ**ในระดับกระทรวงและในระดับพื้นที่จึงยังขาดความเข้าใจที่ตรงกันเกี่ยวกับผลที่คาดหวังจะให้เกิด การใช้งบประมาณจึงขาดประสิทธิภาพ แผนงาน/โครงการอาจซ้ำซ้อน หรืออาจกระจุกตัวเพื่อตอบสนองเพียงบางยุทธศาสตร์/แนวทางการพัฒนาของประเทศ โดยบางยุทธศาสตร์หรือแนวทางอาจไม่มีแผนงาน/โครงการรองรับหรือมีน้อยจนไม่สามารถสร้างผลลัพธ์ (Outcome) และผลกระทบ (Impact) ตามที่มุ่งหมายได้**

๓) **โครงสร้างของกลุ่มกระทรวงที่เป็นหน่วยปฏิบัติแยกเป็นสาขาและมีสายการบังคับบัญชาของรองนายกรัฐมนตรีที่แตกต่างกัน** ทั้งนี้เนื่องจาก พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน มาตรา ๑๐ และ ๑๑ กำหนดให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจมอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรีกำกับการบริหารราชการของกระทรวง หรือทบวงหนึ่งหรือหลายกระทรวงหรือทบวงแทนนายกรัฐมนตรี ซึ่งการมอบอำนาจให้รองนายกรัฐมนตรีกำกับดูแลกลุ่มกระทรวง จะกำหนดเป็นรูปแบบและมีสัดส่วนตามรองนายกรัฐมนตรีแต่ละคนอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับหลักการและนโยบายของรัฐบาลในขณะนั้น ดังนั้น ในสถานการณ์ที่หน่วยงานปฏิบัติไม่สามารถตีโจทย์และความคาดหวัง (Desirable Outcomes/ Impacts) ของแผนและนโยบายระดับชาติในภาพรวมได้ ประกอบกับโครงสร้างการทำงานระหว่างหน่วยงานถูกจำกัดด้วยขอบเขต อำนาจหน้าที่ และสายการบังคับบัญชาตามกฎหมาย ทำให้การขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงต่างๆ จึงมีลักษณะเป็นการทำงานแยกส่วนแบบไซโล (The Silo Mentality) ขาดวัฒนธรรมการทำงานแบบประสานงานกันข้ามหน่วยงาน รวมทั้งขาดเครื่องมือในการวิเคราะห์สภาพปัญหาและประเมินผลกระทบของแผนงาน/โครงการก่อนดำเนินโครงการ (Ex-ante Evaluation)

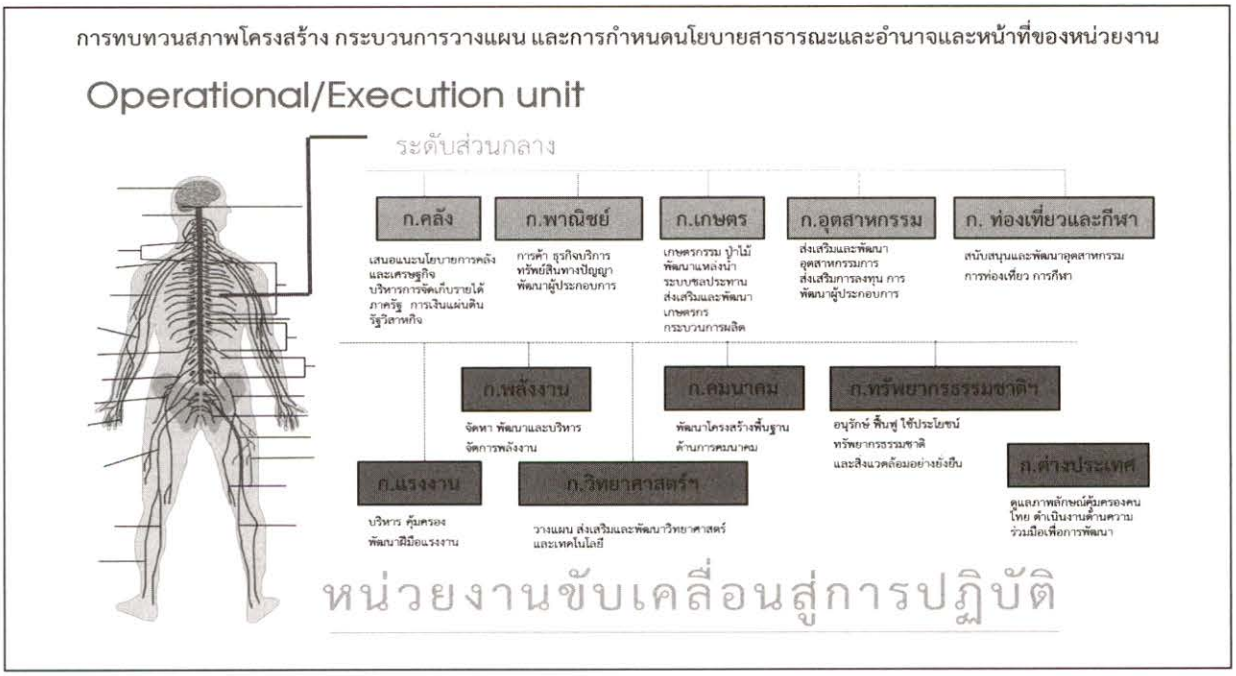

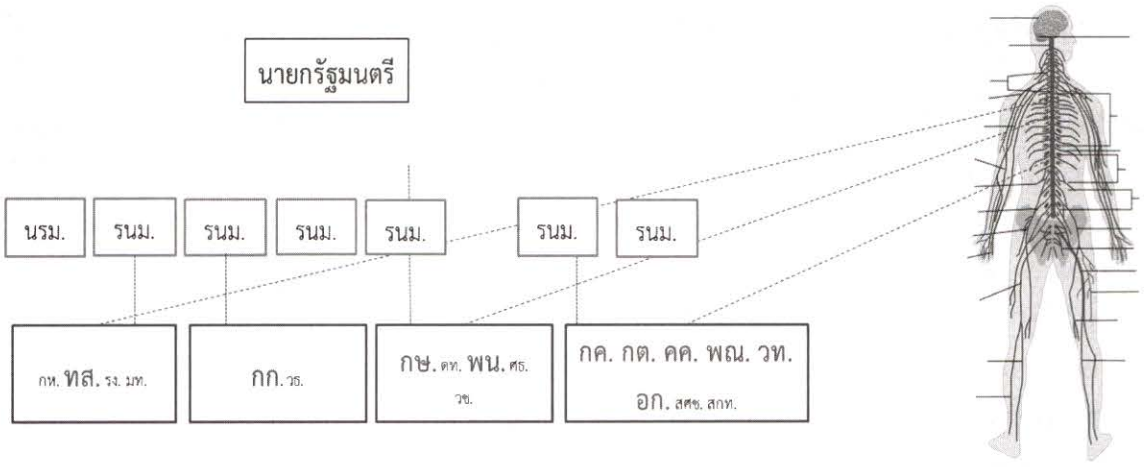

๔) **การขับเคลื่อนการพัฒนาในระดับพื้นที่ อยู่ภายใต้การจัดระเบียบราชการบริหารส่วนภูมิภาค** ตาม พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งกำหนดความเชื่อมโยงโครงสร้างระหว่างส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น โดยใน**มาตรา ๕๒/๑** กำหนดให้จังหวัดมีอำนาจทำภารกิจของรัฐและนโยบายของรัฐบาลไปปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ รวมทั้งสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการตามภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนจากกระทรวง ทบวง ..... ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการหน่วยงานงานของรัฐที่ประจำอยู่ในเขตจังหวัดที่จะต้องปฏิบัติให้สอดคล้องและเป็นไปตามแผนพัฒนาจังหวัด รวมทั้งมีการกำหนดหน้าที่ของจังหวัดในการจัดทำแผนพัฒนาในพื้นที่ด้วย โดยกำหนดใน**มาตรา ๕๓/๑** ให้จังหวัดจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระดับชาติ และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นในจังหวัด.... และ**มาตรา ๕๗** ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่เสนองบประมาณต่อกระทรวงที่เกี่ยวข้อง หรือเสนอขอจัดตั้งงบประมาณต่อ สงป. และรายงานให้กระทรวงมหาดไทยทราบ และ **มาตรา ๖๑/๑** ให้อำเภอมีอำนาจหน้าที่ในการบริการร่วมกันของหน่วยงานของรัฐในลักษณะศูนย์บริการร่วม และประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อร่วมมือกับชุมชนในการดำเนินการให้มีแผนชุมชน เพื่อรองรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัด และกระทรวง ทบวง กรม

ปัจจุบัน**ในทางปฏิบัติได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบูรณาการนโยบายภาคและพื้นที่ (กบภ.) มีนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน และมี สศช. สงป. กพร. และกระทรวงมหาดไทยเป็นฝ่ายเลขานุการ** ทำหน้าที่กำหนดทิศทางการพัฒนาภาคที่เชื่อมโยงทิศทางการพัฒนาในยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยกำกับแผนงาน/โครงการ จากกระทรวงสู่พื้นที่ (Top down) ซึ่งในอดีตมีคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (กนจ.) เป็นหน่วยขับเคลื่อนนโยบายในระดับพื้นที่ ซึ่งมีนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน และมี กพร. สศช. สงป. กระทรวงมหาดไทยเป็นฝ่ายเลขานุการ ทำหน้าที่กำหนดทิศทางการพัฒนาจังหวัดที่ต้องเชื่อมโยงกับทิศทางการพัฒนาภาค และมีหน้าที่กำกับแผนงาน/โครงการ จากกระทรวงสู่จังหวัด และกำหนดแผนงาน/โครงการจากพื้นที่จังหวัดเสนอต่อกระทรวง (Bottom up) ด้วย อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันอำนาจหน้าที่ของ กนจ. ได้ถูกผนวกเข้ากับ กบภ. ดังนั้น **กบภ. จึงมีภารกิจหลักในการกำหนดทิศทางการพัฒนาในพื้นที่ ตั้งแต่ระดับภาคไปจนถึงจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ที่ต้องเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาประเทศในระดับต่างๆ แต่ในทางปฏิบัติการขับเคลื่อนการพัฒนาในระดับพื้นที่ยังเผชิญปัญหาความไม่เข้าใจของหน่วยงานระดับจังหวัดในเป้าหมายของแผนและนโยบายที่กำหนดจากส่วนกลาง เนื่องจากแผนพัฒนาในระดับภาพรวมไม่มีจุดเน้นและลำดับความสำคัญของประเด็นการพัฒนาที่ชัดเจน ส่งผลให้การขับเคลื่อนแผนงาน/โครงการจึงถูกดำเนินการภายใต้ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของจังหวัดเท่านั้น**

๓.๒.๓ **การติดตามและประเมินผล (Check)**

หน่วยงานที่มีบทบาทภารกิจและอำนาจหน้าที่ติดตามประเมินผลการพัฒนาโดยตรง แบ่งออกเป็น ๒ ระดับ คือ **ระดับที่ ๑** หน่วยงานติดตามประเมินผลระดับยุทธศาสตร์ ซึ่งมี สศช. เป็นหน่วยงานหลักในการติดตามประเมินผลระดับยุทธศาสตร์ ตามกรอบพระราชบัญญัติพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยที่ผ่านมา สศช. **ได้ติดตามการดำเนินการพัฒนาประเทศและประเมินผลสัมฤทธิ์ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ** ซึ่งประเมินทั้งในระดับผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบของการพัฒนา ตลอดจน**ติดตามประเมินผลแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดและแผนภาคหรือระดับพื้นที่ด้วย** (ซึ่งดำเนินการโดยสำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาค ทั้ง ๔ ภาคของ สศช.) นอกจากนี้ ยังมีการติดตามประเมินผลกระทบ (impact) การพัฒนาตามหลักการพื้นฐานของแผนพัฒนาของประเทศ เช่น การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลกระทบการพัฒนาตามแผนพัฒนาฯ ซึ่งได้มีการพัฒนาระบบติดตามประเมินผล และตัวชี้วัดการพัฒนาที่เป็นตัวชี้วัดโดยรวม (Common KPIs) และตัวชี้วัดเฉพาะด้านหรือเฉพาะประเด็นการพัฒนา (Specific KPIs) ระดับที่ ๒ หน่วยงานติดตามประเมินผลระดับแผนงาน/โครงการ ประกอบด้วย (๑) สงป. มีหน้าที่ติดตามประเมินผลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพของการใช้งบประมาณในแต่ละปีของหน่วยงาน รวมทั้งการติดตามผลการดำเนินโครงการตามนโยบายสำคัญ/เร่งด่วนของรัฐบาล (๒) **สำนักงาน ก.พ.ร.** ทำหน้าที่ตรวจสอบและประเมินผลประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของส่วนราชการ และองค์กรมหาชน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ (๓) **สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีร่วมกับผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย** ทำหน้าที่ตรวจติดตามการดำเนินงานตามแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด (๔) **คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการ (ค.ต.ป.)** ซึ่งมีรัฐมนตรีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นประธาน และมี สำนักงาน ก.พ.ร. เป็นกรรมการและเลขานุการหลัก มีบทบาทในการกำหนดนโยบาย แนวทาง การรายงานผลการตรวจสอบและประเมินผลในภาคราชการไปยังคณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (๕) **คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลประจำกระทรวง** (คตป. ประจำกระทรวง) ในทุกกระทรวง รวม ๒๐ คณะ โดยกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเป็นผู้แต่งตั้ง คตป. ประจำกระทรวง มีหน้าที่กำกับ ดูแล ระบบการตรวจสอบและประเมินผลของกระทรวงและการสอบทานกรณีปกติ แต่นับตั้งแต่ปี ๒๕๕๙ เป็นต้นมา ได้มีการยกเลิกการสอบทานกรณีปกติและเปลี่ยนมาให้ความสำคัญในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินโครงการสำคัญของส่วนราชการและจังหวัดมากขึ้น

แม้ว่าจะมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการติดตามประเมินผลทั้งในระดับยุทธศาสตร์ที่ให้ความสำคัญกับการติดตามประเมินผลค่าเป้าหมายเชิงผลกระทบ (Impact) และผลลัพธ์ (Outcome) รวมทั้งระดับแผนงาน/โครงการที่มุ่งติดตามประเมินผลค่าเป้าหมายเชิงผลผลิต (Output) แล้ว **แต่ในทางปฏิบัติการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานยังไม่เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ** ซึ่งมี**ปัญหาที่สำคัญ** ดังนี้

๑) **มีหน่วยงานด้านการติดตามประเมินผลหลายหน่วยงาน ทำหน้าที่ประเมินผลทุกระดับ แต่หน่วยงานในระดับต่างๆ มุ่งติดตามประเมินผลตามภารกิจของตนเท่านั้น โดยไม่มีการติดตามประเมินผลโดยรวมและขาดการวางระบบประเมินผลการพัฒนาที่มีความครอบคลุมทุกภาคส่วน เพื่อให้สะท้อนเป้าหมายที่ประเทศต้องการอย่างแท้จริง** กล่าวคือ (๑) ***สศช.*** ทำหน้าที่ติดตามประเมินผลยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในภาพรวมและการดำเนินงานโครงการสำคัญตามนโยบายของรัฐบาล (๒) ***สงป.*** ทำหน้าที่ติดตามการใช้จ่ายเงินงบประมาณ (๓) ***สำนักงาน ก.พ.ร.*** ทำหน้าที่ติดตามการปฏิบัติงานและประเมินสมรรถนะองค์กร รวมทั้งโครงการสำคัญของหน่วยงานต่างๆ (๔) ***สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี*** ทำหน้าที่ติดตามการแปลงนโยบายรัฐบาลสู่การปฏิบัติ และ (๕) ***กรมบัญชีกลาง*** ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพการตรวจสอบภายใน

การบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานกลางที่มีหน้าที่ติดตามประเมินผลการพัฒนา ซึ่งประกอบด้วย สศช. กพร. สงป. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางระบบประเมินผลการพัฒนาที่มีความครอบคลุมและสะท้อนเป้าหมายที่ประเทศต้องการอย่างแท้จริงยังมีจำกัด แม้ว่าจะมีความพยายามในการจัดตั้งกลไกในการบูรณาการเพื่อการประเมินผล แต่ยังมีลักษณะเพื่อตอบโจทย์ตามภารกิจของหน่วยงานที่เป็นเจ้าภาพในเรื่องนั้นๆ เท่านั้น ขาดการเชื่อมโยงผลและระบบประเมินผลระหว่างแผนในระดับต่างๆ ตั้งแต่ระดับยุทธศาสตร์ แผนการจัดสรรงบประมาณ และแผนระดับปฏิบัติ (กระทรวงและจังหวัด) โดยเฉพาะอย่างยิ่งขาดการ**เชื่อมต่อการประเมินผลในระดับผลกระทบและผลลัพธ์ลงมาสู่ระดับผลผลิต** โดย**ตัวชี้วัดในทุกระดับยังกระจัดกระจายไม่สอดคล้องกัน และไม่สามารถสะท้อนผลสำเร็จของนโยบายประเทศได้อย่างเชื่อมโยงและชัดเจน** ซึ่งสาเหตุสำคัญได้แก่ (๑) แผน/นโยบายในภาพรวมยังไม่มีจุดเน้น (Focus) หรือการจัดลำดับความสำคัญ และแผนงาน/โครงการถูกกำหนดมาเป็นแบบแยกส่วน (Segment) (๒) ขาดความชัดเจนในการระบุหน่วยงานเจ้าภาพ การกระจายความรับผิดชอบต่อเป้าหมายตัวชี้วัดโดยรวมไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงหน่วยงานติดตามและประเมินผล การติดตามผลการดำเนินงานแผนงาน/โครงการ มาตรการและกิจกรรม จึงไม่สอดคล้องหรือเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ (๓) ไม่มีการกำหนดกลไกติดตามประเมินผลแบบเชื่อมโยงการประเมินประเด็นบูรณาการหลายๆ หน่วยงานที่เป็นระบบและชัดเจน ทำให้หลายกลไกที่มีภารกิจซ้ำซ้อนหรือเหลื่อมกัน (๔) ไม่มีการกำหนดปัจจัยสนับสนุนที่เหมาะสมเพื่อให้หน่วยงานสามารถทำหน้าที่ในการติดตามประเมินผลได้อย่างเต็มศักยภาพ และ (๕) ขาดการประเมินแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ทำให้การติดตามประเมินผลไม่ครอบคลุมผลการพัฒนาจากภาคีการพัฒนาอื่นๆ เช่น ภาคเอกชน ประชาสังคม ผลการประเมินจึงไม่สามารถสะท้อนสภาพปัญหาได้อย่างแท้จริง

๒) **ไม่มีการประเมินผลในทุกขั้นตอนของวงจร PDCA ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์** โดยในขั้นตอนการวางแผน (PLAN หรือ Policy Formulation) ยัง**ขาดการประเมินผลก่อนการวางแผนและกำหนดนโยบาย (Ex-ante evaluation) และไม่มีการประเมินความเป็นไปได้ของนโยบาย (Feasibility Study)** ทำให้ไม่ทราบถึงข้อจำกัดของหน่วยงานและอิทธิพลของสภาพแวดล้อมที่อาจมีผลในขั้นการปฏิบัติ ในขณะที่**ขั้นตอนดำเนินการ (DO หรือ Policy Implementation)** ผ่านแผนงาน/โครงการ มาตรการต่างๆ ก็**ไม่มีการประเมินผลที่สอดคล้องกับแนวทางในยุทธศาสตร์ก่อนดำเนินการ** และถึงแม้การประเมินระหว่างการดำเนินงาน (Ongoing) โดยหน่วยงานต่างๆ และถึงแม้การประเมินระหว่างการดำเนินงาน (Ongoing) โดยหน่วยงานต่างๆ โดยสำนักงาน ก.พ.ร. ซึ่งช่วยให้เกิดการปรับปรุงการดำเนินงานให้เหมาะกับสถานการณ์และปัจจัยแวดล้อมในช่วงเวลาปฏิบัติจริงได้ส่วนหนึ่ง แต่ผลการประเมินก็ยังไม่สามารถสะท้อนปัญหาหรือข้อจำกัดในการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง ส่วนใน**ขั้นตอนตรวจสอบและประเมินผล (CHECK หรือ Policy Evaluation)** ถึงแม้จะมีระบบการประเมินผลหลังการดำเนินแผนงาน/โครงการ (Post Evaluation) แต่**ขาดการติดตามผล (Follow-up) ในระดับผลลัพธ์และผลกระทบ** จากการดำเนินแผนงาน/โครงการ มาตรการ และกิจกรรม ซึ่งโดยมากไม่สามารถวัดผลได้ทันทีหลังเสร็จสิ้นโครงการ ส่งผลให้**ผลการประเมินไม่สะท้อนความเป็นจริงเท่าที่ควร และไม่มีการนำผลการประเมินข้อมูลย้อนกลับไปยังหน่วยงานวางแผนยุทธศาสตร์ในระดับต่างๆ เพื่อนำไปประกอบการวางแผนหรือปรับแนวทางการพัฒนาในระยะต่อไป (Act)**

๓) **ขาดการวางระบบการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศสำหรับการประเมินผลกระทบจากการดำเนินงานในภาพรวมของภารกิจเชิงบูรณาการที่มีการทำงานของหลายหน่วยงานและในระดับพื้นที่** โดยหน่วยงานประเมินผลมักใช้เครื่องมือที่เน้นการติดตามผลการดำเนินงานโครงการ โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรายงานผลการปฏิบัติงาน (Execution) ในโครงการ มากกว่ารายงานผลการประเมิน (Evalution) โดยการพิจารณาผลกระทบโครงการมักให้ความสำคัญกับการพิจารณาเปรียบเทียบค่าเป้าหมาย (expected) ที่คาดหวังกับค่าเป้าหมายที่เกิดขึ้นจริง (actual) ซึ่งปัจจุบันหน่วยงานประเมินผลต่างๆ เช่น สำนักงานสถิติแห่งชาติ สสว. สศช. กพร.

มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินผลนโยบายใช้ค่าที่เก็บรวบรวมการดำเนินงานจริงตามเป้าหมายจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นหลัก ซึ่งมักเป็นข้อมูลการใช้ทรัพยากรในการดำเนินการ เช่น การใช้งบประมาณ การใช้พลังงาน การใช้กระดาษ หรือที่เรียกว่าข้อมูลระดับปัจจัยนำเข้า (input) และข้อมูลผลผลิต (output) เช่น จำนวนบุคลากรที่ผ่านการอบรม จำนวนครั้งของการประชุม จำนวนรายงาน เป็นต้น โดย**ไม่ได้มีการออกแบบการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลในลักษณะที่สามารถใช้ประมวลหรือวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์หรือความสำเร็จที่เกิดจากการดำเนินงานโครงการโดยรวม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นข้อมูลระดับผลลัพธ์ (Outcome) และผลกระทบ (Impact)** ระบบข้อมูลที่จัดเก็บจึงไม่สอดคล้องกับกลไกการจัดทำนโยบายที่เน้นการบูรณาการในหลายมิติและหลายหน่วยงาน (Agenda-based) และระดับพื้นที่ (Area Based) และไม่สามารถสนับสนุนการประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของประเทศในภาพรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น เพื่อให้**การวิเคราะห์สภาพปัญหา และการจัดลำดับความสำคัญของประเด็นการพัฒนาในระยะถัดไป**มีประสิทธิภาพมากขึ้น จำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบข้อมูลขนาดใหญ่ (Big data) และต้องปรับปรุงและวางระบบของหน่วยงานด้านข้อมูลให้ทันสมัยมากขึ้น

๓.๒.๔ **การนำผลการประเมินข้อมูลย้อนกลับไปยังหน่วยงานวางแผนยุทธศาสตร์ในระดับต่างๆ เพื่อนำไปประกอบการวางแผนในระยะต่อไป (Act/Adjust)** ที่ผ่านมา**ประเทศไทยยังขาดระบบการติดตาม (Monitoring System) ที่สามารถสะท้อนการตอบสนองต่อการรับผิดรับชอบ (Response for Accountability) จากรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี สู่นายกรัฐมนตรี** เพื่อการรับผิดรับชอบของส่วนราชการที่ชัดเจน **ดังนั้นจึงควรมีหน่วยงานหรือกลไกกลางที่มีบทบาทหลักในการดำเนินงานในส่วนนี้ ซึ่งต้องเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจตามกฎหมายสั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้รับผลการประเมินผลไปใช้ในการปรับปรุงยุทธศาสตร์หรือแผนงาน/โครงการให้เหมาะสมตามที่ควรเป็น (ACT) ซึ่งในปัจจุบัน แม้ว่าจะมีกลไก “คณะกรรมการขับเคลื่อนและติดตามประเมินผลของรัฐบาล (คตป.)”** มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ ตามหน้าที่ความรับผิดชอบ รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการตรวจสอบและประเมินผลต่อนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีอย่างน้อยปีละสองครั้ง และส่งสำเนารายงานดังกล่าวให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องด้วย **แต่เป็นการรายงานผลการติดตามในส่วนที่ คตป. รับผิดชอบเท่านั้น โดยไม่ได้มีอำนาจตามกฎหมายที่บังคับให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับผลการประเมินนี้ไปปรับปรุงแผนงาน/โครงการของหน่วยงานของตน**

ในปัจจุบันภายใต้พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ สศช. มีอำนาจหน้าที่ในการติดตามประเมินผล และส่งผลการติดตามและประเมินผล เสนอต่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ คณะรัฐมนตรี และรัฐสภา และให้ส่งไปหน่วยงานของภาครัฐ โดยมีการกำหนดเพื่อให้อำนาจหน้าที่แก่ สศช. ในหลายมาตรา ได้แก่ ใน**มาตรา ๑๑** กำหนดให้คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติจัดให้มีการทบทวนยุทธศาสตร์ชาติทุกห้าปี หรือในกรณีที่สถานการณ์ของโลกหรือสถานการณ์ของประเทศเปลี่ยนแปลงไปจนไม่สามารถหรือไม่เหมาะสมที่จะดำเนินการตามเป้าหมายหรือยุทธศาสตร์ด้านหนึ่งด้านใดได้ หากคณะกรรมการฯ เห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมยุทธศาสตร์ชาติเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวให้คณะกรรมการฯ ขอความเห็นชอบ **มาตรา ๒๔** กำหนดว่า **เพื่อประโยชน์ในการติดตามผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ให้หน่วยงานของรัฐรายงานผลการดำเนินการดังกล่าวต่อ สศช. ภายในเวลาและตามรายการที่ สศช. กำหนด และ**<u>**ให้ สศช. จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีเสนอต่อคณะกรรมการฯ คณะรัฐมนตรี และรัฐสภาทราบภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานจากหน่วยงาน**</u> ทั้งนี้ <u>**รายงานดังกล่าวอย่างน้อยต้องระบุความก้าวหน้าของการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติด้วย**</u> นอกจากนี้**มาตรา ๒๗** ให้สำนักงานเผยแพร่รายงานที่ได้รับจากหน่วยงานของรัฐ และรายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีและรายงานเป็นการเฉพาะเรื่องตามมาตรา ๒๔ ให้ประชาชนทราบทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงาน

นอกจากนี้ภายใต้ พ.ร.บ. ฉบับนี้ ได้กำหนดขั้นตอนของการติดตามและตักเตือน ตั้งแต่คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ส่งเป็นมติคณะรัฐมนตรี และแจ้งต่อประชาชน ซึ่งในแต่ละขั้นตอนได้กำหนดระยะเวลาสำหรับการแก้ไขปรับปรุงและดำเนินการด้วย กล่าวคือ ใน**มาตรา ๒๕** หากหน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการใดที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติแจ้งให้หน่วยงานนั้นทราบถึงความไม่สอดคล้องและแก้ไขปรับปรุงโดยให้แจ้งคณะกรรมการภายใน ๖๐ วัน **มาตรา ๒๖** กำหนดว่า ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงหรือไม่แจ้งการดำเนินการให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติทราบภายในกำหนดเวลาไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติรายงานให้คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติทราบเพื่อพิจารณาเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบและสั่งการต่อไป และถ้าคณะรัฐมนตรีแจ้งแล้วหน่วยงานยังไม่ดำเนินการ ให้สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาแล้วแต่กรณี มีมติส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพิจารณาดำเนินการกับหัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นตามหน้าที่และอำนาจให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง **ซึ่งการกำหนดเงื่อนไขและแนวปฏิบัติใน พ.ร.บ. ดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่า ภายใต้ พรบ. นี้ให้ความสำคัญกับการติดตามและประเมินผลนโยบายและการพัฒนาประเทศอย่างจริงจัง โดยมุ่งให้หน่วยงานของรัฐดำเนินงานให้เกิดผลตามบทบาทภารกิจที่กำหนดและใช้งบประมาณของแผ่นดินให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ประเทศพัฒนาก้าวหน้ามากขึ้นในทุกด้าน โดยที่ประชาชนอยู่ดีมีสุขอันเป็นผลประโยชน์แห่งชาติที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ และที่สำคัญทำให้หลัก PDCA เปลี่ยนจากเส้นตรง (Linear) ไปเป็นวงจร (Cycle)**

จากการวิเคราะห์กลไกและสถาบันด้านเศรษฐกิจที่ทำหน้าที่บริหารจัดการยุทธศาสตร์พัฒนาตามกรอบ PDCA ข้างต้น สะท้อนให้เห็นสภาพปัญหาที่บั่นทอนประสิทธิภาพของการบริหารจัดการยุทธศาสตร์การพัฒนาทั้งระบบของประเทศ ซึ่งจำเป็นต้องมีการปฏิรูปในหลายประเด็น อย่างไรก็ตาม ยังมีสภาพปัญหาด้านอื่นที่เป็นพื้นฐานและปัจจัยสนับสนุนสำคัญที่จำเป็นต้องมีการปฏิรูปเพื่อให้การปฏิรูปสถาบันด้านเศรษฐกิจประสบความสำเร็จ ได้แก่ **ศักยภาพและภาวะผู้นำขององค์กร (Competency and Leadership) และเทคโนโลยีและระบบข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data)**

๓.๒.๕ ภาวะผู้นำและศักยภาพของสถาบันด้านเศรษฐกิจ (Leadership and Competency)

เมื่อพิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้นในตามการวิเคราะห์วงจร PDCA ดังกล่าว พบว่า อาจไม่ได้เกิดจากปัญหาเชิงโครงสร้าง (Structure) ของกลไกต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการ (Process) ในการทำงานอย่างสอดประสานกันของกลไกต่างๆ เพียงเท่านั้น แต่**กุญแจสำคัญที่เป็นเงื่อนไขหลักที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการยุทธศาสตร์พัฒนาประเทศ คือ เงื่อนไขของศักยภาพและภาวะผู้นำขององค์กร (Competency and Leadership)** หากไม่มีการปฏิรูปเพื่อแก้ไขเงื่อนไขนี้ แม้ว่าจะมีการปฏิรูปโครงสร้างและกระบวนการของสถาบันที่ทำหน้าที่บริหารจัดการยุทธศาสตร์การพัฒนาของประเทศอย่างดีแล้วก็ตาม ก็อาจไม่สามารถทำให้เกิดการ “ปฏิรูป” หรือ “การพลิกโฉม” สถาบันทางเศรษฐกิจได้อย่างแท้จริง ซึ่งจากการวิเคราะห์ พบว่า สภาพปัญหาของภาวะผู้นำและศักยภาพขององค์กรที่อยู่ในระบบสถาบันการบริหารจัดการยุทธศาสตร์พัฒนา มีดังนี้

๑) **ภาวะผู้นำ (Leadership)** คือการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ทำให้มาตรฐานของการปฏิบัติงานและความสามารถสูงขึ้นและเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้ปฏิบัติงานให้ถึงมาตรฐานนั้น และยอมรับนับถือความเป็นบุคคลของผู้ร่วมงานดูเอาใจใส่ตอบสนองความต้องการของผู้ร่วมงาน แสดงความชื่นชมในความสามารถของผู้ร่วมงาน รวมทั้งต้องเป็นผู้ที่มีจริยธรรม มีความสามารถในการกระตุ้นให้ผู้ตามมีความศรัทธา ให้ความไว้วางใจ เต็มใจที่จะปฏิบัติงานโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และจะต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนปฏิบัติงานหรือการเปลี่ยนแปลงองค์การให้มีศักยภาพที่สูงขึ้น ผู้นำที่เฉื่อยชามีแนวโน้มที่จะตอบสนองภายหลังจะเกิดปัญหาขึ้นทำให้ประสิทธิผลน้อยกว่าผู้นำที่มีความกระตือรือร้น ท่ามกลางสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

รวดเร็ว ระบบราชการไทยจำเป็นต้องมีการปรับตัวให้ทันการณ์ และผู้นำในหน่วยงานราชการจะต้องมีภาวะผู้นำที่สามารถสร้างองค์กรให้เข้มแข็ง มีสมรรถนะสูง และมีพลวัตรสูง แต่**ปัจจุบันระบบราชการไทยกำลังเผชิญปัญหาการขาดภาวะผู้นำองค์กรอย่างมาก** ซึ่งมีสาเหตุที่สำคัญคือ **การแต่งตั้งผู้บริหารส่วนราชการ** มาจากการเลื่อนตำแหน่งจากคนภายในองค์กรเป็นหลัก โดยเฉพาะ**จากสายงานวิเคราะห์นโยบายและแผน หรือสายงานด้านวิชาการมาทำหน้าที่ผู้บริหารองค์กร ซึ่งกลุ่มผู้บริหารเหล่านี้ ส่วนใหญ่เติบโตมาจากสายวิชาการ และไม่ได้รับการเตรียมความพร้อมและฝึกทักษะด้านการบริหารอย่างเป็นมืออาชีพ ที่มุ่งเน้นผลงาน (Result-based) มาโดยตรง** ซึ่งการเป็นผู้บริหารมืออาชีพที่มีภาวะผู้นำสูงต้องอาศัยความรู้ทักษะทั้งศาสตร์และศิลป์ ผู้บริหารองค์กรราชการบางท่านประสบความสำเร็จในงานด้านวิชาการ แต่กลับประสบความล้มเหลวในงานด้านบริหาร ประเด็นการปฏิรูปที่สำคัญในเรื่องนี้คือ **การปฏิรูประบบการพัฒนาศักยภาพความเป็นผู้นำในกับบุคลากรในทุกระดับขององค์กร ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเริ่มจากการพัฒนาความเป็นผู้นำของผู้บริหารระดับสูงสุดขององค์กร หากผู้บริหารระดับสูงเล็งเห็นความสำคัญในเรื่องนี้ การพัฒนาศักยภาพองค์กรก็จะมีความเป็นไปได้มากที่จะประสบความสำเร็จ** โดยการดำเนินการที่สำคัญ คือ การออกแบบการปฏิรูประบบการเตรียมความพร้อมของผู้บริหารระดับกลางในการขึ้นสู่ตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานในระบบราชการอย่างเข้มข้น ซึ่งไม่ใช่เพียงแค่การส่งไปเข้าอบรมในหลักสูตรผู้บริหารเท่านั้น อาจจำเป็นต้องพิจารณาประกอบกับการปรับระบบประเมินผลการปฏิบัติงานด้วย **อย่างไรก็ตาม ประเด็นนี้เป็นเรื่องอ่อนไหว จึงจำเป็นต้องมีการออกแบบกลไกและระบบที่มีความรอบคอบและเหมาะสมกับลักษณะของแต่ละองค์กร**

๒) **ศักยภาพและองค์ความรู้ของบุคลากรในองค์กร** สาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานตามบทบาทภารกิจของหน่วยงานเกิดจากบุคลากรในองค์กรขาดศักยภาพหรือสมรรถนะหลัก (Core Competency) สำหรับการปฏิบัติงานด้านต่างๆ ซึ่งประกอบด้วย ๓ ด้าน คือ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และคุณลักษณะ (Attribute) ที่จำเป็นต่อพันธกิจหลักขององค์กร โดยสำหรับหน่วยงานด้านการวางแผน จำเป็นต้องมีบุคลากรที่มีลักษณะและศักยภาพ ๓ กลุ่ม คือ **นักวางแผน นักแปลงแผนสู่การปฏิบัติ และนักประเมินผล ซึ่งส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ทั้งในเชิงกว้างและเชิงลึก** กล่าวคือ ต้องมีความรู้หลายด้าน (Generalist) และในขณะเดียวกันต้องมีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง (Specialist) ในการบริหารจัดการยุทธศาสตร์ให้ไปสู่ผลลัพธ์ที่คาดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักวิเคราะห์จำเป็นต้องมีความรู้ในลักษณะสหสาขาวิชา (Multidisplinary) มากขึ้น เนื่องจากลักษณะความคาดหวังและความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความหลากหลายตามทัศนคติ ค่านิยม และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่สะดวกรวดเร็วมากขึ้น

๓) **หน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่บริหารจัดการยุทธศาสตร์พัฒนาประเทศทั้งระบบในวงจร PDCA ขาดเครื่องมือสนับสนุนกระบวนการวางแผนและการวิเคราะห์ที่เหมาะสมกับพลวัตรทางเศรษฐกิจและความทันสมัยของเทคโนโลยีในปัจจุบัน** โดยเฉพาะกระบวนการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์อย่างมีพลวัตร (Foresight Thinking) และไม่มีทักษะการใช้เครื่องมือเชิงนโยบายใหม่ๆ ที่เหมาะสม เช่น Policy LAB และ Big Data นอกจากนี้ หน่วยงานที่ทำหน้าที่ประเมินผลในระดับภาพรวมของประเทศ ยัง**ขาดความรู้ความเข้าใจภาพรวมของการพัฒนาประเทศระดับสาขา (Sector) และระดับพื้นที่ (Area)** รวมทั้งขาดการเรียนรู้ เข้าใจอย่างลึกซึ้งและถูกต้องในศาสตร์ของการจัดทำแผนงาน/โครงการ และการประเมินโครงการและนโยบาย รวมทั้ง**ขาดมาตรฐานและระบบการรับรอง (Accredit) การประเมินผลที่ชัดเจน** สำหรับหน่วยงานที่มีบทบาทใน**การตัดสินใจจัดสรรงบประมาณ ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเนื้องานการพัฒนาด้านต่างๆ และสถานการณ์ปัญหาที่ชัดเจน**

๓.๒.๖ เทคโนโลยีและระบบข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data)

เทคโนโลยีดิจิทัลปัจจุบันมีความก้าวหน้าและถูกใช้อย่างแพร่หลาย มีการนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงานทั้งในระดับภายในองค์กรและเชื่อมโยงการทำงานระหว่างองค์กร ด้วยความสะดวกรวดเร็ว ลดภาระทั้งเวลาและค่าใช้จ่ายในการจัดทำและจัดเก็บเอกสาร ที่สำคัญคือข้อมูลที่เกิดขึ้นสามารถนำมาประมวลผลและวิเคราะห์ได้รวดเร็วและดีกว่าระบบกระดาษ ส่งผลให้ในยุคนี้มีข้อมูลจำนวนมหาศาลถูกสร้าง ส่งต่อ จัดเก็บ ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล และก่อให้เกิดระบบข้อมูลขนาดใหญ่ หรือ Big Data ขึ้น

สำหรับ Big Data จะมีองค์ประกอบที่สำคัญ ๓ ประการ คือ มีปริมาณข้อมูลจำนวนมาก (Volume) มีความหลากหลายของข้อมูล (Variety) และเป็นข้อมูลที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาหรือ Real Time (Velocity) โดย Big Data จะช่วยสนับสนุนการดำเนินงานตั้งแต่การวางแผน การขับเคลื่อนแผน และการติดตามประเมินผลนโยบายสำคัญๆ ได้อย่างเข้มข้น และตรงจุดตรงประเด็น สามารถมีข้อมูลในการวิเคราะห์เพื่อตอบโจทย์ที่หลากหลายและตัดสินใจได้บนพื้นฐานของข้อมูลที่มีอยู่จริง ไร้การปรุงแต่ง เช่น ข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ผลกระทบของการจัดสรรงบประมาณกับการประเมินความสำเร็จของนโยบาย เพื่อสนับสนุนระบบการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสม มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ เป็นต้น อย่างไรก็ดี ปัจจุบันภาครัฐของไทยภาครัฐยังเผชิญปัญหาข้อจำกัดในการสร้าง Big Data ที่สำคัญคือ

๑) **ขาดความเข้าใจในการจัดทำ Big Data** การทำ Big Data นั้นไม่ได้หมายถึงการมีแค่ฐานข้อมูลหรือ Data Base ขนาดใหญ่เท่านั้น แต่ต้องประกอบไปด้วยข้อมูล ๓ ลักษณะดังที่ได้กล่าวไปข้างต้น คือ ปริมาณข้อมูลจำนวนมาก (Volume) มีความหลากหลายของข้อมูล (Variety) และเป็นข้อมูลที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาหรือ Real Time (Velocity) โดยปัจจุบันพบว่าหน่วยงานภาครัฐไปให้ความสำคัญกับการจัดซื้อจัดจ้างหรือพัฒนาเทคโนโลยีเสียเป็นส่วนใหญ่ และมีการตั้งเรื่องของบประมาณมาดำเนินการ โดยไม่ได้เตรียมวางรากฐานของระบบการบริหารจัดการข้อมูลเพื่อรองรับการเป็น Big Data ซึ่งก่อให้เกิดความซ้ำซ้อนในการลงทุน รวมถึงไม่สามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดังกล่าวได้อย่างเต็มศักยภาพ

๒) **ขาดกรอบหรือแนวทางการบริหารจัดการข้อมูล** การทำ Big Data หน่วยงานภาครัฐจำเป็นต้องวางระบบการจัดทำและบริหารจัดการข้อมูลอย่างมีธรรมาภิบาล (Data Governance) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพ และสามารถเชื่อมโยงและนำมาใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ได้ โดยไม่เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูล หรือกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ แต่ปัจจุบันประเทศไทยยังขาดกรอบ หรือแนวทางด้านธรรมาภิบาลข้อมูล (Data Governance) ที่เป็นมาตรฐานกลางเพื่อให้แต่ละหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่อาจต้องมีการเชื่อมต่อหรือขอข้อมูลจากภาครัฐต้องพึงปฏิบัติ

๓) **ขาดวิสัยทัศน์ในการจัดทำระบบจัดเก็บและติดตามข้อมูล และการใช้ประโยชน์จากข้อมูล** ในอดีตข้อมูลส่วนใหญ่ที่ประเทศต่างๆ มีการจัดเก็บจะอยู่ในรูปแบบข้อมูลที่มีโครงสร้างชัดเจน (Structured data) แต่ปัจจุบันในต่างประเทศเกือบร้อยละ ๘๐ ของข้อมูล Big Data จะเป็นข้อมูลที่ไม่มีโครงสร้าง (Unstructured data) หรือกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured) ขนาดใหญ่ ซึ่งสามารถนำมาใช้ในระบบ Big Data ได้สะดวกมากขึ้น เช่น ข้อมูล Twitter หรือ Web Crawler เป็นต้น ในขณะที่ข้อมูลหน่วยงานภาครัฐไทยที่จัดเก็บส่วนมากยังเป็นข้อมูลที่มีโครงสร้างชัดเจน (Structured data) สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นรูปแบบการทำงานของหน่วยงานภาครัฐที่ยังคงยึดติดเงื่อนไขและรูปแบบเดิม และในบางหน่วยงานยังมีวิธีการจัดทำหรือจัดเก็บข้อมูลต่างๆ อย่างกระจัดกระจาย ไม่เป็นระบบ เช่น จดบันทึกในกระดาษ หรือเอกสารและเก็บในคลังเก็บเอกสาร เป็นต้น ทำให้ข้อมูลจำนวนมากไม่สามารถนำมาวิเคราะห์หรือใช้ประโยชน์ได้

ทั้งนี้ หากได้มีการส่งเสริมหรือพัฒนาให้เจ้าหน้าที่รัฐมีวิสัยทัศน์ในการออกแบบวิธีการทำงานและมีการนำเครื่องมือหรือเทคโนโลยีมาใช้ที่หลากหลาย จะทำให้ข้อมูลที่มีการจัดเก็บมีรูปแบบข้อมูลที่ไม่มีโครงสร้าง (Unstructured data) หรือกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured) เพิ่มมากขึ้น เช่น การใช้ระบบ sensor หรือการติดตามข้อมูลพฤติกรรมการใช้งานเว็บไซต์ หรือจาก Social Media เป็นต้น

นอกจากนี้ แม้ว่าหน่วยงานรัฐจะมีการจัดเก็บข้อมูลจำนวนมาก แต่ก็เป็นข้อมูลที่นอนนิ่งและเอามาใช้วิเคราะห์เพื่อใช้ประโยชน์ได้น้อย เนื่องจากเจ้าหน้าที่รัฐยังไม่มีทักษะในการใช้ประโยชน์จากข้อมูลได้อย่างเต็มที่ เช่น ไม่สามารถตั้งโจทย์เพื่อตรวจสอบ ติดตาม คาดการณ์ในประเด็นต่างๆ ได้ เป็นต้น ประกอบกับในบางหน่วยงานคุ้นชินกับการตัดสินใจบนพื้นฐานความเชื่อ ประสบการณ์จากความคิดเห็น และความรู้สึก มากกว่าการวิเคราะห์โดยใช้ Big Data

๔) **ขาดการเชื่อมโยงระหว่างกันได้** สำหรับข้อมูลขนาดใหญ่หรือ Big Data ต้องมีลักษณะเปิด (Open Data) ที่พร้อมจะมีการเชื่อมโยงระหว่างกัน เนื่องจากการวิเคราะห์ประเด็นหนึ่งอาจต้องใช้ข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ มากกว่า ๑ หน่วยงาน แต่หน่วยงานราชการส่วนใหญ่เก็บข้อมูลเป็นข้อมูลแบบปิด ประกอบกับการเลือกใช้เทคโนโลยีของแต่ละหน่วยงาน ที่มีผู้ให้บริการจากภาคเอกชนที่แตกต่างกัน ทำให้ไม่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกันได้

๕) **ขาดเทคโนโลยีสำหรับโครงสร้างข้อมูลแบบใหม่** การพัฒนา Big Data ทำให้ประเทศจะต้องลงทุนโครงสร้างพื้นฐานด้านข้อมูลเพิ่มเติม ระบบการจัดการฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์แบบดั้งเดิมหรือ RDBMS ไม่สามารถจะรองรับข้อมูลที่ไม่มีโครงสร้าง (Unstructured data) ได้ ดังนั้น หน่วยงานจำเป็นต้องมีการปรับปรุงระบบโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น รวมถึงการลงทุนทางด้านระบบข้อมูลเชิงลึก (Business Intelligence) และเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ (Analytical Tool) อย่างไรก็ดี การลงทุนดังกล่าวหน่วยงานต้องดำเนินการโดยมีความรู้ความเข้าใจเรื่อง Big Data และมีการวางแผนและสร้างความพร้อมต่างๆ ในการจัดการด้านระบบข้อมูลของหน่วยงานก่อนด้วย

๖) **ขาดบุคลากรเพื่อรองรับการปรับสู่ระบบ Big Data** การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ หรือ **Big Data Analytics ต้องการบุคลากรที่เป็นมีความเชี่ยวชาญเฉพาะ เป็นนักสารสนเทศศาสตร์ (Data Scientist) ไม่ใช่เพียงโปรแกรมเมอร์ (Programmer) หรือนักวิเคราะห์เชิงธุรกิจ (Business Analyst) เท่านั้น** การพัฒนาความรู้และทักษะของบุคลากรกลุ่มนี้จึงจำเป็นต้องมีการวางแผนเตรียมการอย่างเป็นระบบ และเร่งด่วน โดยในระยะเร่งด่วนหน่วยงานอาจใช้วิธีการดึงดูดบุคลากรที่มีทักษะด้านนี้เข้ามาในหน่วยงานก่อน แต่ในระยะต่อไปควรมีการพัฒนาและสร้างบุคลากรสำหรับเทคโนโลยี Big Data ในองค์กรขึ้นมาด้วย

๓.๓ กรณีศึกษาแนวทางการปฏิรูปสถาบันเพื่อบริหารจัดการยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจที่ดี

การบริหารจัดการนโยบายสาธารณะสู่ความสำเร็จ เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการบริหารจัดการนโยบายเศรษฐกิจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายประโยชน์สูงสุดต่อประเทศและประชาชน โดยกระบวนการจัดทำนโยบาย (Planning) ต้องมีประสิทธิภาพ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ในสังคมระหว่างกลุ่มผลประโยชน์และประชาชนอย่างเป็นธรรม และสามารถนำนโยบายไปปฏิบัติ (Doing) จนประสบความสำเร็จ มีระบบติดตามประเมินผล (Checking) ที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีกระบวนการส่งข้อมูลผลการติดตามประเมินผลย้อนกลับ (feedback) เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงยุทธศาสตร์และแผนงาน/โครงการที่อยู่ระหว่างการขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จหรือสำหรับการปรับปรุงในอนาคต (Acting) ซึ่งจะสร้างความน่าเชื่อถือของรัฐบาลและสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนต่อนโยบายพัฒนาของประเทศ

ปัจจุบันประเทศกำลังพัฒนาที่สามารถบริหารจัดการยุทธศาสตร์พัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ บนพื้นฐานของวงจร PDCA ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ **ประเทศมาเลเซีย** ที่มีแนวปฏิบัติในการวางแผนพัฒนาระดับชาติที่ดีและครบวงจร โดยให้ความสำคัญกับการปรับปรุงการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงเร็ว และมีการพัฒนาศักยภาพของหน่วยงานวางแผนและหน่วยงานปฏิบัติผ่านกระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติร่วมกันอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ สถาปัตยกรรมการวางแผนระดับชาติมีการเชื่อมต่อระหว่างแผนพัฒนาระยะยาว ระยะกลาง และการนำแผนสู่การปฏิบัติ มีการออกแบบนโยบายและแผนงาน/โครงการร่วมกันแบบบนลงล่าง (Top-down) และล่างขึ้นบน (Bottom-up) โดยมีการทำงานร่วมกันในการกำหนดแผนงาน/โครงการระหว่างหน่วยงานวางแผนส่วนกลาง (Economic Planning Unit: EPU) และระดับรัฐ (State Economic Planning Unit) กระทรวงการคลัง และหน่วยงานด้านการวางแผนและจัดสรรกำลังคนภาครัฐ รวมทั้งภาคีการพัฒนาต่างๆ ผ่านกลไกการวางแผนที่มีกฎหมายและอำนาจหน้าที่รองรับ ตลอดจนให้ความสำคัญกับการกำหนดแผนงาน/โครงการ ด้านการพัฒนาที่ต้องสอดคล้องกับเป้าหมายและยุทธศาสตร์การพัฒนาของประเทศในช่วงเวลานั้นๆ และมีระบบการติดตามประเมินผลเพื่อสนับสนุนและปรับปรุงการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่องและทันสถานการณ์ ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

ในขั้น**การวางแผน (PLAN)** ระบบการวางแผนพัฒนาระดับชาติของมาเลเซียมีการพัฒนาและการถ่ายระดับจากวิสัยทัศน์ระยะยาวจาก Outline Perspective Plan (OPP) ระยะ ๒๐ – ๓๐ ปี และวิสัยทัศน์ 2020 (Vision 2020) สู่แผนพัฒนาระยะกลาง ๕ ปี หรือที่เรียกว่า Malaysia Plan (MP) ซึ่งมี EPU เป็นหน่วยงานหลักในการยกร่างแผนฯ ผ่านกลไกการระดมสมองเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนกลาง ระดับรัฐ และเขต ภาคเอกชนและผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ ผ่านคณะทำงานด้านเทคนิคในการวางแผนที่เกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน (Inter-Agency Planning Group Technical Working Group) และการประชุมกลุ่มย่อยมากกว่า ๑๔๐ กลุ่ม เพื่อประกอบการยกร่างก่อนการนำเสนอต่อคณะกรรมการวางแผนการพัฒนาระดับชาติ (National Development Planning Committee) ซึ่งมีเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (Chief Secretary to the Government) เป็นประธาน ก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรี และสภาเพื่อพิจารณาอนุมัติต่อไป กล่าวได้ว่า เป็นการวางแผนแบบ Top down และ Bottom up ซึ่งหน่วยงานวางแผนในส่วนกลาง และในระดับรัฐมีส่วนร่วมในการออกแบบแผนพัฒนาและกลั่นกรองแผนงาน/โครงการร่วมกัน มีการเปิดรับองค์ความรู้ เทคนิค และแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผนจากภาคีการพัฒนาทั้งในประเทศและจากองค์กรระหว่างประเทศอย่างเป็นระบบ

การสำรวจประเทศที่มีแนวปฏิบัติการบริหารจัดการยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจที่ดี

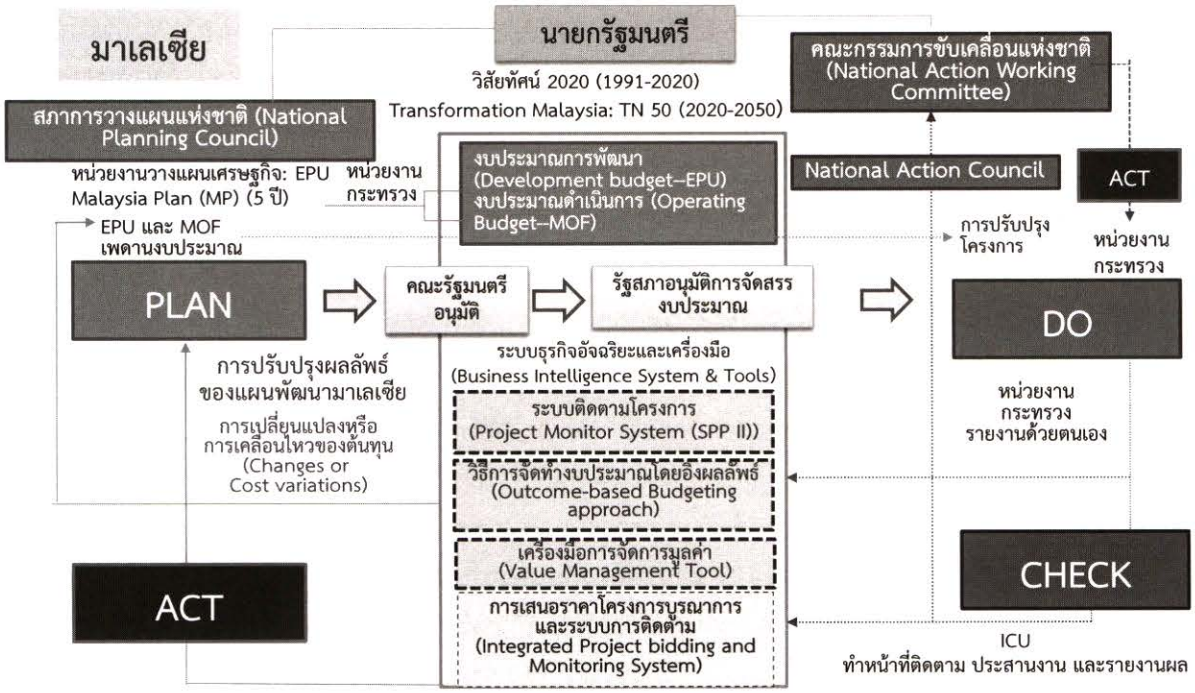

สำหรับ**การขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ (DO) โดยการเชื่อมต่อระหว่างการวางแผนและการจัดสรรงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ** ตลอดจนการค้นพบข้อติดขัดในการดำเนินงาน และสนับสนุนการประสานงานระหว่างหน่วยงานปฏิบัติ EPU จะดำเนินการร่วมกับกระทรวงการคลัง ซึ่งมีหน้าที่ในการประมาณการรายได้และกรอบการใช้จ่ายรายปี รวมทั้งกรอบงบประมาณระยะกลาง (Medium term expenditure framework : MTEF) ทั้งนี้ งบประมาณของมาเลเซียแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่ งบประมาณสำหรับแผนงาน/โครงการเพื่อการพัฒนา (Development (capital) budget) และงบประมาณสำหรับการดำเนินงาน (Operating budget) โดย **EPU มีอำนาจในการพิจารณาอนุมัติแผนงาน/โครงการพัฒนา รวมทั้งงบประมาณดำเนินการ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับแผนพัฒนาและกรอบวงเงินงบประมาณ (ceiling) สำหรับโครงการใหม่เป็นสำคัญ ส่วนงบประมาณดำเนินงานทั่วไปกระทรวงการคลังเป็นผู้จัดเตรียมและพิจารณาอนุมัติ** โดยงบประมาณที่จัดสรรในการดำเนินแผนงาน/โครงการเป็นแบบราย ๒ ปี (two-year rolling plan cycle) แต่จะมีการทบทวนการดำเนินงานประจำปีเพื่อปรับปรุงและป้องกันไม่ให้เกิดการดำเนินงานที่ไม่สอดคล้องกับแผนพัฒนาและเป้าหมายภาพรวมของประเทศ นอกจากนี้การเสนอโครงการทุกโครงการจะต้องทำผ่านระบบการติดตามโครงการ (Project Monitoring System II หรือ SPPII) เพื่อให้ EPU พิจารณาและอนุมัติ และเมื่อ EPU อนุมัติงบประมาณโครงการการพัฒนาใหม่ (New Development (capital) budget) แล้ว กระทรวงการคลังจะประเมินกรอบงบประมาณเพื่อดำเนินงาน (Operating budget) หน่วยงานด้านการวางแผนและจัดสรรกำลังคนภาครัฐ (Public Service Department: The Civil Servant Agency) จะทำการประเมินกำลังคนที่เหมาะสมสำหรับหน่วยงาน

สำหรับ**การติดตามประเมินผล (CHECK)** ประเทศมาเลเซียมีหน่วยงานการติดตามการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ (Implementation Coordination Unit : ICU) ทำหน้าที่ในการติดตามการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาทางกายภาพ (Physical projects) โดยเฉพาะ โดยมีการนำระบบสารสนเทศ SPPII เพื่อการติดตามและประเมินความก้าวหน้าของแผนงาน/โครงการ ซึ่งมาเลเซียใช้ระบบดังกล่าวมากว่า ๒๐ ปีแล้ว โดยหน่วยงานต้องรายงานความก้าวหน้าและผลการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง โครงการใดที่มีปัญหาการดำเนินงานล่าช้าต่ำกว่าเกณฑ์ที่

กำหนด ICU จะเข้าไปร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และหากโครงการใดมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงงบประมาณและต้นทุนการดำเนินงานต้องรายงานไปยังส่วนงานงบประมาณการพัฒนา (Development Budget Section) ภายใต้ EPU เพื่อพิจารณาทบทวนและอนุมัติ ซึ่งกระทรวงการคลังจะมีส่วนช่วยในการพิจารณา โดยพิจารณาประกอบกับงบประมาณในส่วนดำเนินการ (Operating budget) ด้วย เมื่อโครงการดำเนินการแล้วเสร็จ ผลการดำเนินงานจะถูกรายงานไปยัง EPU เพื่อทำการประเมินผลการดำเนินงาน (assessment) ทบทวนและวัดผลของการดำเนินงานตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการ (evaluation) ต่อไป และเพื่อให้การบริหารงบประมาณรายจ่ายมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อแผนพัฒนาและยุทธศาสตร์ระดับประเทศ มาเลเซียได้มีการปฏิรูปการบริหารงานโดยนำเครื่องมือการบริหารงานงบประมาณใหม่ๆมาใช้ เช่น แนวทางงบประมาณที่เน้นผลลัพธ์ (Outcome-based Budgeting Approach) และเครื่องมือการบริหารจัดการมูลค่า (Value Management Tool)

นอกจากนี้ ผลจากการติดตามและประเมินผลการดำเนินการที่ผ่านมาจะถูกนำไปใช้ใน**การปรับปรุงการดำเนินแผนงาน/โครงการอย่างต่อเนื่องและทันสถานการณ์ (Act)** โดยหลังจากการติดตามและค้นพบปัญหาในการดำเนินโครงการแล้ว ICU จะทำหน้าที่รายงานปัญหาอุปสรรคต่อคณะกรรมการการขับเคลื่อนการดำเนินงานระดับชาติ (National Action Working Committee) ซึ่งมีเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเป็นประธาน และต่อสภาขับเคลื่อนการดำเนินงานระดับชาติ (National Action Council) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานตามลำดับ และต้องมีการทบทวนรายปีเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างแผนและการปฏิบัติ ซึ่งผลการดำเนินงานโครงการในแต่ละปีจะเป็นข้อมูลประกอบและเป็นคู่เทียบ (Benchmark) ในการพิจารณาผลข้อเสนอแผนงาน/โครงการที่หน่วยงานปฏิบัติเสนอในปีถัดไป ผลจากการมีกระบวนการจัดการวางแผนที่ดี ทำให้ประเทศมาเลเซียสามารถเพิ่มรายได้ต่อหัวได้สูงขึ้นและกำลังจะก้าวข้ามการเป็นประเทศรายได้ปานกลางสู่การเป็นประเทศที่รายได้สูงและพัฒนาแล้วในระยะเวลาอันใกล้นี้

ในขณะที่ประเทศมาเลเซียมีระบบนโยบายที่ครบวงจร PDCA แต่**ประเทศไทยกลับยังมีกระบวนการบริหารจัดการนโยบายบนหลัก PDCA ที่ไม่ครบวงจร** (Incomplete Cycle) ดังที่วิเคราะห์ข้างต้น ดังนั้นควรมีการปฏิรูปขั้นตอนการบริหารจัดการยุทธศาสตร์สู่ความสำเร็จ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตาม สปท. ได้เสนอการปฏิรูประบบงบประมาณและการคลังภาครัฐไปแล้ว ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญในขั้นตอนการบริหารจัดการยุทธศาสตร์บนหลัก PDCA แต่เป็นบางส่วนของการปฏิรูปสถาบันทางเศรษฐกิจ คณะกรรมการปฏิรูปด้านเศรษฐกิจพิจารณาแล้วเห็นว่า ควรมีการปฏิรูปสถาบันการทางเศรษฐกิจที่เป็นหัวใจของระบบอย่างแท้จริง และรวมทั้งยังจะต้องศึกษาข้อเสนอปฏิรูประบบงบประมาณและการคลังภาครัฐที่ สปท. เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาต่อยอดและขับเคลื่อนการปฏิรูปนั้นให้ประสบผลสำเร็จ จะทำให้การบริหารจัดการยุทธศาสตร์การพัฒนาสามารถนำพาการพัฒนาประเทศสู่การเป็นประเทศรายได้สูงตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้

๓.๔ หลักการและข้อเสนอการปฏิรูป

ในการจัดทำข้อเสนอการปฏิรูปด้านสถาบันทางเศรษฐกิจ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจได้กำหนดหลักการสำคัญของการปฏิรูป ก่อนที่จะพิจารณาจัดทำข้อเสนอแนะตามหลักการดังกล่าว มีสาระสำคัญดังนี้

๓.๔.๑ หลักการสำคัญของการปฏิรูปสถาบันทางเศรษฐกิจ

ในการปฏิรูปสถาบันทางเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อให้มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการยกระดับการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง จำเป็นต้องอยู่บนพื้นฐาน**หลักการสำคัญ คือ การมีกระบวนการบริหารจัดการนโยบายและยุทธศาสตร์แบบเป็นระบบครบวงจรของ PDCA และมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน** โดยต้องมีลักษณะ ดังนี้ (๑) **เป็นระบบที่สามารถบริหารจัดการของยุทธศาสตร์สู่ความสำเร็จ มีมาตรฐาน**

และเป็นที่ยอมรับ ตั้งแต่ก่อนจัดทำยุทธศาสตร์ ขับเคลื่อนสู่ปฏิบัติงาน การติดตามและประเมินผล รวมทั้งการนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำยุทธศาสตร์ ดังนั้นหน่วยงานที่รับผิดชอบต้องสามารถปรับตัวได้เร็ว โดยต้องสามารถปฏิรูป โครงสร้าง กระบวนการ ความเป็นผู้นำ อำนาจหน้าที่ในการสั่งการ และความเป็นอิสระให้สอดคล้องกับบริบทของการเปลี่ยนแปลงได้เร็ว (๒) **เป็นระบบที่สามารถกำหนดประเด็นพัฒนาในลักษณะสหสาขาทั้งประเด็นเชิงวาระยุทธศาสตร์ (Agenda based) ประเด็นเชิงพื้นที่ (Area based) และประเด็นเชิงภารกิจ (Function based) มุ่งให้เกิดผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบในลักษณะที่เชื่อมโยงแผนงาน/โครงการระหว่างหน่วยงานปฏิบัติต่างๆ** ตอบโจทย์เป้าหมายการพัฒนาประเทศในระดับภาพรวมของประเทศได้ (๓) **เป็นระบบบริหารจัดการยุทธศาสตร์ที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม**

ทั้งนี้ หน่วยงานที่มีบทบาทหลักในแต่ละขั้นตอนของวงจร PDCA ต้องถูกปฏิรูปให้มีลักษณะตามหลักการที่คาดหวังเพื่อการบริหารจัดการที่ดี (Guiding Principles) ดังนี้

๑) **หน่วยงานจัดทำยุทธศาสตร์/นโยบาย (Planning/ Strategic Unit)** ต้องสามารถทำหน้าที่เป็นสมองของประเทศ เป็นต้นหนที่สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ทิศทางภาพรวมการพัฒนาประเทศในระยะยาวได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง มีทักษะการใช้นวัตกรรม (Innovation) ในการจัดทำนโยบายที่หลากหลายและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกได้อย่างรวดเร็ว และมีการผนึกกำลังของหน่วยงานวางนโยบายและแผน (Synergy of Policy) รวมทั้งการออกแบบประเด็นพัฒนาเชิงบูรณาการที่สำคัญ พร้อมถ่ายทอดสู่การปฏิบัติ

๒) **หน่วยงานจัดสรรงบประมาณ (Budgetary Unit)** ต้องสามารถจัดสรรงบประมาณไปสู่หน่วยงานปฏิบัติ โดยต้องเป็นกลไกหลักที่เชื่อมต่อระบบการกำหนดนโยบาย/ยุทธศาสตร์ และระบบการขับเคลื่อนนโยบาย/ยุทธศาสตร์ให้สามารถบรรลุเป้าหมายโดยรวมของประเทศอย่างมีประสิทธิผล สะท้อนการยกระดับเศรษฐกิจของประเทศอย่างมีนัยยะสำคัญ ภายใต้กรอบการคลังยั่งยืนในระยะยาวของประเทศ

๓) **หน่วยงานขับเคลื่อนนโยบาย (Execution Unit)** ให้มีกลไก กระบวนการหรือหน่วยงานเพื่อดำเนินการตามแนวทางที่รัฐกำหนดไว้อย่างเป็นระบบ รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ โดยต้องดำเนินการแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพเป็นสำคัญ (Result-Oriented and Efficiency) มีการจัดลำดับความสำคัญของการใช้ทรัพยากร (Resource Match Priority) สร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานแบบบูรณาการ (Coordination and Integration) และมีความรับผิดรับชอบ (Accountablity) โดยให้กระทรวงด้านเศรษฐกิจ มีหน้าที่ดำเนินการจัดทำ ขับเคลื่อน ติดตาม และติดตามผลแผนงาน/โครงการในลักษณะภารหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และทำงานร่วมกับกระทรวงอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อขับเคลื่อนประเด็นบูรณาการผ่านองค์กรอิสระ และมีองค์กรอิสระกลางที่เรียกว่า Implementation Collaboration Unit: ICU) เพื่อทำหน้าที่ประสานขับเคลื่อนประเด็นบูรณาการในลักษณะที่เป็นธรรมาภิบาลผ่านความร่วมมือ (Collaborative Governance)

๔) **หน่วยงานติดตามและประเมินผล (Monitoring and Evaluation Unit)** ให้มีกลไกเพื่อเพิ่มศักยภาพและความอิสระในการดำเนินการติดตามประเมินผล พร้อมทั้งจัดทำข้อมูลติดตามประเมินผลให้ถูกต้อง (Validity) สมบูรณ์ (Integrity) เชื่อถือได้ (Reliability) และย้อนกลับหรือป้อนกลับ เพื่อใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงหรือเป็นข้อมูลต่อการจัดทำแผนงาน/โครงการและยุทธศาสตร์ต่อไปได้ (Relevant Feedback) ตลอดจนสร้างวัฒนธรรมและค่านิยมที่ให้ความสำคัญกับการติดตามประเมินผล ในฐานะที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการปรับปรุงและพัฒนาแผนของหน่วยงานตน (Culture of Self Improvement or Development)

๕) **หน่วยงานนำผลการติดตามและประเมินผลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงแผนในระยะต่อไป** ต้องมีความรวดเร็วและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของผู้ใช้ในขณะนั้น **(Fast and Adaptive)** อีกทั้งมีระบบตรวจสอบ

และวัดประสิทธิภาพของระบบประเมินผล (Audit) เพื่อทำให้สามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงแผนงาน/โครงการ และยุทธศาสตร์ในระดับต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๖) **หน่วยงานข้อมูลและสถิติของประเทศ (National Data Unit)** ต้องสามารถสร้างข้อมูลทุกด้านให้เพียงพอ หลากหลาย เรียกใช้ได้รวดเร็ว และสามารถนำมาใช้วิเคราะห์ได้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ซึ่งจะช่วยสนับสนุนการสร้างและใช้ Big Data เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจตลอดวงจรนโยบายบนหลักการ PDCA

๓.๔.๒ ข้อเสนอการปฏิรูปสถาบันทางเศรษฐกิจ

คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ มีข้อเสนอการออกแบบระบบและกระบวนการบริหารจัดการยุทธศาสตร์ใหม่ (Process/Procedure and System Redesign) ภายใต้แนวคิด หลักการ และขั้นตอน PDCA ที่ครบวงจร ดังนี้

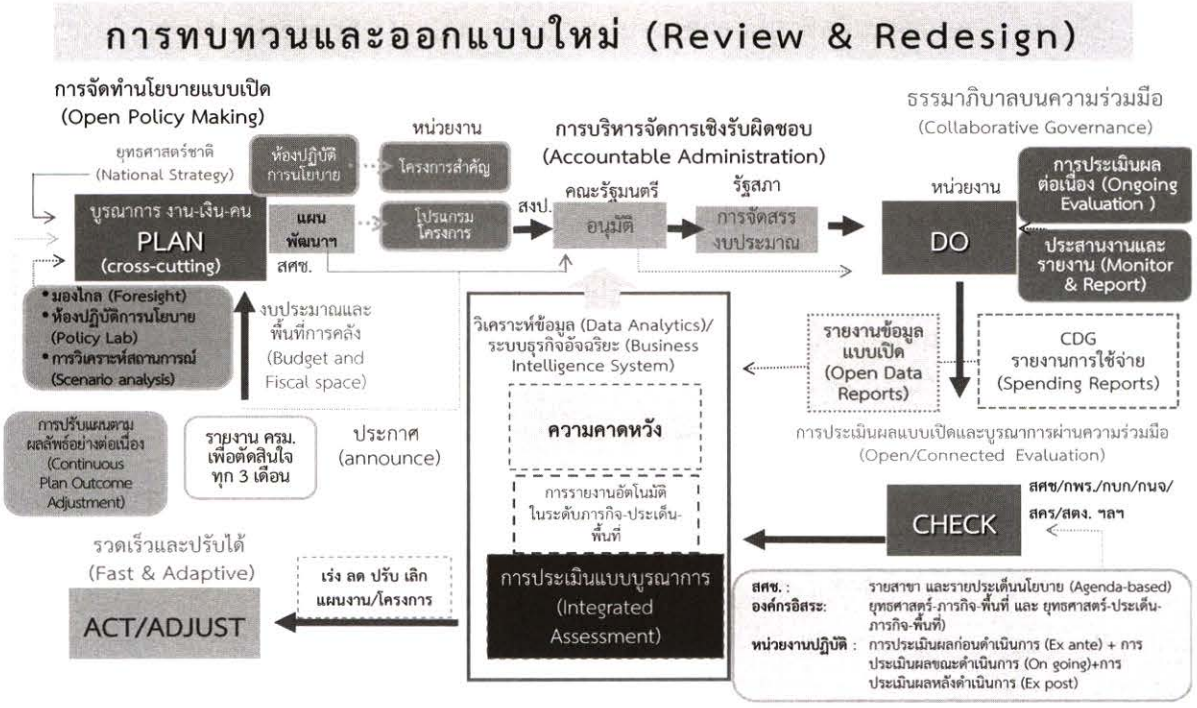

๑) **ปรับเปลี่ยนระบบบริหารจัดการยุทธศาสตร์ครบวงจร PDCA ในระบบเปิด** โดย**สร้างกลไกให้เกิดการบูรณาการ เชื่อมโยงที่แข็งแกร่ง (Process and Procedure)** ซึ่งต้องมีการปฏิรูปกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อปรับโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ รวมทั้งกระบวนการทำงานของหน่วยงานด้านเศรษฐกิจต่างๆ โดย

- **ปรับกระบวนการเชื่อมต่ออย่างมีบูรณาการระหว่างแผนงาน-แผนเงิน-แผนคน** โดยกำหนดสายบังคับบัญชาของหน่วยงานกลางที่อยู่ในกระบวนการแผนและยุทธศาสตร์ทั้งหมด ได้แก่ สศช. สงป. สำนักงาน ก.พ.ร. และสำนักงาน ก.พ. อยู่ภายใต้สายการบังคับบัญชาเดียวกัน เพื่อให้เกิดการทำงานที่มีบูรณาการระหว่างแผนงาน แผนเงิน และแผนคน และ**ปรับบทบาทให้ สศช. เป็นหน่วยงานหลักในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณสำหรับแผนงาน/โครงการที่มีผลกระทบสูง (Flagship Project) ที่มีลักษณะคาบเกี่ยวกับหลายหน่วยงาน หรืองบประมาณแบบบูรณาการ (Agenda-based Budget)** โดยดำเนินการร่วมกับสำนักงบประมาณและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสำนักงบประมาณต้องจัดสรรงบประมาณตามที่ สศช. ได้พิจารณาแล้ว ให้สำนักงบประมาณจัดสรรงบประมาณตามที่ สศช. พิจารณา สำหรับการพิจารณาจัดสรรงบประมาณในแผนงาน/โครงการตามภารกิจปกติ (Function-based Budget) และงบประมาณสำหรับพื้นที่ (Area-based Budget) ให้สำนัก

งบประมาณเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการตามเดิม ทั้งนี้เพื่อให้การบริหารจัดการให้การจัดสรรงบประมาณสามารถตอบสนองเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ของประเทศได้อย่างตรงประเด็นมากขึ้น

- **ปรับระยะเวลาของการกำหนดเป้าหมายของกรอบการใช้จ่ายงบประมาณในระยะกลาง** (Medium term expenditure framework) ให้สอดคล้องกับระยะเวลาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อให้เป็นแผนระยะปานกลางที่ทำหน้าที่ถ่ายระดับ (Cascade) จากยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ลงสู่การปฏิบัติของหน่วยงานต่างๆ อย่างมีประสิทธิผล

- **สร้างข้อตกลงร่วมของกลุ่มหรือฉันทามติ (Commitment)** ด้วยการใช้เทคนิค policy lab และประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อสร้างสะพานเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์และการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติหรือการถ่ายระดับ โดยให้ สศช. เป็นหน่วยงานประสานจัดประชุมร่วมกับ สงป. กระทรวงการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงาน ก.พ.ร. และสำนักงาน ก.พ. เพื่อทำความเข้าใจร่วมกันในแนวคิดหลักและทิศทางการพัฒนาของประเทศในภาพรวม พร้อมทั้งกำหนดเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ที่มีความเชื่อมโยงกันตั้งแต่เป้าหมายระดับผลกระทบ ผลลัพธ์ และผลผลิต ตลอดจนเข้าใจแนวทางการพัฒนาที่ตรงกันอย่างชัดเจน โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกันระหว่างแผนงาน แผนจัดเก็บ และบริหารรายจ่าย และการจัดเตรียมกำลังคนภาครัฐ เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผน ทั้งแผนจัดสรรงบประมาณเชิงบูรณาการ และแผนจัดสรรงบประมาณที่เป็นงานประจำ พร้อมจัดให้มีการระดมความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน และนำเสนอ ครม. เพื่อพิจารณาส่งต่อหน่วยขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ

- สร้างกลไกการบูรณาการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ แผน และนโยบายสำคัญ ผ่านความร่วมมือ (Collaborative Governance) โดย**จัดตั้งเป็นองค์กรอิสระกลางที่เรียกว่าหน่วยงานขับเคลื่อนการปฏิบัติอย่างมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (Implementation Collaboration Unit : ICU)** เพื่อสร้างเครือข่ายการทำงานในลักษณะเป็นหน่วยเดียว (single platform หรือ single network) เพื่อดำเนินการร่วมกัน โดย

  - พิจารณาประเด็นการพัฒนาหลักที่มีผลกระทบต่อประเทศสูง และมีลักษณะคาบเกี่ยวหรือต้องบูรณาการการทำงานของหลายหน่วยงาน เช่น การยกระดับผลิตภาพ (Productivity) มาตรฐาน นวัตกรรม หรือการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เช่น การปรับโครงสร้างสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการบริหารการส่งเสริมผลิตภาพ การมาตรฐานและนวัตกรรมแห่งชาติ และ ซึ่งจะนำเสนอรายละเอียดในประเด็นปฏิรูปที่ ๓.๓ และ ๓.๔ ต่อไป

  - จัดประชุมเพื่อสื่อสารทำความเข้าใจเป้าหมาย ประเด็นพัฒนาสำคัญ และแนวทางการพัฒนาที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทั้งประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหลายกระทรวง (Cross-cutting Agenda) และประเด็นที่เกี่ยวข้องกับแต่ละกระทรวงโดยตรง ซึ่งอาจเป็นทั้งงานประจำและโครงการลงทุน เพื่อให้ส่วนราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าใจอย่างชัดเจน และสามารถนำไปใช้เป็นกรอบในการจัดแผนงาน/โครงการภายใต้แผนปฏิบัติการของกระทรวง ที่ยึดโยงกับเป้าหมายและประเด็นพัฒนาประเทศโดยรวมได้อย่างสอดคล้องกัน

- **พัฒนาระบบติดตามประเมินผลแบบเปิดและบูรณาการระบบรายงานการประเมินผลผ่านความร่วมมือ (Open and Connected Mornitoring and Evaluation)** โดยกำหนดกลไกหลักที่ทำหน้าที่ประเมินผลยุทธศาสตร์การพัฒนาในภาพรวมของประเทศ ซึ่งต้องมีอำนาจตามกฎหมายที่สามารถสั่งการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้รายงานผลการดำเนินการและเสนอคณะรัฐมนตรีให้สั่งการหน่วยงานให้รับผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงยุทธศาสตร์หรือแผนงาน/โครงการให้เหมาะสมตามที่เสนอแนะได้ **โดยอาจตั้งเป็น “คณะกรรมการขับเคลื่อนและประเมินผลแห่งชาติ” และให้มีสำนักงานคณะกรรมการฯ ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานดำเนินงาน** ซึ่งใน

ระยะแรกอาจให้ สศช. (สำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา) ทำหน้าที่เป็นกลไกนี้ก่อน และในระยะต่อไปอาจพิจารณาจัดตั้งเป็นหน่วยงานประเมินผลกลางของประเทศ โดยแนวทางและรูปแบบการประเมินผลในภาพรวมจะต้องถูกออกแบบในลักษณะร่วมรับผิดรับชอบ (Accountability) ในลักษณะที่มีการกำหนดตัวชี้วัดร่วม (Joint KPIs) ที่จะต้องเชื่อมโยงกับเป้าหมายยุทธศาสตร์ในภาพรวมของประเทศ และมีการถ่ายระดับ (Cascade) ตัวชี้วัดลงมาในระดับแผนงาน/โครงการของหน่วยงานปฏิบัติและในระดับพื้นที่/จังหวัด โดยต้องมีระบบรายงานฉบับเดียว (Single Report) เพื่อใช้ในการประเมินโดยรวม (รายละเอียดปรากฏในประเด็นปฏิรูปที่ ๓.๕)

๒) **พัฒนาศักยภาพและภาวะผู้นำ (Competency and Leadership)** ของหน่วยงานวางแผน/ยุทธศาสตร์และหน่วยงานปฏิบัติ โดย

- **ศึกษาวิจัยวงจรการบริหารจัดการนโยบายสาธารณะบนหลัก PDCA** ของประเทศพัฒนาแล้ว และประเทศกำลังพัฒนา พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในการพัฒนาระบบ PDCA ของไทยให้ครบวงจร (cycle) ซึ่งปัจจุบัน สศช. ร่วมกับ ธนาคารโลกศึกษาระบบ PDCA ของหลายประเทศเพื่อใช้เป็นบทเรียนให้กับประเทศไทย อีกทั้ง สศช. ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกชุมชนการวางแผน (Community of Planning) ของประเทศมาเลเซีย โดยการสนับสนุนจากธนาคารโลก และมีโครงการเป็นเจ้าภาพการประชุมเวทีหารือระดับสูงของหน่วยงานวางแผนระดับประเทศในสมาชิกอาเซียน เพื่อสร้างเครือข่ายระหว่างหน่วยงานวางแผนให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

- **สร้าง พัฒนา และใช้กลไกและเครื่องมือการกำหนดนโยบายใหม่ๆ** เช่น Policy Lab, Visionary, Futurist and Scenario Analysis, Policy Sandbox และอื่นๆ เพื่อใช้ในการกำหนดประเด็นพัฒนาเชิงบูรณาการ ในลักษณะที่เกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน (Cross-Cutting) โดยมุ่งให้เกิดการเชื่อมโยงประเด็นและเป้าหมายการพัฒนาตั้งแต่ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาฯ จนกระทั่งถึงแผนงาน/โครงการ และแผนปฏิบัติการของหน่วยงานปฏิบัติ ทั้งในระดับกระทรวงและระดับพื้นที่ ทั้งนี้ การทำ Policy Lab หรือ Policy Sandbox สำหรับประเด็นการพัฒนาแต่ละประเด็น จำเป็นต้องมีการออกแบบที่เหมาะสมกับบริบทของการพัฒนาและผู้มีส่วนได้เสียในกระบวนการพัฒนาด้วย

- **พัฒนาระบบบริหารบุคลากรภาครัฐให้ทันสมัย (Modernization and Human Resource Development)** และมีความเป็นมืออาชีพ (Professional) โดยปรับเปลี่ยนวิธีการในการสรรหาข้าราชการระดับสูงที่จะเป็นผู้นำองค์กร โดยประยุกต์ใช้วิธีการแบบองค์กรเอกชนหรือองค์กรที่มีประสิทธิภาพสูง เช่น ในตำแหน่งระดับสูงของข้าราชการให้สามารถสรรหาได้จากบุคคลภายนอก ที่ไม่จำเป็นต้องเลื่อนขึ้นมาจากข้าราชการในหน่วยงานนั้น โดยใช้วิธีการสรรหาแบบเปิด (Open Recruitment) ที่เปิดโอกาสให้ทั้งคนภายในและภายนอกสมัครเข้าแข่งขันเพื่อดำรงตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงสุดขององค์กร และมีเงื่อนไขการทำงานแบบเป็นสัญญาที่มีช่วงระยะเวลาจ้างระบุชัดเจน โดยต้องมีการประเมินผลการปฏิบัติงานทุกปี เพื่อพิจารณาต่อสัญญาการจ้าง ทั้งนี้เพื่อกระตุ้นให้ผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานจะต้องมีพันธะผูกพัน (Commitment) ต่อการขับเคลื่อนภารกิจของหน่วยงานอย่างเต็มศักยภาพ

๓) **พัฒนาและใช้ระบบ Big Data เป็นเครื่องมือสำคัญในกระบวนการบริหารจัดการนโยบายและยุทธศาสตร์ ทั้งวงจร PDCA ตั้งแต่การจัดทำนโยบาย ขับเคลื่อน ตลอดจนติดตามประเมินผล** เพื่อสนับสนุนการจัดทำนโยบายที่อยู่บนพื้นฐานของข้อมูล/หลักฐานเชิงประจักษ์ (Open Evidence-based Policy Making) และเป็นแบบเปิดและเชื่อมโยง (Open and Connected Policy Cycle) รวมทั้งสนับสนุนการใช้ระบบการจัดทำรายงานฉบับเดียว (single report) ด้วย โดยเครื่องมือ Big Data ที่พัฒนาขึ้นจะสามารถรวบรวมข้อมูลที่สะท้อนผลการดำเนินงาน

ตามแผนงาน/โครงการ ทั้งในด้านการกำหนดปัจจัยนำเข้า กระบวนการในการดำเนินโครงการ ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ ที่เชื่อมโยงไปสู่ผลที่คาดหวังในระดับยุทธศาสตร์ได้ ตลอดจนเป็นข้อมูลที่ตอบโจทย์ตามช่วงเวลาที่ทำการประเมินทั้งก่อน ระหว่างดำเนินการ หลังแผนงาน/โครงการเสร็จสิ้นแล้ว และเป็นข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน (Real Time)

๓.๕ วงเงินและแหล่งเงิน

.....

๓.๖ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๓.๖.๑) เสริมสมรรถนะทางเศรษฐกิจ (high performance economic)

๓.๖.๒) สร้างความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ (more sustainable economic development)

๓.๖.๓) สถาบันเพื่อการบริหารจัดการยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจตามหลัก PDCA มีสมรรถนะสูง (high performance economic development management institution) และที่มีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนประดืนการปฏิรูปเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ และลดความเหลื่อมล้ำให้เกิดผลสัมฤทธิ์

๓.๗ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๑ ถึง ๕ ปี

๓.๘ ตัวชี้วัด

๓.๘.๑) **ผลผลิต**

๑) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นองค์กรชั้นนำในการชี้ทิศทางประเทศที่ชัดเจนและถ่ายทอดสร้างความเข้าใจให้กับทุกภาคส่วนได้อย่างชัดเจน และเป็นแกนหลักในการบริหารจัดการยุทธศาสตร์ทั้งวงจร PDCA มีโครงสร้างหน่วยงานที่มีความยืดหยุ่นสูง (Agility) พร้อมเปลี่ยนแปลงตามบริบทโลกอย่างรวดเร็ว สามารถจัดทำนโยบายและกำหนดประเด็นพัฒนาแบบหลากหลายสาขาตามหลักฐานเชิงประจักษ์ (Open – evidence based Policy and Issue Making) ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง

๒) มีระบบและกระบวนการจัดสรรงบประมาณที่สามารถเชื่อมโยงและถ่ายระดับ (cascade) เป้าหมายยุทธศาสตร์ระดับประเทศสู่ระดับปฏิบัติได้อย่างชัดเจน

๓) มีระบบธรรมาภิบาลผ่านความร่วมมือ (collaborative Governance) กระทรวงเศรษฐกิจต่างๆ ทั้งในส่วนกลาง และพื้นที่หรือจังหวัด เป็นองค์กรที่มีศักยภาพสูงในการนำแผนหรือยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ โดยการจัดทำแผนปฏิบัติการ แผนงาน/โครงการ ขับเคลื่อน ติดตามและประเมินผลการดำเนินการผ่านกลไกบูรณาการที่เน้นการบริหารสาธารณะในลักษณะรับผิดรับชอบ (Accountable Administration) และธรรมาภิบาลผ่านความร่วมมือ (collaborative Governance) รวมทั้งจัดทำรายงานผลการดำเนินงานในลักษณะรายงานฉบับเดียว (single report) เสนอต่อหน่วยงานด้านการประเมินผลภาพรวมของประเทศ ได้แก่ สศช. สงป. และสำนักงาน ก.พ.ร.

๔) มีการจัดตั้งหรือปรับโครงสร้างกลไกที่ทำหน้าที่ขับเคลื่อนแผนงานโครงการเชิงบูรณาการ ในลักษณะหน่วยงานขับเคลื่อนการพัฒนาผ่านความร่วมมือ (Implementation Collaboration Unit) อย่างน้อย 3 กลไกหลัก ได้แก่ จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการบริหารการส่งเสริมผลิตภาพ การมาตรฐานและนวัตกรรมแห่งชาติ จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการขับเคลื่อน ติดตาม และประเมินผลแห่งชาติ และปรับโครงสร้างสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

๕) มีเครื่องมือที่ทันสมัย เช่น RIA และ Policy Lab เป็นต้น ที่ออกแบบมาอย่างเหมาะสม ในการใช้ในกระบวนการจัดทำและประเมินผลยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ ก่อนการดำเนินการ (Ex-ante evaluation) ขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ ผ่านถ่ายระดับแผนระดับต่างๆ ตั้งแต่ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนปฏิรูป และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีระบบการติดตามประเมินผลแบบมีส่วนร่วมที่สามารถเชื่อมโยงแผนในระดับต่างๆ ได้อย่างเป็นระบบ (Open and Connected Monitoring and Evaluation)

๖) มีระบบ Big Data เพื่อการบริหารจัดการยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจ บนหลักการ PDCA สู่ความสำเร็จ รวมทั้งเป็นกลไกและกระบวนการบูรณาการสำหรับรายงานการติดตามประเมินผลแบบรายงานเดียว (Single Report System)

๗) มีระบบสรรหาผู้บริหารระดับสูงสุดขององค์กรแบบเปิด (Open Recuirtment)

๓.๘.๒ **ผลลัพธ์**

๑) ผลิตภาพการผลิตเพิ่มขึ้น

๒) GDP ของ SMEs ต่อ GDP โดยรวม สูงขึ้น

๓) อัตราการเติบโตโดยรวมของ GDP สูงขึ้น

.....

๓.๘ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ปฏิรูประบบสถาบันทางด้านเศรษฐกิจเพื่อการบริหารจัดการยุทธศาสตร์

กิจกรรมขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปฯ ไปสู่การปฏิบัติ	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน (ล้านบาท)	วงเงิน แหล่งเงิน	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565								
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
๑. สร้างความตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนระบบ กระบวนการ และกลไกในการบริหารจัดการยุทธศาสตร์สู่ความสำเร็จ โดยมุ่งเน้นการสร้างความเข้าใจร่วมกัน ลดแรงต่อต้าน ป้องกันความสับสน และสร้างแนวร่วมในการปรับปรุงบทบาทของสถาบันทางเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับบริบทของการเปลี่ยนแปลง																				คณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจ			● ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าใจเกี่ยวกับการปรับโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน และพร้อมร่วมมือ	● มีการจัดประชุมรับฟังความเห็นทุกภาคส่วน ● ปัญหาหรือข้อขัดแย้งเกี่ยวกับประเด็นปฏิรูปได้รับการแก้ไขและคลี่คลายไปได้ ด้วยกระบวนการสร้างความเข้าใจระหว่างกัน
๒. ปฏิรูปกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ๒.๑ กฎหมายเพื่อปรับโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานหลัก เช่น สศช. สงป. สำนักงาน ก.พ.ร. เป็นต้น ๒.๒ กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดตั้งหรือปรับปรุงกลไกให้เป็น Implementation Collaboration Unit (ICU) ได้แก่ พ.ร.บ. การมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้เป็น พ.ร.บ. บริหารการ																				สศช. สงป. สำนักงาน ก.พ.ร. สคก.และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตลอด PDCA			● กลไกการวางแผนนโยบายและการจัดสรรงบประมาณมีโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ ที่เชื่อมต่อและสอดคล้องกัน และสามารถตอบสนองเป้าหมายการพัฒนาประเทศได้อย่างแท้จริง	●มี พ.ร.บ. พ.ร.ฎ และกฎกระทรวงที่สนับสนุนให้เกิดการบริหารจัดการยุทธศาสตร์ตลอดวงจร PDCA

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ปฏิรูประบบสถาบันทางด้านเศรษฐกิจเพื่อการบริหารจัดการยุทธศาสตร์

กิจกรรมขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปฯ ไปสู่การปฏิบัติ	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน (ล้านบาท)	วงเงิน แหล่งเงิน	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565								
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
ส่งเสริมผลิตภาพ การมาตรฐานและนวัตกรรมแห่งชาติ และ พ.ร.บ. ส่งเสริม SMEs พ.ศ. ๒๕๔๓ ให้เป็น พ.ร.บ. บริหารการส่งเสริม SMEs พ.ศ... และ พ.ร.บ. สำนักงานขับเคลื่อนและประเมินผลแห่งชาติ เป็นต้น (รายละเอียดส่วนนี้ปรากฏในประเด็นปฏิรูปที่ 3.3 3.4 และ 3.5)																								
๓. ปฏิรูปศักยภาพขององค์กร โดยเริ่มจากการ**ปฏิรูประบบการคัดสรรผู้บริหารระดับสูง** (หัวหน้าส่วนราชการ) ในหน่วยงานสำคัญที่เกี่ยวข้องกับระบบการบริหารจัดการยุทธศาสตร์และแผนด้านเศรษฐกิจของประเทศ เช่น สศช. สงป. กระทรวงการคลัง และสำนักงาน ก.พ.ร. เพื่อให้เป็นมืออาชีพ และมี accountability โดย ๓.๑ ทำการศึกษาออกแบบแนวทางให้ชัดเจนในระยะแรก ปี ๒๕๖๑ ๓.๒ ทดลองดำเนินการจริงในระยะ																					สศช. สงป. กระทรวงการคลัง และสำนักงาน ก.พ.ร.			● สร้างศักยภาพขององค์กรให้สามารถบริหารจัดการยุทธศาสตร์ตลอด PDCA ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ● ผู้บริหารหน่วยงานสำคัญด้านการวางแผนเศรษฐกิจของประเทศ มีสมรรถนะสูงและสามารถนำพาองค์กรไปสู่องค์กรที่มีความเป็นมืออาชีพและกลไกในการยกระดับศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ	● มีระบบสรรหาผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานหลักด้านการบริหารยุทธศาสตร์และแผนของประเทศที่มีประสิทธิผลและได้รับการยอมรับ ● มีการขยายผลการใช้ระบบสรรหาแบบใหม่ในหลายหน่วยงานมากขึ้น

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ปฏิรูประบบสถาบันทางด้านเศรษฐกิจเพื่อการบริหารจัดการยุทธศาสตร์

กิจกรรมขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปฯ ไปสู่การปฏิบัติ	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
ถัดไป (ปี ๒๕๖๒-๖๓)																								ได้อย่างมีคุณภาพ	
๓.๓ ปรับปรุงระบบและนำไปใช้อย่างต่อเนื่องและในวงกว้างมากขึ้น																									
๓.๔ **รายงานผลการ**ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเสนอต่อคณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจ																									
๔. **ปฏิรูประบบเทคโนโลยีและระบบข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data)**																					กำหนดภายหลัง			ระบบข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) สามารถสนับสนุนการบริหารจัดการยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศที่ครบวงจร PDCA และมีประสิทธิภาพมากขึ้น	• มีระบบข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ของประเทศ ที่ทุกหน่วยงานสามารถใช้ประโยชน์ในการจัดทำ ขับเคลื่อน และติดตามประเมินผลแผนได้อย่างเต็มที่
๔.๑ กำหนดหน่วยงาน/กลไกเจ้าภาพในการสร้างระบบ Big Data																									
๔.๒ สำรวจข้อมูลที่มีอยู่ในหน่วยงานต่างๆ																									
๔.๓ ออกแบบระบบและสร้างกลไกเชื่อมโยงข้อมูล																									
๔.๔ ทดลองใช้ และประเ มินผลการดำเนินการเบื้องต้น																									
๔.๕ ปรับปรุงระบบและขยายผล																									

๓.๙ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

(ระบุสาระสำคัญของกฎหมายที่เพียงพอต่อการจัดทำร่างกฎหมายต่อไป รวมทั้งระบุมาตรการทางการบริหารอื่นเพื่อสนับสนุนการดำเนินการให้บรรลุผล)

ส่วนที่ ๒

เรื่องและประเด็นปฏิรูป

หัวข้อที่ ๓: การปฏิรูปสถาบันทางเศรษฐกิจ
หัวข้อย่อย ๓.๒: การปฏิรูปหน่วยงานบริหารสินทรัพย์ของภาครัฐ

๒.๑ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๓.๒ : การปฏิรูปหน่วยงานบริหารสินทรัพย์ของภาครัฐ (รัฐวิสาหกิจ)

๒.๑.๑ สภาพปัญหาและความสำคัญของรัฐวิสาหกิจ

รัฐวิสาหกิจเป็นภาคส่วนที่มีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะพิจารณาในมิติสินทรัพย์ที่ในปี ๒๕๕๙ มีมากถึง ๑๔.๔ ล้านล้านบาท ซึ่งคิดเป็นประมาณครึ่งหนึ่งของสินทรัพย์ที่ภาครัฐมีทั้งหมด หรือในมิติรายได้ที่ในปี ๒๕๕๙ มีรายได้สูงถึง ๔ ล้านล้านบาท คิดเป็น ๒ เท่าของงบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลในแต่ละปี และแต่ละปีมีรายได้นำส่งรัฐประมาณ ๑ แสนล้านบาทต่อปี รวมทั้งเป็นผู้จ้างงานรายใหญ่ของประเทศ มีการจ้างงานกว่า ๔ แสนคน สำหรับในตลาดหลักทรัพย์บริษัทจดทะเบียนที่มีสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจมีสัดส่วนในเชิงมูลค่าถึงประมาณ ๑ ใน ๕ นอกจากนี้ สถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ (SFIs) ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจประเภทหนึ่ง ปัจจุบันมีขนาดใหญ่โตขึ้นมากและมีความสำคัญต่อระบบการเงินของประเทศ

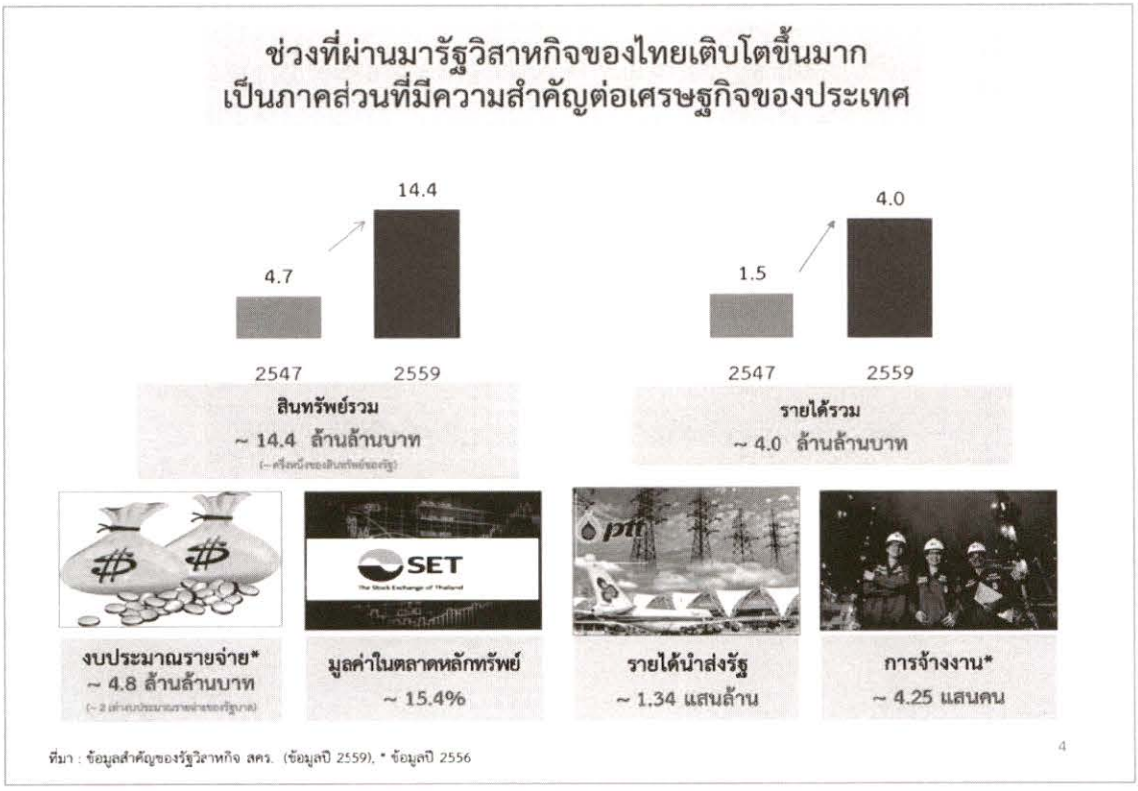

นอกจากนี้ รัฐวิสาหกิจเป็นผู้ครอบครอง **“ทรัพย์สินเชิงยุทธศาสตร์”** หรือ strategic assets ที่สำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะเป็น คลื่นความถี่ สนามบิน ท่าเรือ ทางพิเศษ ระบบราง และที่ผ่านมาบ่อยครั้งถูกแทรกแซงจากการเมืองโดยมิชอบทั้งในเรื่องการแต่งตั้งกรรมการ และการใช้รัฐวิสาหกิจทำนโยบายประชานิยมที่ไม่ยั่งยืน นอกจากนี้รัฐวิสาหกิจในปัจจุบันยังต้องเผชิญปัญหาเชิงโครงสร้าง ไม่มีหน่วยงานที่มีภารกิจที่ชัดเจนในการทำ

หน้าที่เจ้าของที่จะคอยหวงแหนเป็นห่วงเป็นใยแทนประชาชน ปัญหาเหล่านี้ถ้าปล่อยทิ้งไว้ รัฐวิสาหกิจจะไม่สามารถบรรลุ พันธกิจด้านการให้บริการที่ดีมีคุณภาพ และเป็น **“การเสียโอกาสการพัฒนา”** ของประเทศ รวมทั้งจะเป็น **“ต้นทุนที่แพงขึ้น”** ของประชาชนทุกคน

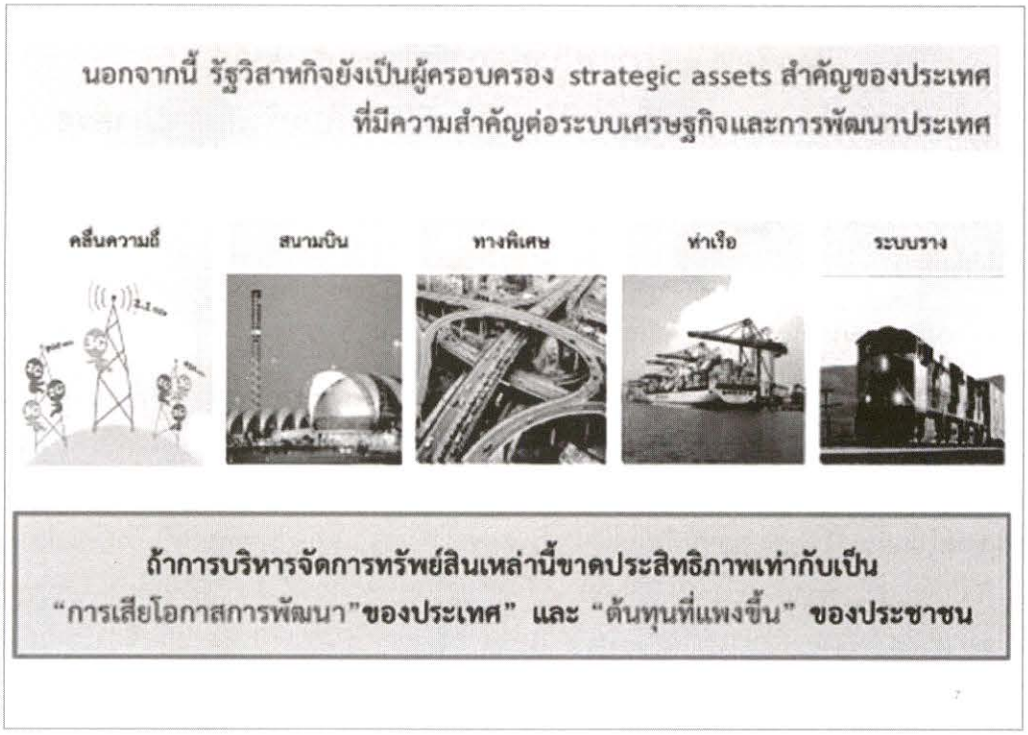

การเติบโตและขนาดที่ใหญ่ขึ้นของรัฐวิสาหกิจ อาจจะไม่ได้หมายถึงประสิทธิภาพการบริหารจัดการที่ดี ที่ผ่านมารัฐวิสาหกิจหลายแห่งมีผลประกอบการไม่ดีนักเมื่อเทียบกับเอกชนหรือรัฐวิสาหกิจสาขาเดียวกันในต่างประเทศ และมีข้อสังเกตว่ารัฐวิสาหกิจที่มีกำไรส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดจะมีอำนาจผูกขาดทางธุรกิจสำหรับอันที่มีการแข่งขันกับรายอื่นๆ ผลประกอบการจะไม่ดีหรือขาดทุน

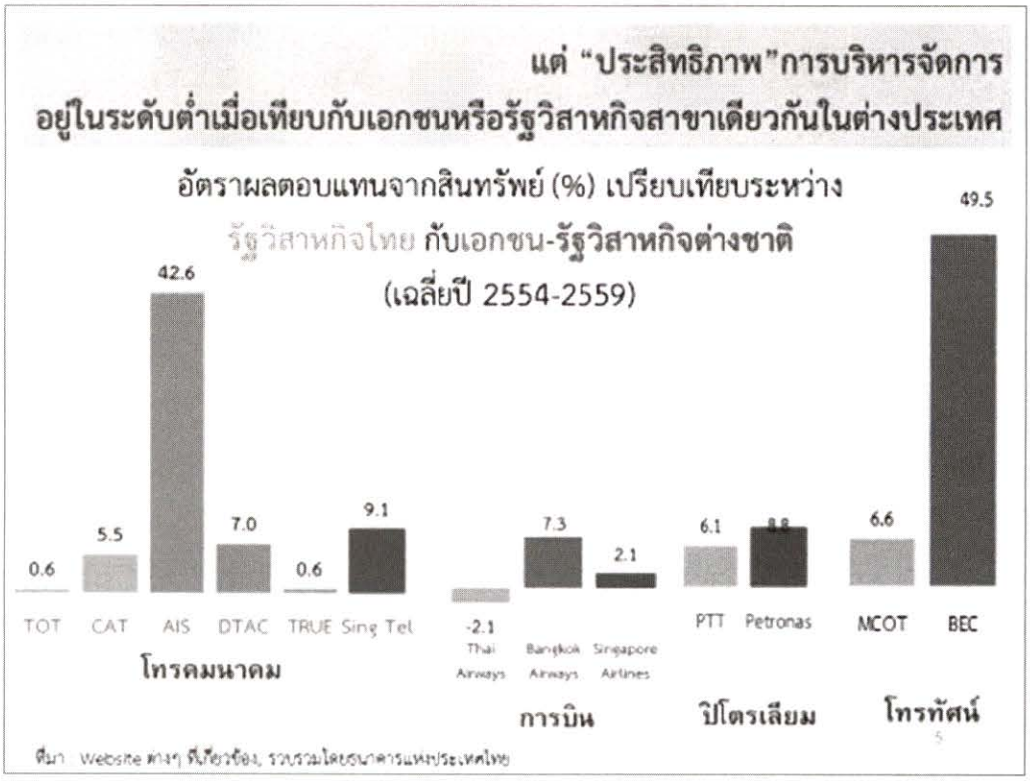

ที่ผ่านมา อาจจะกล่าวได้ว่า รัฐวิสาหกิจไทยเผชิญกับ **"ปัญหาเชิงโครงสร้าง"** ในหลายด้าน ทำให้รัฐวิสาหกิจไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างประชาชนคาดหวัง ทั้งในมิติ "การให้บริการ" และ "การพัฒนาประเทศ" อาทิ

๑) มีการแทรกแซงจากฝ่ายการเมืองที่ไม่รับผิดชอบ ตั้งแต่กระบวนการตั้งกรรมการ การเสนอโครงการ การตัดสินใจทำโครงการ

๒) มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำกับดูแลหลายหน่วยงาน และมีบทบาทที่อาจซ้ำซ้อนกัน ไม่ชัดเจน อาทิ กระทรวงเจ้าสังกัด กระทรวงการคลัง หน่วยงานกำกับดูแลรายสาขา จึงขาดเอกภาพ ขณะเดียวกัน รัฐวิสาหกิจมีกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องที่ต้องปฏิบัติตามจำนวนมาก ซึ่งกฎต่างๆเหล่านี้ส่วนใหญ่ไม่ได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัย และ fragmented ยังผลให้การทำงานไม่คล่องตัว ขาดประสิทธิภาพ และไม่สามารถแข่งขัน

๓) เป้าหมายในการทำงานของรัฐวิสาหกิจมีหลายด้านและมีลำดับความสำคัญที่ไม่ชัดเจน ทั้งเป้าหมายด้านการบริการสังคมและเป้าหมายทางธุรกิจ

๔) ระบบรัฐวิสาหกิจยังไม่มีการแบ่งบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องออกจากันให้ชัดเจน หลายกรณีมี conflict of roles รวมทั้งขาดหน่วยงานที่ทำหน้าที่เป็นเจ้าของ (แทนประชาชน) ที่ปกป้องและรับผิดชอบให้รัฐวิสาหกิจประกอบการอย่างมีประสิทธิภาพ และดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน ดังที่ Magareth Thatcher อดีตนายกรัฐมนตรีของอังกฤษ พูดไว้ในช่วงปฏิรูปรัฐวิสาหกิจครั้งใหญ่ของอังกฤษ ว่า *"When state owns, nobody owns. When nobody owns, nobody cares."*

๕) ในบางกรณี รัฐวิสาหกิจมีอำนาจผูกขาด รวมทั้งบางกรณีขาดการแข่งขันที่เท่าเทียม (competitive neutrality) ระหว่างรัฐ-เอกชน ซึ่งทำให้ขาดแรงผลักดันในการเพิ่มประสิทธิภาพ และพัฒนาระบบการบริหารงานอย่างเหมาะสม

๖) ภาครัฐขาดแนวทางและมาตรการในการพัฒนารัฐวิสาหกิจอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

โดยสรุปปัญหาของรัฐวิสาหกิจ ดังภาพ

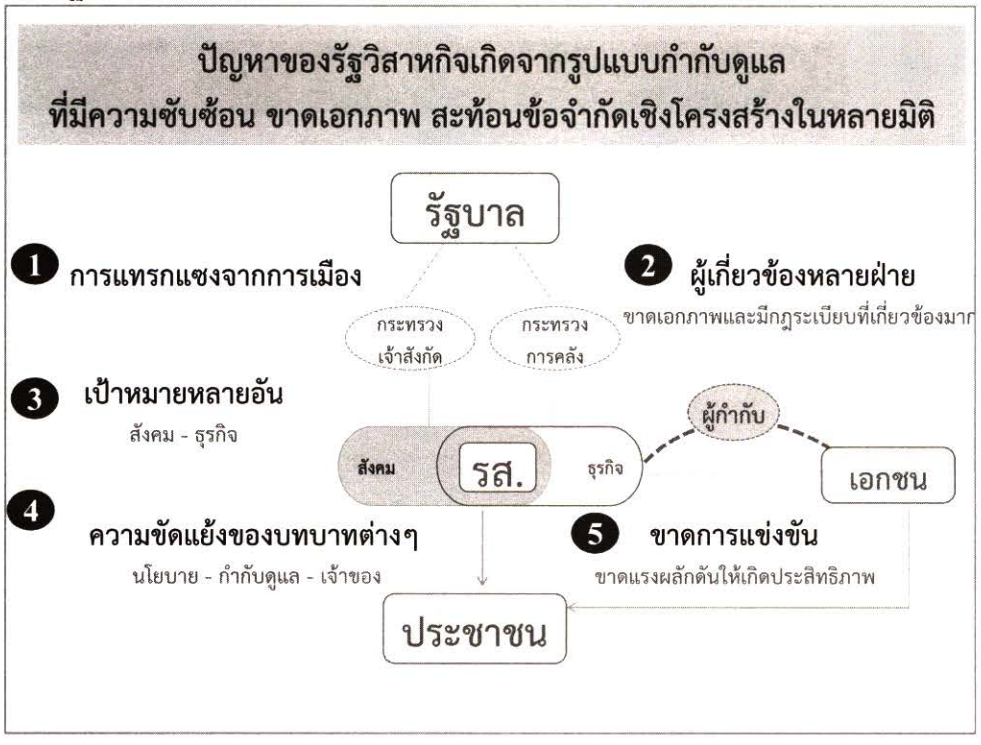

๒.๑.๒ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

ภายในระยะ ๕ ปีข้างหน้า หรือ ๒๕๖๕ รัฐวิสาหกิจไทยควรจะมีการปฏิรูปโดยมีเป้าหมาย ดังนี้

๑) ทำพันธกิจหลักที่ควรทำ มีบูรณาการ และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของประเทศ

๒) ทำอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ และมีความสำเร็จอย่างยั่งยืน

๓) ทำอย่างโปร่งใส ไม่ทุจริต และไม่รั่วไหล

๔) บริหารทรัพย์สินของชาติให้เกิดมูลค่าและประโยชน์สูงสุด

๒.๑.๓ แนวทางการปฏิรูป

เพื่อให้รัฐวิสาหกิจสามารถดำเนินภารกิจได้ตามที่ประชาชนคาดหวังจำเป็นต้องมีการผลักดันให้เกิดการปฏิรูปใน ๔ มิติสำคัญ ดังต่อไปนี้

<u>ด้านที่ ๑</u> : การแบ่งแยกหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องให้ชัดเจน ไม่ให้ขัด และทับซ้อนกัน กล่าวคือ

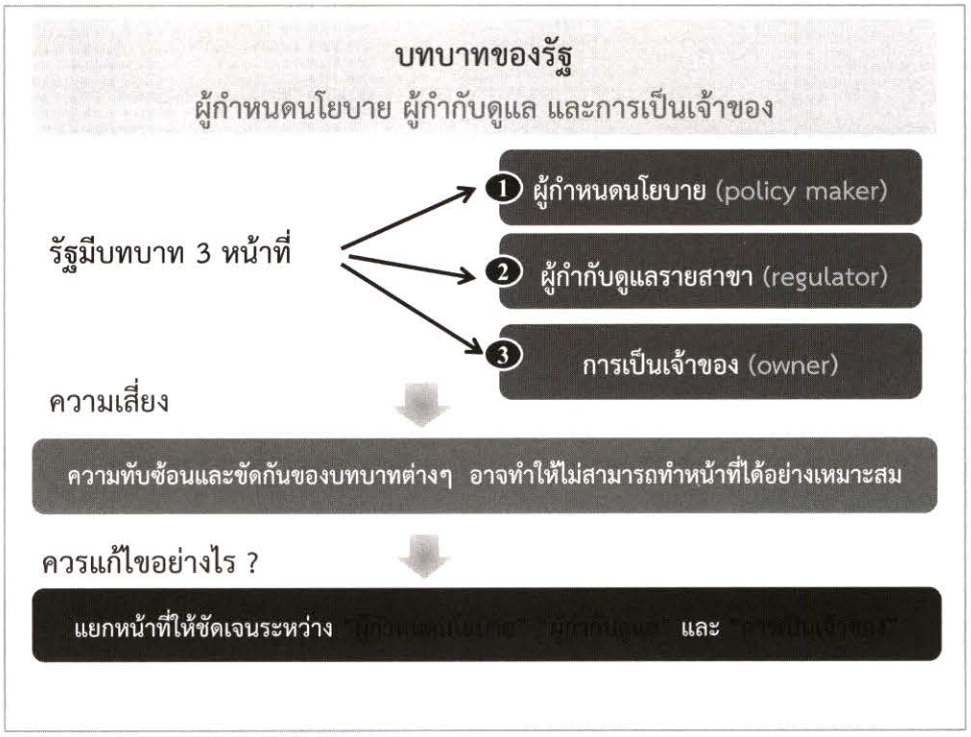

- กระทรวงเจ้าสังกัด มีหน้าที่ให้นโยบาย (Policy Maker) ในการดำเนินงาน รวมถึงการจ่ายค่าชดเชย (PSA/PSO) สำหรับการดำเนินนโยบายที่จะเกิดผลกระทบทางการเงินต่อรัฐวิสาหกิจอย่างมีนัยสำคัญ

- หน่วยงานกำกับดูแลรายสาขา (Regulator) มีหน้าที่ดูแลให้มีการแข่งขันที่เท่าเทียมกัน ควบคุมคุณภาพและมาตรฐานการให้บริการ

- องค์กรที่ทำหน้าที่เจ้าของแทนประชาชน (Owner) มีหน้าที่ดูแลความสำเร็จและความยั่งยืนของรัฐวิสาหกิจ ทั้งในด้านฐานะการเงิน การลงทุนและบริหารทรัพย์สิน และ การบริหารองค์กร

- ผู้ให้บริการ (Operators) ซึ่งได้แก่รัฐวิสาหกิจแต่ละแห่ง

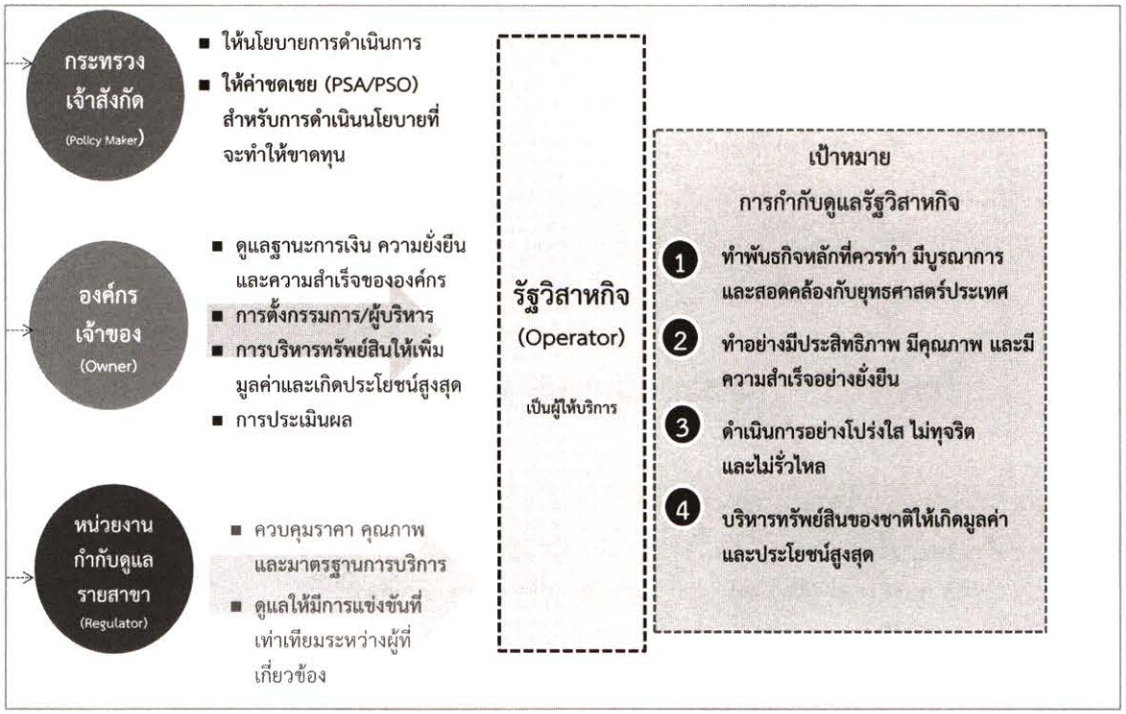

หนึ่งในตัวอย่างของผลของการมีบทบาทที่ทับซ้อน คือ กรณีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ที่ในช่วงที่มีการดำเนินนโยบายรับจำนำข้าวนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังต้องสวมหมวกถึง ๓ ใบ ในคราวเดียวกัน กล่าวคือ (๑) การกำหนดนโยบาย (Policy Maker) (๒) การกำกับดูแลสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) ที่เป็นหน่วยงานเจ้าของ (Owner) และ (๓) การทำหน้าที่ประธานคณะกรรมการของ ธ.ก.ส. (Operators) ซึ่งการขัดกันของทั้งสามบทบาทเป็นหนึ่งในสาเหตุที่ทำให้ ธ.ก.ส. ถูกใช้เป็นเครื่องมือทางคลังในช่วงการทำนโยบายรับจำนำข้าว

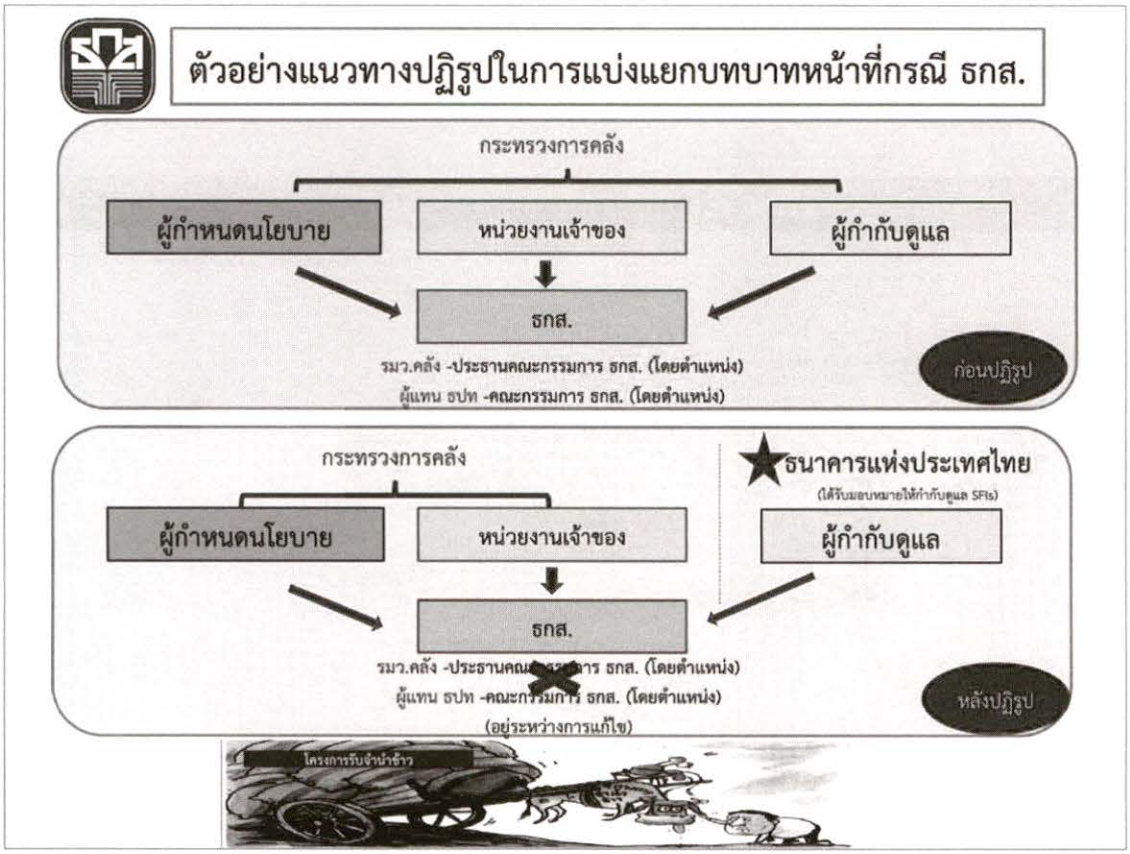

<u>ด้านที่ ๒</u> : กำหนดกติการะหว่างผู้เกี่ยวข้องตามหลักบรรษัทภิบาลที่ดี (good governance) ได้มาตรฐานสากล ซึ่งจะช่วยให้รัฐวิสาหกิจเข้มแข็ง สามารถทำพันธกิจได้ตามที่ประชาชนคาดหวัง ซึ่งเรื่องที่สำคัญ อาทิ

- **การคัดเลือกกรรมการรัฐวิสาหกิจ** – ปรับปรุงระบบการสรรหากรรมการให้ชัดเจน โปร่งใส ลดการใช้ดุลยพินิจ โดยแยกกระบวนการสรรหาและแต่งตั้งออกจากกัน คณะกรรมการรัฐวิสาหกิจแต่ละแห่งจะมีบทบาทในการสรรหากรรมการ ทั้งในการกำหนดคุณสมบัติและการสรรหา (skill matrix / nomination committee)

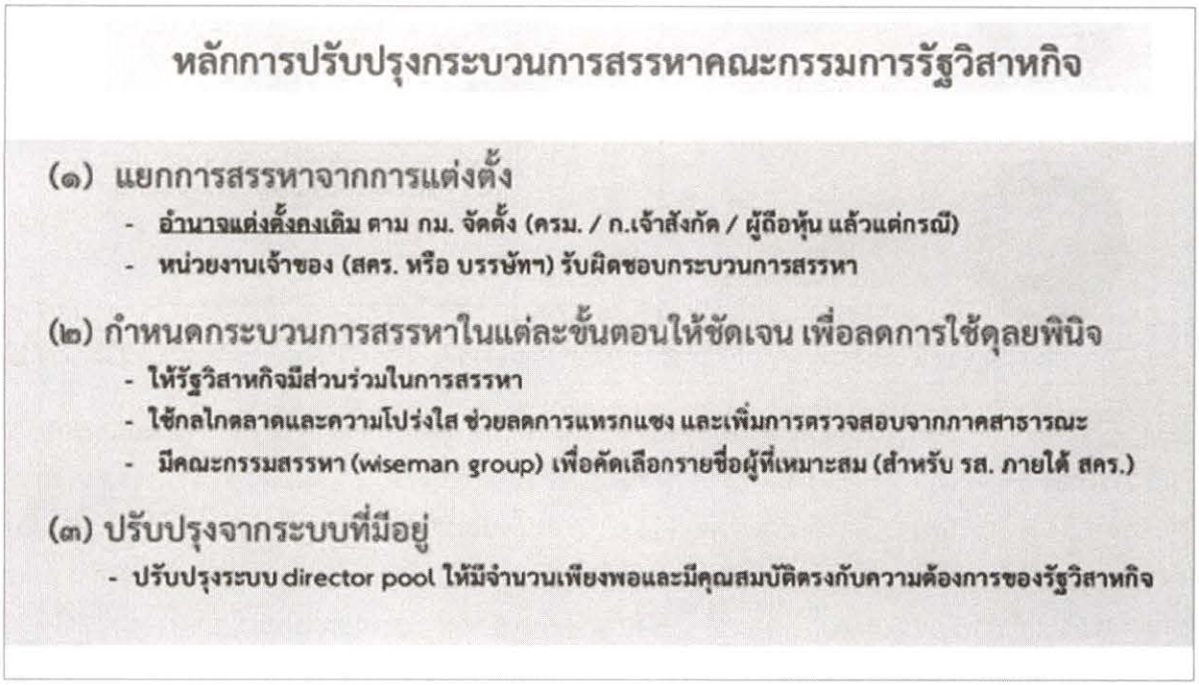

- **มาตรการป้องกันประชานิยมที่ไม่รับผิดชอบ** – ในกรณีที่รัฐวิสาหกิจถูกใช้ทำภารกิจที่ขาดทุน จะต้องมีการคำนวณงบประมาณที่ใช้ จัดทำบัญชี ให้ชัดเจน และจะได้รับการชดเชยงบประมาณคืนในระยะเวลาที่เหมาะสม

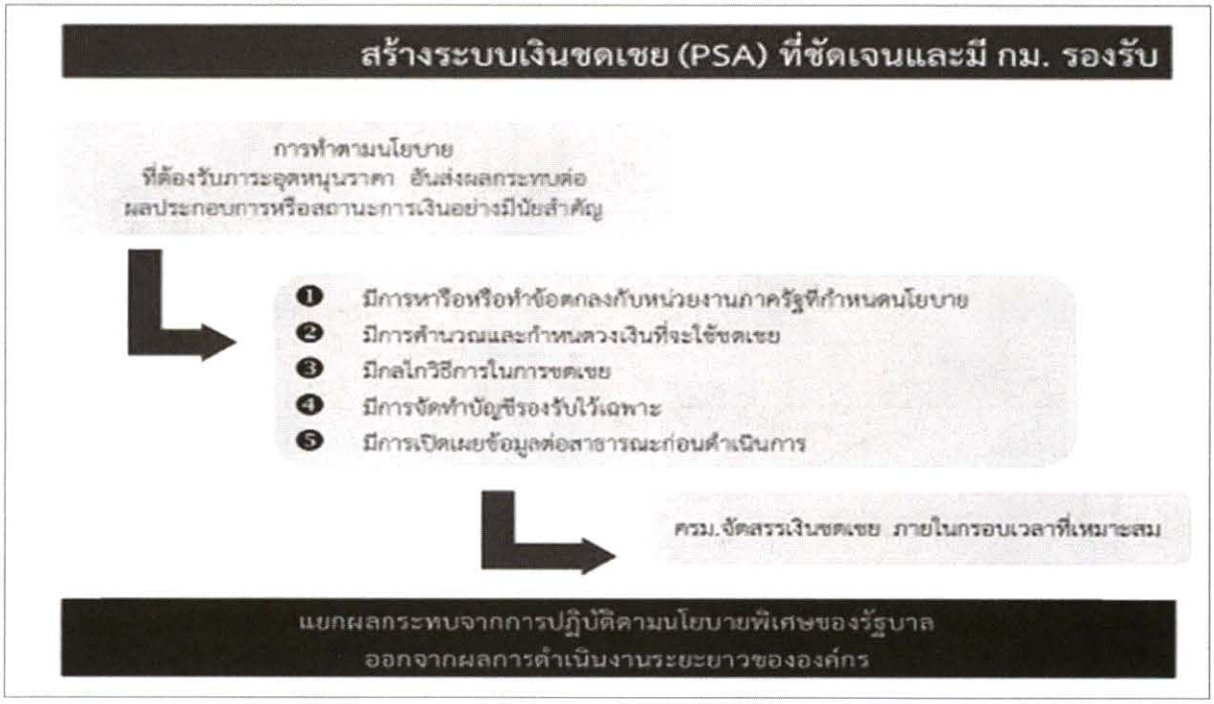

<u>ด้านที่ ๓</u> : **การปรับปรุงรูปแบบหน่วยงานเจ้าของ** ซึ่งทำหน้าที่ **"หวงแหน"** และ **"ปกป้อง"** รัฐวิสาหกิจแทนประชาชน และช่วยให้การบริหารจัดการระบบรัฐวิสาหกิจมีประสิทธิภาพและเพิ่มมูลค่า โดยแบ่งหน่วยงานที่ทำหน้าที่ออกเป็น ๒ ส่วน

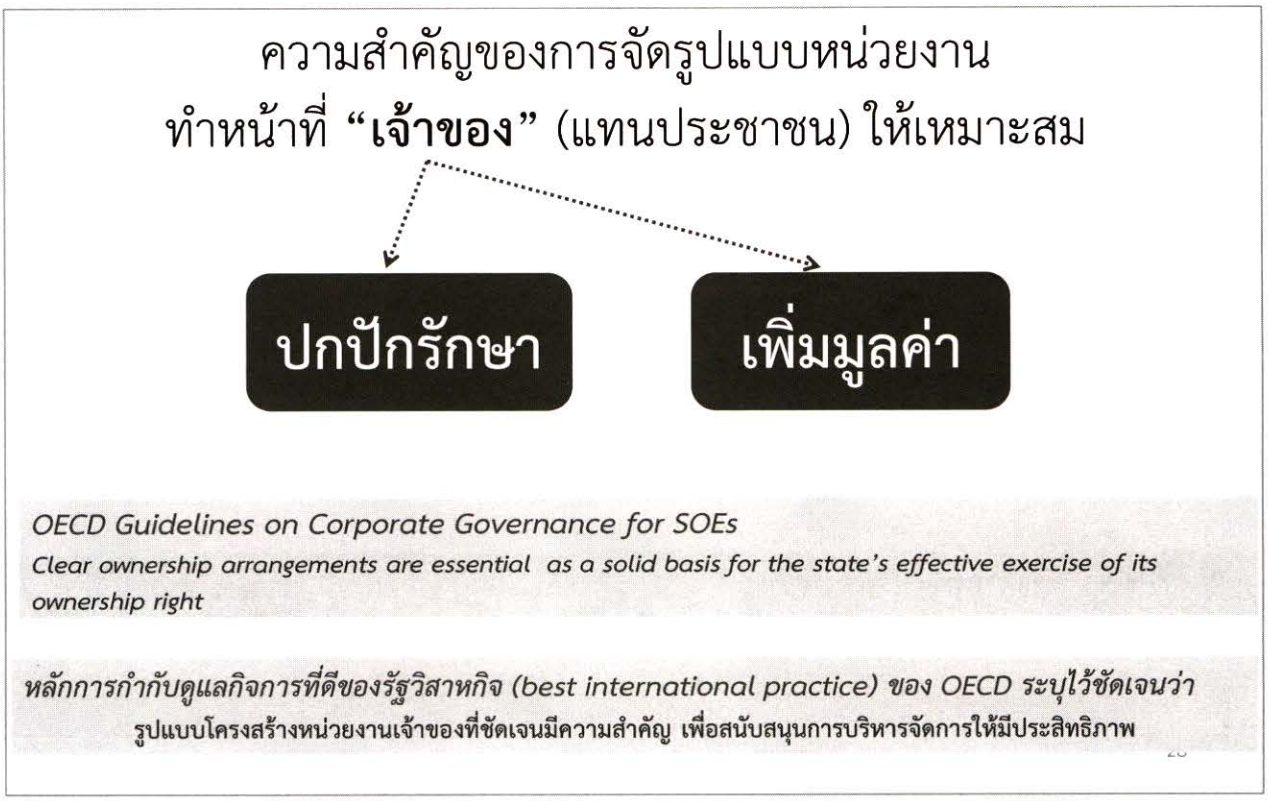

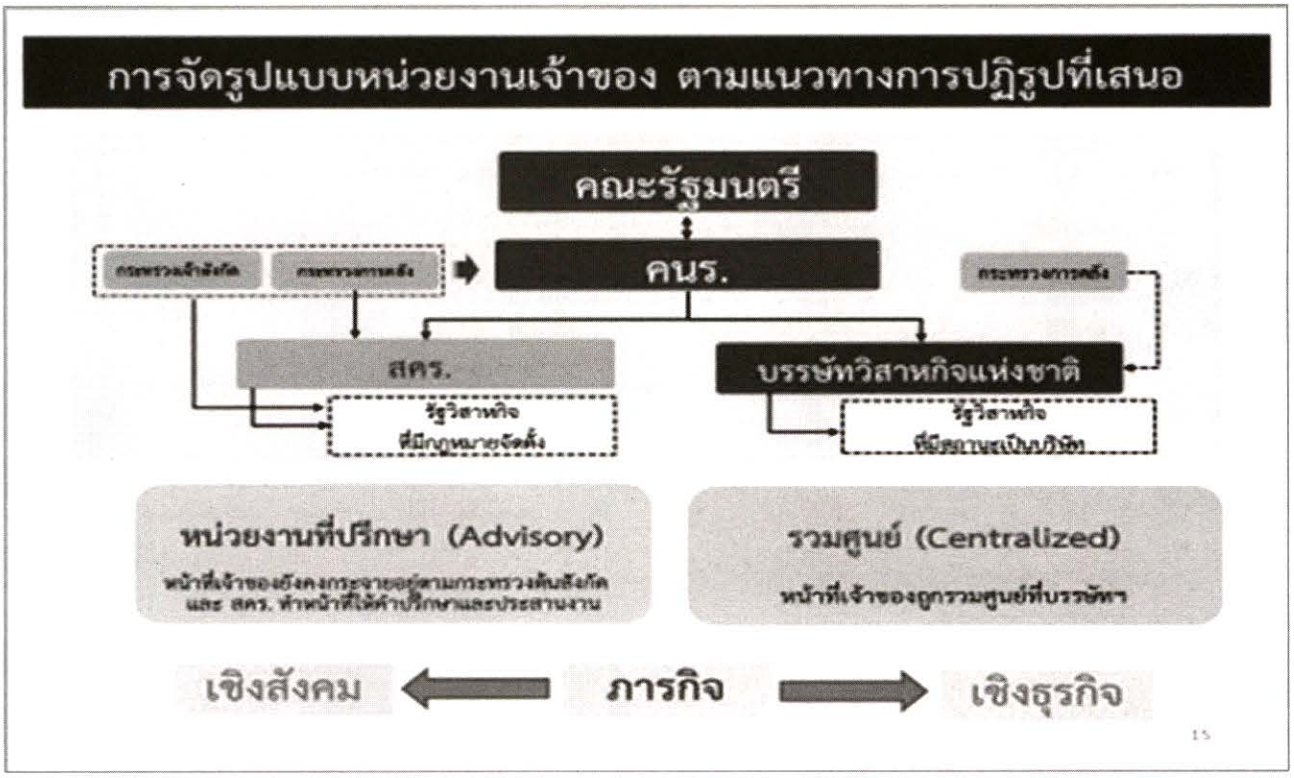

(๑) จัดตั้งหน่วยงานทำหน้าที่เจ้าของ (owner) สำหรับรัฐวิสาหกิจที่ประกอบการเชิงธุรกิจ (ถูกจัดตั้ง โดยกฎหมายเอกชน มีสถานะในรูปบริษัท) ทั้งนี้ หน่วยงานเจ้าของที่จะตั้งขึ้นมาควรมีสถานะและรูปแบบองค์กร ดังนี้

(๑.๑) เป็นหน่วยงานภายใต้กำกับของฝ่ายบริหาร – มีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

(๑.๒) มีความเชื่อมโยงกับกระทรวงการคลัง เพื่อให้การบริหารทรัพย์สินและหนี้สิน (assets and liabilities) ของประเทศในภาพรวมมีเอกภาพ

(๑.๓) ต้องมีความคล่องตัวกว่ารูปแบบในระบบราชการ เพื่อสามารถสรรหาพนักงานที่มีทักษะและความสามารถตรงกับภารกิจ รวมทั้งเพื่อให้การบริหารมีประสิทธิภาพ

(๑.๔) ลดโอกาสการแทรกแซงของการเมือง ในขณะเดียวกัน ต้องมีความโปร่งใส มีกลไกการสร้างความรับผิดชอบที่ดี อาทิ การรายงานต่อรัฐสภาและเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ

(๑.๕) ควรมีกฎหมายเฉพาะในการจัดตั้งหน่วยงาน

ประเทศส่วนใหญ่ปรับรูปแบบหน่วยงานเจ้าของไปในทิศทางรวมศูนย์ (centralized)

ประเทศ	ชื่อหน่วยงาน
อินโดนีเซีย	Ministry of State Enterprises
ฟินแลนด์	Ownership Steering Department
ฝรั่งเศส	Agence des Participations de l'Etat
นอร์เวย์	Ownership Department
โปแลนด์	Department of Ownership Supervision
แอฟริกาใต้	Department of Public Enterprise
สหราชอาณาจักร	Shareholder Executive
ชิลี	Sistema de Empresas
จีน	State-Owned Assets Supervision and Administration Commission (SASAC)

ประเทศ	ชื่อหน่วยงาน
ภูฏาน	Druk Holding and Investments
ซังกาปี	State Holding Company
มาเลเซีย	Khazanah Nasional
โมซัมบิก	Institute for the Management of State Holdings
เปรู	Fonco Nacional de Financiamiento de la Actividad Empresarial del Estado
สิงคโปร์	Temasek Holdings
เวียดนาม	State Capital Investment Corporation

ที่มา Corporate Governance of State-owned Enterprises A Toolkit, ธันวาคม 2557

(๒) องค์กรเจ้าของสำหรับรัฐวิสาหกิจที่มีลักษณะการประกอบการเชิงสังคมและไม่มีการประกอบการเชิงธุรกิจ (รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งโดย กม. เฉพาะ หรือ จัดตั้งโดยมติ ครม.) ซึ่งงานในส่วนนี้สามารถมอบหมายให้ **"สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ"** (สคร.)

<u>ด้านที่ ๔</u> การกำกับดูแลด้วยกลไกตลาด ที่มีความเท่าเทียม (competitive neutrality) ไม่บิดเบือน มีพลวัตต่อเนื่อง เพื่อสนับสนุนให้รัฐวิสาหกิจมีการพัฒนาการดำเนินงานและการให้บริการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะช่วยให้การจัดสรรทรัพยากรในระบบเศรษฐกิจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๑.๔ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

ประมาณ ๒ ปี คือ ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๒

๒.๑.๕ ตัวชี้วัด

๑) พระราชบัญญัติการพัฒนาการกำกับดูแลและบริหารรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. .....

๒) มีการจัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่เจ้าของ (บรรษัทวิสาหกิจแห่งชาติ) เพื่อดูแลรัฐวิสาหกิจกลุ่มที่ที่มีภารกิจเชิงธุรกิจ และมีการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานของหน่วยงานนี้อย่างเพียงพอ

๒.๑.๖ วงเงินและแหล่งเงิน

งบประมาณในการจัดตั้งองค์กรใหม่ประมาณ ๑-๒ พันล้านบาท แหล่งเงินจากงบประมาณแผ่นดิน

๒.๑.๗ ข้อเสนอและความเกี่ยวข้องกับคณะกรรมการอื่น

คณะกรรมการนโยบายรัฐวิสากิจ (คนร.) ได้ศึกษาและจัดทำแนวทางปฏิรูปรัฐวิสาหกิจ โดยมีการจัดทำร่างพระราชบัญญัติการพัฒนาการกำกับดูแลและบริหารรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ..... ซึ่งจะช่วยวางรากฐานการกำกับดูแลที่ดี ทั้งมิติการแต่งตั้งกรรมการ การเปิดเผยข้อมูล และการส่งผ่านนโยบายที่ชัดเจน ซึ่งจะช่วยลดโอกาสที่รัฐวิสาหกิจจะถูกใช้ทำนโยบายประชานิยมที่ไม่รับผิดชอบเหมือนอย่างที่ผ่านมา รวมทั้ง จะมีการจัดตั้งหน่วยงานเจ้าของแทนประชาชน ดูแลบริหารสินทรัพย์ให้เพิ่มมูลค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งถ้าสำเร็จจะเป็น platform การปฏิรูปเศรษฐกิจที่สำคัญที่สุดอันหนึ่งของประเทศในระยะข้างหน้า

๒.๑.๘ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓.๒ : การปฏิรูปหน่วยงานบริหารสินทรัพย์ของภาครัฐ (รัฐวิสาหกิจ)

	ระยะเวลา (ปี พ.ศ./ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน	
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4				
1) ผลักดันให้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการพัฒนาการกำกับดูแลและบริหารรัฐวิสาหกิจ พ.ศ.																					คนร. สคร. กระทรวงการคลัง			พระราชบัญญัติการพัฒนาการกำกับดูแลและบริหารรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. .....ประกาศใช้
2) มีการจัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่เจ้าของ (บรรษัทวิสาหกิจแห่งชาติ) เพื่อดูแลรัฐวิสาหกิจกลุ่มที่ที่มีภารกิจเชิงธุรกิจ และมีการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานของหน่วยงานนี้อย่างเพียงพอ																					คนร. สคร. กระทรวงการคลัง	1-2 พันล้าน	งบประมาณประจำปี	มีการจัดตั้ง บรรษัทวิสาหกิจแห่งชาติเกิดขึ้น และมีโครงสร้างการบริหารงานที่คล่องตัว รวมทั้งมีงบประมาณที่เพียงพอ

* วงเงินงบประมาณนี้เป็นตัวเลขข้อเสนอเบื้องต้นเสนอโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาต่อไป

๒.๑.๘ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

(ระบุสาระสำคัญของกฎหมายที่เพียงพอต่อการจัดทำร่างกฎหมายต่อไป รวมทั้งระบุมาตรการทางการบริหารอื่นเพื่อสนับสนุนการดำเนินการให้บรรลุผล)

ส่วนที่ ๒

เรื่องและประเด็นปฏิรูป

หัวข้อที่ ๓: การปฏิรูปสถาบันทางเศรษฐกิจ
หัวข้อย่อย ๓.๓: การปฏิรูปสถาบันด้านการส่งเสริมผลิตภาพ การมาตรฐาน และนวัตกรรม

๒.๑ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๓.๓: การปฏิรูปสถาบันด้านการส่งเสริมผลิตภาพ (Productivity) การมาตรฐาน (Standardization) และนวัตกรรม (Innovation)

๒.๑.๑ สภาพปัญหา

ความสามารถในการแข่งขันของประเทศเป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาประเทศของทุกประเทศทั่วโลก ความสามารถในการแข่งขันของประเทศจะเกิดขึ้นได้ต้องขึ้นอยู่ความสามารถของภาคการผลิตและบริการของประเทศ ที่จะต้องสามารถผลิตและขายได้ โดยเฉพาะสามารถขายได้ในตลาดต่างประเทศอย่างเหนือกว่าประเทศคู่แข่ง ซึ่งในการแข่งขันด้านการค้านั้น หัวใจหลักอยู่ปัจจัย 3 ประการ คือ “คุณภาพ (Quality)” “ต้นทุน (Cost)” และ “การส่งมอบสินค้า (Delivery)” โดยในเรื่องคุณภาพนั้น จำเป็นต้องมีโครงสร้างพื้นฐานด้านคุณภาพที่เอื้ออันประกอบด้วย มาตรวิทยา (Metrology) การกำหนดมาตรฐาน (Standard) การทดสอบ (Testing) การบริหารคุณภาพ (Quality Management) หรือที่เรียกว่า MSTQ หรือ “การมาตรฐาน”

สำหรับปัจจัยด้านต้นทุน และการส่งมอบสินค้านั้น หมายถึง “การมีประสิทธิภาพ (Efficiency)” ซึ่งจะนำไปสู่ “การเพิ่มผลผลิต” หรือ “ผลิตภาพ (Productivity)”และส่งผลต่อการยกระดับความสามารถในการแข่งขัน อย่างไรก็ตาม นอกจาก “ประสิทธิภาพ” แล้ว ยังมีปัจจัยที่สำคัญต่อการเพิ่มผลิตภาพอีกปัจจัยหนึ่ง คือ การสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Creation) ซึ่งสิ่งที่จะช่วยทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มได้ที่สำคัญคือ นวัตกรรม (Innovation) นวัตกรรมจึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ จึงอาจกล่าวได้ว่า **ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ที่จะต้องเกิดจากการยกระดับผลิตภาพของประเทศ เป็นเสมือนเป้าหมาย (ends) ของการพัฒนา ส่วนการมาตรฐานและนวัตกรรมเปรียบเสมือนเป็นวิธีการ (means) หรือเครื่องมือที่จะนำไปสู่การยกระดับผลิตภาพของประเทศ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการทั้งระบบ ครอบคลุมทั้ง การมาตรฐาน การพัฒนาผลิตภาพ และการพัฒนาระบบนวัตกรรมให้มีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน สถานการณ์และสภาพปัญหาด้านการมาตรฐาน ผลิตภาพ และนวัตกรรมของประเทศไทยในปัจจุบันมีดังนี้**

๑. ***สถานการณ์ด้านการมาตรฐาน*** ประเทศที่มีการจัดโครงสร้างด้านการมาตรฐาน (Quality Infrastructure) ได้อย่างเหมาะสมจะสามารถนำกิจกรรมด้านการมาตรฐานไปใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจ เพิ่มผลิตภาพและเพิ่มมูลค่า คุ้มครองผู้บริโภค สุขอนามัยและสิ่งแวดล้อม สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค หรือผู้ซื้อสินค้าและบริการ รวมทั้งช่วยลดความขัดแย้งและลดความซ้ำซ้อน ลดต้นทุนการผลิต และยังอำนวยความสะดวกทางการค้าอีกด้วยนอกจากนี้ ในปัจจุบันการมาตรฐานยังมีบทบาทสำคัญต่อการค้าระหว่างประเทศ โดยหลายประเทศใช้ประเด็นเรื่องมาตรฐานเป็นเครื่องมือในการกีดกันทางการค้า ซึ่งหากประเทศใดไม่มีการดูแลในการบริหารจัดการระบบการมาตรฐานของประเทศก็อาจส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลกได้

ประเทศไทยมีการดำเนินงานในด้านการมาตรฐานมาเป็นเวลานาน โดยหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชนหรือหน่วยงานวิชาชีพ ทั้งที่มีและไม่มีกฎหมายรองรับการดำเนินงาน แต่ละหน่วยงานมีการดำเนินงานแบบต่างคนต่างทำ ขาดการประสานงานอย่างเป็นระบบ การทำงานมีความซ้ำซ้อน ไม่มียุทธศาสตร์และ

นโยบายด้านการมาตรฐานระดับชาติที่ชัดเจน อีกทั้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับงานด้านการมาตรฐานของประเทศยังที่อยู่อย่างกระจัดกระจาย ไม่มีการจัดเก็บหรือเชื่อมโยงบูรณาการกันอย่างเป็นระบบ สถานการณ์ดังกล่าวจึงทำให้ประเทศไทยไม่สามารถใช้ประโยชน์จากระบบการมาตรฐานที่มีอยู่ เพื่อการพัฒนาประเทศด้านต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ภารกิจด้านการมาตรฐานของโลกยังมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วเกินกว่าที่หน่วยงานที่รับผิดชอบงานในด้านการมาตรฐานของประเทศไทยจะสามารถรับมือหรือปรับตัวได้ทันกาล ระบบ "การมาตรฐาน" ของประเทศไทยจึงอ่อนแอ ไม่มีพลังในการใช้โอกาสของมาตรฐานให้เป็นประโยชน์ต่อการยกระดับผลิตภาพและส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการและของประเทศได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งเห็นได้จากผลการศึกษาจัดอันดับการพัฒนาด้านการมาตรฐานหรือโครงสร้างพื้นฐานด้านคุณภาพของประเทศต่างๆ จำนวน ๕๓ ประเทศทั่วโลกที่สถาบัน PTB (the Physikalisch-Technische Bundesanstalt หรือ The National Metrology Institute of Germany) ประเทศเยอรมันจัดทำ เมื่อปี ๒๕๕๔ ประเทศไทยมีการพัฒนาอยู่ในอันดับที่ ๔๑ เป็นรองประเทศมาเลเซีย (อันดับที่ ๓๖) และสิงคโปร์ (อันดับที่ ๓๘) ซึ่งอยู่ในภูมิภาคเดียวกัน สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยกำลังสูญเสียโอกาสในการแข่งขันทางการค้าระหว่างประเทศ ทั้งๆ ที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกองค์การระหว่างประเทศในด้านที่เกี่ยวข้องกับการมาตรฐานต่างๆ มากกว่า ๑๐ แห่ง เช่น ISO IEC เป็นต้น การพัฒนาที่เห็นได้ชัดมีเพียงในกลุ่มผู้ประกอบการเอกชนรายใหญ่ ซึ่งมีศักยภาพในการพัฒนาและใช้ประโยชน์จาก "การมาตรฐาน" เพื่อการยกระดับคุณภาพสินค้าและบริการ ซึ่งช่วยเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันทางการค้าในระดับระหว่างประเทศได้อย่างเต็มที่ แต่สำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) ซึ่งเป็นผู้ประกอบการส่วนใหญ่ของประเทศยังไม่สามารถใช้ประโยชน์จากการมาตรฐานได้ ประกอบกับปัจจุบันเรื่องมาตรฐานมีความครอบคลุมหลากหลายสาขามากขึ้น ไม่ได้จำกัดเพียงเฉพาะมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเท่านั้น ยังมีมาตรฐานอีกหลายด้าน เช่น ด้านเกษตร บริการ การค้า วิชาชีพ แรงงาน การบิน การสื่อสารโทรคมนาคม การท่องเที่ยว การพลังงาน การศึกษา การป่าไม้ นิติเวช การจัดซื้อจัดจ้าง ตลอดจนมาตรฐานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม และการป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ เป็นต้น ดังนั้น จึงถึงเวลาแล้วที่ประเทศไทยจะต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาระบบการมาตรฐานอย่างจริงจัง ต้องมีการทบทวนระบบ "การมาตรฐาน" ทั้งระบบของประเทศ และต้องมีหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่เป็นแกนกลางในลักษณะที่เป็น Single Agency มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดทิศทางและขับเคลื่อนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการมาตรฐานของประเทศ ที่ครอบคลุมด้านการกำหนดมาตรฐาน การตรวจสอบและรับรอง และมาตรวิทยาในทุกภาคส่วน ซึ่งต้องมีการบูรณาการการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องร่วมกันอย่างเป็นระบบครบวงจร โดยผ่านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือหรือแพลทฟอร์ม (Platform) การทำงานที่เข้มแข็ง อีกทั้งเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ติดตามและประเมินผลการขับเคลื่อนการมาตรฐานของประเทศทั้งระบบโดยรวม

๒. ***สถานการณ์ด้านผลิตภาพ (Productivity)*** ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาศักยภาพการแข่งขันนั้น โดยต้องเกิดจากผลิตภาพของภาคส่วนต่างๆ ในประเทศ ไม่เฉพาะภาคการผลิตและการบริการเท่านั้น แต่ยังต้องครอบคลุมถึงผลิตภาพของภาครัฐ และภาคประชาชนด้วย ซึ่งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทุกฉบับ นับตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๒๕-๒๕๒๙) เป็นต้นมา ก็ได้ให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลิตภาพ และมีการกำหนดเป้าหมายและแนวทางการเพิ่มผลิตภาพตลอดมา โดยในระยะเริ่มต้นยังจำกัดขอบเขตอยู่ในภาคการเกษตร โดยได้กำหนดเป้าหมายเพิ่มผลิตภาพภาคเกษตรในอัตราร้อยละ ๔.๕ ต่อปี และต่อมาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๕– ๒๕๔๙) ได้ให้ความสำคัญอย่างชัดเจนกับ "ผลิตภาพ" โดยได้กำหนดเป็นประเด็นการพัฒนาหลักของประเทศ รวมทั้งกำหนดเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญภายใต้ยุทธศาสตร์การเพิ่มสมรรถนะและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และกำหนดเป้าหมายการเพิ่มผลิตภาพการผลิตรวมของภาคเกษตรเฉลี่ยประมาณร้อยละ ๐.๕ ต่อปี ผลิตภาพการผลิตรวมของภาคอุตสาหกรรมเฉลี่ยร้อยละ ๒.๕ ต่อปี และผลิตภาพแรงงานเฉลี่ยร้อยละ ๓.๐ ต่อปี

อย่างไรก็ดี ในช่วงแผนพัฒนาฯฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๕– ๒๕๔๙) ผลิตภาพการผลิตโดยรวมของภาคอุตสาหกรรมเติบโตอยู่ในระดับต่ำเพียงร้อยละ ๑.๔ ต่อปีเท่านั้น

สำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับปัจจุบัน คือ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐–๒๕๖๔) ยังคงกำหนดให้การเพิ่มผลิตภาพของประเทศเป็นเป้าหมายสำคัญ โดยระบุภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน โดยมีเป้าหมายตัวชี้วัดด้านผลิตภาพ ประกอบด้วย ผลิตภาพการผลิตของปัจจัยการผลิต (Total Factor Productivity: TFP) ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒.๕ ต่อปี และผลิตภาพการผลิตของปัจจัยแรงงาน (Labour Productivity) ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒.๕ ต่อปี

แม้ว่าในทุกแผนพัฒนาฯ ที่ผ่านมา จะให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลิตภาพ มีการกำหนดเป้าหมายด้านผลิตภาพไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งมีแนวทางการพัฒนาเพื่อยกระดับผลิตภาพของภาคการผลิตและบริการของประเทศ อย่างไรก็ตาม การเพิ่มผลิตภาพยังคงเป็นคอขวดสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจไทย ซึ่งเห็นได้จากผลิตภาพการผลิตของปัจจัยการผลิต หรือ TFP ในภาพรวมของประเทศ และรายสาขา ที่ผ่านมายังคงอยู่ในระดับต่ำมาโดยตลอดดังปรากฏตามตารางด้านล่าง

สถานะของผลิตภาพการผลิตของปัจจัยการผลิต (Total Factor Productivity) โดยรวมและรายสาขาของไทย

ปี	ค่าเฉลี่ย Total Factor Productivity (TFP) โดยรวมของประเทศ	ค่าเฉลี่ย TFP ภาคเกษตร	ค่าเฉลี่ย TFP ภาคอุตสาหกรรม	ค่าเฉลี่ย TFP ภาคบริการ
๒๕๒๕–๒๕๒๙	-๐.๑๐	๑.๑๘	-๐.๑๕	–๐.๘๖
๒๕๓๐–๒๕๓๔	๒.๓๘	๑.๓๖	๑.๓๕	๑.๖๑
๒๕๓๕–๒๕๓๙	-๐.๐๓	-๓.๓๗	๐.๔๔	-๑.๖๘
๒๕๔๐–๒๕๔๔	-๑.๗๔	-๑.๒๙	๐.๕๐	-๓.๗๗
๒๕๔๕–๒๕๔๙	๓.๓๒	-๐.๕๑	๔.๔๒	๒.๕๐
๒๕๕๐ –๒๕๕๔	๐.๒๘	-๑.๙๕	๐.๕๕	๐.๔๔
๒๕๕๕–๒๕๕๘	๑.๗๓	-๐.๓๔	-๐.๐๕	๒.๗๐

ที่มา : สำนักบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นได้ว่า การดำเนินการเพื่อยกระดับผลิตภาพของประเทศที่ผ่านมายังไม่สามารถสนับสนุนการขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างมีประสิทธิผล อีกทั้งยังสะท้อนว่าการเพิ่มผลิตภาพจะเป็นอุปสรรคสำคัญในการดำเนินการเพื่อไปสู่เป้าหมายการเพิ่มผลิตภาพที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาฯ และเป็นอุปสรรคต่อก้าวข้ามไปสู่การเป็นประเทศที่มีรายได้สูง ตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี ซึ่งปัญหาสำคัญในการขับเคลื่อนผลิตภาพของประเทศ คือ **การขาดการบูรณาการในการขับเคลื่อนการเพิ่มผลิตภาพของประเทศ ที่ยังไม่เป็นระบบครบวงจร**

ในการพัฒนาผลิตภาพของประเทศนั้น จำเป็นต้องมีพัฒนาทั้งด้านประสิทธิภาพ (Efficiency) และการสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Creation) ซึ่งจะต้องพัฒนาทั้งด้านคุณภาพปัจจัยการผลิต กระบวนการผลิต การพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรม การออกแบบและความคิดสร้างสรรค์ และการพัฒนาทักษะฝีมือ โดยต้องมีการบูรณาการการดำเนินการของหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนให้สอดรับกันและเป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีเอกภาพ ซึ่งในปัจจุบันมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากมายที่ดำเนินการเพื่อสนับสนุนการเพิ่มผลิตภาพในระดับอุตสาหกรรม และสาขาการผลิตต่างๆ ที่สำคัญ ได้แก่

๑) กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่หลักในการเสนอแนะนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศในระดับมหภาค พื้นที่เฉพาะเศรษฐกิจอุตสาหกรรม รวมทั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ และอุตสาหกรรมรายสาขา โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่เป็นกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคต รวมทั้งการขับเคลื่อน ติดตามและประเมินผลนโยบาย ซึ่งกระทรวงอุตสาหกรรมได้เห็นความสำคัญของการเพิ่มผลิตภาพ จึงได้มีการจัดทำแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพการผลิตของภาคอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔ ขึ้น เพื่อต่อยอดการพัฒนาผลิตภาพของภาคอุตสาหกรรมไทยไปสู่ยุคอุตสาหกรรม ๔.๐ (Industry 4.0) และสอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ โดยมุ่งเน้นการดำเนินการใน ๓ ส่วน คือ การเพิ่มผลิตภาพสถานประกอบการ โดยมุ่งเน้นการนำเทคโนโลยีดิจิทัล นวัตกรรม และระบบการบริหารจัดการสมัยใหม่ มาใช้ในการผลิต พร้อมทั้งสนับสนุนการปรับเปลี่ยนเครื่องจักรและกระบวนการผลิตเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ซึ่งถือเป็นการปรับกระบวนการผลิตสู่อุตสาหกรรม ๔.๐ การเพิ่มผลิตภาพแรงงานหรือบุคลากรของภาคอุตสาหกรรม รวมทั้งการเพิ่มผลิตภาพด้วยการพัฒนาปัจจัยแวดล้อม (Enabling Factor) ที่เอื้ออำนวยให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมที่มีคุณภาพ และสอดคล้องกับทิศทางการเปลี่ยนแปลงทั้งในปัจจุบันและอนาคต

๒) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร และแผนปรับโครงสร้างการเกษตร ที่มุ่งเน้นเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคเกษตรมาโดยตลอด โดยในแผนพัฒนาการเกษตร ฉบับปัจจุบันได้จัดทำเพื่อรองรับการขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ซึ่งได้กำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อเพิ่มผลผลิตไว้ในยุทธศาสตร์ที่ ๒ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดโซ่อุปทาน เพื่อลดต้นทุนการผลิตและสร้างโอกาสในการแข่งขันของสินค้าเกษตร และกระทรวงเกษตรฯ ได้มีการดำเนินโครงการต่างๆ มากมาย เพื่อเพิ่มผลิตภาพและประสิทธิภาพการผลิตของสาขาการเกษตรต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโครงการด้านการลดต้นทุน การพัฒนากระบวนการผลิตและเก็บเกี่ยว การพัฒนาศักยภาพเกษตรกร เป็นต้น

๓) สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ ซึ่งจัดตั้งมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๗ และเปิดดำเนินการอย่างเป็นทางการ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๘ โดยปัจจุบันมีสถานะเป็นสถาบันเครือข่าย ภายใต้กำกับของกระทรวงอุตสาหกรรม ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานปฏิบัติที่ให้บริการด้านการพัฒนาการจัดการและการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้วยการฝึกอบรม ให้คำปรึกษาแนะนำ และให้ข้อมูลข่าวสารด้านการเพิ่มผลิตภาพ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถทางการแข่งขันของภาคอุตสาหกรรมไทย

๔) กระทรวงแรงงานเป็นหน่วยงานสำคัญอีกหน่วยงานหนึ่งที่มีบทบาทในการสนับสนุนการยกระดับผลิตภาพแรงงาน ผ่านโครงการพัฒนาฝีมือแรงงานต่างๆ แต่ไม่ได้มีการกำหนดเป็นแผนหรือแนวทางเฉพาะสำหรับการเพิ่มผลิตภาพแรงงาน

จะเห็นได้ว่า หน่วยงานต่างๆ เหล่านี้ มีการจัดทำแผนที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มผลิตภาพ และมีการขับเคลื่อนแผนผ่านโครงการต่างๆ มากมาย แต่การดำเนินการยังมีลักษณะแยกกันทำ ตามขอบเขตเฉพาะด้านที่อยู่ภายใต้บทบาทภารกิจของแต่ละหน่วยงานเท่านั้น โดยขาดการเชื่อมโยง ต่อยอด หรือสอดประสานกัน ส่งผลให้งบประมาณที่รัฐบาลลงทุนในโครงการยกระดับการเพิ่มผลิตภาพต่างๆ ไม่สามารถสร้างผลลัพธ์ (Outcome) และผลกระทบ (Impact) ที่ช่วยยกระดับผลิตภาพแรงงาน และผลิตภาพโดยรวมของประเทศตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ได้ รวมทั้งยังไม่มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินการด้านการเพิ่มผลิตภาพโดยรวมของประเทศ และรายสาขาอย่างจริงจัง เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาในระยะต่อไป

๓. ***ด้านนวัตกรรม*** นวัตกรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างผลิตภาพ อันจะนำไปสู่การยกระดับความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการ รวมทั้งภาคส่วนอื่นๆ เช่น ภาคราชการ ภาคประชาชน จากคำนิยามของสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ นวัตกรรม หมายถึง “สิ่งใหม่ที่เกิดจากการใช้ความรู้และความคิดสร้างสรรค์ที่มีประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคม” นวัตกรรมต้องมีความใหม่ มีการนำไปใช้ประโยชน์เชิง

พาณิชย์ และการใช้องค์ความรู้และความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ได้ให้ความสำคัญกับการสร้างนวัตกรรม โดยกำหนดเป้าหมายด้านการวิจัยและพัฒนาไว้ ที่สำคัญได้แก่ สัดส่วนค่าใช้จ่ายการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๑.๕ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ สัดส่วนการลงทุนวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชนต่อภาครัฐ เพิ่มเป็น ๗๐ : ๓๐ สัดส่วนการลงทุนวิจัยและพัฒนาในอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์และเป้าหมายของประเทศ : งานวิจัยพื้นฐานเพื่อสร้าง/สะสมองค์ความรู้ : ระบบโครงสร้างพื้นฐาน บุคลากร และระบบมาตรฐาน เพิ่มเป็น ๕๕ : ๒๕ : ๒๐ โดยในปัจจุบันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมนวัตกรรม และการวิจัยมีมากมาย เช่น กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นต้น รวมทั้งมีกองทุนสนับสนุนการวิจัยและระบบนวัตกรรมของประเทศ เช่น กองทุนสนับสนุนการวิจัย เป็นต้น ซึ่งหน่วยงานเหล่านี้ต่างมีภารกิจเพื่อส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม และการสร้างปัจจัยแวดล้อมเพื่อเอื้อต่อการสร้างนวัตกรรม (ecosystem) โดยบางหน่วยงานรับผิดชอบทั้ง ๒ ภารกิจ เช่น สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ ทำให้ในบางครั้งเกิดปัญหาความลักลั่นในการขับเคลื่อนการพัฒนานวัตกรรมและการวิจัยของประเทศ เช่น เป็นหน่วยงานให้ทุนสสนับการวิจัยและพัฒนา และเป็นผู้ทำวิจัยด้วย ก็อาจเกิดการจัดสรรทุนให้กับหน่วยงานของตนเป็นหลัก นอกจากนี้ยังเกิดปัญหาการทำงานแบบแยกส่วนต่างคนต่างทำ รวมทั้งปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในภาพรวมของการกำหนดเป้าหมายและทิศทางที่ชัดเจนและเป็นระบบครบวงจร โดยเมื่อพิจารณาในเรื่องนวัตกรรม ส่วนใหญ่พิจารณาที่การวิจัยและพัฒนา ซึ่งเป็นพื้นฐานสำหรับการสร้างนวัตกรรม แต่ยังไม่เพียงพอในการยกระดับศักยภาพทางเทคโนโลยีและความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยปัจจุบันมีการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาของประเทศอยู่ในระดับประมาณร้อยละ ๐.๔๗ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่านั้น ซึ่งยังห่างจากเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ที่ตั้งไว้ร้อยละ ๑.๕ อย่างมาก ดังนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนการพัฒนาศักยภาพด้านนวัตกรรมและการวิจัยและพัฒนา ให้สามารถบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนด จึงจำเป็นต้องมีหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่วางแผนและขับเคลื่อนการพัฒนาด้านการส่งเสริมนวัตกรรมที่มีความเป็นกลาง และมีความคล่องตัวในการขับเคลื่อนนวัตกรรมของประเทศอย่างมีบูรณาการ

จากสถานการณ์และสภาพปัญหาทางด้านการมาตรฐานการเพิ่มผลิตภาพ และนวัตกรรมของประเทศดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าปัญหาหลัก คือ การขาดหน่วยงานกลางในการบูรณาการทั้งระบบ ทำให้การขับเคลื่อนการพัฒนาไม่นำไปสู่เป้าหมายการพัฒนาในภาพรวมของประเทศได้อย่างแท้จริง ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่เป็นแกนกลางในการกำหนดแนวทางการพัฒนา ทั้งด้านผลิตภาพ การมาตรฐานและนวัตกรรม ทั้งในระดับภาพรวมของประเทศ และระดับรายสาขา ครอบคลุมทั้งภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการ ภาคแรงงาน ภาคราชการ ซึ่งต้องมีการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันอย่างเป็นระบบครบวงจร รวมทั้งเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ติดตามและประเมินผลการขับเคลื่อนการเพิ่มผลิตภาพ การมาตรฐาน และนวัตกรรมของประเทศ เพื่อให้รัฐบาลใช้ประโยชน์ในการกำหนดแนวทางและจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสม และจะเป็นกลไกสำคัญในการช่วยเสริมสร้างการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการ รวมทั้งของประเทศโดยรวมในท้ายที่สุด

๒.๑.๒ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) ภายในปี ๒๕๖๒ จะต้องมีหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่วางแผน และขับเคลื่อนการพัฒนาผลิตภาพและการมาตรฐานของประเทศในภาพรวม และรายสาขาอย่างมีบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

๒) ภายในปี ๒๕๖๓ จะต้องมีแผนแม่บทการส่งเสริมผลิตภาพและการมาตรฐานแห่งชาติ ที่มีการกำหนดทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจน และครอบคลุมแนวทางการพัฒนาการเพิ่มผลิตภาพและการมาตรฐานในทุกภาคส่วนของเศรษฐกิจไทย และสามารถใช้เป็นเครื่องมือหนึ่งในการรองรับการขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ และ

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เพื่อไปสู่การเป็นประเทศไทย ๔.๐ ได้ รวมทั้งจะต้องมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการขับเคลื่อนแผนแม่บทนี้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

๓) ภายในปี ๒๕๖๔ ต้องมีการบูรณาการหน่วยงานด้านการส่งเสริมผลิตภาพ การมาตรฐาน และนวัตกรรรม เป็นหน่วยงานเดียวกันที่มีเอกภาพในลักษณะ Single Agency เพื่อทำหน้าที่ในการบูรณาการระดับนโยบาย การขับเคลื่อนนโยบาย และการติดตามประเมินผลนโยบายและยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมผลิตภาพ การมาตรฐาน และนวัตกรรมทั้งระบบของประเทศ เพื่อจะนำไปสู่การยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการของประเทศ

๔) ภายในปี ๒๕๖๕ สถานการณ์ด้านผลิตภาพ ระบบการมาตรฐาน และนวัตกรรมของประเทศไทยมีระดับดีขึ้น และเป็นที่ยอมรับในระดับภูมิภาค

๒.๑.๓ แนวทางการปฏิรูป

เพื่อให้สามารถยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยมีการบูรณาการการทำงานด้านการเพิ่มผลิตภาพ การมาตรฐาน และนวัตกรรมของประเทศให้เป็นระบบครบวงจร จึงมีข้อเสนอแนวทางให้มีการจัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการกำหนดนโยบาย แผนแม่บท และแนวทางการบริหารจัดการด้านการส่งเสริมผลิตภาพ การมาตรฐาน และนวัตกรรมของประเทศ ขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งติดตามสถานการณ์ และประเมินผลการดำเนินนโยบายและโครงการต่างๆ ด้านการเพิ่มผลิตภาพ การมาตรฐาน และนวัตกรรมของประเทศทั้งในระดับภาพรวมของประเทศ และระดับรายสาขาภาคการผลิตและบริการ โดยเป็นหน่วยงานที่มีความเป็นกลาง และไม่อยู่ภายใต้สังกัดกระทรวงใดกระทรวงหนึ่ง โดยดำเนินการดังนี้

<u>ในระยะแรก</u> ควรจัดตั้ง “สำนักงานคณะกรรมการบริหารการส่งเสริมผลิตภาพ การมาตรฐาน และนวัตกรรมแห่งชาติ” เป็นหน่วยงานที่มีความเป็นกลาง มีความเป็นอิสระ ไม่ขึ้นอยู่กับกระทรวงใด กระทรวงหนึ่ง มีลักษณะเป็น Single Agency เพื่อให้สามารถทำหน้าที่ในการบูรณาการและประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ในระยะแรกอาจพิจารณาย้ายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งปัจจุบันอยู่ภายใต้ส่วนราชการต่างๆ ที่มีความพร้อมมารวมอยู่ในสำนักงานฯ นี้ ได้แก่ (๑) สำนักงานคณะกรรมการการมาตรฐานแห่งชาติ (ปัจจุบันเป็นหน่วยงานภายใต้สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม) (๒) สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (ปัจจุบันเป็นสถาบันเครือข่าย ภายใต้สังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม) ในขณะเดียวกัน ควรส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน Accreditation Body (AB) เพื่อทำงานในบางประเด็นสำคัญด้านการมาตรฐาน ในลักษณะที่เป็นเครือข่ายแบบ platform หรือ network โดยเฉพาะระหว่างหน่วยงานในกระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมผลิตภาพและการมาตรฐาน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และทำความเข้าใจร่วมกันในระบบการทำงานที่จะเป็น Single Agency ด้านการส่งเสริมผลิตภาพ การมาตรฐาน และนวัตกรรมของประเทศ เพื่อที่จะมีความพร้อมในการมารวมอยู่ในหน่วยงานเดียวกัน คือ สำนักงานคณะกรรมการบริหารการส่งเสริมผลิตภาพ การมาตรฐาน และนวัตกรรมแห่งชาติต่อไปในอนาคต

<u>ระยะที่ ๒</u> เมื่อหน่วยที่ปฏิบัติภารกิจด้านการรับรอง (Accreditation Body: AB) ที่ปัจจุบันอยู่ในสังกัดหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ (กระทรวงสาธารณสุข) กรมวิทยาศาสตร์บริการ (กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี) มีความพร้อมในการรวมอยู่ภายใต้สำนักงานคณะกรรมการบริหารการส่งเสริมผลิตภาพ การมาตรฐาน และนวัตกรรมแห่งชาติแล้ว ก็ควรดำเนินการย้ายมารวมอยู่ภายใต้สำนักงานฯ นี้ ทั้งนี้ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของสำนักงานฯ ให้มีความคล่องตัวและมีความเชี่ยวชาญในด้านการมาตรฐานและการเพิ่มผลผลิตในหลากหลายสาขา และในช่วงระยะที่ 2 นี้ควรเริ่มให้มีการศึกษาและหารือในรายละเอียดกับหน่วยงานที่มีภารกิจด้านนวัตกรรม เพื่อกำหนดภารกิจที่ควรโอนย้ายมาอยู่ภายใต้สำนักงานฯ ดังกล่าว โดยให้ความสำคัญกับความพร้อมและความเข้าใจร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ระยะที่ ๓ เมื่อหน่วยที่มีภารกิจด้านการส่งเสริมนวัตกรรมของประเทศ เช่น สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ ฯลฯ มีความพร้อมที่จะถ่ายโอนภารกิจหรือหน่วยงานของตน มารวมอยู่กับสำนักงานคณะกรรมการบริหารการส่งเสริมผลิตภาพ การมาตรฐาน และนวัตกรรมแห่งชาติ ก็ควรดำเนินการตามขั้นตอนที่เหมาะสม

ในการจัดตั้ง"สำนักงานคณะกรรมการบริหารการส่งเสริมผลิตภาพ การมาตรฐาน และนวัตกรรมแห่งชาติ" นี้ ควรดำเนินการโดยการปรับปรุงจากพระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้เป็น "พระราชบัญญัติการบริหารการส่งเสริมผลิตภาพ การมาตรฐาน และนวัตกรรมแห่งชาติ พ.ศ....." โดยต้องปรับปรุงสาระสำคัญ คือ

(๑) ปรับ "คณะกรรมการการมาตรฐานแห่งชาติ (กมช.) ปรับเปลี่ยนเป็น "คณะกรรมการบริหารการส่งเสริมผลิตภาพ การมาตรฐาน และนวัตกรรมแห่งชาติ"

(๒) ปรับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ ให้ครอบคลุมภารกิจด้านการส่งเสริมผลิตภาพ การมาตรฐาน และนวัตกรรมของประเทศ

(๓) ปรับองค์ประกอบคณะกรรมการ โดยให้นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และมีกรรมการเป็นหัวหน้าส่วนราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมผลิตภาพ การมาตรฐาน และนวัตกรรม เป็นกรรมการ ซึ่งจะทำให้สถานะของสำนักงานฯ มีความชัดเจน มั่นคง และต่อเนื่อง และให้ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการบริหารการส่งเสริมผลิตภาพและการมาตรฐานแห่งชาติ ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการฯ ทั้งนี้เพื่อให้การขับเคลื่อนการส่งเสริมผลิตภาพ การมาตรฐาน และนวัตกรรมเป็นวาระแห่งชาติที่ทุกหน่วยงานและทุกภาคส่วนต้องให้ความสำคัญ และที่สำคัญที่สุดคือ **สำนักงานฯ นี้จะต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวคิดและหลักการในการทำงานจากหน่วยงานกำกับดูแล (Regulator) เป็นหน่วยงานชี้นำด้านนโยบาย (Policy Advisor) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมผลิตภาพและการมาตรฐานของประเทศ ตลอดจนสนับสนุนการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของภาคผลิตและบริการ (Competitiveness Facilitator)**

๒.๑.๔ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

ปี ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕

๒.๑.๕ ตัวชี้วัด

๑) พระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้รับการปรับแก้ไข โดยเปลี่ยนเป็น "พระราชบัญญัติการบริหารการส่งเสริมผลิตภาพ การมาตรฐาน และนวัตกรรมแห่งชาติ พ.ศ....."

๒) มีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการบริหารการส่งเสริมผลิตภาพ การมาตรฐาน และนวัตกรรมแห่งชาติ และมีการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานของหน่วยงานนี้อย่างต่อเนื่อง

๓) มีแผนแม่บทการบริหารการส่งเสริมผลิตภาพ การมาตรฐาน และนวัตกรรมแห่งชาติ ที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ และหน่วยงานทุกภาคส่วนให้การยอมรับและนำไปปฏิบัติ

๒.๑.๖ วงเงินและแหล่งเงิน

.....

๒.๑.๗ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓.๓ : : การปฏิรูปสถาบันด้านการส่งเสริมผลิตภาพ (Productivity) การมาตรฐาน (Standardization) และนวัตกรรม (Innovation)

กิจกรรมขับเคลื่อนแผนปฏิรูปฯ ไปสู่การปฏิบัติ	ระยะเวลา (ปี พ.ศ./ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
1) ปรับแก้พระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ให้เป็น "พระราชบัญญัติการบริหารการส่งเสริมผลิตภาพ การมาตรฐาน และนวัตกรรมแห่งชาติ พ.ศ...."																					อก./สำนักงาน ก.พ.ร. /สคก.				พ.ร.บ. การบริหารการส่งเสริมผลิตภาพ การมาตรฐาน และนวัตกรรมแห่งชาติ พ.ศ.... ประกาศใช้
2) จัดตั้งองค์กรใหม่ คือ "สำนักงานคณะกรรมการบริหารการส่งเสริมผลิตภาพ การมาตรฐาน และนวัตกรรมแห่งชาติ" โดยรวมสำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานฯ (จาก สมอ.) และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (จาก ก.อุตสาหกรรม) เข้ามาอยู่ในโครงสร้าง และหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ด้านการรับรองระบบงาน โดยร่วมกับสำนักงาน ก.พ.ร. และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อพิจารณาออกแบบรูปแบบองค์กรที่เหมาะสม 3)																					อก./สำนักงาน ก.พ.ร. /สคก.				มี "สำนักงานคณะกรรมการบริหารการส่งเสริมผลิตภาพ การมาตรฐาน และนวัตกรรมแห่งชาติ" เกิดขึ้น และมีโครงสร้างการบริหารงานที่คล่องตัว
3) ส่งเสริมให้มีกระบวนการทำงานแบบ																					อก. กษ. วท.				มีรูปแบบการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓.๓ : : การปฏิรูปสถาบันด้านการส่งเสริมผลิตภาพ (Productivity) การมาตรฐาน (Standardization) และนวัตกรรม (Innovation)

กิจกรรมขับเคลื่อนแผนปฏิรูปฯ ไปสู่การปฏิบัติ	ระยะเวลา (ปี พ.ศ./ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
Platform/Network เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานสำคัญด้านการเพิ่มผลิตภาพ การมาตรฐาน และนวัตกรรมของประเทศ โดยเฉพาะ อก. กษ. และ วท. รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันในแนวทางทำงานที่ต้องมีบูรณาการและวางรากฐานสำหรับการรวมส่วนงานด้านนวัตกรรม เข้ามาอยู่ในสำนักงานฯ ในระยะต่อไป (ซึ่งในปัจจุบันเริ่มมีการดำเนินการบางส่วน เช่น การจัดทำบัญชีนวัตกรรมของประเทศ การจัดทำมาตรฐานป่าไม้ยั่งยืน เป็นต้น)																									ทำงานแบบ platform ในประเด็นที่สำคัญในการเพิ่มผลิตภาพและการมาตรฐาน อย่างน้อย 5 platforms
4) โอนย้ายหน่วยงานเฉพาะที่มีทำหน้าที่ด้านการรับรองระบบงาน (Accreditation Body: AB) ที่ในปัจจุบันสังกัดอยู่ในหลายหน่วยงาน (มอกช. กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กรมวิทยาศาสตร์บริการ) มารวมอยู่ในสำนักงานคณะกรรมการบริหารการส่งเสริมผลิตภาพ การมาตรฐาน และนวัตกรรมแห่งชาติ																					อก./ สำนักงาน ก.พ.ร. /สคก.				สำนักงานคณะกรรมการบริหารการส่งเสริมผลิตภาพ การมาตรฐาน และนวัตกรรมแห่งชาติ มีบทบาทเป็น Single Agency ด้านการมาตรฐาน

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓.๓ : : การปฏิรูปสถาบันด้านการส่งเสริมผลิตภาพ (Productivity) การมาตรฐาน (Standardization) และนวัตกรรม (Innovation)

กิจกรรมขับเคลื่อนแผนปฏิรูปฯ ไปสู่การปฏิบัติ	ระยะเวลา (ปี พ.ศ./ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
																									อย่างครบถ้วน
5) โอนย้ายหน่วยงานด้านนวัตกรรม มารวมอยู่ในสำนักงานคณะกรรมการบริหารการส่งเสริมผลิตภาพ การมาตรฐานและนวัตกรรมแห่งชาติ																									สำนักงานคณะกรรมการบริหารการส่งเสริมผลิตภาพ การมาตรฐาน และนวัตกรรมแห่งชาติ มีบทบาทเป็น Single Agency อย่างเต็มรูปแบบ
6) พัฒนาระบบข้อมูลในลักษณะ Big Data เพื่อใช้ในการกำหนดนโยบายและแผนงานระดับชาติด้านการเพิ่มผลิตภาพและการมาตรฐานโดยให้สำนักงานคณะกรรมการบริหารการส่งเสริมผลิตภาพ การมาตรฐานและนวัตกรรมแห่งชาติเป็นเจ้าภาพหลักโดยร่วมทำงานกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง																					อก. กษ. วท.			สร้าง Big Data ที่จะสามารถนำไปสู่การวิเคราะห์และใช้ในการกำหนดนโยบายภาครัฐและการขับเคลื่อนนโยบายด้าน	1. ระบบ FIS (Foresight Intelligence System) 2. ระบบ PIS (Productivity Intelligence System) 3. ระบบ TCSI (Thailand Citizen Satisfaction Index) 4. ระบบข้อมูล

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓.๓ : : การปฏิรูปสถาบันด้านการส่งเสริมผลิตภาพ (Productivity) การมาตรฐาน (Standardization) และนวัตกรรม (Innovation)

กิจกรรมขับเคลื่อนแผนปฏิรูปฯ ไปสู่การปฏิบัติ	ระยะเวลา (ปี พ.ศ./ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
																								การเพิ่มผลผลิตและการมาตรฐานของประเทศและรายสาขา	มาตรฐานต่างประเทศในรายสาขาการผลิตและบริการที่สำคัญ 5. มีระบบที่สามารถ matching ความต้องการของผู้ประกอบการสาขาต่างๆ กับมาตรฐานระหว่างประเทศที่กำหนดสำหรับรายสาขา และตามรายประเทศนำเข้า

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓.๓ : : การปฏิรูปสถาบันด้านการส่งเสริมผลิตภาพ (Productivity) การมาตรฐาน (Standardization) และนวัตกรรม (Innovation)

กิจกรรมขับเคลื่อนแผนปฏิรูปฯ ไปสู่การปฏิบัติ	ระยะเวลา (ปี พ.ศ./ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
7) จัดทำแผนแม่บทการส่งเสริมผลิตภาพ การมาตรฐาน และนวัตกรรมแห่งชาติ เพื่อกำหนดทิศทางและแนวทางการยกระดับผลิตภาพ การมาตรฐาน และนวัตกรรมทั้งระบบของประเทศ ทั้งในภาคธุรกิจ ภาครัฐ และภาคการศึกษาและภาคประชาชน โดยดำเนินการร่วมกับหน่วยงานต่างๆ																					สำนักงานคณะกรรมการบริหารการส่งเสริมผลิตภาพและการมาตรฐานแห่งชาติ (ที่จะตั้งขึ้นใหม่) ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง			มีทิศทางและแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนาด้านการเพิ่มผลผลิตและการมาตรฐานของประเทศที่ชัดเจน และมีระบบการขับเคลื่อนและติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ	1. แผนแม่บท/ยุทธศาสตร์การส่งเสริมผลิตภาพและการมาตรฐานของประเทศ 2. เครื่องมือ/ระบบในการติดตามและประเมินผลตามแผนแม่บท/ยุทธศาสตร์
8) ปรับระบบและแนวทางการติดตามและประเมินผลการเพิ่มผลิตภาพและการมาตรฐานของประเทศ โดยร่วมกับสำนักงาน ก.พ.ร. เพื่อกำหนดแนวทางและเครื่องมือในการผลักดันติดตามและประเมินผลตามนโยบายและแผนระดับชาติด้านการเพิ่มผลิตภาพ การมาตรฐาน และนวัตกรรมที่																					สำนักงานคณะกรรมการบริหารการส่งเสริมผลิตภาพ การมาตรฐานและนวัตกรรมแห่งชาติ (ที่			เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ	1. แผนงาน/โครงการตามแผนแม่บทการส่งเสริมผลิตภาพและการมาตรฐานของประเทศในทุกภาค

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓.๓ : : การปฏิรูปสถาบันด้านการส่งเสริมผลิตภาพ (Productivity) การมาตรฐาน (Standardization) และนวัตกรรม (Innovation)

กิจกรรมขับเคลื่อนแผนปฏิรูปฯ ไปสู่การปฏิบัติ	ระยะเวลา (ปี พ.ศ./ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
ทุกหน่วยงานของรัฐจะต้องดำเนินการตามแนวทางและเครื่องมือที่กำหนด																					จะตั้งขึ้นใหม่) ร่วมกับสำนักงาน ก.พ.ร. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง				ส่วนสามารถปฏิบัติและบรรลุผลตามเป้าหมายมากกว่าร้อยละ 80 2. ผลิตภาพการผลิตโดยรวมและผลิตภาพแรงงานของประเทศยกระดับขึ้นตามเป้าหมายของแผนฯ 12

ตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Outcome) และเป้าหมาย (Goal) ในการขับเคลื่อนการเพิ่มผลผลิตของประเทศ

ตัวชี้วัด	เป้าหมายระยะ 5 ปี	ข้อมูลอ้างอิง (ปัจจุบัน)	แหล่งข้อมูล
อันดับความสามารถในการแข่งขันด้านผลิตภาพและประสิทธิภาพ (Productivity and Efficiency)	อันดับที่ ๒ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	อันดับที่ ๓ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	IMD
คะแนนการประเมินด้านผลิตภาพและประสิทธิภาพ (Productivity and Efficiency)	ระดับคะแนนไม่ต่ำกว่า ๕๕ (คะแนนเต็ม ๑๐๐)	ค่าเฉลี่ย ๕ ปี เท่ากับ ๔๑.๘๐	IMD
ผลการจัดอันดับบรรยากาศการลงทุน	อันดับที่ ๒ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	อันดับที่ ๓ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	World Bank
การเติบโตของผลิตภาพโดยรวมของประเทศ (Multi-Factor Productivity Growth)	MFP เติบโต ๒.๕% ในช่วง ๕ ปี	ไม่มีข้อมูล(ประเทศเกาหลี อัตราการเติบโตของ MFP ประเทศเกาหลี ระหว่างปี ๒๕๔๓-๒๕๕๕ เท่ากับ ร้อยละ ๑.๕๙)	http://www.asiaklems.net

๒.๑.๘ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

๑) แก้ไขพระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อให้รองรับการจัดตั้ง“สำนักงานคณะกรรมการบริหารการส่งเสริมผลิตภาพและการมาตรฐานแห่งชาติ” ให้เป็นหน่วยงานรับผิดชอบงานด้านการบริหารนโยบายการส่งเสริมผลิตภาพและการมาตรฐานโดยรวมของประเทศ ขับเคลื่อนผลักดันการดำเนินนโยบายและยุทธศาสตร์และแผนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมผลิตภาพและการมาตรฐานของประเทศ และรายสาขาทั้งนี้ต้องมีการแก้ไขหลักการของบทบาทสำนักงานฯ จากบทบาทในการกำกับดูแล เป็นการส่งเสริมและพัฒนา ให้มีความสอดคล้องตามหลักการของการมาตรฐานสากล

๒) ให้อำนาจทางกฎหมายในการเข้าถึงข้อมูลภาครัฐโดยคงสิทธิพื้นฐานส่วนบุคคลและไม่ละเมิดข้อกฎหมายทางธุรกิจเพื่อใช้ในการกำหนดนโยบายและแผนงานระดับชาติว่าด้วยผลิตภาพ

ส่วนที่ ๒
เรื่องและประเด็นปฏิรูป

หัวข้อที่ ๓: การปฏิรูปสถาบันทางเศรษฐกิจ
หัวข้อย่อย ๓.๔: การปฏิรูปสถาบันทางเศรษฐกิจเพื่อบริหารการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก SMEs

๒.๑ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๓.๔ : การปฏิรูปสถาบันทางเศรษฐกิจเพื่อบริหารการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก SMEs

การปฏิรูปหน่วยงานที่ทำหน้าที่สนับสนุนและส่งเสริม SME โดยจะลดความซ้ำซ้อนและปรับบทบาทหน่วยงานรัฐให้ทำหน้าที่สนับสนุนและส่งเสริม SME อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งกำหนดตัวชี้วัด (KPI) ของหน่วยงานที่มีกลไกสนับสนุนและส่งเสริม SME ด้วยการวัดผลกระทบจากมาตรการ/กลไกที่ดำเนินการ

๒.๑.๑ บทนำ

๑) บริบทตามข้อกำหนดของรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มุ่งหวังให้เกิดการขับเคลื่อนประเทศให้พัฒนาไปข้างหน้าได้อย่างเป็นขั้นตอนจนเกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ทั้งในทางการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ และสังคม ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ซึ่งกลไกของ “การปฏิรูปประเทศ” เป็นกลไกหนึ่งในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างแท้จริงภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ โดยรัฐธรรมนูญได้ให้ความสำคัญกับการกำหนดแนวนโยบายแห่งรัฐในการส่งเสริมและจัดให้มีกลไกหรือมาตรการเพื่อเป็นเครื่องมือการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ดังระบุไว้ในหลายมาตรา อาทิ

มาตรา ๖๙ รัฐพึงจัดให้มีและส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและศิลปวิทยาการแขนงต่าง ๆ ให้เกิดความรู้ การพัฒนา และนวัตกรรม เพื่อความเข้มแข็งของสังคมและเสริมสร้างความสามารถของคนในชาติ

มาตรา ๗๓ รัฐพึงจัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่ช่วยให้เกษตรกรประกอบเกษตรกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลผลิตที่มีปริมาณและคุณภาพสูง มีความปลอดภัย โดยใช้ต้นทุนต่ำ และสามารถแข่งขันในตลาดได้ และพึงช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากไร้ให้มีที่ทำกินโดยการปฏิรูปที่ดินหรือวิธีอื่นใด

มาตรา ๗๔ รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนมีความสามารถในการทำงานอย่างเหมาะสมกับศักยภาพและวัยและให้มีงานทำ และพึงคุ้มครองผู้ใช้แรงงานให้ได้รับความปลอดภัยและมีสุขอนามัยที่ดีในการทำงานได้รับรายได้ สวัสดิการ การประกันสังคม และสิทธิประโยชน์อื่นที่เหมาะสมแก่การดำรงชีพ และพึงจัดให้มีหรือส่งเสริมการออมเพื่อการดำรงชีพเมื่อพ้นวัยทำงาน

รัฐพึงจัดให้มีระบบแรงงานสัมพันธ์ที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

มาตรา ๗๕ รัฐพึงจัดระบบเศรษฐกิจให้ประชาชนมีโอกาสได้รับประโยชน์จากความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไปพร้อมกันอย่างทั่วถึง เป็นธรรม และยั่งยืน สามารถพึ่งพาตนเองได้ตามหลัก

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขจัดการผูกขาดทางเศรษฐกิจที่ไม่เป็นธรรม และพัฒนาความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประชาชนและประเทศ

รัฐต้องไม่ประกอบกิจการที่มีลักษณะเป็นการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่กรณีที่มีความจำเป็น เพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ การรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม การจัดให้มีสาธารณูปโภค หรือการจัดทำบริการสาธารณะ

รัฐพึงส่งเสริม สนับสนุน คุ้มครอง และสร้างเสถียรภาพให้แก่ระบบสหกรณ์ประเภทต่างๆ และกิจการวิสาหกิจขนาดย่อมและขนาดกลางของประชาชนและชุมชนในการพัฒนาประเทศ รัฐพึงคำนึงถึงความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ และความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชนประกอบกัน

นอกจากนี้ ได้กำหนด**กรอบแนวทางการปฏิรูปประเทศในภาพรวมไว้ใน**

มาตรา ๒๕๗ โดยมุ่งให้ (๑) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ (๒) สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ (๓) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และ

มาตรา ๒๕๘ ฉ. ได้กำหนดประเด็นปฏิรูปประเทศในด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย ๔ ประเด็นหลัก คือ (๑) ขจัดอุปสรรคและเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพื่อให้ประเทศชาติและประชาชนได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกลุ่มเศรษฐกิจต่างๆ อย่างยั่งยืน โดยมีภูมิคุ้มกันที่ดี (๒) สร้างกลไกเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการนำความคิดสร้างสรรค์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ (๓) ปรับปรุงระบบภาษีอากรให้มีความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ เพิ่มพูนรายได้ของรัฐด้านต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ และปรับปรุงระบบการจัดทำและการใช้จ่ายงบประมาณให้มีประสิทธิภาพและสัมฤทธิผล และ (๔) สร้างกลไกเพื่อส่งเสริมสหกรณ์และผู้ประกอบการแต่ละขนาดให้มีความสามารถในการแข่งขันอย่างเหมาะสม และส่งเสริมการประกอบวิสาหกิจเพื่อสังคมและวิสาหกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสร้างกลไกเพิ่มโอกาสในการทำงานและการประกอบอาชีพของประชาชน

จากบริบทตามข้อกำหนดของรัฐธรรมนูญข้างต้น คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจจึงได้กำหนดกรอบการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ คือ **การปฏิรูปประเทศอย่างยั่งยืนและครอบคลุมทุกมิติ** โดยมุ่งให้เกิดการสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เกิดการกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจสู่เศรษฐกิจระดับฐานราก และเร่งความเร็วในยกระดับการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างจริงจังผ่านการปฏิรูป ๓ ด้านหลัก ได้แก่ ด้านที่ ๑ ความสามารถในการแข่งขันและผลิตภาพ ด้านที่ ๒ ความเท่าเทียมและการเติบโตอย่างมีส่วนร่วม และด้านที่ ๓ การปฏิรูปด้านสถาบันเศรษฐกิจ

๒) ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ นอกจากพิจารณากำหนดกรอบการปฏิรูปที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ยังได้พิจารณาความสอดคล้องและเชื่อมโยงที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ

(๒.๑) (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐[1]

เพื่อนำไปสู่การบรรลุ*วิสัยทัศน์*ของ (ร่าง) ยุทธศาสตร์ชาติ ที่กำหนดให้ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุขและตอบสนองต่อการบรรลุซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูง เป็นประเทศพัฒนาแล้ว และสร้างความสุขของคนไทย สังคมมีความมั่นคง เสมอภาค และเป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ โดยดำเนินการตามพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อให้การปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจมีความยั่งยืนและครอบคลุมทุกมิติ

ยุทธศาสตร์ ๒ : การสร้างความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งมีกรอบแนวทางที่สำคัญ ได้แก่ (๑) การพัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจ ส่งเสริมการค้า การลงทุนพัฒนาสู่ชาติการค้า (๒) การพัฒนาภาคการผลิตและบริการ เสริมสร้างฐานการผลิตเข้มแข็ง ยั่งยืน และส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยสู่การเกษตรยั่งยืน เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (๓) การพัฒนาผู้ประกอบการและเศรษฐกิจชุมชน พัฒนาทักษะผู้ประกอบการยกระดับผลิตภาพแรงงานและพัฒนา SMEs สู่สากล (๔) การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษและการเมือง พัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน และพัฒนาระบบเมืองศูนย์กลางความเจริญ (๕) การลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการขนส่ง ความมั่นคงและพลังงาน ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการวิจัยและพัฒนา (๖) การเชื่อมโยงกับภูมิภาคและเศรษฐกิจโลก สร้างความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนากับนานาประเทศ ส่งเสริมให้ไทยเป็นฐานของการประกอบธุรกิจ

(๒.๒) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน พัฒนาเศรษฐกิจให้เข้มแข็งและทั่วถึง เพื่อมุ่งสู่การมีรายได้สูงอย่างมีเสถียรภาพ เป็นธรรม และยั่งยืนด้วยนวัตกรรม เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจขยายตัวอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน และสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจรายสาขา โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญใน ๒ เรื่อง คือ (๑) การบริหารจัดการเศรษฐกิจส่วนรวม และ (๒) การเสริมสร้างและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการ

ยุทธศาสตร์ที่ ๘ การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม รุกไปข้างหน้าด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างความเข้มแข็งและยกระดับความสามารถด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขั้นก้าวหน้า ให้สนับสนุนการสร้างมูลค่าของสาขาการผลิตและบริการเป้าหมาย สร้างโอกาสการเข้าถึงและนำเทคโนโลยีไปใช้ให้กับเกษตรกรรายย่อย วิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พัฒนานวัตกรรมที่มุ่งเน้นการลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม และเพิ่มคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งบูรณาการระบบบริหารจัดการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม ให้สามารถดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญใน ๓ เรื่อง คือ (๑) เร่งส่งเสริมการลงทุนวิจัยและพัฒนาและผลักดันสู่การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์และเชิงสังคม (๒) พัฒนาผู้ประกอบการให้เป็นผู้ประกอบการทางเทคโนโลยี และ (๓) พัฒนาสภาวะแวดล้อมของการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม

---

[1] ฉบับ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๐

เมื่อพิจารณาคณะกรรมการระดับชาติที่เกี่ยวข้องซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมภาคเอกชน และพัฒนา SMEs ในปัจจุบัน ประกอบด้วย ๔ คณะ ได้แก่ (ตารางที่ ๑)

(๑) คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม[2] มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ และผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นเลขานุการ

(๒) คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจเริ่มต้นแห่งชาติ[3] มีปลัดกระทรวงการคลังเป็นประธานกรรมการ และผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เป็นกรรมการและเลขานุการ

(๓) คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ[4] มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ เป็นประธานกรรมการ และเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการ

(๔) คณะกรรมการสานพลังประชารัฐส่งเสริม SMEs & Productivity (D2) มีนายอุตตม สาวนายน เป็นหัวหน้าทีมภาครัฐ นายสุพันธุ์ มงคลสุธี และนายกลินท์ สารสิน เป็นหัวหน้าทีมภาคเอกชน

ตารางที่ ๑ คณะกรรมการระดับชาติที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนา SMEs

ชื่อคณะกรรมการ	ประธานกรรมการ	เลขานุการ
(๑) คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	นายกรัฐมนตรี	ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
(๒) คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจเริ่มต้นแห่งชาติ	ปลัดกระทรวงการคลัง	ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
(๓) คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ (กรอ.)	นายกรัฐมนตรี	เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
(๔) คณะกรรมการสานพลังประชารัฐส่งเสริม SMEs & Productivity (D2)	หัวหน้าทีมภาครัฐ : นายอุตตม สาวนายน หัวหน้าทีมภาคเอกชน : นายสุพันธุ์ มงคลสุธี นายกลินท์ สารสิน	กระทรวงอุตสาหกรรม

ดังนั้น การปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ เพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่ SME คณะกรรมการระดับชาติต่างๆ จึงเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้อย่างทรงพลัง โดยควรสามารถทำงานประสานกันได้ทั้งหมดอย่างไม่มีรอยตะเข็บ มีการทำงานที่ไม่ซ้ำซ้อน ขั้นตอนไม่ยุ่งยาก และง่ายต่อการประกอบธุรกิจ เพื่อเร่งขยายตลาดและการบริโภคภายในประเทศเพิ่มขึ้น รวมทั้งส่งเสริมการส่งออกผลิตภัณฑ์และบริการของ SME ไปยังต่างประเทศได้ตรงกับตลาดเป้าหมาย โดยมีอำนาจการต่อรองอย่างสมเหตุสมผล

---

[2] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๑ ตอนพิเศษ ๑๕๖ ง. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒๐/๒๕๕๗ เรื่อง ยกเลิกประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๖๑/๒๕๕๗ และแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (เฉพาะกิจ). ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๗.

[3] คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๕๑/๒๕๕๙ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจเริ่มต้นแห่งชาติ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙.

[4] คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๑๘๒/๒๕๕๙ เรื่อง ปรับปรุงองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ในคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ. ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๗.

๓) ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูป

คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ ได้ประมวลผลการศึกษาของสภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) และสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) ซึ่งพบว่า มีความเกี่ยวข้องกับประเด็นปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจเพื่อ วิสาหกิจ ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และ ผู้ประกอบการธุรกิจใหม่ (Startup) พอสมควร โดยแบ่งได้เป็น ๓ ลักษณะ คือ (๑) ข้อเสนอการออกกฎหมายใหม่/ปรับปรุงกฎหมายเดิม (๒) การปรับปรุง/จัดระบบมาตรการ กลไกที่มีอยู่ในปัจจุบัน และ (๓) การจัดตั้งองค์กรใหม่ จำแนกได้เป็น ๓ ด้านที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปเศรษฐกิจ คือ การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและเพิ่มผลิตภาพ การสร้างความเท่าเทียมและการเติบโตอย่างมีส่วนร่วมของระบบเศรษฐกิจ และระบบนิเวศเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ โดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้องกับ SMEs	ออกกฎหมายใหม่/ปรับปรุงกฎหมายเดิม	ปรับปรุง/จัดระบบมาตรการ กลไก	จัดตั้งองค์กรใหม่
ด้านความสามารถในการแข่งขันและผลิตภาพ (Competitiveness/Productivity)			
• การเพิ่มขีดความสามารถอุตสาหกรรมสาขาหลัก		✓	
• การสร้างสังคมผู้ประกอบการ	✓	✓	
• การปฏิรูปเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy)	✓	✓	
การสร้างความเท่าเทียมและการเติบโตอย่างมีส่วนร่วม (Equality & Inclusive Growth)			
• เศรษฐกิจเพื่อสังคม (Social Economy)	✓	✓	
• การปฏิรูปการเงินฐานราก	✓		
ด้านระบบนิเวศ (Cross-cutting Issues) เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ			
• การปฏิรูประบบนิเวศและการลงทุนในเศรษฐกิจกระแสใหม่	✓	✓	✓

การจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ SMEs ได้นำผลการศึกษาและข้อเสนอของ สปช. และ สปท. ในแต่ละประเด็นที่มีรายละเอียดของสถานการณ์หรือข้อจำกัดของการขับเคลื่อนการปฏิรูปที่ตอบสนองต่อเศรษฐกิจอย่างชัดเจนมาสังเคราะห์เพิ่มเติม เพื่อสนับสนุนผลการศึกษาและข้อเสนอการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศของ สปท. ให้มีความคมชัดและสามารถนำไปสู่การขับเคลื่อนให้ภาพรวมที่เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมและเกิดประสิทธิภาพต่อระบบเศรษฐกิจอย่างแท้จริง

๒.๑.๒ สถานการณ์และแนวโน้ม

ในปี ๒๕๕๙ ประเทศไทยมีจำนวนผู้ประกอบการรวมประมาณ ๓.๐ ล้านราย ในจำนวนนี้เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ประมาณ ๓ ล้านราย หรือคิดเป็นร้อยละ ๙๙.๗ ของจำนวนผู้ประกอบการทั้งหมด โดยมีการจ้างงานรวม ๑๑.๗๔ ล้านราย คิดเป็น ๑ ใน ๓ ของผู้มีงานทำทั้งประเทศ ขณะที่ธุรกิจขนาดใหญ่มีเพียงร้อยละ ๐.๓๐ (๙,๐๒๕ ราย) แต่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับประเทศสูงถึงร้อยละ ๕๐.๗ ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) อย่างไรก็ตาม แม้ว่าในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา SMEs สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับประเทศดีขึ้นจากร้อยละ ๔๖.๘ ต่อ GDP ในปี ๒๕๔๗ เป็นร้อยละ ๔๙.๓ ในปี ๒๕๕๙ แต่เป็นการเพิ่มขึ้นแบบค่อยเป็นค่อยไป ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนของ

ภาครัฐยังไม่ใช่การแก้ปัญหาที่ตรงจุด ทั้งที่มีการจัดสรรงบประมาณให้ความช่วยเหลือ SMEs ในสัดส่วนที่ค่อนข้างสูงไม่น้อยกว่า ๓,๐๐๐ ล้านบาทต่อปี (ภาพที่ ๑)

ภาพที่ ๑ สถานภาพของธุรกิจและสัดส่วนการสร้างมูลค่าเพิ่มต่อประเทศ ปี ๒๕๔๗ และ ๒๕๕๙

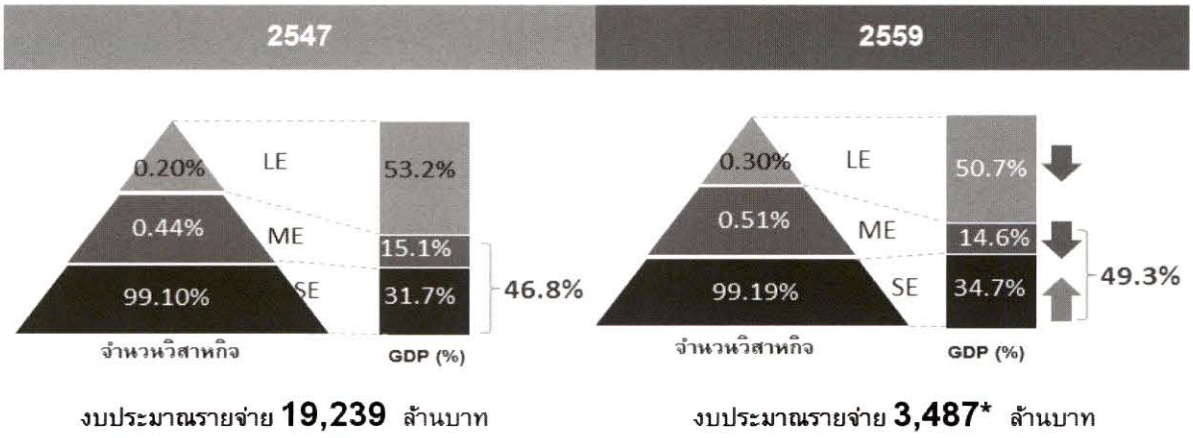

ที่มา : รวบรวมโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อ้างอิงข้อมูลจากสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. ๒๕๖๐.

เมื่อพิจารณาการเพิ่มขึ้นของธุรกิจจำแนกตามขนาดในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมาพบว่า ส่วนใหญ่เป็นการเพิ่มขึ้นในธุรกิจขนาดเล็ก (เพิ่มขึ้นราว ๒๐๐,๐๐๐ ราย) โดยธุรกิจขนาดกลางมีการเพิ่มขึ้นประมาณ ๓,๓๐๐ ราย ซึ่งต่ำกว่าการเพิ่มขึ้นของธุรกิจขนาดใหญ่ที่มีจำนวนราว ๔,๕๐๐ ราย นั่นแสดงให้เห็นว่า ธุรกิจขนาดกลางที่เติบโตไปเป็นธุรกิจขนาดใหญ่มีการปรับตัวและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและผลิตภาพที่สูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ขณะที่ธุรกิจขนาดเล็กไม่สามารถก้าวกระโดดและเติบโตไปเป็นธุรกิจขนาดกลางได้มากนัก อีกทั้งการเข้าสู่ธุรกิจใหม่ของผู้ประกอบการ (Startup) เป็นการเริ่มต้นจากธุรกิจขนาดเล็กในสัดส่วนที่สูงมาก (ภาพที่ ๒)

ภาพที่ ๒ แนวโน้มการเติบโตของธุรกิจในช่วงปี ๒๕๕๑-๒๕๕๙

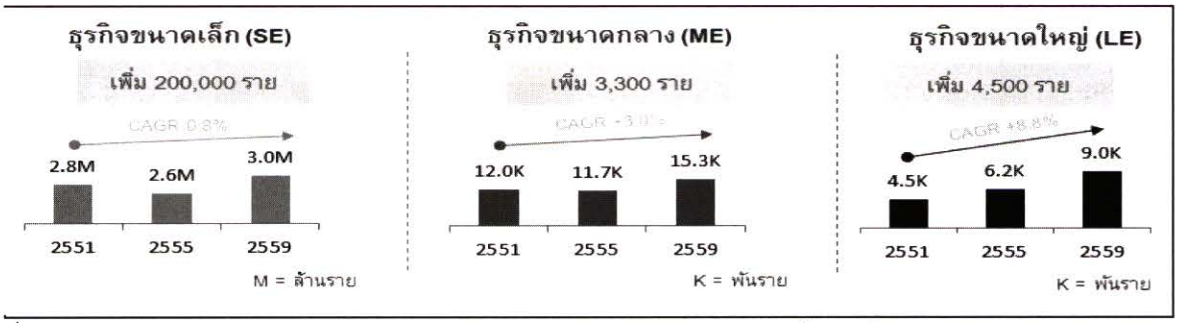

ที่มา : รวบรวมโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อ้างอิงข้อมูลจากสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. ๒๕๖๐.

๒.๑.๓ ประเด็นปัญหา

๓.๑ มาตรการและกลไกสนับสนุนเป็นไปอย่างกระจัดกระจายและไม่มีการเชื่อมต่อ

จากการรวบรวมมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมไทยของหน่วยงานภาครัฐพบว่า รัฐได้มีความพยายามในการพัฒนากลไกสนับสนุนและส่งเสริมแก่ผู้ประกอบการ SME

ทั้งด้านการอุดหนุนการเงิน มาตรการทางภาษี การเข้าถึงตลาดภาครัฐ การให้คำปรึกษา และโครงสร้างพื้นฐานสำหรับ SME อย่างครบถ้วน แต่การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปอย่างกระจัดกระจายและดำเนินการภายใต้บทบาทของแต่ละหน่วยงาน การกำหนดยุทธศาสตร์เกิดขึ้นในหลายระดับทั้งระดับชาติ ระดับกระทรวง ระดับกรม และระดับหน่วยงานย่อย ทำให้การดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานแยกส่วน มุ่งการทำงานที่บรรลุเพียงเป้าหมายที่วางไว้ และขาดความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์หลักของประเทศ ยุทธศาสตร์ระดับประเทศมีเป้าหมายที่ค่อนข้างกว้างและต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ การขาดบูรณาการระหว่างหน่วยงานและความไม่ต่อเนื่องของโครงการกระทบต่อการดำเนินงานตามเป้าหมาย แผนงาน โครงการ กิจกรรมดำเนินงานบางรายการขาดผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดและผู้รับผิดชอบในการกำกับติดตามผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด อีกทั้งการขาดข้อมูลและเครื่องมือการประเมินผลกระทบจากการดำเนินงาน รายงานที่หน่วยงานจัดทำส่วนใหญ่เป็นรายงานผลการปฏิบัติงานของโครงการมากกว่ารายงานประเมินผลกระทบ

นอกจากนี้ ผู้ประกอบการที่ขอรับการส่งเสริมมีจำนวนน้อย สะท้อนให้เห็นว่า SME ค่อนข้างมากที่ไม่ทราบถึงมาตรการต่าง ๆ ของภาครัฐ เนื่องจากขาดการการจัดการมาตรการสนับสนุนและส่งเสริมอย่างเป็นระบบที่มีการเชื่อมต่อและสอดประสานของแต่ละมาตรการที่ทำให้ไม่สามารถสร้างผลกระทบเชิงเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างมีนัยสำคัญ (ภาพที่ ๓ และตารางที่ ๒) การส่งเสริมและพัฒนา SME ดำเนินการแบบแยกส่วนตามภารกิจของแต่ละหน่วยงาน ไม่มีการส่งต่อผู้รับบริการให้มีความเชื่อมโยงตลอดช่วงชีวิตการพัฒนา ตั้งแต่เริ่มต้นธุรกิจ การพัฒนาผู้ประกอบการ การตลาด และการได้รับเงินทุนสนับสนุนการดำเนินงาน ทำให้ผู้ประกอบการยังมีศักยภาพไม่เข้มแข็งเท่าที่ควร

ภาพที่ ๓ สถานภาพของมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาภาคเอกชนไทย

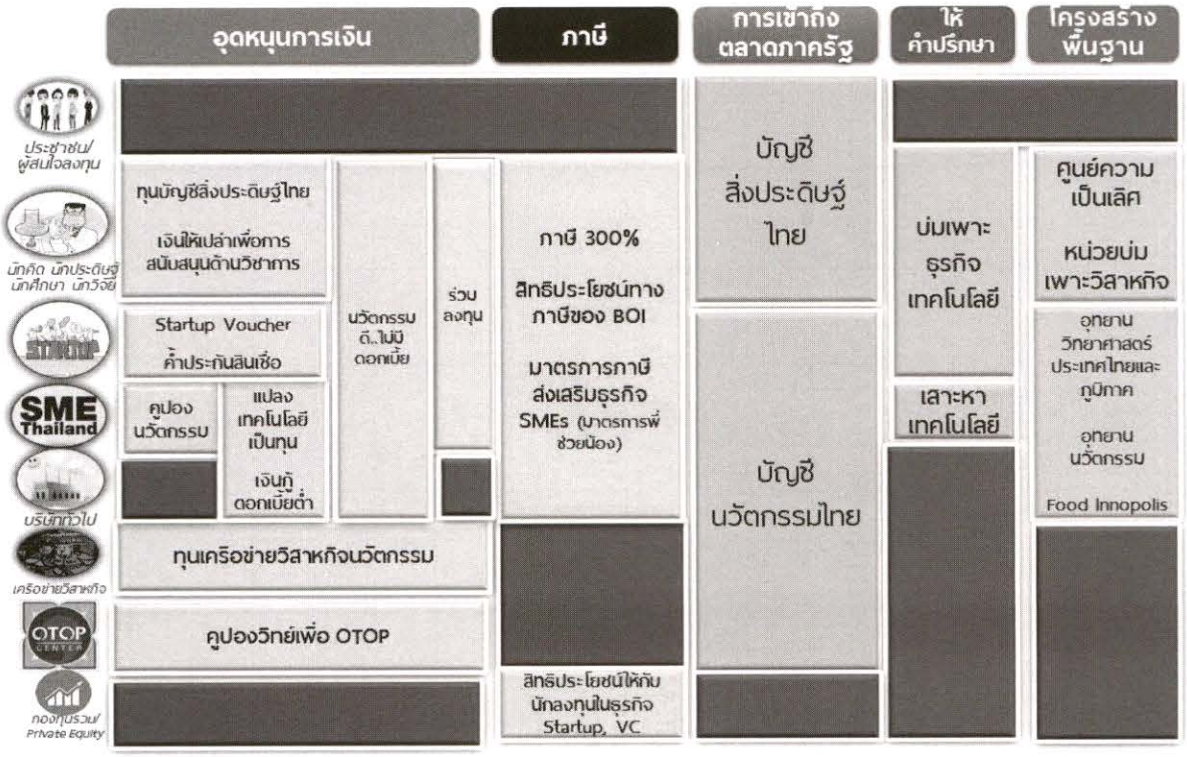

ที่มา: สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. ตุลาคม ๒๕๖๐.

ตารางที่ ๒ หน่วยงานที่สนับสนุนและส่งเสริม SMEs ของภาครัฐ

ชื่อหน่วยงาน	กระทรวง	นโยบาย	การเงิน			เพิ่มขีดความสามารถ					พัฒนาระบบนิเวศเพื่อ SME				
		กรรมการนโยบายระดับชาติ	สินเชื่อ	ค้ำประกันหนี้	ส่งเสริมเข้าถึงแหล่งทุน	ผลิตภาพ	มาตรฐาน + การทดสอบผลิตภัณฑ์	เทคโนโลยี	นวัตกรรม	บุคลากร / กำลังคน	การเข้าถึงตลาดและสู่สากล	ส่งเสริมการรวมกลุ่ม+เครือข่าย	สร้าง StartUp ที่มีมูลค่าสูง	พัฒนากลไกการส่งเสริม	ทบทวนปรับปรุงกฎหมาย
บรรษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.)	กค.			●											
กรมส่งเสริมการเกษตร	กษ.					●									
สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.)	กษ.						●								
กรมโรงงานอุตสาหกรรม	อก.													●	
กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม	อก.					●									
สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ	อก.					●									
สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	อก.						●								
ธนาคาร SME (ธพว.)	อก.		●												
กองทุนส่งเสริม SME	ธพว./อก.		●		●										
กรมพัฒนาธุรกิจการค้า	พณ.										●				
กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ	พณ.										●				

ชื่อหน่วยงาน	กระทรวง	นโยบาย	การเงิน			เพิ่มขีดความสามารถ					พัฒนาระบบนิเวศเพื่อ SME				
		กรรมการนโยบายระดับชาติ	สินเชื่อ	ค้ำประกันหนี้	ส่งเสริมเข้าถึงแหล่งทุน	ผลิตภาพ	มาตรฐาน + การทดสอบผลิตภัณฑ์	เทคโนโลยี	นวัตกรรม	บุคลากร / กำลังคน	การเข้าถึงตลาดและสู่สากล	ส่งเสริมการรวมกลุ่ม+เครือข่าย	สร้าง StartUp ที่มีมูลค่าสูง	พัฒนากลไกการส่งเสริม	ทบทวนปรับปรุงกฎหมาย
กรมทรัพย์สินทางปัญญา	พณ.							●	●						
กรมบังคับคดี	ยธ.														●
กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน	รง.									●					
กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	รง.									●					
สำนักงานปลัดกระทรวง วท.	วท.				●			●	●					●	
สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) - ITAP, TMC, SWPark, TSP	วท.				●	●	●	●	●		●	●	●		
กรมวิทยาศาสตร์บริการ (วศ.)	วท.						●	●							
สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.)	วท.						●	●							
สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (สนช.)	วท.		●	●	●	●			●				●	●	
ศูนย์ความเป็นเลิศด้านชีววิทยาศาสตร์	วท.							●							
สถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ (มว)	วท.						●								

ชื่อหน่วยงาน	กระทรวง	นโยบาย	การเงิน			เพิ่มขีดความสามารถ					พัฒนาระบบนิเวศเพื่อ SME				
		กรรมการนโยบายระดับชาติ	สินเชื่อ	ค้ำประกันหนี้	ส่งเสริมเข้าถึงแหล่งทุน	ผลิตภาพ	มาตรฐาน + การทดสอบผลิตภัณฑ์	เทคโนโลยี	นวัตกรรม	บุคลากร / กำลังคน	การเข้าถึงตลาดและสู่สากล	ส่งเสริมการรวมกลุ่ม+เครือข่าย	สร้าง StartUp ที่มีมูลค่าสูง	พัฒนากลไกการส่งเสริม	ทบทวนปรับปรุงกฎหมาย
สถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (สทน.)	วท.						●								
สำนักงานคณะกรรมการนโยบาย วทน. แห่งชาติ (สวทน.)	วท.									●				●	
สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา	ศธ.									●					
สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา	ศธ.									●					
สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา	สธ.						●								
กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์	สธ.						●								
คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	สนย.	●													
สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)	สนย.	สำนักงานเลขาฯ			●									●	●

ที่มา : รวบรวมโดย ทวีศักดิ์ กออนันตกูล. ๒๕๖๐.

๓.๒ การจัดสรรงบประมาณเพื่อ SME ไม่สามารถเอื้อให้เติบโตได้จริง

หากพิจารณาประเภทของการจัดสรรงบประมาณบูรณาการส่งเสริม SME ในปี ๒๕๖๑ โดยได้รับจัดสรรงบประมาณรวม ๓,๘๑๐ ล้านบาท ในจำนวนนี้ เป็นการจัดสรรงบประมาณที่มุ่งเน้นเป้าหมายรายโครงการ ซึ่งไม่ได้ให้ความสำคัญกับการสร้างผลกระทบจากการดำเนินโครงการที่สามารถตอบสนองต่อเป้าหมายภาพรวมของประเทศ โดย ๖๒% เป็นงบประมาณที่จัดสรรให้แก่โครงการสำหรับผู้ประกอบการใหม่และผู้ประกอบธุรกิจ SMEs ทั่วไป โดยไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างระบบนิเวศเพื่อผู้ประกอบการ SME (จัดสรรงบประมาณเพียง ๑๑% ของงบประมาณทั้งหมด) (ภาพที่ ๔)

ภาพที่ ๔ การจัดสรรงบประมาณบูรณาการส่งเสริม SME ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๑

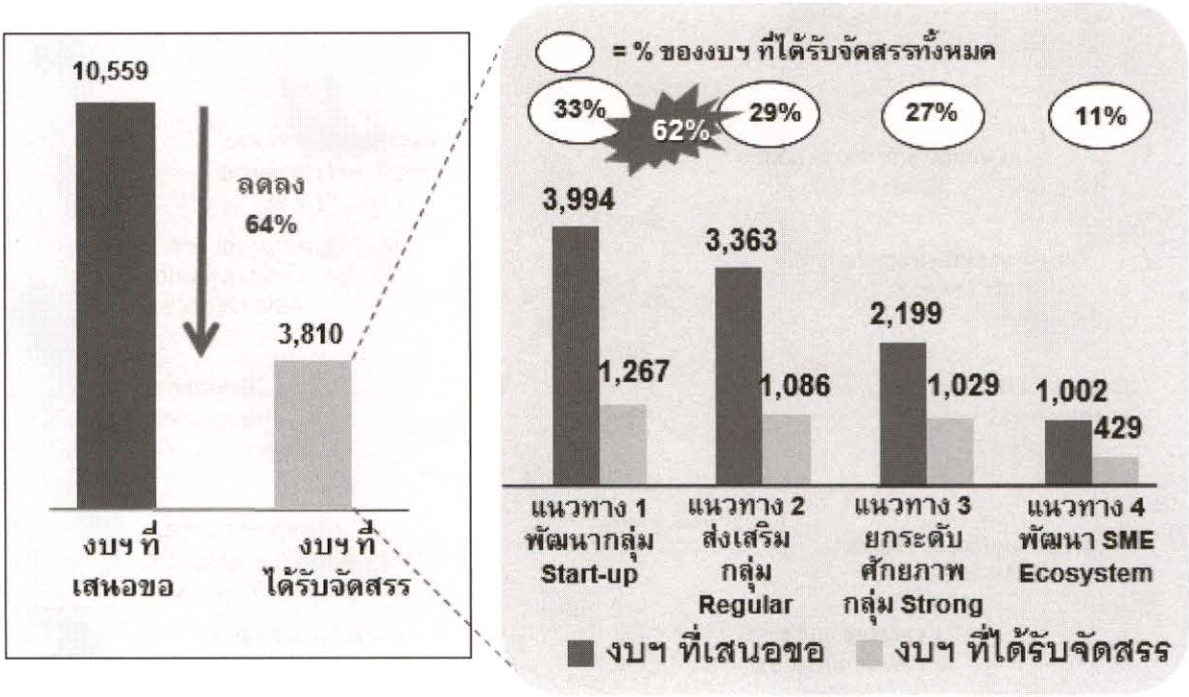

ที่มา: รวบรวมโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. อ้างอิงข้อมูลจากสำนักงบประมาณ และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. ๒๕๖๐.

๓.๓ การส่งเสริมการลงทุนสำหรับอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ไม่สอดคล้องกับประโยชน์ของภาคธุรกิจ

แม้ว่าสิทธิบัตรการออกแบบของไทยมีจำนวนสูงกว่าสิทธิบัตรการประดิษฐ์มาอย่างต่อเนื่อง สะท้อนให้เห็นว่าคนไทยมีศักยภาพด้านการออกแบบสูง แต่ขณะที่อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ได้รับการส่งเสริมการลงทุนค่อนข้างน้อย เช่น อุตสาหกรรมแฟชั่น เครื่องดนตรี การพิมพ์ ไม่ได้รับสิทธิประโยชน์สูงสุด อุตสาหกรรมบางประเภทไม่ได้รับการส่งเสริม ได้แก่ ทัศนศิลป์ หัตถกรรม และภาพยนตร์ นอกจากนี้ เงื่อนไขการส่งเสริมการลงทุนสำหรับอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ยังเป็นอุปสรรคทำให้ SME ไม่สามารถเข้าถึงมาตรการส่งเสริมได้ ทั้งที่ SME มีโอกาส/ข้อได้เปรียบทางธุรกิจด้านนี้ เนื่องจากมีกระบวนการผลิตที่ลดข้อจำกัดเรื่องทรัพยากรและเงินทุน ไม่จำเป็นต้องมีพื้นที่โรงงานขนาดใหญ่ แรงงานการผลิตจำนวนมาก แม้กระทั่งเครื่องจักรประสิทธิภาพสูง เพียงแต่ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสินค้าและบริการ เพื่อการสร้างมาตรฐานและคุณภาพที่ดี อีกทั้ง SME มีความยืดหยุ่นสูง สามารถปรับเปลี่ยนกระบวนการคิด การผลิตได้รวดเร็วและสอดคล้องกับสถานการณ์ ซึ่งข้อได้เปรียบนี้ ทำให้ SME สามารถลุกขึ้นมา

เริ่มต้นใหม่ได้อย่างทันท่วงที นอกจากนี้ ยังขาดการส่งเสริมการพัฒนารูปแบบสินค้าเพื่อดึงดูดความสนใจให้ซื้อมากขึ้น แม้ว่าสินค้านั้น ๆ จะเป็นสินค้าที่ดีเพียงใดก็ตาม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รูปแบบสินค้าในกลุ่มโอทอปซึ่งมีวัตถุดิบจากทรัพยากรชีวภาพและมีฐานจากภูมิปัญญาท้องถิ่น เนื่องจากขาดการนำนวัตกรรมในการออกแบบสินค้าเข้ามาช่วยพัฒนาให้สินค้ามีรูปลักษณ์ที่น่าสนใจและดึงดูดผู้ซื้อ ซึ่งเป็นการเพิ่มมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าต่าง ๆ ได้อย่างมาก นอกจากนี้ กฎระเบียบและการให้บริการของภาครัฐบางประการยังเป็นภาระสำหรับ SME เนื่องจากใช้เวลานานเกินไป มีค่าใช้จ่ายสูงเกินไป หรือเปลี่ยนแปลงไม่ทันบริบททางธุรกิจของ SME

ภาพที่ ๕ ระบบนิเวศเพื่อผู้ประกอบการของประเทศไทย

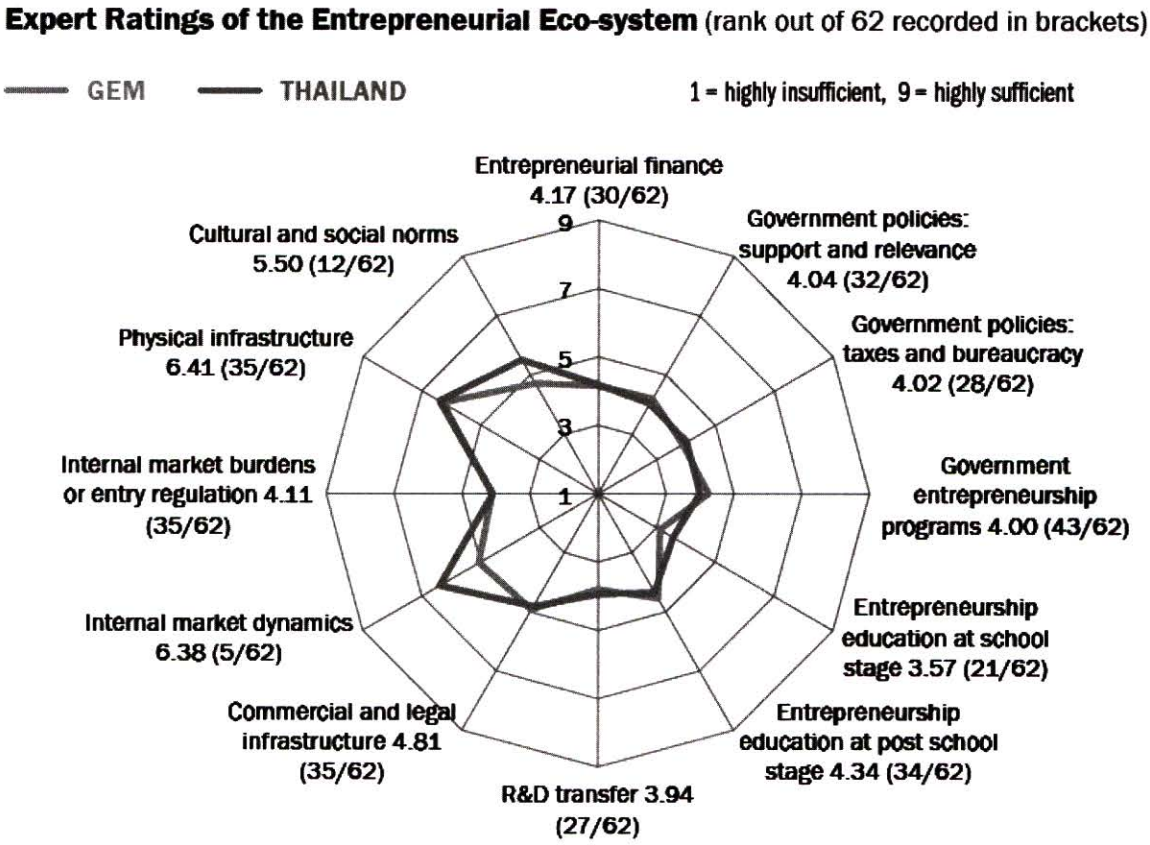

ที่มา : Global Entrepreneurship Monitor 2015/16 Global Report.

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญพลิกโฉมเศรษฐกิจของทุกประเทศทั่วโลกอย่างฉับพลัน เครื่องมือดิจิทัลจึงเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำ เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ (big data) อยู่อย่างกระจัดกระจายในหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ ให้สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลที่มีความซับซ้อน (data analytics) และทำให้เกิดการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจและสังคม โดยมีภาคเอกชนเป็นกลไกสำคัญในการใช้ประโยชน์จากข้อมูลขนาดใหญ่ ทั้งนี้ ภาครัฐจึงควรเปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้ เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลในการคิดค้นนวัตกรรมและพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่มีประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจ โดยมีภาครัฐเป็นหน่วยให้การสนับสนุน ซึ่งนับเป็นประเด็นท้าทายที่สำคัญต่อประเทศไทย

๒.๑.๔ ประเทศที่มีแนวปฏิบัติการบริหารจัดการยุทธศาสตร์พัฒนา SMEs ที่ดี

๑) นโยบายส่งเสริม SMEs ของประเทศสวิสเซอร์แลนด์ ให้ความสำคัญกับการกระตุ้นการแข่งขันในประเทศ ส่งเสริมให้เกิดการเปิดเสรีและยกระดับการเข้าถึงตลาดต่างประเทศ พัฒนาความเข้มแข็งของระบบการศึกษา การวิจัยและนวัตกรรม การสร้างสภาพแวดล้อมทางด้านกฎระเบียบให้ส่งเสริมการประกอบการ รักษาระดับอัตราการจ้างงานที่สูง การสร้างสมดุลระหว่างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม

๒) ยุทธศาสตร์สำคัญ ๕ ด้าน ประกอบด้วย (๑) การลดขั้นตอนกระบวนการต่างๆ ประเมินผลกระทบและค่าใช้จ่ายที่เกิดจากกฎระเบียบ (๒) การพัฒนาสำนักงานอิเล็กทรอนิกส์สำหรับ Startup บริการจดทะเบียนบริษัทและการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง และรักษาความปลอดภัยของการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (๓) การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งทุนของ Startup โดยการให้การประกันทางธุรกิจ (๔) การเข้าถึงตลาดโดยสร้างความมั่นคงและสภาพคล่องให้แก่ผู้ส่งออกผ่านการให้ประกันใบเสร็จรับเงินที่ได้รับการรับรองกับธนาคาร และให้คำปรึกษา (๕) การจัดการศึกษาและฝึกอบรม โดยให้โอกาสแก่ SMEs และผู้ที่สนใจ และ (๖) การสร้างวิจัยและนวัตกรรมโดยใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ของศูนย์วิจัยสาธารณะต่างๆ

๒.๑.๕ ข้อเสนอแนะทางนโยบาย

เสนอแผนการปฏิรูปสถาบันด้าน SME ต่อคณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจเพื่อพิจารณาเห็นชอบก่อนเสนอต่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติเนื่องจากแนวทางการปฏิรูปมีความเกี่ยวข้องกับการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ การปรับโครงสร้างองค์กร และการพัฒนาบุคลากรและองค์ความรู้

๑) ปฏิรูปกฎหมาย

๑.๑) ปรับพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. ๒๕๔๓

- ให้ทำหน้าที่ส่งเสริมให้ครอบคลุมในทุกสาขาธุรกิจ ได้แก่ สาขาเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การค้า และบริการ
- ครอบคลุมวิสาหกิจขนาดกลาง วิสาหกิจขนาดย่อม วิสาหกิจขนาดขนาดย่อม
- จำแนกวิสาหกิจตามระดับรายได้ หรือจำนวนการจ้างงาน หรือมูลค่าสินทรัพย์ถาวร หรือทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้ว
- ปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของสำนักงานวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยให้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการขึ้นทะเบียนองค์การเอกชนและผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อที่จะเชื่อมโยงกับกฎหมายล้มละลาย

๑.๒) ปรับปรุงกฎหมาย/กฎระเบียบ/ขั้นตอนที่เป็นอุปสรรคและเพื่อการอำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจ โดยการ การแก้กฎระเบียบของการดำเนินงานภาครัฐ ให้สามารถนำลิขสิทธิ์ที่ภาครัฐช่วยเหลือเป็นของผู้ประกอบการ เพื่อนำไปต่อยอดทางธุรกิจได้ การเพิ่มช่องทางการตลาดให้ SMEs โดยปรับปรุงระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ อาทิ การกำหนดสัดส่วนวงเงิน (โควตา) ที่หน่วยงานต้องจัดซื้อจัดจ้าง SMEs และการกำหนดวงเงิน/ประเภทของการจัดซื้อจัดจ้างที่ให้เฉพาะ SMEs เป็นผู้มีสิทธิเข้าแข่งราคา (ในกรณีของสหรัฐฯ ร้อยละ ๒๓ และประเทศจีน ร้อยละ ๓๐ ของงบประมาณจัดซื้อจัดจ้าง ต้องจัดซื้อจัดจ้างจาก SMEs)

๒) ปฏิรูปองค์กร

๒.๑) ปรับโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) โดยจัดตั้ง OSS ทำหน้าที่ให้บริการและติดต่อประสานเชื่อมโยงไปยังหน่วยงานอื่นตั้งแต่ระดับนโยบาย

กระทรวง หน่วยปฏิบัติ และพื้นที่ อย่างครบวงจรตามหลัก PDCA โดย หน่วยงานระดับนโยบายมีหน้าที่จัดทำยุทธศาสตร์กำหนดเป้าหมาย แนวทางดำเนินงาน และตัวชี้วัด ตลอดจนจัดทำแนวทางและกลยุทธ์ที่สามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนงานโครงการในลักษณะบูรณาการที่ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญของแต่ละหน่วยงานมาร่วมกันพัฒนาและแก้ปัญหาเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่คาดหวัง และหน่วยงานระดับนโยบายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และผู้รับผิดชอบ รวมทั้งมีระบบส่งต่อ SME ที่รับบริการแล้วจากโครงการหนึ่งให้ไปรับความช่วยเหลือจากอีกโครงการหนึ่ง ซึ่งจะทำให้บริการความช่วยเหลือที่มีให้กับ SMEs เกิดประโยชน์สูงสุด

๒.๒) ปรับบทบาทหน่วยงานสนับสนุนส่งเสริม SME ให้ความสามารถดำเนินการตั้งการจัดทำ ติดตาม ประเมินผล และติดตามผล (Follow up) แผนงาน/โครงการ และส่งผลงานให้กับ OSS/สสว. เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำรายงานการติดตามประเมินผลกระทบและผลลัพธ์การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ SME

๓) ปฏิรูปบุคลากรภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาระบบบริหารงานส่งเสริมสนับสนุน SME ให้ทันสมัยและเปลี่ยนแปลงทันบริบททางธุรกิจของ SMEs โดยนำเครื่องมือและเทคนิคทางนโยบายใหม่ๆ เช่น Policy Lab, Scenario Analysis, RIA มาใช้เพื่อยกระดับศักยภาพจัดทำ วิเคราะห์ ติดตามประเมินผลแผนงาน/โครงการ ตั้งแต่ก่อน กำลังดำเนินการ และหลังโครงการเสร็จสิ้น รวมทั้งติดตามผลเพื่อตรวจวัดผลลัพธ์และผลกระทบ

๔) ปฏิรูประบบข้อมูลสำหรับ SMEs

การพัฒนาระบบข้อมูลสำหรับ SMEs เพื่อใช้บริหารจัดการนโยบายและยุทธศาสตร์ SMEs โดยรวบรวม วิเคราะห์ และจำแนกรายการข้อมูลตามประเภทธุรกิจ พัฒนาระบบแพลตฟอร์มและเชื่อมต่อข้อมูลต่างๆ จากหน่วยงานที่ให้บริการ SMEs ทุกประเภท และรวบรวมข้อมูลที่สะท้อนผลการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการทั้งในด้านการกำหนดปัจจัยนำเข้า กระบวนการดำเนินงานโครง ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ ที่เชื่อมโยงผลจากโครงการไปสู่ผลที่คาดหวังในระดับยุทธศาสตร์ ตลอดจนให้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลสอดคล้องตามช่วงเวลาที่ทำการประเมินทั้งก่อน ระหว่างดำเนินการ หลังแผนงาน/โครงการเสร็จสิ้นแล้ว และการติดตามผล

๒.๑.๖ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) มีศูนย์บริการ SME แบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (One Stop Service for SMEs) ที่สามารถเข้าถึงแก้ปัญหา และเชื่อมโยงมาตรการและกลไกสนับสนุนต่าง ๆ ของภาครัฐ

๒) เศรษฐกิจไทยจะ SME มืออาชีพ ที่มาพร้อมกับการปรับตัว รับมือกระแสการเปลี่ยนแปลงได้อย่างทันถ่วงที มีความรอบรู้ และสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมให้สามารถจับต้องได้

๓) SME ให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันและผลิตภาพที่เพิ่มขึ้นได้อย่างก้าวกระโดดด้วยการจัดทำคลังข้อมูลภาครัฐ (Big Data) ที่ช่วยในการวิเคราะห์ (Data Analytics) และเชื่อมต่อระบบข้อมูลทุกประเภทของหน่วยงานที่ให้บริการประชาชนของรัฐ รวมทั้งเปิดเผยข้อมูลที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ทุกระดับ (Open Data and Connected Government) โดยพัฒนาแพลตฟอร์มกลางเพื่อเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคธุรกิจให้สามารถนำไปพัฒนาและต่อยอด อันเป็นการช่วยให้ SME สามารถเข้าถึงข้อมูลภาครัฐในการนำไปพัฒนาต่อยอดที่สร้างผลกระทบทางเศรษฐกิจต่อประเทศอย่างยั่งยืน

๒.๑.๗ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๕)

๒.๑.๘ ตัวชี้วัด

๑) ผลผลิต

๑.๑) มีสำนักงานคณะกรรมการบริหารการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก

๑.๒) มีแผนแม่บทบูรณาการ

๒) ผลลัพธ์

๑.๑) งบประมาณของรัฐที่จัดสรรให้แก่หน่วยงานต่างๆ ในการสนับสนุนและส่งเสริม SME ลดลง

๑.๒) SME ไทยสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มต่อระบบเศรษฐกิจรวมไม่น้อยกว่า ๙๐,๐๐๐ ล้านบาท ภายใน ๕ ปี

๑.๓) ระบบข้อมูลต่าง ๆ ของหน่วยงานให้บริการภาครัฐมีการเชื่อมต่อและเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ทุกระดับ

๑.๔) อันดับความยากง่ายในการประกอบธุรกิจดีขึ้นไม่น้อยกว่า ๑๐ อันดับ ภายใน ๓ ปี

๒.๑.๙ วงเงินและแหล่งเงิน

.....

๒.๑.๑๐ ขั้นตอนการดำเนินการ (ตัวอย่างเบื้องต้น)

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓.๔ : ปฏิรูปสถาบันทางเศรษฐกิจเพื่อ SMEs

กิจกรรมขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปฯ ไปสู่การปฏิบัติ	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
1) การรวบรวม วิเคราะห์ และจำแนกประเภทของข้อมูล ดังนี้ 1.1) รายชื่อหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการสนับสนุนและส่งเสริม SMEs ทั้งหมด 1.2) รายการมาตรการและกลไกสนับสนุนและส่งเสริม SMEs ทั้งระบบ																					สสว.			มีศูนย์บริการ SME แบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (One Stop Service for SMEs) ที่สามารถเข้าถึงแก้ปัญหา และเชื่อมโยงมาตรการและกลไกสนับสนุนต่างๆ ของรัฐ	มีทะเบียนรายชื่อและรายการมาตรการ กลไกสนับสนุนและส่งเสริม SMEs อย่างครบถ้วน
2) ปรับปรุง ยกเลิกภารกิจและงบประมาณของหน่วยงานที่ทำหน้าที่ซ้ำซ้อน																					สสว.			ลดความซ้ำซ้อนของหน่วยงานรัฐที่ให้บริการ SMEs	ไม่มีการของบประมาณเพิ่มเติมรายปี (เว้นแต่งบประมาณเพื่อแก้ปัญหาภัยพิบัติ)
3) จัดตั้ง OSS ทำหน้าที่ให้บริการและสามารถติดต่อ ประสานเชื่อมโยงไปยังหน่วยงานอื่น ๆ ตามหลัก PDCA 3.1) หน่วยงานระดับนโยบายซึ่งมีหน้าที่จัดทำยุทธศาสตร์ร่วมกันกำหนดเป้าหมาย แนวทางดำเนินงาน และตัวชี้วัด																					สสว.			SMEs สามารถติดต่อขอรับบริการต่าง ๆ ของภาครัฐ ทั้งการยื่นขอเอกสาร มาตรการสนับสนุนและส่งเสริม (ทางการเงิน การคลัง การให้คำปรึกษา การเข้าถึงตลาดภาครัฐ	กำหนดให้มี SLA ในการประสานงานตั้งแต่เริ่มต้น จนดำเนินการแล้วเสร็จไม่เกิน 1 สัปดาห์

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓.๔ : ปฏิรูปสถาบันทางเศรษฐกิจเพื่อ SMEs

กิจกรรมขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปฯ ไปสู่การปฏิบัติ	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
3.2) หน่วยงานระดับนโยบายจัดทำแนวทางและกลยุทธ์ที่สามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ได้ 3.3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนงานโครงการในลักษณะบูรณาการที่ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญของแต่ละหน่วยงานมาร่วมกันพัฒนาและแก้ปัญหาเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่คาดหวัง 3.4) หน่วยงานระดับนโยบายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และผู้รับผิดชอบ 3.5) การจัดระบบส่งต่อ SME ที่รับบริการแล้วจากโครงการหนึ่งให้ไปรับความช่วยเหลือจากอีกโครงการหนึ่ง ซึ่งจะทำให้บริการความช่วยเหลือที่มีให้กับ SMEs เกิดประโยชน์สูงสุด																							ฯลฯ) ได้ ณ จุดเดียว	
4) พัฒนาระบบการรายงาน ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล																					สสว.			มีระบบการรายงานสถานการณ์ และ	มีรายงานเป็นรายวันที่สามารถ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓.๔ : ปฏิรูปสถาบันทางเศรษฐกิจเพื่อ SMEs

กิจกรรมขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปฯ ไปสู่การปฏิบัติ	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
การให้บริการ SMEs และให้ทุกหน่วยงานรายงานผลอย่างต่อเนื่อง																								ประเมินผลการให้บริการ SMEs	เผยแพร่แก่สาธารณชนอย่างทั่วถึง
5) ทบทวน พัฒนา ปรับปรุงมาตรการและกลไกต่าง ๆ รวมทั้งกำหนด KPI จากการจัดสรรงบประมาณของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องในการยกระดับความสามารถและเพิ่มผลิตภาพให้แก่ SMEs																					สสว.			SMEs เป็นกลไกสำคัญในการสร้างมูลค่าเพิ่มต่อระบบเศรษฐกิจไม่น้อยกว่า ๖๐% ต่อ GDP	SMEs สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มต่อระบบเศรษฐกิจไม่น้อยกว่า ๙๐,๐๐๐ ล้านบาท
6) พิจารณาเพิ่มเติม แก้ไข ปรับปรุง ยกเลิก กฎหมาย กฎ ระเบียบให้เอื้อต่อการสร้างระบบนิเวศแก่ SMEs อาทิ 6.1) ปรับแก้ไข พรบ. สสว. โดยให้ สสว. มีอำนาจหน้าที่ในการสั่งการและเรียกร้องข้อมูลจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนและส่งเสริม SMEs 6.2) แก้ไขนิยามของคำว่า SMEs 6.3) ปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบขั้นตอนเพื่ออำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจ																					สสว.			มีระบบนิเวศที่ครบวงจรในการเอื้อต่อการประกอบธุรกิจ SMEs	SMEs สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มต่อระบบเศรษฐกิจไม่น้อยกว่า ๙๐,๐๐๐ ล้านบาท

๒.๑.๑๑ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

๑) (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. ....

๒) ยกเลิกกฎกระทรวงกำหนดจำนวนการจ้างงานและมูลค่าสินทรัพย์ถาวรของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. ๒๕๔๕

๓) ปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบ ขั้นตอนเพื่ออำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจ เช่น การแก้กฎระเบียบของการดำเนินงานภาครัฐ ให้สามารถนำลิขสิทธิ์ที่ภาครัฐช่วยเหลือเป็นของผู้ประกอบการเพื่อนำไปต่อยอดทางธุรกิจได้ การเพิ่มช่องทางการตลาดให้ SMEs โดยปรับปรุงระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (เช่น การกำหนดสัดส่วนวงเงิน (โควตา) ที่หน่วยงานต้องจัดซื้อจัดจ้าง SMEs และการกำหนดวงเงิน/ประเภทของการจัดซื้อจัดจ้างที่ให้เฉพาะ SMEs เป็นผู้มีสิทธิเข้าแข่งราคา)

ส่วนที่ ๒

เรื่องประเด็นปฏิรูป
หัวข้อที่ ๓. : การปฏิรูปสถาบันทางเศรษฐกิจ
หัวข้อย่อย ๓.๕ ปฏิรูปหน่วยงาน ขับเคลื่อน ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาเศรษฐกิจ

๒.๑ เรื่องและประเด็นย่อยการปฏิรูปที่ ๓.๕ การปฏิรูปหน่วยงาน ขับเคลื่อน ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาเศรษฐกิจ (Oversight Body)

๒.๑.๑ การติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์สำคัญในปัจจุบัน

ประเทศไทยมีกระบวนการจัดทำและพัฒนานโยบายสาธารณะ ๔ ขั้นตอนคือ การกำหนดประเด็นปัญหาและประเด็นพัฒนา และการยกร่างแผนพัฒนาประเทศ แล้วจึงนำแผนสู่การปฏิบัติ สุดท้ายก็คือการติดตามประเมินผลแผน ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่าในปัจจุบันหน่วยงาน ติดตามและประเมินผลการบริหารราชการแผ่นดิน โดยเฉพาะในส่วนยุทธศาสตร์และแผนงานโครงการ มีหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง คือ สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) สำนักงานงบประมาณ (สงป.) และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (กพร.) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (กพ.) สำนักปลัด สำนักนายกรัฐมนตรี (นร.) กรมบัญชีกลาง (บก.) ผู้ตรวจราชการกระทรวง (ผต.) กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร (กพร.) ประจำกระทรวง ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการ (คตป.) ที่มีบทบาทในการติดตามและประเมินผลจากการดำเนินงานยุทธศาสตร์สำคัญ แผนงาน/โครงการ ทั้งในระดับจังหวัด กลุ่มจังหวัด ภาค ระดับกระทรวง และระดับประเทศ ซึ่งแต่ละหน่วยงานจะดำเนินการเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน โดยมีรายละเอียดพอสรุปได้ดังนี้

๑) ยุทธศาสตร์สำคัญของประเทศ

การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐตามที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งเป็นภารกิจของหนวยงานที่สำคัญดังนี้

๑.๑) สศช.ตามกรอบ (http://www.nesdb.go.th/download/article/article_๒๐๑๕๐๗๓๑ ๑๕๓๑๔๔.pdf) พระราชบัญญัติพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๑ และระเบียบว่าด้วยงบลงทุนของรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้ระบุหน้าที่การประเมินผลที่สำคัญดังนี้ แบ่งเป็นดังนี้

- **การติดตามประเมินผลการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**

สังคมไทยได้ตระหนักและน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และใช้เป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ จนถึงปัจจุบัน สศช. ได้มีการติดตามและประเมินผลการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิตและงานของทุกภาคส่วน โดยใช้วิธีการสำรวจ ได้แก่ ออกแบบสอบถามและส่งไปทั่วประเทศ ลงสำรวจและสัมภาษณ์หน่วยงานภาคสนาม และจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า ทุกภาคส่วนตื่นตัวและประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวาง เช่น ภาครัฐ ได้น้อมนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารประเทศในหลายระดับ มีการกำหนดนโยบายที่เหมาะสม รัดกุมมากขึ้น วางแผนดำเนินการลงทุนโครงการขนาดใหญ่บนพื้นฐานวิเคราะห์อย่างรอบคอบทั้งในศักยภาพด้านการเงิน มีความพร้อมในการดำเนินการ ตามความต้องการของประชาชน ความโปร่งใสในการใช้จ่าย

งบประมาณ (ดูรายละเอียด http://www.nesdb.go.th/ewt_news.php?nid=๓๕๕๓&filename=evaluate_develop)

- **การประเมินผลกระทบการพัฒนาด้วยดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย** สศช. ได้พัฒนาดัชนีชี้วัดความสุขของสังคมไทย เพื่อใช้ประเมินผลกระทบจากการพัฒนาตามแผนพัฒนาฯ ในภาพรวม เนื่องจากทิศทางการพัฒนาประเทศไทยได้ปรับเปลี่ยนไปสู่การสร้างความอยู่ดีมีสุขในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๔๔) และแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๙) และสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔) การใช้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศหรือ GDP เป็นเครื่องมือชี้วัดการพัฒนาจึงไม่เพียงพอ และไม่สะท้อนมูลค่าและต้นทุนทางสังคมอื่นๆ ที่สูญเสียไปจากการเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระดับสูง ไม่ได้หมายความว่าประชาชนมีความอยู่ดีมีสุขในระดับสูงตามไปด้วย สศช. จึงได้พัฒนา"ดัชนีความอยู่ดีมีสุข" ที่สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ และฉบับที่ ๙ แต่ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐-๑๑ วิสัยทัศน์และเป้าประสงค์หลักในการพัฒนาประเทศมุ่งสู่การสร้างความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย การใช้ดัชนีความอยู่ดีมีสุขเป็นเครื่องมือวัดผลกระทบการพัฒนาจึงไม่เพียงพอ สศช. จึงได้ขยายแนวคิดการพัฒนาจากดัชนีความอยู่ดีมีสุขมาเป็น "ดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย"ประกอบด้วย ๖ องค์ประกอบ ได้แก่ การมีสุขภาวะ ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง เศรษฐกิจเข้มแข็งและเป็นธรรม สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศสมดุล และสังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาล (รายละเอียดดู http://www.nesdb.go.th/main.php?filename=evaluate_develop) ประกอบด้วย ๓๙ ตัวชี้วัด อย่างไรก็ตาม สศช. นโยบายจะพัฒนาดัชนีดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทยให้เหมาะสมกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงในปี ๒๕๖๐ เพราะด้วยบริบทการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น อาทิ Sustainable Development Goals: SDGs, Digital Economy ส่งผลให้นิยามความสุขของคนเปลี่ยนแปลงไป

- **การติดตามประเมินผลการพัฒนาประเทศตามกรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ** ปัจจุบัน สศช. ได้ดำเนินการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะประเมินการบรรลุเป้าหมายของแผนพัฒนาทั้งในระดับ ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบของการพัฒนาประเทศภายใต้แผนพัฒนาฯ ทั้งภาพรวมและรายยุทธศาสตร์ โดย (๑) **การประเมินผลการบรรลุเป้าหมายโดยรวมของแผนพัฒนาฯ** เป็นการติดตามประเมินผลความสำเร็จของการพัฒนาตามแผนพัฒนาฯ ของหน่วยงานภาครัฐ ด้วยการเก็บข้อมูลผลการดำเนินงานในหัวข้อที่กำหนดเป็นเป้าหมายต่างๆ ในแผนพัฒนาฯ และเปรียบเทียบข้อมูลกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาฯ ว่า บรรลุเป้าหมายหรือไม่ เพียงใด (๒) **ประเมินผลสำเร็จระดับยุทธศาสตร์** เป็นการติดตามประเมินผลโดยการวิเคราะห์การพัฒนาประเทศที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาในแต่ละยุทธศาสตร์ว่ามีความก้าวหน้ามากน้อยเพียงใด และ (๓) **ติดตามผลการดำเนินงานตามแนวทางหลักภายใต้ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ** เป็นการติดตามประเมินผลจากการดำเนินงานโครงการสำคัญของหน่วยงานระดับกระทรวงทั้ง ๒๐ กระทรวง ที่สอดคล้องกับแต่ละยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ โดยรายงานตามแบบที่ สศช. กำหนดให้ (สศช., ๒๕๕๙)

- **การติดตามประเมินผลแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดและแผนภาคหรือระดับพื้นที่** (สำนักภาค) สศช. ได้พัฒนาระบบติดตามประเมินผล เรียกว่า Common KPIs และ Specific KPIs แต่ยังไม่มีระบบประเมินผลอย่างเป็นระบบ (สศช. ๒๕๕๖)

๑.๒) **หน่วยงานอื่นๆ** ที่มีบทบาททางอ้อมที่ส่งผลต่อหน่วยงานจัดทำยุทธศาสตร์ แผนงาน/โครงการเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล ได้แก่ กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร (กพร.) ประจำกระทรวงหรือหน่วยงานเทียบเท่า มีหน้าที่ติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาระบบราชในสำนักงานปลัดกระทรวงและกระทรวง ในขณะที่ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตทำหน้าที่ติดตาม ประเมินผล และจัดทำ

รายงานแผนการป้องกันและปราบปรามทุจริตและประพฤติมิชอบของส่วนราชการในสังกัดและการคุ้มครองจริยธรรม ซึ่งทั้งสองแผนนี้ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศเช่นกัน

ระดับที่ประเมิน	ระดับพื้นที่	ระดับกระทรวง	ระดับยุทธศาสตร์
สิ่งที่มุ่งประเมิน	Effectiveness Impact Outcome Output Process Input Context	Effectiveness Impact Outcome Output Process Input Context	Effectiveness Impact Outcome Output Process Input Context
หน่วยงานประเมิน	สศช. (สำนักภาค) อ.คตป.กลุ่มจังหวัด	คตป.กระทรวง ผู้ตรวจราชการกระทรวง สงป.	สศช. (สปผ.)/ ฝ่ายเลขานุการ อ. คตป.กลุ่ม4 ด้านการตรวจราชการแบบบูรณาการ (สปน.)
เทคนิค/วิธีการ	กลุ่มจังหวัด (สำนักงาน กพร.) ใช้คู่มือตาม ค.ต.ป. สศช. (สำนักภาค) พัฒนาระบบติดตามประเมินผล - Common KPIS - Specific KPIS	กลุ่มกระทรวงใช้คู่มือตาม ค.ต.ป.	สศช. (สปผ.) -ประเมินผลกระทบการพัฒนาด้วยดัชนีชี้ความอยู่เย็นเป็นสุข -ประเมินผลสำเร็จการพัฒนาตามการบรรลุเป้าหมายในยุทธศาสตร์ของแผน -ประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานโครงการสำคัญที่สอดคล้องกับมาตราการและแนวทางภายใต้ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ

ภาพที่ ๓ ระบบการติดตามประเมินผลกระทบการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่สำคัญของประเทศที่ผ่านมา

๒) **การติดตามประเมินผลยุทธศาสตร์ระดับกระทรวงหรือติดตามประเมินผลแผนปฏิบัติการกระทรวงและหรือหน่วยงานเทียบเท่า**

๒.๑) **คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการ (ค.ต.ป.)** มีบทบาทที่สำคัญ ดังนี้ (๑) การวางนโยบาย แนวทางการตรวจสอบและประเมินผลในภาคราชการ รวมถึงกำหนดประเด็นหัวข้อการตรวจสอบและประเมินผล (๒) ให้ความเห็นชอบแนวทางการตรวจสอบและประเมินผลตามที่คณะอนุกรรมการและ

หน่วยงานกลางที่มีภารกิจด้านการตรวจสอบและประเมินผลเสนอ (๓) ส่งเสริม ผลักดัน สอบทาน และเสนอแนะมาตรการ เพื่อให้แต่ละส่วนราชการดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการ และหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (๔) จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบรวมทั้งให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการตรวจสอบและประเมินผลต่อนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีอย่างน้อยปีละสองครั้ง และส่งสำเนารายงานดังกล่าวให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องด้วย ซึ่งคณะกรรมการนี้ มีรัฐมนตรีซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นประธาน และเลขาธิการ กพร. เป็นกรรมการและเลขานุการ มีหน้าที่วางนโยบายแนวทางตรวจสอบและประเมินผลในภาคราชการ และได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการ (อคตป.) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ตามที่ คตป. มอบหมาย ๑๐ คณะ คือ หนึ่ง อคตป. เกี่ยวกับการกำหนดแนวทาง วิธีการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการ สอง อคตป. เฉพาะกิจเกี่ยวกับการกำหนดแนวทาง วิธีการบูรณาการระบบการตรวจสอบและประเมินผลของหน่วยงานกลางที่อยู่ในกำกับของราชการฝ่ายบริหาร สาม อคตป. กลุ่มกระทรวงด้านเศรษฐกิจ สี่ อคตป. กลุ่มกระทรวงด้านสังคม ห้า อคตป. กลุ่มกระทรวงด้านความมั่นคงและการต่างประเทศ หก อคตป. กลุ่มกระทรวงด้านบริหารและส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง เจ็ด อคตป. กลุ่มจังหวัดคณะที่ ๑ (มีห้ากลุ่ม คือ กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน ๑ กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน ๒ กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนกลาง กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง และกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก) แปด อคตป. กลุ่มจังหวัดคณะที่ ๒ (มีสี่กลุ่ม คือ กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๒ กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ และกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๒ เก้า อคตป. กลุ่มจังหวัดคณะที่ ๓ (มี ๕ กลุ่มคือ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๒ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๑ และกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๒) สิบ อคตป. กลุ่มจังหวัดคณะที่ ๔ (มีสี่กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน และกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง ๒

๒.๒) **สำนักงาน กพร.** จะตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการไทยตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติมได้กำหนดให้มีกลไกการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการ ได้ดำเนินการที่สำคัญ

- **การประเมินแผนพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาระบบการดำเนินงานของส่วนราชการในการขับเคลื่อนภารกิจสำคัญ**ของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาและการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน และเพื่อเพิ่มศักยภาพของส่วนราชการในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศ รวมทั้งใช้เป็นข้อมูลเพื่อประกอบการให้คุณให้โทษต่อหน่วยงานและผู้บริหารซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนภารกิจที่สำคัญของรัฐบาลและการดำเนินงานตามภารกิจหน่วยงานของรัฐ

- **การประเมินองค์กรมหาชนและผู้อำนวยการองค์กรมหาชน**ที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติเฉพาะ เพื่อตรวจสอบการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง (Functional Based) และประสิทธิภาพการดำเนินงานตามภารกิจยุทธศาสตร์ (Agenda Based) ประสิทธิภาพการทำงานในพื้นที่ (Area Based) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและพัฒนานวัตกรรมในการบริหารจัดการระบบงาน (Innovation based) และศักยภาพหน่วยงานที่มีความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาประเทศ (Potential Based)

๒.๒) **คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลประจำกระทรวง** (คตป. ประจำกระทรวง) ในทุกกระทรวง รวม ๒๐ คณะ โดยกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเป็นผู้แต่งตั้ง คตป. ประจำกระทรวงมีหน้าที่กำกับ ดูแล ระบบการตรวจสอบและประเมินผลของกระทรวง และหน่วยงานในสังกัดให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ คตป. กำหนด อย่างไรก็ดี คตป. ได้กำหนดประเด็นการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการเป็น ๒ กรณีคือ **การ**

สอบทานกรณีปกติมี ๕ ด้านคือ การตรวจราชการ การตรวจสอบภายใน การควบคุมภายในและบริหารความเสี่ยง การปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ รายงานการเงิน และการสอบทางกรณีพิเศษ เป็นการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการของส่วนราชการและจังหวัด (http://www.opdc.go.th/special.php? spc_id=๓&content_id=๖๖๔)

โดยในปี ๒๕๕๙ มีนโยบายยกเลิกสอบทานกรณีปกติ มาให้ความสำคัญในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินโครงการสำคัญของส่วนราชการและจังหวัด ซึ่งมี ๓ กลุ่มโครงการหลัก คือ โครงการประเภทที่ ๑ โครงการตามยุทธศาสตร์สำคัญ อย่างน้อย ๑ โครงการ และ ๑ แผนบูรณาการประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๙ กลุ่มโครงการประเภทที่ ๒ โครงการสำคัญตามที่ คตป. กำหนด ซึ่งได้กำหนดให้ คตป. ประจำกระทรวง อคตป. กลุ่มกระทรวง และอคตป. กลุ่มจังหวัด ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล แผนงานบูรณาการด้านการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และกลุ่มโครงการประเภทที่ ๓ เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการ ปัจจุบัน คตป. ได้ให้ คตป. ประจำกระทรวง ๒๐ คณะ และอคตป. กลุ่มกระทรวง ๔ คณะ ทำการติดตามตรวจสอบและประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศในส่วนที่แต่ละกระทรวงได้รับอนุมัติโครงการให้มาดำเนินการทั้งหมด นอกจากนี้ได้กำหนดให้ อคตป. กลุ่มจังหวัด ๔ คณะ ทำการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบลๆ ละ ๕ ล้านบาท

อย่างไรก็ดีในอนาคตการประเมินสัมฤทธิ์ในลักษณะนี้จะมีความสำคัญมากขึ้น โดยจะมีคู่มือตาม คตป. เพราะวัตถุประสงค์ของการประเมินที่สำคัญคือ เป็นการประเมินผลที่ได้จากโครงการว่า เป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่ เพียงใด และต้องมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะเพื่อตรวจติดตามความคงอยู่ ความก้าวหน้า และผลการพัฒนา ซึ่งจะได้นำข้อมูลไปใช้ในการประกอบการตัดสินใจว่า ควรจะมีการปรับปรุง แก้ไข สานต่อ หรือยุติโครงการ โดยมีวิธีการประเมินทั้งในระดับผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบ และประสิทธิผลของโครงการ โดยมีประเด็นการประเมินในแต่ละระดับดังนี้คือ

- **การประเมินผลผลิต** ต้องพิจารณา <u>หนึ่ง</u> การดำเนินงานตามโครงการ บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์โครงการเรื่องอะไรบ้าง และบรรลุผลมากน้อยเพียงใด <u>สอง</u> ความสำเร็จ/ผลสัมฤทธิ์ ที่ได้รับจากการดำเนินโครงการ คือเรื่องใดบ้าง และประสบผลสำเร็จอย่างไร <u>สาม</u> ปัจจัยสำคัญที่ทำให้โครงการประสบความสำเร็จ/ไม่บรรลุผล คือเรื่องอะไร และมีสาเหตุหลักมาจากเรื่องใด เพราะอะไร <u>สี่</u> ผลผลิตของโครงการ เมื่อเทียบกับงบประมาณที่ใช้ดำเนินโครงการ มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด อย่างไร และบรรลุผลสัมฤทธิ์ ตามวัตถุประสงค์โครงการมากน้อยแค่ไหน อย่างไร <u>ห้า</u> ผลผลิตของโครงการ เมื่อเทียบกับระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินงานตามโครงการมีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด อย่างไร และ <u>หก</u> ผลผลิตของโครงการ มีความคุ้มค่ามากน้อยเพียงใด อย่างไร เมื่อเทียบกับงบประมาณ และประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินโครงการ
- **การประเมินผลลัพธ์โครงการ** ให้พิจารณา <u>หนึ่ง</u> การดำเนินงานตามโครงการ เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร และมีการดำเนินการในเรื่องใดบ้าง ที่ไม่เป็นไปตามแผนงานที่กำหนด <u>สอง</u> การดำเนินโครงการ เกิดผลลัพธ์ที่ไม่ได้คาดคิด/คาดการณ์ล่วงหน้าไว้ ในเรื่องใดบ้าง และวางแนวทางในการป้องกัน หรือมีการแก้ไขผลลัพธ์ในทางที่ไม่ประสงค์ไว้อย่างไร หรือไม่ <u>สาม</u> การดำเนินโครงการเกิดประโยชน์ต่อกลุ่มเป้าหมาย/ผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มใด อย่างไรบ้าง <u>สี่</u> ผลลัพธ์จากโครงการมีผลต่อความสำเร็จของวัตถุประสงค์และเป้าหมายโครงการ ให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้นหรือไม่ อย่างไร เพียงใด <u>ห้า</u> ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ เมื่อเปรียบเทียบกับการดำเนินงานตามทางเลือกอื่น ๆ เป็นอย่างไร <u>หก</u> ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ มีผลต่อความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายมากน้อยเพียงใด อย่างไร <u>เจ็ด</u> การจากการดำเนินโครงการ มีผลต่อกลุ่มเป้าหมาย/ผู้มีส่วนได้เสีย ในมิติเชิงเศรษฐกิจ

สังคม วัฒนธรรม และคุณภาพชีวิต อย่างไรบ้าง แปด ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ มีความยั่งยืน หรือความรุนแรงหรือไม่อย่างไร และจะสามารถแก้ไข/ป้องกันได้หรือไม่

- **การประเมินผลกระทบโครงการที่เกิดขึ้นทางบวกและทางลบใน ๗ ด้าน** ได้แก่ ด้านนโยบายรัฐบาล ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเทคโนโลยี ด้านประชาชน/ชุมชนในพื้นที่ และด้านอื่นๆ ตามที่เห็นสมควร

- **การประเมินประสิทธิผลโครงการ** ได้แก่ หนึ่ง โครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จ มีระดับการบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์โครงการ /มาตรฐานที่กำหนดไว้ตามโครงการ มากน้อยแค่ไหนเพียงใด สอง การมีส่วนร่วมของประชาชน/ชุมชน ในพื้นที่โครงการ มีระดับของการมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด และเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการอย่างไร สาม โครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จ มีระดับความเสี่ยงของการดำเนินการในเรื่องใดบ้างมากน้อยแค่ไหน อย่างไร สี่ ความยั่งยืนของโครงการที่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จ มีระดับของความยั่งยืนมากน้อยเพียงใดอย่างไร ห้า ระดับความพึงพอใจของประชาชน/ชุมชนพื้นที่โครงการ เป็นอย่างไร หก โครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จสามารถแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน/ชุมชนในพื้นที่โครงการได้มากน้อยเพียงใด อย่างไร เจ็ด โครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จ มีความเป็นไปได้ในการนำไปขยายผลโครงการได้มากน้อยเพียงใด หรือสามารถนำไปต่อยอดเพื่อเพิ่มมูลค่าโครงการได้หรือไม่ อย่างไร และ แปด โครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จ เมื่อเทียบกับโครงการอื่นในลักษณะเดียวกัน (รูปแบบโครงการ/ลักษณะโครงการ/งบประมาณ /ระยะเวลา/ประโยชน์ที่ได้รับ) มีความคุ้มค่า หรือไม่ อย่างไร

๒.๔) **สศช. ได้ติดตามผลการดำเนินงานแผนงาน/โครงการสำคัญที่สอดคล้องมาตรการและแนวทางการพัฒนาภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ** โดยได้จัดทำแบบสอบถามเพื่อรายงานผลการดำเนินโครงการสำคัญเพื่อตอบสนองเป้าหมายและแนวทางภายใต้ยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานและผลที่ได้รับจากการดำเนินงาน โดยพิจารณาจากปัจจัยนำเข้า ผลผลิต และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการสำคัญที่ตอบโจทย์ในแต่ละยุทธศาสตร์ภายในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (Flagship Project) รวมทั้งแผนการใช้งบประมาณและปัญหาอุปสรรคที่ต้องเผชิญ นอกจากนี้ยังร่วมกับสำนักงาน กพร. ผ่าน อ.คตป. กลุ่มจังหวัดได้ใช้คู่มือตาม คตป. และแบบสอบถาม กำหนดในการติดตามและประเมินผลแผนงานโครงการ

๒.๕) **สำนักงบประมาณ** มีการติดตามประเมินผลที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการใช้งบประมาณ ซึ่งแบ่งเป็น

- ติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ที่ครอบคลุมทั้งในระดับผลผลิต/โครงการ กิจกรรมและรายการ โดยเฉพาะการติดตามและรายงานความก้าวหน้าสำหรับงบประมาณลักษณะบูรณาการยุทธศาสตร์ประเทศ และรายงานผลการติดตามความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณในภาพรวมต่อคณะรัฐมนตรี ปัจจุบันได้มีระบบฐานข้อมูลแผน/ผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณ (BB EvMIS)

- ประเมินผลการใช้งบประมาณในแต่ละปีของหน่วยงาน โดยการวิเคราะห์ระดับความสำเร็จของการดำเนินงานจากการใช้งบประมาณ (PART) เพื่อนำข้อมูลผลการประเมินไปใช้ประกอบการตัดสินใจในกระบวนการจัดการงบประมาณ และเป็นตัวชี้วัดหนึ่งในการประเมินความคุ้มค่าในการปฏิบัติภารกิจรัฐ

- การติดตามประเมินผลโครงการตามนโยบายสำคัญ/เร่งด่วนของรัฐบาล เพื่อทราบถึงความก้าวหน้าและความสำเร็จในการดำเนินโครงการ/งาน/กิจกรรมตามนโยบายรัฐบาลในระดับผลผลิตและผลลัพธ์

ซึ่งครอบคลุมการติดตามความก้าวหน้าในการใช้จ่ายและการกระจายตัวของงบประมาณ กิจกรรมสำคัญ และประเด็นปัญหาเชิงลึกจากการดำเนินการ

๒.๖) **สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีร่วมกับผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย** ทำหน้าที่ตรวจติดตามการเบิกจ่ายงบประมาณ ความก้าวหน้าโครงการ และรวบรวมผลผลิตจากโครงการ ตามแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด เท่านั้น ยังไม่ได้มีการประเมินผลอย่างเป็นระบบ (สศช.,๒๕๕๖)

ตารางที่ ๑ ระบบติดตามและประเมินผลกระทบยุทธศาสตร์สำคัญที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

ประเด็น	การติดตามประเมินผลการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	การประเมินผลกระทบการพัฒนาด้วยดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย	การประเมินผล การพัฒนาภายใต้ยุทธศาสตร์แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)	การตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการไทย	การติดตามประเมินผลระดับพื้นที่ (Area Based)	ระบบการติดตามประเมินผลของสำนักงบประมาณ
วัตถุประสงค์	เพื่อประเมินผล การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาฯ เศรษฐกิจพอเพียงของทุกภาคส่วน	เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบ่งชี้สถานะของประเทศ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง และใช้ประเมินผลกระทบสุดท้ายของการพัฒนา รวมทั้งนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับทิศทางการพัฒนาประเทศ และกำหนดนโยบายให้เกิดความอยู่เย็นเป็นสุข	เพื่อประเมินการบรรลุเป้าหมายของแผนฯ ๑๑ ในระดับผลผลิต (Output) ผลลัพธ์ (Outcome) และผลกระทบ (Impact) ของการพัฒนาประเทศภายใต้แผนพัฒนาฯ ทั้งภาพรวมและรายยุทธศาสตร์	เพื่อติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของส่วนราชการในด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ความคุ้มค่า และคุณภาพการบริหารงาน ตลอดจนมีความโปร่งใสในการบริหารงาน และช่วยสร้างความเข้มแข็งของส่วนราชการให้มีระบบการกำกับดูแลตนเองที่ดี	เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ในระดับพื้นที่	เพื่อติดตามประเมินในระดับผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบในการดำเนินงานของส่วนราชการ องค์การบริหารรูปแบบพิเศษรัฐวิสาหกิจ กองทุนและเงินทุนหมุนเวียนด้านการบริหาร ความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคม ในมิติยุทธศาสตร์ มิติหน่วยงาน และมิติพื้นที่
ประเด็นการประเมิน	- กระบวนการ - ผลผลิต - ผลลัพธ์ - ผลกระทบ - ปัญหา อุปสรรค	- ผลลัพธ์ - ผลกระทบ	ติดตามประเมินผลการพัฒนาภายใต้ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ - ผลลัพธ์ - ผลกระทบ	๑. โครงการตามยุทธศาสตร์สำคัญของกระทรวง - ความเหมาะสมของโครงการ - กระบวนการดำเนินงาน - ผลผลิต / - ผลลัพธ์ - ผลกระทบ / - ประสิทธิผล ๒. โครงการสำคัญตามที่ ค.ต.ป. กำหนด (Top Down) - ความเหมาะสม ของโครงการ - กระบวนการดำเนินงาน - ผลผลิต / - ผลลัพธ์ - ผลกระทบ / - ประสิทธิผล ๓. ประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการ - ผลผลิต / - ผลลัพธ์ - ผลกระทบ / - ประสิทธิผล - ความยั่งยืน	- ผลผลิต - ผลลัพธ์ - ผลกระทบ - ประสิทธิผล	- ผลผลิต - ผลลัพธ์ - ผลกระทบ
วิธีการที่ใช้	- แบบสอบถาม	- ข้อมูลทุติยภูมิ ที่มีความต่อเนื่อง	- ข้อมูลทุติยภูมิ ที่มีความต่อเนื่อง	- การสำรวจติดตาม ตรวจสอบ และ	- การสำรวจผลการ	- การสำรวจผลการดำเนินงาน

ประเด็น	การติดตามประเมินผลการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	การประเมินผลกระทบการพัฒนาด้วยดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย	การประเมินผล การพัฒนาภายใต้ยุทธศาสตร์แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)	การตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการไทย	การติดตามประเมินผลระดับพื้นที่ (Area Based)	ระบบการติดตามประเมินผลของสำนักงบประมาณ
	- กรณีศึกษา		- รายงานผลการดำเนินงานที่สำคัญของหน่วยงานภาครัฐ (๒๐ กระทรวง และ ๓ หน่วยงาน)	ประเมินผลโดยค.ต.ป.ประจำกระทรวง อ.ค.ต.ป.กลุ่มกระทรวงอ.ค.ต.ป.กลุ่มจังหวัด และหน่วยงานเจ้าของโครงการระดับกรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ดำเนินงาน	
เครื่องมือที่ใช้	- แบบสอบถาม	- ข้อมูลทุติยภูมิ ที่มีความต่อเนื่อง	- รายงานผลการดำเนินงานที่สำคัญของหน่วยงานภาครัฐ (๒๐ กระทรวง และ ๓ หน่วยงาน)	- คู่มือการติดตามประเมินผล(แนวทางการตรวจสอบและประเมินผลรายปี)	- คู่มือการติดตามประเมินผล	- คู่มือการติดตามประเมินผล
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	- สศช.	- สศช.	- สศช.	- สศช. - กพร. - สงป. - หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	- สศช.	- สงป.

๒.๑.๒ สภาพปัญหาและความสำคัญ

ปัจจุบันประเทศไทยมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ติดตามประเมินผลหลายหน่วยงาน และเมื่อพิจารณาบทบาทของแต่ละหน่วยงานควบคู่ไปกับระบบติดตามประเมินผลตามวงจรนโยบาย (Policy cycle) พบว่า บทบาทของการติดตามประเมินผล ยังไม่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะมีปัญหาและข้อจำกัดที่สำคัญหลายประเทศ ซึ่งมีรายละเอียดสามารถสรุปได้ดังนี้

๑) **การบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานที่มีบทบาทประเมินผลมีค่อนจำกัด** เช่น สศช. สำนักงาน กพร. และสงป. เป็นต้น **ต่างคนต่างทำ เพื่อตอบโจทย์ของหน่วยงานตนเองเท่านั้น ขาดการพิจารณาแบบเชื่อมโยงทำให้เป็นภาระของหน่วยงานทั้งในระดับกระทรวงและพื้นที่ ที่ต้องจัดทำรายงานหลายฉบับเพื่อส่งให้หน่วยกลาง** ประกอบกับ**ขาดระบบการติดตามประเมินผลก่อนดำเนินการ** (Ex-ante Evaluation) **ทั้งในระดับยุทธศาสตร์และระดับแผนงานโครงการ** ซึ่งในหลักการติดตามประเมินผลต้องดำเนินการ ๓ ระยะคือ ก่อน กำลัง และหลังดำเนินเสร็จสิ้นแล้ว หน่วยงานประเมินผลในประเทศไทยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการติดตามประเมินผลเมื่อโครงการเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว ซึ่งผลจากการสำรวจพบว่า สศช. ติดตามและประเมินผลภาพรวมทั้งในระดับประเทศ ภาค และจังหวัด รวมทั้งศึกษาแผนงาน/โครงการสำคัญของหน่วยงานปฏิบัติที่สอดคล้องแนวทางการพัฒนาของยุทธศาสตร์ประเทศ ในขณะที่ สำนักงาน กพร. ติดตามผลการดำเนินงานแผนงาน/โครงการระดับกระทรวง ส่วน สงป. ให้ความสำคัญกับการประเมินผลเพื่อจัดสรรงบประมาณ เป็นต้น จึงทำให้ระบบการติดตามประเมินผลเน้นการประเมินผลหลังที่แผนงาน/โครงการดำเนินการเสร็จสิ้นแล้วเป็นส่วนใหญ่ โดย ในช่วงแผนฯ ๑-๑๑ ให้ความสำคัญการติดตามแผนงาน/โครงการที่ไม่ใช่กฎหมาย (non-regulation) ก่อนนำไปปฏิบัติ (Ex-ante Evaluation) ซึ่งแบ่งเป็นแผนงาน/โครงการลงทุนขนาดใหญ่ เช่น การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานต้องศึกษาความเป็นไปได้ และประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ก่อนเสนอ ครม. ในขณะที่แผนงาน/โครงการที่ใช้เงินลงทุนไม่มากจะเป็นลักษณะวิเคราะห์ให้ความเห็น โดยอาจไม่ต้องวิเคราะห์ความคุ้มค่าที่เป็นตัวเงิน ก่อนเสนอ ครม. เพื่อพิจารณาอนุมัติ ในขณะที่กฎหมาย แม้ว่ามีการประเมินผลกระทบก่อนนำไปสู่การปฏิบัติ แต่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และไม่มีการติดตามประเมินผลกระทบในขณะที่ปฏิบัติ และหลังจากดำเนินการมาระยะหนึ่งแล้ว จึงทำให้เกิดปัญหาความซ้ำซ้อนและกลายเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศในหลายกรณี ปัจจุบันรัฐบาลมีนโยบายให้ทำการโละกฎหมายและให้มีการนำเครื่องมือ Regulatory Impact Assessment มากรองกฎหมายเก่าและใหม่ จะทำให้ลดค่าใช้จ่ายภาครัฐลงได้อีกมาก

สำหรับการติดตามประเมินผลหลังที่ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว มีการดำเนินการใน ๓ ส่วน คือ ระดับกระทรวง/หน่วยงานเทียบเท่า เป็นผู้ประเมินทั้งสามระดับคือผลกระทบ ผลลัพธ์ และผลผลิต ผ่านกลไก คตป. และระดับจังหวัด และกลุ่มจังหวัด ผ่านกลไกคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (กนจ.) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และเลขาธิการ กพร. เป็นกรรมการและเลขานุการ (ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นเลขาธิการ สศช.) และอคตป. กลุ่มจังหวัด ซึ่งส่วนใหญ่มีลักษณะของการติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ ในขณะที่ สศช. ในช่วงแผนฯ ๑-๘ เป็นผู้ประเมินภาพรวมในลักษณะเชิงบรรยายด้วยการใช้ข้อมูลผลการประเมินแผนงาน/โครงการที่ได้รับจากกระทรวง/หน่วยงานเทียบเท่าแต่ในช่วงแผนฯ ๙-๑๐ สศช. ได้เพิ่มการพัฒนาตัวชี้วัดร่วม (Composite Index) เพื่อวัดผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินงานของแผนฯ และมีการติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพราะตั้งแต่แผนฯ ๘ จนถึงแผนฯปัจจุบัน และต่อไปจนถึงแผนฯ ๑๒ สศช. ได้ใช้หลักปรัชญานี้เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ

กระบวนการจัดทำและการพัฒนาโนบายสาธารณะของประชาชนเพื่อประชาชน

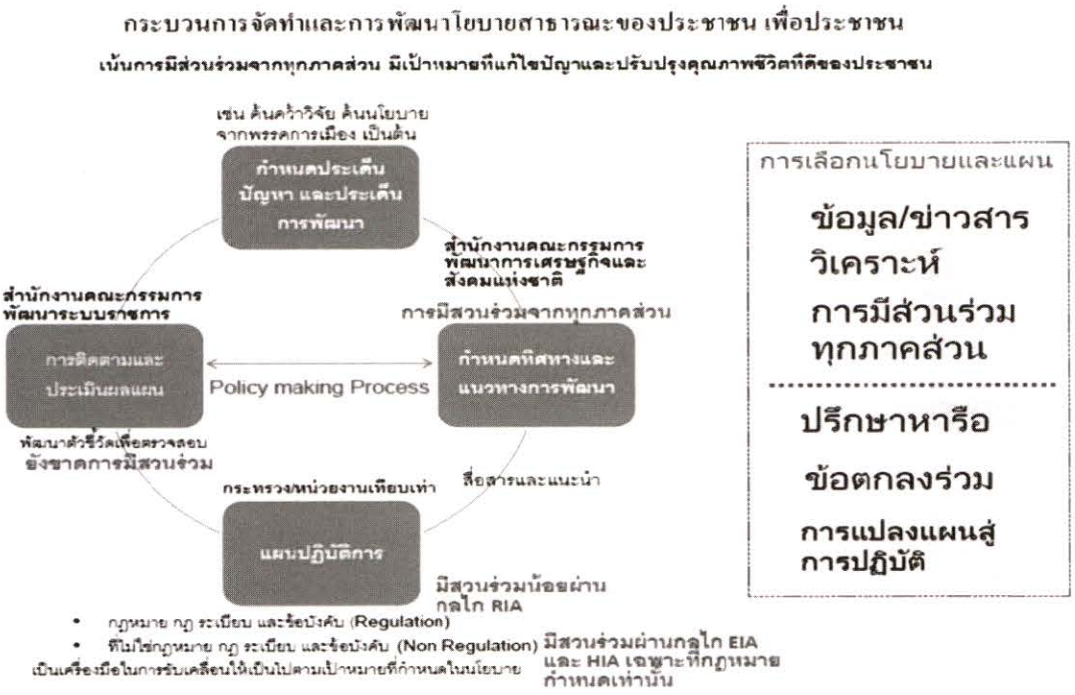

จากจุดนี้จะเห็นได้ว่าการขาดการบูรณาการทำงานระหว่าง สศช. สำนักงาน กพร. สงป. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และขาดระบบการติดตามประเมินผลก่อนดำเนินการ ทำให้ขาดการถ่ายทอดเชื่อมโยงระหว่างวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัดและแนวทางของยุทธศาสตร์ประเทศสู่การจัดทำแผนงาน/โครงการของหน่วยปฏิบัติ ส่งผล**ให้ผลของการติดตามประเมินผลแผนงาน/โครงการในขณะดำเนินงานไม่สามารถสะท้อนกลับไปที่หน่วยงานปฏิบัติให้มีการปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปได้ และผลการติดตามประเมินผลหลังจากเสร็จสิ้นการดำเนินงานแล้วไม่สามารถสะท้อนกลับไปที่หน่วยงานปฏิบัติและหน่วยงานจัดทำยุทธศาสตร์ได้** นอกจากนี้แม้ว่า**จะมีการติดตามประเมินผลหลังจากเสร็จสิ้นการดำเนินงาน แต่เป็นการติดตามของแต่ละหน่วยงานเพื่อตอบสนองการใช้งานตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานเอง** ดังนั้น**จึงมีเทคนิคและวิธีการประเมินผลที่ไม่เหมือนกัน**

อีกทั้งยังไม่มีระบบการติดตามผลงาน (Follow up) เพื่อประเมินผลลัพธ์และผลกระทบในระดับพื้นที่ ปัจจุบันในการประเมินผลกระทบจึงเป็นการพิจารณาเปรียบเทียบค่าเป้าหมายที่คาดหวังกับค่าเป้าหมายที่เกิดขึ้นจริง ที่เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้ค่าที่เก็บรวบรวมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่ไม่ได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากความสำเร็จที่เกิดจากการดำเนินงานโครงการ ส่งผลให้การประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่ผ่านมาใช้ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานสถิติแห่งชาติ สสว. สศช. กพร. แต่ไม่ได้เกิดจากการรวบรวมข้อมูลที่เกิดจากการดำเนินการตามแผนงาน ทำให้ไม่สามารถประเมินได้ว่าความสำเร็จหรือล้มเหลวที่เกิดขึ้นเกิดจากโครงการใด **ดังนั้นกระบวนการจัดทำนโยบายและแผนของประเทศไทยจึงมีลักษณะเป็นเส้นตรงมากกว่าเป็นวงจร**

๒) **ขาดหน่วยงานรับผิดชอบหลักที่มีความเป็นอิสระ ในการดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด และดำเนินการให้เกิดการกำหนดค่าเป้าหมายในระดับยุทธศาสตร์ร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ร่วมทั้งในการกำกับติดตามผลการดำเนินงาน** เพราะยุทธศาสตร์ระดับประเทศมีเป้าหมายที่ต้องอาศัยความร่วมมือในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาที่วางไว้ ปัจจุบันจากการประเมินผลกระทบการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์สำคัญของ

ประเทศ พบว่า แม้ว่า สศช. ในฐานะผู้จัดทำยุทธศาสตร์แต่ยังไม่มีอำนาจในการสั่งการให้ สงป. กพร. และหน่วยงานปฏิบัติที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับกระทรวงและระดับพื้นที่รับเป้าหมายไปปฏิบัติ จึงทำให้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ในหลายระดับทั้งระดับชาติ ระดับกระทรวง ระดับกรม และระดับหน่วยงานย่อยอื่น ๆ รวมทั้งระดับพื้นที่ ทำให้การดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานมุ่งการทำงานที่บรรลุเพียงเป้าหมายที่วางไว้เท่านั้น ซึ่งเป้าหมายดังกล่าว อาจไม่เกี่ยวข้องโดยตรงหรือเป็นเพียงบางส่วนของยุทธศาสตร์ชาติเท่านั้น ส่งผลให้การประเมินผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินงานในระดับหน่วยงานและระดับพื้นที่ไม่สามารถเชื่อมโยงไปสู่ผลกระทบในระดับยุทธศาสตร์ได้ อีกทั้งมีการกำหนดเป้าหมายที่ค่อนข้างกว้าง ทำให้การดำเนินการหลายโครงการทั้งในระดับกระทรวงและระดับพื้นที่ ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายระดับยุทธศาสตร์ได้โดยตรงส่งผลให้ไม่สามารถประเมินผลลัพธ์ในลักษณะที่เชื่อมโยงกับแผนงาน/โครงการได้

ดังนั้น**การประเมินผลความเชื่อมโยงระหว่างผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบจึงไม่สามารถดำเนินการได้** ดังนั้นเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงผลกระทบทั้งในเชิงบวกและลบ จึงยังไม่สามารถอธิบายได้ว่าเป็นผลจากการลงทุนในแผนงาน/โครงการของรัฐไหน อย่างไร ตัวอย่างเช่น การศึกษา SMEs พบว่าไม่มีการกำหนดค่าเป้าหมายร่วมกัน เพราะไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบหลัก แต่ผู้ศึกษาได้ทดลองใช้ log frame เชื่อมโยงผลลัพธ์และผลกระทบที่กำหนดโดย สศช. สสว. สงป. ภายใต้คณะกรรมการบูรณาการฯ นอกจากจะทำให้การกำหนดค่าเป้าหมายคาดความเชื่อมโยงระหว่างผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบแล้ว การกำหนดค่าเป้าหมายบางค่ามีขอบเขตกว้าง จึงทำให้การวัดค่าดังกล่าวดำเนินการได้ยากเช่น การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ SMEs ต้องมาตีความร่วมกันว่าขีดความสามารถในการแข่งขันคืออะไร ซ้ำซ้อนกับค่าเป้าหมายตัวอื่นๆ หรือไม่ เช่น จำนวน SMEs ที่มีการทำการวิจัยและพัฒนาสินค้า เป็นต้น ซึ่ง**สามารถดำเนินการได้ในขั้นตอนของการจัดทำ Policy Lab อันนี้อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้หน่วยปฏิบัติเสนอแผนงาน/โครงการแบบไหน อย่างไร ก็เข้าเกณฑ์ เพราะขาดการตีความในความหมายที่กำหนด**

อย่างไรก็ตามในปัจจุบันภายใต้พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ สศช. มีอำนาจหน้าที่ในการติดตามประเมินผล และส่งผลการติดตามและประเมินผล เสนอต่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ คณะรัฐมนตรี และรัฐสภา และให้ส่งไปหน่วยงานของภาครัฐ โดยบทบัญญัติมาตรา ๑๑ ให้คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติจัดให้มีการทบทวนยุทธศาสตร์ชาติทุกห้าปี หรือในกรณีที่สถานการณ์ของโลกหรือสถานการณ์ของประเทศเปลี่ยนแปลงไปจนไม่สามารถหรือไม่เหมาะสมที่จะดำเนินการตามเป้าหมายหรือยุทธศาสตร์ด้านหนึ่งด้านใดได้ หากคณะกรรมการฯ เห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมยุทธศาสตร์ชาติเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวให้คณะกรรมการฯ ขอความเห็นชอบ รวมทั้ง**บทบัญญัติมาตรา ๒๔ เพื่อประโยชน์ในการติดตามผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ให้หน่วยงานของรัฐรายงานผลการดำเนินการดังกล่าวต่อ สศช. ภายในเวลาและตามรายการที่ สศช. กำหนด และให้ สศช. จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีเสนอต่อคณะกรรมการฯ คณะรัฐมนตรีและรัฐสภาทราบภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานจากหน่วยงาน** ทั้งนี้ **รายงานดังกล่าวอย่างน้อยต้องระบุความก้าวหน้าของการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติด้วย** นอกจากนี้มาตรา ๒๗ ให้สำนักงานเผยแพร่รายงานที่ได้รับจากหน่วยงานของรัฐและรายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีและรายงานเป็นการเฉพาะเรื่องตามมาตรา ๒๔ ให้ประชาชนทราบทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงาน

นอกจากนี้ภายใต้ พรบ. นี้ ได้กำหนดเป็นขั้นเป็นตอนของการติดตามและตักเตือนตั้งแต่คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ส่งเป็นมติคณะรัฐมนตรี และแจ้งต่อ ประชาชน ซึ่งในแต่ละช่วงเวลานับว่าเป็นการให้เวลาในการแก้ไขปรับปรุงและดำเนินการอยู่แล้ว โดยในมาตรา ๒๕ หากหน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการใดที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติแจ้งให้หน่วยงานนั้นทราบถึงความไม่สอดคล้องและแก้ไขปรับปรุงโดยให้แจ้งคณะกรรมการภายใน ๖๐ วัน โดยที่ในมาตรา ๒๖ กำหนดว่าในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงหรือไม่แจ้งการดำเนินการให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติทราบ

ภายในกำหนดเวลาไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติรายงานให้คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติทราบเพื่อพิจารณาเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบและสั่งการต่อไป และถ้าคณะรัฐมนตรีแจ้งแล้วหน่วยงานยังไม่ดำเนินการ ให้สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาแล้วแต่กรณี มีมติส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพิจารณาดำเนินการกับหัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นตามหน้าที่และอำนาจให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง **ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ภายใต้ พรบ. นี้ชี้ให้เห็นถึงวัตถุประสงค์สำคัญของการติดตามและประเมินผล ก็เพื่อที่จะให้หน่วยงานของรัฐดำเนินงานให้เกิดผลตามบทบาทภารกิจที่กำหนดและการใช้งบประมาณของแผ่นดินมีประสิทธิภาพที่จะส่งผลให้ประเทศพัฒนาก้าวหน้ามากขึ้นในทุกด้าน โดยที่ประชาชนอยู่ดีมีสุขอันเป็นผลประโยชน์แห่งชาติที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ แต่องค์กรที่ทำหน้าที่ขับเคลื่อน ติดตาม และประเมินผลไม่ควรอยู่ สศช. เพราะจะทำให้เกิด conflict of interest แต่ควรแยกตัวออกและเป็นอิสระในการติดตามและประเมินผล**

๓) **ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับกระทรวงและพื้นที่ ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเขียนสาระสำคัญของโครงการในแต่ละหัวข้อ** เช่น ความแตกต่างระหว่างวัตถุประสงค์กับเป้าหมายของโครงการ ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ รวมทั้ง**ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลกระทบและการเขียนรายงานการประเมิน** เช่น การใช้ CIPP MODEL ประเมินโครงการที่เสร็จสิ้นแล้ว หรือการเขียนรายงานประเมินในลักษณะสำรวจเพื่อรายงานผลการปฏิบัติงานมากกว่าผลการประเมินโครงการ เช่น การรายงานผลในเชิงเปรียบเทียบค่าที่เกิดจากการดำเนินงานจริงกับค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ ปัจจุบัน **การดำเนินงานติดตามและประเมินผลยังเป็นการติดตามผลจำกัดอยู่กับการใช้จ่ายงบประมาณและความก้าวหน้าของแผนงานและโครงการเป็นส่วนใหญ่ ขาดการประเมินผลอย่างเป็นระบบ และขาดหลักวิชาการในการสนับสนุนผลการประเมิน** เช่น การประเมินแผนงาน/โครงการในระดับกระทรวงยังขาดการใช้เทคนิคการประเมินผลที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ซึ่งอาจจะเป็นเพราะผู้ทำหน้าที่ประเมินขาดความรู้ทักษะ ขาดพื้นฐานวิชาการรองรับ เป็นปัญหาเรื่องวิธีวิทยา ระเบียบวิธีในการกำหนดรูปแบบการประเมินผล และมีการเลือกปฏิบัติในการประเมิน ขาดเครื่องมือที่จะวัดความสัมพันธ์เชิงเหตุผล เช่น การวัดผลการพัฒนาจากตัวชี้วัดที่ สศช. กำหนดขึ้น ยังไม่มีความเชื่อมโยงกับการดำเนินงานโครงการสำคัญของหน่วยงาน ขาดการศึกษาว่าผลที่ได้รับจากโครงการนั้นเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายของแผนการพัฒนาได้หรือไม่เพียงใด และโครงการใดที่ตอบสนองยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯและยุทธศาสตร์ชาติในระยะยาวอย่างแท้จริง

๔) **ระบบประเมินผลขาดการควบคุมมาตรฐานการประเมินผล โดยเฉพาะขาดเกณฑ์ ตัวชี้วัด และตัวชี้วัดร่วม เพราะขาดหน่วยงานกลางที่มีความเป็นอิสระในการควบคุมมาตรฐานการประเมินผลตั้งแต่ระดับแผนงาน โครงการ และระดับยุทธศาสตร์สำคัญของประเทศ** ในช่วงแผนฯ ๑-๑๐ **ขาดการกำหนดตัวชี้วัด** ทั้งในระดับชาติ กระทรวง และจังหวัด แม้ว่ามีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจนแล้วก็ตาม ในขณะที่แผนฯ ๑๑ มีการกำหนดตัวชี้วัดแต่ขาดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาตัวชี้วัด และขาดการพัฒนาตัวชี้วัดร่วม ทั้งในระดับกระทรวงที่เรียกว่า ตัวชี้วัดผลผลิตร่วม (Output JKPI) ในระดับแผนพัฒนาฯ มีประเด็นพัฒนา เรียกว่า ตัวชี้วัดผลลัพธ์ร่วม (Outcome JKPI) และในระดับชาติที่ เรียกว่า ตัวชี้วัดผลกระทบร่วม (Impact JKPI) **นอกจากนี้การประเมินผลสามารถดำเนินการในลักษณะ Insight-out หรือเรียกว่ามีการทำการประเมินผลแบบหน่วยงานทำเองหรือประเมินเอง และOutsight-in หรือเรียกว่ามีการทำการประเมินผลที่ให้หน่วยงานที่เป็นกลางมาเป็นผู้ประเมิน** ปัจจุบันส่วนใหญ่การประเมินผลยังมีลักษณะภาครัฐเป็นผู้ประเมินเอง หรือเป็นบุคคลที่ภาครัฐเป็นผู้ให้เข้ามาดำเนินการประเมินผล เพื่อให้โครงการมีรูปแบบเป็นที่ยอมรับ หวังผลให้ได้รับงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงาน จึงทำให้เกิดการประเมินผลแบบเข้าข้างตัวเองและไม่มีมาตรฐาน บางครั้งอาจเกิดการประเมินแบบบิดเบือน เช่น การประเมินผลแบบเลือกประเมินเฉพาะแง่มุมที่ดูดี เพราะพยายามที่จะทำให้แผนงาน/โครงการที่ล้มเหลวเป็นที่ยอมรับ

หรือเป็นการประเมินผลเพื่อทำงานโครงการที่ไม่ชื่นชอบ แม้ว่าโครงการจะมีประสิทธิผลดี เป็นต้น เช่น นอกจากนี้ เครื่องมือในการติดตามผลการดำเนินงานโครงการ เน้นการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรายงานผลการปฏิบัติงานในโครงการมากกว่ารายงานผลการประเมิน และข้อคำถามส่วนใหญ่ในเครื่องมือติดตามผล เป็นข้อคำถามปลายเปิดที่ให้ผู้รายงานระบุความสำเร็จ เช่น ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบที่เกิดขึ้น ส่งผลให้หน่วยงานระบุความสำเร็จตามความเข้าใจของตนเอง โดยขาดการเปรียบเทียบกับค่าเป้าหมายหรือผลก่อนหลังดำเนินโครงการ

๕) **การไม่มีข้อมูลที่เพียงพอ ขาดข้อมูลที่ต่อเนื่อง ทันสมัย และน่าเชื่อถือ** โดย การไม่มีข้อมูลที่เพียงพอที่จะนำมาใช้ในการประเมินผล เช่น การรายงานผลความสำเร็จของโครงการในเชิงคุณภาพ ขาดการรายงานตามตัวชี้วัดโดยเปรียบเทียบกับค่าเป้าหมายที่ได้รับมอบหมาย **และขาดข้อมูลที่ต่อเนื่องทุกปี** กรณีที่ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ ข้อมูลที่ต้องการจะต้องมีการจัดเก็บเป็นประจำทุกปี แต่ข้อมูลบางตัวอาจมีการจัดเก็บเพียงบางช่วงแล้วเลิกจัดเก็บ หรือจัดเก็บเป็นระยะเวลาที่ห่างกันจนเกินไป เช่น ทุก ๕ ปี ทุก ๑๐ ปี เป็นต้นหรือเป็นข้อมูลที่ไม่มีหน่วยงานใดจัดเก็บ อีกทั้ง**ข้อมูลที่มีขาดความน่าเชื่อถือ** กรณีที่ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ ข้อมูลที่มีอาจไม่เหมาะสม เนื่องจากขาดความน่าเชื่อถือ อาทิ เป็นข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็นหรือความพึงพอใจ ซึ่งมีลักษณะเป็นอัตวิสัย และมีจำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการสำรวจไม่มากพอ ขาดผลการประเมินที่สะท้อนบางตัวชี้วัด หรือไม่มีโครงการที่ตอบตัวชี้วัดที่วางไว้ หรือตัวชี้วัดไม่ตรงกับชื่อโครงการ ตลอดจน **ข้อมูลล่าช้า ทำให้การประเมินผลไม่เป็นปัจจุบัน** ข้อมูลที่ต้องใช้ในการประเมินผลมีกำหนดในการเก็บข้อมูลไม่ตรงกับกำหนดเวลาในการเผยแพร่ผลการประเมิน ทำให้ไม่สามารถทำการประเมินผลได้ทันตามกำหนดเวลา หรือข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน ทำให้ไม่สามารถทำหน้าที่เป็นเครื่องเตือนภัย (Warning) ได้ (สศช. ,๒๕๕๖)

๖) **ระบบการติดตามและประเมินผลขาดการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน** การละเลยความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ส่งผลให้การประเมินผลกระทำในวงจำกัด ไม่น่าเชื่อถือ และขาดการยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และไม่ได้รู้สึกเป็นเจ้าของรวมกัน ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องไม่เห็นความสำคัญและไม่ยอมรับผลของการประเมินผล จึงทำให้ผลการประเมินไม่ได้ถูกนำไปใช้ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติ ทั้งในระดับปฏิบัติและระดับยุทธศาสตร์ และทำให้การประเมินผลไม่ครอบคลุมผลการพัฒนาจากภาคีการพัฒนาอื่นๆ อาทิ ภาคเอกชน ประชาสังคม อาจเป็นเพราะภาคีอื่นๆ มีการนำยุทธศาสตร์ไปแปลงสู่การปฏิบัติค่อนข้างน้อย การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนมีความสำคัญต่อการประเมินผลโดยเฉพาะการประเมินผลก่อนการดำเนินการ จะทำให้เกิดการมองภาพอนาคตรวมกัน มีการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ตัวชี้วัด และแนวทางพัฒนาในระดับยุทธศาสตร์ และมีการกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัดและกิจกรรมในแผนงานโครงการร่วมกัน นำไปสู่การสร้างการยอมรับร่วมกันหรือข้อตกลงร่วมกัน ที่จะขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปสู่เป้าหมายร่วมกันในที่สุด ปัจจุบันแม้ว่าภาคเอกชนและภาคประชาชนเริ่มมีความตื่นตัวในการร่วมกันกำหนดแผน และมีการประเมินผลตนเองมากขึ้น แต่ยังไม่มีการ**รายงานผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบที่จะสามารถนำมาประกอบการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ อย่างเป็นระบบ** อย่างไรก็ตาม สศช. มีนโยบายจะสนับสนุนให้เกิดการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติมากขึ้น จึงได้ดำเนินการขับเคลื่อน ผ่าน (๑) เป็นกรรมการในคณะกรรมการสำคัญของกระทรวงและหน่วยงานเทียบเท่า เช่น คณะกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการกระทรวงและพื้นที่ เป็นต้น (๒) เป็นกรรมการในคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์งบประมาณประจำปี ของ สงป. ในแผนปฏิบัติการในระดับต่างๆ จะมีแผนงาน/โครงการ กิจกรรม ซึ่งเป็นกลไกในการขับเคลื่อนแนวทางการพัฒนาให้บรรลุ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และในปี ๒๕๖๐ สศช. สงป. กพร. ร่วมกับกระทรวง/หน่วยงานเทียบเท่าที่เกี่ยวข้องปรับเป้าหมายและตัวชี้วัดของแผนงาน/โครงการให้สอดคล้องกับแผนฯ ๑๒ นอกจากนี้มีการจัดทำเอกสารเผยแพร่แผนฯ ได้แก่ แผนฯ ๑๒ ฉบับประชาชน ฉบับผู้บริหาร และแผนผังความคิด อินโฟกราฟฟิค และวีดีทัศน์ เป็นต้น อีกทั้งเพื่อให้อัตราการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติมีความเร็วมากขึ้น สศช. จึงได้วางแผนจะดำเนินการร่วมกับเครือข่ายภาคเอกชน ภาคการศึกษา และภาคประชาชน ในการขับเคลื่อนแผนฯ ๑๒ เพื่อสร้าง

ความรู้ความเข้าใจแผนฯ ๑๒ และมีการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และแผนงาน/โครงการเพื่อดำเนินการขับเคลื่อนรวมกัน โดยภาคเอกชนผ่านกลไกประชารัฐ ภาคการศึกษาผ่านที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย และภาคประชาชนผ่านสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.)

๗) ระบบติดตามประเมินผลไม่สามารถพัฒนาได้สอดคล้องกับลักษณะของแผนที่เน้นการมีส่วนร่วมและบูรณาการ ทำให้ไม่สามารถตอบผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสังคมได้ว่าที่ผ่านมาผลการพัฒนาประเทศและการจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาประสบความสำเร็จในระดับใด โดยนับตั้งแต่ปี ๒๕๐๔ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันประเทศไทยมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นกรอบทิศทางการพัฒนาประเทศรวมทั้งสิ้น ๑๑ ฉบับ กำลังดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ โดยในแผนฯ ๑-๓ เป็นแผนพัฒนาฯ ที่มีลักษณะเป็นแผนงาน/โครงการ (Project Based) ต่อมาในแผนฯ ๔-๕ ได้เพิ่มแนวคิดในเชิงพื้นที่ (Area Based) เช่น มีการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งตะวันออก (Eastern Seaboard) เพื่อการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค แต่เนื่องจากเกิดปัญหาการถ่วงดุลระหว่างแผนงาน/โครงการ ทำให้เกิดการใช้งบประมาณซ้ำซ้อน ดังนั้นในแผนฯ ๖-๗ จึงให้ความสำคัญกับการบูรณาการ เน้นการพัฒนาในลักษณะโปรแกรม (Program based) (การพิศิษฏ์,๒๕๕๓) และในช่วงแผนฯ ๘-๑๑ ให้ความสำคัญกับการบูรณาการที่เข้มข้นขึ้น เพิ่มแนวทางบูรณาอีก ๒ มิติ คือ ประเด็นพัฒนาที่สำคัญ และพัฒนาเชิงพื้นที่ ประกอบกับกระบวนการจัดทำแผนก็ปรับเปลี่ยนจากบนสู่ล่าง (Top down) มาเป็นจากล่างสู่บน (bottom up) เพราะให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ทำให้กระบวนการจัดทำแผนเน้นการบูรณาการและการมีส่วนรวมมากขึ้น ส่งผลให้ตั้งแต่แผนฯ ๘-๑๑ มีลักษณะกว้าง ครอบคลุมทุกเรื่อง และมีเป้าหมายไม่ชัดเจน ที่ผ่านมาหน่วยงานราชการต่างๆ มีการจัดทำแผนงาน/โครงการจำนวนมากที่ใช้หลักการเดิมๆแผนงานเดิมๆ ที่มีกิจกรรมไม่ชัดเจน และพยายามปรับให้สามารถอ้างว่ามีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ และยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ เพื่อเป็นเหตุผลหนึ่งที่ช่วยให้หน่วยงานดังกล่าวได้รับการจัดสรรงบประมาณแผ่นดิน (สศช. ๒๕๕๒)

ดังนั้น ในช่วงแผนฯ ๑-๑๐ กระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการและคุณลักษณะของแผนยังไม่ได้ปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ ยังคงเป็นการจัดทำแผนงาน/โครงการเพื่อของบประมาณแบบเดิมๆ การจัดสรรงบประมาณส่วนใหญ่ยังคงมีลักษณะเป็น แผนงาน/โครงการ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่า แผนพัฒนาฯ มีความยุ่งยากมากขึ้น กว้างมาก และครอบคลุมทุกเรื่อง หน่วยงานปฏิบัติมีความเข้าใจในแผนพัฒนาฯ น้อย เนื่องจากการสื่อสารระหว่าง สศช. กับหน่วยงานระดับกระทรวง และหน่วยงานระดับจังหวัดยังมีช่องว่างมาก และระหว่างหน่วยภายในกระทรวง/หน่วยงานเทียบเท่าก็ยังมีปัญหา อย่างไรก็ดีในช่วงกลางแผนฯ ๑๑ เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการจัดสรรงบประมาณเชิงบูรณาการ เพราะมีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อใช้เป็นเวทีในการสื่อสารผ่านการประชุมหัวหน้าส่วนราชการ โดยท่านนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เป็นกรรมการฝ่ายเลขานุการ มีปลัดกระทรวง และหน่วยงานที่เทียบเท่ากระทรวง เป็นกรรมการในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ ท่านนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งให้ สศช. จัดทำยุทธศาสตร์ประเทศและแผนปฏิบัติการยุทธศาสตร์ประเทศเชิงบูรณาการ ซึ่งในแผนปฏิบัติการยุทธศาสตร์ประเทศเน้นการพัฒนาในลักษณะประเด็นสำคัญ (Agenda based) ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ประเทศ รวมทั้งมีการกำหนดตัวชี้วัดร่วมใน ๓ ระดับ คือ ตัวชี้วัดผลกระทบ ตัวชี้วัดผลลัพธ์ และตัวชี้วัดผลผลิต (Joint Key Performance Indicator: JKPI)

วิวัฒนาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

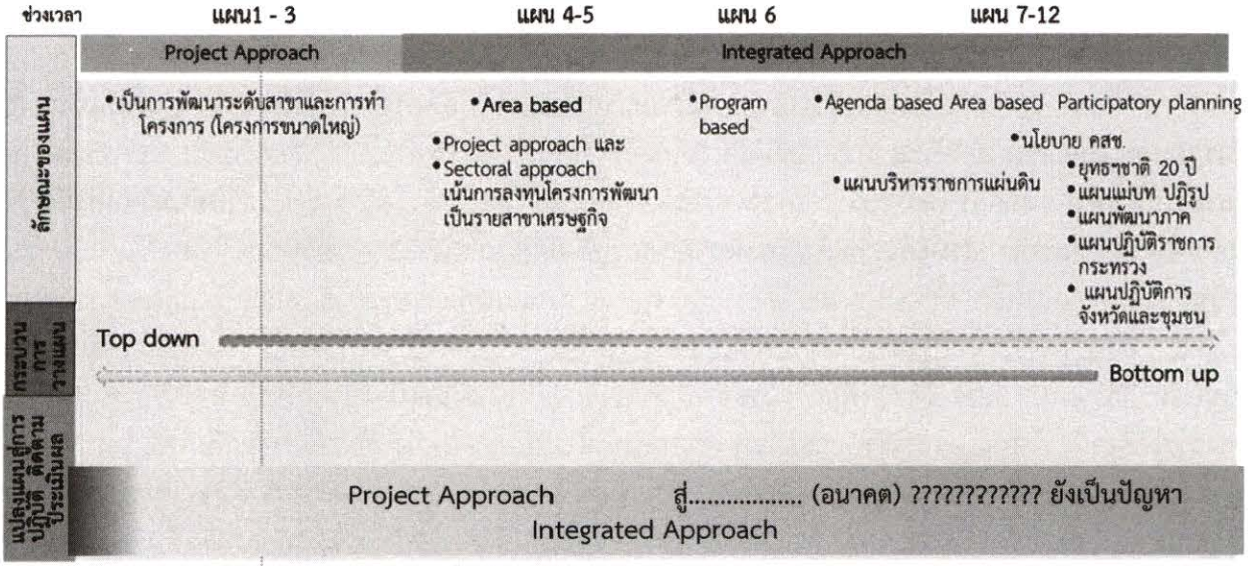

- การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม มีวิวัฒนาการมาตั้งแต่แผนที่มีลักษณะเป็นโครงการลงทุน (Project approach) และเปลี่ยนเป็นลักษณะบูรณาการ (Integrated approach) อยู่ในรูปของแผนงาน (Program) แผนเชิงพื้นที่ (Area based) และแผนประเด็นพัฒนา (Agenda basedอีกทั้งมีความครอบคลุมประเด็นพัฒนาใหม่ทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และแรงกดดันจากประเด็นพัฒนาในระดับนานาชาติมากขึ้นเรื่อยๆ ในขณะที่ ระบบการจัดสรร
- งบประมาณ กระบวนการถ่ายระดับ แปลงแผนพัฒนาสู่การปฏิบัติของหน่วยงาน และระบบประเมินผลเปลี่ยนแปลงไม่ทัน ดังนั้น การปฏิรูประบบและสถาบันการพัฒนาเศรษฐกิจจึงมีความจำเป็น

เพื่อให้มีการแปลงแผนยุทธศาสตร์ประเทศสู่การปฏิบัติ สศช. ร่วมกับสำนักงบประมาณ (สงป.) ได้จัดประชุมหัวหน้าหน่วยงานระดับกระทรวงหรือเทียบเท่า เพื่อปรับระบบการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ประเทศ พร้อมทั้งมีคำสั่งให้หน่วยงานระดับกระทรวงปรับแผนปฏิบัติกระทรวง และหน่วยงานระดับจังหวัดปรับแผนปฏิบัติการจังหวัดให้สอดรับกับยุทธศาสตร์ประเทศ แม้ว่ามีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง รัฐบาลยังเห็นความสำคัญของการจัดสรรงบประมาณเชิงบูรณาการ ได้สนับสนุนให้มีการจัดสรรงบประมาณเชิงบูรณาการ โดยให้ สงป. ร่วมกับ สศช. ร่วมกับกระทรวงที่เกี่ยวข้อง กำหนดประเด็นบูรณาการเพื่อการจัดสรรงบประมาณ และมีการประชุมเพื่อกำหนดกิจกรรมร่วมกันที่ต้องดำเนินการไปสู่เป้าหมายของประเด็นพัฒนาที่กำหนด เช่น ในปี ๒๕๖๐ ได้มีการกำหนดประเด็นพัฒนาไว้ทั้งหมด ๒๕ ประเด็น (รายละเอียดปรากฏในเว็บไซต์ของ สงป.) แต่ผลการดำเนินงานที่ผ่านยังมีปัญหาอุปสรรคมาก ซึ่งผลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร สศช. และผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอก สศช. พบว่า บุคลากรบางส่วนยังขาดความเข้าใจคำว่า บูรณาการ ดังนั้นแม้ว่าแผนปฏิบัติการเชิงบูรณาจะไม่สมบูรณ์ในทุกประเด็น แต่ถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่สร้างกระบวนการเรียนรู้การจัดสรรงบประมาณเชิงบูรณา และมั่นใจว่าในปีต่อไปจะพัฒนามากขึ้น

อย่างไรก็ตามจะประเมินผลสำเร็จอย่างไร เป็นคำถามที่ต้องศึกษาและพัฒนา ซึ่งในปัจจุบันการตรวจสอบและติดตามประเมินผลการดำเนินงานภาคราชการในระดับกระทรวงหรือเทียบเท่า กลุ่มกระทรวงเศรษฐกิจและสังคม และกลุ่มจังหวัด เป็นบทบาทที่สำคัญของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบข้าราชการหรือสำนักงาน กพร. ในขณะที่ สศช. เป็นผู้ประเมินผลภาพรวมการพัฒนาประเทศและภาค รวมถึงมีการติดตามประเมินผลแผนงาน/โครงการสำคัญบางส่วนตามนโยบายรัฐบาล ส่วนสำนักงบประมาณ (สงป.) จัดสรรงบประมาณภายใต้ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาฯ ในระยะ ๕ ปี จากการวิเคราะห์ในเชิงลึก พบว่าการดำเนินงานของ สศช. สำนักงาน กพร. สงป. ยังไม่เชื่อมโยงกัน และเน้นการดำเนินการติดตามและประเมินผลด้วยตัวเอง รวมทั้งเทคนิคในการประเมินผลยังไม่ได้มาตรฐานและขาดการมีส่วนร่วม เนื่องจากหน่วยงานภาครัฐมีการขยายการดำเนินงานในแนวกว้างตามแผนพัฒนาฯ ที่มีลักษณะกว้างและครอบคลุมในทุกมิติตามความ

ต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเฉพาะในช่วงแผนฯ ๘-๑๑ เช่น มีการจัดตั้งหน่วยงานราชการใหม่ๆ ขึ้นจำนวนมาก อาทิ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นต้น ประกอบกับระบบการสื่อสารระหว่างผู้จัดทำแผนกับผู้รับแผนไปปฏิบัติไม่เปลี่ยนแปลง ทำให้หน่วยงานปฏิบัติและ/หรือ สศช. ต้องจัดทำยุทธศาสตร์เฉพาะด้านตามคำสั่งคณะรัฐมนตรีและนายกรัฐมนตรี และได้จัดตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน เพื่อรับผิดชอบภาระงานที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้บุคลากรภาครัฐต้องทำงานหลายด้าน และไม่สามารถทำงานประจำที่รับผิดชอบได้เต็มที่ รวมทั้งขาดโอกาสในการพัฒนาทักษะที่จำเป็นอย่างต่อเนื่อง

๘) **ขาดนำผลการประเมินข้อมูลย้อนกลับไปยังหน่วยงานวางแผนยุทธศาสตร์ในระดับต่างๆ เพื่อนำไปประกอบการวางแผนในระยะต่อไป (Act)** ในระยะที่ผ่านมา **ประเทศไทยยังขาดระบบการติดตาม (Monitoring System) ที่แสดงการตอบสนองการรับผิดรับชอบ (Response for accountability) จากรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี สู่นายกรัฐมนตรี** เพื่อการรับผิดรับชอบของกระทรวงที่ชัดเจน ทั้งนี้ **สศช. ต้องเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงาน ตั้งแต่ศึกษาและกำหนดประเด็นพัฒนาเชิงบูรณาการที่ต้องอาศัยการทำงานร่วมกันระหว่างกระทรวง ส่งต่อให้ สงป. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ติดตามและประเมินผล และรายงานผลเข้าสู่ ครม. เพื่อให้เกิดการสั่งการ อาจจะใช้ช่องทางผ่านคณะกรรมการขับเคลื่อนและติดตามประเมินผล โดย สศช. ในฐานะฝ่ายเลขานุการ เป็นผู้ตั้งเรื่องขึ้นไปก็ได้** แต่**หน่วยงานเหล่านั้นต้องมีอำนาจตามกฎหมาย สั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับผลการประเมินผลไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงยุทธศาสตร์หรือแผนงาน/โครงการ** แม้แต่ ค.ต.ป. ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบ รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการตรวจสอบและประเมินผลต่อนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีอย่างน้อยปีละสองครั้ง และส่งสำเนารายงานดังกล่าวให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องด้วย **แต่เป็นการรายงานผลการติดตามในส่วนที่ คตป. รับผิดชอบเท่านั้น และไม่ได้มีอำนาจตามกฎหมายที่บังคับให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับผลการประเมินนี้ไปปรับปรุงแผนงาน/โครงการ**

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า **ระบบการติดตามประเมินผลไม่สามารถพัฒนาได้สอดคล้องกับลักษณะของแผนที่เน้นการมีส่วนรวมและบูรณาการ ทำให้ไม่สามารถตอบผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสังคมได้ว่า ที่ผ่านมาผลการพัฒนาประเทศ และการจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาประสพความสำเร็จระดับไหน ทั้งๆที่การดำเนินแผนงาน/โครงการของภาครัฐ จำเป็นต้องใช้ทรัพยากรของประเทศมากมาย ทั้งบุคลากร งบประมาณ และเวลาที่เสียไปในการดำเนิน ตลอดจนบางครั้งอาจเกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งบวกและลบ** ประกอบกับในอนาคตประเทศไทยจะมียุทธศาสตร์ชาติระยะยาว ๒๐ ปี เป็นกรอบทิศทางหรือเส้นทางที่จะพัฒนาประเทศไทยไปสู่ประเทศพัฒนาแล้ว ในขณะที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นแผนระยะปานกลางที่ถ่ายทอดเป็นช่วงๆละ ๕ ปี แผนฯ ๑๒ จะเป็นฉบับแรกของยุทธศาสตร์ชาติ และจะเป็นกึ่งแผนปฏิบัติการ เพราะมีการกำหนดเป้าหมายและประเด็นพัฒนาที่ชัดเจนกว่าทุกแผน ปัจจุบันนายกรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ฯ มีคำสั่งให้หน่วยงานทุกกระทรวงหรือเทียบเท่าปรับแผนงาน/โครงการให้สอดคล้องกับเป้าหมายและประเด็นพัฒนาในแผนฯ ๑๒ และเป้าหมายยุทธศาสตร์ประเทศ ซึ่ง สงป. กำลังเร่งดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเดือนกันยายน ๒๕๕๙ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า แผนฯ ๑๒ ได้ถูกแปลงสู่การปฏิบัติในปี ๒๕๖๐ แล้ว สศช. จึงต้องพัฒนาปรับปรุงกระบวนการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ ให้สามารถสะท้อนผลสัมฤทธิ์การพัฒนาที่ถูกต้อง ชัดเจน ทันต่อสถานการณ์ มีเทคนิค วิธีการ และเครื่องมือการวัดผลที่มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ และมีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายบนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนา

ดังนั้นควรมีการปฏิรูปหน่วยงาน ขับเคลื่อน ติดตาม และประเมินผล เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง (ดูตารางที่ ๑) จะทำให้กระบวนการจัดการยุทธศาสตร์สู่ความสำเร็จเป็นกลไกสำคัญที่จะ

ขับเคลื่อนประเทศสู่การเป็นประเทศรายได้สูงตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่กำหนดไว้

ตารางที่ ๑ ปรับขั้นตอนปฏิรูปหน่วยงาน และระบบ ขับเคลื่อน ติดตาม และประเมินผลแบบเปิดและบูรณาการระบบรายงานการประเมินผลผ่านความร่วมมือ (Open and Connected Mornitoring and Evaluation)

แบบเก่า	แบบใหม่	หน่วยงานรับผิดชอบ
ระบบติดตามประเมินผลแบบเปิดและบูรณาการระบบรายงานการประเมินผลผ่านความร่วมมือ (Open and Connected Mornitoring and Evaluation)		
ปรับการทำงานและบทบาทขององค์กรจัดทำนโยบาย (Authority		
	มีคณะกรรมการขับเคลื่อนและประเมินผลแห่งชาติ มีสำนักงานประเมินผลแห่งชาติ มีหน้าที่เป็น Oversing Agency ที่มีหน้าที่ตรวจสอบระบบติดตามและประเมินผลให้ได้มาตรฐานสากลและเป็นที่ยอมรับ และประเมินผลภาพรวม ในลักษณะ Strategic-Area /Strategic Agenda และ Strategic Function ที่ประสาน เชื่อมโยง และสร้างความร่วมมือ กับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการติดตามประเมินผล และนำเสนอ ครม. ซึ่งปัจจุบันแม้ว่าจะมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ติดตามประเมินผล แต่กระจัดกระจายในที่ต่างๆ เช่น สศช. กพร. สงป. สำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นการติดตามประเมินผลตามบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานเป็นหลัก ทำให้หน่วยงานปฏิบัติต้องใช้เวลาในการทำเอกสารรายงานผลเสนอต่อหน่วยงานดังกล่าว และไม่มีการนำผลการประเมินไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและยกเลิก มาตรการ แนวทาง แผนงาน โครงการ นอกจากนี้ยังขาดการรวมเป็น Single Paper ที่เชื่อมโยงผลการดำเนินการตั้งแต่ระดับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนปฏิรูป และแผนระดับกระทรวง และพื้นที่ เพื่อเสนอ ครม. . ยิ่งไปกว่านั้นประเทศยังขาดการตรวจวัดระบบติดตามและประเมินผลให้ได้มาตรฐานสากล เพื่อสร้างการยอมรับ ในต่างประเทศมีหน่วยงานในลักษณะนี้ จึงทำให้การติดตามและประเมินผลเป็นที่ยอมรับทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความโปร่งใส่ ซึ่งควรเป็นหน่วยนี้ดำเนินการ	● แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนและประเมินผลขึ้น เพื่อกำกับการดำเนินการ ซึ่งในเบื้องต้นให้ตั้งไว้ใน สศช. ก่อน จนกว่าจะสามารถตั้งเป็นองค์กรอิสระได้ ● พัฒนาและปรับโครงสร้างสำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา สศช. (ปรับ พรบ. สศช.) เพื่อเตรียมยกระดับสำนักฯ ให้เป็นองค์กรอิสระที่ขึ้นตรงกับท่านนายกรัฐมนตรี เพื่อเป็นหน่วยงาน oversight body
ไม่มี	ปรับ พรบ. สศช. ให้มีบทบาทหน้าที่ในการกำหนดประเด็นพัฒนาเชิงบูรณาการ ในลักษณะ Cross Cuting เพื่อเสนอ ครม. เพื่อให้เกิดการสั่งการ รวมทั้งพัฒนาศักยภาพของ เจ้าหน้าที่ สศช. ให้สามารถทำการประเมินผลยุทธศาสตร์ก่อนดำเนินการ (Ex-ante evaluation) ใช้ RIA หลักอนาคตศาสตร์ในการคาดการณ์อนาคตที่แม่นยำ พร้อมทั้งพัฒนาระบบและหลักสูตรอบรมเรื่อง ระบบ RIA และผลักดันให้มีการใช้ RIA ในการประเมินผลอย่างถูกต้องกฎหมาย และจัดอบรมเจ้าหน้าที่ทั้งในและนอก สศช.	สศช. และคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
ไม่มี	ส่งเสริมองค์กรกลางที่มีความเป็นมืออาชีพ เป็นผู้ประเมินผลแบบ Outside-in	ให้เป็นองค์กรอิสระที่ขึ้นตรงกับท่านนายกรัฐมนตรี เป็นผู้ดำเนินงาน
สร้างกลไกและกระบวนการบูรณาการระบบสำหรับรายงานการประเมินผลแบบรายงานเดียว (Process of integrated evaluation for Single Report System)		
ไม่มี	จัดประชุมเชิงปฏิบัติการหรือ Policy Lab **เพื่อพัฒนานวัตกรรมด้านนโยบายและวิเคราะห์ร่วมกันกับ สงป. และ กพร. กพ. เกี่ยวกับ**	สศช. เป็นผู้รับผิดชอบหลัก ร่วมกับ สงป. กพร. หน่วย

แบบเก่า	แบบใหม่	หน่วยงานรับผิดชอบ
	ลักษณะกิจกรรมที่สะท้อนว่าต้องการให้เกิดและความเชื่อมโยงผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบอะไร หรือออกแบบค่าเป้าหมายและตัวชี้วัดมากำกับแผนงาน/โครงการ เพื่อใช้เป็นค่าเป้าหมาย/ตัวชี้วัด รวมทั้งเพื่อถ่ายระดับค่าเป้าหมายที่กำหนดสู่หน่วยงานปฏิบัติ โดย ส่งมอบค่าเป้าหมาย/ตัวชี้วัด และกำหนดเจ้าภาพหลัก เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการ (แผนงาน/โครงการ) ทั้งในระดับกระทรวงและระดับพื้นที่	ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับกระทรวง และระดับพื้นที่ (ปรับ พรบ. และกฎกระทรวง เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการถ่ายระดับค่าเป้าหมายไปสู่การดำเนินงานในระดับกระทรวงและระดับพื้นที่ และสามารถปฏิบัติงานในลักษณะ Cross cutting)
มี ทั้งที่เป็นกฎหมายและไม่ใช่กฎหมาย แต่เป็นเพียงให้ความ เห็นที่ไม่ได้ประเมินความคุ้มค่า ยกเว้นโครงการลงทุนขนาดใหญ่	ประเมินผลแผนงาน/งานโครงการก่อนการปฏิบัติการหรือก่อนเริ่มโครงการ (Ex-ante) และ RIA ใช้หลักการอนาคตศาสตร์เป็นเครื่องมือประกอบการประเมิน ซึ่งควรเป็นข้อกำหนดที่สำคัญของการของบประมาณ โดย กระทรวง/หน่วยงานระดับพื้นที่ จัดทำรายงานประเมินผลแผนงาน/โครงการก่อนการปฏิบัติการ และส่งให้ สงป. เพื่อประกอบการพิจารณาจัดสรรงบประมาณ	หน่วยงานปฏิบัติหรือหน่วยงานขับเคลื่อนทั้งในระดับกระทรวง และระดับพื้นที่ (ปรับ พรบ. สศช. สงป. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)
ไม่มี	ติดตามและประเมินผลระหว่างดำเนินของแผนงาน/โครงการ โดย กระทรวง/หน่วยงานในระดับพื้นที่ จัดทำรายงานติดตามและประเมินผลแผนงาน/โครงการ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุง ยกเลิก แผนงาน/โครงการ เป็น Learning curve ที่สำคัญ และจัดทำรายงานการประเมินผลสำเร็จของโครงการ ส่งให้ สศช. เพื่อใช้ประกอบการจัดทำรายงานเสนอ ครม. (พรบ. การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ)	หน่วยงานปฏิบัติหรือหน่วยงานขับเคลื่อนทั้งในระดับกระทรวง และระดับพื้นที่ (ปรับ พรบ. สศช. สงป. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)
ไม่มี	ให้องค์กรอิสระ ที่ขึ้นตรงกับ นรม. จัดทำแผนระบบติดตามและประเมินผลภาพรวมแบบมีส่วนร่วม และขับเคลื่อนระบบ RIA .ในประเทศไทย เพื่อให้มีการติดตามประเมินผลตามห้วงเวลา ก่อน กำลังและหลังดำเนินการเสร็จสิ้น พร้อมพัฒนาและจัดทำแผนสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม ผ่านเวทีสาธารณะ และมีการกำหนด Joint KPIs ที่ตอบเป้าหมายการพัฒนาโดยรวม และมีระบบติดตามรายงานการใช้งบประมาณ ประสิทธิภาพของหน่วยงาน และความสำเร็จของแผนงาน/โครงการที่สะท้อน ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบที่ชัดเจน รวมทั้งให้มีการระดมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และให้นำเสนอ ครม. เพื่อพิจารณาส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	สศช สงป. กพร กพ และกระทรวงที่เกี่ยวข้อง. (ปรับ พรบ.เพื่อให้หน่วยงานดำเนินการ.)
ไม่มี	หน่วยงานปฏิบัติ จัดทำรายงานประเมินผลแผนงาน/โครงการก่อนการปฏิบัติการ และส่งให้ สศช. ซึ่งมีหน้าที่จัดทำยุทธศาสตร์ด้านต่างๆ ที่เรียกว่า Sectoral-based และรับผิดชอบหลักใน Agenda-based ที่เกี่ยวข้องทำการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงค่าเป้าหมายของแผนงาน/โครงการที่กำหนดกับค่าเป้าหมายของยุทธศาสตร์สำคัญของประเทศ และจัดทำรายงานผลวิเคราะห์ประเมินผลรายสาขา ส่งให้องค์กรอิสระภายใต้ สศช. เพื่อทำหน้าที่จัดทำรายงานผลการวิเคราะห์และประเมินผลแผนงานโครงการในลักษณะ Strategy-Function-Area และ Strategy-Agenda-Function-Area พร้อมระดมความเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เสนอ ครม. เพื่อพิจารณา ส่งให้ สงป. ไปใช้เป็นกรอบในการจัดสรรงบประมาณต่อไป	สศช. กบภ. กนจ. สงป.และหน่วยงานปฏิบัติหรือหน่วยงานขับเคลื่อนทั้งในระดับกระทรวง และระดับพื้นที่ (ปรับ พรบ. สศช. สงป. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)
ไม่มี	หน่วยงานปฏิบัติ จัดทำรายงานประเมินผลแผนงาน/โครงการระหว่าง	สศช. กบภ. กนจ. (ปรับ

แบบเก่า	แบบใหม่	หน่วยงานรับผิดชอบ
	ดำเนินของแผนงาน/โครงการ และส่งให้ สศช. เพื่อให้หน่วยงานภายใต้ สศช. ทำรายงานการติดตามประเมินผลในลักษณะ Sectoral-Function-Area และ Agenda-Function-Area และส่งให้ องค์กรอิสระภายใต้ สศช. เพื่อทำหน้าที่ติดตามประเมินผลยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่สามารถเชื่อมโยงกับแผนงาน/โครงการที่ปฏิบัติจริง พร้อมทั้งจัดทำรายงานผลการติดตามในลักษณะ Strategy-Function-Area และ Strategy-Agenda-Function-Area พร้อมระดมความเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเสนอ ครม. เพื่อพิจารณาสั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับผลการประเมินไปปรับปรุง ยกเลิก แผนงาน/โครงการ ที่มีอยู่ในปัจจุบันให้สอดคล้องกับผลการประเมิน	พรบ. สศช.) อาจต้องยกระดับสำนักติดตามและประเมินผล ภายใต้ สศช. ให้เป็นองค์กรอิสระที่ขึ้นตรงกับท่านนายกรัฐมนตรี เพื่อความเป็นอิสระเป็นหน่วยงาน Oversight body
มีการประเมินแผนงาน/โครงการที่มิใช่กฎหมายเบื้องต้น เน้นติดตามความก้าวหน้าขาดหลักวิชาการ	หน่วยงานปฏิบัติ จัดทำรายงานประเมินผลแผนงาน/โครงการที่ดำเนินการเสร็จสิ้น และส่งให้ สศช. เพื่อให้หน่วยงานภายใต้ สศช. ซึ่งมีหน้าที่จัดทำยุทธศาสตร์ด้านต่างๆ ที่เรียกว่า Sectoral-based และรับผิดชอบหลักใน Agenda-based ที่เกี่ยวข้อง จัดทำรายงานการติดตามประเมินผลในลักษณะ Sectoral-Function-Area และ Agenda-Function-Area และส่งให้ องค์กรอิสระภายใต้ สศช. เพื่อทำหน้าที่ติดตามประเมินผลยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่สามารถเชื่อมโยงกับแผนงาน/โครงการที่ปฏิบัติจริง พร้อมทั้งจัดทำรายงานผลการติดตามในลักษณะ Strategy-Function-Area และ Strategy-Agenda-Function-Area พร้อมระดมความเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเสนอ ครม. เพื่อพิจารณาสั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับผลการประเมินไปปรับปรุง ยกเลิก แผนงาน/โครงการ ที่มีอยู่ในปัจจุบันให้สอดคล้องกับผลการประเมิน	สศช. กบภ. กนจ. (ปรับ พรบ. สศช.) อาจต้องยกระดับสำนักติดตามและประเมินผล ภายใต้ สศช. ให้เป็นองค์กรอิสระที่ขึ้นตรงกับท่านนายกรัฐมนตรี เพื่อความเป็นอิสระและเป็นหน่วยงาน Oversight body
ไม่มี	ดำเนินการติดตามผลงาน (follow up) เพื่อตรวจสอบผลลัพธ์และผลกระทบในระดับแผนงาน/โครงการที่ดำเนินการเสร็จเรียบร้อย เพื่อประเมินผลลัพธ์และผลกระทบที่เกิดขึ้นจริง และเชื่อมโยงกับผลลัพธ์และผลกระทบที่ตั้งไว้ในยุทธศาสตร์สำคัญของประเทศ โดย กระทรวง/หน่วยงานในระดับพื้นที่ จัดทำรายงานติดตามผลงานของแผนงาน/โครงการที่ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว และส่งให้ สศช. เพื่อให้หน่วยงานภายใต้ สศช. ที่เกี่ยวข้องทำการประเมินผลผลการติดตามในลักษณะ Sectoral-Function-Area และ Agenda-Function-Area และองค์อิสระ สศช. เพื่อทำหน้าที่ติดตามประเมินผลผลลัพธ์/ผลกระทบของยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่สามารถเชื่อมโยงกับที่ปฏิบัติจริง พร้อมทั้งจัดทำรายงานผลการติดตามในลักษณะ Strategy-Function-Area และ Strategy-Agenda-Function-Area พร้อมระดมความเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเสนอ ครม. เพื่อพิจารณาสั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับผลการประเมินไปใช้ประกอบการกำหนดนโยบาย แผนงาน/โครงการใหม่ต่อไป	สศช. กบภ. กนจ. สงป.และหน่วยงานปฏิบัติหรือหน่วยงานขับเคลื่อนทั้งในระดับกระทรวง และระดับพื้นที่ (ปรับ พรบ. สศช. สงป. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)
พัฒนาสมรรถในการทำงาน (Competency)		
ไม่มี	พัฒนาระบบติดตามและประเมินผลที่สามารถเชื่อมโยงตั้งแต่ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนปฏิรูป และแผนปฏิบัติการกระทรวง ภาคและจังหวัด ที่สะท้อนความเชื่อมโยงระหว่าง ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ	สำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา สศช. กำลังดำเนินการร่วมกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบเก่า	แบบใหม่	หน่วยงานรับผิดชอบ
		มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และส่งมอบให้องค์กรอิสระที่กำลังจะจัดตั้งขึ้น
ไม่มี	พัฒนาเครื่องมือในการติดตามและประเมินผลแผนงาน/โครงการ ยุทธศาสตร์ แผนแม่บท แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนปฏิรูป แผนปฏิบัติการกระทรวง ภาค และจังหวัด รวมทั้งจัดทำหลักสูตรเพื่อใช้ประกอบการฝึกอบรมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำขับเคลื่อน และติดตามประเมินผล	สำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา สศช. ร่วมมือกับสถาบันการศึกษาองค์กรวิจัยทั้งในและต่างประเทศ เป็นผู้พัฒนาฯ และส่งมอบให้องค์กรอิสระ
พัฒนาระบบ Big Data เพื่อบริหารจัดการนโยบายและยุทธศาสตร์		
มีแต่น้อย และกระจัดกระจาย	พัฒนาระบบ Big Data เพื่อขับเคลื่อน และประเมินผลยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนปฏิรูป แผนปฏิบัติการกระทรวง ภาค และจังหวัด รวมทั้งพัฒนารูปแบบของการรายงานผลการติดตามประเมินผลเพื่อเสนอครม.	สำนักประเมินผล สศช. เป็นผู้ดำเนินการ และส่งมอบให้องค์กรอิสระที่กำลังจะจัดตั้งขึ้น

๒.๑.๓ ข้อเสนอเชิงนโยบาย

การติดตามและประเมินผลจะมีบทบาทสำคัญที่แทรกตลอด PDCA เพราะระบบติดตามประเมินผลที่ดีต้องมีการออกแบบยุทธศาสตร์ ค่าคาดหวังเป้าหมาย/ตัวชี้วัดที่ดี หรือเรียกว่า การติดตามประเมินผลก่อนดำเนินการ ถ้าหากออกแบบได้ดี จะทำให้การดำเนินการการติดตามประเมินผลยุทธศาสตร์ และแผนงาน/โครงการ ในขณะที่ดำเนินการ และในที่สุดเมื่อโครงการสิ้นสุดดำเนินการได้ง่าย และต้องมีการประเมินผลขั้นสุดท้ายที่เรียกว่า การติดตามผลงานเพื่อตรวจสอบผลลัพธ์และผลกระทบในระดับแผนงาน/โครงการที่ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยและคาดการณ์ไว้ตั้งแต่เริ่มแผนงาน/โครงการ ที่ต้องเชื่อมโยงกับผลลัพธ์และผลกระทบที่ตั้งไว้ในยุทธศาสตร์สำคัญของประเทศ ระบบติดตามประเมินผลที่ใช้อยู่ในปัจจุบันยังมีจุดอ่อนหลายประการ เนื่องจากระบบการจัดการไม่ได้ถูกพัฒนาขึ้นให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาโลก และความต้องการของพื้นที่ ที่เน้นการบูรณาการในหลายมิติ และเปลี่ยนแปลงเร็ว เพราะขาดการพัฒนานวัตกรรมด้านการจัดทำกลไกและเครื่องมือขับเคลื่อน และการติดตามประเมินผล และขาดการดำเนินการที่เรียกว่าสังคายนากฎหมาย (Regulatory Guillotine) เพื่อปรับบทบาทหน่วยงาน ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้จะเป็นการทบทวนระบบและกระบวนขับเคลื่อน ติดตาม และประเมินผลเดิมที่มีอยู่ (Review) เพื่อออกแบบระบบและกระบวนการ บริหารจัดการระบบขับเคลื่อนและติดตามประเมินผลใหม่ (Redesign) ภายใต้แนวคิด หลักการ และขั้นตอนในการติดตามประเมินผล โดยมีข้อเสนอที่สำคัญดังนี้

๑) **แนวคิดการติดตามประเมินผลในระบบปิดมาสู่การประเมินผลในระบบเปิด** โดย

๑.๑) **เป็นระบบที่จะใช้วัดความสำเร็จและความล้มเหลวของแผนพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ มีมาตรฐาน และเป็นที่ยอมรับ** ตั้งแต่ก่อนจัดทำนโยบาย แผนงาน/โครงการ เพื่อศึกษาความเป็นไปได้และความเหมาะสม กำลังขับเคลื่อนสู่ปฏิบัติงาน และการดำเนินการสิ้นสุดแล้ว

๑.๒) **เป็นระบบประเมินผลในเชิงบูรณาการ ที่มุ่งเสนอผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบในลักษณะ Agenda based, Area based, และ Function based** เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและทบทวนมาตรการ นโยบาย แผนงาน โครงการ ทั้งในระดับภาพรวม กระทรวง/หน่วยงานเทียบเท่า และจังหวัด ให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม

๑.๓) **เป็นระบบประเมินผลที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วม**เพื่อส่งเสริมสิทธิประชาชนในการรับทราบข้อมูลข่าวสาร จากหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒) **หลักการการติดตามประเมินผลและตัวชี้วัด**

๒.๑) **หน่วยงานติดตามและประเมินผล (Monitoring and Evaluation Unit) ต้องมีลักษณะขององค์กรหรือพนักงานในองค์กรที่คาดหวังจะให้ปฏิบัติ (Guiding Principles) คือ** ต้องมีกลไกเพื่อเพิ่มศักยภาพและความอิสระในการดำเนินการติดตามประเมินผล พร้อมทั้งจัดทำข้อมูลติดตามประเมินผลให้ถูกต้อง (Validity) สมบูรณ์ (Integrity) เชื่อถือได้ (Reliability) และย้อนกลับหรือป้อนกับจนเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงหรือเป็นข้อมูลต่อการจัดทำแผนงาน/โครงการและยุทธศาสตร์ต่อไปได้ (Relevant Feedback) ตลอดจนเชื่อว่าการติดตามประเมินผลเป็นเครื่องมือสำคัญในการปรับปรุงและพัฒนาแผนของตนเอง (Culture of self improvement or development) **และนำผลการติดตามและประเมินผลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงแผนในระยะต่อไป ต้องมีความรวดเร็วและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของผู้ใช้ในขณะนั้น (Fast and Adaptive)** อีกทั้งมี**ระบบตรวจสอบและวัดประสิทธิภาพของระบบประเมินผล (Audit)** เพื่อทำให้สามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงแผนงาน/โครงการ และยุทธศาสตร์ในระดับต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๒.๒) **การประเมินผล** เป็นเครื่องมือที่สำคัญการวัดผลสำเร็จของผลการดำเนินงาน ซึ่งจะเกิดขึ้นหลังจากได้ผ่านกระบวนการวางแผน การปฏิบัติตามแผนมาแล้ว ซึ่งประกอบ ๒ ส่วนคือ

- **การติดตาม** (Monitoring) เป็นการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าในการดำเนินงานการจัดสรรทรัพยากร เป็นการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทรัพยากรกับผลผลิตในแผนงาน/โครงการ ร่วมกับปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อการดำเนินงาน

- **การประเมินผลการปฏิบัติงาน** (Evaluation) เป็นการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการติดตามผลการปฏิบัติงาน ซึ่งในทางปฏิบัติจะจำแนกเป็น ๓ ประเภทคือ (๑) การประเมินก่อนการปฏิบัติงานหรือก่อนเริ่มโครงการ (Ex-ante evaluation) เป็นการประเมินสถานการณ์และสำรวจข้อเท็จจริง เช่น ความต้องการของประชาชน ตรวจสอบศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่ เป้าหมาย การประเมินต้นทุน-ประโยชน์ที่จะได้รับจากโครงการ (๒) การประเมินผลระหว่างดำเนินการ (On-going Evaluation) เป็นการติดตามประเมินถึงความก้าวหน้าของโครงการในระยะเวลาที่ดำเนินงาน เพื่อรับทราบปัญหา อุปสรรค์ในการดำเนินงาน ทั้งปัจจัยภายในและภายนอกที่จะมีผลต่อโครงการ จะแก้ไขอย่างไร เป็นการปรับปรุงโครงการ (๓) การประเมินผลหลังการดำเนินงาน (Ex-post Evaluation) เป็นการประเมินผลเพื่อรวมสรุป ว่าเมื่อได้ดำเนินโครงการจนสิ้นสุดแล้วได้รับความสำเร็จ มีผลผลิต ผลลัพธ์ ที่เกิดขึ้นอะไร เป็นการวิเคราะห์ประสิทธิผลเพื่อรับทราบว่าการดำเนินงานได้ผลตามวัตถุประสงค์เป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ มีเหตุผลไรที่ทำให้สำเร็จหรือล้มเหลว ประสิทธิภาพ เพื่อให้ทราบว่าคุ้มค่ากับต้นทุนหรือไม่ มีแนวทางอื่นๆที่ดีกว่า ที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดหรือไม่ และผลกระทบ เพื่อให้รับทราบว่าผลผลิต

หรือผลลัพธ์จากการดำเนินตามเป้าหมายที่กำหนดไว้นั้นมีผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยส่วนร่วมและกลุ่มเป้าหมายต่างๆ อย่างไร (เกิดแก้ว, ๒๕๔๐)

๒.๒) **ตัวชี้วัดการประเมินผล** ถ้าการประเมินผลเป็นการเปรียบเทียบระหว่างผลการปฏิบัติงานจริงกับผลที่คาดว่าจะได้รับหรือเป้าหมายที่กำหนด สิ่งที่ใช้วัดก็คือตัวชี้วัด ซึ่งโดยทั่วไปตัวชี้วัด เป็นได้ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ และต้องมีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานหรือเป้าหมายการดำเนินงาน ซึ่งเป็นการกำหนดระดับความสำเร็จเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป ที่ได้จากทฤษฎีวิจัยและหลักการ และหรือได้จากการเปรียบเทียบกับผลงานในกลุ่มต่างๆ นอกจากนี้ต้องมีช่วงเวลาและสถานที่ที่ชัดเจนเพื่อใช้เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงความเคลื่อนไหวของตัวชี้วัดนั้นๆ ซึ่งสามารถจำแนกตัวชี้วัดได้ดังนี้

- ตัวชี้วัดของปัจจัยนำเข้า (Input indicators) ใช้วัดทรัพยากรที่ใช้ เป็นองค์กรที่สำคัญของการวัดความสำเร็จในเชิงประสิทธิภาพ
- ตัวชี้วัดของกระบวนการ (Process indicators) ใช้วัดจำนวนครั้งของกิจกรรมที่ได้ดำเนินการ
- ตัวชี้วัดผลงานหรือผลผลิต (Output indicators) ใช้วัดผลงานหรือผลผลิตซึ่งสามารถใช้เป็นองค์ประกอบของการวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ซึ่งจะช่วยชี้วัดว่าผลงานได้ใช้ค่าใช้จ่ายที่ลงทุนคุ้มค่าหรือไม่
- ตัวชี้วัดของผลลัพธ์ (Outcome indicators) จะแสดงออกมาในรูปของการเปลี่ยนแปลง โดยประสิทธิผลจะเป็นตัวชี้วัดผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ เมื่อเทียบกับเกณฑ์หรือเป้าหมาย
- ตัวชี้วัดของผลกระทบ (Impact indicators) เป็นการวัดผลขั้นสุดท้าย ซึ่งอาจใช้เวลาในการที่จะเกิดผลกระทบที่พึงปรารถนาหรืออาจต้องใช้หลายแผนงาน/โครงการดำเนินการ เพื่อให้เกิดผลกระทบเดียวกัน

๒.๓) **มีการประเมินด้วยตนเอง**เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้และติดตามผลอย่างใกล้ชิด (Inside-out) **ควบคู่ไปกับการให้หน่วยงานหรือสถาบันที่เป็นกลางทำหน้าที่ประเมินผล** (Outside-In) เพื่อความถูกต้องและเป็นกลาง ปราศจากอคติและเลือกปฏิบัติ

๒.๔) **การดำเนินการติดตามและประเมินผลต้อง เน้นการบูรณาการ เชื่อมโยง และมีกระบวนการเชื่อมโยงที่แข่งแกร่ง (Process and Procedure)** สร้างกลไกการบูรณาการผ่านความร่วมมือ และมีระบบติดตามประเมินผลแบบเปิดและเชื่อมโยง รวมทั้งใช้ระบบ Big data เชื่อมโยงระหว่างหน่วยงาน เพื่อสร้างระบบ Single Report

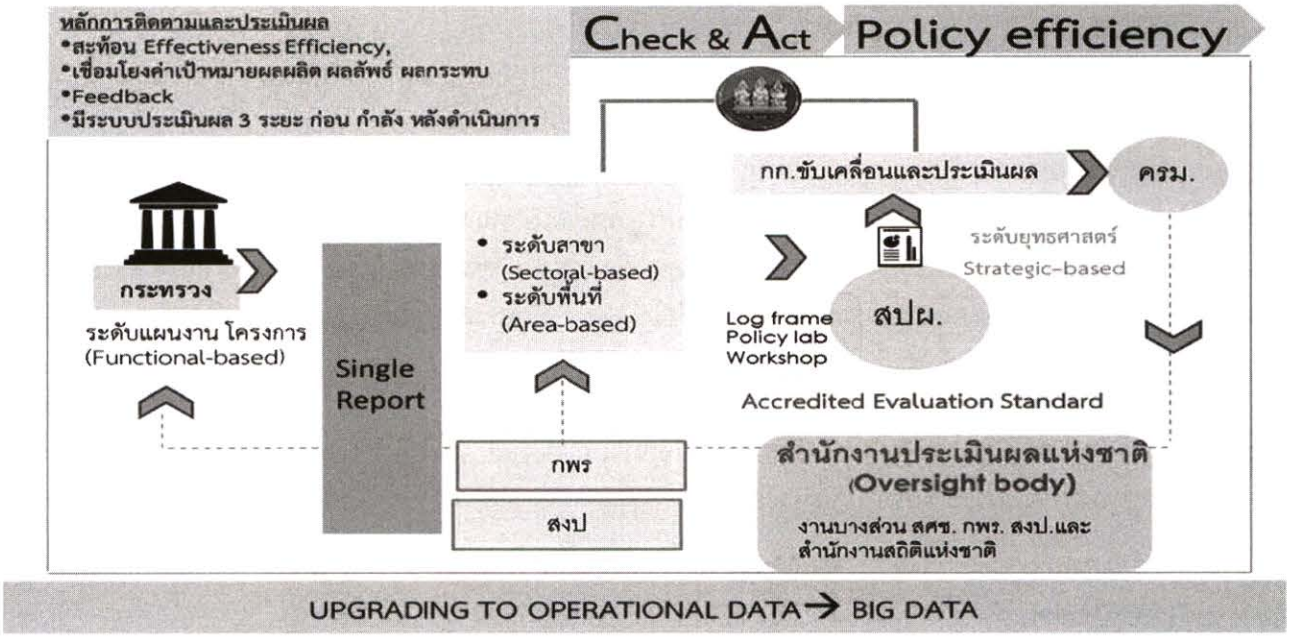

๒.๕) **การมีส่วนร่วม (Participation)** ที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมสิทธิประชาชนในการรับทราบข้อมูลข่าวสาร จากหน่วยงานที่รับผิดชอบ ตามที่กำหนดไว้ในมาตร ๖๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชาอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ และมาตรา ๘ ใน พรบ. การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งจะเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม ตัดสินใจในการปฏิบัติงานและการร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบมาถึงตัวและชุมชน

๒.๑.๔ **ปรับปรุงขั้นตอนระบบการติดตามและประเมินผลแบบเปิดและบูรณาการระบบรายงานการประเมินผลผ่านความร่วมมือ (Open and Connected Mornitoring and Evaluation)** มีขั้นตอนที่สำคัญดังนี้

๑) **วางแผนการติดตามและประเมินผล** โดย สศช. วางแผนการติดตามและประเมินผลเพื่อให้ระบบประเมินผลเป็นกลไกสำคัญในการสร้างเชื่อมโยงระหว่างค่าเป้าหมายของยุทธศาสตร์ในทุกระดับ (ตั้งแต่ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แผนปฏิบัติการกระทรวง ภาค จังหวัด และชุมชน) และย้อนกลับในลักษณะวงจรนโยบาย รวมทั้งกำหนดประเด็นพัฒนาสำคัญที่เกี่ยวข้องมากกว่าหนึ่งหรือหลายกระทรวง (Crosscutting Agenda) เพื่อใช้ประกอบการจัดทำแผนจัดสรรงบประมาณเชิงบูรณาการของ สงป. รวมทั้งกำหนดค่าเป้าหมายและตัวชี้วัดที่มีความเชื่อมโยงกันในระดับยุทธศาสตร์ตั้งแต่ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ ด้วยเทคนิค Logical framework และ Policy Lab หรือ Workshop เป็นต้น พร้อมทั้งมีการประเมินผลยุทธศาสตร์ก่อนดำเนินการ กำลังดำเนินการ และหลังดำเนินการที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ นอกจากนี้ควรจัดให้มีการระดมความคิดเห็น และให้นำเสนอ ครม. เพื่อพิจารณาส่งให้ สงป. ดำเนินการต่อไป

๒) **กำหนดให้มีการประเมินผลยุทธศาสตร์ และแผนงานโครงการ** ตามหลักการการติดตามประเมินผลที่ต้องดำเนินการ ๓ ระยะเวลา (รัตนะ บัวสนธ์, ๒๕๔๐) คือ หนึ่ง **ส่งเสริมให้มีนำวิธีวิทยาการประเมินผลก่อนการปฏิบัติการหรือก่อนเริ่มโครงการ** อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เป็นการประเมินถึงสถานการณ์และสำรวจข้อเท็จจริง สมมติฐานความเป็นไปได้ในขั้นตอนการจัดเตรียมนโยบาย ทั้งรูปของกฎหมายและมิใช่กฎหมาย เพื่อกลั่นกรองโครงการ เช่น ศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่ ต้นทุน สอง **การประเมินผลระหว่างดำเนิน** เป็นการติดตามประเมินผลถึงความก้าวหน้าในระยะที่กำลังดำเนินงาน เพื่อเป็นศึกษาว่ามีปัญหา อุปสรรคใดบ้างในการดำเนินงาน ทั้ง

จากปัจจัยภายในและภายนอกที่ผลกระทบต่อการดำเนินงาน จะเน้นแก้ไขปรับปรุงแผนงาน/โครงการ สาม **การประเมินผลหลังการดำเนินงาน** เป็นการประเมินผลเพื่อรวมสรุปจนสิ้นสุดแผนแล้วได้รับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด มีผลผลิต ผลลัพธ์ ที่เกิดขึ้นภายหลังจากสิ้นสุดแผน เป็นการวิเคราะห์ถึงประสิทธิผล[1] ประสิทธิภาพ[2] ตลอดจนผลกระทบ[3] ทั้งในทางบวกและลบ โดย

๒.๑) **ประเมินผล ยุทธศาสตร์ และแผนงาน/งานโครงการก่อนการปฏิบัติการหรือก่อนเริ่มโครงการ** ซึ่งควรเป็นข้อกำหนดที่สำคัญของการของบประมาณ โดย กระทรวง/หน่วยงานระดับพื้นที่ จัดทำรายงานประเมินผลแผนงาน/โครงการก่อนการปฏิบัติการ และส่งให้ สงป. กภบ. และ กนจ. เพื่อประกอบการพิจารณาจัดสรรงบประมาณ และให้ สศช. ซึ่งมีหน้าที่จัดทำยุทธศาสตร์ด้านต่างๆ ที่เรียกว่า Sectoral-based และรับผิดชอบหลักใน Agenda-based เพื่อทำการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงค่าเป้าหมายของแผนงาน/โครงการที่กำหนดกับค่าเป้าหมายของยุทธศาสตร์สำคัญของประเทศ และจัดทำรายงานผลวิเคราะห์ประเมินผลเสนอ ครม. เพื่อพิจารณาส่งให้ สงป. ไปใช้เป็นกรอบในการจัดสรรงบประมาณต่อไป

๒.๒) **ติดตามและประเมินผลระหว่างดำเนินทั้งในระดับยุทธศาสตร์และแผนงาน/โครงการ** โดยกระทรวง/หน่วยงานในระดับพื้นที่ จัดทำรายงานติดตามและประเมินผลแผนงาน/โครงการ และส่งให้ สศช. เพื่อให้หน่วยงานภายใต้ สศช. ทำการติดตามประเมินผลในลักษณะ Sectoral-Function-Area และ Agenda-Function-Area และส่งผลการติดตามประเมินผลนี้ให้สำนักติดตามประเมินผล สศช. เพื่อทำหน้าที่ติดตามประเมินผลยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่สามารถเชื่อมโยงกับแผนงาน/โครงการที่ปฏิบัติจริง พร้อมทั้งจัดทำรายงานผลการติดตามในลักษณะ Strategy-Function-Area และ Strategy-Agenda-Function-Area พร้อมระดมความเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเสนอ ครม. เพื่อพิจารณาสั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับผลการประเมินไปปรับปรุง ยกเลิก แผนงาน/โครงการ ที่มีอยู่ในปัจจุบันให้สอดคล้องกับผลการประเมิน

๒.๓) **ประเมินผลหลังจากที่โครงการเสร็จสิ้นแล้ว** โดย กระทรวง/หน่วยงานในระดับพื้นที่ จัดทำรายงานติดตามและประเมินผลแผนงาน/โครงการและส่งให้ สศช. เพื่อให้หน่วยงานภายใต้ สศช. ทำการติดตามประเมินผลในลักษณะ Sectoral-Function-Area และ Agenda-Function-Area และส่งผลการติดตามประเมินผลนี้ให้สำนักติดตามประเมินผล สศช. เพื่อทำหน้าที่ติดตามประเมินผลยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่สามารถเชื่อมโยงกับแผนงาน/โครงการที่ปฏิบัติจริง พร้อมทั้งจัดทำรายงานผลการติดตามในลักษณะ Strategy-Function-Area และ Strategy-Agenda-Function-Area พร้อมระดมความเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเสนอ ครม. เพื่อพิจารณาสั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับผลการประเมินไปปรับปรุง ยกเลิก แผนงาน/โครงการ ที่มีอยู่ในปัจจุบันให้สอดคล้องกัน

๒.๔) **ดำเนินการติดตามผลงาน (follow up) เพื่อตรวจสอบผลลัพธ์และผลกระทบในระดับแผนงาน/โครงการที่ดำเนินการเสร็จเรียบร้อย** เพื่อประเมินผลลัพธ์และผลกระทบที่เกิดขึ้นจริง และเชื่อมโยงกับผลลัพธ์และผลกระทบที่ตั้งไว้ในยุทธศาสตร์สำคัญของประเทศ โดย กระทรวง/หน่วยงานในระดับพื้นที่ จัดทำรายงานติดตามผลงานของแผนงาน/โครงการที่ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว และส่งให้ สศช. เพื่อให้หน่วยงานภายใต้ สศช. ที่เกี่ยวข้องทำการประเมินผลผลการติดตามในลักษณะ Sectoral-Function-Area และ Agenda-Function-Area

---

[1] **ประสิทธิผล (Effectiveness)** เป็นการวัดเพื่อทราบว่าการดำเนินงานได้ผลตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ เพียงใด มีเหตุผลอะไรที่ทำให้การปฏิบัติงานนั้นประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลว

[2] **ประสิทธิภาพ (Efficiency)** การวัดเพื่อให้ทราบว่าการดำเนินงานนั้นได้ผลคุ้มค่ากับต้นทุนหรือไม่ และมีแนวทางอื่นที่ดีกว่าที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด เป็นการพิจารณาถึงความสามารถในการผลิต/ผลงานที่ใช้ปัจจัยหรือต้นทุนการดำเนินงาน (Input) โดยเทียบกับผลผลิตหรือผลลัพธ์ (output)

[3] **ผลกระทบ (Impact)** เป็นพิจารณาผลผลิตและผลลัพธ์จากการดำเนินงานตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้นั้นมีผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยส่วนรวมและกลุ่มเป้าหมายต่างๆ อย่างไร

และส่งผลการติดตามประเมินผลนี้ให้สำนักติดตามประเมินผล สศช. เพื่อทำหน้าที่ติดตามประเมินผลผลลัพธ์/ผลกระทบของยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่สามารถเชื่อมโยงกับที่ปฏิบัติจริง พร้อมทั้งจัดทำรายงานผลการติดตามในลักษณะ Strategy-Function-Area และ Strategy-Agenda-Function-Area พร้อมระดมความเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเสนอ ครม. เพื่อพิจารณาสั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับผลการประเมินไปใช้ประกอบการกำหนดนโยบาย แผนงาน/โครงการใหม่ต่อไป

๓) **พัฒนาตัวชี้วัดและตัวชี้วัดร่วม**ให้ได้มาตรสากล (Joint Key Performance Indicator: JKPI) เพื่อประเมินการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งสามารถวัดทั้งรูปของ ตัวชี้วัดผลกระทบร่วม ตัวชี้วัดผลลัพธ์ร่วม และตัวชี้วัดผลผลิตร่วม โดยมีขั้นตอนในการจัดทำดังนี้

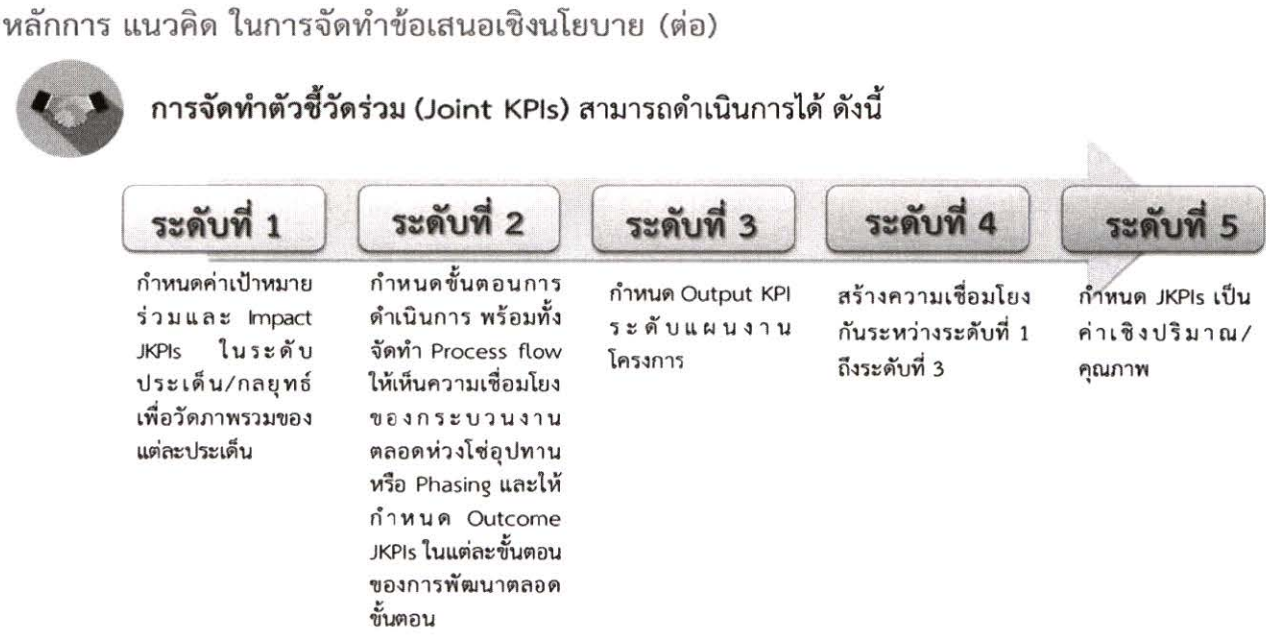

๓.๑) **กำหนดเกณฑ์ของตัวชี้วัด** ซึ่งในแต่ละตัวชี้วัดจะต้องมีเกณฑ์ที่เป็นมาตรฐานสากลและสะท้อนคุณลักษณะของภาคราชการ เนื่องจากการดำเนินแผนงาน/โครงการของภาครัฐมีลักษณะการให้บริการสาธารณะ ซึ่งส่วนใหญ่ไม่ได้คำนึงถึงผลกำไร แต่คำนึงถึงผลประโยชน์ของคน/สังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก ดังนั้นเกณฑ์ในการประเมินผลจะมีขอบเขตที่กว้างกว่าของภาคเอกชน โดย**ด้านเศรษฐกิจ** ต้องเป็นเศรษฐกิจที่เติบโตอย่างแข่งขัน เช่น GDP ต้องเติบโตอย่างต่อเนื่อง มีการสร้างนวัตกรรม และมีรายได้ต่อหัวสูงเพื่อก้าวข้ามกับดักรายได้ปานกลาง รวมทั้งต้องมีการกระจายรายได้และผลประโยชน์อย่างทั่วถึงเป็นธรรม และการเติบโตต้องเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สำหรับใน**ด้านสังคม** คนต้องมีโอกาสในการเข้าถึงบริการของรัฐ เป็นคนดีและเก่ง เคารพในสิทธิของผู้อื่น ในขณะที่ด้าน**สิ่งแวดล้อม** ต้องให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการใช้ที่ยั่งยืน และดูแลคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตของประชาชนและชุมชน ส่วน**ภาครัฐ** เน้นการให้บริการอย่างเพียงพอ มีประสิทธิภาพ ได้มาตรฐาน ความเร็ว ทันเวลา และใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม และเป็นธรรมเสมอภาค รวมทั้งต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมและจรรยาบรรณ

๓.๒) **บริหารจัดการตัวชี้วัดผลกระทบร่วม** (Impact JKPI) โดย การ**ศึกษาเป้าหมายและตัวชี้วัด ยุทธศาสตร์ชาติ ในอีก ๒๐ ปีข้างหน้า** ที่ต้องการให้ประเทศไทย เป็นประเทศพัฒนาแล้ว โดยมี

คุณลักษณะของตัวชี้วัดที่สำคัญดังนี้คือ เป็นประเทศรายได้สูง รายได้ต่อหัวเป็น ๑๕,๐๐๐ USD/ปี เศรษฐกิจขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๕-๖ ต่อปี มีความสามารถในการแข่งขันในทางเศรษฐกิจสูงขึ้นเป็น ๑ ใน ๑๐ คนทุกช่วงวัยมีสุขภาวะที่ดี เรียนรู้ตลอดชีวิต (HDI) ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมค่า Gini ๐.๓๖ สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ประเทศ และอันดับคอร์รัปชั่นเป็นอันดับ ๒ ในอาเซียน ที่ต้องเชื่อมโยงกับตัวชี้วัดผลกระทบภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติภาพรวมที่ต้องดำเนินการให้สำเร็จภายใน ๕ ปีของยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งปัจจุบันมีลักษณะกึ่งแผนปฏิบัติการ ที่ถ่ายระดับมาจากยุทธศาสตร์ชาติ

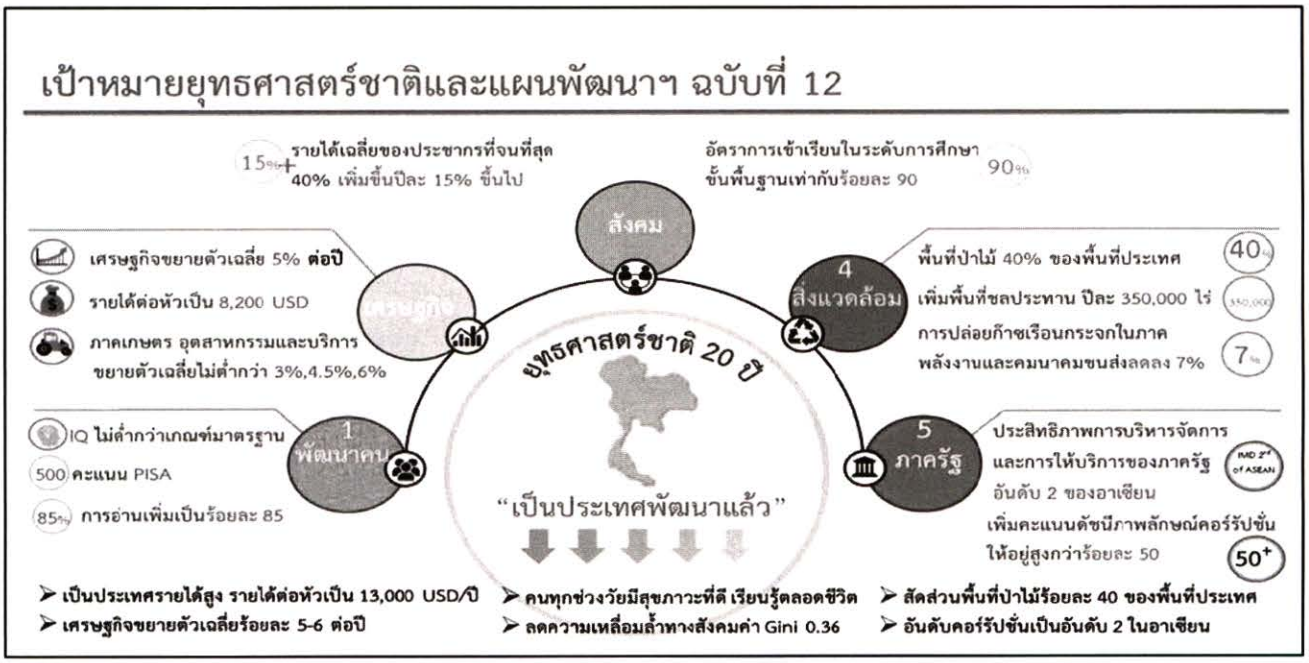

๓.๒) **บริหารจัดการตัวชี้วัดผลลัพธ์ร่วม (Outcome JKPI)** โดย

- **กำหนดประเด็นพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ที่เชื่อมโยงกับเป้าหมายและตัวชี้วัดในยุทธศาสตร์ชาติ** โดยใน (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ได้มีการกำหนดประเด็นพัฒนาที่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติไว้ชัดเจน ตัวอย่างของประเด็นพัฒนา เช่น ในยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์มีประเด็นพัฒนาที่สำคัญ เช่น ปรับเปลี่ยนคนในสังคมให้มีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม พัฒนาเพิ่มศักยภาพเด็กปฐมวัย พัฒนาความรู้และทักษะแรงงานให้เป็นไปตามความต้องการของตลาดงาน เป็นต้น ในขณะที่ ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำในสังคม เช่น สร้างโอกาส อาชีพ รายได้ และให้ความช่วยเหลือที่เชื่อมโยงการเพิ่มผลิตภาพสำหรับประชากรกลุ่มร้อยละ ๔๐ รายได้ต่ำสุด ผู้ด้อยโอกาสสตรี และผู้สูงอายุ เป็นต้น ซึ่งสามารถเชื่อมโยงกับการยุทธศาสตร์ชาติในเรื่องการพัฒนาคนทุกช่วงวัย

- **จัดหาตัวชี้วัดที่ใช้กันในระดับสากลและเป็นที่ยอมรับ** โดยศึกษาตัวชี้วัดที่มีการดำเนินการโดยองค์กรระหว่างประเทศ เช่น ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ (ขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ เช่น IMD world competitiveness center World Economic Forum (WEF) และ Ease of doing business) ตัวชี้วัดด้านคน เช่น Human development index ตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม เช่น SDG ตัวชี้วัดคอร์รัปชั่น เช่น Corruption Perception Index เป็นต้น

- **บริหารจัดการตัวชี้วัดย่อยขององค์กรระหว่างประเทศ** โดยวางซ้อนเพื่อตรวจสอบตัวชี้วัดซ้ำซ้อนกัน (Overlay for decreasing Overlap) แล้วแบ่งออกเป็นกลุ่มใหญ่ คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านภาครัฐ ตัวอย่างเช่น WEF ได้จัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่างๆ ทั่วโลกจำนวน ๑๓๓ ประเทศ และได้ใช้เกณฑ์ต่าง ๆ รวมทั้งหมด ๑๑๐ ตัวชี้วัดย่อย ซึ่งข้อมูลที่นำมาใช้ชี้วัดนี้มาจากสองทาง คือ หนึ่ง ข้อมูลเชิงประจักษ์ในรูปสถิติ (Secondary Data หรือ Hard Data) ที่ได้จากแหล่งข้อมูลทั้งภายในประเทศ ภูมิภาค และองค์กรระหว่างประเทศ รวมทั้งสถาบันเครือข่ายต่างๆ จำนวน ๓๒ เกณฑ์ คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ ๓๐ และสอง ข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ๗๘ เกณฑ์ หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๗๐ จากจำนวนเกณฑ์ทั้งหมด ๑๑๐ เกณฑ์ เป็นต้น

- **การแปลงรูป (Mapping) ตัวชี้วัดย่อยขององค์กรระหว่างประเทศกับประเด็นพัฒนาที่สำคัญ ในยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒** ซึ่งปัจจุบัน สงป. ได้ใช้เป้าหมายและประเด็นพัฒนาที่สำคัญในแผนฯ ๑๒ ที่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ เป็นเป้าหมายร่วมในการจัดสรรงบประมาณในรูปของ Functions, Agendas, Areas ซึ่งจะทำให้ แผนงาน/โครงการในแผนปฏิบัติกระทรวงต้องเชื่อมโยงกับตัวชี้วัด ที่จัดทำโดยองค์กระหว่างประเทศดังกล่าวทั้งหมด ผลประโยชน์ที่จะได้รับก็คือประเทศไทยมีเป้าหมายและตัวชี้วัดที่ชัดเจน ได้มาตรฐาน และสามารถเทียบเคียงกับต่างประเทศได้ในยุคที่มีการแข่งขันสูง ตัวอย่าง ประเด็นวิจัยพัฒนาการดัดแปลงและต่อยอดการพัฒนาเทคโนโลยียุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญ ตัวชี้วัดย่อยของ WEF เช่น Firm-level technology absorption และ FDI and technology transfer และ Production process sophistication ในขณะที่ของ IMD Technological cooperation และ Development and application of Technology หรือ High tech exports เป็นต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่ถูกกำหนดร่วมระหว่าง สศช. สงป. และ สำนักงาน กพร. ร่วมกับกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมากกว่าหนึ่งกระทรวง/หน่วยงานเทียบเท่า **ปัจจุบัน สศช. กำลังดำเนินการบริหารจัดการข้อมูลที่ WEF และ IMD นำไปใช้เป็นตัวชี้วัดขีดความสามารถในการแข่งขัน** โดยแบ่งการดำเนินการออกเป็น ๒ ส่วน หนึ่งกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสำนักงานสถิติแห่งชาติ เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดให้ทันสมัยและเปลี่ยนช่วงเวลาจัดเก็บให้ตรงกับที่หน่วยงานเหล่านี้ดำเนินการประเมินผล เพื่อทำให้ตัวเลขมีความเป็นปัจจุบันมากขึ้น สอง ประสาน Thailand Management Association และสถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจศศินทร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในฐานะหน่วยงานในประเทศไทยที่ดำเนินการเกี่ยวกับแบบสอบถามให้กับผู้บริหารระดับสูงของประเทศไทยตอบ เพื่อเก็บข้อมูลในลักษณะความคิดเห็น (Perception)

๓.๓) **การบริหารจัดการตัวชี้วัดผลผลิตร่วม (Output JKPI)** แบ่งเป็น ๒ ระดับคือ

- ระดับกระทรวง โดย สศช. สงป. สำนักงาน กพร. ร่วมกับกระทรวงที่เกี่ยวข้อง กำหนดกิจกรรมหรือขั้นตอนการดำเนินการให้เห็นความเชื่อมโยงของกระบวนการทำงาน **(Process Flow)** ตลอดห่วงโซ่อุปทาน หรือ กำหนดกิจกรรมเป็นระยะ (Phasing) ตัวอย่างเช่น ประเด็นพัฒนาเรื่อง การเพิ่มขีดความสามารถในการท่องเที่ยว ภายใต้ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ตัวชี้วัดที่เป็นผลลัพธ์ JKPI คือรายได้จากการท่องเที่ยว ๒ ล้านล้านบาท ซึ่งมีการกำหนดกิจกรรมที่ต้องดำเนินการไว้ ๕ กิจกรรม ซึ่งแต่ละกิจกรรมเป็นตัวชี้วัด ผลผลิตร่วม JKPI ได้แก่ หนึ่ง ความต้องการตลาดและศักยภาพการท่องเที่ยว สอง การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สาม การสร้างมูลค่าทางการท่องเที่ยว สี่ การพัฒนาปัจจัยสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยว ห้า การส่งเสริมการตลาด ซึ่งในแต่ละกิจกรรมจะมีกลุ่มแผนงาน/โครงการของกระทรวงต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การพัฒนาปัจจัยสนับสนุนเกี่ยวข้องกับ ๔ กระทรวง ได้แก่ ท่องเที่ยว แรงงาน ต่างประเทศ และ ICT เป็นต้น และในแผนงาน/โครงการต้องกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัด ๓ ระดับ คือ ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ ซึ่งผลลัพธ์ต้อง

สอดคล้องกับเป้าหมายและตัวชี้วัดระดับประเด็นพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ และผลกระทบสอดคล้องกับเป้าหมายระดับยุทธศาสตร์ชาติ คือ GDP ร้อยละ ๕ เป็นต้น

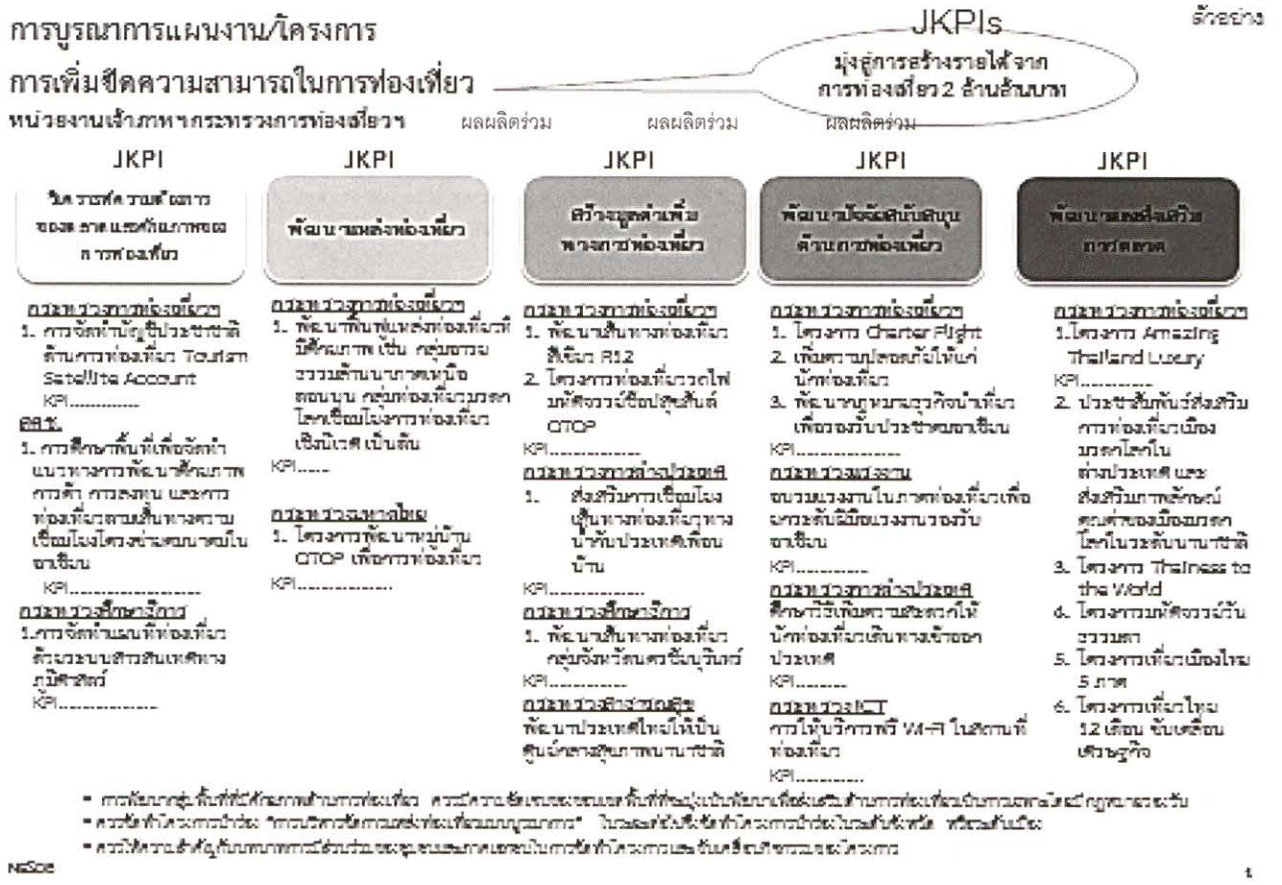

และจัดทำตัวชี้วัดในระดับกระทรวง โดยเริ่มจากการจัดทำตัวชี้วัดในระดับแผนงาน/โครงการภายใต้แผน ปฏิบัติการกระทรวงทั้งในส่วนกลางและพื้นที่ ที่ต้องกำหนด ตัวชี้วัดผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบ ซึ่งถ้าต้องการประเมินผลในลักษณะ **Agenda based** ต้องเชื่อมโยงแผนงาน/โครงการที่สอดคล้องกับเป้าหมายร่วมและกิจกรรม (ตัวชี้วัดผลผลิตร่วมหรือกลุ่มแผนงาน/โครงการ: Output JKPI) ที่เชื่อมโยงกับประเด็นพัฒนา (ตัวชี้วัดผลลัพธ์ร่วมหรือกลุ่มกิจกรรม: Outcome JKPI) ใน ๑๐ ยุทธศาสตร์ของแผนฯ ๑๒ ที่เชื่อมโยงกับตัวชี้วัดผลกระทบร่วมหรือกลุ่มประเด็นพัฒนา: Impact JKPI ของยุทธศาสตร์ชาติ

- **ระดับจังหวัด/พื้นที่ เป็นการจัดทำตัวชี้วัดในลักษณะ** Area based โดยสำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ๔ ภาค ร่วมกับ กภบ. กนจ. อคตป. กลุ่มจังหวัด กำหนดเป้าหมายและประเด็นพัฒนาในแผนพัฒนาจังหวัดให้เชื่อมโยงกับเป้าหมายและประเด็นพัฒนาในแผนฯ ๑๒ ซึ่งในแต่ละจังหวัดจะมีจุดเน้นของประเด็นพัฒนาต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับศักยภาพและภูมิสังคมของแต่ละจังหวัดที่แตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น การบริหารจัดการที่ดินชุมชนในจังหวัดอุทัยธานีหรือที่เรียกว่าอุทัยธานีโมเดล โดยมีเป้าหมาย ลดปัญหาการบุกรุกทำลายป่า และเพิ่มโอกาสให้คนจนร้อยละ ๔๐ ที่มีรายได้ต่ำสุดในจังหวัดอุทัยธานีให้สามารถสร้างรายได้ ซึ่งถือว่าเป็นประเด็นพัฒนาที่สำคัญของแผนพัฒนาจังหวัด ที่มีความเชื่อมโยงกับประเด็นพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดินและแก้ไขการบุกรุกที่ดินของรัฐของแผนฯ ๑๒ และเชื่อมโยงกับเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติที่ต้องการเพิ่มสัดส่วนพื้นที่ไม้ร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ประเทศ และลดความเหลื่อมล้ำ โดยเริ่มจากการกำหนดกิจกรรมที่ต้องดำเนินการได้แก่ การจัดหาที่ดิน ๔๘๖ แปลง การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (ประปา ไฟฟ้า การปรับพื้นที่เพาะปลูกด้วยการขุดตอยูคาลิปอออก ขุดสระ

เป็นต้น) การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ (ด้านเกษตรและนอกเกษตร) พัฒนากลไกและการขับเคลื่อนสหกรณ์ปฏิรูปที่ดินจำกัด ซึ่งในแต่ละกิจกรรมจะมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากกว่าหนึ่งกระทรวงซึ่งมีหน้าที่จัดทำแผนงาน/โครงการ ที่ต้องกำหนดตัวชี้วัดผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ ซึ่งผลผลิตจะต้องเชื่อมโยงกับกิจกรรมภายใต้ประเด็นพัฒนาของจังหวัด และประเด็นพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ซึ่งจุดนี้สามารถเชื่อมโยงแผนงาน/โครงการระหว่างจังหวัดและกระทรวง เพื่อลดความซ้ำซ้อนได้

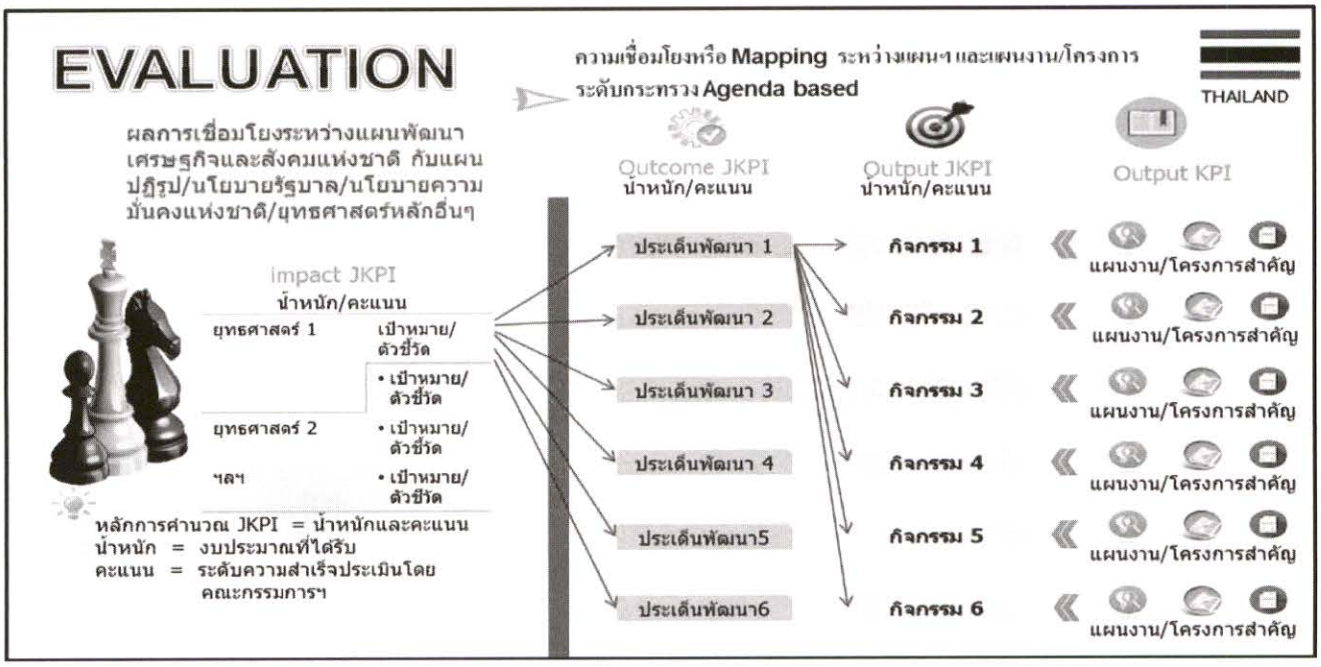

๓.๔) คำนวณ**ตัวชี้วัดผลผลิตร่วม (Output JKPI) ผลลัพธ์ร่วม (Outcome JKPI) และตัวชี้วัดผลกระทบร่วม (Impact JKPI)** Ffpสศช. ร่วมกับสถาบันการศึกษา พัฒนาเทคนิคการคำนวณตัวชี้วัดร่วมที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยมี**ขั้นตอนการคำนวณดัชนีรวม (Composite Index) คือ** (๑) คัดเลือกตัวชี้วัดตามหลักวิชาการ และมีการตรวจสอบคุณสมบัติของตัวชี้วัด (๒) **กำหนดค่าเกณฑ์มาตรฐาน**สำหรับแต่ละตัวชี้วัดเพื่อใช้เปรียบเทียบในการคำนวณค่าตัวชี้วัดเป็นร้อยละ ซึ่งการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานสามารถทำได้หลายวิธี เช่น ใช้เป้าหมายของแผนหรือยุทธศาสตร์เป็นเกณฑ์มาตรฐาน หรือ ใช้เกณฑ์มาตรฐานขององค์กรระหว่างประเทศหรือเกณฑ์มาตรฐานระดับนานาชาติ เป็นต้น (๓) **คำนวณ** ทำได้โดยการนำค่าที่วัดได้มาคำนวณเปรียบเทียบกับค่าเกณฑ์มาตรฐาน โดยปรับให้เป็นค่าร้อยละ ซึ่งสามารถคำนวณได้หลายวิธี เช่น คำนวณร้อยละผลต่างจากค่าเกณฑ์มาตรฐาน การวัดผลสำเร็จโดยทั่วไปและนิยมใช้กันอย่างแพร่หลายจะวัดจากผลงานที่ทำได้เทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ หรือเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน และคำนวณออกมาเป็นค่าร้อยละ ถ้าผลการพัฒนามีค่าเข้าใกล้ ๑๐๐ แสดงว่าการพัฒนามีความสำเร็จมากขึ้น เป็นต้น (๔) **การกำหนดค่าน้ำหนัก** แบ่งออกเป็น ๒ กรณี ดังนี้ **กรณีให้น้ำหนักเท่ากันทุกองค์ประกอบ** เป็นการหาค่าเฉลี่ยของตัวชี้วัดทุกตัวในแต่ละองค์ประกอบ จากนั้นจึงนำค่าเฉลี่ยที่ได้ของทั้ง ๖ องค์ประกอบมาหาค่าเฉลี่ยอีกครั้งให้เป็นดัชนีรวมเพียงค่าเดียว เช่น ค่าเฉลี่ยของค่าดัชนี ๖ องค์ประกอบ ได้แก่ ๗๐ ๗๕ ๘๐ ๘๕ ๙๐ ๙๕ เท่ากับ (๗๐+๗๕+๘๐+๘๕+๙๐+๙๕)/๖ = ๘๒.๕ **กรณีให้น้ำหนักไม่เท่ากันทุกองค์ประกอบ** การคำนวณดัชนีรวม หากต้องการให้ความสำคัญแก่แต่ละองค์ประกอบไม่เท่ากัน อาจกำหนดค่าน้ำหนักของแต่ละองค์ประกอบให้ต่างกันได้ โดยนำค่าน้ำหนักไปคูณกับค่าดัชนีก่อนที่จะทำการเฉลี่ย เช่น ค่าเฉลี่ยของค่าดัชนี ๖ องค์ประกอบ ได้แก่ ๗๐ ๗๕ ๘๐ ๘๕ ๙๐ ๙๕ โดยให้น้ำหนักไม่เท่ากัน ได้แก่ ๐.๓ ๐.๑ ๐.๑ ๐.๒ ๐.๑ ๐.๒ ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักจะเท่ากับ (๗๐*๐.๓)+(๗๕+๐.๑)+(๘๐*๐.๑)+(๘๕*๐.๒)+(๙๐*๐.๑)+(๙๕*๐.๒) = ๙๐.๕

๔) **การจัดเตรียมองค์กรกลางที่มีความเป็นมืออาชีพ มีความชำนาญและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย** (neutral organization) เพื่อให้มีจัดทำ ขับเคลื่อน และการติดตามประเมินผลมีความเป็นสากล ถูกต้องตามหลักวิชาการ เชื่อถือได้ เป็นพื้นฐานสำหรับการตัดสินใจนโยบาย และการดำเนินงานภาครัฐ โดย

๔.๑) **พัฒนาหน่วยงานที่มีอยู่**ในกระทรวงและพื้นที่ให้สามารถและมีหน้าที่ในจัดทำ วิเคราะห์ ขับเคลื่อน และติดตามประเมินผลแผนงาน/โครงการทั้งก่อน กำลังดำเนินการ และหลังดำเนินการ รวมถึงติดตามผล (follow up) เพื่อวิเคราะห์และกระตุ้นให้เกิดผลผลิต ผลลัพธ์และผลกระทบที่เกิดจากโครงการ ได้ถูกต้องตามหลักวิชาการ เชื่อถือได้ และเป็นสากล กำหนดแนวทางการประเมินอย่างชัดเจน พร้อมทั้งมีศักยภาพในการจัดทำรายงานการติดตามประเมินผลแผนงาน/โครงการ เพื่อส่งให้ สศช. นำไปใช้ประกอบการประเมินผลในระดับยุทธศาสตร์ต่อไป

๔.๒) **พัฒนาสำนักยุทธศาสตร์ในด้านต่างๆ ภายใต้ สศช.** ให้มีศักยภาพและหน้าที่ในการจัดทำ วิเคราะห์ ขับเคลื่อน และติดตามประเมินผลยุทธศาสตร์เฉพาะด้าน และประเด็นพัฒนาสำคัญได้ตามมาตรฐานสากล เพื่อสามารถดำเนินการตลอด PDCA ภายใต้วงจรนโยบาย เช่น ยุทธศาสตร์การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์การพัฒนาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น รวมทั้งมีศักยภาพในการจัดทำรายงานการติดตามประเมินผลยุทธศาสตร์เฉพาะด้าน เพื่อส่งให้ สำนักประเมินผล สศช. นำไปใช้ประกอบการจัดทำรายงานการติดตามประเมินผลยุทธศาสตร์สำคัญของประเทศ เพื่อเสนอ ครม. พิจารณาสั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับผลการประเมินไปใช้ประกอบการปรับปรุงยุทธศาสตร์ แผนงาน/โครงการต่อไป

๔.๓) **ยกระดับสำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคทั้ง ๔ ภาค สศช.** ให้มีศักยภาพและหน้าที่ในจัดทำ วิเคราะห์ ขับเคลื่อน และติดตามประเมินผลยุทธศาสตร์ภาคและจังหวัดได้ตามมาตรฐานสากล เพื่อสามารถดำเนินการตลอด PDCA ภายใต้วงจรนโยบาย และการจัดทำรายงานการติดตามประเมินผลยุทธศาสตร์ภาคและจังหวัด เพื่อส่งให้ สำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา สศช. นำไปใช้ประกอบการจัดทำรายงานการติดตามประเมินผลยุทธศาสตร์สำคัญของประเทศ

๔.๔) **แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนและประเมินผลแห่งชาติ และพัฒนายกระดับสำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนาฯ สศช.ให้เป็นสำนักงานประเมินผลแห่งชาติ หรือ ให้เป็นองค์กรอิสระ** oversight body มีหน้าที่สำคัญคือ

- **ติดตามประเมินผลยุทธศาสตร์สำคัญที่เชื่อมโยงกับผลการดำเนินงานทั้งในระดับสาขา (Sector) กระทรวง ภาค จังหวัด ชุมชน** และ **การนำเสนอผลการติดตามประเมินผล** ให้ ครม. พิจารณาสั่งการให้หน่วยงานผู้กำหนดนโยบาย หน่วยงานนำนโยบายไปปฏิบัติ และหน่วยงานสนับสนุนงบประมาณรับผลการประเมินไปปรับปรุงนโยบาย แผนงานและโครงการต่อไป และให้ทุกฝ่ายได้รับทราบทั้งประชาชนกลุ่มเป้าหมาย และสาธารณชนผู้สนใจได้รับทราบผลการประเมิน

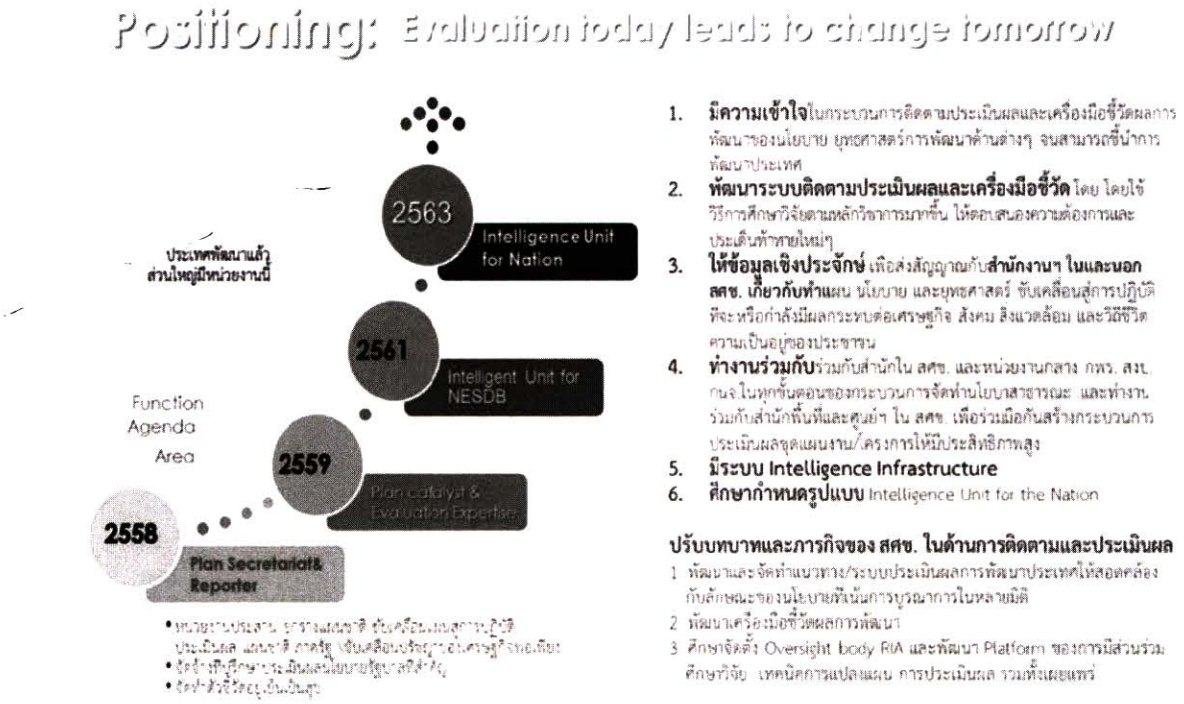

- **หน่วยวิจัยและพัฒนา** เช่นการ **พัฒนาตัวชี้วัดและตัวชี้วัดร่วม**ให้ได้มาตรฐานสากลเพื่อประเมินการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนพัฒนาประเทศ และยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งสามารถวัดทั้งรูปของ ตัวชี้วัดผลกระทบร่วม ตัวชี้วัดผลลัพธ์ร่วม และตัวชี้วัดผลผลิตร่วม โดยมีขั้นตอนในการจัดทำดังนี้ **กำหนดเกณฑ์ของตัวชี้วัด** ซึ่งในแต่ละตัวชี้วัดจะต้องมีเกณฑ์ที่เป็นมาตรฐานสากล และสะท้อนคุณลักษณะของภาคราชการ เนื่องจากการดำเนินแผนงาน/โครงการของภาครัฐมีลักษณะการให้บริการสาธารณะ ซึ่งส่วนใหญ่ไม่ได้คำนึงถึงผลกำไร แต่คำนึงถึงผลประโยชน์ของคน/สังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก ดังนั้นเกณฑ์ในการประเมินผลจะมีขอบเขตที่กว้างกว่าของภาคเอกชน และ**การบริหารจัดการตัวชี้วัดผลผลิตร่วม (Output JKPI)** แบ่งเป็น ๒ ระดับ คือ **ระดับกระทรวง** โดย สศช. สงป. สำนักงาน กพร. ร่วมกับกระทรวงที่เกี่ยวข้อง กำหนดกิจกรรมหรือขั้นตอนการดำเนินการให้เห็นความเชื่อมโยงของกระบวนการทำงาน **(Process Flow)** ตลอดห่วงโซ่อุปทาน หรือ กำหนดกิจกรรมเป็นระยะ (Phasing) **ระดับภาค/จังหวัด เป็นการจัดทำตัวชี้วัดในลักษณะ** Area based โดย สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคทั้ง ๔ ภาค ร่วมกับ กภบ. กนจ. อคตป. กลุ่มจังหวัด กำหนดเป้าหมายและประเด็นพัฒนาในแผนพัฒนาจังหวัดให้เชื่อมโยงกับเป้าหมายและประเด็นพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ซึ่งในแต่ละจังหวัดจะมีจุดเน้นของประเด็นพัฒนาต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับศักยภาพและภูมิสังคมของแต่ละจังหวัดที่แตกต่างกัน ซึ่งในแต่ละกิจกรรมจะมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากกว่าหนึ่งกระทรวงซึ่งมีหน้าที่จัดทำแผนงาน/โครงการ ที่ต้องกำหนดตัวชี้วัดผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ ซึ่งผลผลิตจะต้องเชื่อมโยงกับกิจกรรมภายใต้ประเด็นพัฒนาของจังหวัด และประเด็นพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ซึ่งจุดนี้สามารถเชื่อมโยงแผนงาน/โครงการระหว่างจังหวัดและกระทรวง เพื่อลดความซ้ำซ้อนได้ คำนวณ**ตัวชี้วัดผลผลิตร่วม (Output JKPI) ผลลัพธ์ร่วม (Outcome JKPI) และตัวชี้วัดผลกระทบร่วม (Impact JKPI)** สศช. ร่วมกับสถาบันการศึกษา พัฒนาเทคนิคการคำนวณตัวชี้วัดร่วมที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

- **วางระบบการจัดทำรายงานการติดตามประเมินผลตามช่วงเวลา**ที่ทำการประเมินทั้งก่อน (Ex-ante Evaluation) ระหว่าง (On-going Evaluation) หลัง (Ex-post Evaluation) และการติดตามผล (Follow-up Evaluation) การจัดทำรายงานควรทำรายงานที่ตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้

ส่วนเสีย เช่น สศช. ต้องการใช้ผลการประเมินเพื่อใช้ในการจัดทำยุทธศาสตร์ สงป. ใช้ผลการประเมินในการจัดสรรงบประมาณ ดังนั้นผู้รับผิดชอบด้านการประเมิน ควรจัดทำรายงานการประเมินที่สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงาน รวมทั้งกำหนดกลไกให้มีการใช้ประโยชน์จากสารสนเทศที่ได้จากการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาแผนงาน/โครงการ

- **ฝึกอบรม** เช่น จัดฝึกอบรม เทคนิค วิธีการ หลักการ แนวคิดในการประเมินผลแผนงาน/โครงการก่อนปฏิบัติ เช่น การนำ Regulatory Impact Assessment ที่ใช้ในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว เป็นเครื่องมือในการประเมินก่อนออกกฎหมาย Policy Lab

- **ตรวจสอบมาตรฐานระบบติดตามและประเมินผล** เพื่อทำให้ระบบฯ มีมาตรฐานสากล และพัฒนาให้ทันสมัย

- **คัดเลือกองค์กรกลางที่จะมาทำหน้าประเมินผลที่เรียกว่า ประเมินผลแผนงานโครงการจากภายนอก (Outside-in) ต้องเป็นผู้ที่ไม่มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นหน่วยงานที่ไม่หวังผลกำไร มีความชำนาญเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย มีโครงสร้างแบบภาคี** ประกอบด้วย ชุมชน วุฒิอาสา ปราชญ์ชาวบ้าน สถาบันวิชาการ สศช. สำนักงาน กพร. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้มีการดำเนินงานภายใต้ระบบทีมงาน

- **พัฒนาระบบ RIA** เช่น จัดทำคู่มือ Public consultation guideline เพื่อเพิ่ม Stakeholder engagement ทำให้เกิดความรับผิดชอบ (Accountability) ในการจัดทำ ดำเนินการ และติดตามประเมินผลแผนและนโยบาย ด้วยความโปร่งใส (Transparency) และ**จัดตั้ง ส่วนงาน RIA** เพื่อขับเคลื่อนการใช้คู่มือ RIA ในการประเมินผลกฎหมาย สู่การปฏิบัติ และพัฒนาให้เป็น Oversight body

- **เวทีสาธารณะ**เพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ได้มีเวทีแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ และแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการประเมินผลอย่างเปิดเผยและโปร่งใส ตรวจสอบได้ ที่เน้นการสื่อสารแบบสองทาง เน้นการสื่อสารแบบ Dialogue มากกว่า Monologue และให้มีคู่เจรจาโดยตรง เช่น ระหว่างกลุ่มเป้าหมายและผู้กำหนดนโยบาย เป็นต้น นอกจากนี้สร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคนิคการประเมินผล

- **การนำเสนอผลการติดตามประเมินผล** เป็นการนำเสนอผลการประเมินให้ทุกฝ่ายได้รับทราบ ทั้งประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ผู้กำหนดนโยบาย หน่วยงานนำนโยบายไปปฏิบัติ หน่วยงานสนับสนุนงบประมาณ ตลอดจนสาธารณชนผู้สนใจได้รับทราบผลการประเมิน

๕) **พัฒนาระบบข้อมูลและประยุกต์ใช้เทคโนโลยี** เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการประเมินผล โดยให้ สศช. กพร. และสงป. ร่วมกัน จัดทำระบบข้อมูล เข้าถึงข้อมูล วิเคราะห์และการนำข้อมูลไปใช้ได้อย่างเหมาะสม เพิ่มประสิทธิภาพ นำข้อมูลการประเมินไปใช้ในการกำหนดทางเลือกนโยบาย และสร้างนวัตกรรมในการบริหารจัดการ โดยคำนึงถึงความถูกต้องและน่าเชื่อถือของข้อมูล และเน้นข้อมูลแบบ Real Time มีการวิเคราะห์ข้อมูลและจัดเก็บอย่างเป็นระบบ ในระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์

๖) **พัฒนารบุคลากรภาครัฐให้ทันสมัย มีคุณภาพ และปริมาณ (Modernization and Humand Resource Development) ที่เพียงพอกับปริมาณงานที่กำลังจะเกิดขึ้นใหม่ และคุณภาพกำลังคนที่มีอยู่ยังขาดองค์ความรู้ที่สำคัญหลายด้าน ที่จะสนับสนุนการปฏิบัติงานตามภารกิจใหม่** ในด้าน **ด้านสถิติหรือสถิติ**

เพื่อการวิจัย ที่สามารถใช้เครื่องมือหรือเทคนิคทางสถิติ เพื่อการวิเคราะห์ การติดตามประเมินผลการพัฒนา การพัฒนาดัชนีเพื่อการพัฒนา การจัดทำระบบข้อมูล รวมทั้ง สามารถใช้โปรแกรมในการประมวลผลข้อมูล อาทิ SPSS, Microsoft Excel และ**ด้านเศรษฐศาสตร์**มหภาค เพื่อสามารถติดตามประเมินผลการพัฒนายุทธศาสตร์แผนพัฒนา ดังนั้น **ถ้ามีนโยบายที่จะปรับโครงสร้าง สศช. และยกระดับงานในสำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนาให้เป็นสำนักงานขับเคลื่อน ติดตาม และประเมินผลแห่งชาติ** เป็นองค์อิสระ จะมีกำลังคนและรับบุคคลาที่มีคุณสมบัติดังกล่าวในอนาคตฯ **และต้องมีระบบสรรหาแบบเปิด** (Open Recruitment) ที่เปิดโอกาสให้คนแข่งขันในตำแหน่ง เพราะมีการปรับเปลี่ยนและปลดง่ายเมื่อกระทำผิด

๒.๑.๕ **ข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนตามข้อเสนอนโยบาย** โดย

๑) **เสนอแผนการจัดทำ พรบ. คณะกรรมการขับเคลื่อนและการประเมินผลแห่งชาติ** พ.ศ. ....

๒) **เสนอแผนการปฏิรูปองค์กร** โดย

๒.๑) **เสนอแผนปรับโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของ สศช.** โดย **ปรับบทบาทกอง/สำนักยุทธศาสตร์ สศช.** ให้มีหน้าที่ในการติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์เฉพาะด้านเพื่อจัดทำรายงานผลการติดตามประเมินผลรายยุทธศาสตร์ เนื่องจากการประเมินผลยุทธศาสตร์สำคัญในรูปแบบใหม่ต้องอาศัยความรู้ลึกเฉพาะด้านและความรู้ทั่วไปในสาขาอื่นๆ โดยประสานกระทรวงหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเก็บรวบรวมการรายงานการติดตามประเมินผลแผนงาน/โครงการกระทรวง รวมทั้งกำหนดประเด็นพัฒนาในลักษณะ cross cutting ส่งให้สำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา สศช. เพื่อใช้เป็นประกอบการจัดทำรายงานผลการติดตามประเมินผลยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๒.๒) **ปรับบทบาทสำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา สศช. และยกระดับให้เป็นสำนักงานคณะกรรมการขับเคลื่อน ติดตาม และประเมินผลแห่งชาติ ให้เป็นหน่วยงานที่เรียกว่า oversight body** เพื่อ (๑) **จัดทำแผนการติดตามประเมินผลยุทธศาสตร์สำคัญของประเทศ** (๒) ทำหน้าที่**ติดตามประเมินผลเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนจัดสรรงบประมาณแผนปฏิบัติการ (แผนงาน/โครงการ) ทั้งในระดับกระทรวงและพื้นที่** เสนอคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์พิจารณาก่อนเสนอ ครม. (๓) ศึกษาวิจัยเพื่อ**พัฒนาระบบการติดตามประเมินผล กำกับ ดูแล และกำหนดมาตรฐานการติดตามประเมินผล และเครื่องมือใหม่ๆ เพื่อประสิทธิภาพการติดตามและประเมินผล** (๔) **บทบาทหลักในการถ่ายทอดประเด็นพัฒนา และค่าเป้าหมายผลกระทบ ผลลัพธ์ และผลผลิต** เพื่อสร้างข้อตกลงร่วมระหว่าง สศช. สงป. สำนักงาน กพร. และ กพ. และ**มีบทบาทสนับสนุน สงป. ในการถ่ายทอดประเด็นพัฒนา และการถ่ายระดับค่าเป้าหมาย**ระหว่างหน่วยงานยุทธศาสตร์และหน่วยงานปฏิบัติ พร้อมทั้งกำหนดเจ้าภาพหลักและเจ้าภาพรอง ผ่านกลไก เช่น Policy Lab หรือ workshop policy sandbox เป็นต้น (๕) **สนับสนุนให้หน่วยงานทั้งในระดับยุทธศาสตร์และระดับปฏิบัติให้มีการพัฒนาระบบติดตามและประเมินผล ๓ ระยะเวลา ก่อน กำลัง และหลังดำเนินโครงการเสร็จสิ้น พร้อมทั้งติดตามผลงาน รวมทั้งให้มีการใช้ RIA เป็นเครื่องมือในการประเมินผลกระทบกฎหมายด้วย** (๖) **จัดฝึกอบรม**บุคลากรภาครัฐและเอกชนให้มีความรู้ความสามารถในการติดตามประเมินผลตลอดจนจัดทำรายงานการติดตามประเมินผลกระทบการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนาประเทศแก่รัฐบาล มีเทคนิค วิธีการ และเครื่องมือประกอบต่างๆ เช่น Policy Lab และ futurist เป็นต้น (๗) **ควบคุมมาตรฐานการติดตามประเมินผลทั้งในระดับยุทธศาสตร์ และในระดับแผนงาน/โครงการ** (๘) **พัฒนาระบบ Big data** (๙)

สนับสนุนให้หน่วยงานดำเนินการ**จัดเวทีรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย** เช่น การจัดทำคู่การรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีมาตรฐานสากลและเป็นที่ยอมรับของสังคม เป็นต้น

๒.๓) **ปรับบทบาทหน่วยงานภายใต้กระทรวงหรือหน่วยงานเทียบเท่าให้มีความสามารถดำเนินการตั้งการจัดทำ ติดตาม ประเมินผล และติดตามผล (Follow up) แผนงาน/โครงการ** และส่งผลงานให้กับ สศช. เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำรายงานการติดตามประเมินผลกระทบและผลลัพธ์การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์สำคัญ

๒.๔) **ปรับบทบาท ค.ต.ป.** ให้เป็นกลไกในการสนับสนุนการนำระบบการติดตามประเมินผลยุทธศาสตร์ชาติและแผนฯ ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ภายใต้สถาปัตยกรรมนโยบายใหม่

๓) **การปฏิรูประบบการบริหารงานบุคคลของภาครัฐ ทั้งการฝึกอบรมและสรรหา โดย** กพ. สศช. กพร. สงป. ร่วมกันศึกษาการสรรหาได้จากบุคลากรวิธีการสรรหาแบบเปิด (Open Recruitment) ที่เปิดโอกาสให้คนแข่งขันกัน เพราะการสรรหาจะเป็นการคัดเลือกบุคลากร ที่มีความรู้ ความสามารถและเหมาะสม เข้าเป็นบุคลากรขององค์การ ที่ต้องมี**คุณสมบัติ/คุณลักษณะที่จำเป็น** ดังนี้

๓.๑) **ความรู้** ที่ต้องมี คือ ความรู้พื้นฐาน ด้านนโยบายสาธารณะ สถิติพื้นฐานเพื่อการวิจัย คณิตศาสตร์ เศรษฐศาสตร์มหภาค หลักการ/ทฤษฎีการประเมินผล (ซึ่งความรู้นี้มีเพียงพอ) แต่ปัจจุบันความรู้มีความหลากหลายมากขึ้นและล้าสมัยเร็ว จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาและเรียนรู้ตลอดเวลา นอกจากนี้ต้องมีความรู้ที่จำเป็นต่อบทบาทและหน้าที่ใหม่ คือ สหสาขาวิชา เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ สิ่งแวดล้อม รูปแบบวิธีการหลักการในการวัดผลและจัดทำตัวชี้วัด ตามหลักวิชาการ มีเทคนิคและออกแบบระบบประเมินผลระดับจุลภาคและมหภาคตามหลักวิชาการ โดยอาศัยทฤษฎีและแบบจำลองให้สามารถวิเคราะห์เพื่อชี้ปัญหาหรือผลกระทบต่อการพัฒนา รวมทั้งการทำวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ได้แก่ สืบค้น รวบรวม และประมวลผลข้อมูลเชิงสถิติใช้ประโยชน์ในการประเมินผลและพัฒนาตัวชี้วัด และเชื่อมโยงตัวชี้วัดของโครงการ งบประมาณ ผลลัพธ์ของโครงการ ความรู้ เทคนิคการวิเคราะห์ สร้างความเชื่อมโยงการพัฒนากับทีมงาน สามารถจัดทำรายงานผลการพัฒนา ซึ่ง นบส. มีความรู้ในลักษณะสหวิชา เพราะตอนไปเรียนที่ประเทศออสเตรเลียได้เรียนวิชาที่เรียกว่า multidisciplinary เพื่อการวิเคราะห์สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ในหนึ่งพื้นที่ (มีความรู้เพียงพอ)

๓.๒) **ทักษะและประสบการณ์** โดยทักษะที่สำคัญคือ สามารถกำหนดปัญหาหรือหัวข้อการวิจัย ที่อาศัยการเชื่อมโยงความรู้ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมเข้าด้วยกัน เพื่อพัฒนาระบบประเมินผลและพัฒนาตัวชี้วัดให้สอดคล้องกับสถานะปัจจุบัน และกำหนดกรอบการประเมินผลและแปลงกรอบการทำงานไปสู่การปฏิบัติ การถ่ายทอดระบบประเมินผลและตัวชี้วัดสู่การปฏิบัติในสำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคทั้ง ๔ สำนักของ สศช. และพื้นที่ ใช้โปรแกรมการประมวลผลต่างๆ เป็นอย่างดี โปรแกรมการนำเสนอที่มีความสามารถถ่ายทอดสื่อสารได้ ถ่ายทอดความรู้ เทคนิคการวิเคราะห์ สร้างความเชื่อมโยงการพัฒนากับทีมงาน สามารถจัดทำรายงานผลการพัฒนา (ต้องพัฒนาเพิ่มเติม) ในขณะเดียวกันต้องมีประสบการณ์ด้านการวางแผนติดตามประเมินผล พัฒนาตัวชี้วัด และพัฒนาเครื่องมือในการประเมินผลและตัวชี้วัด วิเคราะห์สถานการณ์เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

๓.๓) **ความสามารถหลายด้าน** ได้แก่ (๑) การทำงานเป็นทีม สื่อสารและประสานงานหน่วยงานรับผิดชอบ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ทั้งในและนอก สศช. สร้างความร่วมมือ มีความมุ่งมั่น การมีส่วนร่วมกับทีมงาน พัฒนาความสัมพันธ์ บริหารความขัดแย้ง ความฉลาดทางอารมณ์ สร้างเครือข่ายและพันธ์มิตร (ต้องพัฒนาเพิ่ม) (๒) การวางแผนและจัดระบบงาน บริหารเวลา จัดสรรทรัพยากร พยากรณ์ คาดการณ์ และร่วมกับหน่วยงาน

ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอก สศช. ในการติดตามประเมินผล แผนฯ นโยบาย และมาตรการต่างๆ ที่ตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ และที่รัฐบาลกำหนดขึ้น (๓) การสร้างสรรค์ผลงาน ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ค้นคว้าวิจัย ใฝ่รู้ เพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่ๆ ประยุกต์ใช้ และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งระบบการประเมินผลและตัวชี้วัดใหม่ๆ ให้สอดคล้องกับทิศทางการกำหนดและขับเคลื่อนแผนฯ (๔) การตัดสินใจและการแก้ปัญหา การวิเคราะห์ จัดลำดับความสำคัญ สามารถเผชิญกับข้อจำกัดและแรงกดดัน รู้ทันความเสี่ยง และมีความสามารถคิดเชิงกลยุทธ์ (ต้องพัฒนาเพิ่ม)

๔) **การปฏิรูประบบเทคโนโลยีฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data)** โดย การวางแผนระบบฐานข้อมูลและกำหนดตัวชี้วัดสำหรับใช้ในการบริหารจัดการยุทธศาสตร์สู่ความสำเร็จ ที่เชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ในระดับภาพรวมกับแผนงานโครงการที่ดำเนินการในระดับกระทรวงและจังหวัด รวมทั้งเชื่อมโยงการทำงานร่วมกันของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) สำนักงบประมาณ (สงป.) และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (กพร.) เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาระบบบริหารจัดการยุทธศาสตร์ของประเทศต่อไป การวางระบบฐานข้อมูลดังภาพ จากภาพที่ระบบฐานข้อมูลและการกำหนดตัวชี้วัดสำหรับใช้ในการเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ในระดับภาพรวมกับแผนงานโครงการ และการติดตามประเมินผลที่ดำเนินการในระดับกระทรวงและจังหวัด รวมทั้งเชื่อมโยงการทำงานร่วมกันของ สศช. สงป. และสำนักงาน กพร. เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาระบบการบริหารจัดยุทธศาสตร์สำคัญของประเทศต่อไป พบว่า มีรายละเอียดดังนี้

๔.๑) ระบบฐานข้อมูลสำหรับการจัดทำยุทธศาสตร์ การขับเคลื่อน และการประเมินในระดับยุทธศาสตร์ (Strategy Based) ประกอบด้วย ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ วัตถุประสงค์ ค่าเป้าหมายผลผลิตที่คาดหวัง (Desired Outputs) ผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Desired Outcomes) และผลกระทบที่คาดหวัง (Desired Impacts) และตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์สำคัญ รวมทั้งแนวทาง/มาตรการยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เกี่ยวข้องในระดับยุทธศาสตร์ ในส่วนของการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จควรกำหนดโดยผู้เกี่ยวข้องทั้งในระดับยุทธศาสตร์ ระดับกระทรวง และระดับพื้นที่เพื่อให้เกิดการยอมรับร่วมกัน ในการถ่ายทอดเป้าหมายยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติในระดับกระทรวงและระดับพื้นที่ โดยหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการบริหารจัดการยุทธศาสตร์ และจัดทำรายงานประเมินผลลัพธ์และผลกระทบในระดับยุทธศาสตร์ คือ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) และนำเสนอ ครม.

๔.๒) ระบบฐานข้อมูลการจัดทำโครงการและประเมินในระดับกระทรวง (Function Based) ประกอบด้วยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ ค่าเป้าหมายผลผลิต (Outputs) ผลลัพธ์ (Outcomes) และผลกระทบ (Impacts) และตัวชี้วัดความสำเร็จ จากการดำเนินงานโครงการ/แผนงาน กิจกรรม และมาตรการที่เชื่อมโยงและสอดรับกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยในส่วนของการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จควรเป็นตัวชี้วัดเดียวกับระดับยุทธศาสตร์ เพียงแต่ลดหลั่นลงมา หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการจัดการแผนงาน/โครงการ และการจัดทำรายการประเมินผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบในระดับกระทรวง คือ หน่วยงานภายในกระทรวง นำเสนอ สศช. กพร. สงป.(การประเมินผลก่อนเกิดโครงการ)

๔.๓) ระบบฐานข้อมูลการจัดทำโครงการในระดับพื้นที่ (Area Based) ประกอบด้วยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ ผลผลผลิต (Outputs) ผลลัพธ์ (Outcomes) และผลกระทบ (Impacts) และตัวชี้วัดความสำเร็จ จากการดำเนินงานโครงการ/แผนงาน กิจกรรม และมาตรการที่เชื่อมโยงและสอดรับกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยในส่วนของการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จควรเป็นตัวชี้วัดเดียวกับระดับยุทธศาสตร์ เพียงแต่ลดหลั่นลงมา หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการจัดทำแผนงาน/โครงการ

และรายงานประเมินผลผลิต ผลลัพธ์และผลกระทบในระดับพื้นที่ คือ กบภ. และ กนจ. เพื่อเสนอ สศช. กพร. และ สงป.

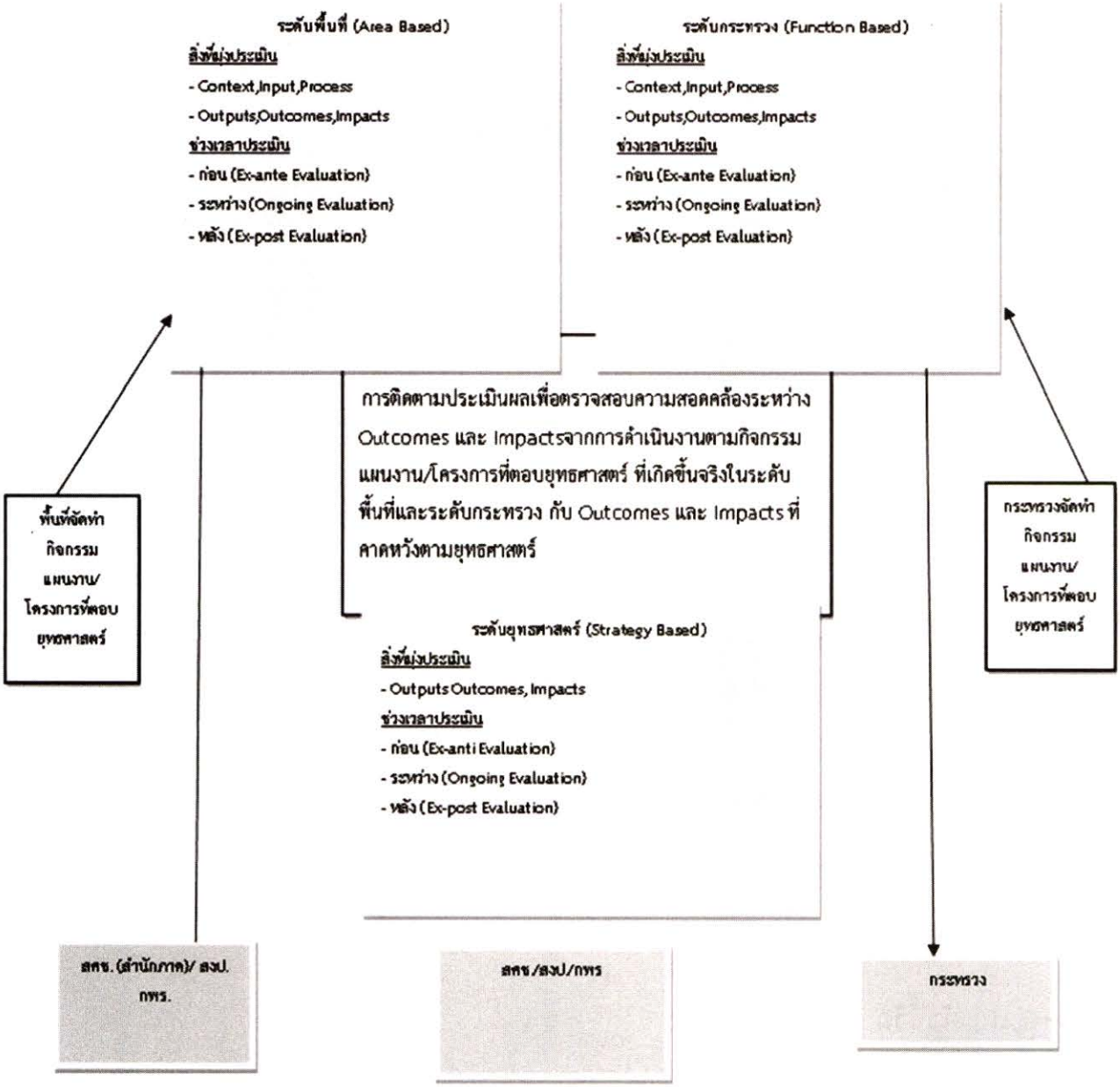

๔.๔) การจัดทำระบบฐานข้อมูลและตัวชี้วัดความสำเร็จในการประเมินผลกระทบการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์สำคัญ จะเป็นการทำงาน โดย องค์กรอิสระ เพื่อประสานร่วมกันระหว่าง ๓ หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย สศช. สงป. และกพร. โดยผ่านชุดเครื่องมือ (Tools) ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย

- ระบบการประเมินผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์สำคัญของประเทศทั้งในระดับยุทธศาสตร์ ระดับกระทรวง และระดับพื้นที่ พร้อมคู่มือการใช้ระบบ
- แนวทางการจัดทำระบบฐานข้อมูลและตัวชี้วัดความสำเร็จทั้งในระดับยุทธศาสตร์ ระดับกระทรวง และระดับพื้นที่
- ข้อมูลเกี่ยวข้องกับผลผลิต (Outputs) ผลลัพธ์ (Outcomes) และผลกระทบ (Impacts) และตัวชี้วัดความสำเร็จ ตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์สำคัญ

- แบบวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ กับโครงการ/แผนงาน กิจกรรมและมาตรการในระดับกระทรวงและพื้นที่
- แบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวข้องกับผลผลผลิต (Outputs) ผลลัพธ์ (Outcomes) และผลกระทบ (Impacts) และตัวชี้วัดความสำเร็จ จากการดำเนินงานโครงการ/แผนงาน กิจกรรม และมาตรการที่เชื่อมโยงและสอดรับกับยุทธศาสตร์สำคัญในระดับกระทรวง
- แบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวข้องกับผลผลผลิต (Outputs) ผลลัพธ์ (Outcomes) และผลกระทบ (Impacts) และตัวชี้วัดความสำเร็จ จากการดำเนินงานโครงการ/แผนงาน กิจกรรม และมาตรการที่เชื่อมโยงและสอดรับกับยุทธศาสตร์สำคัญในระดับพื้นที่

๒.๑.๖ เป้าหมายและผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) ระบบประเมินผลการพัฒนาประเทศมีความสอดคล้องกับลักษณะของนโยบายที่เน้นการบูรณาการในหลายมิติและการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

๒) แนวคิด วิธีการ และสร้างตัวแบบ และระบบการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์สำคัญของประเทศ โดยเฉพาะ ยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ให้สะท้อนผลสัมฤทธิ์การพัฒนาที่ถูกต้อง ชัดเจน ทันต่อสถานการณ์ และมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

๓) เพิ่มประสิทธิภาพในการประเมินผลยุทธศาสตร์สำคัญของประเทศ ให้สามารถมีเทคนิค วิธีการ และเครื่องมือการวัดผลที่ได้มาตรฐานและเป็นที่ยอมรับ

๔) ใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามประเมินผลยุทธศาสตร์สำคัญของประเทศที่ได้มาตรฐานสากล โดยเฉพาะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ และยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

๒.๑.๗ กรอบระยะเวลาในการดำเนินงาน

๓ ปี

๒.๑.๘ ตัวชี้วัด

๑) มีสำนักงานคณะกรรมการขับเคลื่อน ติดตาม และประเมินผลแห่งชาติ เป็นองค์กรอิสระที่ทำหน้าที่ขับเคลื่อน ติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์สำคัญของประเทศที่มีความเป็นอิสระ เพื่อทำหน้าที่พัฒนาระบบติดตามประเมินผล และเครื่องมือในการติดตามและประเมินผลตั้งแต่ก่อน ระหว่าง และหลังการยุทธศาสตร์ เช่น มีการใช้ระบบ RIA เป็นเครื่องมือในการประเมินผลกระทบกฎหมาย เป็นต้น รวมทั้งมีระบบการตรวจสอบระบบประเมินผลให้ได้มาตรฐานสากล

๒) มีระบบในการติดตามประเมินผลแบบมีส่วนร่วมที่สามารถเชื่อมโยงแผนในระดับต่างๆ ตั้งแต่ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนปฏิรูป แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนปฏิบัติการทั้งในระดับกระทรวง ภาค และจังหวัด (Open and Connected Monitoring and Evaluation)

๓) มีระบบ RIA เป็นเครื่องมือสำคัญในการประเมินผล โดยเฉพาะประเมินกระทบกฎหมาย รวมทั้งมีระบบรายงานการติดตามประเมินผลตามช่วงเวลาที่ทำการประเมินทั้งก่อน (Ex-ante Evaluation) ระหว่าง (On-going Evaluation) หลัง (Ex-post Evaluation) และการติดตามผล (Follow-up Evaluation)

๔) มีหลักสูตรเพื่อพัฒนายกระดับศักยภาพเจ้าหน้าที่ของสถาบันและกระทรวงเศรษฐกิจตลอด PDCA เช่น หลักสูตรการติดตามและประเมินผลแผนงาน/โครงการที่เชื่อมโยงระหว่างผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ และหลักสูตร Policy lab, Design thinking, scenario analysis เพื่อใช้ประกอบการจัดทำยุทธศาสตร์ และการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ เป็นต้น

๕) มีเครื่องมือที่ทันสมัย เช่น RIA และ Policy Lab เป็นต้น ที่ใช้ประกอบการจัดทำ และประเมินผลยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ ก่อนการดำเนินการ (Ex-ante evaluation) ถ่ายทอด ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนปฏิรูป และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๖) มีระบบ Big Data เพื่อการบูรณาการการขับเคลื่อน ติดตาม และประเมินผล สำหรับรายงานการติดตามประเมินผลแบบรายงานเดียว (Single report system)

๒.๑.๙ วงเงินและแหล่งเงิน

-

๒.๑.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓.๕ : ปฏิรูปหน่วยงาน ขับเคลื่อน ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาเศรษฐกิจ																					ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
กิจกรรมขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปฯ ไปสู่การปฏิบัติ	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	2561				2562				2563				2564				2565								
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
1. ปฏิรูปกฎหมาย จัดทำ พรบ. สำนักงานขับเคลื่อนและประเมินผลแห่งชาติ 1.1 จัดประชุมร่วมคณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจและคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย 1.2 ประเมินผลกระทบจากการปรับเปลี่ยนแปลงกฎหมายด้วย RIA 1.3 Mapping stakeholder 1.4 จัดประชุมร่วมระหว่างคณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจ คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พร้อมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 1.5 จัดประชุมสัมมนาเพื่อระดมความคิดเห็น 1.6 ติดตามประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะ เพื่อรายงานความก้าวหน้าให้คณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจเพื่อพิจารณา																					สศช. สำนักงาน ก.พ.ร.			● สร้างองค์กรกลางที่ทำหน้าที่ oversight body ทำให้ระบบขับเคลื่อน ติดตาม และประเมินผลมีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล	มี พรบ. สำนักงานคณะกรรมการขับเคลื่อน ติดตาม และประเมินผลแห่งชาติ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓.๕ : ปฏิรูปหน่วยงาน ขับเคลื่อน ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาเศรษฐกิจ

กิจกรรมขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปฯ ไปสู่การปฏิบัติ	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
2. ปฏิรูปองค์กร 2.1 ปรับโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของ สศช.โดย การปรับบทบาทสำนักยุทธศาสตร์เฉพาะด้านให้มีหน้าที่ ติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์สาขา ประเด็นพัฒนา และปรับบทบาทสำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา ให้เป็นหน่วยงาน Oversight body พร้อมทั้งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนและประเมินผลให้กำกับดูแล และตั้งหน่วยวิจัยและพัฒนา ■ จัดประชุมคณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจกับ สศช. กพ. กพร. สงป. ■ จัดทำ Road Mapping ปรับโครงการ เพิ่มกำลังคนและองค์ความรู้ ■ พัฒนาหลักสูตรที่จำเป็น พร้อมฝึกอบรม ■ จัดทำยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนและประเมินผลยุทธศาสตร์สำคัญ ■ รายงานผลการดำเนินงานให้																					สศช และสำนักงาน กพร..			● สร้างศักยภาพขององค์กรให้สามารถติดตามและประเมินผล ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ● สร้างองค์กรกลางที่ทำหน้าที่ oversight body ทำให้ระบบขับเคลื่อน ติดตามและประเมินผลมีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล	● มีสำนักงานคณะกรรมการขับเคลื่อน ติดตาม และประเมินผลแห่งชาติ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓.๕ : ปฏิรูปหน่วยงาน ขับเคลื่อน ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาเศรษฐกิจ

กิจกรรมขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปฯ ไปสู่การปฏิบัติ	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
คณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจ 2.2 ปรับบทบาทหน่วยงานปฏิบัติ ให้ ติดตาม ประเมินผล ติดตามผล แผนงานโครงการ รวมทั้งจัดทำรายงานผลการดำเนินงานในลักษณะ Functional based ■ จัดประชุมคณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจกับ กพร. กพ.และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ■ จัดทำ Road Mapping ปรับโครงการ เพิ่มกำลังคนและองค์ความรู้ ■ เลือกกระทรวงเพื่อใช้เป็น Role Model ■ พัฒนาหลักสูตรที่จำเป็น พร้อมฝึกอบรม ■ รายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจเพื่อพิจารณา 2.3 ปรับบทบาท คตป. ให้เป็นกลไกสนับสนุนการนำระบบติดตามประเมินผลยุทธศาสตร์ชาติ แผนในระดับต่างๆ ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ																				● สศช. ร่วมกับหน่วยงานปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง				

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓.๕ : ปฏิรูปหน่วยงาน ขับเคลื่อน ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาเศรษฐกิจ

กิจกรรมขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปฯ ไปสู่การปฏิบัติ	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
■ จัดประชุมคณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจกับ กพร. สศช. ■ จัดทำ Road Mapping ปรับบทบาทของ คตป. ■ รายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจ																					● สศช. กพร.				
3. ปฏิรูประบบการคัดสรรบุคลากรที่ศักยภาพสูง และระบบฝึกอบรมให้ทันสมัย เพื่อเตรียมกำลังคน และมีการขับเคลื่อน ติดตาม และประเมินผลที่เป็นมืออาชีพ และมี accountability (โดยทำการศึกษาออกแบบแนวทางให้ชัดเจนในระยะแรก ปี ๒๕๖๑ และทดลองดำเนิน การจริงในระยะถัดไป (ปี ๒๕๖๒-๒๕๖๓) จากนั้นจึงปรับปรุงและนำไปใช้อย่างต่อเนื่อง โดย ■ จัดประชุมคณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจกับ กพ. ■ จัดทำ Road Mapping ปรับระบบสรรหา ■ รายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจเพื่อพิจารณา																					สศช. กพ. กพร.			● ได้บุคลากร มีสมรรถนะสูงและมีความเป็นมืออาชีพในการติดตาม และประเมินผลได้อย่างมีคุณภาพ	มีระบบสรรหาบุคคลากรสำหรับสำนักงานคณะกรรมการขับเคลื่อน ติดตาม และประเมินผลแห่งชาติ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓.๕ : ปฏิรูปหน่วยงาน ขับเคลื่อน ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาเศรษฐกิจ																					ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
กิจกรรมขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปฯ ไปสู่การปฏิบัติ	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	2561				2562				2563				2564				2565								
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
4. วางระบบในการติดตามประเมินผลแบบมีส่วนร่วมที่สามารถเชื่อมโยงแผนในระดับต่างๆ ตั้งแต่ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนปฏิรูป แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนปฏิบัติการทั้งในระดับกระทรวง ภาค และจังหวัด ■ ร่วมกับสถาบันการศึกษา และองค์กรระหว่างประเทศ ศึกษาและพัฒนา Model การติดตามประเมินผล ■ ทดสอบ Model กับประเด็นพัฒนาที่เลือก ■ ขยายผลให้ครอบคลุมแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ ■ วางระบบการติดตามประเมินผลควบคู่ไปกับการวางระบบฐานข้อมูลในลักษณะ Big data ■ รายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจ																					สศช.			• พัฒนาระบบในการติดตาม ประเมินผลที่เชื่อมโยงยุทธศาสตร์และแผนในทุกระดับ	มีระบบติดตามประเมินผลที่เชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติแผนในระดับต่างๆ
5. พัฒนาหลักสูตรอบรมระบบและเครื่องมือ เพื่อการติดตามประเมินผลทั้งในระดับยุทธศาสตร์ แผนงาน/โครงการ ให้มีมาตรฐานเดียวกัน																					สศช.			• เพิ่มศักยภาพบุคคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการติดตามและ	มีหลักสูตรฝึกอบรมเครื่องมือในการติดตามประเมินผลใหม่ๆ ที่ได้มาตรฐานสากล

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓.๕ : ปฏิรูปหน่วยงาน ขับเคลื่อน ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาเศรษฐกิจ

กิจกรรมขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปฯ ไปสู่การปฏิบัติ	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
■รวมกับสถาบันการศึกษา และองค์กรระหว่างประเทศ พัฒนาหลักสูตร เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามประเมินผล ตั้งแต่ก่อน กำลังดำเนินการ และหลังดำเนินการ ■เลือกกระทรวงหรือ จังหวัด หรือกลุ่มจังหวัด เพื่อจัดฝึกอบรมให้มีความสามารถในการติดตามและประเมินผลแผนงาน/โครงการที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ■ขยายผลการอบรมไปยังกระทรวง จังหวัด และกลุ่มจังหวัดอื่นๆ ■รายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจเพื่อทราบ																								ประเมินผลที่ได้มาตรฐานสากล	
6. วางระบบมาตรฐานการติดตามและประเมินผล เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบ ■รวมกับสถาบันการศึกษาและองค์กรระหว่างประเทศ พัฒนาระบบกาตรวจสอบระบบประเมินผล ■ทดสอบระบบ ■และขยายผลไปยังทุกกระทรวง																					สศช.			• ระบบติดตามประเมินผลมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ	มีระบบติดตามประเมินผลที่ได้มาตรฐานสากล

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓.๕ : ปฏิรูปหน่วยงาน ขับเคลื่อน ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาเศรษฐกิจ

กิจกรรมขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปฯ ไปสู่การปฏิบัติ	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	2561				2562				2563				2564				2565					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
และพื้นที่ ■ รายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจเพื่อทราบ																									
7. ผลักดันให้มีการนำระบบ RIA มาใช้อย่างเต็มรูปแบบ และได้มาตราฐานต่างประเทศ ■ ทบทวนระบบ RIA ของประเทศไทย เพื่อปิดช่องว่างระหว่างระบบ RIA มีอยู่ในประเทศกับที่ใช้ในประเทศพัฒนาแล้ว ■ พัฒนาเครื่องมือที่จำเป็นเพื่อทำให้ระบบ RIA มีมาตรฐานสากล ■ จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อขับเคลื่อนให้มีการใช้เครื่องมือในการประเมินผลกระทบกฎหมายทั้ง ก่อน กำลัง และหลังจากที่ได้มีการประกาศใช้ ■ รวมกับองค์กรระหว่างประเทศเพื่อวางระบบ RIA ให้กับประเทศไทย ■ พัฒนาหลักสูตร เพื่อฝึกอบรมให้มีการนำ RIA ไปใช้ในการออก กฎหมาย โล๊ะหรือปรับปรุงกฎหมายเก่า																				สศช. ร่วมกับสำนักงานกฤษฎีกา			• ทำให้ประเทศไทยมีกฎหมาย กฎระเบียบ ประกาศ ที่มีความโปร่งใส เป็นธรรม • ลดปัญหา Corruption	มีระบบ RIA ที่ได้มาตรฐานสากล

๒.๑.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

(ระบุสาระสำคัญของกฎหมายที่เพียงพอต่อการจัดทำร่างกฎหมายต่อไป รวมทั้งระบุมาตรการทางการบริหารอื่นเพื่อสนับสนุนการดำเนินการให้บรรลุผล)

๑)

๒)

..)

รายนาม คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ

1.	นายประสาร ไตรรัตน์วรกุล	ประธานกรรมการ
2.	นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล	กรรมการ
3.	นายชัยวัฒน์ วิบูลย์สวัสดิ์	กรรมการ
4.	นายชาติศิริ โสภณพนิช	กรรมการ
5.	นายณัฐพร จาตุศรีพิทักษ์	กรรมการ
6.	นายทวีศักดิ์ กออนันตกูล	กรรมการ
7.	นายเทวินทร์ วงศ์วานิช	กรรมการ
8.	นายสมชาย หาญหิรัญ	กรรมการ
9.	นายสว่างธรรม เลาหทัย	กรรมการ
10.	นายอิสระ ว่องกุศลกิจ	กรรมการ
11.	นางปัทมา เธียรวิศิษฎ์สกุล	กรรมการและเลขานุการ

สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๙๖๒ ถนนกรุงเกษม แขวงวัดโสมนัส เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐
โทรศัพท์ ๐๒ ๒๘๐ ๔๐๘๕ ต่อ ๖๒๒๑ - ๓๙ โทรสาร ๐๒ ๒๘๒ ๙๑๔๙
www.nesdb.go.th